Liber Bibl. Acad. Giss. XVI. 71

[Li]ber Capitularie S. Marie In Butzpach

Hs. 788

Petre amas me tu pasce tu me sequere
Ego pro te rogavi claves tibi celorum

In hoc volumine continentur

Primo Tractatus de arte bene moriendi 1
De arte bene vivendi 30
Tractatus Bonaventure de [illegible] exerciciis 41
Forma et preparacio ad sumendum corpus Christi 49
Elucidarius 91
Devota exhortacio ad [illegible] 128
Exposicio passionis domini magistri Mathei de Cracovia 142

Ecce descripsi eam tibi tripliciter proverbiorum XXII
Cum omnis scientia trinitatis gerat imaginem et
precipue que docetur in sacra scriptura debet in se
representare vestigium trinitatis propter quod dicit
sapiens de hac sacra scriptura eam tripliciter de
scripsisse propter triplicem eius intellectum spiritualem scilicet
moralem allegoricum et anagogicum. Hic autem
triplex intellectus respondet triplici actui yerarchico
scilicet purgacioni illuminacioni et perfeccioni. Purgacio
autem ad pacem ducit illuminacio ad veritatem
perfeccio ad caritatem quibus perfecte adeptis anima
beatificatur. Et secundum quod circa hec versatur suscipit
meriti incrementum. In horum igitur trium cognicione
dependet sciencia totius theologie et sacre scrip-
ture et meritum vite eterne. Sciendum igitur quod
triplex est modus exercendi se circa hanc triplicem
viam scilicet legendo meditando et orando. Et
leccio diffusior est meditacio brevior sed oracio
compendiosissima. Et licet enim huiusmodi triplex via
contineat tota sacra scriptura, per modum vero oracionis forma
doctrina. Nunc ergo breviter meditacionis formam
libet inspicere. Sciendum est ergo quod tria sunt in nobis
secundum que usus in hac triplici via exercetur scilicet
stimulus consciencie radius intelligencie et igniculus
sapiencie. Si igitur vis purgari verte te ad consciencie
stimulum. Si illuminari ad intelligencie radium.
Si perfici ad sapiencie igniculum secundum consilium beati
Dyonisii in epistola ad Thymotheum ubi eum hor-
tatur dicens verte te ad radium. Ad sti-

multi aut(em) co(n)trarie h(ab)et mo(dum) se ip(su)m h(om)o d(ebe)t
exercere ut s(cilicet) p(ri)mo se examinet 2o ex
aminet (et) i(n)tus dirigat Nota examinandus
e(st) recordac(i)o(n)e pecc(at)or(um) (con)sideracio(n)e (et) i(n) se su(i)
dirigendo se bo(n)o Vid(e)t(ur) at recordacio d(ebe)t
esse p(er) h(un)c modu(m) ut se ip(su)m arguat aug(ustinus)
de multiplici negligencia (con)cupi(scen)cia (et) neq(ui)cia
ferre eni(m) o(mn)ia pecc(at)a (et) mala i(n)ic(i)a sub (con)tit(ut)a
sive acta reduci p(ossun)t ad hec t(ri)a Circa
negligencia(m) aut(em) e(st) attendend(um) q(uod) p(ri)mo q(ui)b(us)
d(ebet) recogitare s(i) in se fuit negligencia cord(is)
custodiendi. t(em)p(or)is expendendi (et) fi(ni)s i(n)tendendi
hec eni(m) t(ri)a cu(m) su(m)ma diligencia su(n)t ob
s(er)vanda s(cilicet) ut cor b(e)n(e) custodiat(ur) ut t(em)p(u)s
utilit(er) expendat(ur) et ut fi(ni)s debit(us) in
o(mn)e p(re)figat(ur) 2o d(ebet) recogitare si ne
gligens fuit i(n) orac(i)o(n)e i(n) lec(cion)e i(n) boni
op(er)is exercic(i)o(n)e q(uia) i(n) hi(is) t(ri)b(us) dilige(n)t(er)
d(ebet) semetip(su)m h(om)o exerc(er)e (et) exercit(ar)e qu(ia)
ut(ique) s(er)ui(tu)m bo(n)um dat(ur) i(n) suo t(em)p(o)re Ita q(uod)
unu(m) hor(um) nequa(quam) sufficiat sin(e) alio Tercio
d(ebet) recogitare s(i) negligens fuit ad penite(n)
ciam (con)siste(n)d(um) ad p(er)fic(ien)d(um) Debet eni(m) unu(s)
q(ui)sq(ue) cu(m) su(m)ma diligencia desfl(er)e m(a)la co(m)
missa Repellere dyabo(li)ca teptame(n)ta Et
p(ro)fic(er)e ab una virtute i(n) alia Ut sic possit
p(er)venire ad t(er)ra(m) p(ro)missa(m) Circa (con)cupi(scen)cia(m)
v(er)o d(ebet) recogitare s(i) i(n) se vigeat (con)cupi(scen)cia
volup(tatis) c(uriositatis) vanitatis q(ue) su(n)t

radices omnis mali Primo recogitanda est
concupiscentia voluptatis que fuit vel vivit in homine secundum
eo quod appetitus dulcium mollium et carnalium
hoc est sibi creat hic cibaria saporosa vestita
delicosa et oblectamenta libidinosa que omnia non
solum reprehensibile est appetere sed consensu sed
debet etiam homo ea fugere in primo motu Secundo
recogitanda est concupiscentia cupiditatis que vivit
vel vixit in homine hoc aut comprehenditur dum quis
appetit sibi occulta videre pulchra et habere
rara In quibus omnibus homo est reus avaritie et
cupiditatis et multum reprehensibilis Tertio recogi
tanda est concupiscentia vanitatis que fuit vel vivit in homine
sed deo sunt appetitus favoris laudis vel
honoris que omnia vana sunt et homines vanum red
dunt et ita fugienda sicud concupiscentia [?] Item
de omni tali debet cognoscere confessarius confitentem quidem se
contra negligentia aut cogitacione debet quibus sibi de se
vigeat vel viguerit iracundia aut invidia
aut accidia que faciunt animam nequam Primo re
cogitanda est negligentia ire que consistit in corde
in signo in verbo in corde in facie in clamore
sed in affectu affatu vel effectu Secundo recogi
tanda est negligentia invidie que de aliena prosperitate
tabescit in mediocritate contingescit in adver
sitate hilarescit Tertio recogitanda est ne
gligentia accidie cognacionis quirunt suspiciones ma
le cogitaciones blasphemie derisiones [illegible].
omnibus aut talibus nequitia ad modum parum de
testanda Item Sequitur tercia recordatio

tribulata de exasperari stimulis conscientie et ama-
ricari anima. Viso qualiter exasperari debeat
stimulus conscientie in recordatione peccatorum videndum est qualiter
exacuendus est in consideratione futurorum. Circa quod sciendum
est quod consideratione diei mortis imminentis periculum
et rectitudinem faciei iudicis considerare. In hiis tribus
acuitur stimulus conscientie contra malum. Primo namque
considerat diem mortis quam est indubitabilis incerta vel
incertitudo, quod si cum diligentia considerat dilige-
tissime laborabit ut dum tempus habet purget alias
negligentia cupiditas et nequitia. Cuius enim
remaneat culpa que non est tempus dicere de ista.
Secundo acuitur dum periculum sanguinis effusi considerat per
quam corde compunctio per eum abluendo et
pectore per ipsum mollificando. Cuius igitur tam
liber ut non se permittat dampnare culpa ne-
gligentie cupiditatis vel nequitie qui cogitat
sanguinem effusum illo precioso pagine. Tertio acuitur
dum considerat faciem iudicis quam est infallibilis
deprehendit et effugabit. Nullus enim potest fallere
eius sapientiam inflectere iustitiam et effugere virtutem.
Cum ergo nullum bonum irremuneratum nullum malum
impunitum quis est qui non acuitur dum hoc considerat contra
malum. Post hec videndum est quibus et qualiter
conscientie stimulis sit dirigendus sive retardandus
ad operandum bonum. Circa autem sunt bona commendata
da in quorum acquisitione retardatur stimulus conscientie
scilicet perpetuitas contra negligentiam severitas contra
cupiditatem benignitas contra nequitiam hiis tribus

hītis habet opera bona Et hoc est quod dicit propheta
Indicabo tibi homo quid sit bonum ubi tangit ista
tria Sibi et dominus habet eadem in litera sunt habitus
virtutum primum est primo in actione est a stren-
uitate que via prebet aliis Et licet eam
sic describe Strenuitas est quedam vigor anime
expellens omnes negligencias et disponens eam
ad faciendum omnia opera divina vigilanter et fideliter
et eleganter habet est quod via prebet ad omnia
bona opera De inde secundo sedulitas que est
quedam vigor mentis restringens omnes cupiditates
et abilitas ad amorem asperitatis paupertatis
et vilitatis Tercio est benignitas que est quedam
dulcor anime excludens omnem nequiciam et
abilitans ipsam ad benivolenciam tollerancia
et eterna leticiam et habet est tres purgacionis
secundum viam meditacionis Nam omnis anima multa
leta est et coniuncta Cum vero per purgacionem
utatur secundum modum proprio ad stimulum consciencie Inde
propriam in exercitacione a quolibet premissorum
inchoando per viam meditacionem transcendendum
est igitur ab uno in aliud et tandem diu commo-
randum donec per tristicias et severitas percipiatur Eo quod
circa spiritualis iocunditas que adepta semper
est cum ut precipue sedat incipit ergo ipsa a
stimulo consciencie et transeat ad affectum spiritualis leticie
secundum exercetur in dolore et gaudet in amore. Exer-
cere debet ad radium intelligencie hoc ordine Nam
radius ille primo est extendendus ad mala divinus
sa 2o dilatandus ad beneficia commissa 3o
reflectendus ad prima premissa extenditur

at eadem intelligentie divine sollicitate peccatis
mala que deus indulsit que tot fuit quot eadem
asteriti. quantis beneficiis digne remunerari. Hec me-
ditatio satis patet ex precedenti. Nec solum hoc
considerandum sed etiam attendendum in quanta mala
incidisset si deus permisisset. Et cum diligenter
pensantur per eadem intelligentie nostre. tene-
bre illuminantur et talis illuminatio quarta dicitur
esse contritionis affectionis. alioquin non est illumina-
celestis. ad cuius splendorem non videtur sequi ca-
lore. Unde hec gratie attende sicut per dimissionem
malorum commissorum ut possibilium committi infir-
mitate cupiditate et voluntate propter te. vi dicit
est 2o quod alit iste eadem dilatatur in consideratione
beneficiorum commissorum quod quidem fuit in triplici genere
scilicet quod scilicet quod pertinet ad complementa nature. quod
ad adiutorium gratie quod ad donum super excellentie
ad complementa nature pertinet quod ex parte corporis
dedit membrorum integritatem complexionis sa-
nitatem corporis nobilitatem ex parte sensus dedit
auditum acutum visum perspicuum. sensum de-
rectum ex parte anime dedit ingenium clarum
indicium rectum et animum bonum ad complementum
gratie pertinet quod dedit primo gratiam liberalem
ut baptismalem que delevit culpam restituit
innocentiam. contulit iustitiam qua dignum fecit
vita eterna 2o quod dedit gratiam primalem quantum
ad arte voluntatem quantum ad operis operativi-
tatem quantum ad religiosis perfectionem 3o
quod dedit gratiam sacerdotibus per quam te fecit differre

patrum doctrine dispensatorem indulgentie dis-
pensatorem eukaristie In quibus omnibus sunt plus
et minus dispensant verba vite Ad donum autem sue
excellencie spectat primo quod dedit totum vniuer-
sum creatura ad obsequium. patria ad meritum supplicia
ad proximum 2o quando dedit filium suum et hoc
in fratrem et amicum Deinde in precium. dat
cottidie in cibum 3o in incarnatione 4m in pas-
sione 5m in generacione 6m que dedit spiritum sanctum
et hoc in spiritum habundantem acceptacionis in pulcritudinem ad
operacionis. in amicum desponsacionis. ferent enim ancilla
dampna sua sponsam aurea hec enim omnia mira-
bilia et inestabilia et hec meditacione ad modum
sponse ancilla deus secundum gratia vobis via illumina
tua videlicet gratia consequitur iste radius intelligencie per me-
ditaciones reflectendo ut ad fontem omnibus bonis
vita recogitando primus premissa Consideracio igitur
sublimitate et frequenter pensandum quod deus qui non nisi
credentibus et diligentibus se promisit amocionem
omnium malorum associacionem omnium sanctorum repletionem
omnium bonorum quod est summum bonum quod comprendit omnes per-
fectiones deitatis et omnes creaturas et nos tanto
bono dignos reputat si diligamus et appetamus
ipsum super omnia et propter se Et ideo toto corde
et affectu et benivolencia deus diligendus est . .
Postremo secundum consequitur nos esse deum ad ignem
sapiencie hoc autem fiat hoc ordine Prima per
iste igniculus est aggregandus 2o inflamandus et
3o sublimandus Congregatur autem iste igniculus

per eductionem affectionis ab omni amore creature
a nunc quando amorem dei affectio educatur cum
amor creature non perficit perficit et si perficit
non reficit et si reficit non sufficit et ideo
oportet a dicta tali ab affectu dei elongari. 2o
inflammatio que est et hoc ex quadam affectionis super
amorem sponsi et hoc quando comprendo ipsum amore
amorem ad sponsum vel affectum superiorem tamquam
vel ad ipsum sponsum. Quare autem hoc fiat quia at
tendit quod per amorem supplet pro omnibus indigentia
per amorem est in bonis omne bonum superhabundancia
per amorem habetur ipsius summum bonum desiderabile prima
hec sunt que affectum inflammat. Tertio vero suble-
uatio est et hoc super omne sensibile ymaginabile
et intelligibile hoc ordine ut homo meditando
dicat sibi quod ille quem diligit non est visibilis
non est audibilis non odorabilis non est gustabilis
non est sensibilis sed totus desiderabilis. 2o cogitet
quod non est [illegible] figurabilis mutabilis [illegible]
commutabilis ymaginabilis sed totus desiderabilis. 3o
cogitet quod non est demonstrabilis diffinibilis opinabilis
estimabilis investigabilis intelligibilis sed totus desiderabilis.
[illegible] potest equaliter ad sapienciam sacre scripture per-
venire meditando tria via purgativa illuminativa
et perfectiva. Et non solum sacre scripture geometria
vero omnis meditacio mea debet versari circa ista-
via omnis meditacio sapientis aut circa opera hu-
mana cogitanda scilicet quod homo fecerit et quid debeat
facere et quid sit [illegible] aut circa opera

sponsi

divina cogitanda scilicet quanta deus homini contulit
quod omnia propter ipsum fecit quanta dimisit et quanta
promisit et in hoc claudentur omnes condiciones re-
paracionis et glorificacionis quia ita utrorumque principia
considerata sunt deus et anima quilibet dicitur sibi consolanda
et hic stare debet omnis meditacio nostra quia hic est
finis omnium operum et operacionum et est sapiencia vera in
qua est gaudium et veram sapienciam experiencia In hiis
ad meditacionem tota anima debet se mittere et hoc
secundum omnes vires suas scilicet secundum racionem et conscienciam con-
scienciam et voluntatem Nam in hiis meditacione re-
presentando offert propter [illegible] selectando
offert discrecionem. consciencia testificando infert [illegible]
voluntas eligendo defert deploracionem Unde
Si quis velit meditari circa materiam predictam debet
racio dicere quod debeat fieri de homine qui preceptum dei
violavit [illegible] unde quod aut debet dampnari
aut lamentabili pena purgari Consciencia assumit
tu es ille qui ut te oportet dampnari vel pena
simul affligi Deinde voluntas eligit scilicet
quod recusat dampnacionem et tamen assumit voluntarie
lamenta pene Quomodo hic modus [illegible]
[illegible] [illegible] quilibet ad sapienciam veram
perveniet legendo et meditando dicendum est quilibet
perveniat orando Unde sciendum quod in oracione sunt tres
gradus secundum tres gradus primus est deploracio miserie
secundus deploracio miserie tercius exhibicio laudis
Laudis ad cultum dei exhibere non possumus nisi ab
ipso graciam acceperimus materiam ad dei ad dandam graciam

non possumus conflere nisi deploratione et
expositione mee miserie et indigentie Et ideo
dicitur ista oratio quia habet istas tres partes non
enim sufficit una sine alia nec perducunt ad me-
tam perfectionis Et ideo hec tria sunt quasi quedam
Deploratio autem miserie circa quam triplex materia
sit scilicet propter perpetrationem culpe secundo propter amissionem gratie
tertio propter dilationem glorie hec tria debet habere
scilicet dolorem pudorem et timorem dolorem propter dampnum
sue condempnationis pudorem propter deformitatem sue deho-
nestatis timorem propter periculum sue reatus
Imploratio autem circa quam triplex gratiarum donorum
quia propter nostram affluentiam deposcit quod habet a spiritu sancto
qui postulat gemitibus inenarrabilibus secundum fi-
duciam spei quam habet a Christo qui mortuus est pro no-
bis sibi cum diligentia complorandi subsidii quod
quis a sanctis et beatis sibi Cum enim hec tria
concurrunt tunc deploratio efficaciter divina
liberalitas largie exequatur gratia dei solatur
debet tria habere primo enim ob gratiam compe-
tentiam cor mentis dilatandum ad dei reverentiam
et adorationem Secundo quia dilatandum ad benivo-
lentiam et gratiarum actionem Tertio quia elevandum ad con-
placentiam et mutuam collocutionem que est sponsi
et sponse quod docet spiritus sanctus in canticis canticorum
In qua si recto ordine fiat una est contemplatio
et iubilatio adeo ut dicatur de expressione
faciat animam dicere Bonum est nos hic esse Et
hec de oratione nostra dicta sint Nunc autem de

ist[ud] donec ingrediar in locu[m] tab[er]naculi admira-
bilis usq[ue] ad domu[m] dei ubi sonus epulantis
e[st] sonus epulantis Ut intuearis ad reveren-
tiam annecate magestate divinam et intue[re] mo-
dicitate tua Ut dilateris ad benivolentia
attende benignitate divinam et vide abiectate
tua Ut eleveris ad complacentia[m] recogita
caritate divinam et considera tepiditate tua
ut ex hijs tribus valeas in expressive meri-
tis esse dicit q[uod] reverentia deus exhibere do
tenentur p[rim]o p[ro]pter s[e]c[un]do d[omi]no sicut iudici t[er]cio
patri a quo formati reformati educati s[ecun]do
d[omi]no a quo empti redempti conducti s[ecun]do iudi-
ci coram quo accusati convicti confessi Reg[ul]a
q[uo]d nos debeat offerri triplicia Et p[ri]ma q[ui]d
reverentia d[icitu]r s[cilicet] magna s[ecun]da maior t[er]cia
maxima Un[de] p[ri]ma e[st] ad modu[m] inclinatis
s[ecun]da ad modu[m] genuflectentis t[er]cia ad modu[m]
prostrati Jn p[ri]ma nos subicim[us] Jn s[ecun]da nos
demittim[us] Jn t[er]cia nos abicim[us] Jn p[ri]ma pares
d[icitu]r s[ecun]da minores Jn t[er]cia nullos nos reputam[us]
Benivolentia aut[em] s[e]c[un]do modo tenentur deo dei
exhibere s[cilicet] magna maiore et maxima
Magna considerate indignitatis mee maiore
considerande magnitudinis gratie maxima[m] conside-
rare in magestate sue nunc vel magna
p[ro] commissis maiorem p[ro] dimissis maxima[m] p[ro] p[ro]-
missis vel magna p[ro] complendis maiore
p[ro] i[n] dimensis gratie maxima[m] p[ro] donis superha-
bundantie Jn p[ri]ma cor dilatatur s[ecun]do extendit[ur]

In 2a aperitur In 3tia effunditur secundum illud
Treni: effunde sicut aquam cor tuum ante conspectum
dei. Complacentia deo triplici modo debemus
exhibere primo ut sic attingere complacentia nostra
ad deum ut communiter placeat quod solus deus pla-
cet sibi 2o ut hec placeat quod ipsi place-
at soli deo 3o ut placeat ei quod deo hec
placentia convenit ceteri prima est magna 2a
maior 3tia maxima In prima est amor desti-
tutus In 2a amor gratuitus In 3tia amor ex-
uberans permixtus In prima crucifigitur mundus
homini 2o crucifigitur homo mundo In 3tia crucifigi-
tur homo pro mundo ut pro aliis velit mori ut et
ipsi placeat deo Et hic est status et gradus
caritatis perfecte Ante eius assecutionem nemo debet
se existimare perfectum licet ad hanc perfectionem
assequitur quis tamen per non solum voluntatem
sed etiam audissem ad moriendum pro salute proximorum
secundum quod paulus dicebat libentissime impendam
et super impendar pro animabus vestris Ad hanc perfectam
dilectionem proximi non pervenitur nisi primo perveniatur
ad perfectam dilectionem dei propter quod diligitur proximus
qui non est amabilis nisi propter deum Et primum
ad intellectum da perfectam dilectionem dei sciendum quod semper
sunt gradus eius paulatim et ordinate proceditur
ut ad perfectum perveniatur Prima est puritas
scilicet ut homo adiscat gustare quam suavis est dominus
et homo quando fit vacando et sabbatisando ei per

itas meditaciones fructus quod dicitur in psalmo Reliquie
cogitationum diem festum agent tibi Capitulum quod sit
cum meditaciones circa amorem dei pariunt similiter
amorem Capitulum quintum Quinta est auditas sed cum anima concupiscit
et recipit ista ita similiter Nascitur in ea tanta esu
ries ut nichil possit ea refici nisi eum quem
amat possideat ipse quod quia non potest in presenti
attingere quia longe est continue excredit egre
ditur extra per amorem exstaticum clamans et
dicens Suspendium elegit anima mea et mortem
ossa mea Secundum primo eius desiderat ad Romanos
capitulo x Cum terris gradus est satietas que egredi
tur oritur ex ipsa auditate quia cum vehementis
sime deum desiderat et necesse est iam omnis quod
deorsum teneret videtur in fastidium Unde qui sa
tiatus non potest inferiorum invenire in quo cum ea
ipsum delectatur Unde secundum satius cibum sumat porcis
similiter merito abhominatur quod inferiorum Sic
hoc gradu caritatis fructum contendit de eternis
Quartus gradus est ebrietas que oritur ex satietate
Ebrietas autem in hoc consistit quod quis tanto ardore
diligat deum ut ei non solum fastidiat solacium
sed etiam delectetur et querat tormentum pro solacio
et amore eius quem diligit delectetur in penis ob
probriis et flagellis sicut apostolus Unde secundum ebrius seipsum
denudat sine pudore et suismet plagas non
dolet sic et in hoc intellectu hic Quintus gradus est
securitas que oritur ex ebrietate Ex hoc enim quod
sentit anima se tantum amare deum quod libenter pateretur

Amator est vanus iste quo amata intra pe
ricula sponte et libentius passa

rum persistunt de dalpinis de cypressu ca-
loras mittit tantorum et tanta gerit ad
spem de adiutorio divino ut nullo modo se ex-
istimet se posse separari ab eo et ideo gratu-
labatur apostolus cum diceret Quis nos separabit
a caritate dei quid deprecor quidem via et plena
tranquillitas in qua est tanta pax et quies quanta
quondam fuit in pectore et in corpore et qui in
archa noe ubi nullus poterat Quis enim pro
quietate mentis qua neque impediri stimulis
inquietatur nullis tentationibus aculeis exagitatur
In tali mente pax est et status utrique et quies
et ibi requiescit verus salomon qui in pace factus
est locus eius Et isti valde gaudent assignantur quidem
ipsi per illos sex gradus quibus ascendebatur ad thro-
num salomonis Et ferculum in quo caritatem dixi-
mus ascensum purpureum media caritate constravit
quia in quibus est ad illam tranquillitatem pertingere non potest
caritate ... sanctissime est hoc
facere ... quod perfectionis sit agere sed pati sed
...re sed mori ... est ad perfectionem
in caritate sed perfectionis eius i... ad perfectionem
eum honorem quam nobis prestare dignetur in secula be-
nedictus Deo laus

Cum de presentis exilii miseria mortis transitus propter moriendi impericiam multis non solum laycis verum eciam religiosis atque devotis difficilis nimis multumque periculosus ymmo eciam terribilis atque horribilis plurimum videatur. Ideo in presenti materia que de arte moriendi est, quedam brevis exhortacionis modus tam eos qui in mortis articulo sunt astricti vel constituti hic methodice continetur et subtiliter considerationi notandus atque perpendendus eo quod generaliter omnibus katholicis ad artem et noticiam bene moriendi conquirenda plurimum prodesse potest. Continet autem materia ista sex particulas. Quarum prima de laude mortis et scientia bene moriendi existit. Secunda temptaciones morientium continet. Tercia interrogaciones. Quarta quandam instructionem cum obsecracionibus. Quinta exhortaciones. Sexta continet oraciones dicendas super agonizantes ab aliquo assistentium.

Cum omnium terribilium mors corporis sit terribilissima sicut philosophus in 3° ethicorum ait, mors tamen anime tanto est horribilior atque detestabilior quanto anima corpore est nobilior atque preciosior dicente psalmista Mors peccatorum pessima. Sed in huius merito illorum eorum propheta attestante preciosa est in conspectu domini mors sanctorum eius qualitercunque eciam morte moriantur. Non solum autem preciosa est mors sanctorum martirum verum eciam aliorum iustorum bonorumque christianorum eterno et

peccatorum concupiscentiarumque malignorum vere contritorum et in vera
fide atque in spe unitis ecclesie caritate morientium. Secundum
id Apostoli. Beati mortui qui in domino moriuntur. Prop
ter quod etiam divina ait sapientia. Capitulo 4°. Iustus
si morte preoccupatus fuerit in refrigerio erit. Si ta
men moritur in temptationibus atque aliis in mortis a
gonia sibi necessariis constanter atque prudenter se tenu
erit atque rexerit quemadmodum sapientia manifestat.
Et io de laude mortis dumtaxat bonorum quidam sa
piens sic ait. Mors nichil aliud est quam exitus
de carcere. finis exilii. depositio oneris gravissimi.
id est corporis. omnium egritudinum terminatio. omnium pe
riculorum evasio. omnium malorum consumptio. omnium vincu
lorum disruptio. debiti naturalis solucio. reditus in pa
triam. ingressus in gloriam. Unde etiam Ecclesiastici 7. Melior est
dies mortis die nativitatis. Et hoc nimirum de bo
nis et electis tantummodo est intelligendum. quia malorum at
que reprobis. neque dies nativitatis nec mortis bona
dici potest. Quapropter bonus christianus ymmo etiam pec
cator quilibet vere contritus et fidelis de morte
corporali. etiam qualitercumque qualificata vel de ea sibi
illata contristari non debet nec perturbari nec ipsam per
timescere sed sponte atque voluntarie mentis rac
ione sensualitati vertitur dominatur morte suscipiat atque
sufferat pacienterque sustineat suam in hac re vo
luntatem plenarie divine conformans atque committens
voluntati ut tenetur si tamen bene et secure vult eam di
volvit atque mori. Quoniam sapiente sic dicente. Be
ne mori est libenter mori. Unde subdit idem

x

Vt satis experiri nec anni nec dies sciunt sed an
nus. Hec ille. Cum igitur ex debito atque iure naturali
omnes mori necesse sit. ubi et omnino oporteat qu
qualiter et ubi cumque deus voluerit cuius ipsius dei vo
luntas semper et ubique bona sit iusta atque vera. eo quod
sicut Cassianus in libro collacionum testatur. Fidelis
simus deus omnia que videntur vel adversa vel prospera
pro nostris utilitatibus dispensat. magisque est pro nostra mea
salute et commodo providus atque sollicitus quam nos ipsi
simus pro nobis. Cumque mortem corporalem subterfugere
et evadere atque inmutare minime valeamus. Ideo eciam
mortem ipsam eciam spiritualiter [illegible] convenienti
one bene disposite voluntate et libenter absque mur
muracione et contradictione quando deus voluerit debemus acceptare
Unde Seneca. Ferre non culpes quod inmutare non
vales. Et idem dicit ibidem. Si vis ista quibus urgeris
effugere non ut alibi sis oportet. sed alius. Propterea ut ho
mo propianus bene et secure moriatur. necesse ei est oportet
ut mori sciat. Scire autem mori ut quidam sapi
ens ait. est paratum habere cor et animam omni tempore ad
superna. ut quandocumque mors venerit. paratum eum inveniat
ut absque omni retractione eam recipiat quam quasi sic sin
gulari adventum desideratum expectat. Hec ille. Hec
est sciencia utilissima. maxime religiosis precipue magis
quam secularibus sine intermissione cottidie atque continue
sollicitius studere debent. ut eam veraciter apprehendant
Presertim cum religionis status id ipsum exigat et
requirat. quamquam eciam quilibet secularis et clericus et
laycus sive ad moriendum dispositus ac paratus. sint
sive non. nichillominus obedire quando deo placuit te

neat. Debet itaque non solum religiosus verum etiam
christianus quilibet bonus devotus qui bene et secure
mori desiderat taliter vivere et sic se habere ut omni
hora qua deus voluerit mori possit. et ita intus ha-
bere debet in patientia et mortem in desiderio exemplo
pauli qui dixit sic. cupio dissolvi et esse cum christo.
Hec de scientia moriendi breviter dicta sufficiant. Secundum nunc
igitur de temptationibus morientium est Noten-
dum. De temptationibus morientium
Sciendum autem quod morientes in extremis gravissimas
habent temptationes. tales quales in vita sua numquam
habuerunt. Sunt autem harum tempta-
tionum quinque principales ¶ Quarum prima est in fide   Prima
eo quod fides totius salutis existat fundamentum. Teste
apostolo qui ait. Fundamentum aliud nemo potest ponere
Unde et augustinus. Fides est bonorum omnium fundamen-
tum et humane salutis initium. Et ad hebreos xi dicit apostolus
Impossibile est sine fide placere deo. Unde Iohannis iii°
Qui non credit iam iudicatus est. Cum igitur talis
tanta quod in fide consistat vis. ut sine ea nulli omnino
salus esse possit. ideo dyabolus totis viribus hominem in
extremis ab ea totaliter avertere nititur. vel saltem ad
deviandum in ea aut aliquibus erroribus superstitionibus
vel heresibus suspicionibus ipsum decipere elaborat. Bo-
nus autem christianus non solum principales fidei articu-
los. verum etiam totam sacram scripturam in omnibus et per omnia
credere tenetur ad minus implicite ac etiam sancte Romane
ecclesie statutis subiectus etc. et in istis firmiter permanere
atque mori. Alioquin quam cito in aliquo premissorum errare

incipit in illo a quo via deviat vite et salutis
Sciendum tamen indubie. quod temptaciones ista atque
aliis sequentibus dyaboli nulli omnino qui dum
liberum arbitrium suum bene dispositum rationis habu
erit. nisi sponte ei consenserit aliquatenus poterunt
preualere. Nequaquam igitur bonus katholicus dyaboli il
lusiones diuersasque atque persuasiones vos timere de
bet. quia mendax est. et pater eius et ipsamet veri
tate attestante. sed firmissime in vera fide ac sancte
matris ecclesie vnitate et obediencia viriliter perseueret
atque moriatur. Est autem vtile atque bonum sicut in
quibusdam religionibus fieri solet. ut simbolum fidei
ita agonisantes. alta dicatur voce pluriesque repetatur
ut per hec infirmus ad fidei constanciam dicetur. et ab
eo demones quia illud audire nequeunt abigantur. Porro
ad veram fidei constanciam eciam principaliter animare debet
infirmum fides antiquorum fidelium. scilicet abraham ysaac
Jacob et aliorum. fides infidelium. ut iob raab iudith ioab
achior et similium. ac eciam fides apostolorum. necnon in
numerabilium martirum. confessorum atque virginum. Nam per
fidem omnes antiqui et moderni placuerunt. quia ut
dictum est supra impossibile est sine fide placere deo
Item ad idem eciam inducere debet infirmum dispositio
vtilitas fidei. et est vna quod vera fides omnia potest.
Teste domino ihesu in ewangelio. Omnia possibilia sunt
credenti. alia est quod vera fides omnia impetrat
sicut idem dominus ait Quecunque orantes petitis. cre
dite et accipietis. eciam si diceretis monti huic tolle
ettere se montes caspios petente alexandro magno

Scda

ad vinati sit ¶ Scda temptacio est desperacio
q est contra spem atqz confidencia qua homo habe
debet in deum Cum enim infirmus doloribus ven
tiat in corpe. tunc dyabolus dolore dolori sup
addit obiciendo ei pcta sua modis quibus pt
ut eu ad desperacioez inducat. Insup ex sn
Innocencius papa tercius libro 3o de vilitate
condicois humane quilibz ho tam bonus qm malus
antequa aia eius de corpe egrediat. videt xpm
i cruce positu. malus ad confusione ut erubescat
qr fructu redempcois non habe. Sciend insup
qd dyabolus pserti hoim pcta no confessa que
comisit i agone reputat ut eu vel sic in
desperacoez trahat. sed tame ppt hoc de venia
nullus omo debet despare. eciam si tot latrocinia
furta et homicidia ppetrasset. quot sunt maris
gutte et arene. et si de eisdem prius nunqz egisset
penitencia aliqua. nec ea confessus fuisset. nec
eciam nuc ad confitendu ea habet facultatem nichil
lominus despare no debet. na in tali casu sufficit
veru contricio interior. testatur psalmista Cor contritu
et humiliatu deus no despicias Et ezechiel ait
Quacumqz hora pccor ingemuerit salvus erit
Au et Bnh' apt. Maior est dei pietas qua
quevis iniquitas. Et augus sr Johi dicit de ne
mine desperand est du est in hac vita. Solum
enim desperacois crime est quod mederi no potest
Unde et idem. Non nocet mala pcta si non

placet Nullus igitur desperare debet etiam si solus
totius mundi peccata commisisset. immo tamen si certum ei con
staret quod de numero dampnatorum esset. nullatenus tamen
propter hoc desperandum esset. eo quod per desperacionem nichil
aliud agitur nisi quod per eam pessimus deus multomagis
offenditur. et peccata alia fortius aggravantur. pena quoque
eterna eorum in infinitum augmentatur. Unde ad
confidenciam veram quod precipue infirmus videns hec
debet imaginem inducere cum debet disposito [illegible] in
cruce. Unde dicit Bernhardus Quis non rapietur
ad spem et ad impetrandam confidenciam. si atten
derit in cruce Christi corporis disposicionem Unde caput
inclinatum ad osculandum. brachia extensa
ad amplexandum manus perforatas ad largiendum latus
apertum ad diligendum. totius corporis extensionem ad
se totum impendendum. Hec ille. Nullo igitur mo
quisque desperare debet. sed deo plenarie confide
re hec virtus valde est laudabilis magnique meri
ti coram deo. Unde hortatur apostolus dicens Nolite
amittere confidenciam que magnam habet remuneracionem
Preterea quod nullus peccator etiam quantumcumque magnus
de venia debeat desperare. exemplum habemus evide
tissimum in petro [illegible] negante. In paulo etiam per
sequenti In matheo et zacheo publicanis. In
maria magdalena peccatrice et in muliere in adulterio de
prehensa In latrone pendente in cruce [illegible] In
maria egipciaca necnon in multis peccatoribus facino
rosis atque scelestis Tercia quod temptacio est in hora

que est contra caritatem qua tenemur deum diligere super omnia
Nam morientibus maximus dolor accidit. Unde precipue
qui non morte naturali que rara est sicut manifesta do-
cet experientia sed frequenter ex accidentibus puta
febre vel apostemate aut alia infirmitate quam
et afflicti atque longa dissolvuntur. Que quidem
infirmitatis plerosque et precipue ad mortem indispo-
sitos et invite morientes ac defectu vere caritatis
existentes adeo reddit impacientes atque murmuran-
tes ut plerumque communi dolore et inpacientia amentes
et insensati videantur. sicut sepe visum est in mul-
tis. Unde vere constat quod tales extra veram defi-
ciunt caritatem. Teste Jeronimo ait. Si quis cum do-
lore egritudinem vel mortem suscipit. signum est quod
deum sufficienter non diligit. Necesse ergo est omni
homini qui bene mori voluerit. ut in quibuscumque infirmi-
tate quantumcumque afflictiva longa vel brevi ante
mortem et in morte non murmuret. eo quod teste Gre-
gorio in moralibus Iusti sua vita quam patiuntur. Et in val-
de iniustum est. si de iusti passione murmuratur. Nam
qui paciens sit filius dei luce. In pacientia vestra possidebitis
animas vestras. Ita sicut per pacientiam anima possi-
detur atque custoditur. sic per inpacientiam atque murmur-
acionem perditur atque dampnatur. Teste Gregorio in omelia qui
sic ait. Regnum celorum nullus murmurans accipit.
Si ante se purgat ut albertus magnus de vera contricione
dicit. Vere contritus ad omnem afflictionem infirmitatis et purgatorii
purgatorii letanter se offert. vix possessura deo satis

fieri digne posset. Quomagis infirmus quisque sua
propriam solam infirmitate multis aliorum infirmitati
bus sibi complicatis leviore dei paciencia et libenti
sustinet. presertim cum infirmitas ad mortem
sit quasi quoddam purgatorium cum tolleratur ut opor
tet. quam videlicet patiens libentius cum gratitu
dine tolleraverit. Nam secundum Albertum non solum consolacione
indigemus in hiis que sunt ad nostram consolacionem
sed eciam in hiis que sunt ad nostram afflictionem
Unde et Gregorius ait. Divina dispensacione agitur ut
vicio plurioris egritudo adhibeatur. Dicat igitur quisque
quod infirmus et proprie mortuus cum Augustino. Hic
seca. hic ure. ut in eternum michi parcas. Unde
et Gregorius Misericors deus temporale adhibet se
veritatem. ne eternam inferat ulcionem. Tamen aut
temptacio ista vilitet quantum cunque sine qua nullus omnino
potest esse salvus. Ideoque caritas vera paciens est omnia
suffert. teste apostolo. Ubi studiose notandum atque
ponderandum occurrit. quod qui dicit omnia penitus nichil
excipit. Omnes igitur corporis egritudines sine in
iuria et difficultate nostre racione tollerande sunt
Unde Augustinus Amanti nichil difficile neque impossi
bile ¶ Quarta temptacio est. sui ipsius complacencia Quarta temptacio
que est superbia spiritualis. per quam dyabolus devo
tis et religiosis atque perfectis magis est infestus
Tamen cum homines ad deviandum a fide aut despera
cionem vel ad impacienciam non potest inducere tunc aggre
ditur eos per sui ipsius complacenciam. tales in eum iam

laus cogitare est. O qua firmus est in fide. qua
fortis in spe. et quam constans in caritate. O quam mi
ra boni operatio est et amor. Sed contra hec dicit
ysidorus. Non te arroges. non te iactes. non te
insolenter extollas. nichil de te presumas. nichil
boni tibi tribuas. Nam tanta posset esse sua complacen
cia quod per hac homo dampnaretur. Unde gregorius. Res
reminiscendo bonum quod gessit dum se apud se erigit
apud auctorem humilitatis cadit. Debet ergo morien
tis esse cautus. ut dum per superbiam sentit se temptari. ita
ut se tunc humiliet. atque deprimat. sua peccata reco
gitando. et quod ignorat an odio vel amore dignus
sit. Ne autem desperet. debet nichilominus cor suum
ad deum erigere per spem dei misericordiam. que est super omnia
opera eius. cogitando atque ponderando. et quod fide
lissimus deus qui est veritas infallabilis. moriendo per
prophetam promisit dicens. Vivo ego dicit dominus nolo
mortem peccatoris ~~...~~ convertatur (?) atque hoc beatum An
thonium. Cui diabolus dixit anthoni tu me
vicisti. nam cum volo te exaltare tu te deprimis
et cum te volo deprimere. tu te erigis. Sic ergo
faciat quisque sive firmus sive infirmus et victus
est diabolus. ¶ Quinta temptacio que magis se
...to. temptacio
culares atque carnales infestat. est nimia occupa
cio rerum temporalium atque exteriorum. ut uxorum. libe
rorum et amicorum carnalium. divitiarum. atque alia que inordi
nate in vita sua dilexerunt. Nam qui bene et se
cure mori volunt. debet omnia temporalia et exteriora

simpliciter atque totaliter postponere. et se deo toto ple-
narie committere. Unde Scotus in iiii° sententiarum dicit
Si quis infirmus cum se iam videt moriturum. velit
mori. et plene consentit in mortem. ac si etiam
per se elegisset penam mortis sic patienter sustine-
re satisfaciat pro omnibus venialibus peccatis. Immo
aufert aliquid ad satisfaciendum pro mortalibus
Quapropter valde utile est atque omnino necessa-
rium in tali necessitatis articulo voluntatem suam per omnia
voluntati divine conformare ut oportet. Nam aut
aliquis secularis et carnalis etiam religiosus vult se
ad mortem disponere. a quo deterius est quantumque de-
beat vel audire etiam cum in ipso facto agonizat
sperans se evasurum. quod revera periculosissimum
atque absurdissimum est in homine christiano ut dicit
Cantor parisiensis. Notandum vero. quod dyabolus
in omnibus temptationibus predictis. hominem nequaquam cogere po-
test. nec etiam ei aliquas aliquatenus penale ut sibi
consentiat. quamdiu usum habuerit rationis. nisi sponte
ei voluerit consentire. Quod itaque non solum bono
christiano verum etiam cuilibet peccatori quantumcumque
magno super omnia est tenendum. Unde apostolus Fi-
delis est deus qui non patietur vos temptari super
id quod potestis. sed faciet etiam cum temptatione pro-
ventum ut possitis sustinere. Ubi sic dicit glossa
Fidelis est deus. idest verax in promissis. qui dat
nobis resistere potentiam vel et perseverantiam. Dat
potentiam. ne vincamur gratiam. ut mereamur. constan-
tiam ut vincamus. facit proventum idest utilitatem aug-

mediu ut possit sustine ne deficiat s3 connectat
quod sit p humilitate. Unde aug9. Illi non
curpant informare. qui no habent ventu sup
bie. Qui habet q9 se petior. sub potenti manu
dei. et victoria obtine potest. Sic aug9. i co
teptacoe, cessitudine et tribulacoe maloru et do
lore usq3 ad morte inclusive **Interrogaciones**

Deinde sequit interrogacioes q fi deb3 a mo
rienti. Sic adhuc usu habent rois et lo
quendi et hoc ideo. ut sciens suu dispo
si sit ad moriendu. de melior informet atq3
in corde confortet. Debet aute interrogacioes
iste sm Anshelmu epm. fieri isto mo. Primo
querat sic. Frater letaris q in fide xpi morieris. Rn.
Etia. Fateris te no ita bene vixisse sicut debuis
ses. Rn. Etia. Penitet te. Rn. Etia. Habes
voluntate emendandi Si spaciu vivendi habe(re)s
Rn. Etia. Credis q pro te mortuus e dns ihus
xpus filius dei. Rn. Etia. Agis ei de h9 ex cor
de gras. Rn. Etia. Credis te no posse nisi p
morte ei9 salvari. Rn. Etia. Age g9 dum in te
est aia tua ei sp gras. et i hac sola morte solamie et
fiducia tua constitue. i nulla alia te fiducia hus
huic etia morti te totu comitte. hac morte te
totu contege. huic morti te totu i volue. Et
si dns voluit te iudicare dic Dne morte dni
ihu xpi obicio int me et iudiciu tuu aliter
tecu no contendo. Et si dixit quod meruerit dap
nacoez dic Morte dni nri ihu xpi obicio

int' me et mala mea merita ips⁹ q̄z dignissime
passionis meritu offero. p merito qd ego hře
debuissem et heu non habeo Dicat item due
morte dm̄ mi ihesu xpi pone int' me ⁊ ira
tua. Dein dicat ter In manus tuas dne co
mendo spm meu Et idipm dicat curat⁹ Et
si no pt loqui. dicat curat⁹ vel astantes In
manus tuas dne cmendam⁹ spm ei⁹. et secur⁹ mo
rit². nec videbit morte ætnam. Porro eu
intrrogacoes pdce solu psonis religiosis atq̄z
deuot⁹ compete atq̄z suffice videant. debent
tn omēs xpiani siue seculares siue regulares sm
Cancellarium parisiensem mo subscripti de suo
statu vel salute ī agone certi atq̄z clari interri
atq̄z informari. Et pmo sic. Credis oes pncipa
les fidei articulos. et insup toti sacre scripte. p
ōia s'm sciorum katholicorum atq̄z orthodoxorum sce
ecclie doctorum exposicoes. et detestaris oes here
ses et errores atq̄z supsticoes. ab eccia reproba
tos. et letaris insup q' in fide xpi et sce matris
ecclie vnitate et obedia moriaris. Scdo querat
sic. Recognoscis te creatore tuu sepe et mul
tipli' atq̄z grauit' offendisse. Nam Bernhardus
sic canticis ait. Scio nemine absq̄z sui cogni
cōe saluari de q̄ nimirum oritur salutis humilitas
oritur et timor dm̄. qui et ipe sicut inicium ē sa
pie ita et salutis. Tercio doles ex corde de oi
bus pctis contra dei maiestate amore atq̄z bo
nitate commissis. et bonis omissis. et gracijs neglectis

no solum timore mortis vel pene tantum neque sed
magis amore dei et iusticie contritus qua tenemini
deum super omnia diligere et petis super omnibus istis ve
niam. Optas insuper cor tuum illuminari ad obliuio
nem contritionem ut de eis specialiter valeas penitere
Quarto proponis veraciter te velle emendare
si supervixeris debes. et nunquam plus mortaliter peccare
scienter. et ex proposito. si potius omnia que tenuisti
cum dimittere. primo etiam vitam corporalem perdere
quam deum plus velles offendere. Rogas insuper
deum ut det tibi graciam huius propositum continuandi et no recidiuadi Quin
to indulges ex corde omnibus qui tibi unquam aliquod
nocumentum verbo vel facto intulerunt atque offen
derint. ob amorem et venerationem domini nostri ihesu
xpi. a quo et tu veniam speras. Petis etiam consimiliter
indulgeri et remitti tibi ab hiis quos offendisti
tu quomodolibet mo. Sexto vis per te ablata resti
tui integraliter in quantum teneris vero tuam facultatem
valore. etiam ad omnium bonorum tuorum cessionem atque
renunciationem. ubi alias satisfactio fieri non valet
Septimo queritur sic. Credis quod pro te mortuus sit
xps. et quod aliter saluari non potes nisi per meritum
passionis ihesu xpi. et agis ei de hoc deo gratias
ex corde quantum vales. Quicunque ad predictas in
terrogationes ex conscientia bona et fide non ficta vere
poterit affirmative respondere satis evidens argumentum salutis
habet si sic decesserit. et fit de numero saluandorum
Quinimmo vero ab alio de premissis interrogatus non
fuit presertim tamen satis sunt pauci atque rari qui

huius artis habent scientiam interius redeat interrogans semetipsum subtilius considerando an tali sit dispositus ut prefertur. eo quod absque tali disposicione nullus omnino potest esse saluus. Qui autem sic dispositus est ut dictum est. se totum passioni xpi recommendet ac continuet et continue meditando possit et infirmitas permisit eam rumnet atque meditetur. quia per hoc omnes dyabolice temptaciones et insidie maxime fugantur et superentur.

Preterea cum secundum Gregorium. omnis xpi accio nostra est instructio. Curto ea que xpus moriens fecit. eadem quilibet moriturus pro suo modulo atque possibilitate in extremis existens facienda. fecit autem xpus moriens quinque. Orauit enim Nam dicitur orasse. ps. istos. Deus deus meus et octo sequentes usque adversum istum inclusiue. In manus tuas commendo. Item fleuit. Item clamauit orans pro commendauit atque spiritum tradidit ut ewangeliste testantur. Sic et infirmus in mortis articulo constitutus orare debet saltem corde si non potest voce. Unde ysidorus. Melius est cum silencio orare corde sine sono vocis. quam solum verbis sine intuitu mentis. Secundo debet clamare fortiter scilicet corde non voce. Plus enim attendit deus cordis desiderium quam clamorem vocis Nam corde clamare non est aliud nisi propter remissionem vitamque eternam fortiter desiderare. Tercio debet plorare. non oculis carnalibus sed lacrimis cordis scilicet vere penitendo. Quarto ~~eam~~ animam deo commendet dicens. In manus tuas commendo. Quinto spiritum tradat vt videlicet voluntarie moriatur voluntate sua In hoc dimi defectus est hic

conformas volutati vt optet pinde q̄ dm ago
misitus loqui et vsu iois thir potuit sequentes
dicat obsecrões / O suma deitas. immensa bonitas
clementissima et gloriosissima trinitas. suma dilectio
amor et caritas. miserere michi misero peccatori
tibi cui comendo spm meum Item dicat deus meus
pijssime pr. pr misericordiarū mear sūr hunc
paupculē creatē tue. adiuua eā nunc etiā i ultia
necessitate. succurre dne iā egenti aie et desolate
ut nō a cruciatibus infernalibus deuoret. Ite dicat
dulcissime et amatissime dne ihu xpe fili dei vi
ui. ob honorem et virtute tue btissime passiois
iube me recipi intra nūm electoꝝ tuoꝝ. saluator
et redeptor meus. reddo me totū tibi. nō me re
pellas. adte venio. nō me repellas. Ite dicat dne
ihu xpe padysm̄ postulo. nō ob valore meritorū
meoꝝ. tu sum pulius et cinis et miserimus peccor
sed i virtute et efficatia tue sanctissime passionis
p q̄ me miserū redime voluisti et michi para
dysu tuo precioso sanguine emē dignatus es Ite
dicat plures repetendo vel ad minus ter istū v̄
sum. Dirupisti dne vincula mea ti sacrificabo
hostiā laudis et̄c. Nam versus iste. scd̄m Cassiodorū
tante virtutis credit. ut peccā hoīm dimittan. si
i fine vite. trina confessione dicat. Ite dicat
dne ihu xpe ꝓpt illa amaritudine q̄ p me sus
tinuisti in cruce maxie in illa hora qn̄ sctissima ai
ma tua egressa est de corpe tuo. miserere aie mee
i egressu suo Ite post hec moreē etiā feruētis
sime atq; instantissime corde et ore quid precia

let. gloriosissima virgine maria omnium peccatorum
efficacissima atque promptissima mediatrice atque ad
iutrice sic dicens. O regina celorum. mater mea. re
fugium peccatorum. reconcilia me vnigenito filio tuo cuius
clementiam pro me indigno peccatore interpella. ut ob
amorem tui mea remittat crimina. perducens in glo
riam. Angelos deinde precibus inuitet inquiens
Spiritus celorum angeli beatissimi assistite queso in
migranti ex hoc seculo. et potenter me eripite ab
omnium aduersariorum meorum insidijs et animam meam in
vestrum consortium assumite. tu precipue angele bone
custos meus michi a deo deputatus. Deinde apostolos
martires. confessores. atque virgines. specialius tamen illos
sanctos vel illas sanctas quos vel quas prius sanus in
veneratione habuit et dilexit in auxilium sibi inuocet
in isto necessitatis articulo diligenter. Iste dicat deinde
ter. vel ultra. hec verba vel similia in summa. que
beato augustino ascribuntur. Pax domini nostri ihesu christi
et virtus passionis eius. et signum sancte crucis. et inte
gritas beatissime virginis marie. et benedictio omnium sanctorum
et custodia angelorum necnon suffragia omnium electorum sit
inter me et omnes inimicos meos visibiles et in vi
sibiles in hac hora mortis mee. Amen. Postea sub
iungat etiam ter. dicendo versum istum. largire clarum
vespere ~~ue~~ Si autem infirmus predictas obseruaciones
omnes non sciat. vel infirmitate invalescente dicere
non possit. dicat eas aliquis de assistentibus clara
voce coram illo. mutatis que sunt mutanda. Ipse
vero agonizans quam diu vsum habet potuit vocis
oret. ultra se corde tamen atque desiderio. prout sciat et

possit et ita cum deo spiritum reddat et salvus erit
Moneantur deinde sane atque studiose advertendo quod
rarissime aliquis etiam inter religiosos et devo
tos ad mortem se disponit tempestive ut oportet
eo quod quilibet diutius se victurum estimat nequaquam
credens se cito moriturum quod nimirum instinctu
dyaboli certum est fieri. Nam sicut luce clarius
constat plurimi per talem vanam spem se neglexerunt
aut intestati aut impenitenti et indispositi morien
tes. Quia propter quisquis caritatis et timoris dei
necnon zelum habeat animarum talem utique vel unumquemque
proximorum egrotantem aut in aliquo corporis vel anime pe
riculo constitutum studeat sollicitius inducere et mo
nere quatenus primo et principaliter omnibus postpositis de
spirituali medicina et remedio quam citius sibi pro
videat indilate. Propter eum ut quedam decreta
^ languore
lis dicit corporalis infirmitas ex anime ^ interdum habetur
Et ideo papa per eandem decretalem cuilibet medi
co corporis districte precipit ne unquam egroto corpo
ream conferat medicinam priusquam ad spiritualem medicum
requirendum eundem moneat et inducat. Sed
res ista iam quasi ab omnibus vertitur in contrarium. Tamen eum
homines carnalem querunt medicinam quam spiritualem
Similiter etiam omnia mala alia et adversa pro peccatis
nutu dei solent evenire. Propheta attestante qui ait
Non est malum in civitate quod deus non faciat
Intellige non malum culpe. sed pene pro culpa Quapropter
infirmus quisque in infirmitate aut in alio consti
tutus periculo studiosius exstat inducendus. ut ante omnia
cum deo pacem sibi faciat spirituale pro omnibus adhibens

medicina. sacramenta vero ecclesiastica devote recipien
do testamentum ordinando. domum suam atque negotia
alia si que habet tunc disponendo. Nullatenus an
te infirmo detur spes nimia corporalis sanitatis con
sequende. Sicut tamen communiter iam frequenter fieri solet
a multis in periculum animarum. etiam circa illos qui actu
agonizant. eo quod nullus eorum aliquid audire velit de
morte. Unde secundum cancellarium parisiensem. Sepe
per vanam talem inanem et falsam consolationem et fictam sa
nitatis corporis confidentiam certam incurrit homo damp
nationem. Et ideo hortandus est infirmus ut per ve
ram contritionem. puramque confessionem. anime procuret sanitatem
Quod etiam ad salutem corporis sibi. si fuerit expedi
ens valere poterit. et ita quietior erit atque securi
or. Cum autem teste Gregorio vera contritio rara sit
atque secundum augustinum in 4° sententiarum di. xx alios
que doctores. penitentia que differtur usque in extremis.
vix sit vera penitentia sufficiens ad salutem. In illis
precipue. sicut constat qui toto tempore vite sue pre
cepta votaque spontanea nunquam realiter atque vera
citer sed solum ficte atque ypocritice servaverunt
Veruntamen unicuique tali ad mortis articulum deducto
est suadendum. secundum suam possibilitatem mentis ut se la
boret ad penitentiam ordinatam seu veram. ut videlicet
non obstante dolore vel timore imminentibus. conteratur
ut quantum potest. et concipiat contritionem displicentiam volun
tariam propter finem debitum. idest propter deum et ve
niam ~~propter~~ male inclinationis habitus et delectationum
precedentium. et laboret ad displicentiam quantum potest
licet brevem. Et ne in desperationem mittatur proponatur

ei .i.a que supius in s.a particula de temptacione desspa
racionis dicta sunt. Similiter moneatur ut eciam contra alias
temptaciones demonum possitas amosius consistat. fortiter
atque viriliter resistendo. presertim cum per dyabo
lum nemo possit cogi. Item moneatur eciam ut
credat tamquam verus atque fidelis christianus. Atten
datur insuper an vinculo excommunicacionis astrictus tene
atur. informetur quatenus in hoc totis viribus ordina
cioni sancte matris ecclesie se submittat ut absolvatur
Item si moriturus prolixum temporis spacium ad sui re
collectionem habeat et non morte festina preveniatur
legende sunt coram eo aptioribus historie. et oraciones de
vote. in quibus pridem sanus amplius delectabatur. vel
recensenda sunt divina precepta. ut profundius medi
tetur. si quid invenit se contra ea negligenter deliquisse. Si
infirmus usum loquendi perdidit. sit tamen sa
na et integra noticia. ad interrogaciones si sciat
vel oraciones coram eo recitatas. signo aliquo exteriori
vel solo cordis consensu videat. hoc enim sufficit
ad salutem. Caveatur tamen ut interroga
ciones fiant. antequam loquendi usum perdat. Nam
si interrogacionibus visibiliter appareat. responsiones infirmi
non usquequaque sufficientes consistere ad salutem. re
medium per informacionem necessariam apponatur. modo quo
fieri poterit meliori eciam si manifestandum ei fuerit
periculum quod incurrit. non obstante si de hoc plurimum
tristatur. Iustius est enim ut eum terrore salubri compun
gatur et salvetur. quam quod eum blandiciis et dissimulacione
inopia condempnetur. Absurdum quippe nimis est et

xpiane religionis contra. ymo dyabolum. et
homini xpiano morituro mortis et anime periculum
exhortando timore ne conturbet abscondat. Quo
circa ysaias propheta regi ezechiam exhortante
usque ad mortem. salubriter timuit. dicens cras mori
ris. tu tamen adhuc mori non debet. Et quod
monitum prophetarum in mortis articulo constitutum
ut in quarto dyalogorum libro legitur. terruit ad sa
lutem. Item ponatur infirmo ymago crucifixi. que
semper circa infirmos est habenda. vel etiam beate
virginis aut alterius sancti. quem pridem sanus venerabatur
Habeat etiam ibi aquam benedictam. qua infirmum et
alios circumquaque frequenter aspergat ut vel sic ab
eo demones compescat. Si non omnia premissa
brevitas sinat. proponende sunt orationes in speciali ^tempus non
que nostro salvatori domino ihesu xpo diriguntur. Nequa
quam etiam tunc morienti. amici carnales. uxor li
beri. divitie. ac alia temporalia ad memoriam reducuntur
nisi quantum id infirmi spiritualis sanitas postulat
et requirit. Porro in materia ista. que extreme neces
tatis existit. subtilissime considerent et ponderent sin
gula puncta et sententie quibus adiecta sunt ad
verbia. eo quod non verbis sed adverbiis merentur
prout in compendio theologice veritatis libro quinto ca
xº continetur. Cum ante placet. et libenter sine pe
riculo. bene et secure mori velit meritorie. talis
tenere debet studiosius. ut moriendi arte. eiusque
dispositiones premissas. dum adhuc sanus est sollicitius
studeat et addiscat. nequaquam mortem expectans

ingressu. Nam dico tibi sicut tunc in veritate
credere invenio. quod morte ante se in infirmitate ingre
diente. ipsa devote egredietur. et quanto propinquius
ei accesserit seu invaluerit. tanto longius illa fu
gam dabit. Si ergo non vis decipi nec errare
si vis securus esse. instanter age quod potes dum
sanus es et sensum habes bene dispositum ut sis ac do
minus tuorum actuum esse possis. Quia multi usque
modo infiniti ultima necessitate expectantes se ip
sos deceperunt et neglexerunt. Vide ergo frater ac
cave si placet. ne et tibi sic contingat. Nul
li ante ingressum vel mortem videatur. de ea soller
ti cura et sollicita dispositione. ac studiosa exhor
tatione ipsis morientibus ut premittitur adhibenda
quia nimirum tanta talisque vis et necessitas ipsis e
indicta ac incumbit. ut si possibile esset. ut to
civitas admonente convenire debet festinanter. sicut
in quibusdam religionibus moris existat. ubi statim
cum infirmus morti appropinquat tunc oportet. ut tabula
pulset et mox audita tabula. quantumque hora omnes fratres pro
cul fuerint. dimissis omnibus occurrant quasi currus mo
rienti. unde et dicitur. quod religiosi et mulieres propter
sui status honestatem. currere non debeant. nisi ad mo
rientem et ad ignem. Ulterius sciendum quod orbes scrip
tes. dici potest super infirmum laborantem in agone
qui si est persona regularis tunc convocato primum
conventu cum tabula ut moris est. premittitur letania
cum orationibus et psalmis consuetis atque ordinatis mo
re solito. Postea vero si adhuc supervivit
subiungit alias obsecrationes ab aliquo presentium.

put optimum sint. et quibus patiatur. que etiam plures
iterum put. propter infirmi devotionem pro usum habuit
ruis. hoc tamen de salute necessitate non oportet. sed propter in
firmi comoditatem. et devotionem laborantis inceptiones
fieri potest. Porro apud infirmos seculares dicantur orationes
iste prout devotio et dispositio ac comoditas ipsorum ac
assistentium id requirit. et tempus id sinat. Sed sunt
heu paucissimi. non solum apud seculares. verum etiam
in plerisque religionibus. qui huius sic habeat artem
et in mortis articulo suis proximis fortiter assistit. in
terrogando. amonendo. informando ac etiam pro ipsis
orando ut oportet. presertim cum etiam ipsi morientes
nondum mori velint. et ita anime morientium miserabi
liter periclitantur. ¶ Per amorem qui te dignissimum et
innocentissimum. et delicatissimum. patris caritatis filium
pro nobis fecit hominem. fecit crucifixum atque mori. pro
salute hominis. indulge famulo tuo. N. misericordissime
ihesu. omne quod cogitatu. vel verbo. vel facto. affectibus
vel motibus viribus et sensibus anime. et corporis deliquit
Et in veram remissionem tribue illi sufficientissimam
emendationem illam. qua totius mundi culpas deluisti. ac
in plenam suppletionem omnium negligentiarum suarum. adde illi per
[perfectionem illam] sanctissimam conversationem illam quam ab hora conceptionis tue
usque in horam mortis habuisti. et insuper fructum bonorum [bonum]
operum. que tibi ab initio mundi usque in fine ab omnibus
electis placuerunt vel placere poterunt. Amen. Pater noster. Ave maria. 2
12. ¶ In unione ferventissimi amoris qui te in
cruce omnium viventium (?) [illegible] et expirare spiritum
in caritate mori. Per vulnus amoris (?) ad medullam benignissimi
cordis tui ut anime famuli tui N. [illegible] omnia peccata

Oro

Oro

dimittas. et tua sanctissima consecratione ac perdignissime
passionis tue merito obnixissime supplicans. faciasque eam parti-
ri. superhabundantissima multitudine miseracionum
tuarum. nosque omnes et specialiter illam personam. secundum sicut in-
timum que propter vocare dispositus preparetis placatissimo
tibi modo secum et ministrati velocissime eum dulci pa-
tria. vera penitentia. plena remissione fide vera. spe
firma. et caritate perfecta. ut in perfectissimo statu. inter dulcis-
sime amplexus et suavissimum osculum tuum feliciter
expiret ad tuam eternam laudem Amen Oro

In manus incomprehensibilis tue misericordie pater iuste et ama-
tissime. commendamus spiritum famuli tui N. fratris nostri.
secundum magnitudinem amoris quo se anima filii tui sanctissima
in cruce tibi commendavit. suppliciter deprecantes. qua-
tenus per illam inestimabilem caritatem. qua tua divina pa-
ternitas ipsi tota traxit illam sanctissimam animam. ut in ulti-
ma hora famuli tui N. fratris nostri suscipias in eodem
amore spiritum eius Amen Oro
Sancte michael archangele domini nostri ihesu christi succurre
nobis apud altissimum iudicem. O pugil invictissime
assiste huic famulo tuo N. fratri nostro in extremis val-
de laboranti et defende eum potenter a draccone infer-
nali. et ab omni fraude malignorum spirituum. Insuper
exoramus te pro illis atque devotos ministros summe divi-
nitatis. ut in hac extrema hora inter fratris nostri. benigne
suscipias ac leniter animam eius. in sinum tuum sanctissimum
et perducas eam in locum refrigerii pacis et quietis
O intemerata et in eternum benedicta // Amen Alia
virgo maria adiutrix tocius angustie et necessitatis
succurre nobis dulcis et ostende famulo tuo N. fratri
nostro tuam gloriosam faciem. in ultima hora sua. et disper-

de omnes inimicos eius in virtute dilecti filii dni nri
ihu xpi. et sce crucis. et libera eam de omni angustia
corporis et anime. ut laudet dicat dno deo in secula se
culorum Amen Alia oro

Gra mi dulcissime redemptor piissime ihu benig
nissime dne per istam lacrimabilem vocem. qua in agonia
mortis moriturus. pro nobis doloribus et laboribus pas
sionis adeo consumptus es ut te derelictum a patre clama
res Ne longe facias a famulo tuo. N. fre nro
auxilium tue misericordie in hora et momento afflic
tionis anime sue. per desertionem et consumptionem spiritus. te in
vocare in extrema hora non valent. Sed per crucem
phm sce crucis. et per virtutem salutifere passionis et
amorose mortis tue. cogita de eo cogitationes pa
cis. et non afflictionis. sed mie et consolationis et libe
ra eam ab omnibus angustiis corporis ac membris quas
pro ea in sca cruce fixi pro infixi clavis acutiss
imis. ihu bone et dulcissime pr et dne. erue a eam
tormentis sibi deputatis. et perduc eam in eterna re
quie. in voce exultationis et confessionis Amen

Misericordissime dne ihu xpe fili dei vivi alia oro
in unione illius commendationis. qua animam tuam sanctissima
patri tuo celesti moriens commendasti Commen
damus ineffabili pietati tue animam famuli tui N.
fris nri orantes misericordissimam benignitatem
tuam quatenus per eam honorem et virtutem eius anime tue
sanctissime. per quam salvantur omnes anime. et a morte de
bita liberantur. anime famuli dilecti fris nri miser
ans. liberans eam. misericorditer ab omnibus miseriis
et penis et perducas eam propter amorem et intercessionem

tue dulcissime mitis . ad contemplanda glorie tue iocundis-
sime visionis . qui cum eodem vivit in unitate spiritus sancti
Clementissime misericors deus . clemens ‖ ~~[illegible]~~ Oratio
deus . qui secundum multitudinem miserationum tuarum pec-
cata penitentium deles et preteritorum criminum culpas ve-
nia remissionis evacuas respice propicius super hunc
famulum tuum fratrem nostrum . N . remissionem omnium pec-
catorum suorum tota cordis confessione poscentem exaudi
deprecatus . Renova in eo piissime pater quicquid in eo ter-
rena fragilitate corruptum . vel quicquid dyabolica frau-
de violatum est . et unitati corporis ecclesie membrum
redemptionis annecte . miserere domine gemituum suorum
miserere lacrimarum eius . et non habentem fiduciam nisi
in tua misericordia . ad tue sacramentum reconciliationis admitte per
christum dominum nostrum Amen

Commendatio

Commendo te omnipotenti deo karissime frater . et ei cuius es
creatura committo ut cum humanitatis debitum morte in-
terveniente persolveris ad creatorem tuum qui de limo
terre te formaverat revertaris . Egredienti itaque anime tue
de corpore . splendidus angelorum cetus tibi occurrat . iudex a-
postolorum tibi senatus . candidatorum tibi martirum triumphator ex-
ercitus obviet . liliata rutilantium te confessorum turma
circumdat . iubilantium te virginum chorus excipiat et
beate quietis in sinu patriarcharum te complexus appareat
qui te inter assistentes sibi iugiter interesse decer-
nat . Ignores omnia quod horret in tenebris . quod
stridet in flammis . quod cruciat in tormentis . cedat tibi
deterrimus sathanas . cum satellitibus suis in adventu
suo te comitantibus angelis contremiscat . atque in eterne

noctis chaos immane diffugiat. Exurgat deus
et dissipentur inimici eius et fugiant qui oderunt eum
a facie eius. Sicut deficit fumus deficiant sicut
fluit cera a facie ignis sic pereant peccatores a facie
dei. et iusti epulentur et exultent in conspectu dei. Con-
fundantur igitur et erubescant omnes te contrarie legiones. et — tartaree
ministri sathane iter tuum impedire non audeant
liberet te a cruciatu christus qui pro te mori dignatus est
Constituat te christus filius dei vivi inter paradisi sui
amena ac semper virentia. et inter oves suas. verus
te ille pastor agnoscat. Ille ab omnibus peccatis tuis
te absolvat. atque ad dexteram in electorum suorum sorte
te constituat. ut redemptorem tuum facie ad faciem vi-
deas. presens semper assistens. manifestissima beatis oculis
aspicias veritate. constitutus igitur inter agmina bea-
torum. contemplationis divine gaudia potiaris in secula
seculorum Amen Oratio bona super agonizantem
Proficiscere anima christiana de hoc mundo In nomine
patris omnipotentis qui te creavit. In nomine ihesu christi fi-
lii eius qui pro te passus est. In nomine spiritus sancti qui
in te fusus est. occurrant tibi et succurrant angeli sancti
et archangeli throni et dominationes principatus atque
virtutes potestates cherubin et seraphin. Subveni-
ant tibi patriarche et prophete apostoli et ewangeliste martires
et confessores monachi et heremite virgines et vi-
due infantes et innocentes. Adiuvent te orationes omnium
sacerdotum et levitarum et omnium ecclesie catholice gra-
duum. ut in pace sit locus et habitatio tua in iherusalem
celesti. Per eundem dominum nostrum Exemplum de quodam papa
Fuit quidam papa qui dum ad extrema venisset
interrogabat cappellanum suum virum ydoneum

et deuocione que plurimum diligebat. quibus suffragi
is post mortem eius vellet apud deum iuuari. Cui
rudit quod omnibus modis quibus posset et quecumque
iuberet pro salute anime sue fieri facere vellet. Tunc
papa ait. Non aliud a te peto subsidium nisi tu
videris me in agonia positum dicatis [?] dicere pro me
tribus vicibus dicatis. Qui se hoc libentissime factu
rum promisit. Ad que papa. Tu primum pater noster
dixeris. dic in memoria agonie ihesu christi. obsecrans
et multitudine sui sudoris sanguinei quod prior
sui angustia pro nobis copiosissime effudit. contra
multitudinem peccatorum meorum patri offerre et obtendere
dignetur pro omnibus angustiis quas peccatis meis contingenti
bus merui. Tunc secundum pater noster dixeris. dic in honore
omnium passionum et amaritudinum ihesu christi. quas in corde
sustinuit et maxime in hora in qua anima eius sanctissima
de suo sancto corpore est egressa. patri offerre et obtendere
dignetur quod omnes penas et passiones quas pro peccatis
meis tamen [?] meruisse. Tunc dixeris tertium pater noster.
dic in honore ineffabilis caritatis ihesu christi. que
ipsum de celo ad terras ad tollerationes omnium harum pas
sionum traxit. ut hac caritate me saluare et celos
michi aperire dignetur. qui meis meritis saluari nequeo
nec celeste regnum obtinere. Ipse dominus promisit cap
pellanus hec omnia se libentissime facturum. quod et fecit
cum diligentia et deuocione qua potuit. post mor
tem reuersa est papa splendidus et clarissimus [?] cetera [?]
in mensa se referens dicendo ab omni pena se factam li
beratam. Nam post primum pater noster dominus ihesus christus sudo
re suo sanguineo omnibus orationibus meis compulsus [?] angus

tiam. Post secundum pater noster per amaritudinem omnium
passionum suarum omnia peccata mea ut nubem delevit
Post tercium pater noster tandem sua celos reseravit et me
in gaudio introduxit. Pater revelaciones quas p
dnus cappellanus pluribus referebat. in multis locis mos
inolevit. quod predictus modus orandi apud morientes
devote servatur sub spe certissima. quod ipsa oracio valeat
hominem a demonibus liberare. peccata delere. et celeste reg
num aperire. auxilio dni nri ihesu xpi qui est bene
dictus in secula Amen

Sciendum est quod dominus summi pontifex cotta gravida
uit ad mortem. et quod nulla sibi ipsi nummum
blandiciis remissus comedo. putans per talia
pater noster salvari. sed postquam opera omnia bona quecumque
pater et adhuc esset magnam mercedem sibi fieri si se
salvabit. Dic ergo primo kyrieleison xpeleison ky
rieleison dne miserere nobis Pater noster Ave maria
Salvator mundi salva nos qui per crucem tuam et sangui
nem redemisti nos. auxiliare nobis te deprecamur
deus noster. dne ihesu xpe per agoniam et oracionem tuam
sanctissimam qua orasti pro nobis in monte oliveti quando
factus est sudor tuus sicut gutte sanguinis decurrentis
in terram Obsecro te ut multitudinem sudoris tui sang
uinei quem pre timoris tui angustia copiosissime pro no
bis effudisti offerre et ostendere digneris deo patri
omnipotenti contra multitudinem omnium peccatorum famuli
tui. et libera eum in hac hora mortis sue ab omnibus
penis et angustiis suis. quas pro peccatis suis se timet
meruisse. Qui vivis et regnas Deinde dic

Kyrieleison xpel' kyriel'. Dne miserere nob' Pr nr

Aue. Custodi nos dne signaculo sce caritatis ut fiat crucis

nob' obstaculu contra seua iacula omni inimicoru. Defen

de nos dne p lignu scm et p preciu iusti sanguinis tui

in quo nos redemisti. Dne ihu xpe qui pro nob mo

in cruce ri dignatus es obsecro te ut amaritudines omni passio

nu tuaru. quas pro nob miseris peccatorib' sustinuisti

i tre. qn sctissima aia tua egressa est de corpe tuo

sctissimo offerre et obtendere digneris deo patri omnipo

tenti pro aia famuli tui et libera ea in hac hora

mortis sue ab omnib' penis et passionib' suis. quas p

pctis suis tiet meruisse. Qui cu p et sp vi. Item dicatur

Kyriel' xpel' kyriel'. Dne miserere nob. Pr noster

Aue maria. 2° Per signu salua benedic. Custodi dne

famulu tuu tuis per signaculu. morbos anime cor

pis et are. hoc contra signu nullu stet periculu. Dne

ihu xpe qui p os prophe tui dixisti. in caritate perpetua

dilexi te. ideo attraxi te miserans tui. Ob

secro te ut eand caritatem tua que te detraxit ad ter

ra ad tollendas omnes passiones tuas traxit, offer angustias

re et obtendere digneris deo patri omnipotenti contra omnes

penas et passiones huius famuli tui quas p pctis su

is se timet meruisse. Salua aiaz eius in hac ho

ra mortis sue. aperi ei ianua vite. et fac ea gaude

re cu scis tuis in gla. Qui cu p et sp vi. Deinde dic

Kyriel' xpel' kyriel'. Dne miserere nob. Pr nr

Aue maria. 2° Dne ihu xpe qui redemisti nos

in fratris nostri agonisantis precioso sanguine tuo. scribe in aia huius famuli tui

na tua. ut distat cas lege tua dolorem et tua

amore. Dolore tuo omnes dolores et penas que
pro peccatis suis se fuerit meruisse. Amore ut connectat
te amori insensibili. quo ante et omnibus electis tuis nunquam
possit in perpetuum separari. Sit ea domine ihesu xpiste parti
cipe passiome in incarnacionis passionis et resurrectionis
et ascensionis tue. Sit ea particeps omnium ordinum et
beneficiorum que fiunt in ecclesia tua sancta. Sit ea par
ticipe omnium benedictionum gratiarum meritorum et gaudiorum
in omnibus electorum tuorum qui tibi placuerunt ab inicio mun
di et concede ei ut tu cum ipsis omnibus in tuo conspectu gau
deat in eternum. Amen tu pater noster

Cum autem tota salus hominis in fine consistat solerter
curare debet unusquisque. ut sibi de socio vel ami
co devoto ydoneo ac fideli ante mortem provideret
qui ei in extremis fideliter assistat. ut ad fidei constancia
paciamque atque devotionem necnon confidentiam et perse
verantiam ipsum sollicitius invitet atque animet ac etiam de
mum in agonia omnes orationes precedentes sibi cum fideli
devocione attente et intente dicat et devote ad quarum
omne ordinum efficaciam omnino extant necessaria dispo
sicio prima morientis sicut in precedenti materia de arte
moriendi satis est expressum. Unde unicuique bene
et secure mori volenti sibi omnia est necesse. ut prius
antequam mors occupet. mori discat. circa conclusionem om
nium predictorum

Augustinus. Si tu obtulisti florem in iuventute tue

dyabolo saltem florem senectutis tue ymolare no
differas quia ipse eum insensatus et recipit te
libenter. Quamuis impossibile sit senem diu viuere
tamen possibile est iuuenem cito mori. quia tam multi
iuuenes moriuntur sicut et senes. Ideo si iuue
nis es noli protrahere penitentiam tuam vsque in senium
quia raro contingit tales in senectute veram agere
penitentiam. quorum vita semper mala sit in iuuentute
tamen nullus desperare debet pessimum enim desperatio
sine maximum peccatum est quia etc.

Versus de morte

Mors est ventura prece nec precio fugitura
Mors nescit iuuenem parcere nec senem
Mors reserat mors omne necat quod in orbe creatur
Magnificos premit et modicos cunctos dominatur
Nobilium imperium nullum veretur
Mors iuuenes rapit atque senes nulli miseretur
Ille fremunt gentes omnes tremunt quas orbe mouetur
Cum tu qui sic moriturus celi magistratur
Cur iniurias sibi diuicias petit et pau
Regia maiestas. omnis terrena potestas
Prosperitas rerum. series longinqua dierum
Transeat absque mora. mortis dum venit hora
Vado mori. credens per longum viuere tempus
Forte dies heri est vltima vado mori
Vado mori medicus mundi moriturus eam
Vt moriar homo heri mane vado mori

Omnia que tua sunt · post mortem nil tibi prosunt
Non dantur segni celestis premia regni
Noli pro terris curis longis tibi pondere metas
Nam pro terris curis omnis consumitur etas
Qui non assuescit virtuti dum iuvenescit
A viciis nescit divertere cum senescit

Et sic est finis

30

Tractatus de arte bene viuendi

N precepto libello tractatu est de arte bene
moriendi nunc tractandu est p pauca de arte
bene viuendi Aug9 dicit Nemo bene morit
nisi pri9 mortu9 fuit. Bernhard9. Times ma
le mori disce bene viue. no eni male mori pt
qui bene vixit. Jero9. Vix inter centu milia
hom quo vita semp macula fuit vn9 obtine
bit indulgencia in acone. quia sine vera pnia
nemo saluari pt. que est eni .i. pnia qua quib
facit vix ia peccare non pt. qui ex ei qualecit
forte pepor efficit qua pri9. Idem penitencia
age du peccare potes du sau9 es. ut videar
ex amore. no timore penitere. Tunc eni egrotas
quo scis si vera penitas vix eni aliud cogi
tare potes qua sentit Illuc eni rapit intenco
mentis vbi sunt vis dolores. ysidor9 Irrisor e
et no penitens qui adhuc agit quod penitet
Grego9 Justu est ut cui9 vita mortua fuit
i culpa. ei9 mors ee vocat. pena Id pricia
gaudia sequunt ppetua lamenta. Id Sic eni
necessariu est crede bonos defunctos vita recepis
se ppetua. ita et malos sine repbos morte i
currisse eterna Disce g° bene viue et bene
morieris Vte Aug9 O lamentabilis et fallax
leticia hui9 mundi. caduca et transitoria. que ppt
delectacom breue et momentanea amatoribus tuis
amputas vita eterna. Item id O vita pns
qua dulcis es stultis. amara sapientib9. qui te a
mat no te cognoscunt. qui te fugiunt ipi te intelli.

vita

gunt. Item Vincula huius mundi asperitate vera
sunt. iocunditate falsam. certum dolorem. incerta vo
luptate. durum laborem. timida quietem. plena mi
serie rem. beatitudinis manem spem. Iste ex quo
da dyalogo qui dicitur ymago vite. Vita. Omnia
da vanitas. o divitiarum acer insaciabilis. o venus
amara. que tam multos inficis. faciendo carum ho
quod perit citius qua stuppa flammarum. Sic nimium
dimitibus. Hec terra potest dare iuventute florida
mortemque vitare. pulchra et durabile prole p
creare. Cum habeat homines brutales amore. Quin
dendo vario thesaurisant more dolo fraude feno
re. cum magno labore. Ab ipsis mox subtrahit
sors. quod domus sumitas super nasum iacet. Eorum
tur oculi. vox et lingula tacet. Totum mundi gau
dium velut pila placet. O homo si hec ita se
habent quid est quod miseri homines querunt. Gregorius
Nonnulli de gloria quondam cernunt magnum aliquid
estimant. sequentes ut talia mereantur exoptant. cum vero
ipsos morientes aspiciunt. quam vana sit gloria cum
gemitu fatentur. et dicunt esse quam nichil est ho
Hec gregorius. Omnia et quid sunt mundana omnia
nisi quedam vana sompnia et quod superbia possunt ad
tempus sunt. aut deliciarum iactantia transierunt cum
omnia tamquam umbra et navis que pertransit fluctuantem
aquam cuius non est invenire vestigium. In malignitate
enim sua consumpti sunt et veritatem heu quod plurimi
nullum signum reliquit. Ubi sunt principes gentium
et qui dominati sunt super bestias que sunt super terram

Qui argentum thesaurisaverunt et aurum con
gregaverunt. qui civitates et castra construxerunt
regnum et regem debellando vicerunt. Ubi sapiens
ubi scriba. ubi inquisitor huius seculi. ubi salomon
sapientissimus. ubi sampson fortissimus. ubi alexan
der potentissimus. ubi absolon speciosissimus ubi as
suerus gloriosissimus. ubi cesares potentissimi. ubi re
ges. ubi principes inclyti. Quid profuit inanis
gloria. brevis leticia. mundi potentia. magna familia.
carnis voluptas multa beneficia. divitiarum falsitas
concupiscentiarum suavitas. ubi risus. ubi leticia. ubi
iactantia. ubi arrogantia. Vere generositas sanguinis
pulchritudo corporis. forma elegantis. Iuvenilis decor
predia. pallatia. et mensa suppellex. adde et mundi
sapientiam et ad mundo sunt omnia. et mundus quem quisque
est diligit. sed hec cum mundo non diu subsistunt
Mundus enim transit. et eius concupiscentia. Unde Gregorius. cum rerum
sapitis. si tenendum liberatorem est desine sequi quod
consequi miserum est que possessa onerant. amata
ta inquinant. amissa cruciant. Unde Gregorius. relinque
ter omnia. propter illum qui est super omnia. Bernardus
Non tantum curaret corporis cultum. nisi prius neglec
ta fuisset mens inculta virtutibus. Idem. Confu
ge. o anima ad urbem refugii. hoc est ad vitam
religiosam. ubi posses de preteritis agere penitentiam et in
presenti obtinere gratiam. et feliciter expectare gloriam fu
turam. Non te retardet peccatorum conscientia. ubi enim
habundavit iniquitas. superhabundare consuevit
et gratia non penitentie austeritas te terreat. non enim

sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam
que reuelabitur. et ad futuram gloriam que promittitur. Ber
nhardus. Jeronimus. Hoc solum habet gloria mun
dana bonum. quod amatores suos contempnit et contemp
tores diligit. Ad modum vmbre qua nec fugiendo
potest effugere. nec sequendo assequi. Si sequeris
fugiet. si fugis vmbra sequitur. Anima. Ha fal
sitate et instabilitate huius seculi agnosco. sed tamen
nescio quo vinculo detenta adhuc nectere autem
nequeo. Homo. Certe si diligenter o anima et pru
denter periculum tuum quod de mundo metueres aduerteres
procul dubio animum tuum a seculi vanitate prohiberes. Quibus
enim et minus periculosa est mundana conuersacio. quare
sicut Bernhardus. Difficilis castitas in deliciis. humilitas
in diuiciis. pietas in negociis. veritas in multiloquio. ca
ritas in hoc seculo nequam. O anima debilis et infirma
que tam facilis es ad decipiendum. tam prona ad caden
dum. tam difficilis ad resurgendum. An ignoras quod sic
difficile est arborem iuxta communem viam positam fructus
pulcherrimos usque ad maturitatem producere. sic diffici
le est honorem iuxta seculum vinere immaculata iusticia
am usque ad finem continuare. O anima si hec conspi
cua mente pertractares. mundum et ea que in mundo sunt
contempneres. Et quid homo quod diligis. quid est quod ap
petis quod in mundo queris. Si dignitates siue placorem di
ligis quid aliud facis. nisi quod animam tuam confundis.
An ignoras quod monstruosa res est summus gradus et
animus infimus. sedes prima. et vita ima. lingua magni
loqua manus ociosa. sermo multus. fructus nullus

Velim cunctus actu levis . mugis auctus et mellare stabi
litas . hec bernhardus . Et forte dicis prelature quid
appeto . si in ea sic et bene viuere propono laude . sed paru
quod laudare valeat inuenio Unde semper timeo
in regimine pastorali . Audiat hec prelati . quod si aliquid
perpetrant periculosi tot mortibus digni sunt . quod exem
pla perdicionis ad subditos transmittunt . Si sapienciam
mundi queris o quanto periculo te committis . Bernhardus
Quot et quantos mundi maledicta sapientia supplanta
uit . et contemptui eis diuinum corrumpit spiritum . Nun
ignoras quod sapiencia mundi terrena est animalis dyabolica
inimica salutis . suffocatio vite . hec ille Algazel
Qui enim crescit in sciencia . et non crescit in bona vita
elongatur a deo Set forte . diuicias mundi pompas
seculares . delicias seculares . et multa ceteraque huiusmodi
o anima mea diligis et potencia mundi inuta derelingis
Sed attende quam caduca quam fragilia sunt hec Ca
uendum dicit in omne aquada . Item pensare debes quam
breuis est mundi felicitas . quam modica est huius seculi
gloria quam breuis caduca et fragilis est temporalis potencia
Dicat qui potest . vbi summi pontifices . vbi reges
vbi principes . vbi imperatores . prepositi . decani . et ca
nonici . et quam cito transierunt et velut sompnum e
uanuerunt Timendum est quod multi eorum heu eterni
nati sunt et ad inferos descenderunt . Quid nunc
profuit eis superbia . quid iactancia . O karissima anima
attende diligenter . et depone omnem onus . et mundi pompam
mundi sequere . et cito senties consolacionem . Unde Am
brosius Si quod delectat a carne abscindimus . statim
intus quod delectat in spiritu inuenimus . Sed cum iuueis

quod obiciat dicens. Mundum despicio sed amicos et pa-
rentes derelinquere non valeo. Frivola omnia est hec
obiectio. Bernhardus. Fideles simo et omni acceptione
dignus. sed si impium est contempnere patrem et matrem
propter xpm. tunc pijssimum est odire parentes. ymmo
non parentes sed peremptores qui volunt te perire
cum eis qua regnare sine eis. Hugo. Honorandus
est pater sed obediendum est deo. amandus est generator. sed
preponendus est creator. Jeronimus. Licet parvulus
ex collo pendeat nepos. licet sparso crine et scissis
vestibus ubera quibus te nutrierat mater ostendat. licet
in limine pater iaceat. per calcatum perge patrem. siccis ocu-
lis ad vexillum crucis evola. solum pietatis genus
est in hac re esse crudelem. Frivole respice hec vo-
cabula. amor xpi. et timor gehenne. Et dominus dicit
Math. x°. Qui amat patrem et matrem plusquam
me. non est me dignus. et qui amat filium aut filiam
super me. non est me dignus. qui non accipit crucem suam
et sequitur me. non est me dignus. Item gregorius
Dulce videtur in rebus esse humanis. sed eis qui de celes-
tibus nulla dulcedine capti sunt. Hec omnia ex dia-
logo prescripto sunt. Unum quoque bone vite ac bene vi-
vere. est mundum cum suis vanitatibus contempnere sicut
omnes electi dei legitur et in speculo historiali. quod
Josaphat rex Indie quidam rex Bulgarorum Iohannes
imperator Wilhelmus comes de gene regni. qui omnes
contempserunt mundum et domino deo in claustris vel alias
in solitudine devotissime servierunt. Item sanctus Augustinus
gregorius. Jeronimus. Martinus. Ludovicus. Basilius. Bernhardus

confirmasti. Unde et fere omnia lumina ecclesie siue
deuoti viri siue litterati. culmina perfectionis in sancta
religione apprehenderunt. Unde dixit gregorius
Infelix animus meus vulnere occupationum suarum pulsa
tus recordatur qualis aliquando in monasterio fuit. quomodo
sibi labentia cuncta subterat. quantum rebus omnibus que re
uoluuntur. quod nulla sibi celestia cogitare consueuerat
nunc autem occasione pastoralis cure secularium ho
minum negotia patitur. et post tam pulchre quietis
sue speciem. terreni actus puluere fedatur. Relinque ergo
mundum. et intra sanctam religionem. et habebis in ea mag
nam occasionem bene viuendi et per consequens bene
moriendi. Unde bernhardus dicit. Timens male mo
ri. disce bene viuere. non enim potest male mori qui
bene vixit. Item bernhardus. Bonum est nos
hic esse scilicet in claustro fratres mei. Unde hic ho
mo viuit purius. cadit rarius. surgit velocius. incedit
cautius. irroratur frequentius quiescit securius moritur
confidentius. purgabitur citius. premiatur copiosius. Item
alio loco dicit. Recordemur fratres karissimi. quod seculum
hoc nequam habundans miseriis et fletibus. pro eterna
uita reliquimus. et claustralem seruitutem pro eterna
felicitate subiuimus. Claustralis namque disciplinae
obseruatio. est quedam carnium examinatio. in qua rubigo
peccatorum debet purgari. et imago dei in cordibus nos
tris reformari. Nos itaque cum in igne tribulacionis
probabimur. tunc deformate superni. in palacio celestis
regis angelis coequabimur. Unde cum monachi nature
parium. nitens comparamini si professionem fratres exequimini.
Martires enim quamuis gladio tamen bina professi

sunt supplicia et martia. Claustralis cum inclu
sio. regularis districtio. vestium abiectio. prelatorum
iniectio. Iugem silencium. alienum imperium. crebra
ieiunia. assidua flagella. ingentes vigilie. cottidia
norum horarum conubie. Insuper confessionum assiduo
prime amaritudo. publica coram fratribus obiurga
tio vel corporis castigatio. orationum instancia. tronum
vigilantia. ista omnia sunt carnis cruciamenta. Ideo
quantum distat ab argento auri precium. tantum distat ab
aliis iustis horum remonachorum. Item ipsa religio
est fornax vitiorum purgatorium virtutum. Item in
elucidario religionis dicitur quod religio sit intelligen
tium expurgamentum. vitiorum tormentum. virtutum oblecta
mentum. vanum ligamentum. fortium temptamentum. debi
lium adiumentum. egrotantium medicamentum. esurientium
alimentum. algentium vestimentum. laborantium honesta
mentum. incipientium firmamentum. proficientium incremen
tum. perveniencium complementum. Circa hunc quod fuit con
tra religio est sed hec sit intelligenda. de religiosis qui
observantiam tenet. Circa ipsam statum religionem
commendando dicit magister consolationis theologie. Quando
proprie voluntati alterius sua iam subiecit. ... multa et
maxima quamvis vero possibilia ... in
ordine ad mercedem recipienda iam possent. sed omnia
que in proprie potuit. quamvis ea realiter non fecit. ...
umquam factum sit. Quomodo Ieronimus dicit. Ipsa volun
tas faciendi proprie reputabitur sed Idem in lege opera
requiruntur in evangelio voluntas quia et si effectum non
habuerit tamen premium non amittit.

Item Thomas de aquino dicit. Melius est bene
facere ex voto. quam sine voto. propter tria. Primo
quia vovere est actus latrie. que est virtus nobi
lissima. quod autem imperatur a virtute nobilissima. me
lius est et magis meritorium. Secundo quia qui vovet
magis se deo subicit quam ille qui non vovet. sicut
qui arborem dat cum fructu quam qui tantum fructum
dat. Tercio quia per votum voluntas immobiliter fir
matur ad bonum. facere autem aliquid ex voluntate ad bo
num firmata. hoc ad perfectionem pertinet virtutis. Item di
cunt theologi. quod benefacere ex obediencia et voto est tan
to melius opere quod fit sine voto sicut aurum argento
Cur ergo tardas mortificari. forte dicis Austeritatem re
ligionis in cibo et vestitu et cetera pertimesco. quia a iuven
tute delicate nutritus sum. et forte incurrerem infirmitatem
de tali mutacione. Hugo de claustro anime dicit Plu
res sunt qui infirmitatem corporis timent. et ante sue
mortem conferunt usum delicatum in mutare nolentes vbi
impossibilitatem sue usu vite precedentem forte tam
testantur. sed ut dici solet malus usus abolendus
est. Legitur quod quidam iuvenis dives habens parentes et
nobiles factus est monachus quem quidam seculi prudentes
aliquid iuvenis parentibus missi sicut est suadens
ei exire dicentes sibi. Dilecte fili mi tu es delica
tus es et ordinem sufferre non vales. redi ad pa
rentes tuos. et corpus tuum et animam salvare poteris. Audit
iuvenis et dixit Domine mi pater dicitis quia de
licatus sum et ego meas delicaciones considerans. timui
me non posse sufferre acerbissimas penas inferni

ſi potius elegi in austeritate huius sancte religionis
penale que terminabitur tempore suo. et valedicat pre
sentibus presentibus. quia non verbo dno me conformate
Item ieronimus. Impossibile est ut quis presentibus fru
atur bonis et futuris ut et ventrem hic et ibi
mente adimpleat. ut de delicijs transeat ad delicias (l' delicijs)
as. ut in vtroque seculo primus sit. et ut in terra et
in celo appareat gloriosus. Idem dei filius sustinu
it ignominiam crucis et tu breves presentis qui felicitate
huius seculi et diuicijs perfruuntur. Bernhardus.
Pauperibus atque laborantibus non nobis diuitibus
qui veram habent consolacionem inter ipsas noctes vi
gilias dies sitiuntur illuxit. Ecce hinc satis
natis esse debes perceptis. Cuncta augustinus dicit.
Quare vis per nemine venimus ad ea rem vbi
non perducit nisi labor. Item augustinus Omnia se
na et inmania prorsus nulla facit amor. Idem
Que dura sunt laborantibus ea ipsa mitescunt
amantibus. Item bernhardus. Primo videtur tibi ali
quod importabile. processu temporis non erit tam graue deinde
erit tam tollerabile. paulisper leue senties. paulo
post. nec senties. paulo post etiam delectabit. Item
Augustinus. Tu qui veram requiem que post hanc vitam
speramus promittitur queris. et hic eam inter amaris
simas huius seculi molestias sumere gustabis. si eius
qui eam promisit precepta dilexeris. cito enim senti
es dulciores esse fructus iusticie quam iniquitatis et ve
rius atque commodius gaudere debes de bona consciencia inter

molestias. qua de mala int delicias. Gregorius
Ficta precedencium recolamus et gravia non erunt que
tolleramus. Item Bernhardus. Vigilias times ie
iunia et laborem sed heu sunt levia meditanti flammas
eternas. Unde legitur in horologio sapientie. quod quedam
anima dampnata apparuit cuidam devoto sic ei dicens
Certe nos miseri et miserabiliores omnibus creaturis
tantum affligimur. de eterno vere ut qualiscumque termini
cogitacio animo finitus esset nobis solaciosum. Unde
posito per impossibile. quod esset aliquis lapis mo
le sua a deo magnus. quod ubique circumferenciam celi con
tingeret et quod aliqua avicula in mille quantitatem. semper
in decies centenis milibus annis tantum auferret de
isto lapide quantum est granum milii. ablato sic toto
lapide si nos miseri dampnati possemus liberari esset
nobis valde solaciosissimum. sed heu hec eadem consolacio no
bis miseris a divina iusticia est negata. Certe ex
emplum. quod semper cum peccatis limine debet. Cur ergo
tardas Forte retraheris propter multitudinem pec
catorum. sicut heu plures a via vite retracti sunt
Audi Crisostomum. Non tibi blandiaris de mul
titudine peccancium. sed cogita quod multitudo peccan
cium in penalitate crimen non facit Item dicit
quedam decretalis. Tanto sunt graviora crimina quanto
infelicem animam diucius tenuerunt alligatam. Noli
ergo diucius protrahere confessionem tuam. quia sine dubio
postquam feceris confessionem. nolles esse dominus tocius or
bis. quia magis et multomagis te delectabit via ius

ticie qua iniquitatis. Quamvis tamen etiam interdum temp
tetur diversis modis. Sed temptatio est vita hominis sup
terram. Bernhardus dicit: plurimos vos esse si ter-
volo nescientes sed tamen fecimus absque temptatione ut si cum
forte tollitur aliquis alteri expectet. Unde non est di
cendum odium inter fratres collegiorum esse. quando aliquis tur
pis per suis excessibus et contra de ipso conturbantur
sed potius magne caritatis. Quod est. Cernimus cum ali
qui naturaliter ita duri et admirabiles. qui per tales cor
rigerent sed privationis actualem mihi vel inclusionis
carceris sive et emissionis ad aliud claustrum eme
dantur. Si in seculo mansissent nunquam salvi fuissent
Videmus cum frequenter religionem ingredi eos quos
dum rupturam iterum dicimus medio virtualem in superiori
bus rupturam sed. Cupio tamen ligari in me et scissura
fiat. et si clamabo vel indigne tulero noli pter
mittere salutem meam operari. Et frequenter tales frat
res naturaliter temptabiles finaliter efficiuntur humiliores pa
cientiores obsequiosiores obedienciores et ceteris que
spiritualibus exerciciis ferventiores aliis fratribus sic
quod diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. Si
autem notabiliter videres vel audires malum de aliquo
in quo perseveraret sicut est apostasia etc. Unde debes
cogitare. Dominus Jhesus duodecim sibi elegit discipulos.
et unus malus fuit. et non debes eos retrahi a reli
gione. quia ab initio ita fuit. Jeronimus eciam dicit: pauco
rum culpa non preiudicat religioni. fide apostolorum inde
proditio non destruxit. Veni ergo huc nunc et of
fer iuventutem tuam domino Jhesu. Jeronimus. De hiis qui

36

flore iuventutis sue dat dyabolo. et feces senec
tutis deo. Item Jeremias Bonum est viro cum por
taverit iugum ab adolescentia sua. Glossa etc. Et noli protrahere
dicendo. cras. cras. quia nil certius morte et nichil
incertius hora mortis. Jeronimus ad paulinum. Festina que
so te herenti in salo et in mari navicule funem ma
gis precide quam solve. Glossa. Noli per cras cras longas
tibi ponere metas. Nam per cras cras cras omnis
consumitur etas. Item alius. Glossa. Qui non assuescit
virtuti dum iuvenescit. A vitiis nescit divertere
cum senescit. Legitur quod quidam iuvenis filius militis tandem
factus est monachus. quem pater volens educere de claus
tro secutus est. proponens iuvenem se non habere alium here
dem preter ipsum. Cum vidit filius. Pater est quedam
consuetudo in terra tua. scilicet quod ita multi iuvenes mo
riuntur sicut et senes. si istam auferre posses conver
terer. Ecce tunc dictis et exemplis satis amodo debe
res esse informatus subire iugum domini. quod sine du
bio leve tibi erit et suave. prout ipsa veritas
promisit dicendo. Venite ad me omnes qui laboratis
et onerati estis et ego reficiam vos. tollite iugum me
um super vos et discite a me quia mitis sum et humilis
corde et invenietis requiem animabus vestris. Iugum enim
meum suave est et onus meum leve. Mathei xi. Hec
excitet torpore tuum finalis sententia. que prolaturus
est dominus dicendo. Venite benedicti patris mei pos
sidete paratum vobis regnum a constitucione mundi. Ite
discedite a me maledicti in ignem eternum qui paratus
est dyabolo et angelis eius. O tunc cogita quid
amaritudinis. quid doloris. quid vel horroris. generat

sinistra secunda scilicet Ite maledicti etc. cogita etiam quid dul
cedinis quid admiracionis et gaudii habeat vox illa Ve
nite benedicti etc. Et si diligenter consideramus si
ne dubio facile erit tibi relinquere omnia que in mundo
sunt. Unde et si quatuor vel quinque haberes bonas ami
cas et tu hoc esses de nobilissima progenie. Sic
legitur de quodam cive valde dissoluto et habente
plura beneficia. Iacuit enim quadam die in lecto suo cogi
tans de eterna pena tali modo. Ecce si in hoc molli lecto
deberes iacere perpetuo et habundantissime delicatissime
que victualia tibi ministrarentur. esset tibi valde grave
et tediosum. quanto magis lectus iste igneus sulphureus etc.
qui tibi debetur pro magnis peccatis tuis quibus es involu
tus etc. et ex tali meditacione concepit horrorem et dis
plicenciam in seipso. et convertit se in religione. factus
que est devotus monachus. Ecce nunc habes quid facere
debeas et tu iaces in strato tuo. sive in quacumque
delectacione carnali consistens. talia meditare. ut eo
perfectiorem consolacionem concipias. Tamen ut eo melius compunc
cionem que contricionis nascitur concipias. debes notare sep
tem. Primo ut peccata tua preterita ad memoriam reducas
et quantum deum offendisti. quantamque penam meruisti amplius
recordare et inde timere ac times amisisse tue
mare. Secundo debes pre omnibus habere peccata tua prime
nte repugnancia ac multum dnancia. scilicet superbiam.
avariciam. luxuriam etc. quia qui talis est christi non est
sed dyaboli. Tercio debes considerare quod in seculo corpus
vix potest evadere retia dyaboli. Quarto attende dili
genter brevitatem vite tue. Quinto nunc hoc intime considera

qua neque dies neque horam habes certitudinali-
ter de vita. Heu quot iuvenes. quot fortes. et quot
speciosas nosti. qui dum liberius in vita fuissent
de medio sublati sunt. Quinto considera quod iudicia dei
sunt inscrutabilia et quod nescis an odio vel amore
sis dignus. immo si in peccato mortali es. debes firmiter
scire te odio dignum esse. Sexto debes extremum
iudicium diligenter premeditari. qualiter a iusto iudi-
ce propter execrabilia peccata tua sententiam dampnacionis tue
sis auditurus quia numquam indulget peccatis tuis. nisi ve-
re egeris penitenciam. Septimo debes pertractare penarum
infernalium magnitudinem ut cum te hijs nondum dig-
num inspicias lugere et timere et sic tandem seculum omnino
relinquere. et statum religionis ingredi. Ultimo si sa-
pis bene et intelliges ac novissima ponderes. Una
tibi restat via aut perire secum sine temporales delecta-
ciones hic. et futuras perdere. aut penitens fugere delecta-
ciones. et futuras possidere. Unde Richardus dicit
in prologo ad fines de amore dei. O miserabiles mi-
seri. quos miserie ipse huius miserabilis vite et
vie seducunt dum ducunt in bonis dies suos. et in
puncto ad inferna descendunt. O fortunati. ter
quaterque beati contemptores huius mortalis vite. qui
obediendo illis verbis dei. que sunt verba vite leta-
re in via mirabili deducti que ducit in atria vite. O
via miserabilis. lata via iniquitatis. cuius extrema
ducunt ad atria leti. Haec via in ingressu est delecta-
bilis. in progressu execrabilis in exitu dampnabilis. In-
gredientibus approximat mel sophisticatum. progredientibus

fel et aceti egredientibus venenum aspidum. De te
to via equitatis. ingressus est dulcis. progressus
dulcior. egressus decora. Ingredientes eum tamquam
aurum in fornace purificat. progredientes sanctificat.
egredientes glorificat. Nota bene. Ait Petrus de
cas. maria dicit. Gaude et letare brevissimo temporis
spatio. ut post modicum cum dyabolo sine fine temporis
lugeas. Quid moraris. Dic omnis congregata divici
as. que splaciosa omnia. delicata fercula. vina pre
ciosa. non eum post mortem amplius facies. sed tu divi
tes qui cottidie epulabatur splendide in tormentis gehe
nalibus guttam aque minimam postulabat. nec habere po
tuit. Nota Petrus. O tortorem multorum intimi gemi
tus o stridor dentium et fremitus spiritum immensi
O ploratus et ululatus multus. O clamor interminus
per mansionis que semper durabit et numquam finem habe
bit. Venit quo nunc veni et vide opum et inde
sequere. et dimitte laborem et accipe requiem. quia scriptum
est. Ibant gaudentes a concilio quoniam digni ha
biti sunt pro nomine ihesu contumeliam pati. Sic et
boni religiosi semper gaudentes sufferunt opus penitencie
et quamvis multum vigilet. ieiunet etc tamen semper vide
tur quod nichil boni faciat et omnia valent. ita de
lectantur in via iusticie de die in diem. Ideo noli tem
pidare timendo infirmitate. sed potius sequere consilium
sine exhortacionem. beati Bernhardi dicentis. Ecce nos
reliquimus omnia et secuti sumus te. Venator mundi
sapientia maledicta supplantat. et concepta eius contig
it spiritum. que deus voluit vehementer attendi. Noli

inquit mundi sapiencia precipitanter age. Diu delibera
magnum est quod proponis exspirare quid possis ad
eos consule. Hec est sapiencia mundi terrena animalis
diabolica. salutis inimica. suffocatrix vite. mater tepe
ditatis. que deo solet vomitum provocare. Cum a deo
verbum esse non dubites quid opus est deliberacione
Vocat magni consilii angelus. et quid aliena consilia
prestolaris. Sine inquit mortuos sepelire mor
tuos suos. Item Qui non odit patrem et ma
trem etc. Venite ad me omnes etc. Hec bernhardus
Augustinus. Quia anguste erunt undique vie reproborum
in iudicio. supra erit iudex iratus. infernus horren
dum chaos. a dextris peccata accusancia. a sinistris in
finita demonia ad supplicium trahencia. intrinsecus
consciencia urens. foris mundus ardens. O miser homo. sic
deprehensus quo fugies latere erit impossibile. appa
rere intollerabile. Hec precepta omnia bene ponderan
ut Henricus frater regis francie. consideravit enim
brevitatem vite presentis. perpetuitatem tormentorum infer
ni. ac iocunda et honesta conversacionis claustra
lis. factus est devotus monachus. Contigit eum visi
tare sanctum Bernhardum. qui postquam voluit recede
re commendavit se valde humiliter oracionibus fratrum omnium
singulariter visitans eum et brevis pater dixit. In brevi
in experieris effectum oracionum illorum quibus te recom
mendasti. et ipse recedens statim in mente sua volu
it. esse novicius et potens est. et in lectiones dictis
tam transierunt et quid ego illis habeo nisi peccata mea

Ubi est preteritus annus. abanus. et ceteri reges et
principes. ubi sunt. vel quid sunt. et quid habue-
runt in tantis preciis nisi modicum honorem et magnos
labores. pro quibus honoribus non parva susceperunt tor-
menta. momentanea sunt corporis delectatio. sed perpetua est
corporis cruciatio. Sine dubio melius est te fieri mo-
nachum. et pauperem Christum pauperem sequi. et quietior eris
in anima et in corpore. Hec et hiis similia cogitans. iste dic-
tus conversus est et factus est humilis et devotus monachus.
Sic plures et quamvis modo infinite nobiles et ha-
bundantes iuvenes. omnia reliquerunt et domino deo in
religione devotissime servierunt. Plures enim adhuc
sunt in ordine carthusiensium. magistri theologie doc-
tores decretorum. doctores in medicinis. et ceteris facultatibus
imbuti. qui diu a parentibus suis sumptuose fuissent in
studiis sustentati per vi vel plures annos. putas
sentis ipsos conversos ac magnos deos factos. Sed
sunt carthusienses. Sunt enim Erfordie in ordine
sive domo carthusiensi qua plures magistri erant. Sic
et in carthusia aliisque in domibus ordinis eiusdem. plu-
res sunt iuvenes quos nemo imitari debet. Ut
non debet multum scandalizari in lectura ipsorum. quia
hoc interdum contingit ex infirmitate capitis vel an-
tiqua consuetudine. Difficile enim est consueta per
multos annos relinquere ubi... vel contingit per mu-
tationem. Deo propter humilitatem quia prior venerit ad cel-
lam. magis seipsum reprehendit in tali dissolutione ex-
cedens. quia si in sensu mortale peccatum perpetrasset. sic
legitur de sancto abbate ... qui sunt valde leto ac q...

aliquomodo dissolutus. quando tu hominibus que non est ho
minis viam eius sed felix qui potest et scit se bene co
ponere. ne aliquis scandalum in eo patiatur. Unde gregorius
super apostolus. omnia in melius interpretando. et in omnibus eris
benedictus. Contingit eciam religiosos sepe sua para
linge te dormiente. vel in quamvis gaudenter sede
te ergo 2o. Spero te aliquomodo informatum etc. quod
vana sint temporalia. quod utilis religio. et que sint
huius mundi pertinencia. Si in propositum sive deuo
rum religionem ingrediendi bono animo concepisti. au
dacter et alto incipias. non de tuis viribus presum
mendo. sed in divino adiutorio confidendo. qui sine du
bio iuvabit te. et deducet. et adducet in monte
sanctum suum et in tabernaculum suum. O quam iocunda
sunt ista tabernacula. ista gaudia celestia. Legitur quod quidam
monachus oravit deum multo tempore ut ei ostenderet
minimum gaudium paradisi. et contigit semel coram
eo. avicula valde dulciter cantare et ipse delectatus
in tam dulci cantu. secutus est eam in silvam. stansque
sub arbore diligenter auscultavit. et postea reversus. in
vidit claustro monachos et structuras penitus mutatas
et inter certum allatas sunt cronice et inventum est eum
sub arbore stetisse. iii. c. annis et ipse putabat
se per unam horam stetisse. Augustinus. O quanta erit fe
licitas ubi nullum malum erit nullum bonum latebit
et vacabitur dei laudibus. qui erit omnia in omnibus. Bir
gittus. Habent sancti viri hoc premium. ut in morte sua
sanctorum precedencium visiones aspiciant. ne ipsam mortem

penale primaz ptimescat. sed dum eorum meti inter
norum tamen societas ostendit. a carnis sue copula
sine dolore et formidinis fatigatione soluatur. ut
scilicet gregorius scribit. De sancto servulo qui fuit paliticus
a puericia etate. et numquam se vertere potuit de latere
in latus. neque manum ad os deducere valuit. et frequen
ter deo. gratias referebat. Tandem appropinquante die resolu
tionis sue. circumstantibus se psallentibus peregrinis dixit
Silete. Nonne auditis voces choros angelorum decan
tantes. et dixit dans spiritum expirat. Facta quoque est in tabili
suauissima fraglancia odoris Ecce hic est finis bo
norum seruiencium deo Sic econtrario peccatores in agone
valde terrentur. prout idem Gregorius. scribit de quodam
viro nomine crysorio. qui dum agonisaret. vidit cir
ca se diabolos vim sibi facientes dixit Indu
cias usque mane. inducias usque mane. sed non ob
tinuit. opera enim illorum secuti sunt illos Item Gregorius
scribit de quodam iuuene valde sclari hunc fratrem
in monasterio sancti gregorii deuoto. qui dum laboraret
in agone. ingeniculantibusque fratribus. ac pro ipsius salu
te deuotissime orantibus. Dixit. fugite fratres fugite
quia draconi datus sum ad deuorandum. fratrum suorum et
ceteris deuotis orantibus liberatus est. et factus est postea
monachus deuotus in eodem monasterio et omnia onera
religionis fuerunt sibi valde leuia ut in fine vite
sue posset a tali visione liberari Ecce hunc. si et
tu vis a tali horrore. agone liberari et consolacionem an
gelicam consequi. oportet ut primaz condignam facias
quam condignius facere non potes. nisi in sancta religione coni

te offerens domino deo et superioribus loco dei Sed plu
res dicunt non omnes possumus monachari necesse
est. ut et aliqui seculares salventur. Verum dicunt sed
valde difficile est invenire continentem in seculo. se ad
hoc disponere. sibi aptius cavere. ut in caritate divina
permaneat. quia aut avaricia. superbia. luxuria.
etc frequenter maculatur. que omnia sunt mortalia. et
per consequens tollunt caritatem divinam. et quicumque
venit ad iudicium sine veste nupciali. idest sine
caritate. proicitur in tenebras exteriores. quo circa Jeronimus
dicit. Sine vera penitencia nemo salvari potest. Sed iuxta
sanctum gregorium vera penitencia rara sit. et sanctus Augustinus ali
orumque doctores. penitenciam que videtur hic in mortibus. vix
sit vera penitencia sufficiens ad salutem. quo circa dum homo sanus
est et potens potest. debet desistere a peccatis et pro peccatis
digna facere penitenciam. et tunc securius moritur. Noli
ergo tibi blandiri cogitando. Non omnes possumus mo
nachari etc Sed potius cogita Multi sunt vocati pau
ci vero electi. Legitur enim in miraculis beati Bernhardi
quod in die obitus sui obierunt xxx milia hominum in
terra dei. et solus sanctus Bernhardus et unus heremi
ta immediate ascenderunt in celum. et quatuor anime in pur
gatorium. ceteri omnes in infernum. Vite legitur quod quidam
heremita raptus in spiritu. vidit animas in infernum vo
lantes. tamquam densissima nive et in purgatorium
tamquam rarissima. et vidit solum tres animas celum ingre
dientes. quo circa multo timere debes. et mundum relinquere. ut
possis animam tuam securius salvam facere. et noli voluntatem
in tali bono proposito. multo tempore persistendo. nec facies quod

cedendo. et tempus perdendo pecuniamque annullando. Sed po-
tius viriliter vincas horrorem sine horrore imitatio-
nis vite ac passionis Christi. Quoniam. Cibus in rebus
gustus est incepto prima. et de die in diem facilius
portabis onus religionis et tandem non solum facile sed
etiam delectabile. Cur ergo tardas. Quare non festinas.
Dicas ego veniam. Si ergo venire pretendis. vide-
as ante ne alicui seculari. sive sacerdoti. sive
aliorum propositum tuum manifestes. alias multum impedi-
eris vel omnino retraheris. sic plures retracti sunt. sibi
et retrahentibus in dampnacionem perpetuam. ¶ Legimus quendam
de bone voluntatis. cupiens fieri religiosus. venit
ad magistrum raymundum actorem decretalium. et auctorem
alterius summe iuris. volens audire consilium super hoc. Quoniam
voluit sibi consulere ipsum fieri religiosum. Sed magister dis-
suasit. Tandem retractus a religione in brevi obiit. et ra-
ymundus prima dicta. papa aggreditur. compulsusque est
loco illius ingredi religionem. Ergo valde malum est
aliquem retrahere. a tam bono et sancto proposito. Nisi cum
seculares indicant et disputant de religionibus tamquam
ceci de coloribus. Scias pro quo manifestabis intencionem tuam
oretenus. tunc hostis humane salutis inimicus. intencionem
tuam. et centuplicabit tibi laqueos suos. in mulieribus
in bonis divicijs et ceteris bonis. ac delectacionibus tempora-
libus. certo sis cautus et circumspectus. nec sine faciendo
Nec de divicijs sive rebus temporalibus. valde consulitur. michil
timeas. quousque sias te prorsus in professione. habebis
enim potestatem. per totum annum noviciatus distribuendi
tua ad placitum. Pro confirmacione in bono proposito tuo

dicens cottidie subscriptam antiphonam vel collectam

O sapientia que ex ore altissimi prodisti. attingens a fi
ne usque ad finem fortiter. suaviterque disponens omnia
veni ad docendum nos viam prudentie. Ego autem in domino
gaudebo et exultabo in deo ihesu meo

Oremus fragilitatem nostram quesumus domine propicius respice
et saporem nobis eterne sapientie benignus infunde ut
eius dulcedine melliflua pregustata omnia terrena vale
amus despicere et te summo bono ardenti desiderio iugi
ter adherere. Per christum dominum nostrum Amen

Eterna sapientia benedicat et custodiat corda et corpora nostra

Explicit tractatulus sub compendio de con
temptu mundi et arte bene moriendi. Deo gratias

Sequitur tractatus bonaventure de quatuor ex
erciciis compendiosus et perutilis

Flecto genua mea ad patrem domini mei Jhesu
Christi a quo omnis paternitas in celo et in terra nomi-
natur ut det vobis secundum divicias glorie sue virtute
roborari per spiritum eius in interiori homine per fidem
Christum habitare in cordibus vestris. In caritate radicati
et fundati ut possitis comprehendere que sit longitudo. lati-
tudo sublimitas et profundum. Scire eciam supereminentem
caritatem Christi. ut impleamini in omnem caritatem dei. Pau-
lus apostolus vas eterne eleccionis. sacrarium divine sufficiencie
speculum et exemplar superne contemplacionis in verbis pre-
missis. ostendit nobis mentalis exercitacionis ortum. obiectum
et finem. Mentalis enim exercitacio si debet esse pia et
salutifera. oportet quod habeat potenciam superne confortan-
tem. sapienciam regulantem. clemenciam consolantem. Affectat
igitur anima devota divine contemplacionis amore succensa. ge-
nua mentis ante thronum beatissime et incomprehensi-
bilis trinitatis pulsare humiliter / postulet sapienter
dei patris confortatricem potenciam ne labore depressa
succumbat / dei filii regulatricem sapienciam. ne errore sedu-
cta aberret demum dei spiritus sancti consolatricem pietatem
et clemenciam. ne tedio deiecta deficiat. Omne enim da-
tum optimum et omne donum perfectum desursum est descen-
dens a patre luminum. Et secundum augustinum omne bonum
nostrum aut deus aut a deo est. Unde non in initio in
omnibus bonis initio id est in notandus a quo omne bonum ori-
ginaliter progreditur. per quod omne bonum exemplariter pro-
ducitur. Ad quem omne bonum finaliter reducitur. Hec est
enim ineffabilis trinitas. pater et filius et spiritus sanctus quam in-
nuit apostolus cum dicit / Flecto genua mea et cetera usque possi-
tis / Deus ostendit ergo salutifere mentalis exercitacionis

obiectum Obiectum vero contemplacionis devote medi-
tacionis esse interiora exteriora inferiora superiora De-
bet enim anima devota punctuale exterium contemplacionis
radium reflectere ad interiora sua, ut videat qualis sit
creata per naturam Deformata per culpam reformata per graciam De-
bet secundo convertere radium contemplacionis ad exteriora ut cog-
noscat quam instabilis sit humana opulencia quam mutabilis
sit humana excellencia quam insensibilis humana magni-
ficencia Debet tercio convertere radium contemplacionis ad
inferiora ut intelligat humane mortis inevitabilem
necessitatem / Iudicii finalis formidabilem in auste-
ritate pene infernalis intollerabilem penalitatem Debet
quarto convertere radium contemplacionis ad superiora ut cog-
noscat et sapiat celestis gaudii inestimabilem precio-
sitatem ineffabilem delicositatem interminabilem eter-
nitatem. Hec prima est crux beata quatuor fimbriis tincta in
qua anima devota cum tuo dilecto sponso Jhesu Christo debes
iugiter meditando pendere. Hec est secunda turris ignea
quatuor vero cacuminatis in qua debes post tuum amantem
dilectissimum assidue contemplando celi palacium consi-
derare Hec est quadruplex regio videlicet orien-
talis occidentalis aquilonaris et meridionalis quam
tu anima cottidie debes quasi peregrinando incedere et
tuum speciosissimum dilectum in ea speculando querere
et investigare ut possis dicere cum sponsa In lec-
tulo meo per noctem quesivi quem diligit anima mea
Hec quarta tangit apostolus cum subiungit ut possitis com-
prehendere cum omnibus sanctis que sit longitudo latitudo
sublimitas et profundum ¶ Tercio ondit sicut pilo

tiscie mentalis contemplacionis Effectus autem istius salu-
tifere contemplacionis scilicet digne et laudabiliter conquiratur
est felicitas eterna que est quod optimum et pulcher-
rimum et per se sufficientissimum nullo extra se indi-
gens nunquam videbimus et amabimus vacabimus et lau-
dabimus in eternum deum qui est super omnia benedictus in secula
Hanc eciam premittit apostolus quando sermone concludit
dicens Ut impleamini in omnem plenitudinem dei
Hanc plenitudinem tue in memoriam que erit vo-
luntati multitudo pacis racioni plenitudo lucis memo-
rie continuacio eternitatis Tunc enim erit deus omnia
in omnibus cum a racione omnis error a voluntate omnis dolor
a memoria omnis timor recesserit et successerit
illa quam speramus mira serenitate divina iocunditas
et eterna securitas

Hunc tractatum instigante caritate propter sim-
pliciores quosque simplicibus verbis de sancto-
rum vitis compilavi per modum cuiusdam dyalogi
in quo anima devota veritatis eterne discipula me-
ditando interrogat et homo interior mentaliter loquen-
do respondet ¶ Ut autem ad mentalis istius contempla-
cionis inestimabilem complacenciam humiliter in orando
accedamus gemina cordis devote flectimus ante thro-
num eterne maiestatis et cum solis in dividue trinita-
tis lacrimis et gemitibus incessanter clamamus ut
deus per proprium unigenitum filium in spiritu sancto donet
nobis graciam contemplandi mentaliter ut per hanc attin-
gamus ad eum qui est omnium desideriorum finis et complementum

Anima Dic queso o ho si p⁹ deuota innoca
coez diuine magnificencie et post humilem imple
racoez eterne sapie et demu⁹ p⁹ flebile exhorta
coez superne pietatis et clemencie gracz contitandi
mentalis ita ehanc quadruplice materia scz lon
gitudis latitudis pfunditatis et sublimitatis obti
nere quo ordine inchoare ne merito huius
contitacois amicta si in debito ordine ignorant
preda Ordinis cu ignorancia. scd̄m Bichard
Perturbat fructu multorum nec reputa^r scd̄m eu
d pstu ecci cognicio in nob existe ne nescim⁹
q est faciendu et ignoram⁹ quo ordine sit pro
cedendu Homo Dicit scd̄m Bichard ad An
genum papa ate tua consideracio inchoat ne frus
tra extendaris ad alia te neglecto Ide in medi
tacoib⁹ Multi multa sciunt et seipsos nesciunt
alios inspiciunt et se ipsos deserunt deu queren
tes p exteriora deserentes interiora. Ideo
ab exteriorib⁹ ad interiora redeam⁹ ab inferio
rib⁹ ad superiora consendam⁹ ut poss cognoscere
vnd veneris aut quo vadis vnde sis aut qd
sis et ita p⁹ cognicoem tui ascendam ad cogni
coez dei. Hec bichard⁹ Ad Cristo⁹ scd̄m Ma
theu dicit Non minima pars phie est cogn⁹
sui Ite Ambros⁹ in exameron cognosce te qua
lis sis attende tibi ut consideres qui int intrins
in cogitacoe q exeat in sermone Vita tua o aia
cottidiana discussione examina Attende diligent

quatu(m) p(ro)ficias quatu(m) deficias qualis sis i(n) mori
bus qualis i(n) affectib(us) qua(m) similis deo q(ua)li(ter) vel dis
similis. q(uam) p(ro)pe. qua(m) longe Illud s(ecundum) agnosce q(uod) mul
to laudabilior et melior es. si te agnoscis q(uam) si te
neglecta. cursu(m). sid(er)u(m). vires herbar(um) c(om)plexiones
ho(m)i(n)u(m) naturas a(n)i(m)aliu(m) agnosceres. et s(cien)ciam o(mn)ium ce
lestiu(m) haberes (et) terrestiu(m) Redde ergo te tibi et si non
s(em)p(er) saltim int(er)d(um) rege tuos effectus dirige act(us) corri
ge p(ro)gressus Vi(r)i(liter) a(n)i(m)a tene c(on)silia stare et p(ri)us radiu(m)
c(on)templac(i)o(n)is c(on)uerte ad regione(m) orie(n)talem hoc est
ad c(on)sideracio(n)em tue c(on)dic(i)o(n)is diligent(er) ergo c(on)sidera q(uam)
gloriose a su(m)mo artifice facta sis p(er) natura(m) q(uam) v(itu)p(er)ose
a tua volu(n)tate seu bonitate sp(iritu)s reformata sis p(er) gr(aci)am

¶ Primu(m) c(on)sidera q(uam) gloriose facta sis per na(tura)m
Gloriositas tua natu(ra)lis c(on)sistit in h(oc) ut esto quia
t(ibi) nat(ura)l(ite)r ad tuu(m) decore(m) impressa est ymago b(ea)tissime
trinitatis. Anshelmus in p(ro)slogion Fateor d(omi)ne et gra
tias ago quia me creasti ad ymagine(m) tua(m) ut
tui me(m)or sim te cogitem te diligam Bernhardus in medi
tacionib(us) Secundu(m) interiore(m) hominem tria in me inuenio
p(er) que deum recolo c(on)spicio c(on)cupisco. Sunt h(ec) tria
memoria intelligencia et voluntas Cum deum reminiscor
i(n) ipso delector ipsum intueor qua(m)uis ipse sit in c(om)prehen
sibilis quia principiu(m) et finis. c(on)templor in angel(is) c(on)sidera
bilis. que(m) desiderant a(n)geli prospicere c(on)templor in s(an)c(t)is o(mn)ibus
delectabilis q(uia) in eo assidue leta(n)tur c(on)templor in creatis o(mn)ib(us)
admirabilis q(uia) o(mn)ia potenter creat sapienter gubernat
benigne dispensat Cum deum per voluntatem diligo me

metipsum in ipsum transformo. Hec bernhardus
Recognosce aia mea qua mira et iestabilis dig
nitas est et non solu vestigium creatoris. sed esse
ymaginem que est ipsum creature racionalis. Lauda ergo
aia mea dominum lauda deum tuum sion exsurge recte et
lauda. exulta et gaude quia insignita es dei yma
gine decorata similitudine ptiris (?) diuinitatis capax
eterne beatitudinis. Sed que hec modica no in multo
forte iudicarentur si morte finirentur. exulta et lau
da que tu pater dedit tibi naturam immortale substan
tia incorruptibile duracionem intimabile et vita
ppetua. ymago enim eterne trinitatis no esset si ter
minus mortis claudi posset. Augustinus de trinitate
O aia aduerte que creator tuus prius te dedit tibi
ppetua esse dedit que tibi viuere sentire discernere
sensibus te decorauit gracia illustrauit. Tua igitur
pulchritudinem attende ut intelligas quale debe
as pulchritudinem diligere. Quod si temetipsam per corpo
dit contemplare non sufficis saltem que dete esti
mare debeas consideraciones eterno no ppendis Spon
sus hec deum de tua igitur pulchritudine si dubitare
sciire posses que tam pulcher tam formosus tam vnicus
dei filius tuo aspectu captus no esset si enim sin
gularis decor tuus et ultra ceteros ad mirandus no trup
esset. Hec augustinus. Sed hec fortassis o aia minus
magna tibi esse videntur et modica propterea audi tuo
dignitate tua admirabile que tante dignitatis es que nichil
potest domum mentis tue inhabitare nisi pt ibi ma
sione facere nisi simplicitas et puritas trinitatis.

deo

Unde quod dicit sponsus. Ego et pater meus veniemus
et mansionem apud eum faciemus. Et alibi. Festinans
descende. quia in domo tua oportet me manere. Habi
tare cum mente nulli possibile est nisi soli deo qui hanc
creavit. Ipse enim est qui intimior intimo tuo esse
perhibetur. Sicut Augustinus testatur. Gaude ergo o felix
anima que potes esse tanti hospitis hospita. Bern
hardus. O felix anima que cottidie cor suum mundat
ut in habitaculum deum suscipiat. cuius hospes nullo
bono indiget quia auctorem omnium bonorum intus habet
O quam beata anima apud quam deus requiem invenit qui di
cere potest. Qui creavit me requievit in taberna
culo meo. Regnare siquidem in celi regnum non
poterit qui sic in hac vita regnum in mente spiritus
Item bernhardus. Homo. O anima tua est cura
ra si non sufficiat tibi tanti hospitis presentia quod tibi
commendat te de bonis suis quare tu pravis et quod ditabit
te de bonis suis. Nullo modo dimittet tuum principem
si dimittet hospitem suum indigentem. Orna igitur
thalamum tuum et suscipe regem Christum. De tua presentia
exultabit et letabitur tota familia tua. O vere mi
rum et multum admirabilis presentia cuius pulchritudinem
sol et luna mirantur cuius magnitudinem celum et terra
reverentur. De cuius sapientia celestium agmina spirituum
illustrantur. De cuius clementia omnium beatorum collegia satiantur.
Talis tuum o anima desiderat hospitium tuum tenacu
lum plus quam celeste palacium appetit et exoptat. De
licie enim sue sunt esse cum filiis hominum. Sed si hec
ad hunc te non monet ad laudandum creatorem tuum

quecte (?) contemplacionis radium ad conditum beneficium et
recognoscere quod tante capacitatis est quod nulla creatura
infra deum sufficit satiare desiderium tuum. Hugo
de sancto victore. Omnis iocunditas omnis suavitas omnis
potencia omnis opulencia creaturarum afficere cor humanum
non possunt saciare non possunt. Anshelmus. Omnis
creatura que deus non est nichil in opia est. Et quia
revera secundum Gregorium in moralibus. Mens humana que
ad deum appetenda facta est quicquid infra deum appetit
minus est in re cum non sufficit quod deus non est.
Iam ut estimo anima tibi sufficit videsse tua vo-
luntate que valde laudabilis quere nunc radium
contemplacionis ad tuam scilicet certis creaturis potestate qui re-
vera est amabit. Hugo de arra anime. O anima
mea inde considera tua ad hunc finem tempus suum dirigit
ut tuis utilitatibus deserviat tuis delectacionibus
secundum distinctiones temporum indesinenter occurrat. Vide
iam anima mea et diligenter considera quod tantus tibi crea-
tus tota machina mundialem ad tuam ordinat
ministerium. Ecce angeli purgant et inflamant
tuum affectum illuminant et informant tuum intel-
lectum protegunt et custodiunt totum tuum subiectum.
Magna enim dignitas est habere tales doctores tales
consolatores tales conservatores. ¶ O anima si videre
posses quanto gaudio quantoque tripudio assistunt
omnibus interius meditantibus quanto studio vos
et vestram salutem eternam expectant. Celum tibi deser-
vit per suum motum. Luminaria celi per suum influx-
um sol causat tibi diem. Luna illuminat tibi noctem.
ignis tempore aeris frigiditatem aer tibi mitigat

ignis in tuam caliditatem. Aqua mundat te a fetore
mitigat te a sitis ardore et fecundat tibi terre vigore.
Terra vero sustentat sua soliditate recreat sua uer-
tilitate delectat sua amenitate. Ecce o anima breviter
distinxi per singula ab inferioribus ad superiora et
invenisti quod omnis creatura ad hunc finem ex divina ordi-
natione cursum suum dirigit quatenus tuis utilitatibus
deserviat tuisque oblectationibus indesinenter succur-
rat ad ultimum dicturus si munera dant plusquam ama-
tis affectum diligas. Augustinus in libro de confessionibus. Ve tibi
anima mea si oberres in vestigiis suis si nutus
suos pro eo amas ut temporalia lucra recipias et non
advertas quod innuat illa dulcissima lux que est purga-
te mentis intelligentia cuius vestigia et nutus sunt
omnium creaturarum decus. Ad hunc si te ignoras o pul-
cherrima mulierum egredere et abi post vestigia gre-
gum id est irrationabilium creaturarum que sunt vestigium
creatoris tu vero speculum dulcissime trinitatis ergo
omnibus dignior et excellentior comprobaris et pasce
edos tuos iuxta tabernacula pastoris id est converte
cogitationes tuas ad choros angelorum quibus quodam
modo similis es in natura et operibus eris in gloria. Anima. Sa-
tis superque tremens iam nunc cum verecundia et
rubore compellor dicere et confiteri quod ad hanc dignitatem
modicum adverti amorem meum. Heu infelix ego mi-
sera nimis indigne et irreverenter possessionem meam vane et ne-
gligenter vixi et ut verum fateor. Sanctus Bernhardus.
Quanto presentius dignitatem meam aspicio tanto magis in-
tra degenerare me cepisse confundor et erubesco. Ti-

meo enim quod tanto gravior sit culpa quanto dignior
et nobilior est natura formido etiam quod tanto maior
est offensa quanto melior est ille qui offenditur excel
lentia. Pertimesco quod tanto peior est iniuria
quanto maiora fuerit illius cui iniuria irrogatur bene
ficia. Heu heu domine deus iam exigitur me substan
ciam perdendo vilitate malicie excessiositate nature cog
nosco deformitate culpe concordantie beneficiorum accep
torum intelligo ingratitudine scelerum meorum. Heu
domine deus meus ne michi nunc iam video iam agnos
co quod quamvis assumo datore acceptus ad usum vite transito
rie miserabiliter inflexi ad usum pravitatis et culpe
Tranquillitate humane pacis ad usum quieti vacare se
curitatis peregrinatione ut perhabitatione dilexi pro
Salute et sanitate corporis redigi in servitute im
proe voluptatis libertatis habundancia non exercere
cessitate corporis sed ad superfluitate exponendi inmis
ne cupiditatis. Ipsa scientia acris blandimenta no
bis ferme coegimus ad amore terrene delectationis
Timeo et heu valde pertimesco ut sit nobis omnia se
vire debeant quod viciis nostris male subiecta ferme
bant. Per Bernhardus Gregorius in omelia
Nota Nunc iam aliqualiter perpendo quod bona et tua
cognicio convertit tuis servicio quod non sunt sumpti mea
animo videtur michi quod lumine divine aliqualiter sit
illuminata tacta veri luminis motu. Quia sicut gregorius
in moralibus Unusquisque dum tactu veri luminis illumina
tur sibi ipsi ondit ut inde cognoscat quod est iniustitia

vnde eruditur et quid est culpa vnde obcecatur. vnde-
si viri quo altius apud deum virtutum dignitate profi-
ciunt eo subtilius se indignos esse deprehendunt quia dum
proximi luci fuerint quod in se incunctipis latebat inve-
niunt. Th(eologus) Gregorius. Agit si anima lucis vite tactu dig-
nitatis tua quam hactenus non attendisti agnoscis culpam
per quam creatorem tuum offendisti intelligas ¶ Vidis-
ti quam graciose formata sis per naturam. Vide nunc quam
viciose sit anima deformata per culpa quam viciose deformata
sis per culpa. Reduc iam criminosa et misera ad me-
moriam errorem tuum et delictum et prodit vsque ad ce-
lum rugitum et lamentum Cogita anima perfida dei adul-
tera tristi quod fecisti dereliquisti in celo castum amorem
tuum turbasti deum tuum inreuerenter tractasti angelum
suum custodem tuum. Eras templum sanctum dei sponsa
Christi sacrarium spiritus sancti. Nunc est ista civitas Christo
representina vinitas de dei virgine facta est corrup-
ta sathane de sponsa Christi scortum execrabile de ha-
bitaculo spiritus sancti facta est tugurium dyaboli. Anshel-
mus de ploracione amisse virginitatis. Recordare o anima
propter quid venderis decorem pro ... quod obiceretis ho-
norem tuum pro quo tam turpiter defedaris vultum tuum quam
tanta bona tua pro tam vili precio vendidisti Anima
Recognosco o homo quod verum loqueris et ideo in multo
me de tanta transgressione reprehendis Homo
O anima quare te tot bonis spoliasti quare frustra-
te tot honoribus priuasti quare tot bona opera ne-
glexisti quare tot annos tot dies tot horas sine
fructu vixisti Bernhardus O due deus quot tempora

defluxerunt in quibus sine fructu ut aspicio consumpsi
quos tamen te assistente quo modo ad te potero levare faciem
meam in illo magno et terribili examine quando inquirere
incipies omnes dies meos querens fructum meum. O
domine cur intermisi ullo tempore te revelari in corde
meo et tota mente amplecti tua dulcedine delecta-
ri omnia interiora mea ubi tunc erant quando tamen non
erant in ad te habeat omnis creatura quod quod hec desidera-
bile laudabile et delectabile. Hec Bernhardus
Anima. Heu domine nunc intelligo sed confiteri eru-
besco species et decor creaturarum decepit oculum meum non
adverti quia speciosior creaturis omnibus tu es quibus
tantummodo unam guttam tue inestimabilis pulchritu-
dinis contulisti. Quibus enim ornatur celum sideribus
aer volucribus aque piscibus terra plantis et floribus
vario clementissime pater pro parte illo celestium spiritu-
um agmina variis donis sunt ornata. Nomine
seraphim pater ardens dilectione. Cherubim lucens
cognitione tuis donis indicat thronum de tuis mu-
neribus dicuntur dominationes ex tua virtute presint
principatus ex tua potestate demones arcet potestates ex
tua profunda potentia miracula faciunt virtutes ex
tuo precepto archangeli magnus nuntiat maiora
angeli vero minoribus significant minora. Sed
quid sunt hec omnia nisi tue pulchritudinis modica scin-
tilla. O ihesu fons omnis pulchritudinis ignosce
te mihi misero quia tuam pulchritudinem tam sero cognovi
tam tarde amavi propterea miserabiliter obcecavit
dulcedo enim creaturarum decepit gustum meum et non adverti

quod melle dulcior est Tu enim melle et omni sanctitate
dulcedine tua cumulasti et non aliud est in tota
dulcedo vel delectatio qualiscumque nisi tue dulcedinis
qua abscondisti timentibus te demonstratio ¶ Unde
dulcedo omnium creaturarum si quis iuste advertit nichil
aliud est nisi quod ad tuam eternam dulcedinem invitat
O ihesu fons venustissime dulcedinis et pietatis cognos
co michi quod tuam inestimabilem dulcedinem et mel
lifluam pietatem incarnacionis tue non cognovi nec in tuo
mentis amore gustavi propterea miserabiliter oberra
vi et animam meam siliquis porcorum saciavi Sed
heu ut timeo numquam de pane filiorum manducavi
sed in dulcibus deliciis mundi gehenna ieiuna et fame
lica permansi ¶ Secundum Gregorium. Anima nisi gus
tare voluerit pertransire dei dulcedinem propterea ieiunium et
famelica amatur miseri fame nostra. Ergo o dulcis
sime ihesu nunc agnosco quod omnis michi dulcedo tibi
contraria fuit michi afflicto et magna miseria Augustinus
in libro de confessionibus Tu enim misericordissime deus in peccatis
meis michi semper aderas et malas amarissimis re
spergens purissime sustinens omnes iniquas delectaciones
meas et malas amarissimis respergens amaritu
dinibus delectari non possent nisi in te domine Idem au
gustinus Sed heu heu doctiunam non intellexi
propterea eram semper tamen in omnibus deliciis meis ti
morem possidere timui accusatorem formidavi repre
hensorem aliquotiens confusionem expavi multociens infernum
non numquam ab orrore gehenne et tu heu ego miser
inter tot tormenta non mutavi voluntatem meam deceptus

etiam odor cantate olfactum meum et ignoravi quod odor
tuus o bone ihesu est super omnia aromata o bone ihesu
fons odoris suavitatis tue facit indesinenter post te
currere in odore unguentorum. Decepit sonus fallax
auditum meum et nescivi quod dulcia sunt faucibus meis e-
loquia tuorum consilia tua quod levia membris servorum tuorum
mandata tua. O ihesu fons sapientie fac me vel sal-
tem modo audire vocem tuam. Sonet in auribus meis ad
quantam amaritudinem michi recogitatio sit quod fefellit
me ista vox miseria vanitatum et dicentium. Ve-
nite fruamur bonis coronemus nos rosis antequam mar-
cessant ubique relinquamus signa leticie. Nam
vocem audivi et non intellexi nec adverti quod
omnia vana sunt et planctu digna. Omnia enim
et cetera terrena transeunt. Quid enim vana omnia
amatoribus omnibus suis profuerunt. Quid dicet stulta de-
lectoribus suis contulerunt. Quem enim fructum ha-
buerunt in illis tunc in quibus nunc confunduntur et
erubescunt. Sed heu omnia amantissime deus sepe
michi aderas vocem tuam frequenter audivi sed non obe-
divi inspirationes tuas salutiferas sensi sed non con-
sensi. O quotiens michi illud salutiferum consilium
inspirasti. peccasti quiesce desine erubesce. Ad
que ego misera anima sompnolenta aliquando respondi
Domine ecce modo sine paululum modo de vanitate
quiescam cito de maliciis erubescam et omnia vana et
mundana relinquam. Sed heu modum non habe-
bat terminum et paululum in longum ibat. Augustinus

Multi eternali dapnunt² et finali² i pctis detine
tur qui se ad vocē dnī nō dirigunt dicentes cras
cras et subito hostiū claudi² et remanent preter
foras ante archam celestis pris tn vocē corni
na qz p pctis gemēs noluit vocē columbina Gre
gori⁹ Heu qz multos in pctis eorū sua felicitas
pstravit multos diutina pax certis reddidit eo
qz illos mox malignus hostis gnū p cussit quo
longius quiete usum invenit Ite Gregorius
Quos eni ut convertat² diuti⁹ de⁹ tollerat
nō conversos diuti⁹ dapnat heu mundana mol
licies tactum meū ms miserabili² amplexebat
et ignorami qz tā suavis O bone ihesu cet
aplex⁹ tu⁹ tā honestus attactus tuus tanqz delico
sum tibi iungi Tuus igi² o dulcissime amplex
us nō maculat sed mundat tuus attact⁹ nō
coinquinat sz significat. O ihesu fons vivi — pūficat
ce dulcedinis et suavitatis qntā habet delico
sitatis honestat⁹ et iocunditat⁹ qn leua tua et ine
sapie et conviciis ē sub capite et sb iue et
dextra tua divine clementie² dilcionis amplexabi²
mē i voluntate Heu me miserū quis vmqz tā
dulce tā suave tanqz delitiosū experire potuit
qua int brachia tanti sponsi requiescē inter
osculā tanti regis et amici fideli² obdormire
hanc dulcedinē senserat ala devota qn opta
bat dicens osculet² me osculacis sui Quis
michi det te fratrem meū sugentē ubera matris
mee ut inveniā te foris et deosculer te et in
troducā te i domo pris mei i cubiculū geni

tricis mee ibi me docebis precepta domini. Sed o due
deus si tam dulcia sunt cogitata quam dulcia esse
puto de gustata. Et tu suavia sunt legenti quam
dulcia erunt perfectius sencienti. Augus. Fac me
dulcissime ihesu intus gustare per amorem quod gusto
per cognicionem. fac me sentire per effectum quod sencio
per intellectum. eya dulcissime ihesu transfige saluber-
rimo vulnere amoris medullas anime mee ut vere
ardeat et langueat et liquefiat et solo tuo de
siderio deficiat cupiat dissolvi et esse tecum. Te
solum semper esuriat panem vite celestis qui de celo des
cendisti. Te siciat fontem vite fontem eterni luminis
torrentem vere voluptatis. Te semper ambiat te que
rat teque inveniat in te dulciter requiescat. Dulce
ther va fama et que infernalis furia tanto tempore
a me prohibuit talia mentis mee solacia tanta di
vina gaudia tamque melliflua dei. queso o homo
que tanta malicia que tanti periculi ro que tanti
dampni occasio. Homo. Video o anima quod tantis
fatigata laboribus tantis impregnata doloribus in
venire non valeas cui tantum dampnum ascribas.
Verecor ut tu diligencia audeas si tanti mali
causam monstravero si tibi tanti dampni inimicum
ostendero. Habes o anima inimicum domesticum hos
tem amicum adversarium propinquum qui tibi malum pro
malo reddet sed sub specie amicitie crudelior ex
istens inimicis omnibus et infinitis bonis te pri
vabit. Hic hostis salua tua reverencia est caro tua

infelix et misera intuere tibi tam dulcis et accepta
clamat cum peremisti tu inimicum pessimum qui te excep
isti clamat cum armasti hostem qui te crudelissime
armasti clamat cum floribus varijs et preciosis indu
mentis decorasti et ab interioribus ornamentis te
spoliasti nesciens quod dicat Sanctus Gregorius in ome
lijs Unde caro ad tempus fuerit venit unde spi
ritus internum torquebitur et ingemiscet et cuius
que plus caro perit eo tanto de spe celesti anima le
tatur Sanctus magister bernhardus in meditacionibus qui
per plures annos tecum vixit ad mensam tuam con
sedebat cibum de manu tua suscepit et in sinu tuo
dormivit cum voluit tecum colloquium habuit h
iure hereditario filius tuus fuit sed quia delitate ni
mis enutristi eum et virga pepercisti levavit
calcaneum suum super caput tuum et te sibi in servum
redegit O anima miserabilis et misera quis te
liberabit de vinculis imperij huius Surgat
deus et dissipentur inimici eius redemptor dei amici mun
di et cultor diaboli Quid tibi videtur si re
sentes puto quod meum dicens reus est mortis crucifi
gatur Noli ergo dissimulare noli differre noli per
ire Crucifige crucifige eum sed quem tu vere Am tu vere
quem Am qui salus et vita et resurreccio nostra Ihesus
Bernhardus Accole in O anima secundum bernhardum
in meditacionibus primordia tua quod insignita es
dei ymagine decorata similitudine desponsata fide
dotata spe prelata caritate redempta sanguine particeps
eius capax eterne beatitudinis Quid tu in carne

50

vnde ista pateris Si diligent' omes conditoes
cuius aduertis nichil vilius sterquilinio vidisti
Sed cuius miseria euitare velis qua sit cognita
prauis spurcicijs concupiscencijs occupata illusionib9
confusione plena ignominia repleta Quid de
ea habes aliud nisi cogitaciones fedas et inmun
das Bernh' Item O anima diuina erubesce in
pulcritudine pocius quam inuitari erubesce volutari in
ceno q' es de celo Idem sup' cantica O anima
q' diu inearis es int' spinas versaris et neces
se e ut temptacionum tribulaciones et impugnacio
num aculeos pacient' pariaris Vnde ti dicit
Sicut lilium int' spinas sic amica mea int' filias
O candens lilium O delicate flos incruduli 2
subuersores sunt tecum et tu scorpionib9 habi
tas Vide quo caute ambules terra et mundus
plenus sunt spinis conuersari i hijs et no ledi di
uine potencie est et no virtutis humane ¶ Est
et alius inimicus fortis et crudel qui mira caliditate
omnium discurrit consuetudines ventilat causas scru
tatur affectus et ibi semper querit occasionem nocendi
vbi te viderit studiosius occupatum Nouit hic
hostis antiquus ab inicio humani generis inimicus
cui illecebris gule ingerat cui vicius i(n)vidie in
fundat cui blandimenta obiciat cui vanitatem su
perbie promittit Nouit quo metu opprimat quo
gaudio fallat quo admiracione seducat Quia eciam
sibi obligatos quorum ad alios decipiendos inge

nyß vnt² et linguis O aia fragilis ad resis
tend(um) facilis ad cadendum difficilis ad resurge
du(m) quali· istis crudelis aduersarij laqos euade
poteris q(uod) tant(is) subtilitatib(us) p(er)itu(m) agnoscis
Iter leo papa dicit Anima Nunc video q(uod)
non facile p(e)c(ca)tu(m) ab i(ll)o cognoscit(ur) qui in eo p(er)e
nit(ur). sed mox vt incepit se ab i(ll)o alienare tu(n)c
demu(m) cognoscit in quata feditate iacuerit Ego
tu(n)c ia(m) aliqualit(er) me ipa(m) a p(e)cc(at)o alienare incipio
per h(oc) me et p(e)c(ca)tu(m) meu(m) agnosco unc ampli(us)
a planctu me contine(re) no(n) valeo O d(omi)ne de(us)
tu impressisti michi amabilem ymagine(m) dya
bolica heu heu miser homicida qui demonis
ymagine(m) s(upe)rimpressi ymagini dei Cur no(n) odi
ci(us) pmulacoez tu(us) nome(n) aborreo Ipse nul
la precedente vindicta peccauit superbiens. ego ui
sa eius pena peccaui contempnens. Ille semel in
morte(m) q(uo)d statuit(ur). eg(o) m(u)ltotiens restitutu(s). Ille
cont(ra) eu(m) qui se fecit. ego c(ontr)a eu(m) qui me refe
cit. Ille deu(m) dereliquit p(er)mittentem. ego fu
gi deu(m) me p(ro)sequente(m). Ille p(er)stat i(n) malitia deo
reprobante. ego v(er)o misericorditer reuocante Et
si ambo cont(ra) deu(m) ille tame(n) non tot(iens) requirebat
se ego vero c(ontr)a morientem p(ro) me Erit tunc
ymagine ab horreo ut i(n) multis inuenio me
horribiliore. Fuge fuge i(gitur) tu horribi(lis) subsan
na fuge te ipa(m) exue vitia at(que) ip(s)a non igit(ur)
fine rigitu cordis tui tolera horrore tuu(m) si

tolleras non te agnoscis Non enim hec est for
titudo sed mortis habitudo non est sanitas sed
obdurata iniquitas Si me video horror in
tollerabilis est O quam infelix qui sibi est hor
ribilis sed multum infelicior cui mors eterna est
sensibilis. Anshelmus in oracionibus o pater pacientissime
o rex clementissime tegere peccatum non valeo confi
teri nego. et tamen confiteri non modicum erubes
co. Nam causa tantorum malorum nemo ita ut plus
male latuit agnosco. Bernhardus in meditacionibus Cor
enim meum nunc semper diu sentit nunc gaudium non
dominum quesivit consilium. ab ipso sunt elongatum
et in amore terrestrium occupatum. Unde elapsum
est ab illis et involutus est in istis vanitatibus & de
cepit. luxuria polluit. curiositas abduxit. ambi
abat invidia torquebat iracundia. dividebat
avaricia. angustiabat accidia. sicque mergebat om
nibus viciis. quia enim bonum quod sibi sufficere poterat
dereliquit. Iter bernhardus Abeant in nobilium
omne deus mitissime totum te male consumpta mea tem
pora. et concede ut hoc tempus meum residuum forte
minimus breve et momentaneum sit tibi honorificum
michi fructuosum et proximo edificatorium Nam
piissime deus propter magnitudinem dampni quod infelix
et misera miserabiliter incurri video et recognos
co quod me ipsam et peccatum meum sufficient ut merito
deplangere non valeo sicut tanta debet esse non in multo
peccati detestacio quanta sunt in me misera volupta

tis delecti⁰ **Homo** Quia p te ut asseris
delictu tuu non sufficis deplangere necesse ha
bes te ad aliq sctorum conuertere Nu ignoras q
scs Bernh' Securu accessu habem⁹ ad deu vbi
habemus matrem ante filiu filiu ante patre
mr ondit p nob filio suo pectus et ubera fili⁹
pri lat⁹ et vulnera puto quod nulla poterit ibi
esse repulsa vbi tot caritatis sunt indicia In
periculis g⁰ in angustijs i reb⁹ dubijs mariam in
voca non recedit a corde suo ne discedat ab ore
Ipam sequens non deuias ipam rogans non de
speras ipa tenente non corruas ipa protegente no
metuas ipa duce no fatigaberis ipa ppicia
puenies ad venia Vnde bernh' O dña
fili⁹ pte suus est frat' me⁹ none tu p ipm fra
es mr mea Exultabo i ea et letabor q2 q̄cq̄
iudicabit de me pendet ex sententia matris mee
et fris mei Vnde bernhard⁹ **Anima** In peccan
do in filium irritaui meu matre offendi no po
tui sine iniuria filij Quid i O homo quid
faciā quis me reconciliabit pter matre vnico fi
lio **Homo** Quia non dubites si ambo sunt
offensi Ambo tn sunt clementissimi Ambo pi
jssimi fugiat g⁰ re⁹ iusti filij ad pia matre
fugiat re⁹ offense matris ad benignu filium et di
cat Qui factus es fili⁹ femine ppt matre femi
na que sca es mater dei ppter matre aut mise
reri mihi impie et misere peccatrici aut ostendite

magis misericordes ad quos ego misera fugere valeam ¶ Vnde anshelmus Alia ¶ O homo quam sanum consilium tuum quam consolatorium est michi miserere verbum tuum quod qui peccatum meum te inspirante invenio tunc agnosco quod clementia peccatis meis pollui celos inquinavi castra celi obsistam dampnatos in inferno truciam ¶ Sanctos in celo perturbavi angelos michi datos ad custodiam irrevenienter tractavi ¶ Vnde ab omnibus hiis auxilium petere presumo et quia in iusti iuste indignati sunt ad ipsos fugere non possumus Homo ¶ O anima nimia est tepiditas tua quamvis placida sit humilitas tua ¶ An ignoras quod multi de sanctis peccaverunt qui qualiter nobis peccantibus misereri debeat in suis manibus magnis peccatis dedicerunt ¶ Ergo homo non debeat dedere nimia desperare vide multa exempla ¶ Cogita moysen prophetam eximium de divina potentia desperasse ¶ Cogita david regem sanctissimum contra divinam legem adulterio et homicidio peccatum ¶ Agnosce salomonem sapientissimum ydola vana et pessima adorasse ¶ Agnosce manassen regem iniquissimum qui plus quam omnes reges israel peccaverat qui dicebat peccavi super numerum arene maris et non sum dignus videre altitudinem celi pre multitudine iniquitatis mee hos semper cogita veniam impetrasse ¶ Sed plura quid de sanctis veteris testamenti ¶ Vide matheum de sede theloneo peccatorem ¶ Paulum lapidantem stephanum et clerum vas et apostolum ¶ Vide petrum.

negante xpm et mox veniam impetrantem Vide mi
lite crucifigente et tande divina mia prevenientem
Vide latrone mente pendente et veniam impe
trante postremo cogito q. 1ª famosa inter et
i munda peccatrix maria magdalena sca est tanqua
specialis amatrix xpi Omnes enim qui nunc in deo
regnant vel olim sicut nos peccaverunt vel saltim
peccare potuissent si eos divina clemencia a peccato
non preservasset Sed cuicunque donatum est ut pe
nitus peccare non possit non est hoc humane sed celestis
gre Anima Bernhardus Jam me pene p
phetas et reges imploro nunc audacter aplos et
martires invocabo confessores et virgines viduas et
omnes sanctos instanter interpello Sed tantum pre omnibus
eius sanctissimam virginem mariam dei genitricem con
fidentius adorans invocabo Certe enim quia tam dul
cis pia et suavis est quod nec nominari potest quin accen
dat nec cogitari quin recreet et afficiat diligentes sic hec
est enim 1ª que salutem omnibus impetrat et totius
huius mundi recreationem seu reparacionem obtinuit
Vel Bernhardus Anshelmus. O femina mira
bili singularis et singulariter mirabilis per quam
elementa renovantur infernum remediantur demones
conculcantur homines salvantur angeli reintegrantur O
femina plena gratia de cuius plenitudinis habun
dancia respersa reviviscit omnis creatura Bernhardus
O benedicta inventrix gracie genitrix vite mater sa
lutis per te accessum habemus ad filium ut per te suscipiat
nos qui per te datus est nobis Concupiscet apud ipsum.

integritas tua culpe mee corrupcionis similitas
tua deo grata o beatissima virgo maria veniam im-
petrat nostre vanitati o benedicta per graciam quam
invenisti per prerogativam quam meruisti per naturam quam
genuisti fac ut qui te mediante fieri dignatus est particeps nostre
infirmitatis et miserie participes faciat glorie et
beatitudinis sue Amen Nono Iam nunc ut estimo
o anima aliqualiter convertisti radium contemplacionis ad
videndum qualiter formata sis per naturam et quomodo deformata
sis ut per culpam Converte nunc radium contem-
placionis ad intuendum qualiter reformata sis per graciam
Qualiter anima sit reformata per graciam Scire tamen debes
quod quanto perfectius per contricionis lavacrum mentis caligo
detergitur tanto lucidius divine operacionis bene-
ficium speculatur Peccatum enim secundum Augustinum est
tenebra qua intellectus obtunditur et totus interior
homo obtenebratur Unde necesse est ut tanto sollici-
cius mentales oculi a peccati tenebris per compunc-
cionis lacrimas continue expurgentur quanto amplius
per hanc contemplacionis radius iubilatur Iam igitur
o anima in affectionibus sinuata dirige radium contempla-
cionis ad intuendum quam profunda dei clemencia et
quam alta sapiencia quam mira potencia sis per graciam
reformata Considera primo qualiter per beneficium
redempcionis te a peccato originali liberavit Non
ignoras quod per peccatum originale eras ab omnibus spi-
ritualibus et naturalibus spoliata potestati principis
tenebrarum subiugata a patria tua repulsa et

extimata Sed sanctus bernhardus Singularis
illa maiestas mori voluit ut vinceretur servire
ut regnaret conculcari ut repararemur et ad vi-
lissima opera inclinatur ut nos constitueret super omnia
opera sua Venit enim filius hominis querere et salvum
facere quod perierat Venit magister humilis ut te su-
perbum humiliaret Gregorius in registro Ad hoc
unigenitus dei filius formam humanitatis accepit
non solum visibilis sed et despicabilis apparuit
Ad hoc contumeliarum ludibria illusionum opprobria
passionum tormenta tolleravit ut superbum non debere
esse hominem doceret humilis deus Augustinus Omnia bona
terrena contempsit xpus ut contempnenda monstra-
ret et omnia terrena sustinuit sustinenda doceret ut
neque in illis quereretur felicitas neque in istis timeretur ad- time
versitas Gregorius Omnia et in audita per-
missio qui creator est fit creatura qui immensus est ca-
pitur qui dives est in omnibus pauper efficitur Susce-
pit ymaginem carnis nostre ut ymaginem quam fe-
cerat repararet et carne mortali immortalitatem
donaret Considerasti ergo nunc o anima et respice in
faciem xpi tui vide et considera que fecit dominus
super terram Deus illuditur ut honoreris Flagella-
tur ut consoleris crucifigitur ut libereris Agnus
immaculatus occiditur ut epuleris Sanguis et aqua
de latere eius lancea emittitur ut poteris Respice in
ad precium redemptionis inspice exemplum informationis
Inspice o anima et considera quod xpus dominus et amicus
tuus affligitur omni genere penarum in omni tempore passionis

pte ab om̄ statu hom̄ Xp̄o illusit p̄ses iudi
cavit discipulus tradidit apli reliquerunt ponti
fices et scribe et pharisei tradiderunt gentiles
flagellaverunt turbe conspuaverunt milites cruci
fixerunt. Bernhardus. Caput i° angelicis time
bundu spinarum densitate spinarum pungit̄ facies
pulchra p̄ filijs hom̄ sputo iudeorum deturpat̄ Oculi
luci lucidiores sole caligant i morte aures que au
diunt angelicos cantus audierunt iudeorum insultus os
qd docet angelos felle et aceto potat̄ Manus que
formaverunt celos sunt in cruce extense et clavis
transfixe corpus verberat̄ latus lancea pforatur
Et qd pla non remansit in eo nisi sola lingua ut
p peccatoribus exoraret fidelis aia salvator noster
nullis adversantium hostium testamento potuit a me
salutis tuā removeri Sz quo magis eius nob ostendit̄
dilectois emulatio eo gravior sequit̄ nos si tham
spreverimus dampnatio Anima Homo ia dni m
eu qz q̄ posuisti eū gaudio pit et luctu dono
in mente audivi gaudens gaudebo i dno qz me
tam dilexit qz unigenito filio suo no pepit O
i estimabilis dilcio caritatis ut ancilla rume ner
ancille noie digna redimeres filium tradidisti O
dne ihesu xpe qui ppt me tibi no pepercisti
cor meum tuis vulneribus sauciā et meā mentem
tuo sanguine in ebria ut quocunqz me verti semp
te videā p me crucifixum quicquid inspexero michi
appareat tuo sanguine rubricatum ut sit michi totum
dens nil valeam pter te meditari nil nisi tua inspi

valea intueri hec michi consolacio sit tecum me
die crucifigi hec michi intima refectio sit aliud
preter te non meditari Sed heu quociens hanc
nimiam tuam nobis dignacionem beneficia magne redempcionis
agnosco tanta peccati ingratitudinis sunt michi de
teriora. Homo Vide ergo o anima ne sis ingrata
tam tanta et tam nimia beneficia collata Magnum
enim est peccatum ingratitudinis Vnde sanctus bernhardus
Ingratitudo est ventus siccans riuos diuine misericordie fontis
et fluenta clementissime gratie Attende ergo o anima
scripture volue in mente diligenter quod horribile verbum
sit quod ingratos profert in persona saluatoris O anima in
de quanta parte patior ad te clamo qui pro te morior Vi
de penas quibus afficiar vide clauos quibus confodior
Vide opprobria quibus confundor si tam michi tantus sit
dolor exterior tamen interior cruciatus est grauior dum
te ingratam experior Et alibi quasi ingratos populos me
us quid feci tibi aut in quo contristaui te vide in At
tende ergo o anima et semper gratias age incessanter vni
genito dei filio pro tantis donis benedicere et magni
ficare Tota enim vita tua debes hunc qui vitam su
am pro te posuit et ut cruciatos duros sustinuit ne
in eternum cruciatus sustineres Cum ergo ei dona
ueris quidquid poteris erit sicut stella ad solem stilla
ad flumine puluis ad montem Hec bernhardus Et ec
iam o anima despicato contemplacionis oculo gratiam diuine re
dempcionis que te a peccato originali liberat agnoscis
Nunc etiam vide quali pro diuinam suam maiestatem a peccato
actuali te renouauit quam dulciter et quam amicabiliter allo
quando per interiorem allocucionem te renouauit dicens

Quo aia sit a pcto actuali revocata Revertere
sunamit id est aia p peccatu misera sm venire
ad me quia ego sum creator tuus Reverte qr ego
sum redemptor tuus Reverte ad me ~~me~~ o aia te cu
magno desiderio expectat sponsus Reverte ad quam adhuc
tu exultant angeli Reverte te expectat tota curia
celestis patrie O aia hec sunt verba dilecti multu
tibi adverte nunc que fuit longanimitas expectatois O
quanto tpe te i pctis tolleravit O quot et quatos
ante tua conversione dapnavit et te sp pcante miseri
cordit expectavit Reverte ad hunc o aia mea qui
te te expectans corpus habet caput suum inclinatu
adte de osculandu habet brachia extensa ad ampler
tendum manus aptas ad remittendu corpus extensu ad
se totu expendendu latus aptu ad te i id intimandu
Esto g° o aia indignitas infortunibus petre in caver
nis maceie pusilla pedes in nolua lateris ibi tuta re
quies ibi secura quies Hec bernhardus O aia si
digne posses cogitare quot et quales i tui opatoe ob
iecti sunt qui tibi datam gratiam accipere no meruerunt
Elegit em et pelegit te sponsus tuus Elegit te aia
ut pre oibus Hec hugo O aia vidisti longa
longanimitate expectavit quere nunc tandem tante
placatis ad benignitate te insufficientem Cogita g° diligent
et considera tu in estimabile gratiam a tuo sponso i fine
Tribuit em tibi p gratiam ut sis socia mense socia
regni socia thalami Bernhardus i meditacoibus Mi
sericordias dni in eternum cantabo qua septe modis in
me fecit memo p quas sua in estimabile pietatem
evidentissime recognosco Primo qr a multis pctis.

me conservavit Secundo quod me peccantem non statim
dampnavit sed quod me per longitudinem iniquitatis ipse pro-
longavit penitentiam Tercio quod cor meum immutavit
ut fierent dulcia que ante fuerunt amara Quarto
quod me penitentem misericorditer recepit Quinto quod
michi continendi et emendandi virtutem prestitit
Sexto quod dedit michi graciam promerendi Septimo
quod dedit michi spem obtinendi Anima Ecce nunc dixi
domine quantum ego infelix et misera diligere debeo deum
meum qui me creavit cum non eram redemit cum per-
ieram peccata mea quasi glaciem afflatu divine gracie
resolvit quando errabam reduxit me quando ignorabam do-
cuit me quando peccabam correxit me quando steti contrista-
bar consolatus est me quando iam pene desperabam confor-
tavit me quando steti tenuit me quando cecidi erexit me
quando instruxit me quando veni suscepit me Tamen cum
cunctis sit presidens singulorum implens ubique presens
omnium tamen agens et singulis quasi omnibus providens
ita totum ad custodiam meam occupatum video sicut
omnium oblitus sit et michi soli intendere velit Nunc
ergo o homo quod plus omnibus deum ut dixisti diligere
debeo dic queso quantum aut quomodo ipsum diligam et tandem
sibi vicissitudinem tante dilectionis rependam Homo O
anima quemadmodum sanctus bernhardus Causa diligendi deum deus
est modus vero sine modo possumus tamen modum aliquem
expressius sacre scripture locis investigare Ipse enim
qui tibi dilectionem tribuit modum ostendit quando dixit Dili-
ges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima
tua et ex tota virtute tua Diliges ergo o anima conno-
re singulari deum precium qui te nobiliter te [illegible]

creauit deū filiū qui tā in estabilr te moriēdo
confortauit Dilige ergo deū proximū fortit' ut tua
fragilitas dura et aspera propter ipm̄ gaudenter
sustineas et dicas labor meꝰ vix est vnius hore
et si ampliꝰ est nō sencio p amore Et ita xpianꝰ
p amore in xpm̄ iugit' tendat ut oīa ppt ipm̄
libent' sustineat donec ad ipm̄ p ueniat Hec
Bernh' Anima Dic queso o homo salua reuerencia
nō ex curiositate sed ex simplicitate nō ex presūpcione sed
potiꝰ ex deuocione interrogo et quid est q̄ amo cum
deū meū amo Homo O aīa si tua questio eet
presumpta tua esset mīs viciosa sed quia ex deuocione
originat' deuota responsionem meret' Audi quid
dicat ille magnꝰ amator dei Augꝰ x° libro confess
Cum deū amo nō amo speciem aut decꝫ tpis non
candorē lucis nō dulces melodias Non vngenta
dulcē redolencia nō manna nec mella non membra
carnis amplexionibꝰ accepta Non hec amo cū
deū meū amo Et tamē q̄ amo Amo quandā lucem
quandā vocē quendā odorē quendā cibū et quendā
amplexū interioris hois mei vbi fulget aīe
mee q̄ nō capit locus vbi sonat q̄ nō rapit
tpus vbi olet quot nō spargit flatꝰ vbi sapit
q̄ nō minuit edacitas vbi heret q̄ nō euellit
sacietas Anima Dic queso o homo vel paulu
lū de caritate virtute q̄ [illegible] ad diligendū deū
fortiꝰ carde sta Reuera o aīa caritatis fructꝰ magnus
est sed occultꝰ Ipsa eī caritas sꝫ Augꝰ
in aduersitatibꝰ tollerat in prosperitatibꝰ temperat in duris
passionibꝰ fortis in fortis in bonis opibꝰ hilaris

Intemptabilis tutissima in hospitalitate liberalissima
inter veros fratres letissima inter falsos patientissima
inter obprobria secura inter odia benefica inter iras pla
cida inter insidias innocens in iniquitate gemens in veritate
respirans. O felix amor ex quo nascitur strenuitas
morum puritas affectuum subtilitas intellectuum sanctitas
desideriorum claritas operum fecunditas virtutum digni
tas meritorum sublimitas morum. O dulcedo amoris
et amor dulcedinis commendat te cor meum et ventre
tuo repleantur viscera anime mee. Hec Augustinus Soliloquiis.
Sine amore caritatis quamvis quisque recte credat ad
beatitudinem pervenire non potest quia tanta est caritas ut
etiam prophetia et martirium sine ea nichil esse credatur.
Nullum premium caritati comparatur. Caritas enim vir
tutum omnium optinet principatum. O quam miser est cuius
animus res temporales per amorem complectitur que cum
labore acquiruntur cum timore possidentur cum dolore amit
tuntur. Sed beatus est qui amat te deus et amicum in te et inimicum pro
pter te. Amicum inter solus enim nullum carum amittit cui
omnes in te cari sunt. Te vero nullus amittit nisi qui
te dimittit. Qui autem te dimittit quo ibit nisi a te
placato ad te iratum. Augustinus. Minus te amat qui
aliud tecum amat quod propter te non amat. Caritas que
semper ardes et numquam extingueris. Caritas deus meus at
tende me ut contineam a concupiscentia carnis a con
cupiscentia oculorum et ambitione seculi. Unde sanctus Gregorius
in moralibus: Quam felix et quam beatus est qui in ipso eter
nitatis desiderio per amorem figitur quia nec prosperitate
extollitur nec adversitate quassatur. Et deus nil habet in mundo

quod per timescat. Paulus in epistola: Caritas paciens est, benigna est, non emulatur, non inflatur, non agit perperam, non est ambiciosa, non querit que sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati. Quot verbis Gregorius in moralibus exponit dicens: Paciens quippe est caritas quia illata mala equanimiter tollerat. Benigna est quia pro malis bona largiter ministrat. Non emulatur quia per hoc quod in presenti mundo nichil appetit invidere terrenis successibus nescit. Non inflatur quia cum premium eterne retributionis anxia desiderat de bonis exterioribus non extollit. Non agit perperam quia quo se in solum dei et proximi amorem dilatat quicquid a rectitudine discrepat ignorat. Non est ambiciosa quia que ardenter intus ad sua satagit foris nullatenus aliena concupiscit. Non querit que sua sunt quia cuncta que hic transitorie possidet velud aliena negligit cum nichil sibi esse proprium nisi quod secum permanet agnoscit. Non irritatur quia et iniuriis lacessita ad nullos se ultionis motus excitat dum pro magnis laboribus maiora post premia expectat. Non cogitat malum quia in amore munditie mentem solidans dum omne odium radicitus eruit versari in animo quod inquinat nescit. Non gaudet super iniquitate quia sola dilectione erga omnes inhians nec de perditione adversantium exultet. Congaudet autem veritati quia ut se ceteros diligens per hoc quod rectum in aliis conspicit quasi de augmento proprii provectus hylarescit. Hec Gregorius.

Secunda consideracio

Quinerite nunc o anima radium contemplacionis ad

ea que sunt in mundo tene. Tunc est ad mundum istum sensibilem ut
ipsum et omnia temporalia in mundo sunt despicias et eo despec
to amplius in amore sponsi tui inardescas. Minus enim
ipsum amas si aliquid tu eo appetis quod non propter ipsum
vel non in ipso diligis. Tanto enim secundum Gregorium quisque
ab illo superno amore disiungitur quanto plus inferius delecta
tur delectatur. Et citius ad deum convertitur qui non habet
in hoc seculo ubi delectetur. Certe in tibi mundus vilescat
ut creator tuus plus in corde tuo dedulcescat. Augustinus
Volue et revolue non tantum expandisti sed et ab
exceptis non tamen ex diis sed et exitus quia instabilis e
est a mundana opulencia que instabilis et mutabilis
est mundana excellencia quia falsa et miserabilis est
humana gloria. Omnis enim qui hic eminet multo plus
in errore afficitur quam honore gaudeat. Virgo. Ecce
mundi huius amatores mundanas huius semitas perambulant
alii divicias alii honores alii gloriam querentes. Sed
quid de diviciis dicam cum labore acquiruntur cum timo
re possidentur et cum dolore amittuntur. Quid de ho
nore referamus. In publico loco positus es numquam non
eris mordendus ab omnibus lacerandus ab omnibus. Numquam
in honore sine dolore in prelacione sine tribulacione in
sublimitate sine vanitate esse quis potest. Quid est
gloria nichil aliud est nisi quedam aurium inflacio in
que et ipsa est sine medicina. Anima. O homo si ita
est quid est quod miseri homines querunt dum mundi vani
tatem appetunt. O quam obcecati sunt qui mundi
gloriam querunt. Homo. Non nulli dum quorundam
gloriam cernunt magnum aliquid estimant sequi ut talia

mereantur exoptant Cum autem eos morientes
aspiciunt quia vana sunt gloria eorum fatetur et dicit
esse quod vana sunt omnia et quod nichil est tho. Bern(ardus)
O vera carissima que sunt mundana omnia nisi quedam
vana superna Et profuit superbia amatoribus suis aut
diuiciarum iactancia transierunt enim tanquam umbra omnia
et tanquam nauis que pertransit fluctuantem aquam cuius non
est inveniens vestigium In magis ter cum sua concupi
ti sunt et virtutum heu quod plurium in illud signum
reliquerunt Ubi sunt principes gentium et qui domina
ti sunt super bestias que sunt super terram qui argentum
thesaurizauerunt et aurum qui timuerunt et tasse ex
tunxerunt reges regna bellando vicerunt vbi
sapiens vbi scriba vbi inquisitores huius seculi vbi
absolon speciosissimus vbi asuerus gloriosissimus vbi
salomo sapientissimus vbi sampson fortissimus v(bi)
alexander potentissimus vbi cesares potentissimi v(bi)
reges et principes incliti Quid profuit eis iam
gloria breuis leticia mundana potencia magna familia
carnis voluptas diuiciarum falsitas concupiscenciarum
suauitas vbi risus vbi leticia vbi iactancia vbi
arrogancia vbi generositas sanguinis pulchritudo cor
poris elegancius forma in vestibus decor predia magna
palacia in mensa mundi superba Vere mundi sunt
hec omnia et mundus est sicut est diligit Sed tamen
hec omnia cum mundo diu non subsistunt mundus enim
transibit et concupiscencia eius Tu ergo si vis sapiens
si tecum lumine oculorum est desine peccare quod concup(iscencia)

misero c(um) que possessa onerat amata inquinat
amissa cruciat. Et q(uod) relinq(ui)s. Nec o(mn)ia s(u)p(er) illa
q(ui) est s(uper) o(mn)ia. Bernhardus. Confuge q(uaes)o o anima
ad urbem refugii h(oc) est ad vitam religiosam ubi
possis de p(re)teritis age(re) penitencia(m) et i(n) p(rese)nti obtine(re) gr(ati)am
et feliciter p(ro)stolari futuram gl(ori)am. Non te retardet
p(e)cc(at)or(um) copia quia ubi habundat iniquitas s(uper)habun-
dare (con)sueuit et gr(ati)a. Non penitencie austeritas
terreat no(n) e(ni)m sunt condigne passiones hui(us) t(em)p(or)is
ad p(re)teritam culpam que remittit(ur) ad p(rese)nte(m) gl(ori)am que
immittit(ur) ad futuram gl(ori)am q(ue) p(ro)mittit(ur). Ver(ba) b(ern)h(ardi).
Ora. Iam falsitatem et instabilitatem mundi ag-
noscere si nescis quo vinculo de terra adhuc me
amatorem nego. Homo. Vere si diligeret a(n)i(m)a et p(ro)ui-
deret periculum tuum (con)sidera q(uod) de mundo adver-
teres p(ro)culdubio animum tuum a s(e)c(u)li vanitatibus colli-
geres. Grauis e(ni)m et nimis periculosa e(st) mundanis (con)-
uersacio. [illegible] Religio p(er)ditur
i(n) deliciis humilitas i(n) diuiciis pietas i(n) negociis
veritas i(n) multiloquio caritas in h(oc) nequa(m) s(e)c(u)lo. O a(n)i(m)a
debilis et infirma q(uam) tu facilis es ad decipiend(um)
tam p(ro)na ad cadend(um) tam difficilis ad resurgend(um).
An ignoras q(uod) sicut difficile est arbore(m) in m(edi)o
via posita fructus pulchros ad maturitate(m) us-
q(ue) p(er)duce(re) sic difficile est hominem in m(edi)o s(e)c(u)li innocen-
te immaculatam iusticiam ad finem (con)seruare. Hugo
i(n) ep(isto)la. Vincula hui(us) mundi habent asperitate(m) ve-
ram iocunditate(m) falsam certum dolorem incertam volupt(atem).

dum labore tumida quiete plena miserie ven
titudinis inanem spem Quia si hec monte tr
tares mundum et ea que in ea sunt contempnes Et quid
est fama quam tanto diligis quid est quod appetis quid
est quod in mundo queris Si placere diligis quid
aliud facis nisi quod vitam tuam confundas An ignoras
quod monstruosa est est gradus summus et animus in
fimus sedes prima et vita yma lingua magniloqua
et manus otiosa sermo multus et fructus nullus vul
tus gravis et actus levis ingens auctoritas et men
tis instabilitas Hec bernhardus Bernardus in pastora
libus Sciant quoque prelati si prave aliquid perpetrant
quia tot mortibus digni sunt quot exempla perdi
cionis ad subditos transmittunt Et forte dicas pla
cere quidem appeto sed in ypa sit et bene vivere
propono laudo si vivo quod laudare valeam in nemo ve
me sic timeo Unde Gregorius in registro Ita
sibi regentium et subditorum vita conveniunt ut sepe ex
culpa presidentium fiat deterior vita subditorum
Et sepe ex merito plebium delinquat vita pastoris
Si sapienciam mundi queris o quanta pericula te ex
ponis Bernhardus Heu quod et quantos mundi macula
sapiencia supplantavit et corrupit in eis spiritum divi
num extinxit que vehementer dies attendi volu
it An ignoras quod sapiencia mundi terrena est animalis
et dyabolica inimica salutis suffocativa vite et
mr cupiditatis Qui enim crescit in sciencia et non in
bona vita elongatur a deo dicit Algazahel In

vero si sapiens esse desideras disce interius sapienciam
que terrena peruenerit in celis. Jeronimus. Hoc studeas
qualiter ad ipsam peruenias quam semel vidisse est omnia
dedisse. Si vero diuicias mundi pompas seculi
delicias carnis omnia diligis attende quam caduca
quam fragilia sunt hec. Dicat vbi reges vbi prin
cipes vbi omnium predonum delectores. Timeo quod mul
ti ex eis heu exaltati sunt et ad infimos descen
derunt. Quid nunc profuit superbia quid contulit iac
tancia. Qui enim plus diligit mundum quam deum
seculum quam claustrum gulam quam abstinenciam sequitur
dyabolum et ibit cum eo in eternum supplicium. Augustinus
Dum florent feliciter seculi pereunt virtute dei flo
rent ad tempus pereunt in eternum florent falsis bo
nis pereunt veris tormentis. Idem. Si in hoc se
culo aliquid possidere nos delectat deum qui possidet
omnia expedita mente possideamus et in ipso habebi
mus quidquid feliciter et sancte desideramus. Diffici
le enim est secundum Jeronimum humanam animam non
amare. Mens enim nostra ad quoscumque trahitur affectus.
Vnde necesse est secundum Bernardum quod aut infimis aut
summis delectetur. Legitur secundum Gregorium in moralibus. Na
sunt non nulli qui interna cure negligunt internum
dolorem non sentiunt exilium diligunt et cecitate
sua quasi in lumine claritatis exultant. Econtra electorum
mentes dum cuncta transitoria quasi nulla despi
ciunt ad quod sunt conditi requirunt. Cumque eorum af
fectum nichil extra deum satiare sufficit in sola condi
toris contemplacione requiescunt supernis inter ea appetitu

et adhuc in mundo positi corpore mundo resurget Hu
Virginis Idem super esse Dulcedo videtur eciam in
rebus humanis eis qui de celestibus nullam dulcedinem
gustati sunt quia dum mens humana minus eciam intel
ligit tanto dulcius in temporalibus requiescat Sed si quis
in cordis lingua gustaverit que sit illa dulcedo ce
lestium priorum hinc quanto dulcius sapit intus videt
tanto magis in amaritudinem vertitur omne quod foris sus
tinet Anima Quero o homo ut michi aliqua
de mundano et celesti gaudio differens quatenus ut
unum nunc perfectius cognita vanum et verius despiciam
et ad alterum assequendum studiosius me contendam
quia sicut bonum non amatur ut puto nisi cognoscatur
ita malum non evitatur nisi intelligatur Homo Anima
estimo quod mundanum gaudium magis perfecte cognoscitur
vel tu perfecte despicitur Unde sicut a perfectis
mundi contemptoribus videtur mundanum gaudium potis
sime propter quinque est contemptibile habendum Primo
quia habet vilitatem in obiecto Quid enim est
leticia seculi Augustinus respondit impunita nequicia
luxuriari inebriari commessationibus vacare vanitatibus
intendere et quod plus multa in hac vita sustinet in
certa securitas est putant enim mali securos esse in
delicijs cum non corriguntur pro suis nequicijs et igno
rant quod secundum Augustinum nil infelicius infelicitate peccancium
qua penalis infirmitas nutritur et mala voluntas
roboratur Secundo quia habet deformitatem in subiecto anime
cum pectus deformata est subiectum humani gaudij quod
letatur cum male fecerit et exultet in rebus pessimis

Vnde s

Unde dicit beatus Jeronimus qui ride(t) et gaude(t) in
hoc seculo non hominis sensati est sed frenetici quia
mundus cor non in hoc seculo sed in deo letum est
et iocundus Tercio habet breuitatem in se ipso quia gau
dium ypocrite ad instar puncti Augustinus super Johan
ne leticia seculi vanitas est et cum magno desiderio
optatur ut veniat et non potest teneri cum venerit O
ania quam breuis quam fragilis quam caduca est humana
leticia breues enim dies hominis sunt Quarto habet
tristicia interiore quia sicut Job dicit ducunt in bonis
dies suos et in puncto ad infernum descendunt Ho
tima enim gaudii luctus occupat prima o ania si va
les discernere habet frequenter tale gaudium tristitia
admixta in actu suo quia semper vite est quod timeat
pena pro peccatum gratis Quinto habet miseria mag
na in effectu ipso que est spiritualis gaudii impedi
mentum Agnosce igitur o ania quam miser est hic mundus
et miserrimi qui sciunt semper cum mundana gau
dia concluserunt hodie o bona vita Bernhardus Le
te cerate valescunt ut castos in corde dulcescat
Anima Jam mundi despicio ia plam leticia ve
ramque tristitia falsam dulcedinem veramque mundi ama
ritudinem agnosco et ab hoc non in initio hec omnia
sicut tuum consilium contempno Sed quia sicut asseris
sine dilectione esse non valeo Dic queso o homo
quid aga quo me quantum ubi dilectionem quemetem in
venire valeam Homo O ania si te metipsam per
fecte agnosceres mundum et omnia que in mundo sunt sper
neres Et in naturam celestem intelliges procul dubio eterna
consolacionem ab horrenus Ab hominem consolari

infirmo qui es de celo erubesce delectari in pruritis
que non potes nisi in summis satiari. Nam si es
ut puto celestis celeste consolacionem ut esto natu-
raliter si carnalis insania pruritter et appeteres et re-
quires. Anima. O qua dulce et delectabile esset
adiuncto divini amoris coniuncta secundum naturam omne si
ut dictum est carnalis insania nobis prurittet quasi
natura stati naturalibus non arridet. Anima. Et quod est secundum
naturam omne. Homo. Purissime secundum naturam omne e
intra celeste vita ducere ab exterioribus ad superio-
ra conscendere et facere omnia secundum nobilissimum quod est in ho-
mine et excellens hoc est secundum intellectum ut dicit philosophus
10 Ethicorum. Anima. Potest ne homo intus et in
hac lacrimarum valle celestem vitam ducere. Homo.
O anima si de meis verbis tamquam hominis peccatoris du-
bitas et miraris audi Augustinum. Audi Paulum.
Augustinus. Tunc eternum aliquid mente per cognicionem et
amorem capiamus iam non in hoc mundo sumus. Pau-
lus conversacio nostra in celis est. Augustinus. Puto anima quod
verius es ubi amas quam ubi habitas et quidquid diligis
ipsa dileccionis vi in eius similitudine transformaris. Si
ergo celestia contemplaris si celestia diligis quomodo iam in
celis non commoraris que celestibus spiritibus in vita as-
similaris. Anima. Heu me infelicem et miseram iam
multo tempore excecatam que tanto tempore in temporalibus et
terrenis rebus aberravi mundanis et vilibus me
per amorem colligavi ex quibus paucam consolacionem et val-
de exilem sed sepe variam et magnam cordis tristi-
ciam suppressi. Dic ergo queso o homo que est celestis
consolacio et quomodo ad ipsam etiam in hac lacrimarum et

inferne possim pertinge Homo O aia secdm
Bulli. Hec 9solacio nichil aliud e qua grat que
da deuotois procedens de spe venie et quida in
tus boni luz exiguus et suauissima queda delec
tio qua benign9 de9 afflictam recreat aiaz qua ad
deu querend incitat et ad diuinu amore attendi
tur vehemet O aia quit putas tn dulce taqz
suaue quaqz in recordacoe dilci deuotis aias so
let tange et tn dulcit affice ut ia toli asemet
ipis alienari incipiat exhilarat cu 9scia i ob
liuione omi dolor gaudet mecona exultat animo
clarescit intellectus et cor illuiat affectu iocunda Na
nesciunt vbi se esse 9spiciunt et quasi aliqd i am
plexib9 amoris intus tenet et nesciunt qd s tame
totis visceribus tene concupiscunt luctat quodamodo
delectabilit aia ne recedat ab ea quasi in eo fine omi
desideriorum inuenit O aia certe hec est 9solacio diui
na Anima O homo quis michi tribuat ut hec
dulcis et in expertis 9solacio in cor meu peniat ut
malorum meorum obliuiscar mundana 9solaciones despiciam
et a me ipa feliciter alienari incipiam Ho. O aia
mag9 est qd desideras in effabile donu est qd optas
vnde ut estio humano studio no pt obtineri humano
merito no pt p merita sed adeo similib9 precib9 ad
igne diuinu dispositis 9sola diuine pietatis 9des
cendencia vix potest impetrari Dine aurum et arge
tu in 9paracoe ei9 arena e exigua et argetu illi co
patu tamqz nichilu reputat Aia O aia dic
michi qualis det esse disposicio qua ordinari debet
ad impetrand eam affectio Ho. Multa de hac

62

matia dici posset ab expertis sed qui in expertum me
cognosco etiam me paucum dicere erubesco Nam timeo
ne dicatur michi quare tu enarras quod non degustas
quasi dicatur tamquam indignus laudas quod ignoras Ad
hoc noli timere cum reverencia et humilitate que legisti
et audisti proponere multi enim de rebus magnis et ardu
is utiliter aliis proposuerunt que non propria experiencia
sed aliorum doctrina didicerunt Homo Nam cum aliquali
audacia loquitur ea vires quas imperitia denegat co
natus subministrat Unde sicut sencio refero puto sal
uo meliori iudicio quod mens te ad hanc celestem dul
cedinem degustandam preparare debet esse separata contri
ta et elevata In primo homo celestis dulcedo odoratur
In secundo degustatur In tercio aliquis usque ad ebrietatem
sumitur et potatur Primo dixi quod mens debet esse
deportata a peccatis ab affectionibus inordinatis a
temporali consolacione cautamque et inordinata dilectione quia sicut
Bernhardus dicit omnis qui in hac celesti dulcedine
hunc venenoso gaudio carismata in spiritus sancti hu
sancti illecebris misceri arbitratur Sed postquam a
talibus omnia sunt purgata et deportata et candida
plectibus tunc odore celestis dulcedinis consolatur et re
ficitur Secundo debet mens contrita esse in comparacione
bonorum et malorum pressione qui quos amor voluntatis
affectus bonorum operum contritio et malorum pressio in
qua fugit Unde venerit quamvis in inicio angusta
et arta sit via que ducit ad vitam processu tamen
temporis inestabilis dilectionis dulcedine dilatatur qua
bona consolacio est que divinitus infunditur et post labo
ratibus Tercium inquam omnia habeat debriatur dulcedine c

mentis eleuacio quando feliciter animus a terrenis abs-
trahitur et quodammodo supra ipsam ymmo supra omnem creaturam eleua-
tur ut iam possit dicere anima Introduxit me rex in
cellaria sua. Hec est enim cella vinaria in qua intro-
ducitur anima vbi bibit de vino condito in effabiliori
deitatis dulcedine et de lacte albissimo incomparabilis
suauitatis o anima ibi bibunt amici. Inebriamini
karissimi. O felix ebrietas qua sequitur mentis et corporis
sana et casta sobrietas. Ubi efficitur anima moribus ebria
gaudens et letabunda in aduersis fortis et serena
spiritu prudens et discreta in prosperis liberalis et
pia in ordinandis in iniuriis et tandem quieta et sopo-
lenta recumbens in amplexibus diuinis cum leua spo-
si sub capite amicatur sustentatur et dextra dilectum si-
militer amplexatur. Anima. O homo confitear ti-
bi humiliter et reuerenter quod accidit aliquando licet heu per-
raro quod cum magna violencia tota conuersacionis mee pri-
mordia animum a terrenis subtraxi et ad celestia con-
templanda cum conatu nimio eleuaui. Intraui cum
tremore et suspexi cum rubore vidi choros angelorum
palacia et gaudia patriarcharum et prophetarum apostolorum con-
spexi tabernacula quia martirum solacia confessorum et vir-
ginum et elemosinam alicuius consolacionis a singulis peciui
et micas decidentibus de mensa dominorum desideraui nec
optinui sed quod audiui lamentabile est mox ab omnibus
ut peregrina et incognita sum repulsa. Unde grauius
persensi laboriosa mentis eleuacio quia nulla sunt se-
cura consolacio. Homo. Quia non sunt sine causa
repulsio tua desolatoria puto quod hoc sunt quia vo-
luisti esse socia consolacionis antequam fuisses socia passionis.

voluisti esse principes remunicatoris antequam fieres imi
tatrix virtutum Satage igitur primus esse socia angelorum
per puritatem et innocentiam patriarcharum et prophetarum
per humilitatem et fidei constanciam stude esse filia
apostolorum et martirum per caritatem et paciam confessorum
et virginum per pietatem et continenciam et tunc adaucte
in hoc auxilio salute tu prodigio filio pie patris ele
mosina obtinebis Anima O homo iam quam vana
et insipida sint omnia transitoria agnosco consolacionem
seculi vilipendo gaudia mundana sicut venena
mortifera fugio et contempno vitam preteritam quam mor
tuam plango mente mea misera gemitibus et fle
tibus et repingo et si aliquam inter lac
mas et gemitus divine suavitatis vel modicum sen
cio adhuc tamen panem filiorum vinumque amicarum nisi
lippo ieiunia et sobrietate non degusto. Bernh. Non
accessit ad huc cor meum domine deus ad multitudinem
dulcedinis tue quam abscondisti timentibus te Ante fo
res eius odore utrobique sustentor quod est michi super odo
re balsami cuiusque generis suavis adoramenti o
domine deus si tam nobilis est odor qua dulcis est sapor
si tante virtutis est modica degustacio quam ioc
ditatis habet felix inebriacio O quis michi domine
deus ut venies inebries cor meum et per eius vir
bonum amplecter te domine deus meus Ibidem O anima
devota loquar salva reverencia tua es avara et in
no presumptuosa vires tuas prepende multa consideran
virtutes distulit et tunc si placet sufficiat tibi una
gis in odore divinorum congretorum tu adolescentu
lis fieri humilis quam presumptuose super multa postulare

Homo O homo quam dura es onerosus es a
qui inuenit misere consolator quam prius est
dicere diuine bonitatis dispensator audacter dico
tacere non valeo nunc odor non sufficit modicum
gustu plene non refitit ebrietate tamen afficit Af
fectus meus appetit et requirit Deus namque qui di
xit bibite amici mei et inebriamini carissimi si
deprimit indigitas petentis ad spem tamen erigit pi
etas promittentis O homo et quid dubitare va
leo quin paratus sit dare dona sua qui pro me non
dedignatus est pati mala mea. An ignoras quam
multa de dei bonitate docuisti quam de beato Augustino
legisti Erubescat humana pigricia plus enim vult
deus dare quam homo audiat sibi postulare Item
de viris religiosis deus dedit nobis pignus spiritus in quo
senciamus eius dulcedinem et degustemus vite fonte
in quo sobria ebrietate irrigemur tamquam lignum quod
plantatum est secus decursus aquarum Crisostomus Nul
omnipotencia dei clariorem reddit quam omnipotentes
facit eos qui insperant in deo pro spe in mundum
animum nulla fraus nulla illecebra potest vel
saltem decipere et superare Erubescat iam inerte humana
desperacio et maledicta sit pusillanimitatis trepi
dacio que diuitem et in omnes liberalem in omnes qui in
uocant nomen eius estimat illis qui spem perfecte
ponunt in eum sua posse beneficia denegare Nu
quid non pro eternus aput quem nulla est transmutacio
et copula liberalitatis in immensitate filium suum misit
unigenitum misit totum quod habuit totum quod potuit totum quod

ipse sunt Si enim liberalitas sua infinita bonitate
diminueretur forsitan non in minimo mira sui firmitas et
perderetur Sed quia ex se ipso et non ex accedenti deus
non bonus est suas bonitatis communicatione non dimi
nuitur ex aliene bonitatis additione non augetur Homo
O anima magna est fides tua valde fortis es in spe et
confidencia et quamvis spes eximie ex divine cleme
ncie consideracione misericordia laudabilis sit et sana consulo
tamen tu sine angustia ad querendam ebrietatem super te as
cendas prius salubriter ad consideracionem infra te descen
das ut dicatis cum sponsa revertere tuncque angustie inci
pias sine scrutinio subitaneo intuitu quod non solum timere
debes tu irascentem verum eciam tu suavissime blandientem
Anima Dic queso o homo bone que sunt ista inferiora
ad que convertenda est mea consideracio ascendere festi
nans ad ebrietatem divine consolacionis qui in inferiori
bus diu morari non valeo iam dilecta tabernacula domini
desiderio habitare in atriis domini totis visceribus con
cupisco Tercia consideracio

Pone inferiora sunt o anima quod te convertas ut
videas mortis inevitabilem necessitatem et con
templeris divini iudicii infallibilem equitatem
et contremiscas penarum infernalium intollerabilem aspe
ritatem et expavescas Considera igitur frequenter
et revolve diligenter quod mors non potest declinari hora
mortis non potest investigari Quot tempus predestinatum
non potest inveniri excepto eius ethymologiarum Quid enim
in rebus humanis certius de morte quid hora mortis
incertius Non miseretur inopie non veneratur potenciam
non respicit mores aut genus excellencia eciam non parcit

Iuuentuti vel etati senib⁹ est in forib⁹ Iuuenibus
in insidiis Audio quod nimirum viuere nichil aliud est
quam ad mortem transire Cur temporalia diligunt que tam
incerto in tempore possidentur Cur toto tempore vite ista
desideramus inquantum amplius viuimus tanto am-
plius peccamus quanto vita longior tanto culpa nocio-
sior Cottidie namque crescunt mala et subtrahuntur
bona Nemo enim considerare valet quanta mala
per momenta temporum perpetramus et quanta bona bona
negligimus Grauius quidem culpa est ad nec bona co-
gitamus si mente per ignauiam et per inutilia vagari per-
mittimus Gregorius Carnales mentes ideo temporalia
diligunt quia vita carnis quam fugitiua sit homines nimie
perpendunt Nam si velocitate transitus eius aspicerent
haut etiam prosperitate nequaquam diuitiis nimie ama-
rent Hec Gregorius in moralibus Idem Vita mea
nauiganti similis est se sine dormiam siue vigilem
semper cursum vado ad mortem O vita plus quam
multos decepisti que dum fugis nichil es dum videris
vmbra es dum exaltaris fumus es dulcis es stultis ama-
ra sapientibus qui te amant non te agnoscunt qui te fu-
giunt ipsi te intelligunt Aliis te promittis longam ut
decipias aliis breuem ut in desperationem inducas Au-
gustinus de spiritu et anima Iugi meditatione animum nostrum
exercitamus et inferamus mentis ardorem ad dolorem vi-
te nostre in qua nascimur cum labore viuimus cum timore exi-
turi sumus Anima Iam videas quod inutiliter in hoc
tempore viuitur nisi ad comparandum meritum quo in eternum vi-
uatur quia et si aliquis vere bene viuat condonatur ei

ut diu vivat certum est nulli promitti² Seneca
Ubi vita secura ibi gloria plena ubi mors sine
formidine cooperta² cum dulcedine ad se putat²
et ad devocione ad optat² Homo O aia si sic
ita se hic intellig audi meum consilium et in hac
vita quam diu durat compara tibi vitam que semper
durat diu vivis in carne morere mundo et post
deum vivere incipias Paulus intellige quod ne
mo tam mortem nullus letum et Hylarius suscipit n
nisi se ad ipsam diu vivet bonis operibus preparavit
Attende quod fecit Seneca Insipiens et viciosus
vivendo morte incipit sed sapiens et virtuosus
moriendo morte vivat Anima O homo vi
deo quod bonorum mors est beata mors vero peccatorum mise
ra et misera Homo O aia fecit Bernhardus
bona est mors iusti propter requiem melior propter
novitatem optima propter securitatem Econverso mors pec
catorum pessima mala in amissione mundi peior
in carnis et aie separacione pessima in vermis et
ignis continuacione et quod omni pessimum est in di
vine contemplacionis privacione Anima Iam sat
de morte dixisti dic michi nunc de statu fina
lis iudicii Homo O aia sicio quod hortaris sic
rogo audi tu pariter Cesar debes quod quamvis
de morte meditari sit horribile de statu tamen
finalis iudicii cogitare ut estio non tamen est for
midabile quod tunc nullus sit fallax sapiens affectum
iusticia inclinat clemencia declinat valens et
iuste retributionis finem Considera 1o o aia tu

timor qui erit dete i nouissimo qui conit te de co
gitacoib' loqr de gcia que te de oib' petis tuis
accusabunt clemeta que cont te cuy portabit
i testioniu que verbera que te clamabut Elucen
alligabunt clam loqr teutres compront O q
ta angustia tunc erit peta accusantia inde tu
rens iusticia inty verre gcia subt' horrend cha
os inferni sup' iudex irati insti iudicy foris
mundy ardet int' iustia iudicant terret 2 si ius
ty tunc vix saluabi' iniusi' et peccat ubi parebit
unq' ptem se puniet late cum erit spossi'le appa
rere intollerabi'le Her bernh' Anshelm' i medi
tacoib' O aia peccatrix tugiam in uile et ari
du eternis ignib' deputatum quid uidebis i i° die
que exiget adte usq ad ictu oculi ome tps ti
spensum quali' sit expensu Eya nunc aia mea
q' tunc erit de cogitacoib' uanis i utilib' et ocio
sis de verb leuib' ociosis et vidiculosis de opib'
i utilib' et spiritualis Ambrosi' sr luca Ve m
si peccata mea no defleuero ve michi si no in
media nocte ad confitend noie tuo surrexero
Jam ad iudice seruaris positu e faciat sitam q
pt graciam qui debet penitere O aia siue vigiles
siue dormias sempr i aurib' tuis i° horribil tuba
resonet Surgite mortui et venite ad iudiciu
O aia nunq' excidat a memoria tua Ite male
dicti i igne eternu Venite benedicti percipite regnu
O aia quot pt lamentabiliter et horribilis cogi
tari q' ite et q' delectabilis qua venite Dic noctes

quarum vna nichil horribilius et altera cui nichil iocundius poterit audiri O iam separari nunc a mundo ut tunc possis manere cum deo fuge nunc mundum ut tunc sequaris deum declina nunc malorum consortia ut tunc sequi valeas bonorum agmina

Quarta consideracio de penis inferni

Post hec omnia convertere radium contemplacionis ad corporum tormenta et vide quam sint varia vide quam aspera vide quam horribilia vide quam intollerabilia Bernhardus ad Eugenium ego ab horrore vermis mordacis et mortis animate O gehennalis regio quam fugienda est ignis ardens frigus rigens vermis immortalis fetor intollerabilis mallei percucientes tenebre palpabiles facies demonum Augustinus in sermone Ve illis quibus comparabitur dolor vermium ardor flammarum sitis sine potu fletus et stridor dencium lacrime oculorum vbi mors optabitur et non dabitur vbi nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat Omnibus putas tunc erit meror que tristicia quibus luctus qui separabuntur nunc a consorcio iustorum et tradentur potestati demonum et ibunt cum eis in supplicium eternum vbique semper erunt sine fine in luctu et in gemitu procul et gaudiis paradisi numquam refrigerabuntur suscepti sed per multa annorum milia cruciandi numquam tamen heu miseri liberandi Vbi torquens et puniens numquam fatigabitur ibi qui torquetur numquam moritur Sic ignis ibi consumit ut vitam tamen semper servet Sic veterni tormenta pariet ut semper renoventur Sic sine

spe venie semper vivet et non moriatur Sic mo-
riuntur ut tamen numquam consumantur Anima O homo
quare in inferno ut dicitur mors queritur et non invenitur
et quare puniuntur ibi eternaliter qui contempserunt temporalia Homo
Anima quilibet contra hoc scelo vitam offert et noluerunt ac-
cipere In inferno querunt mortem et invenire non po-
terunt Vnde gregorius Item numquam libenter voluissent
sine fine vivere ut potuissent sine fine in iniqui-
tatibus permanere ad districti ergo iudicis iusticiam per-
tinet ut numquam careat supplicio quorum mens numquam
in hac vita voluit carere peccato O mors quam dulcis quibus ama-
ra fuisti tunc solum te desiderant qui te tam vehemen-
ter abhorrebant Versus O ihesu propter nomen
tuum fac mecum misericordiam tuam obliviscere super-
biam provocantis respice miserum humiliter te invocantis
Recognosce benignissime quod est tuum absterge quod est
alienum misereri dum tempus est miserendi ne dampnes
in tempore iudicandi Vere quod est quod conscientia mea
meruit dampnacionem penitentia mea non sufficit ad satis-
factionem sed tamen certum est quod tua misericordia omnem superat
offensionem Anshelmus in meditatione Si deus sic
egit cum angelis superbientibus quid de me erit terra et ci-
nere Ille superbivit in celesti palacio ego in terrestri
sterquilino unde non tollerabilior est in divite super-
bia quam in paupere Anima Ve michi si tam dure in
divite et potente superbia est communis superbia divitibus
potentibus sit cognata qualiter in me misero et pau-
percula est iudicanda Homo O anima si hec predicta
videntur tibi terribilia audi que sunt omnibus graviora Cri-
sostimus super matheum Si mille gehennas quis ponat

no tamen reputo sit ab illius glorie societate iocun
ditate compelli et expositum fieri creatori Quam terri
bilis est iehenna sed terribilior facies iudicis ira
ta Sed quod omnem vincat horrorem est abiisse et io
cundisse trinitatis contemplacione elongari eterna Crisos
Concludi a bonis eius et alienum effici ab hiis que
parauit deus diligentibus se tantum generat cruciamentum ut
si extrinsecus nulla pena torqueret hec sola sufficeret
Et melius essent mille milia flammarum quam faciem christi
mansuetissimam irata cernere et ab ipsa eternaliter re
cedere Gregorius in omelia Qui si homo intelligere pos
set quam ammirationis habet esse sponsus venit quod dul
cedinis que parte erat intuerat cum eo ad nupcias et
amaritudinis et clausa est ianua Prosper de vita
contemplativa Quoniam quam pluam Cogita quam malum sit
a facie dei separari ab ipso gaudio diuine contemplacionis
concludi breuissima dum fiet societate priuari mori
vite eterne et viue morte sempiterne profundo fluctu
tibus iehenne immergi edacissimis dentibus merentium la
mari nec finem retribucionis incendii fluctuat sine
prodesse patibarat firmat amari caligine oculorum
exorare nec sentire quod illuminat sed sentire quod cru
ciat hec prosper in vita contemplativa Cia Va
timore contremisco in horrore defeco dum ego
homo ad quod valet tam lamentabiliter meditatio preca
Ws Est atque que bona agenda et mala fugi
enda salutifera cogitatio. Bernardus in epistola Vigilias
times macieiemque labore sed lenia sunt hec medita
ti flammas perpetuas recordatio tenebrarum facit non

horre solitudinem Si statim de verbis ociosis co-
gitatis discussione non displicebit silencium Augustinus
Mens humana mundi huius illecebris et concupiscen-
ciis devincta fugit laborem appetit voluptatem et vix
ad hoc ducitur ut a se consuetudinem vite prioris exclu-
dat sed cum incipit cogitare futuri iudicii necessita-
te penarum eternalium crudelitatem voluntarium bel-
lum indicit passionibus mota vel spe premii vel ti-
more supplicii bellum facit pristinis desideriis et
violenter se ipsam vincere contendit Hec Augustinus
Anima Iam me o homo ne miseri in hac lac-
rimarum valle peccata satis terruisti licet tamen studi-
ose docuisti miserere et me miserere et fac me sic-
ut dudum docuisti et promisisti propono paululum de-
scilicet [illegible] si forte valeam ex hoc capere aliquam me-
dis solacia Qua propter Augustinus sive plectendo sive
ignoscendo sive terrendo sive consolando se deus
agit ut vita hominum corrigatur Seneca Genero-
sus est animus hominis et in pronum [illegible] facilius
ducitur quam trahatur Attende ergo o homo quia generosus est
animus hominis sepe enim facilius ducitur et grandis quam
terribilibus et adversis Sepe enim magis alicitur pro-
missis consolatoriis quam cogitatur minis et terroribus
Unde soror mea sponsa [illegible] cupiebat [illegible] celes-
tium congentorum saporem [illegible] dominorum et [illegible]
sponsa [illegible] et via mandatorum [illegible] corde pro
amore dilatabit adimplere Homo Quia anima dum
esse confitetur que loquatur sed heu multi sunt qui dem-
pnitare volunt [illegible] Unde necesse habent

de tieri educeris Multi enim sunt qui diuina caris
mata vel per cecitatem non intelligunt vel per
negligenciam varijs occupacionibus perdant vnde ut
estio dei conspice infinite bonitatis et inestimabilis semp
paratus esset magis consolacionibus suis quam a spiritu
alibus de terre si homines eque dispositi essent ut si
am diuina consolacionem reciperent que est adeo preciosa
et delicata quod nullo modo deceret vel expediret ut
indifferenter omnibus tribueretur In quo si prius habet preposita
ad hunc suspirans Vide quod habeas purgatum intellectum
et bene dispositum affectum Diuina enim Augustinus Eu
niuersis bonis non nisi castigatissimis mentibus tribuit
Et puto quod multo minus non nisi valde bene dispo
sitis affectibus degustari Augustinus Fac me queso domine
degustare per affectum quod intelligo per intellectum fac
me sentire per amorem quod sentio per cogitacionem Vnde
Dic queso que debet disposicio in affectu et intellectu
precedere vt vel saltem ad modicam mentis ebrietatem
valeat celestem dulcedinem contemplando degustare Ita
enim dudum in speculacione mente conatus [?] et tamen ad
hunc numquam ut tuo modica stilla illius dulcedinis celes
tis sensi. Multa de sanctorum conuersacione et vita scrip
tis legi Multa de natura de operibus de ordinibus angelorum no
ui [?] multa eciam legi de ineffabilis deitatis vnitate de
incomprehensibili diuinitatis trinitate quam plura de so
rum omni ineffabili felicitate Et quod de pdas [?] tam
mente occupaui tamen adhuc ieiuna et sterilis [?] pre
manens [?] ... [?] Augustino clamaui Fac me clam
tissime pater degustare per affectum quod intelligo per in
tellectum et tamen non conscii [?] sepius longo tedio fatigata

michi metipsi irata clamam cum propheta usque quo domine
oblivisceris me in finem usque quo avertis faciem tuam
a me Anima et si me indignam ad manducandum
panem angelorum iudicam invitas saltem immitissimas
ardentes tu magno desiderio expectam Ex
hem ut frequentius apto ore i clamans i vanum labo
ram **Homo** O anima perdita que lamentabilis es eo
questa exdisplicit ita accidit Aliquando copia valde
et salutifera divine pietatis dispensacione Ergo
i moralibus differre solet per pyssimus ad tempus voces
petencium ut desideria crescant ut eo magis exaudi
antur ad nutum quo citius non exaudiuntur adinotum Ide
i omelia Gregorius desidia ex dilacione crescunt Si
autem ex dilacione deficiunt desidia sua non fuerit de
cum quamvis per pietate sit clementissimus tamen aliquando
contingit quod hoc quod libentissime tribuit petentibus
distas magis multum ardentiori desiderio et adep
ta sobrietate in spirituali actione conmisare Aliquando autem
beneficium petentibus expostulant i ordinata dispo
tor Bernhardus Erat omnis si quis illa celeste dul
cedine tamen tenere dimitte id est balsamum tamen
venenoso sereno cansinata id est in spiritus tamen seculi
illecebris misceri arbitratur **De celestibus gaudiis**

Veni iam o anima ne diucius te perturba ne amplius
te per expectacionem affliga purga intellectum
a vanis et inutilibus fantasmatibus et natura
libus et curiosis racionibus purga etiam affectum a culpa
culpa culpe sequela sequela a culpe occasione dila
ta et expande affectionem et intra in gaudium dei tui
quod nec oculus in hac vita perfecte vidit nec auris

" pra

69

audiuit nec in cor hois ascendit Ardeste igr
o aia mea amore et desiderio superne vite vbi
actio non est operosa requies non desidiosa laus di
uina sine cessacōe merces mag⁹ laboris tui tam
mag⁹ q no pt inuestigari tam multa q no pt
numarj tam preciosa q no pt estimari ta copio
sa q no pt terminari Nec aurs Amen Ho
ia multa dixisti i gñe dic mo quesō psingula i
specie quia magis intelligim⁹ que in specie dicū
tur q̄ que gnaliter exprimūt Nona O aia
q̄ dic valeo ad sciendu tm gaudiu aspiro ia pe
ne p animi me deficio quia gaudiu tm erit in
tra et extra subt⁹ et sup⁹ circu et cira Gaudebis
eni in oib⁹ gaudebis de oib⁹ Gaudiu tuu et
puto p figuratu sunt i Apocalipsi Mulier amic
ta sole et luna sub pedib⁹
ei⁹ et i capite ei⁹ corona stellaꝝ duodeci Ista mu
lier ut estio est aia bta que est regis filia sponsa
et regina Filia per grē creatoez sponsa p grē
adepcione et regina per glē collacoez Hec bn
dicit amicta sole q decorata splendore claritatis
deifice coronata dignitate felicitatis eterne Ad q felicitatis
titate ob specialem decore sunt duodecim gaudia
p xij stellas p figurata per quas decorat et orna
tur felicitas supna Hec gaudia debes tu o aia tot
tidie deuota mente tractare et cogitare illis pnti mise
rie et incolatus consolatoez recipe et illius spe illi⁹
gaudij oez tribulacoes vite pntis equanimit et gau
denter sustine O aia non turberis si mali i hoc

mundo florent et in patris xpi gaudent et tu t
baris Vali hoi nullu locu incelesti gaudio ha
bebut nec tu curas si michil habuerit in hoc seclo
sed spe illius gaudij quo tendis quicquid in mia adver
sitatis occurrat affectis tuus pacient et gaudenter
sustineat. Her beda Sermo incepta Cuia si
te aliquid delectat humana gaudia falsa huius seli
gla blandis et caduca potencia sursum mente erio
ra et oia reputabis ut stercora Curre ergo o aia mea
no passibus corporis sed affectibus et desiderijs me
tis quia no solu angli et bti sed anglorum et bto
ru dns et ingr te expectat Expectat te deus
pr tamquam filiam dilectissima Deus spus sctus tn
qua amica gratissima filius ut te fratru suo na
tiuitatis et precio dulcissimi sanguinis deo patri offe
rat Sponsus sctus ut sue eterne bonitatis dulcedinis deo
pticipe te faciat. Expectat te ista benissima omnium ce
lestium spiritum eterni regis familia ut te in sum
collegium suscipiat Cu in eorum societate sunt oia
desidera Cum magna verecundia illuc venies si ea
in hac lacrimarum valle no amasses. Quotiens ergo
huius seculi vana ambicio delectat quotiens videt in
hoc mundo aliquem gloriosum statu ad celum mente respice
et incipe esse quod futura es Seneca estio o aia si hec
celestia gaudia iugiter in mente teneres de hoc exilio
quodda plibiribus celeste regnu construeres in quo
illa celeste et eterna dulcedine cottidie specialiter
plibando degustares Quia tu aliquod eternum mete
rapimus iam in hoc mundo sed in celis habitamus Augustinus
nos

Tanta est o aia virtus tue dilccois qz i speciius
habitas vbi amas qua' vbi aias Bernhardus
Hec est carissima aia regnu dei int^a nos qz heu
inscribi^r vestigiis tu foris ad i ania et vana
fusi sumus et de regno dei qz int^a nos e nichil
curantes foris querimus gsolacoez de rebus vanis
et in fantasijs falsis ita qz no religionis antique
deuocoez amisimus adeo qz nec speciem eius tenemus
Tu g^o aia etiam regis filia audi mete deuota et
i'clina aure tua ad sca et salutifera consilia Ri.
de p gteplacoez celestis regni gsolacoez oblimisti
per gteptu et detestacoem spli tuu et domu
pris tui h^o est mudu dyabolu et te ipaz Ri.
de i^a et deuota mete p tractu q̃l^r illi diuini
et celestes spus qui prius miserie periculu eua
serut gmus ab illis etiam solis splendore se in
q̈ pnt aute ty radiu sue gteplacois diriuunt
ad inferiora et superiora Contuetur inq̈ ad i
feriora et gaudent cotripliti ta p̃mo qz ta
horribiles impios et crudeles hostes p diuina
clemencia supauerunt Scdo qz omis defcus et
pcta vel p diuina potencia vitauerunt vel ia
dudu gmissa terxerunt Tercio qz ta horrendu
chaos et lamentabiles cruciatos gnoros p diuina
clemencia euaserunt O aia quato putas gau
dio gaudent. qn tot vident a carne mundo et
dyabolo supari tot ta diuss pctis dequibus im
q̈ meruit^a venia. inquinari tot eternali. sine
fine dapnari Quantu putas tue erit gaudiu

de triumpho cum p9 devicto mundo submerso pha
raone cum exercitu suo in mari rubro tenentes
omnes electi tympanum et chorum cum maria psal
lentes laudantes et benedicentes dominum una
voce dicentes Cantemus domino gloriose enim honorificatus est Tunc
constituentur duo scilicet hoc est duo chori elec
torum scilicet innocentes et penitentes clamantes alter ad
alterum Sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth Sanctus
deus pater qui nos a mundo a carne a dyabulo tam po
tenter liberavit Sanctus deus filius qui nos a pena et cul
pa tam sapienter iustificavit Sanctus deus spiritus sanctus
qui nos tam clementer ab eternis tormentis preserva
vit Gloria est omnibus sanctis eius gloria ei qui nos vocat
de mundi miseria ad celestis regni gaudia evocavit
O anima qualis erit dies ista cum ad illam felicem
choream fueris assumpta et cum tibi omne quod in terra pie
sustinuisti convertetur in eternum iubilum Tunc de
omnibus istis laudabit dominum deum labiis exultacionis
dicens Misericordias domini in eternum cantabo Quod canticum
secundum augustinum de civitate dei cantatur in laudem gracie eius
cuius sanguine liberati sumus Nichil erit iocundius illo
cantico nichil dulcius Tu igitur cum temptacionibus probaris cum
temptacionibus impugnaris cum in hoc seculo variis
tribulacionibus infestaris tunc mentem eleva et cogi
ta quod hec non sunt in eterni gaudii maria Et tunc
secundum gregorium Consideracio premii minuit vim flagelli
Si enim consideramus que et quanta sunt que nobis pro
mittuntur in celis vilescunt animo omnia que habentur
in terris Hec Virgo Veneria no tunc bona

que no delectabit possidem9 vex eciā mala que
aliqn lamentabli sustine9 euitam9 Non eni sut
ꝯdigne passiones hui9 tpis ad ptita culpam
q dimittit ad pnte graz que i mittit ad fu
turā glaz que pmittit Hec bīh' Quia tu
tuā aīa tu possideb qn pfecte intelliges ꝙ in
mudo cū tanto piclo quo plerꝫ opprimunt
Nisi isti ꝙ demonū fallaces astucias quib9 mt
ti decipiuntur deuicisti ꝙ miserias eīuos quib9 in
nūabiles affliguntur euasti Aīa O homo quā
sana et salubris est hec tua ꝯsolacio ꝙ tu hec
que ꝓposuisti ꝯsspe no modicā accipia Sed
o dne deus ꝙ putas ꝙ tuē erit tu tho ꝙ iam
spes ꝯuaricit possideo Homo O aīa modica
sut hec que audisti primo ꝯspatiue quasi nulla
sut que mēte pcepisti sed paro p oculos mentales
erige et ꝯtra sunt gaudia que de hijs ppiores
que ītus te sunt deuota mēte volue et reuolue
Attende i et considera locū speciosū ꝙ ti diuina
sapia edificauit Attende victū deliciosū orna
tū curiosū thesauro preciosū ꝙ tibi eīna sapia
congregauit Attende qn glosa e ciuitas celestis
mansio sca pria ꝯtinens totū ꝙ delectat Sic Ri
chard9 Attende quā luciosa quā splendida e ma
sio i9 celestis que non indiget sole neqꝫ luna ut
luceat in ea sed ipe dus sol iusticie candor lucis et
ne lux ei9 est eterne et o qn glosa dca sunt de te
ciuitas dei Distl ꝙ mag est dom9 dei et ingens

lorius possessionis eius Quia licet dicat sibi in
corpore esto illic in mente ibi erit requies sine labo
re vita sine morte iuventus sine senectute lux sine
tenebris pax imperturbabilis Jeremias Sedebit
enim populus meus dicit dominus in tabernaculis fiducie et in pul
critudine pacis et requie opulenta Et quis erit
nunc cibus ibi scilicet agnus benignissimus et dulcissimus inno
cens et immaculatus thesaurus dei patris et matre virginis
filius de quo suis servitoribus ministrabunt ad omnem suffic
ientia fercula nobilissima de ipsius candidissima huma
nitate et excellentissima divinitate Quia beati sunt
qui ad cenam agni vocati sunt ibi semper erit satietas sed
mira quadam lege erit absque necessitatis longe a sa
cietate fastidium inebriabuntur enim ab ubertate do
mus domini et torrente voluptatis eius potabuntur Et ena
Et qui dicit Ho Estimo quod non prius nisi quod est pin
terna deliciosius scilicet summe regis filius splendor eterne
glorie candor lucis eterne figura divine substantie speculum summe
claritatis desistente inopia desiderant angeli prospicere
Quando talis et tantus precinget se et faciet eos
discumbere et personaliter transiens ministrabit illis Quam
nunc dicet devota mente perpendat quantum gaudium te
scilicet sponsus percipiet ex tam stupenda dignitate ministra
tis ex tam miranda caritate cuilibet sodalis con
vivantur ex ferculorum deliciosa opulentia commistum
ex vatiosa frequentia commistorum instrumentorum et a
morum psallentium et laudantium regem glorie deum dei fili
um deliciosa resonantia In hoc celesti stupendo
et magno convivio audies angelos iubilantes apostolos

psallantes martires tripudiantes confessores et vir
gines laudantes patriarchas et prophetas iocundantes
omnes sanctos et electos dei venerantes patrem et filium et spi
ritum sanctum collaudantes vna voce dicentes Sanctus
sanctus sanctus dominus deus sabaoth plena est terra omnis gloria eius
O quam gloriosum est regnum celorum in quo tu christe reg
nas omnes sancti amicti stolis albis sequuntur agnum quo
cumque ierit O certa quod potuit ibi esse alicuius bo
ni carentia cum ibi tam varia sit exultandi materia
vide ergo te omnium sanctorum collegium quod ad hanc beatitudinis
cumulum divina clemencia congregavit quia nullius boni
sine socio iocunda est possessio Dicit Seneca.
Unde 1 que lingua dicere aut quis intellectus sufficit
capere illius superne civitatis quanta sunt gaudia angelorum
choris interesse cum beatissimis spiritibus glorie condi
tori assistere nec ab eorum beatissima societate vmquam
discedere sed continue cum ipsis et de ipsorum gaudio pre
sencie exultare Anshelmus Ubi cum agnoscent omnes ibi
ab omnibus singuli cognoscentur nec quempiam latebit qua
patria qua gente qua stirpe quis ortus Ubi cum tam
beata quanta perfecta erit caritas iustorum quod vnusquisque
tantum diliget quemcumque alium sicut se ipsum eoque in effabile
secundum bonum quod vnusquisque tantum gaudebit de alterius
gaudio sicut de proprio merito ¶ Unde ut i comm
rabilius unus sit electorum quibus putas enarrare suffi
ciat gaudium beatorum Quale erit dicens illud cum maria
domina tibi occurret choris comitata virgineis cum et ipse
sponsus cum omnibus sanctis tibi occurret dicens Surge pro
pera amica mea veni formosa mea iam enim hyemps
transiit ymber abiit et recessit Tunc angeli ammirabuntur

de tua gloria dicentes Que est ista que ascendit de
deserto delicijs affluens innixa super dilectum suum vide
bunt te filij syon et laudabunt Tunc ista quadra
ginta quatuor milia in conspectu throni et seniores tenebunt
cytharas et cantabunt canticum nouum tunc secura
in amplexus sponsi euolabis dicens Inueni quem di
ligit anima mea tenui eum nec dimittam Vel de
rectius Tunc filij illius magni Iob qui est magnus
inter omnes qui habitabant in ista beata orientalium re
gione facientes conuiuia singuli in domo sua et inuita
bunt sorores suas te sororem suam et dicent tibi singula
bibe mecum et accumbe in iocunditate quia inuenisti gratiam
cum summo principe Ita tu videbis in gaudio dicens bi
bam et hylarior fiam quia magnificata est hodie anima
mea pre omnibus diebus vite mee O vere inaudita
magnificentia O leta et iocunda excellencia qualis
nunquam in hoc seculo audita est Puto quod omnis seculi pom
pa in comparacione illius esset vix media gutta Anima
O homo dimitte iam satis scilicet quia quod proposuisti in
delectacione et ad amorem nimia audiui Ne queso per
transeas quin perfectius michi aliqua de hoc celestium spi
rituum conuiuio exponas quia de eo iam prius aliquid te
tigisti sed nimis breuiter pertransisti Homo O anima
mallem iterum quod petis sub silencio pertransire quam
vel modicum de hoc celesti secreto misterio ore pollu
to proferre vel etiam mente percipere quia ad hunc mun
dialibus et super narratis then sepius implicitor que ad
hunc iterum heu heu aliquibus porcorum in ceteris inuidens
pastor in familiaribus occupacionibus loqui erubesco in
nimium et confundor Anima tu pie vere cuius contrarie
non valeo opponere breuiter que aliquando spiritu in

sistente licet in dignius mente pertracto gaudium eius cum
in aula celesti ubi omnis plenitudo boni et omnibus perfecta
est gaudium ibi pro differencia meritorum quedam data sint
excellenter nichil tamen ibi ex estimabilis divine pie
tatis et munificentie secundum Gregorium possidet singulariter omnia
sint omnibus communia propter eum qui in omnibus est omnia
Ibi enim virgo gaudebit de sancto viduitatis merito ibi
vidua exultabit de caste virginitatis privilegio. Ibi
confessor de martiris iocundabit triumpho. Ibi martir
tripudiat de confessoris bravio. Ibi contemplativa letabitur
de practice pia instancie Ibi practica exultabit
de contemplativorum fide et speculacione Ibi apostoli et angeli gau
debunt de merito omnium inferiorum Ibi omnes inferiores
letabuntur de gloria et corona superiorum Nullius enim
sancte et perfecte caritatis merito fiet quod unusquisque habi
turus sit gaudium in alio quod non habet in merito proprio
Anima O homo nec adhuc ista sufficiunt mentem
meam quietare Unde queso ne pertranseas michi
aliquid de dicto gaudio sigillatim et distincte applicare
Homo O anima bene nosti quod balbuciendo non pos
simus dei excelsa resonare nec mirum quia tu non su
mus sufficientes et ydonei ad audiendum quomodo possimus
esse sufficientes ad loquendum tamen primo super celestia que
oculis hyspientibus contemplantur veriora sunt quam in
telligantur et verius intelliguntur quam verbis exprimun
tur. Vere tamen divicias contubia audi quid ymagina
tur intellectus licet adhuc modicum degustet affectus
Dicto quod illi septem filii de quibus supra supra memorati
mus sunt omnes electi et sancti patris altissimi patris heredes
et filii dei omnia unusquisque indicie suo faciunt quod

se inuicem in suis celestibus pascunt. Nunquam deficiunt. Sunt
singuli nunc data sibi data gratia fercula dulcissima
comparant. ¶ Prima ergo dic primogeniti hoc est
i. celestium angelorum unus qui in nullo nomine primo
geniti nuncupantur quia priores sunt creaturarum et
conversione ad deum a quo nunquam recesserunt per peccatum
sed semper immobili caritate deo patri adheserunt
et illam beatam hereditatem celestis regni sibi prioris
possederunt. Ipsi tibi o anima in suo convivio diversa
fercula preciosa et deliciosa comparant cum cuiuslibet
ordo eo quod excellencius recepit in unum gaudia spe
cialia administrat. Nam cogita o anima quale fercu
lum comparat tibi illi primi spiritus seraphin spiritus qui
adeo vicini illi eterno patri sunt quod inter ipsos et
eum nulli alii spiritus intersunt qui immediate con
templantur et suis bonis eternis perfectius perfruuntur
¶ Quale putas gaudium comparant de nature sue
nobilitate quale de contemplacionis claritate quale de di
leccionis sinceritate. Cum ergo hoc est illi qui seraphin nun
cupantur istud eminenti ordinat ardore divine cari
tatis. Cherubin splendore eterne claritatis. Throni
equitate divine maiestatis. Dominaciones de dominandi spe
cies excellencia. Principatus de precipiendo infe
rioribus magnificencia. Potestates de auctoritate malig
nos spiritus cohercendi. Virtutes de potestate miracu
la faciendi. Archangeli de dignitate maiora nunciandi.
Angeli de auctoritate minora de divine sue perfecta reue
lande. ¶ Ecce video qualiter singuli mentes beatorum
celestibus gaudiis pascunt de hiis que ab initio sunt celesti

aula specialis i mune receperunt Nec est mirandum
quod hec predicta et multa alia nobis illi spiritus i nostrum
gaudium comparat qui tam fideliter in hac lacrimarum val
le nos custodiunt et nos ad illa beatitudinis patriam
perducere totis viribus concupiscunt Bernhardus O
si quis cognosceret que cura et sollicitudine illi beati
spiritus intersunt cantantibus assunt orantibus insunt
meditantibus supersunt pausantibus O anima
si vel una mica que cadit de mensa in hoc convivio
apto mentis ore sumpsisses puto quod hanc pe
regrinacionem optime pacienter tolleraves Puto si
una gutta de vino potus eius degustasses omnes
huius seculi dulcedine fastidires Hugo in moralibus
Cum cor semel i celestibus per degustacionem figitur
mox quod abiecta sunt cernit que alta videbantur
O anima mea dilecta de convivio patriarcharum propheta
rum apostolorum martirum confessorum et virginum qui per
alios septem filios non i[illegible] [illegible] quid dica
[illegible] Clarum eum in suo convivio tot proponit
fercula quod habuit in hac vita virtutum opera Et
quis enarrare sufficiat quantum gaudium quelibet
anima suscipiat de sanctorum patriarcharum humiliter et
simpliciter de prophetarum credulitate et fidelitate de apostolo
rum caritate et magna diligencia de martirum stabilitate et
paciencia de confessorum pietate et clemencia de virginum
castitate et continencia Deficeret lingua et vox deficit
quia immortalis corpore non sufficit quantum gaudium sit
angelorum choris interesse et cum beatissimis spiritibus
glorie conditoris assistere presentem dei voltum cernere i [illegible]

sepius lumine unde nullo metu mortis affici in
corrupcionis specie minime letari. Hec gregorius. O
quam felix erit tibi hec dies cum fueris ad heredi-
tatem patrum tuorum reuersa et cum omnibus hijs in-
estimabili gaudio fueris assumpta et ad thalamum
summi regis feliciter introducta. Iam nunc conspi-
ciste o anima mea cum ista formosa regina saba cum
aromatibus uirtutum cum thesauris bonorum operum
cum magno apparatu celestium desideriorum. Ascende
iherusalem supernam contemplare diligenter singula et inde
quod uitas uincit famam gloria exsuperat omnem loquela
Et nunc incipies dicere cum beato petro in cordibus inbi-
lo domine bonum est nos hic esse hic patria hic pax
O domine permitte nos hic esse et ab hinc nunquam
discedere. Ambrosius. Fugiamus in patriam verissima
quia illic patria ad quam conditi sumus mansio se-
cura iherusalem superna que est mater nostra. Anshelmus
O anima quantus debet tibi esse amor tuus in hac
mortali vita et desiderium perueniendi ad id quod ista
es et dolor quia ibi nondum es et timor ne forte non
peruenias ut nullam leticiam sentire valeas nisi de
hijs que tibi auxilium et spem conferunt perueniendi.
Corpus etiam tuum quod ex quatuor elementis est compositum
quatuor dotibus erit remuneratum. Erit autem eternum
immortaliter. Nec incomoda impassibiliter. Hec velocitate
agilitate. Ignis splendidissima claritate. Insuper
non pura corda beatorum sibi inuicem clarius lucent
et purius transluceant. Ubi videlicet celum aspicitur
et ossa penetratur. Ubi cuilibet mente ab alte

vius oculis corpulentia non abscondit Aug. h. d.
Ibi etiam mox ubicunque voluerit aius statim aderit
corpus Aug. Sicut aius tunc perfectissime obedit
creatori ita corpus promptissime obtemperabit suo
viatori Ibi erunt sensus in actibus suis Ibi enim
oculus videbit decorem speciosissimum gustus sapiet
et saporem dulcissimum olfactus odorabit odorem sua
vissimum tactus amplexabitur obiectum deliciosissimum
auditus renovabitur per sonum iocundissimum Accedat
igitur omnis honor et amor presentis vite propria et ac
cedat ardor vehemens vite ubi nulla adversitas tur
bat nulla necessitas angustat nulla molestia inqui
etat sed perhennis leticia regnat Ibi esse nostrum
non habebit mutacionem nosse nostrum non habebit
errorem amare non habebit offensionem Ibi ideo erit de
formitas omnis infirmitas omnis tarditas omnis cor
ruptio Ibi celum novum ibi terra nova ibi plebs (plebs)
erimus angeli dei et si non etate tamen felicitate
ibi vita sine morte iuventus sine senectute ibi gau
dium sine tristicia pax sine discordia voluntas sine
iniuria lux sine tenebris regnum sine corpore quantaci
ones ibi quod quod volueris non erit Considera ergo quanto
tunc gaudet animus cum resumpserit tale corpus quale
iam audisti non tale quale ingenti dolore sustinuisti
et cum magno certamine deiecisti de quo sepius times
gaudens et impaciens paciens et invitus clemen
ter deposuisti Quis me liberabit de morte corporis
huius non certe tale sed iam perfecte obediens et spiritua
le Tale inquam tale quod tibi erit in contemplacionis sola

12

an et in eterne felicitatis augmentum Tertium est eius
quod ipsa anima nimis resumptionem corporis appeteret
si resumptum etiam continuaque gloriose diuinam totem
plationem impediret Viuunt ante finem fines augus
ti et doctrina Ipse anime sancte desiderant eius resumptionem
et expectant unitatem unionem quia separate sine eo non
potest consummari felicitas nec saciari iocunditas Et a
deo uehementer considerant quod etiam aliquali caro con
templacionem impedit et retardat Bernhardus O misera
caro fetida et feda vnde tibi tanta gloria quod anime sancte
quas deus insigniuit sua ymagine proprio redemit
sanguine te desiderant et expectant et separate sine
te non potest consummari felicitas nec saciari iocunditas
Augustinus Tunc anima habens corpus non animale sed spirituale re
ceperit perfectum habebit sue nature modum obediens et im
perans ac viuificata et viuificans tunc inestimabili
felicitate fiet ut sit ei gloria que fuit sarcina O anima
cogita qualis tunc erit gloria tua induta fueris prima sto
la noua et splendida ornata omni lapide precioso
id est corpore glorificato in quo tunc tot fulgebunt gem
me preciosissime quot modo sunt virtutes in conuentu
Quis enim enarrare sufficeret quantum gaudium quam
stupenda gloriam quam incomprehensibile laude habitura
sis pro eo quod corpus proprium tuum vili pro eiusdem casti
tatis et continentie superasti pro eo quod mundum tamen potest
fugiendo et despiciendo debellasti dyabolum tuum pru
dentius per bella resistentie effugasti Pro eo quod
omnibus cogitacionibus affectionibus singulis et ornatis mo
tibus tuum viriliter restitisti Et quod plura de singulis co

gitacoib9 et affectionib9 virtuos speciale et etia
laudem recipies Agi2 qsulo o aia ut ia p pmis
sa tiq̄ua qcitata et i vitata ad tuu auctore te
couertas et quatu gaudiu ab i° ibi bn spus reci
piat diligent9 considerès Et adutas ei9 bo9 q st
delca le q qtinet iocudi te om bonoz ipse non
quale in reb9 creatis qcpti sum9 s tm differen
te quatu differt creator et creata2 Cu in ho bo
no fruet2 q̄q̄ volet erit et q̄q̄ nolet no erit
Anshelmus Beata vita consequi facili9 e qua
enarrari cursy eu9 sine timo usus sine fastidio
refectio sine cibo sub antiquis spectus q gaudijs
semp noua et sine tiore amittendi qtinua felici
tas Ubi ois error a ire dolor a volu te ois tior
a meo9 mira serenitas plena securitas om bo
noz sine fastidio etna securitas Bernhard9 O
aia q̄m putas gaudent et letent2 qui i9 eternitatis
speculu iugit9 speculant2 In q° oia preterita pn
cia et futura dne sue btitudini qpetut q aptiss
me speculant2. Aug9. Cu ad illa supna luce
pris luminu venu9 totu q incertum esse potest
itelligu9 Anshelmus. Tunc iusti scient oia que
de9 fecit sciēda Et quid nescire possent qui sci
ente oia vident. Fulge9. Sicut p speculu nob
trina dimisio demonstrat2 quia videl3 nosmetipos
et creatas alias qgnoscent. O aia q tali2 sic
desiderans hor speculu vide afferta Ui° sedere
et lege desideri quia hic semel vidisse est oia di
dicisse Ibi reuera stulticia reputabi2 platois re

N

thorica aristotelis phia ptholomei astronomia et q
hur de vite intelligis nimia ps e corp q ignoras
Sed tunc videbis et affluebis et admirabitur et dilata
bitur cor tuum Anima Quid videbo Homo Aspi
ceti videre suo. Beda Splendor eterne glorie est
tante pulchritudinis tanteque dulcedinis ut etiam ipsi
angeli qui solo sunt incomparabili clariores eo saciari
non possunt Tu quoque affluebis deliciis instupenda di
ne claritatis visione mirabaris in tui ipsius delici
osa consideracione delectaberis et omnium creaturarum perfecta
speculacione O contemplacio stupenda et admirabilis
O consideracio deliciosa et delectabilis O speculacio
gaudiosa et ineffabilis O qua dignum dictu est
delecte domine deus meus dies una melior est in atriis
tuis super milia Quia mille anni ante oculos tuos tam
quam dies hesterna que preteriit Et sanctus augustinus Tanta
est pulchritudo superne glorie tanta est iocunditas lucis
eterne ut etiam si non liceret in ea amplius detineri.
Hec vincat dulcedine omnem superat concupiam
Anima Est ne aliquis cuius visio delectat cuius con
templacio letificet Homo O anima omnibus hec
sola sufficerent si nulla alia adessent est tamen
ad huc vna ut de aliorum omnium pene incomparabilium
iocunda visione taceamus incomparabiliter omnium spirituum
mentes letificat et miro quodam modo nescio quo in
estimabili gaudio omnium beatorum creaturarum inebriat vide
licet illius celestis regine deifica claritate et sue beatis
simi prolis glorificata humanitate Quis O anima
vel cogitare sufficiat quantum gaudium generat illam
intueri reginam pietatis et clemencie videre iam non

reclinante tuo parvulo vagiente in presepio cum omnes
chori angelorum famularentur ut dixi iam non circu
euntem et querentem cum lacrimis filium tuum perdiderat
cum triduo Sed eum nunc regnante in sempiterno
gaudio Iam non turbabit te eo fugiente in egip
tum a facie herodis quia ipse ascendit in celum et he
rodes descendit ad infernum Iam non turbabit
ergo plurima que fecerunt filio suo iudei quia omnia sub
iecta sunt ei Certe iam non eiulantem vociferantem
et clamantem quis michi det ut ego moriar pro
te fili mi tuum unigenitum cernere ipse filium suum mo
rientem et pendentem in patibulo Iam non lac
mentis lacrimabiliter tuum sibi dare discipulum pro magi
stro suo pro domino quasi alienus pro unigenito et dilec
tissimo filio suo Sed hanc quondam propter nos in
miseria tot meroribus plenam nunc iam inestimabiliter
super choros angelorum et omnes creaturas exaltatam regna
tem cum Christo felici gloria intuitur palacio O anima
mente devota perpende quam sit plenum omni suavi
tate gaudium vide hominem homo conditorem feminam ho
minum conditori genitricem illum fratrem meum quondam
perditum abiectum et despectum nunc cunctorem nunc
regnantem Nunc omnibus imperantem. O quis michi
det te fratrem meum sugentem ubera matris mee
ut veniam te foras et deosculer te labiis devo
tionis amplectar te brachiis dilectionis ut iam nemo
me despiciat cum introduxerit me in cubiculum tuum
dulcissime suavissime frater Hanc visionem
desiderabat ille devotus Anselmus in meditationibus
que dicebat O dulcissime puer quando te videbo quando

cum facie tua apparebo quando satiabor pulchritudine
tua quando videbo vultum tuum desiderabile in quem desi
derant angeli prospicere Ve cui te non amanti non
querenti que si mundus diligit peccat sunt magis
est quieta magis secura nichil queso sine te michi
placeat nichil preter te appareat preciosum viles
cant omnia preter te Quod tibi adversum michi sit
molestum et tuum beneplacitum sit michi in desideriis
desiderium tedeat omne sine te delectet gaudere te
cum et flere O bone ihesu si tam dulce erit gau
dere de te dicet ille Anima O homo iam amore
videndi deum creatorem meum cernendi dominum et fratrem
et redemptorem meum desidero Iam desidero in
tuendi maiestatem sue claritatis ingemisco O
quando videbo gaudium meum quod desidero quando apparebit
gloria quam esurio O quando veniet consolator meus quem
expecto O si quando inebriabor ab ubertate domus
eius ad quam suspiro. Iam quantus est michi videnda
omnis creatura quam nimis incomparabiliter supereminet eius
pulchritudo a qua processerunt omnia Homo O anima
comperta ad patria tua desideria ut iterum clamat quod
scriptum est Modicum et non videbitis me et iterum mo
dicum et videbitis me Anima O modicum longum
modicum nimis plorans quia si modica sunt multa
longa sunt desideria Homo O anima si longa et
magna tibi videntur tua desideria quibus estuas ad eter
nam claritatem contemplandam quanto putas desiderio
estuare debes ad eternam bonitatem perfecte diligendam
et summam maiestatem eternaliter possidendam Si enim

ea summe diligeres quo divisione gaudet et si bene
videres et diligeres et tu certum mente non posside
res quo bea p manerers Ubi g° amabim⁹ et vi
debim⁹ et habebim⁹ Ipse enim finis est sine fas
tidio amabit' sine fastigatoe in summa felicitate ine
ternum laudabit'. Audi quid de predictis oib⁹ celes
tib⁹ gaudiis devoti Anshelmus dicit in fine prosolo
gion O attende qua delectabile est id bonum q con
tinet omnium bonorum in se iocunditatem Si est iocunda
vita eterna in se q iocunda tunc creatio essentia
Si iocunda salus facta qua iocunda salus qz fecit oia
Si amabil est sapia de creaturis qua delectabilis e
sa que est de rebus creatis Cur g° vagaris p multa
querendo bona creata ama Unum in quo sunt omnia
Si delectat pulchritudo. Fulgebunt iusti sicut sol Si
liberas aut fortitudo sic erunt angeli dei in celo
Si longa et salubris e vita. ibi sanitas eterna
Si satietas aut ebrietas satiabunt' de gla dni
et ebriabunt' ab ubertate domus dei Si melodia i
canunt angeli Si societas et amicitie ibi beatorum
societas et omnium una voluntas Si honores et di
vicie gla et divicie in domo eius Si securitas et
certitudo ibi omnium temporum eterna longitudo O
cor humanum cor indigens cor expertum erumpnas
imo expertum erumpnis quantum gauderes si hiis o
nibus habundares Interroga intima tua si capere
possent quantum gaudium suum de tanta beatitudine certe
vix capiet mens gaudium proprium quo capax erit
tot gaudiorum quantum unus est eorum Ubi vinissi

tantu diligit proximu suu sicut semetipsu. Et tn
de suo gaudio gaudet quantu eu diligit Ita et
quisque plus absque estimare de dei qua de sua et
omn electorum gaudebit felicitate quia sicut deu toto cor
de tota aia tota mente diligit Ita ad plenitu
dine illi gaudij totu cor tota aia tota mens non
sufficiat quia tantu gaudebunt quantu amabunt
tantu amabunt quantu gaudebunt Certe nec oculus
vidit nec auris audivit nec in cor hois ascendit
quantu deu amabunt et cognoscent Oro

Oro deus meus cognoscam te ut eternaliter gaudeam de
te Et si non possum ad plenum in hac vita pro
ficiam saltem non et cor ut ibi sint plena gaudia
hic sint in spe ibi in re Oro

Dne pater per filium tuum hic consulis ymo in
bes petere et promittis te dare et nos accipe
ut gaudium nrm plenum sit Peto dne quod per
admirabilem consiliarium consulis petere et promittis da
re ut gaudium meum plenum sit Meditetur de hoc
mens mea loquatur inde lingua mea sermocinetur
os meum esuriat aia mea sitiat caro mea donec
intrem in gaudium dni mei qui est trinus et unus
deus benedictus in secula Amen

Gilbertus super Cantica tractans id verbum vacate et
videte quam suavis est dns dicit. Bene vacas si mundo
non vacas Melius vacas si intendas quo deo placeas
Optime vacas si quo tibi deus placeat meditando con
sideras

AD gloriam benedicte ac individue Trini-
tatis patris et filii et spiritus sancti. Et ad venera-
tionem sacramenti preciosi scilicet corporis et
sanguinis domini nostri Ihesu Christi. Ad satis-
faciendum utriusque vestro pio ac salubri desiderio quod
impletum delectet animum vestrum. Et ut magis con-
tari possit. Ego tantillus in scientia. minor in devotionis
affectu. et minimus in sancte conversationis actu. Non meam
sed beati quarto formula. aliorum dignum duxi vestre
devotioni annotare calamo scribendo. ¶ Formula in
qua servanda per sacerdotem attesta dicem. et in magna parte
debiti ad dignissimum misse officium. in quo sanctissi-
mum. verissimum. excellentissimum. terribilissimum. su-
avissimum. preciosissimum et fructuosissimum. conficitur
tur tractatur et sumitur corporis et sanguinis domini nostri
Ihesu Christi sacramentum. Ut videlicet primo attendere volens
diligenter attendat ut more apostoli preceptum probet
se ipsum homo. et sic probatus de pane illo edat. et
de calice bibat. probet inquam studiose conscientiam ex-
aminando et emendando a macula peccati. Et videat
oculate ne sit negligens. quia negligentia non ex-
cusat sed incusat. Maledictus enim qui facit opus
dei negligenter. Dicit propheta Jhe. ca. Jhe. es. Ut
probet se ex quo fide et discretione cognita tantum et de-
siderii affectione. Item ex equali proposito et intentione
et propter quid videlicet attendat. Attendat ergo ista
et singula per se. Et primo quantum ad fidem et discre-
tionis. Quod videlicet credat indubie ibi esse. hoc quod
attendere proponat et diligenter discernat illud et etiam

80

sc ipm quis et qualis ipse sit qui accedere intendit
Credat veracit et nullatenus dubitet. qd ita sit sicut
sacra scriptura docet et predicat ecclesia Ex videlz con
secratione vite sua ibi sub spe panis sit verum corpus
xpi. ymo totus xristus. et tantus quantus pependit in
cruce. et nunc residet a dextris patris in celo Sub
spe vero vini verus sanguis xpi. ymo totus xpus
Unde qda utpote scdm aliques. bonaventura. i suo
amoris stimulo sic ait Ad missam celebranda ac
cessurus sex attende debet Primum est psuppo
sita fide predicti iuris districtio. respectu veritatis ut
sciat quis quid recipe debeat Quid qr verum deum
et verum hominem Quis quia homo et no bestia p
pecim Unde sc° pcetter a se repellat bestialitate
pm pcti Secundum est interna devotio. respectu eius sancta
2m tis Debet enim cogitare. qp i° que recepturus e sit
sanctus sanctorum ac ois sanctitatis origo. et ideo quantum pt sce
et devote accedat ad ipm. a se repellens quantu potest
omem accidia vel accidiositatem. p lacrimarum compunctionem
et amaritudine omem per devotionis dulcedinis
3m Tercium est dei reverencia respectu divine maiestatis
ut videlz ad tam excellentem dominum vereatur accede
re vilis creatura Si enim accedere ad imperatore no
esset ausus homo. infectus putredine. et indutus
veste squalente. quanto magis dominum summe maiestatis
imperatorem celestem recipe in sacrificio altaris in
dignus est miser ho. cuius iusticie omnes sunt quasi
pannus mulieris menstruate. et si iusticie sunt tales. quo
lia sunt pcta Et io ad hoc indignus est ho omis. co
sideremus tamen qp maior sit dei dignatio. qua sua i

dignitas. ipsius benignitas. qua sua miseria. ipsius boni-
tas. qua sua malicia. cum timore et tremore consideret
accedat ¶ Quartum est amor et desiderium. respectu
sue bonitatis Unde multum cavere debet homo. ne cum
tedio ac mentis torpore accedat ad ipsum suavissimum
sacramentum. in quo continetur summa bonitas. et omnis sua-
vitatis delectabilitas. omnis que iocunditatis habundantis
fertilitas Unde gregorius mirum videtur quod homo in eius
receptione non liquefiat amoris calore et quod non
absorbeatur suavitatis dulcore. et quod non sic inun-
datur gaudii spiritualis dilectione Consideret ibi passi-
one domini sui. si voluit ad eius accendi amorem
ipse enim dixit. Hoc facite in meam commemoratione
ac etiam ad sui preciosissimi sacramenti corporis et san-
guinis sui provocavit desiderium. et unde pascere
promittit et augere Scriptum namque est ecclesiastici
24 Qui edunt me adhuc esurient. et qui
bibunt me adhuc sicient ¶ Quintum est respectu
sue clemencie. pro se et pro aliis affectuosa et humilis
deprecatio. confidencia quandoque certe Ipse enim
dixit luce xi. Petite et accipietis Credo namque
hoc sacramentum ad id principaliter esse institutum. ut
gratia impetretur. peccatis venia postuletur in oblatione
sacrificii vespertini acceptabilissimi. deo patri. cum
filius dixit institutor ipsius luce 22. Hoc est cor-
pus meum quod pro nobis traditur. id est pro peccatis nostris
apostolo testante qui dicit ad romanos 4. Traditus est propter
delicta nostra Insuper dixit cristus mathei 26 Hic est
sanguis meus qui pro nobis effunditur in remissionem pecca-
torum ¶ Sextum est totus hominis status interioris et ex-

terrenis sollicita et peruigil diligencia . respectu sue
ꝯmense nobilitatis siue nobilissime ꝯ maiestatis Si
namque quis tam magna diligencia siue vigili sollicitudi
ne seruit alicui principi seculari . tanto quanta maiori
sollicitudine et vigilancia debet sacerdos deo summe
maiestati ministrare . et quod dignissimum ac metuendissimum
sacerdos sacrum tractare et ministrare . ac si nichil ali
ud facere habet aut debet Debet eciam ibi adesse at
tencio tota placida distincta et sine intercisione conti
ata Nam scriptum est Eccl. iiii Ne iteres verbum
in oracione sed propter negligenciam . presertim in missa . pla
cida etiam sufficiens et ordinata debet adesse . ut nichil
sit confusum superfluum . vel diminutum . Debet nichil
ominus ibi esse conseruacio et custodia sacramenti
prouida et discreta . et omni honestate ornata . ut se
creta ibi tam diligenter summa operetur sacerdos . Attendat
etiam eum quem tractat esse presentem . sed maiestate diui
na intuentem clarissime omnes eius cogitaciones et affec
ciones et intenciones huiusmodi interiores . omnesque ha
bitudines gestibus et ceteris huiusmodi exteriores . ut
hoc eius intuitu magis timeat et maiorem diligenciam
et reuerenciam adhibeat in singulis peragendis Con
sulo igitur cuilibet sacerdoti . ut precaueat hiis se i
illo tempore ab aliis omnibus . que possent aliquo modo cor
polluere . suauitatemque et feruoris affectus minuere . ut
penitus tollere se elongent quantum poterit Qualia
sunt ludus alee Scaccorum . et huiusmodi et si non oc
curreret ibi aliud tollens pedem ociosa verba ibi pro
lata tamquam mordentes musce tollunt suauitatem longeti

Etiã si sint venialia sed sacerdos petm̄ suaz et ingraz
gratitudinem verũ copiencia. Plonget inq̄ se ante. et
p̄cipue cum ad missam accedit celebrandã etiã
a cunctis distrahentibus quantũ pt. et se recolligat
in se ipo. ut nec sensus. nec cogitacio. neq; affectio
ad aliud diffundatur. s; ad solũ deũ et ad ea q
ipm̄ ducunt ad eũ per officiũ diuini deuotã ce
lebracionẽ et sacri sumpcionẽ. Ex hijs ptz etiã de ca
ritate siue amoris desiderio. in quibus debet se pbac
tũ quali proposito et dispoe attendat. Nã ut .ē.
dixi. habet discutere et reuoluere conscie librum et ci
rculate videre. ne sit ibi sine intus. scripta aliq̄ tur
pitudo vel macula corporis in carne. q offendi posset
oculi illius q oia intuetur. et qui est sanctus sanctorum q
sacerdotibus precipiendo dixit. Sancti estote quia ego
sanctus sum dominus deus vester. Primo quidem videat circum lenutio ij°
spectus ad iniquitatem mentis sue. considerando quanta ma prio
la ab ineunte etate commisit. quanta bona neglexe
rit. et quam imperfecte penituerit si saltem penituit
et cetera. Item quam breuis vita. quam incerta mors
quam lubrica et periculosa via huius temporis. Magis
ante attendat. et timeat. ne forte quod absit post
precedentem confessionem et penitentiam. quam bonum et
expediens est si fieri conveniet potuerit. cum ac
cessu ad altare perficere. aliquod in eo peccatum mortale
vel peccandi propositum reperiat. Unde mortua sit
misera anima sua. et per hoc a iudice caritatis cristi
et eccłie abscisa. Anima i. viuifica patris et ubi pamis
diuinus non prestat i sumpcione ante vel instrumentum

membris mortuus et abscisus. Est enim tibi comentum non mortuorum. id est non prodest sed nocet magis. mors enim est malis. vita bonis. Cantat spami etiam. Unde g° a talibus sumitur sacramentum non res sacri .i. corporis christi gratia. Commeditur gustu. sed non reficit spiritu vadit ad ventrem sed non intrat mentem. Unde Sapiencia primo In malivola animam non introibit sapiencia. Deglutitur tamquam ad intra sine sui lesione et non vivificat animam nec incorporat eam sibi nec comunit sed potius nausea repellere tale corpus christi evomit velud cadaver putridum bestiis et avibus infernalibus devorandum. Tunc scilicet infelicem animam tradit sathane cruciandam Sicut de Juda scriptum est. Jo 13°. Cum post buccellam introivit in eum sathanas. Quapropter si quis talibus illaqueatur c. caveat ne per aliquam causam vel necessitatem absque debita et vera contricione. et proposito penitendi ac confessione premissa. et cum proposito in futurum abstinendi a peccato ad altare accedere presumat. quia horrendum est incidere in manus viventis dei. Sed heu quot sunt hodie sacer-

ad hebr. 10

dotes miseri et sue salutis improvidi. qui corpus christi in altari velud carnes pecudum manducant involuti et contaminati. abhominacionibus. qui sceleratis manibus. pollutisque labiis. non verentur contingere. et osculantur cum Juda filium dei et marie virginis Verum si horum sacrificium suscipit deus audeo dicere mendax est et peccatorum fautor iniquus. Absit hoc quod nephas est credere et etiam cogitare Insuper ad tantam devenerunt perversitatem et stulticiam quandam ut putent in felicissimum suam sceleri et inmundicias peccatorum quas cottidie iterant. et iterare proponunt. absque penitencia et confessione. per sacram communione

cottidie quasi celebrantes appetant tales vero non
veri sacerdotes sunt sed sacrilegi. non propriam. sed
heretici contra apostolum agentes. primo ad Corinthios XI
Qui enim manducat indigne iudicium sibi man
ducat et reus erit corporis et sanguinis domini. Ipsi si
fidem veram haberent aut penitere timerent aut cele
brare cessarent. Secundo non tantum mentis sed et cor 2°
poris propter sacri reverenciam est attendenda mundicia
ut caveat sacerdos ne immundus accedat nec tamen dico
de immundicia voluntaria. que mortalis est sed eciam nocturna
li sive casuali macula. que celebratorem impedit
ubi non est magna celebrandi necessitas. vel misse per
ceptorum. Ubi ergo dicti interuenerint et dicte macule
non dederint quibus occasionem vel causam per precedentem cru
pulam aut cibum aut tactum aut osculum et huiusmodi i
vel inordinata turpitudo nec scitur est notabili me
tus inquinatio. per continenciam illusionum fantasticarum
vel carnalium creditur a multis. quod hic attendere possit
maxime si singularis devocio. vel sollempnitatis vel al
terius cause racionabilis eum alliceret eum ad celebrandum
Tercio eciam custodire debet pudiciciam manuum ac oculorum 3°
quantum potest et omnium membrorum suorum principaliter. ita ut totum
se recolligat ut nec actu nec cogitacione nec per aliquod
aliud dispergatur. Unde iste curam habeat diligentem
de mundicia et inter palmatorum altaris et sacrorum
vasorum et vestimentorum ad celebrandum ut cum bona ho
nore et reverencia tractetur etc. qui est angelis et archa
gelis tremendus et honorandus. Quarto se probare 4°
debet propter quod et quantum attendere proponat. Ubi

rigat ergo actuale mentis ad duo principue . scilicet ad primo
affectum et desiderium suum . 2o ad debitum intencionem
et propositum utriusque . Primo siquidem videat quid
desideret ne propter avariciam aut nomine aut vanam
gloriam aut consuetudinem aut alicuius humane complacen-
cie aut temporalis favoris tantum attendat . Sicut multi
heu istis diebus abutuntur ad sua perdicionem eo quod datum
est ad salutem . Ve ve domine deus quot hodie et quam
infelices ad sacros ordines et divina misteria ac-
cedunt . non honore dei sed sua ambicione querentes . sed
questum pecuniarum . non corpore sermone mundo corde et
corpore in sacris ministeriis sed delicari dicam superbire
et luxuriari de patrimonio Christi et elemosinis populi
ac ecclesiasticas dignitates ambiendo multis litigiis
et symoniis appellacionibus quasi furiosi rapiunt . quam
assequi debite non vocati a deo tamquam aaron . sed in-
pulsi a dyabulo tamquam datan et abyron . Debet ergo
homo dei ista fugere et vota sua atque desideria
ac intencionem suam dirigere ad deum et videre qualibus
affectionibus et desideriis talibus deceat ad sacra misteria
celebranda . Primo etiam ipsum talis debet et
inducere contricionem et remorsum delictorum sperando quod per
eum quasi per hostiam placacionis ab omni peccato pur-
getur . 2o sue infirmitatis intuitus et consideracio ut
eum quasi medicum ad se vocet per quod ab omni infir-
mitate curetur . 3o pressura alicuius tribulacionis ut
per eum qui omnia potest ab omni adversitate periculosa tamquam
liberetur et protegatur . 4o desiderium alicuius gracie vel spi-
ritualis beneficii impetrandi ut per eum cui nichil
negare potest obtineat quod desiderat . 4o gracias actio

pro omnibus beneficiis temporalibus et spiritualibus sibi et aliis
impensis cum nichil habeamus deo retribuere pro
omnibus que retribuit nobis aliud quam calicem salutaris
accipere et sufficientem hostiam laudis idest xpistum filium
dei saluatorem mundi. Sexto caritatiua operacio proximo
rum cum pro salute viuorum et requie defunctorum nichil
efficacius impetret quam xpisti sanguinis effusio in remis
sione peccatorum. Septimo laus dei et sanctorum cum nichil ha
beamus quo possimus deum et sanctos pro sua dignitate lau
dare quam xpistum sacramentaliter deo patri offerre et immo
lare. Octauo dei amor et dilectio ut eum inuitet ad se
ac per in contemplacione spiritualis refectionis in se ipso eum
delectabiliter amplectetur. Nono sitis et desiderium augende
caritatis xpisti per augmentum graciarum et carismatum
quia hoc sacramentum fontem continet graciarum. sanctificatorem et
auctorem salutis scilicet dominum ihesum xpistum ideo dicitur eukar
istia id est bona gracia. Cetera vero sacramenta fluenta
sunt et riuuli graciarum quibus sanctificamur. Decimo ardor et
suspirium quo totis visceribus tanto bono expressius ca
ritatis et dulcissime refectionis quis cupit sanctificari
ab omni inquinamento carnis et spiritus et eripi ab omni
bus periculis et temptacionibus ac inseparabiliter vniri xpisto
saluatori et confirmari in suo amore. Vnde inquit xpistus
Io. 17. Pater quos dedisti michi. volo ut vbi ego
sum et ipsi sint mecum. ut sint vnum sic et nos vnum
sumus ego in eis et ipsi in me et ipsi sint consummati in vnum
Undecimo dirigat mentem propositum et intencionem ad ea que agere
debet. scilicet deum per latriam colendo tanquam creatorem et su
mmum bonum cui condebite seruitutis obligamur. non solum

84

nostra sunt et nos impenderit pro suo honore et etiam si
oportuerit in vicissitudinem suorum beneficiorum et sue
mense bonitatis nobis ostense usque ad amissionem
corporalis vite. Et hoc corde contrito et corpore humi
liato et toto affectu actu et habitu gestibus et signis
prosternentes nos ante oculos sue maiestatis et sacri
ficiis et muneribus cum veneratione referimus ad ipsum
deum spem nostram et desiderium nostrum secundum illud Domine ante
te omne desiderium meum tamquam ad finem ultimum et
optimum expectando ab eo bonorum laborum fructum pre
Secundum de confessione miorum sed eternorum. Hiis premissis postquam examinacione
peccatorum In meditacione ardescit ignis in corde me
ditantis ruminat et perget secreta peccatorum suorum spiritu con
trito et humiliato memorando quot et quanta commise
rit cogitacione verbo et opere. Quanta bona obmi
serit que facere debuit et potuit et vadat ad spiritua
lem medicum et peritum sapientem. iustum et circa
salutem diligentem. neququam odientem non palpantem
sed acriter corrigentem. Meliora enim sunt vulnera di
ligentis quam fraudulenta oscula odientis. proverbiorum 27
Et melior est ira risu eccl. 7. quia per tristiciam vultus
Qualis debet fieri confessio peccatorum corrigitur animus delinquentis idem. Et dicat peccata sua
non quidem et qualiter confessione ut quidam dum corde fa
ciunt palliantes foliis quorundam verborum in qualiter confessione
sua enormia peccata et absque verecundia et dolore
taliter proferentes. ut etiam in plateis. Hec non possent
absque rubore publice confiteri. Hec non est confessio
sed decepcio et derisio. Sed si voluit sanari ape
riat vulnera sua et de profundo corde narret clare et ap
te tamen decentibus verbis ea que post precedentem confessionem

egit non solum opera sed etiam meditaciones. cogitaciones quas
puersas et affectiones iniquas quarum delicto inetez
maculauit. Item obmissiones et negligencias pre
sertim obmissione missarum et negligencia in eisdem. Cir
ca hoc aduertendum. Hugo quod ascribitur bone uenture in
quodam tractatu de preparacione ad sacrificandum sacrum euka
ristie sibi sic inquit. O qua graues angustie me
undique affligentes. Accedere indigne horrendum est m
dum non accedere ex notabili negligencia uel contemptu
dampnabilis culpa. Nam cum sacerdos est absque mortali
culpa et in proposito bono non habens legitimum impedimentum et
non conueniens. si ex negligencia celebrare obmittit
tunc quantum in ipso est. priuat sanctam trinitatem laude et gloria
angelos leticia. peccatores venia. iustos subsidio. et eos
in purgatorio existentes refrigerio. ecclesiam christi spirituali bene
ficio. et seipsum medicina et remedio contra infirmita
tes et peccata cottidiana institute. Anima sicut ait
beatus Ambrosius. Si quocienscumque effunditur sanguis
christi in remissionem peccatorum. Debeo illum semper acci
pere ut semper michi peccata dimittantur qui semper
pecco. semper debeo habere medicinam. Item priuat se
omnibus talibus prouenientibus ex sacramenti digna sumpcione. que sunt
peccatorum remissio. fomitis mitigacio. mentis illuminacio inte
rior refectio. christi et corporis eius mistici incorporacio. et per
uenit. virtutum augmentacio et roboracio quia auget
et roborat. Nam secundum doctrinam sanctorum eius effectus est
augere virtutes. quia corpus christi est nutrimentum spirituale ideo
proprium eius est augere id quo spiritualiter crescimus et robo
ramur. Hec autem sunt virtutes theologice et morales
eisque pertinentes. Habet enim sacramentum cuiuslibet virtute per-

Multiplex committitur dampnum ex obmissione celebracionis

fectiua Item est qr̄ dyabolu armatu q̄ muniit
fidei certitudo. spei eleuatio. caritatis cantatis. aug
mentatio deuotionis. et angelorum gratiatio. quia panē
angelorum qui manducat hoc Item q̄ abiat viati
cū non cōplet sibi iniunctū magne dignitatis obsequi
ner offitij exercet debite seruitutis dei Item abiat vi
aticu sue peregrinationis. cōponens se periculo mortis in
via huius vite. quia nisi recipiat alimentū corporis xpi
et vite vegetationem. efficietur sicut aridū membrum
ad quod non mittitur corporalis cibi nutrimentū Vltimo
quantu in se est. euacuat et minuit diuinū cultū
et latria debitā creatori sicut ingratus de beneficijs
dei Unde et sigan̄ scribitur Num̄ 9 c. Si quis
mundus est aniorli si et in itinere non fuit aut aliter
legittime impeditus. et tñ no fecit phase aut pascha
exterminabitur aīa i.a de pplo suo. qz sacrificiū no obtulit
dno in tpe suo. Ergo quilibet sacerdos quantū potest
toto conatu p exercitium boni operis lacrimarum contritionis
et deuotionis flāma expellat. omnē torpore et negli
gentia. ne inueniatur respuere tantorum carismatum do
na et tot bonorum effectiuum fiet Si quis aut vo
luit attendi ad amorem dei considerēt to mete ista
duo. Primo illius summe caritatis incendium quo su
ma bonitas pro se vinculo fetido tā penose sustī
nuit crucis obprobrium. 2o illius nobilissimi cor
poris xpi cibationē dulcissimā qz sanguinis eius potationē
Attendat ergo primo illā beatā mortem destruciende
tam que no fuit nisi mr redeptionis et saluationis
nostre. 2o recolat q̄ in memoria dñe mortis xpi et
dilectionis missa sit celebranda summe. Dixit enim xpus hoc

facite in meam commemoracionem Deinde peracta sibi
iuxta prima oportunitate vita dicat cum devocione illos
quinque psalmos Quam dilecta etc. cum ceteris et suis
versibus et oracionibus ad accessum altaris pertinentibus secundum
consuetudinem laudabilem que videtur expellere legi obser-
vande tamquam debite dicat eciam si tempus suffecerit illam
devotam oracionem Summe sacerdos et vere pontifex etc.
quia valde efficax est et ad devocionem et ad christi amo-
rem excitativa quam ut asseritur beatus Ambrosius
composuit et oravit. Sic ut scribit i. nobilis doctor tho-
mas de argentina dicitur circa .xii. effectus seu fruc-
tus efficacissimi et sanctissimi sacri corporis et sanguinis
christi qui quasi omnes patris sunt tacti. ad alliciendum
per eius frequentacionem in missarum celebracione ad
quos exprimendos ponit versus sequentes Extingu-
it minuit confortat purgat et unit. fi. cu. spe
firmat dat flamme est hostia sacra vocamen. Et ex-
ponit sic In hiis tribus inquit versibus sunt .xii.
constructores .xii. effectus eukaristie exprimentes in quibus
cibus hic hostia sacra supponit loco eukaristie Dicit ergo
Extinguit scilicet inordinatam concupiscenciam. Secundo minuit
scilicet contra demonis nequiciam. Tercio confortat contra ...
dei sentencia ... Quarto purgat scilicet peccata. Quinto unit
scilicet ipsum sumentem deo. Sexto moribus idest moralibus
virtutibus scilicet presertim theologicis et precipue cardinalibus
scilicet prudencia. iusticia. fortitudine. et temperancia. Septimo memo-
rem facit sumentem de passione domini. Octavo reficit
scilicet animam. Nono fidem spem et caritatem scilicet auget. Decimo
confirmat scilicet in bona operacione Undecimo dat flamme a-
moris spiritus sancti. filius enim dei qui venerit igne et sui

in hoc sacro . etiam auctoritate dat spiritum sanctum omni
potens . 2o hostia sacra est viatice idest viaticum omnium
tendentium de presentis peregrinacionis exilio ad beatam
superne patrie mansionem. Ubi populus dei post itineris
idest huius peregrinacionis labore et certamine . ac etiam
periculum sedebit in pulchritudine pacis . in tabernacu
lis fiducie et in requie opulenta . ysaie 32 Pos
tea induens se vestibus sacerdotalibus . dicat orationes
consuetas . vel consueta ad quodlibet induendorum . tum
attente et devote et integre ac distincte ut pos
sit se ipsum intelligere Procedens autem ad alta
re . recolat xpm eundem ad passionem . et ad cruce
et figat cor ad ea possetenus . que in passione gesta
sunt . secundum quod tempus patitur Deinde inchoando misse
officium . clare et distincte . non multiplicando collectas
nimias . et nec alia legat ex devotione vel proprio
arbitrio . quam que a sanctis patribus vel ab ecclesia consti
Circa canonem — tuta sunt . Cum ante pervenerit ad sanctum Cano
nem . recolligat mentem ne per diversa vagetur et
apponat diligentiam . magnam in signis et actibus
scilicet et in gestibus maiorem in verbis maiorem in
tentione Primo propter continencia tam preciosi sacro
ris et sanguinis sacri . 2o propter continentia divinitatis
in mense . 3o propter utilitatem tam multiplicis fructus
consequendi In memento pro vivis et defunctis non
In memento — fiat nimis mora et nec verbis recomendatio sed tantum
mente discurrat per quasdam personas intimas et
quibus magis tenetur . secundum ordinem legis nature et caritatis
divine Ceteras vero personas recolligat sub compendio

tesseriens intenco*z* ad om*n*s p*er*q*ui*b*us* antea orauit
seu orare p*ro*posuit ¶ Qui v*er*o p*er*ueniu*n*t ad Dom
p*ri*dic*tu*m dirigat me*n*te*m* sua*m* in i*n*tenco*z* ad faciendu*m*
id q*uo*d x*ris*t*u*s intellexit et fecit i*n* sua cena et q*uo*d in
tendit s*e*c*un*d*u*m fu*n*c*tu*r e*cclesi*a. In eleuacio*n*e non n*on* q*uod* me
te devota cogitet s*iv*e dicat. O d*omi*ne m*eu*s ihesu
x*rist*e. h*o*c est corp*us* tuu*m* q*uo*d p*ro* me patri obtulisti
p*re*c*i*o tuo & q*u*ertendo se ad patre*m* subiungat O be
nignissime p*a*t*er* respice in faciem x*rist*i tui et salua
me per eu*m* q*ui* dixisti. Hic est fili*us* me*us* dilect*us* i*n*
quo m*ihi* bene complacuit. q*uod* p*er* eu*m* saluare ho*m*i*n*em
p*ro*uide Vel s*ecundu*m alios. sic dicat in corde. Pat*er*
celest*is* tibi p*re*cam*u*s et ad i*n*tendia te p*ro*uocam*u*s
q*uo*d nu*n*c respice in faciem x*rist*i tui q*uem* tibi p*re*tam*us*. et
sang*uine*m que*m* p*ro* nob*is* fudit. ut ad ma*ius* q*ue*rtaris
et p*ro*picie*s* nob*is* miseris et p*ec*catorib*us* tuis efficiaris
vel s*imi*lia cogitet p*ro*ut deuocio et deuoto cu*m*m*unica*n
m*aximu*s docebit. In co*m*munione aut p*ro*ulisse sub
s*i*stat et dicat no*n* lingua vel labys q*uod* corde Do
mine m*eu*s q*ui*s es tu. et q*ui*s sum ego. ut p*re*suma
te mitte*re* in latrinam fetida*m* corp*or*is et a*n*i*m*e mee ut
quid me fecisti ut tibi i*n*iuria*m* h*ab*ere co*n*ueniu*n*da
faceru*n*t. mille a*nn*i lacrima*rum* et p*re*ces no*n* sufficerent
ad t*antu*m nobile sac*ra*m*entu*m digne semel p*er*cipiendu*m* Q*ua*n
to mag*is* ego miser indign*us* sum q*ui* cottidie pecco
et i*n*corrigibilis p*er*seuero et i*n*p*re*parat*us* accedo q*uod*
i*n* infinitu*m* maior est mi*sericordi*a tua q*ua*m mea miseria
bonitas tua. q*ua*m mea malicia. mu*n*ditia tua. q*ua*m
mea i*m*mundicia. Veni g*ratia*o i*n* a*n*i*m*a*m* mea*m* et munda ea

ꝑpara tibi mansionē aptā tuis habitacionibꝰ pla
citā · et gaudeāt te misericordie ei · et tua humilitate
cuius fuga et destrue superbia · tua caritate eiꝰ repelle
et extingue invidia tua paciencia et mansuetudine
eiꝰ mitiga ī pacienciā et in mansuetudine · tuo fervo
re cuius accidiā corporis accidia · tua liberalitate
cuius remove avaricie cupidinē · tua temperancia eiꝰ
extirpa ī temperantie voraginē · s ebrietate et gula
tua virginali castitate eiꝰ impetuosā et insaciabi
le refrigerā luxuriā · tua sapiencia eiꝰ nocivā in
sipiencia et bestiale amove ī fama tua bonitate
eiꝰ horrenda et abhominabile extirpa malicia
Scientia et reparā per affectum carte · q̄ sencio per
fidem et intellectū mēte Unde qꝫ de tua pie
tate confisus · summe te pessimo · remedium et salu
te aīe mee Hec cum duo maxime requirunt
ad gloriā sacri precepto · s profunda humilitas cu
sui annichilacione · et cū advertencia quanta sit sa
cri sumendi excellencia · et dignitas hec atten
dit iste sanctissimꝰ doctor Beatus Ieronimꝰ qui appro
quans fini suo · et audiens signum apportacionis
venerabilis sacri corporis xpi · et videns cū eo ac
cedentē · prostravit se ad intuitū sumi misteri pro
tinꝰ · et voce et lacrimis quantū potuit clamans di
cebat Quē quis ego sū ut intres sub tectū meū
Meruit eum hic peccator certe dñe nō sū dignus
Nunquid ego melior sum quā omnes patres mei In mo
nte ipsi voluisti te uno ictu oculi monstrare · cur te
tm humilias ut digneris ad hoīem publicanum et

peccatorem descendere . et non solum cum eis manducare
vis . sed te ipsum prebere vis . et manducari iubes
Deinde magnis lacrimis et suspiriis et quam plurimis
cum precibus porrectis sumat dicat Tu es deus meus . et
dominus meus qui pro me passus es Tu bone ihesu
pro me tantis tam grandis in isto tuo quod tuo proprio cor
pore sustinuisti supplicium . ut morte qua meis in
eternum flagitiis interimeres . et me ad vitam
destructa morte revocares . Post comunionem autem si
quis non sentit aliquam spiritualem refectionem signum est
infirmitatis spiritualis vel mortis Sicut enim po
sit ignem . et non sentit calorem . mel in ore . et non
percipit dulcedinem Si vero consolationem sentit a
qua non sibi tribuat sed bonitati divine . que etiam
in malos et indignos se extendit sicut enim solem
suum oriri super bonos et malos . et pluit super
iustos et iniustos Et dicat in corde suo ad meam
miseriam detergendam me invitat divina bonitas be
neficiis suis Si michi peccatori talia fecit . quid faciet
si vitam meam correxero Ideo totis viribus volo me
mutare . et vitam meam emendare . et semper sibi adhe
rere . et dicere cum propheta david . ps° lxxii° Michi ad
herere deo bonum est et ponere in deo meo spem
meam Quid enim michi est in celo aut quid a te
volui super terram . deus cordis mei et pars mea
deus in eternum . Nec autem non reputet se posse
propria virtute sed auxilio gratie divine Quod ipse auc
tor et doctor gratie et glorie concedere dignetur et in nobis
operari in secula seculorum benedictus Amen

Peractis aute divinis dei auxi° gratuito ne
ingrat⁹ appareat graz actiones studeat devo
tus referre. p aliq̃ oroz ad th° fraz. nec stati mi
mag̃ utilitate urgente ad questione corpalem
se queriat. sed per aliqd' intuallu spuali occu
pacōe diligent' insistat. sz legēdo aut meditādo
i divinis sc̄ptis et hymnis et p'modu cu timore
dei ad corpale vadat refectoz cu benedicte refe
rent' dicendo ut de⁹ dignet' ipm docē ut scm

Augustinu. ut ad cibum corpale veluti ad me
dicina continget accedē ut vix plus mini⁹ que
oportet sumat sub tali mensura. Qd' nob et
unctis concedē dignet' etc.

Sepius rogatus a condiscipu
lis quasdam questiunculas eno
dare importunitati illorum
non fuit facultas negando
obviare. Presertim metu
ens illo elogio multari si cre
ditum talentum mallem in terra
fodiendo occultari. Divitias
quas deferunt Ophir de veteri et nova philosophia
quas abscondit a vellere dei fidei patientie. Et ut
labor non solum proficiat presenti etati sed posteritati
etiam fideliter transmittere posteritati rogavi ut qui
cumque hic studium legendi impenderit pro me sata
gat deo preces effundere. Titulus itaque operi
elucidarium si placet prefigatur quia in eo obscuri
tas diversarum rerum elucidatur. Nomen autem meum
ideo volui silentio contegi ne invidia tabescens su
is iuberet utile opus contempnendo negligi quod tamen
lector postulet ut in celo scribatur nec aliquando de
libro vite deleatur. Fundamentum igitur opusculi su
pra firmam petram Christus iaceat et tota machina quatuor
firmis columpnis fulciatur. Prima columpna eri
gat propheticam auctoritas. Secundam stabiliat apostoli
ca dignitas. Tercia roboret expositorum sagacitas.
Quarta figat magistrorum solers subtilitas.

Gloriose magister rogo te ut ad inquisita mihi ne
pigriteris respondere ad honorem dei et utilitatem
Equidem faciam quantum vires ipse dabit nec
me labor iste gravabit. Discipulus. Quid quod nemo sciat quid

de deo

sit deus et valde absurdum videtur adorare quod nescimus ab ipso gratis exordium sumamus et in primis dicamus quid sit deus. Nunquid licet hoc scire. Deus est substantia spiritualis perpetualis tam inestimabilis pulchritudinis tam ineffabilis suavitatis ut angeli qui septuplo sole sunt clariores vincunt pulchritudine nunquam desistunt desiderant in eum insatiabiliter prospicere. Quomodo intelligitur trinitas eius deus.

Accipe solem in quo sunt tria. ignis splendor et calor que in tantum sunt inseparabilia ut si velles inde splendorem segregare priores mundum solem et si iterum calorem temptes sejungere careas sole. In ignea substantia intellige patrem. In splendore filium. In calore spiritum sanctum. Quare vocatur pater. Quia ipse est fons et origo a quo omnia procedunt cuius sapientia filius appellatur.

Quare filius. Quia ut splendor a sole ita filius a patre generatur. Amborum autem amor spiritus sanctus nuncupatur. Quare spiritus sanctus. Quia ab utroque eternaliter procedens quod ab eis spiratur. Illa itaque omnibus divinitatis que omnia patravit creando Pater dicitur. Illa autem omnia que continet ne in nichilum dissolvatur filius appellatur. Que vero inspirando omnia vivificat et ornat spiritus sanctus nuncupatur. Sapientia omnia per filium omnia in spiritu sancto omnia. Pater memoria filius intelligentia spiritus sanctus voluntas intelligitur. Cum omnipotentia vel summa clementia de patre predicetur quare non mater vocatur. Quia generatio principaliter a patre procedit. Cum vero veritas vel sapientia de filio dicatur cur non filia appellatur. Ideo quod filius similior est patri quam filia. Cur spiritus sanctus amborum filius non dicitur ut unus eorum pater et alter mater. Quia simul et equaliter ab utroque procedit et ipse est

conuentu totius diuinitatis   Ubi habitat deus
Quamuis ubique potencialiter tamen intellectuali celo spe
cialiter   Unde est hoc   Tres dicuntur celi unum
corporale quod a nobis videtur aliud spirituale quod sibi spiri
tales scilicet angeli inhabitare credunt Tercium intellectua
le in quo trinitas sancta a beatis facie ad faciem contemplatur
Quomodo dicitur in omni loco totus esse et sit et semper
in nullo loco contineatur   In omni loco totus deus ideo dicitur quia
in nullo loco impotencior est quam in alio Ut enim in ce
lo sic potens est et in inferno   Simul esse dicitur quia
eodem momento quo in oriente eadem disposuit cuncta in
occidente Semper autem in omni loco esse predicatur quia in omni
tempore cuncta moderatur   In nullo loco esse dicitur quia locus
est corporeus deus autem incorporeus et ideo illocalis Qui
circo in nullo loco continetur cum ipse contineat omnia loca
in quibus viuimus mouemur et sumus   Scit deus
omnia   In tantum ut omnia presencia preterita et futura quasi
coram posita prospiciat et antequam mundus crearetur omnium om
nino prorsus et angelorum et hominum noua mores voluntates
dicta facta cogitaciones ac si presencialiter essent prospicit Ut ergo
ce theos idest omnia videns   Qualiter loquitur deus
angelis et hominibus   Angelis interna inspiracione homi
nibus per angelos   Cum deus sine inicio fuit unquid
credendum est quod ante tantum mundum quasi solitariam vitam
duxerit   Scriptum est quod factum est in ipso vita erat
In quo patet omnem creaturam inuisibilem semper fuisse in dei
predestinacione que postea visibiliter ipsi creature apparuit
in creacione Ut artifex qui volens domum construere prius
tractat quo velit queque disponere et machina que
postea surgit in edificio prius stabat in ingenio Unde
dicitur deus non esse antiquior sua creatura tempore sed dignitate

de mundi creacoe

Que fuit ca ut crearet mundus   Bonitas
dei ut essent quib[us] graz sua impartiz   Qualiter
est fcus   Ipse dixit et fca sunt oia   Dixit
suo verbo   Dei dice est verbo a i filio omnia
care Vn dr Oia in sapia fecisti   Assunt mora
i tando   In ictu oculi id est q[uan]tu tito possis oculu
apire. Vel pot[est] q[uan]tu tito aties apti oculi possit luce
sentire   Creauit p ptes   Oia simul et
semel fecit. Vnde dr Qui manet i eternu oia
creauit simul. distinxit aute oia per ptes sex die
b[us]. trib[us] elementa. et trib[us] ea que sunt infra eleme
ta. Prima itaqz die fecit diem eternitatis sz spua
lem luce et oem spualem creatz. Scda celu qd
spualem creatz se cernit acorpali. Tertia mare et
terz. aliis trib[us] dieb[us] fecit q infra sunt. Prima
die fecit die tpalitat sz sole et luna et stellas
i summo elemento qd est ignis. Scda die i me[di]o
elemento qd est aq pisces. volucres et pisces quos
vo i inferiori pte aque reliqt. Volucres vo i termino
ic ptem aque q est aer sustulit. Tertia die besti
as et hoiez de ultio elemento id est de tra condidit

Sentiunt elementa deu   Nichil omnio deus
fecit qd i sensile sit   Que eni sunt i aiata. nob
quidem sunt insensibilia et mortua. Deo aute
omnia viuunt et oia creatore sentiunt. Celu quippe
eu sentit q̄a ad ei[us] iussu incessabili reuolucioe ss
tircuit   Vnde dr Qui fecit celos i intellcu.
Sol et luna et stelle eu sentiunt q̄a loca si vice cursus
i enarrabili seruando repetunt. Terra eu sentit quia
sz certo tpe germinat et fruct pducit. Flumina eu

senciunt quia ad locum unde fluunt iterum redeunt. Mare et
venti eum senciunt quia ei imperanti mox obediunt quies-
cendo. Mortui eum senciunt quia ad eius imperium resur-
gunt. Infernus eum sentit quia quos devorat eo iu-
bente reddit. Omnia bruta animalia deum intelligunt
quia legem sibi insitam ab eo inspirit custodiunt. Hec
omnia tamen per ministeria angelorum fiunt. Unde est quod
dicitur factum est vespere et mane. Vespere est finis in-
choati immo ordinati operis. Mane autem incipiendi
vel potius ordinandi operis. Apertius omnia edissere.
Primo igitur deus ut potens rex constituit sibi pre-
clarum palatium quod dicitur regnum celorum. Deinde carcerem
id est hunc mundum sub quo fieri voluit carceralem
lacum id est infernum. Ad quod palatium construxit que-
dam certum numerum electorum militum que non licet excede-
re et que necesse erat compleri. Porro hunc numerum
voluit constare ex angelis et hominibus. Ipsum autem numerum
determinavit in esse decem. Novem quidem ordinibus an-
gelorum et decimo hominibus. Quare novem angelorum
Propter trinitatem. In novenario enim numero ter-
narius sit tercio repetitus. Quare decimum hominibus
Propter unitatem ut unitas in trinitate ab angelis
et hominibus laudaretur coleretur adoraretur. Cur numerum
electorum voluit tantum constare ex angelis [et hominibus]. Quia duas
principales creaturas fecit deus unam spiritualem alteram
corporalem. Voluit ergo deus ab utrisque laudari de spirituali
ab angelis de corporali ab hominibus. Quando facti
sunt angeli. Cum dictum est fiat lux. Dixit
hec verba deus. Non sed per hec verba nobis illorum

de agel'

sublimis na insinuat Qd ipso nom Que est na anglica Spualis igitur sut dr. Qui facit angelos de flama ignis Habent noia angeli Tanta sua est angel ut no indigeat noibus Michael gabriel Raphael nomie sunt noia Magis sut agnoia. quia ab accidente sut eis imposita eu ea no habeat uicel ppia Vnde et primus angelus ab accidenti sathael idest deo contrarius nome accepit

de demonibus

Inquo fuit deo ctrius Cu se in dit omes ordines gla et decore excellere prccis oibus uoluit deo equat immo maior esse Quo equat uel maior Meliore statu q ei deus dedisset uoluit deo iuito arripe et alys p tyrannidem impare Q tuc De palatio est expulsus et i carcere est reclusus et sicut prius pulcherrimus ita postea fcus est nigrrimus Qui prius splendidissimus. postea tenebrosissimus Qui prius omnium (?) laudabil. Postea omni horre execrabit Destituit casu suu Quomo Qua diu mansit in celo Non p plena hora (?) in ueritate eius no stetit quia mox ut creatus est cecidit Quare diutius ibi no fuit Ne aliqd de diuina dulcedine gustaret qui tn mate sibi tata maiestate usurparet Nu aliqui tu angel ipso et iustu btam et hac fastidies abiecit Non sed fuis continuo supbia tumuit a luce recitus sa auctis Vnde bte uite et agelice uite dulcedine no gustauit qua non accepta fastidiuit sed uolendo arripe deseruit et amisit Quid aly

permanerunt Et consenserunt Quali-
ter placuit eis ei9 excellentia cogitates si deo p
valuisset ipsi alijs preferunt in potentia Quid
eis evenit Cum eo principes eorum precipitati s[unt]
i exteriale lacu id est i infernum Alij in terminis
tenebrosis aeris mag[is] tantu ut i inferno ardentes
luunt supplicium Quare non omnes i inferno
Ut etiam p[er] eos probent et magis coronent electi
phi at p[er] eos seducant et i extremo, cum eis eter
no incendio tremerent Quare non sunt reversi
Non potuerunt Quare Quia sicut nullo in
stigante ceciderunt Ita nullo adiuvante resurgere
debuerunt quod erat eis impossibile Et aliud eis obe
rat quia sponte sua malum elegerunt iuste abla
ta est voluntas totius boni ab eis et ideo non volunt
et quia volunt nunquam redire poterunt Cur non
redemit eos sicut et homines xpus Angeli sunt
omnes pariter creati non ab uno angelo sicut et homines
ab uno homine nati ideo si xpus ab uno angelo an
gelicam naturam sumeret iste solum redimeret. Alij contra
redemptorem remanerent nec iste solum redimeret cum mori
non posset. Deus autem satisfacere nisi mori
te voluit Angeli autem immortales sunt ideo
irrecuperabiles permanserunt Quare non tenuit
eos tales ne peccare possent Propter iusticiam
am ut aliquid meritum illorum esset quod iuste remu
nerare debuisset si eum ita tanti fuisset et mu
tuo non haberent ut peccare non possent qui liga
ti fuissent quod qui coacti fuerunt | Dedit ergo eis deus

liberorum arbitrium ut sua sponte vellent et possent
eligere bonum et si hoc voluntarie eligerent iuste in
remuneratione acciperent ne umquam peccare possent
Cum eos deus tales sciret futuros quare creavit
eos Propter ornatum sui operis. Ut enim pictor
nigrum colorem substernit ut albus vel rubeus precio
sior sit sic collatione malorum iusti clariores fiunt
Cur non creavit alios angelos pro eis Angeli
alii non debuerunt pro eis restitui nisi tales essent
quales illi fuissent si permansissent nec nisi pena
ulla peccatorum quod erat impossibile nam ut illi per
tinuerunt mox in penas pervenerunt Sciunt de
mones omnia Scientia angelica natura plena in celestis
sed non tamen sciunt omnia: et quanto natura illorum sublimior
est homine tanto in omnibus artibus periciores sunt omnibus
hominibus futura nesciunt nisi quantum conversatione colli
gunt et quantum eos deus scire sinit Porro cogitationes
et voluntates nemo scit nisi deus et cui ipse volue
rit revelare Sepe malas cogitationes pro perfecto ope
reputant Hoc ab illis ignorant imagines fantas
matum ante immissas ab eis concipi et in cogitati
onibus formari conspiciunt quia eas quas ipsi sunt immo
quedam tenebre obtegunt Spes autem virtutum
adeo immissas et in mente conceptas non vident
quia ut in aspectus iubar solis ita ipsi fulgore
iusticie sue non prevalent iustos nequaquam temptare
si se ab eis superari sciret Possunt omnia que
volunt Bonum quidem nec volunt nec omnino
poterunt ad malum vero valde efficaces sunt nisi

tamen tantum quantum volunt sed quantum a bonis angelis
permittuntur. Quid dicis de bonis angelis — De angelis bonis
Post lapsum eorum ita mox confirmati sunt ut nun
quam nec unde nec peccare possunt. Quid est non
possunt. Nunquam volunt. Cur non et illi sunt
confirmati. Non tamen diu spectaverunt. Nunquam
casus illorum fuit causa confirmacionis illorum. Ne
quaquam sed meritum ipsorum. Cum enim viderent illos
malum superbiendo eligere indignati sunt et summo bo
no fortius inheserunt. Unde continuo in remuneraci
one confirmacionem acceperunt et qui prius de sua bea
titudine erant incerti nunc facti sunt certi. Qua
lem formam habent angeli. Quodammodo dei. Ut
enim ymago cere imprimitur sigillo sic expressa est
in eis similitudo dei. Que similitudo. In eo
quod sunt lux quod sunt incorporei et omni pulchritudine
decorati. Sciunt omnia vel possunt omnia
Nichil est in rerum natura quod eos lateat cum in deo omnia
conspiciunt sane omnia que facere volunt sine difficultate
poterunt. Nonne casus malorum minuit numerum
bonorum. Sed ut impleretur electorum numerus homo est — De homine
decimus creatus. Unde. De spirituali et corpora
li sua. Unde corporalis. De quatuor elementis.
Unde microcosmus idest minor mundus dicitur habet enim de
terra carnem. sanguinem ex aqua. ex aere flatum. ex
igne calorem. Caput eius rotundum in celestem speram modum
in quo duo oculi ut duo luminaria in celo micant que
etiam septem foramina ut septem celi armonie or
nant. Pectus in quo intus est et flatus versatur simulat

aeri inq^o venti et tonitrua concitant^z. Venter
omes liquores ut mare oia flumina recipit. Pedes
to^t pond^9 corpis ut t'ra cuncta sustinet. Corlesti
igne insu ex supiori ac auditu ex infiori olfactu
ex aq gustu ex terra habet tactu. Participiu
duritie lapidu habet i ossib^9 vigore arboru
i vnguib^9 decore gminu in crinib^9 sensu cu aia
lib^9 hec sba est corpalis. Unde spualis. Ex
11 spuali igne ut credit^z inq ymago et silitudo di
expmit^z. Que ymago vel silitudo. Yma
go i for^e recipit^z silitudo inqlit^e vel qntit^e cpsi^z
dimcitis consistit in tnt^e. Cui^9 ymaginem tenet
aia que habet memoria p qua pterita et futa re
colit. Habet intellectu quo psencia et i visibilia
intelligit. Habet voluntate q^a mala respuit et bo
eligit. Deo i^ca consistit omes virtutes. Cui^9 silitu
dine hit aia que capax est omi virtutu et sic
de^9 non pt cprehendi ab oi creatu^z cu ipe con
phendat oia ita aia nulla visibili creatu^z pt co
phendi cu ipa omnia visibilia cphendat. Vo eni
pt ei celu obsiste quin celestia cernet no abis
sus qn infernalia cogitet hec est sba spualis
cforiut cu manib^9. Ussi cui. Per hec
verba innuit^z nob ei^9 fragilis na^z. Quare
de terra vili matia creaunt eu. Ad dedecus
dyaboli et cõfusacoz dei ut si forte ceptur^9 ca
det dyabolus p h^o deo no insultarz. Si autz si
paret^z dyabolus. plus confunderet^z cu hic fragilis
et luteus glaz intraret inq ipe gloriosus cecidisset.
Unde nome accepit. Cu esset inoz nim

dus accepit nomen ex quatuor partibus mundi que grece
dicuntur. Anathole Dysis Arctos Mesembria quia
genus suum per quatuor partes mundi erat impleturus. In
hoc etiam habuit similitudinem dei ut sicut deus preest
omnibus in celo sic homo preest in terra. Cur creavit — De brutis
deus animalia cum hiis non indiget homo. Previdit
enim deus peccaturos et hiis omnibus indigituros. Cre
avit deus muscas et culices et alia talia que homini
sunt nociva. Tantam diligentiam exhibuit deus in
muscis et formicis formandis quantam in angelis
creandis. Ad quid talia. Omnia ad laudem glorie
sue creavit quidem et culices et hiis similia propter su
perbiam hominis sunt condita ut cum eum pungunt quid sit
cogitet qui nec minimis vermiculis resistere potest. Vide
et pharaonem non ursi nec leones infestaverunt sed
culices et ciniphes afflixerunt. Formice autem si
ve aranee vel talia que instant operibus ideo sunt cre
ata ut de eorum studiis et piis laboribus exempla
sumamus. Omnis itaque dei creatura consideranti magna
est delectatio. Quod in aliquibus sit decor ut in floribus
in aliquibus medicina ut in herbis. In quibusdam pas
tus ut in frugibus. In quibusdam significatio ut in
vermibus et avibus. Omnia igitur bona et omnia propter
hominem sunt creata. Ubi est ipse creatus. In
ebron ubi etiam post mortuus et sepultus est et po
situs in paradiso. Quid est paradisus vel ubi — De paradiso
locus amenissimus in oriente in quo arbores di — et hominis formatione
versi generis contra varios defectus erant consite. Verbi — et lapsu
gratia. Ut si homo congruo tempore de una comederet
numquam amplius esuriret. De alio vero congruo tempore

103

et nunquam senciret de alio et nunquam lassaretur ad ulti
mum vite uteretur et aplius non senesceret non infirma
retur et nunquam moreretur Ubi inter tractatum est
In paradyso de latere viri dormientis Cur
de viro Ut sicut in carne una ita per dilectionem
esset cum eo in mente una Qualis erat ille
sopnus Extasis. Spiritus namque eius in celestem
paradysum intravit ubi post et etiam deseper nascituros
vidit Unde evigilans mox de illis prophetavit
Cur non sunt omnes electi creati tunc ut angeli Vo
luit deus in hoc lare adam dei similitudinem Ut
sicut ab ipso omnia ita omnes homines nascerentur ab illo
Unde et eva ab eo Quare obiecit non creauit
eos deus tales ut non possent peccare Quia
maius meritum Si enim temptati non consensissent mox
ita confirmati fuissent ut nec ipsi nec posteri umquam
peccare possent Voluit ergo deus ut bonum agerent
libere et illud reciperent in remuneracionem Quomodo
liberos genuerent si in paradyso permansissent Que
admodum manus manum ita sine concupiscencia gig
nerent et sicut oculus se levat ad videndum ita sine
delectacione illo sensu membra pagerent suum officium
Quali modo pareret Sine dolore et
absque sorde Esset infans ita debiles et non
loqueretur ut nunc Imo ut nasceretur ambularet
et absolute loqueretur et tot singulos dectos de lig
nis ibi positis uteretur et prefixo a deo tempore de lig
no vite ederet et sic in eodem statu permodum per
maneret Quamdiu debuerunt esse in paradyso

Usque impleatur numerus angelorum qui ceciderunt et
numerus electorum qui erant implendi si angeli non ce
cidissent   Quomodo posset paradisus omnes
capere   Sicut nunc generatio per mortem morien
do preterit et generatio per vitam idest nascendo adve
nit ita tunc parentes in meliorem statum assumerentur
Filij vero prescripto tempore quo crederetur circa triginta
annos post esum ligni vite sub positis cederet
et ad complementum omnes pariter angelis coequarentur in celo
Erant nudi   Nudi erat et non plus de
membris quam de oculis erubescebat   Quid est
quod dicitur post peccatum viderunt se nudos quos ante hoc
non viderunt   Post lapsum sive peccatum mox
per concupiscentiam in invicem exarserunt et in illo mem
bro exorta est confusio unde humana prodit propa
go   Cur in illo membro plus quam in alijs
Ut sciret quod tota posteritas illorum eodem crimine
obnoxia teneretur   Viderunt deum in paradyso
Per assumptam formam ut abraham et alij prophete
Quare seduxit eos dyabolus   Per
invidiam invidit enim illis ut ad illum honorem per
venirent de quo ipse superbus cecidisset   Per quid
invenit aditum temptandi   Per superbiam volu
it enim homo in propria potestate manere quando in ha
bundantia sua dixit non movebor in eternum
Cur permisit deus eum temptari   Ut sciret eum superba
ri   Quia presciuit quanta bona de eius casu
per eo esset facturus   loqutus est serpens   Dya
bolus loquutus per serpentem ut hodie loquitur per

obsessos homines quemadmodum angelus locutus est per asinam

Tunc vel serpens vel asina senserunt quid per eos

verba ipsi sonarent Quare magis per serpen

tem quam per aliud animal Quia serpens tortuosus

est et lubricus et dyabolus quos seduxit facit eos

tortuosos fraudulentia et lubricos luxuria

Est ne scientia boni et mali in illo pomo Non in

illo pomo sed in transgressione Ante peccatum sciuit ho

bonum et malum bonum per experientiam ~~bonum~~ tantum malum

per scientiam Nascerentur mali in paradyso Tan

tummodo electi Quare mali nunc nascuntur

Propter electos ut exerceantur per illos Quamdiu

fuerunt in paradyso Septem horis Cur non

diutius Quia mox ut mulier fuit creata con

festim etiam prevaricata est. Tertia hora vir creatus

imposuit nomina animalibus. Hora sexta mulier formata

continuo de vetito pomo presumpsit virumque morte

porrexit qui ob eius amorem comedit et mox ho

ra nona dominus de paradyso eos eiecit Quid

sunt cherubim et flameus gladius Gladius

sunt igneus murus quo post peccatum circumdatus est pa

radysus Cherubim vero angelica custodia ut et

igneus corpora arceret. angeli autem spiritus a loco

voluptatis ~~inhabitaret~~ inhiberent Quo iuit tunc

adam In ebron est creatus ubi etiam creatus

ibique filios procreavit Defuncto autem abel a cayn

centum annos luxit et cum Eva copulari noluit

Sed quia Christus a maledicto semine cayn nasci no

luit per angelum admonitus cum eva iterum est sociatus et

quod abel seth est genitus de cuius stirpe est xpc
natus. Volo te etiam scire quod a tempore ade usque ad noe
non pluit et yris non fuit et homines carnes non
edebant et vinum non bibebant. eratque totum tempus
quasi vernalis tempies copiaque omnium rerum que omnia
post minuta sunt propter peccatum hominum Quod pecca
uit homo quod expulsus est de paradyso Sicut
deus esse concupiuit et ideo contra eius preceptum de
interdicta arbore comedit Quod fuit magnum
comedisse pomum Tam grande peccatum fuit ut
toto mundo redimi non posset Hoc proba
iustum tibi ne videtur ut homo obediat diuine volun
tati Nichil iustius quam ut omnis creatura vel nichil
omnino preponat voluntati creatoris Ergo voluntas
dei maior est quam totus mundus Utique Si in
stares coram deo et aliquis diceret respice retro aut
totus mundus peribit deus autem diceret nolo ut re
spicias sed me inspicias debes tu deum contempnere
qui est creator omnium rerum et gaudium angelorum
ut liberares tristitiam mundi Minime homo
adam sicut coram deo stetit et dyabolo inclinante re
tro respexit et maius peccatum quam mundus est commisit
Quo maius Quia sex criminalia flagitia
in hoc uno crimine commisit quibus septe etates sue
posteritatis morti involuit Que fuerunt illa
peccata Primum superbia fuit cum deo equalis
esse voluit et ideo factus est omnium infimus qui fuit omnium
prelatus. Unde dicitur Quia immundus est coram deo
omnis qui exaltat cor suum Secundum inobedientia
fuit cum mandatum preterijt et ideo factus est etiam ci

oia inobediencia que prius erat subiecta. De hoc
dr. Quasi scelus ariolandi nolle obedire. Terciu
auaricia erat nec plus qua concessu erat accipie
rat et io concessa oia amiserat. De h° dr. Auaricia
est ydolorum seruitus. Quartu erat sacrilegiu cu ne
titu in sacro loco qui furtiue surripuit et io de pa
radiso excludi meruit. De h dr. Qui prophanat
sca astus exterminabit. Quintu fuit spualis forni
catio qr aia illius deo erat iuncta si cu spiritu deo
dyabolu admisit qui cu expertus adulteriu comi
sit et io veri sponsi amicicia amisit. De h° dr.
Perdes omes qui fornicat abs te. Sexto homi
cidiu perpetrauit quo se et oi genus humani i morte
precipitauit. De hoc dr. Qui occidit morte mo
riet morte scz eterna. Unde et i interiori hoie mor
est mortuus et iacuit i sepulchro corporis sepultus
Nomine i° inser a nequissio et mendacissio
spu erat seductus Non io imus erat impo
tus Si eni quis seruo suo opus iniget et mos
traret ei fouea ne intus caderet deinque surgere non
posset et ille pro contempto dno sponte i fouea ca
deret et i inceptu opus inactu remaneret iniq ee
reus summo duplici culpa esset obstrictus. Una q
dnm contempsit et alia que sic i incptu opus ipote fecit
sic fecit ada deu contempsit opus in obediencie de
seruit fouea mortis incidit Qualiter op
tuit eu redimi Honore que deo abstulit redd
de debuit et pro peccato satisfacere quod fecit valde eni
iustu est ut qui alij sua abstulerit et ablata re

statuat et pro iniuria illata satisfaciat Quid
abstulit homo deo Totum quod proposuit in sua cu
ria de suo genere facere Qualiter ablatum honorem
debuit reddere Diabolum ita vincere ut ipse vic
tus est ab eo et per se omnes posteritatis ad vitam
restituere tales quales futuri erant si permansissent
Qualiter autem satisfacere Quia peccatum
maius mundo commisit, aliquid maius mundo deo solvere
debuit Homo neutrum horum nulla facere potu
it Ideo in morte permansit Et cur pe
nitus non periit Statutum dei mutari non
potuit Proposuit enim ex genere ade electorum numerum
complere Quid ergo Quia debitum hono
rem non solvit deus ab eo iuste accepit et eum
penis subiecit Quomodo est honor dei pe
na hominis Quia quem dulcem patrem ut filius in
gloria habere contempsit hunc severum dominum in tormentis
et rebellis servus sentit Cum solvere vellet et
non posset cur deus tamen misericorditer sit non ei di
misit aut talem in gloriam assumpsit Si deus ei
iniuste dimitteret honorem quem habere non posset im
potens esset. Si autem hominem peccatorem impunitum in
gloriam assumeret (unde angelum pro una cogitatione ex
trusisset) iniustus esset porro si peccatum impunitum
remaneret aliquid in regno dei inordinatum esset peccatum
quippe puniri debuit. Quis enim gemmam de ceno sub
latam in thesauros suos recondat impurgatam Ad
quem finem ergo debuit devenire Cum transfu
ga servus cum furto dominum suum ad sevissimum profu
git tyrannum filius regis missus est de palacio in

cartem post conte servm qui tyrannum cteret
et substitum servm tu rebus in gratm regis redi
teret Quare ho no potuit pse redire p9
lapsu Quia sicut no pse sed p aliu impul
sus cecidit Ita dignu erat ut pse non posset
et vellet p aliu adiut9 resurgeret Cur no
misit angelu ut eu redimet Si angel9 ho
mine redimisset tu ill9 servus esset. Homo
aute post restitu debuit ut eqlis angel esset et
aliud obe erat angel9 in sua na inualid9 erat ho
mez redime s aute ho fieret m9 posset
Quare no creavit aliu hoiez de tra et misisset
eu p pdito Si novu hoez de9 creasset et
misisset tu redeptio ad gen9 ade no ptineret
de suo eni gne esse debuit qui p hoie satisfa
ceret Cur no misit patriarcham vel pphaz
Patriarche et pphe concepti et nati erant
i petis et ideo gen9 huanu redime no potuit
Resolue ceteru Igit qua angel9 redi
me no debuit et homo satisface non potuit
dei fili9 p que int et redeptio fieret per eu
assupsit plenu hoem et in duab9 natis fu
est una psona et i i9 na qua de9 erat vicit
dyabolu ut ipe vicerat hoiez et oib9 pde
stinat9 apuit celu et anglis coequavit qd
sol9 de9 potuit. In ea aute na qua erat homo
pximia mai9 mundo soluit et morte indebita
subijt qd homo facere sol9 debuit Budus ser
mo oris ... tu qui decelo edurit ...

dei Sed dic ut cur filius incarnatus sit et no
pr uel spus scus   Si pr uel sps scs in
carnaret duo filij in trinitate computarentur Unus
filius virginis qui esset incarnatus alter filius dei
et alia causa erat. filius est dei similitudo angeli et
ho assimilarat dei similitudine debuit quoque incar
nari cum spualis ruina sua fuerat ut ipsi in similitudi
ne servaret et in imagine reparet. Aliud etiam
Creata oia per filium et io redemptio per eu
Cur voluit nasci de virgine   Quatuor mo
dis fiunt homines. Uno modo absque pre et matre
sed de terra ut adam. Scdo mo de solo viro ut
eva. Tertio mo de viro et femina ut cottidie homines
nascuntur. Quarto mo de sola femina quod privilegium
xpo reservatum est ut sicut mors per feminam
virginem mundum intravit Ita vita per feminam virginem
intraret que mortem excluderet   Cur de maria
et no ab alia   Quia hec prima in mundo vir
ginitatem deo vovit   Quare no venit mox in
tpe ante diluvium   Si ante diluvium venisset
dicerent homines illius tpis no fuisse necesse eum venis
se cum ipsi a parentibus suis oia bona didicissent qui
nup de paradyso venissent et a deo et angelis eius
oia edocti essent   Si autem post diluvium venisset
dicerent deum noe et abrahe locutum fuisse oia agen
da vel vitanda ab eis didicissent   Quare no
venit tpe legis   Si tunc venisset dicerent
iudei se copiose a lege instructos gentiles vero
a philosophis habunde edoctos   Cur non dis

tulit usque in fine mundi Tunc pauci eum
mutarent et electorum numerus non impleretur. Necesse
ergo fuit eum venire quando erat plenitudo temporis
Quare fuit illud tempus Quare prefixit deus pr
ante secularia tempora scilicet cum iudei se magis lege gra
vari quam relevari ingemiscebant et gentiles re
licto naturali usu contra naturam turpiter viuebant et neque
sacerdos neque leuita subueniret qui semiuiuum in
mento sui corporis imponeret et ad stabulum sup
ne curie perduceret Quomodo potuit nasci sine
peccato de massa peccatrice Ab inicio quosdam
deus quos sibi familiarius coleret de aliis segregauit
de quibus virgo per lineam deducta pullulauit
Que olim velud virga arida sine humore flo
re protulit ita sine concupiscencia mundi edidit
saluatorem Qualiter genuit eum Sine
sorde et sine dolore clausa eum ianua thalamum
uteri introiuit humanam naturam sibi coniunxit Clau
sa porta ut sponsus de thalamo processit
Cur nouem menses clausus fuit in utero Ut
homines qui erant clausi in miseriis huius mundi
sui misericordia reduceret ad consorcium nouem ordinum
angelorum Qua hora natus est Media
nocte ut dicitur Dum nox medium iter haberet sermo tu
us a regalibus sedibus venit Cur in nocte
Primo quia occultus venit Deinde ut eos qui
erat in nocte errantes ad lucem veritatis perduceret
Sciuit aliquid infans Ymmo plane utpote
deus in quo fuerunt omnes thesauri sapiencie et sciencie

absconditi Potuit ambulare vel loq mox
natus Secundu potencia potuit utrumq sed
qnam naim p oia absq pcco mutari volebat
Contigit aliqd mirum eo nascente Septe
spalia miracula Que fuerunt 1a Stel
la mis pfulgida apparuit Circulus aureus vel pur
pureus circa sole claruit Fons olei de tra erupit
Pax magna fuit Universus orb ad censu est
descript Univ ad prop mlia hom qui deu re
cusaverunt est una die occisus Et anial brutu lo
quebat Velle horu misticu audire Stel
le signat stos Stella i pclara luxit qr suis
stos venit Circulus aureus vel purpureus circa
sole pfulsit quia sol iusticie celum auro sue divi
nitat illustrare et purpura sue passionis coronare
venit Oleu signat misam fons olei de tra fluxit
quia fons vite de virgie manavit Pax in
gentib venit vel extitit quia vera pax eternis ap
paruit Mundus ad censu est descriptus quia ad supnu
censum consumate est signatu genus humanu Qui
deu recusaverunt occisi sut quia q dixerunt nolumus
regnare hunc s hos despicerunt. Pecus loque
bat quia ppls gentiu ad laude dei convertebatur
Oia que desiderat cor meu audio Qua
re attraxit tres magos cu muneribus Qa
tres ptes mundi. Asia affrica. europia. fide et
ope ad se trahere voluit Cur fugit magis i
egiptu qua in alia tram Ut ostenderet se ve
ru moyse ut sicut moyses pplm dei de pharaoe

et egipto liberatus in terram duxit promissionis. Ita
ipse populum fidelem de diabolo et inferno liberatus
ad regnum duxit beatitudinis. Unde et post septem
annos reuertitur ad terram israel quia post septem dona spiritus sancti
de mundo reducit ad celestem iherusalem Qua
re in triginta annis non docuit nec signum fecit
Exempli gratia. Venit in mundum ideo voluit prius facere
et tunc docere ut dicitur. Cepit ihesus facere et docere
Per hoc quoque exemplum prebebat ne quis ante etatem
legittima etate docere presumeret vel prius velit do
cere quam discat Cum in eo fuit plenitudo diuini
tatis corporaliter et nichil possit ei gratie accedere cur est
baptizatus Ut nobis aquas ad baptisma sanctifica
ret Quare in aqua baptizatur Aqua contraria
est igni Quid est peccatum nisi ignis Sicut
in anima ira in carne concupiscentia Unde et igne
supplicii punitur Ut hunc ignem extinguat in aqua
baptizatur est et aliud aqua sordes diluit sitim ex
tinguit ymaginem reddit Ita gratia spiritus sancti in
baptismate sordes peccatorum abluit. Sitim anime ex
dei extinguit ymaginem dei per culpam amissam resti
tuit Cum scriptum sit de deo. Speciosus forma
pre filiis hominum erat in corpore pulcher Secundum
naturam talis fuit qualis in monte discipulis apparuit sed
quia homines eius claritatem ferre non poterant sub lar
va apparuit quia forma despectabilis fuit. ut dicitur Vidi
mus eum non habentem speciem neque decorem Erat pas
sibilis et mortalis Passio et mors pena peccati
est sed ipse absque peccato venit et absque peccato exivit

igitur secundum naturam impassibilis et immortalis fuit Sed
secundum potentiam utrumque voluit esse passibilis et mor
talis Quare mortuus est Propter obedientiam
ut dicitur Christus est obediens patri usque ad mortem
Coegit ab eo pater mortem Minime Cur
occiderunt eum iudei hoc volo a te audire Quia
iusticiam vivendo et veritatem docendo indeclinabiliter
tenuit Hanc obedienciam quamtas divinitati de
buit. Hanc deus ab omni rationali creatura exigit
Quis umquam pater unicum et bonum filium occidi per
mittit si prohibere queat Cum deus vidit filium
suum tam egregium opus velle scilicet tyrannum expug
nare et captivum ab eo liberare ad tam laudabile
opus ei consensit et eum mori permisit Quo
apud deum iustum fuit quod optimum pro impio dedit
Quia pessimus simpliciter hominem seducebat
iustum erat ut optimus pro eo obses fieret qui pes
simum vinceret et innocentem pristine libertati
restitueret Sed et tali modo sua caritate deus ostendit
mundo. ut dicitur Ut servum redimeres filium tradidisti
Si pater tradidit filium ut dicitur Qui proprio filio
suo non pepercit sed pro nobis omnibus tradidit eum et
filius seipsum tradidit ut dicitur Qui tradidit semet
ipsum pro nobis quid peccavit iudas qui tradidit eum
Pater tradidit filium et filius seipsum propter cari
tatem iudas propter avariciam Quare voluit
mori in ligno Ut eum qui per lignum vicit vi
nceret et eum quem in ligno tenuit redimeret

109

Quare i cruce Ut quadripertitu mundu salvaret
Qua obre pmisit sibi qnqz vulnā infigi
Ut redimeret humani gnis qnqz sensus a dya
bolo captos Valuit mors ei9 cohamiedu
oia pcca Transcendit et infinite Pba
Si totu te corp9 staret et eu dinu maies
tatis staret et aliquis diceret t' infice hūc aut
tot9 mūd9 intibit interficies eu ut salvaret mūd
Nequaq̄ Quare Quia ei9 vita
longe videret digmor aliis q̄ infiniti mundi
et tale pctm videret gmitte qd in mūb mū
dis non possit copēsari Sicut g° vita ei9
digmor infinit mūd ita mors ei9 longe pci
osior fuit i mirabilib9 mūdis. Ideo sufficit ad
redeptoz om̄ Quid dedit ei pat p h°
merito Quid daret ei cu sua essent oia
ut dr̄ cfili oia mea tua sut Non potuit
mercede sue mortis dare cu vellet Po
tuit Ideo dedit ea hoi p q° het oia sustim
it p passioe impassibilitate p morte immor
talitate p pegrinatoe etna priaz Quot
horas fuit mortu9 Quadraginta Qr
re Ut q̈tuor ptes mūdi que in decalogo
legis erat mortue vivificaret Quare
crucifixerunt eu Quia p iudeis et genti
bus mori voluit. Iudei morte ei9 consiliati
sut Pagani vo eu crucifixerunt Cur ia
cuit in sepulchro duas noctes et unu diem

Due noctes sigficat unas duas mortes
Una corporis . altera aīe . dies sigt sua morte
que fuit lux nr̄e mortem, una absulit al
tera ad operatum electis reliqit quam demo ne
mes contabit   Quo iuit aīa ei9 p9 mor
te   In celeste padysu ut dixit ad latro
ne hodie mecū eris ī padyso   Unde des
cendit ad infernū   Media nocte resurrex
cionis q̄ hō angls egiptū deuastauit eā hoā
ī medio nocte xpc infernū despoliauit et cū
triumpho rediens raptos inde ī padysū collaca
uit Corp9 insepultum mansit qd' de mor
te continuit   Unde sentiunt q ab hō mor
tis usq3 in hora resurrectionis ī inferno cū
electis fuit et inde cū eis abiens resurrexit
Quare no statī p9 morte resurrexit
Dicunt ea no mortuū fuisse sed ī tormē
tis obstupuisse Si aute p9 multū tp9 re
surrexisset esset dubiū an ipe esset   Cur
ergo ta cito resurrexit   Ut tristes suos conso
larent qui de sua morte tristabant   Quare
ī prima die ebdomade   Ut ea die mundū īno
uaret q̄ eū creauit   Cur ī tercia die passi
onis   Ut eos qui tribus temporibus ante legem
sub lege sub gra ī peccatis mortui erant subleua
ret et ut nos q' fuis dnis cogitacionibus labimur
per fide ste trinitatis resurgamus   Ubi ma
sit illis quadraginta diebus   In terreno padyso

ut creditur cum helya et enoch et cum hiis qui
cum eo surrexerunt Quale formam habuit
post resurrectionem Septies splendidiorem
quam sol Quali forma viderunt eum sui Ta
li ut ante eum videre consueverant Apparuit
vestitus Vestes quas ex aere assumpserat que eo
ascendente in aere evanuerunt Quotiens ap
paruit Duodecies Prima die octies primo
ioseph ab arimathia includere mox postquam erat
eo quod eum sepeliverat ut scripta nichodemi de
clarant. Secundo matri sue ut sedulius manifestat
Tercio marie magdalene ut marcus asserit Quarto
duabus a sepulchro revertentibus ut matheus pandit
Quinto iacobo ut paulus testatur. Sexto petro ut
lucas fatetur qui propter negationem ab aliis segregatus
in fletibus per manebat. Septimo duobus in via emaus
euntibus ut iohannes describit ut iterum lucas loquitur
Octavo omnibus clausis ianuis fere ut iohannes de
scribit. Nono in octava die quando cum thomas pal
pavit. Decimo ad mare tyberiadis Undecimo
in monte galilee. Duodecimo recumbentibus undecim
discipulis Cur dicit evangelista Apparuit primo
marie magdalene Evangelia cum summa auctoritate
sunt edita et scribere nolebat nisi ea que omnibus nota
erant ut dicitur Multa sunt que fecit ihesus que non
sunt scripta in libro hoc idest in evangelio In aliis autem
quamvis non tamen omnia inveniuntur Que cum fide concede
ret scribere voluerunt Unde resuscitationem lazari iohannes

solo narrante textu tacuerit ewangeliste Ascendit
solus Cum tu eo surrexerunt tu eo etiam asce
derunt Qua forma ascendit Ipse ad nu
bes ea forma qua ante passionem susceptus ante a nu
bibus ea quam in monte apparuit Quare non statim
ascendit ut resurrexit Propter tres causas
Primo ut sui comprimente dicunt cum veritatis
resurrexisse quem viderent manducare et bibere Se
cundo post quadraginta dies voluit ascendere ut de
monstraret eos qui decalogum legis per quatuor ewangelia
impleverint post se celum scandere Tertio quod etiam
quia corpus Christi est post passionem qua sub antiquo
erat passura deinde post quadraginta dies credit
ascensura Quid est Christum ad dexteram patris
sedere Humanitate in gloria divinitatis requiescere
Qualiter interpellat pro nobis patrem Represen
tando iugiter sua passione Cur non mox mi
sit spiritum sanctum sed post decem dies Ob tres causas
Primo ut apostoli ieiuniis et orationibus se aptos ee
adventui prepararet. Secundo quod spiritum sanctum perciperent
qui decem precepta complerent Tertio quod in quinqua
gesimo die a resurrectione ut sicut populus dei post
liberationem ab egipto quinquagesimo die accepit le
gem tionis ita populus fidelium post liberationem sua anima
do quinquagesimo die accipet legem amoris In iubi
leo etiam id est in quinquagesimo anno recepit populus a
missa libertate et hereditate Ita et hac die populus
christianus recepit amissa libertate et hereditate pa

Dist. Habet xpus nunc plenum gaudium

Quodammodo habet quodammodo non habet. Quantum ad suam personam plenissimum quantum ad suum corpus quod est ecclesia ad huc minime Ad huc enim non sunt omnia subiecta pedibus eius A iudeis n ad huc blasphematur A gentibus subsannatur Ab hereticis laceratur A malis xpianis impugnatur In membris suis cottidie patitur Cum habet omnia collegit tunc plenum gaudium habebit. Quo est ecclesia eius corpus et ecclesia eius membra Ut corpus capiti inheret et ab eo regitur ita ecclesia per sacramentum corporis xpi coniungitur ei. Unum corpus cum eo efficitur a quo omnes iusti in suo ordine ut membra a capite gubernantur Cuius capitis oculi sunt prophete qui futura providerunt sunt apostoli qui alios de via erroris ad lumen iusticie deduxerunt. Aures sunt obedientes Nares sunt discreti flegma quod per nares eiciunt qui de iudicio discretorum de capite xpo emungunt Os sunt doctores. Dentes sacre scripture expositores Manus ecclesie defensores. Pedes agricole etiam pascentes. Porro fimus qui de ventre porci egeritur sunt immundi et alii iniusti etiam facinorosi. qui ventrem matris ecclesie onerant. quos per mortis egestionem demones ut porci devorant. quod totum corpus compage in unum deglutinatur Quare corpus eius de pane. et sanguis eius de vino confectum Corpus ideo de pane. quia ipse dixit Ego sum panis vivus qui de celo descendi Sanguis autem de vino. quia dixit Ego sum vitis vera. Et

sicut in pane corpus nutritur. ita xpus cibo animam re
ficit. Et sicut panis ex multis granis conficitur
ita corpus xpi ex multis electis colligitur Et sicut pa
nis igne coquitur. ita xpus in camino passionis as
satur. Qui panis etiam azimus dicitur. quia ut agnus
pro nobis ymolatur. Vinum ex multis botris eliquatur
et in torculari exprimitur. ita corpus xpi ex multis ius
tis compaginatur. qui et in prelo crucis torquetur. quod vinum
in sanguinem vertitur. ut animam vitam que in sanguine est per
fecte vivificet   Cum species panis et vini in
deatur. quomodo caro et sanguis predicatur   Hic me
sit id quod maria genuit. quod in cruce pependit. quod
celos penetrauit. Species ergo panis et vini rema
net. ne si tu purum ut verum est. sanguinem de latere stil
lante cerneres. hunc labiis attingere abhorreres.
et ut maius inde haberes tu non visum. sed in fide
crederes   Que salus est in hoc   Summa
Sicut cibus in carne comedentis vertitur. ita quisque
fidelis per comestionem huius cibi in corpus xpi conuer
titur. Legitur per fidem mundi viciis et concupiscenciis
xpo concrucifiximur In baptismate xpo consepelimur.
Ideo et tunc in memoriam per cibum corporis eius ei incor
poramur. et ideo necesse est. ut illuc quo xpus est trans
feramur.   Habent plus sacietatis qui plus accipiunt
Ut de manna dicitur Qui plus collegit. non
plus habuit. nec qui minus collegit. minus habuit. ita
omnes equaliter sumunt. et vniuersaliter totum agnum dei come
dunt. et tamen integer in celo permansit   Quam
mercedem habent qui hoc digne tractant   Dupliciter

nno remunerabunt(ur) Vna corona. quia h(oc) vera vite
tractat. Alia q(uia) se ad h(oc) dignus morib(us) coap
tant coronabunt(ur) Quid de hijs sentis qui h(oc)
indigne. et contra canonum instituta agunt Qui contra
ius [illegible] fasciis pub(lice) in fornicatione vita ducunt vel
ecclesias aut ordines emunt et pravo exemplo populum
dei occidunt et hec omnia temere defendunt. Hij tales
sunt domini traditores et simul crucifixores. Quare
tamen dicunt sacerdotes missas celebrare Dei solius
causa et sue salutis atque totius ecclesie. Sed ipsi lucri
causa celebrant. ut videlicet ab hominibus honorentur et temporalibus
rebus ditentur. Qui contra misterium passionis Christi pro
fauore humano et pro lucro temporali vendunt. quid
aliud agunt quam Judas dominum tradunt Cum vero sordidis
manibus et polluta consciencia id tractare presumunt in
cuius conspectu nec celi mundi sunt quid aliud faciunt
quam deum crucifigunt Potest populus eorum culpa
pena trahi Cum filij Heli polluerunt domini
domini sacrificium. totus pene populus cum eis subijt in
teritum. Unde patet quantum ceci istos cecos sequuntur in
foveam cadunt. ymmo si contractando eos communicant cum
eisdem etiam peccatis participantur Quid si ministri eis
communicauerint Qui tangit picem inquinabitur
ab ea. et ideo qui eis communionis ministerij communicant. cum
ab eis contaminantur. quia si respuerit error non no
cebit Conficiunt tales corpus domini Quam
uis dampnatissimi tamen per verba que recitantur fit
corpus domini. Quod non ipsi sed Christus conficit et per

i multos salutē filius operatur. Unde et a pessimis
no peyoratur. et ab optimis non melioratur. Sic
solis radius a ceno cloace no sordidatur. nec a sua
rio splendificatur. Cum g° bonum sit qd p
eos conficitur et accipientibus non ab eis sed a xpo
detur. Cur bonum pcipienti in pniciē vertitur.
Bonum pcipienti no solum pdest. sed etiā obest.
si gdictum h° ab eo accipit a q° no debet
ba In paradyso nullum pomum erat malum. qz
deus fecit oia bona valde. sed homo bonum sibi in
malum vertit. qz h° a serpente primo adval prepe
no spreuit Si quis est positus i mortis pi
culo un muniendus est ab h° malo Si q's
zelo iustic ab eis comunicacoez accipē renuit
et se p os sacerdotum in veritate ecclie cottidie co
municarē no dubitant huic credo hac fide saluari
quia et ioseph corpus ihu a pylato accepit
Possunt dein platice p ipso primo magis
offendunt. suo n ingressu locum scm contaminat. ves
tes sacras et vasa deo dicata suo tactu gmacu
lat l Hos et horret angelorum cinctus. hos fugit
ipe dns. ut dr. Pro noraverunt eum filii sui.
primo no filii in sordibus. Ideo abscondā faciē me
a ab eis dicit dns. filios ppter sacerdotes dixit
no filios ppter sordes submixit l Hor sacrificium
no suscipit dns. sed abhorat. ut dr. Sacrificium
vrm odit aia mea dt dns qa panē pollutum
obtulistis m. Corpus dm tu pollui negat quātum
i ipis est pollunt tu indiscrete velud aliū panē

Nota bene

sumunt. Quorum corpus non suscipitur sed fiet in prima
quia non exaudiet dominus. Benedictio eorum in male
dictionem convertitur. ut dicitur Convertam benedictionem vestram in
maledictionem ait dominus. Sumunt boni corpus domini

Soli dei filii accipiunt corpus domini qui corpori
sunt incorporandi et domini insinui. Mali autem qui in
corpore non manent. quamvis videantur carnes porrigere
corpus christi non sumunt. sed indicium manducant et
bibunt. Corpus autem christi per manus angelorum in
celum defertur. Carbo vero a demone eius in os
poni dicitur ut expansus testatur. et quando hoc sumunt ut ait
dominus vertitur eis in fel draconum. et in venenum aspi
dum insanabile. Nonne iudas accepit de quo
petrus. Nequaquam. quia petrus dominum dilexit. ideo
acceptum sacramentum cum domino communit. Judas vero
qui dominum odivit speciem quidem panis accepit. sed
virtus sacramenti in christo permansit. ideo post buccellam
morsam. cum dyabolus intravit. quamvis unde non cor
pus sed buccella tamen intincta sit non consecrata dedit

Est eis obediendum. Ubi boni precipiunt
non eis sed deo est obediendum. dicunt enim et non
faciunt. Ubi mali imperant contempnendi sunt. quia
obedire magis oportet deo quam hominibus. Possunt
solvere et ligare. Si ab ecclesia publico iudicio
separati non sunt. quamvis ipsi fortiter ligati non sunt
utrumque possunt. quia non ipsi sed corpus per eorum
officium ligat et solvit. Si autem a iudicio ecclesie
fuerint exclusi. spernendi sunt ut ethnici. Quia

Dum iudas cum aplis fuit amicus apparuit. ut alii
apli predicavit. baptizavit signa fecit. postquam
ab eis recessit. ut publicus hostis apparuit. Ita
isti quamdiu sunt in communione ecclesie. omnia sacramenta
per eos facta erunt rata. Si vero exclusi fuerint
quecunque egerint erunt irrita. Quia ipsi sunt lupi
a xpi ovibus fugiendi Ut dicitur. Exite de medio eorum
populus meus. ne participes sitis tormentorum eorum. Non
potest homo sua propter eos derelinquere. Ista sepa
ratio non potest corporaliter fieri. nec decet. quia si bonum
amat separatur. iam nemo per eos ad bonum convertitur
Quibus modo tamen sunt vitandi. precipue in communione
et ministerio dei. Ut dicitur. Nec cum huiusmodi ci
bum sumere. fugiendi sunt mente et voluntate. ne con
sentiat operibus eorum. Qualiter fit consensus ad il
lorum actus. Si illorum malefacta laudantur. et ad per
petranda flagitia consilio vel pecunia auxilian
tur. non solum qui faciunt. sed qui consentiunt facien
tibus digni sunt morte. Itaque quilibet mali. qua
diu ab ecclesia non sunt segregati publice non sunt de
vitandi nisi si omnes cuiuslibet et prelati et subdi
ti ita in malo consentiant ut nullus eorum pravitate
arguat. tunc omnimodis sunt fugiendi. quia tunc
sunt cum eis puniendi. Debent mali verba dei
dici. Si sunt non sunt eis dicenda. quia pro
ditor est qui eis cum sunt hostes referet dei se
creta. Unde precipitur. Nolite sanctum dare canibus
nec mittatis margaritas porcis. ne conculcent

et irrideant. Ubi autem nesciunt propter electos qui
inter eos latent conatendos sunt sermones dei
proferendi. Sicut et dominus non cessavit petro et
aliis salvandis verba salutis ministrare quamvis sciret
iudam et phariseos inde scandalizandos cruciari

Debent tolerari sicut dominus tolerauit iudam

Mali in ecclesia sunt tolerandi et non imitandi
quousque scilicet in ventilabro veniat. qui grana de
paleis excutiat et zizanias igne tradat tri
ticum in horrea sua recondat Segregatum ab
omni malo colloret te deus bone ingr in celesti gre
mio Amen

[A]nima mea exultat in domino quae de ipso igno
rantie nebulositate per te illustratus sum sacre
medio. Queso itaque detur etiam ut liceat adhuc
michi pauca inquirere Quere quae vis et au
dies quod cupis Dicitur malum nichil esse. et si
nichil est. valde mirum videtur. Cur deus angelos
et homines dampnet cum nichil faciant. Si autem ali
quid est videtur a deo esse cum omnia sint. et sequitur
quod deus sit auctor mali. et iniuste eos qui hoc faciunt
dampnari A deo nempe sunt omnia. et omnia fecit
valde bona. et ideo malum per substantiam nichil probatur
esse. Omnia autem quae fecit deus subsistunt. Omnis
vero substantia bona est sed malum non est substantia. igitur
nichil est Est autem malum nichil est aliud. nisi
ubi deest bonum. sicut cecitas ubi non est visus
et tenebre ubi non est lux. Cum cecitas et tenebre

non sunt substantie. Creatura sunt: creatura, natura, factura. Cre-
atura ut elementa; natura ut quod ex eis nascitur; factura
quam homo vel angelus facit aut patitur. Factura peccati
patiuntur penas peccati. Hoc Deus non fecit, sed fieri
permisit, ut dicitur: Deus mortem non fecit. Pec-
catum autem nichil est aliud quam quod sunt precepta non
facere, et aliud quam preceptum est agere. Sicut nec
malum est aliquid nisi bono vel gaudio carere, quod
saltem vocabulum habet, a Deo tamen non habet. Cum
fit per illam substantiam quam fecit Deus. Iuste vero dap-
nat eos Deus, id est non dat eis gaudium qui non
faciunt vel aliter faciunt quam sit preceptum. Quis
est auctor peccati? Ipse homo. Inventor vero
diabolus. Est quoque peccatum? Unum pec-
catum scienter commissum gravius est toto mundo.
Quidquid autem mali vel peccatorum agitur totum in laude Dei
vertitur; et ideo in omni creatura Dei nichil mali esse vel
fieri comprobatur. Quid dicis, homicidium et ad-
ulterium non est malum? Homicidium sepe bonum pre-
dicatur, ut occisio Golie a David, Holofernis a Iu-
dith. Quid tunc malum dicitur? Cum ipso impulsu perpe-
tratur. Coniugium bonum creditur, sed ideo malum est
adulterium quia aliter fit quam sit concessum. Quomodo tunc
in laude Dei vertitur? Cum ab eo iuste punitur. Si-
cut enim imperator est laudabilis quod milites suos
remunerat, ita causa est laudabilis, immo laudabilior,
quod predones et latrones dampnat. Ita utrumque sic in sal-
vatione iustorum glorificatur, sic in perditione impiorum p-

oia laudat Cum scriptum sit. Nichil odisti
eorum que fecisti. quo dicitur deus bonos amare ma
los odio habere Cuncta diligit deus que crea
uit. sed non cuncta in uno loco locabit. Sicut
enim pictor omnes colores diligit. sed quosdam
pre aliis eligit et vnumquemque apto loco ponit Ita
deus vnumquemque sibi conuenienti loco disponit Ideo
dicitur eos diligere quos in celesti palacio recipit
et illos odisse quos infernali carcere mergit Quid
est liberum arbitrium libertas eligendi uel bo
num vel malum. Homo in paradyso habuit liberum
arbitrium. nunc vero captiuum quia bonum non vult
nisi gracia dei preueniatur nec potest nisi eum subseq
tur Quid dicis de hiis qui seculum relinquunt
et religionis habitum sumunt transacto autem aliquo
tempore recidunt. et peiores quam prius erant fiunt. Quin
da vero aliqua bona incipiunt. postea deserunt et
ad iniquitatem redeunt De hiis dicitur. Sala
tores et callidi prouocant iram dei. Sepe saluus
errante ferus ad pratum protrahit. et ipse ad opus suum
redit Ita isti electos dei ad deum protrahunt et
ipsi ad mala studia redeunt. Sicut eciam ciconia
transeuntes ad regnum ducit et ipse non intrabit. Sic
enim dyabolus seruit deo ita membra eius seruiunt electis
eciam tali modo Quo seruit dyabolus deo
Quia gloriosus princeps deo seruit ex impalacio
serit eum deus laboriosum fabrum in hoc mundo. ut eo
actus totis viribus seruiat. quam naturaliter deo fruende
neglexit. Vnde dicitur creatura eum te summum seruitorum

cuius fabri caminus est afflictio et tribulacio. Fol
les sunt temptatores mallei et forcipes sunt tirannes
et persecutores lime et serre. sunt lingue male
dicencium et detrahencium. Tali camino et hiis
instrumentis purgat ipse aurea vasa celestis regni
hec sunt electi in quibus renovat ymaginem dei Re
probos autem qui contra regem agunt ipse tortor ut hostes
punit. tali modo serviunt dyabolus deo Mali
sunt membra eius electis Cum eos trahunt
ad regnum simulacione. vel impellunt adversitate Si
mulacione quidem trahunt eos. ad bona opera simu
lant. que interius non amant. Cum filii dei ad hoc in
tencione positi per eorum exempla bona arripiunt que toto cor
de diligunt et ad illi bona deserunt que non amave
runt. isti firmius incepto bono inhebunt. ut olim
cum mali angeli ceciderunt boni firmius steterunt
Adversitate autem eos impellunt cum eis temporalia que
plus iusto diligunt auferunt. et eis ne carnalia
desideria implere prevaleat obsistunt Unde dy
abolo et mali utiles immo necessarii comprobantur
cum per eos electi examinantur. et ad celestia deputantur
Cur mali hic diviciis affluunt potencia
florent. sanitate vigent Econtrario boni inopia tabes
cunt. a malis iniuste opprimuntur. debilitate marcescunt
Propter electos mali hiis redundant ut hec
despiciant quibus florere eciam pessimos videant. Di
viciis habundant primo. ut mala que commiserunt in
sto iudicio dei exple(re) per penitencia valeant. Secundo
ut si qua bona fecerint per hec remunerentur. Tercio ut quia

-faciunt prioribus faciunt. Unde et mercedem suam
recipiunt. Potentia splendent. primo propter se
ipsos. ut mala que amant potenter compleant. Se
cundo propter reprobos. ut eos in malis defendant. Tertio
propter electos. ut eos castiget. et a malis actibus emendet
Sospitate autem pollent. ne tantis hominibus flagella sen
tiant. ut postea eos gravior dolor contorqueat. Boni au
tem inedia ideo. oppressione. languore afficiuntur. ne
in malis delectentur. aut si aliqua mala contra deum egerint
deleantur. sive pro patientia coronentur. Cur etiam
quidam boni hic divitiis redundant. potentia subli
mantur. valitudine roborantur. mali autem penuria op
primuntur. infirmitate laborant. Quibusdam electis
divitie conceduntur. ut bonum quod amant. rebus imple
valeant. et per hec etiam admonentur. si per hec temporalia
superna quanto magis eterna videantur. Potentia sublimantur
Primo propter se ipsos. ut bonum quod mente conceperunt
potenter operari possint. Secundo propter electos ut eis
in bonis tutela sint. Tertio propter reprobos. ut eos
reprimant. ne tantum quantum volunt noceant. Sanitate
solidantur. ne nisi de corporis egritudine contristentur. sed de eo
rum salute letentur. Et quare quidam mali hic egestate
afflictione. corporis dolore suspirant. ut per hec dis
cant quam amarum sit ad quod prius moribus festinant
Quare quidam mali diu vivunt. quidam vero
boni citius moriuntur. et cur quidam boni diutina vi
ta ducunt. mali vero celerius obeunt. Mali ideo
diu vivere permittuntur. et electi per eos exerceantur. et
a viciis corrigantur. ipsi vero postea maiori supplicio tor

querunt. Boni autem cicius tolluntur ne diucius ab ad-
versis atterantur, sed mansuris gaudiis inserantur.
Econtra longeva vita iniustis datur ut cumulus illorum
augeatur, vel plures per eorum exempla corrumpantur. Mali sa-
ne celerius ad tormenta rapiuntur, ut ceteri a sce-
leribus timore terreantur et ab errore retrahantur.
Sunt felices qui adversis non tanguntur. Immo
infelicissimi sunt quibus permittitur hic prospera succedunt
omnia. et omnia desideria sua pro libitu suo implentur, sed
adversitate non tanguntur, quia tali modo ut arida ligna
ad ignem nutriuntur. Econtra sunt felicissimi qui
hic a suis desideriis arcentur, quia tali modo ad regnum
ut filii flagellis erudiuntur. Ut dicitur: Deus flagel-
lat omnem filium quem recipit. Volo etiam te scire,
quod reprobi quamvis totius regni potiantur, omnino in-
potentes sunt, et numquam sine supplicio erunt. Electi
vero quamvis captivi, quamvis in carcere sint, potentes sunt
et numquam premio carebunt. P dei aoie sū-
me thor celen9 inde. Reprobi impotentes sunt,
quia precepti nostri dei bonum nolunt, et eo nullo modo
possunt. Malum autem et volunt et possunt. Malum
vero comprobatum est nichil esse. Ideo constat eos
nil posse. Sine supplicio non sunt, quia semper con-
scientia cruciat, continuo timore angustiat, ne capiantur,
ne occidantur, ne res sue tollantur. Unde dicitur: Non
est pax impiis dicit dominus. Econtra electi omnino
potentes sunt, quia precepti nostri dei et bonum volunt
et poterunt, malum vero respuunt. Premio non carent
quia sine timore vivunt et future libertatis certi

gaudet. Unde dr. Iusto absque timore erit.
¶ Aliud etiam volo tibi insinuare. quod mali nichil boni contigat. et bonis nichil mali eveniat
In dei nomine quod loquere — Nomine mali hic communis delicant. decore et quomodo intero rotundam purpura veste glorant pecunia et magnificis edificiis exaltantur. Contra boni hic carceribus includuntur. verberibus tunduntur. fame et siti et aliis cruciatibus affliguntur. Cum fortuna mali per prospera arriserit et eos copia de suo cornu huius bonis quo cumme iusti repleverit. tunc assilant pisti qui mordentes balnum gratulantur. sed tunc triumpho de aqua tractus eveniant. aut illi tamen poculum mellis prebet. et post sine fine amaro mari epotare coget. Nam post lepulis replent. ut i.e. dives absinthio amaritudinis. per intero aere sulphureo fetore puestium fetore inducent confusione. Pro pecunia et edificiis hereditabunt domes infernalibus atris. Unde dr. Ducunt in bono dies suos. et in puncto ad infernum descendunt. Porro boni quos asperis huius cemodi afficit incommodis similes sunt illis. qui piper vel alia herba amara gustum perlibant. ut vinum post sumptum suavius sapiat. ita ipsi per parte recapient in etiam tabernacula per verbis optiebunt gaudium et leticiam. Pro fame et siti non esurient neque sicient amplius. Pro cruciatibus fugiet dolor et gemitus. Deus reprobat iustos sunt completes et divites. Impios sunt esse inopes et miseros. Nunc sunt digniores. A deo utique sunt omnes digniores

uel ptates bonorum seu malorum. ut dicitur. Non est ptas nisi a deo. Cur at aliqui mali. aliquando vero boni ptates sortiantur. iam supra dictum est

¶ Qua sententia pferat de hijs qui eas uendunt uel emunt Qui eas emunt in simone i titu subeunt. qui vero uendunt in iesi animo lepram incurrunt ¶ Habent plati maius meritum apud deum Ordo officij aut dignitas ptatis nichil confert homi apud deum si desit meritum. Porro qui in ecclesiastica presunt ut epi et psbri. si verbo et exemplo bene psunt. tot premia pre alijs habebunt. quot aie per eos salue fiunt. Ut dicitur. Super oia bona sua constituet eos. Si aute subditis verbum salutis subtrahunt et eos in fouea mortis p praua exempla ducunt tot penas p alijs hereditabunt quot aie eorum exemplo pierunt. uel quot saluare pdicando neglexerunt. Ut dicitur. Cui plus comittitur ab eo plus exigitur. Et iterum. Potentes potenter tormenta patientur Qui aute in secularibus prelati sunt ut reges et iudices si iuste iudicant et subiectos clementer tractant maiorem gloriam pre alijs a iusto iudice deo consequuntur quia qui bene ministrant bonum gradum sibi acquirunt Si aute iniuste et crudeliter pplm opprimunt. atrociora supplicia p alijs habebunt. quia durissimum iudicium fiet eis qui presunt. et iudicium sine mia ei qui non facit misericordia Cum electi non sint de mundo. cur tempore patiuntur aduersa mundi Quia mal

commiscant. ideo cum ipsis aspera tolerant. quia non
immundialibus sepe utuntur. ideo a mundi infor
tuniis affliguntur Cum deus sit omnipotens ut dicitur
omnia quecumque voluit fecit. et iterum. Subest tibi
posse omne quod volueris — Cur dicitur de eo quod quod-
dam non possit. ut est mentiri. et preteritum non re-
facere quod sit preteritum Cum hoc de deo dicitur non
in potentia sed summa omnipotentia predicatur quod vult
omnis natura negat eo ad hoc flectere ut velit statu-
tum suum immutare Aliud est prudentia dei
Sed est congruo quia omnia futura possunt immo
corruperit ut prima Si deus cuncta futura possi-
int. et ea ita per prophetas predixit. et non possit in
sua prudentia falli. et celum et terra prius transeat
quam verba dei possit immutari. Videtur quod continu-
itate cuncta eveniant que umquam contigerunt vel ne-
tur adhuc sunt Due necessitates sunt. Una na-
turalis. ut solem in oriente oriri. vel diem noctem
sequi. Altera voluntaria. ut aliquem ambulare vel se-
dere quod deus vult ut fiat. ut celum et terra movi-
bile est non evenire sed propter omnia nunc est ita contingere
Que autem tamen fieri permittit. ut hominem per
liberum arbitrium bonum vel malum facere non est ne-
cesse evenire. Omnia que futura homines facturi erunt
deus futura presciunt et per prophetas fienda predixit
non tamen sua prescientia aliquibus necessitatem eis intulit ut
fieret. sed potius ipsi earum necessitati intulerunt
in sua voluntate compleret Accidit aliquando

casu Nichil omnino sed omnia dei ordinacione
Quo tunc aliquae ecclesie vel edificia et bonorum
structura igne invadente quasi casu cremantur
Casus nichil est. Scriptum enim est Nichil fit
in terra sine causa. Unde patet quod nulla ecclesia vel aliqua
casa etiam in mundo comburitur vel destruitur nisi prius
a deo adiudicetur. Contigit autem hoc tribus causis
Primo si eedem edes per acquesita iniuste con
structe fiant. Secundo si eas homines plus quam eternam
diligant. Sed nec minimi pecoris homini moritur vel in
firmatur nisi dei nutu iudicetur Cum mors et
egritudo sint pene peccati cur hic patiuntur pecora etc.
pro distinctione peccatricis nesciat Pecca homo
punitur in corpore dolore vel morte in animo torquetur
Hoc potest esse de domesticis quod dicitur de a
grestibus Sed cum egritudine vexatur cruciatur a
corrupto aere vel ab aliis rebus que ob peccatum
hominis in contraria mutantur Quid est predesti
nacio dei Est dispositio qua ante secula
eternum quosdam ad suum regnum preordinavit de qui
bus nullus perire possit et omnes salvari necesse est
et quosdam ad penam quos peccatores presciuit de
quibus nullus erit salvus Si nullus potest sal
vari nisi predestinati. ad quid alii creati sunt. ut mundo
sint vel quod pereunt Quid predestinati fa
ciunt perire nequeunt. quia omnia cooperantur illis in bonum
etiam ipsa peccata nam post ruinam peccati humiliores erunt
et de sua salvacione uberiores laudes deo agunt

Reprobi autem propter electos sunt creati ut per eos
in virtutibus exerceantur et amicius teneantur. et
eorum tollerancie gloriores appareant. et cum eos in
tormentis viderint de sua ereptione amplius gaudeant
Qui etiam propter se ipsos iuste pereunt. cum malum sua
sponte eligunt. diligunt et vellent sine fine vivere
ut possent sine fine peccare Quare permit-
tit deus electos peccare Ut patefiat eis
divicias mee sue Salvantur predestinati si non
laborent Predestinatio taliter est instituta.
ut per ipsos labores regnum dei obtineant. Ut
dicitur. Per multas tribulationes oportet nos intrare in
regnum dei. Paruuli itaque premortuis acerbitate
puericie autem etate data predestinatio per laborem contin-
tur. quia scriptum est. In domo patris mei
mansiones multe sunt. Unusquisque obtinebit man-
sionem secundum quantum laborat. ita ut qui plus laboravit plus
dignitoris. qui minus minorem possidebit. Nullus
tamen plus laborare potest. quam ea divina gratia invenit
nec alia maiorem quam bonitas erit. quam ea ad
quam ante mundi exordium preordinatus fuit. quia
non volentis neque currentis. sed dei est miserentis. ita
nullus reproborum quamtumque plus facere prevalet. quam divina
censura permittit nec alia pena habebit. quia
ad divinum iudicium ante mundi secundum suum meritum in
tera. Ut dicitur. Ante quam bonum vel malum facerent.
Esau odio habui. Iacob autem dilexi. Sicut ea
dixit et ad penitentiam pervenit Quo possunt

dimosti   Qui in bono usque ad finem perseveraverunt
hii de predestinatis erunt. qui vero in malo usque in fine
duraverunt. hii utique de reprobis consistunt. Sicut illi vi-
dentur esse qui multa de deo audierunt et obsequi nolue-
runt. Ita videntur in nostris. qui nunquam aliquid de deo
audierunt. et ideo non fecerunt. Homines sunt ita creati
ut naturaliter propter dilectionem proximi servant creatori per .
fici Quod tibi non vis alteri non feceris. Nullus vult pati
furtum. adulterium. homicidium. non faciat alii. Tunc homines
in proprio sapiunt deo quod est dilecto odiant. quamvis nullus
sit in orbe angulus ubi non sit notus deus aut mercator
christianus. vel alius veniens in illas et in illas terras ubi deus
colitur innoti homines erunt. et quod ibi de deo audierunt.
domi referant. et ideo sunt inexcusabiles   Pos-
sunt excusari qui deum ignorant. et boni: et ideo fiunt
mali   Qui ignorant. ignorabitur. Qui et in
fide et in opere ut gentes ignorant. hunc deus ut hostem
suum dampnat. Qui autem per fidem deum noverunt
sed voluntatem eius simpliciter ut rustici ignorant. si dap-
nantur non graviter dampnantur. Ut dicitur. Servus nesciens vo-
luntatem domini sui. et non faciens vapulabit plagis
paucis. Qui autem per ingenium scire posset sed
pro malicia scire dissimulat. ut clerici durius punien-
tur. Ut dicitur Qui scit et non facit plagis vapulabit
multis. Qui vero bonum audire nolunt. et quod debent
facere. discere contempnunt. dupliciter animadversione subiace-
bunt. Primo pro contumacia quia sciens peccant. Secundo
pro contemptu quia bonum discere recusant. Ut dicitur. Revelabunt
celi iniquitatem illorum. et terra adversus eos consurget.

die furoris dni qui dixerit dno deo. Recede a
nobis sciam viarum tuarum nolumus   Quid est ori
ginale peccatum   In iustitia   Planius edissere
Deus primum hominem iustum fecit. quam iustitiam ipam
servare et posteris relinquere iustum fuit. omnes namque
homines tali iustitia nasci debuerunt. quali adam conditus fuit
Sed quia hanc adam deseruit omnes homines in iniustitia ori
gine concedi sumunt que iniustitia. originale peccatum
vocatur. propter quod omnes homines dampnantur nisi eis in baptismate
per mortem redemptoris dimittatur   Cum ergo peccatum
sola voluntate perpetretur non video quo iuste infanti re
center creato. vel nato peccatum imputetur   Presertim cum
nulla habeat voluntatem peccandi. nullaque iustitia sua
vel iniusticia prevaleat   Infans recens creatus vel
natus tribus de causis reus existit. Primo quia
naturalem iustitiam non habet. quam deus primo homini contulit. Se
cundo. quia debitor satisfaciendi pro contemptu deserendo
existit. Tertio. quia iniustias in tradendo se inutilem deo
suo fecit. Omnes autem homines angelis adequandi iusti
nasci debuerunt sicut deus constituit. Sed quia hanc adam
deseruit. deus eam ab omni posteritate sua exigit
Cum scriptum sit filius iniquitatem patris non portabit
et item. Unusquisque onus suum portabit. quo iuste
ab infante exigitur. quod a parente delinquitur   Nul
lius peccatum ab alio exigitur. nullusque pro alterius. sed pro sua
iniustitia punitur. Deus iustitiam ab omni homine exigit
quam primo dedit. Omnis autem homo in natura est adam. in
persona filius ade. Et quia omnes homines absque hac iustitia
nascuntur. non propter hoc quod adam eam deseruit. sed quia non

ea habet puniunt. ergo quia naturalis iusticia in infante
non inveniatur. a iusticia dei iuste repellitur. ac iustissime
ad iniustis pene a deo subicitur. qui etiam in tercia et in
quarta generacione peccata ulciscatur. Nichil magis cupio
audire. Deus in prima generacione peccata retribuit. dum
peccantes per naturalem legem in sancto diluvio deleuit. In 2a
generacione puniunt. dum delinquentes per ydolatria mari
rubro obruunt. In tercia generacione peccantes mutuunt
dum eos peccatum transgressa scripta lege bellis exterminavit
In quartam generacione peccatores condempnabit. dum pro desperato
ewangelio contemptores eternis ignibus devorabit. quamvis
sepe pro peccatis parentum filii in sua iusticia iuste dese-
runtur ut hic et ibi puniantur. Quatuor quoque sunt genera
peccandi. Cogitacio, locucio. operacio. in malis perseverancia
In tercia et in quarta generacione deus peccata retribuit. dum
per eos in malis perdurantes punit. Cum ergo tunc
ab adam assumatur anima ante a deo tribunal inmo et quo
iuste ab anima exigitur. quod peccatum contraxit. Non
puto te ita desipere ut arbitreris absque anima hominem esse
Anima quippe ad hominem datur ut eum vivificet. Itaque ante
acceptam animam nichil a carne exigitur. nec ab anima ante co-
niunctionem carnis quidquam exigitur presertim cum in semine
humane concepcionis nulla culpa sicut nec in sanguine vel
in sputo esse comprobetur et anima innocens a deo creatur. post
ubi anime et corporis coniunctio homo dicitur et ab homine debitum a deo
iuste exigitur et quia in iniquitatibus concipitur in iniusticia
nascitur. reus iudicii constituitur. Quomodo in iniquitate
concipitur. In concupiscencia. Omnis namque homo de-
bent sine concupiscencia generare sicut manus manum

contingit absque delectatione. Sed quia primus homo a iusticia
originali recessit et interdictum concupivit mox concupis-
centia eum secum sibi subiecit. et ipsum omnesque posteros
suos in concupiscentia contraire coegit. Igitur omnes qui in
concupiscentia concipiuntur iniusti nasci dicuntur. et eo absque
baptismo quod est mors spiritualis mori in celum angelis co-
equandus non assumitur. Nullus quippe angelus iudicabitur
nisi eum nulla iniusticia sicut nec ipsis dampnabitur dampnabitur
Nemo autem mundus a sorde nec infans unius noctis
in orbe. Ad hunc scrupulus animi mei tenet ubi
fortius inherere. Augustinum. Cum caro insen-
sibilis sit. ac per se nichil possit nulla ratione video quomodo
hic adversus spiritum dicatur concupiscere. et eum ad conse-
nsum suum attrahere asseratur. Hoc clavis David clau-
sum tercius reserabit. Quoque hominem huiusmodi carnem
ab adam sumpsit animam autem a deo habere constat. sed concupiscen-
tia nec ab adam nec a deo nullus huiusmodi ignorat. Cum
vero anima carni iuncta fuit. concupiscencia ab ea tra-
hit. Duas autem vires anime nullus dubitat. Una
qua corpus vivificat alteram quod invisibilia considerat
Et ista qua corpus vivificatur. animalitas et carnalitas
vel sensualitas nominatur. Illa autem que invisibilia contem-
platur. spiritus vel mens vel intellectus nuncupatur. Inferior
ergo pars anime que animalitas vocatur a corpore quod corrup-
tibile aggravatur et sensibus carnis vivificata ab eis abducitur
et spiritualia oblivisci tamen interius delectatur. et ideo ca-
ro appellatur. et contra spiritum concupiscere affirmatur. Su-
perior autem vis anime que spiritus interior homo nominatur.

spualia et celestia scrutat(ur). caduca respuens. (et) invisibilium
contemplacione delectat(ur). et ideo carni adversari phibetur
Dr ante caro concupiscit contra animam audire. Quo
pt spus ab aia separi Sicut ada ab eua. Aia
namq(ue) uxor spus scribit(ur). Caro vero ancilla dicitur
Spus itaq(ue) imperet uxori sue p(er) rac(i)o(n)em. aia obedi
at marito suo per dilectionem. Caro ancilla famu
letur p(er) operacionem. Et si uxor ab ancilla illecta mari
tu ad consensum mali incliavit et ipse cu(m) ea per an
cilla pec(ca)tum perpetravit. sicut serpens persuadens. mulier
concupiscens. vir consenciens penis subdunt(ur). Sic
iuste caro illiciens. aia concupiscens. spus consenciens
simul a gaudio concluduntur. Quid igitur faciat
Sara sc(ilicet) aia abrahe i(d est) spiritui ad heres carna
lia respuat spualia concupiscat. Agat ancilla id e(st)
carnem suam vigiliis et ieiuniis ad bo(na) opa constrin
gat. et sic eis psciat idest uxor gaudium nascetur
quo non discordes sed p(er)hem pace concordes con
gratulentur. Et intermedia aia Non gnite
sed vite Quales nascuntur fatui quidam. du(m) aie
racionales sunt Dum crassior humor i(n) viciosis mulie
ris concipitur. quodammodo aie in h(uius)mo(di) corpusculo hebeta
tur sicut eciam adulti aliq(ui) infirmitate sensu p(ri)vant(ur)
Sunt aie ab inicio create aut creant(ur) cottidie
Deus oia simul et semel per materiam fecit. ut
dicitur Qui fecit que futura sunt. p(ri)mordialiter ante omnia p(er)
speciem distinxit. aie igitur ab inicio sunt create et i(n)visibi
li materia formantur ante cottidie per speciem i(n) corporea
effigie. ut dicitur. Pater meus usq(ue) modo opatur et ego operor

et alibi . Qui firmoit sigillatu corda idest aias
Cum deus sume bonus . et sume scus . no nisi bonas
aias recet et ipe propter obedienciam eius corpa itret
vi animare et oim sapore est immundum . tuc cadit
i infernum sz illis corpusculum mox fiut mortuum
Deus aque ois bonitas et ois scitas . no nisi bonas
et scas recipiat aias . et ipe aie naturaliter desiderat cor
pus nutrire . ut nos naturaliter corpus nostrum . Verumtamen cu
intuerit illud i mundum et pollutum vasculum . tota aia
dilecte amplectitur ut plus diligat q deum . Justum igitur
est ut cu ipe sordidum vas nimio caritatis q clau
ditur . amori dei preponat eas deus a suo conspectu ex
concludat   Sentit aliq aie i corporibus infirmum
Legitur de sco Johanne q aia eius ad hunc i morte
propinquum sensit adesse . Unde patet aias quidem prudent
sua no tarde sed p debilitate corporis . deum no pos
se conoscere . Dicitur tu q nulla aia per se ipam plus qua
corpus sciat . nisi a diversitate spu accipiat   Cur
notatis corpus imundum de proprio hoie natum   Quia
de imundo semine concipitur ut dr . Quis pt facere mun
dum de imundo conceptum semine . et alibi . In iniquitatibus
conceptus sum ecce   Cum hoc totus i baptismate mundus
et corpus mundetur . et gnam bonum pdicet quo eius
semine imundum dr   Homo i baptismate intus
corpus sacrificatur . sed rursus semine eius p carnis concupis
centia coinquinatur   Cum nulla conceptio nequeat
fieri absque delectacione carnali . et ideo infans no possit
repugnare parentibus ut puta ad hoc infortunius quo e ipe
i mundus a culpe vel pene obnoxius   Crimine homo

pollucois pp̄ter fidem coniugij parentes desijt. ab i
iusticia autem prime preuaricacionis transfundi quasi
hereditario iure in generacione prolis. et ideo tenetur obnox
ij culpe ade in quo omnes peccauerunt. et quo omnes mor-
tui sunt   Si omnes in ada mortui sunt. quo nas
cuntur homines   Sicut qui ad aliquam fenestram se
demonstrat et statim recedat sic homo nascens qui
se demonstrat mundo et mox in morte reuertitur

Si peccatum relaxatur in baptismo cur baptizatur qui
de eis nascuntur   Si aliqua pasta veneno fuit
corrupta. omnes panes ex ea confecti mortiferi sunt. Sic
ada fuit massa corrupta. et ideo omnes ex eo nati sunt
peccato corrupti. Et ideo morte digni. nisi fuerint in
morte redempcionis per baptismum viuificati. Sicut
ergo parentes proprijs sunt baptismate emundati. ita fi
lios oportet proprijs per mortem xpi in baptismo renoua
ri. vt dicitur Omnes in xpo viuificabuntur   Si
pregnans mulier baptizatur possit infantem eius baptiza
re si in ea moriatur   Nichil nondum enim fuit
sicut ada natus et ideo in xpo non indiget renatus
Cur non permittit deus quosdam nasci ut baptizentur
aut natos prius morte subtrahit quam regenerentur

Iudicia dei abyssus multa ideo occulta quamuis tamen
in hijs elucerat tamen notum sit quod propter electos fiat. ut
videlicet cum istos tam immeritos et pene sine peccato
videt in pena et se post tanta facinora tam indebitos
in gloria videris iubilantes deo grates referat cuius gra
tia tantas penas euaserat   Qua pena habent
paruuli   Tenebras tantum   Noceat aliquid infantibus

q de illicito coniugio scz de adulterio vel cognatis
vel mortuis vel simoniacis nascitur Nichil
omnino Si fuerint baptismate conserati. sicut nec
tritico nocet si furatum vel p fure sint seminatum

Nocet peccatum parentum filiis. vel filiorum parentibus

Scriptum est. pater non portabit iniquitatem fi
lii. et filius non por. iniq. patris. Si filii parentibus in
no malis consenserint. aut parentes filios ab his prohibe
re non poterint nichil nocebunt peccata alterius alter
utris. sicut nec ioseph nocuit q primum patrem ha
buit Si autem parentes filiis et filii parentibus
consensum prebuerint malis sint vero ipsis. etiam non pro
fi p suis malis dampnabuntur Est quare peccatum
ducere cognatam Secundum naturam nullum. sed secundum ec
clesie statutum magnum Quomodo probas hoc
Nullum fuit peccatum comedere pomum. sed quia preceptum
dei comedere fuit maximum Quare tunc olim
patres sibi suas duxerunt consanguineas caritas
apud illos non extendit se latius q ad amicos.
Ut dicitur. Diliges amicum et odio habebis inimicum
debuerunt ergo cognatorum filias accipere. quibus possent
amorem impendere. apud nos autem extendit cari
tas se etiam ad inimicos. Ut dicitur. Diligite inimicos
vestros etc. Quia igitur ipse singulis nos cogit cogna
tos diligere statuit etiam per spiritum suum alienorum fi
lias ducere in uxorem ut inter nos et extraneos sit di
lectionis vinculum quo caritas se dilatet per omne genus
humanum Quomodo probas non esse peccatum cognatam

ducere. licet duobus fratribus duas sorores ducere. licet
soror uxoris mee sit mea cognata per eius sanguinem
imo quia fit meus cognatus efficitur uxoris mee per
meum sanguinem. Secundum naturam nullum est periculum. sed
interdictum gratie propter. Non possum intelligere quo
sit illicitum commatres vel filiolas ducere. Hoc
sicut superius secundum naturam non est periculum sed secundum sacramentum
sicut uxor tua et filii tui sunt in carnali cognatione
sic ille qui eum suscepit de fonte fit eius in spiri-
tuali cognatione. et fit ita tua commater soror tue uxo-
ris. et filiola tua soror tue filie. Similiter si tu alterius
filiam levaveris compater idest frater sui fratris eris. et non licet
illi duas sorores aut mulieri duos fratres habere. in quo per sa-
cramentum tale coniugium est penitus illicitum. Obicitur
quod sacramentum. Per carnale quidem significatur
christi et ecclesie coniugium. sicut enim vir interius coniugio
unum cum ea efficitur. ita etiam per commixtionem corporis
christi unum cum ipso et ipse per assumptionem humane nature
una cum ea efficitur. ut scribitur. Erunt duo in carne
una. Ego autem dico in christo et ecclesia. Sicut ergo humana
natura a christo erat aliena quam sibi coniunxit. ita sponsa debet
esse ex alia parentela. quam vir in matrimonium ducit

Quid dicis de compatribus. Commatres et filiole
ideo nobis in copula interdicuntur. quia nobis spiritualiter
in sacramento coniuncte cognoscuntur. et indignum videtur. ut
de spirituali ad carnale descendatur. Licet plus quam unam
uxorem ducere. Sicut corpus nisi unum catholice
ecclesie copulatur. sic lege et divina virtute non nisi
uni tantum associatur. Unde et primi patres impetrabant.

vii

repetisse non legitur. Ut autem inter xpianos una mortua aliam ducat non e divinum iussum. sed apostolicum permissum. ob incontinentie medicamentum ne in fornicationis per labatur abyssum. Porro quod tertio repetit fornicationi ascribitur

Anima mea congratulare. quia omnia que desiderasti contigit te audire. Eya mi nobilis doctor paraclitus spiritus sanctus tibi habunde infusa consernis largiter eructa. et qui multis desplaris iam dixisti. de reliquis etiam ministris quid sentias exprima. Primo igitur sacerdotes si bene vixerint exemplo. sunt lux mundi. si recte docuerint verbo. sunt sal terre. Aliqui vero ministri sunt fenestre in domo domini per quas lumine sue splendet. Hiis qui sunt in tenebris ignorantie si bene vixerint et non docuerint. sunt carbones ignis qui ardent et non lucent. Si bene docuerint et male vixerint. sunt ardens candela que aliis lucet. et semet cera liquescente destruit. vel campana de qua aliis dulcis sonus redditur et ipsa assidua pulsu atteritur si autem nec bene vivunt nec docent. sunt fumus qui ignem obfumescat. et acie oculorum reverberat. de hiis dicitur. Stelle non luxerunt. id de celo ceciderunt

Quid dicas de mundi contemptoribus. scilicet monachis et aliis habitu religionis Si propositum suum religiose vivendo impleverint cum domino iudices erunt Sin autem miserabiliores sunt omnibus hominibus qui non habent nec seculum nec deum. de hiis dicitur. Descendunt in infernum viventes quia scientes Quid sentis de militibus Parum boni de preda enim vi

iunt. De rapina se vestiunt. inde possessiones emunt
comunde beneficia redimunt. De hijs dicitur. Deserue
runt in vanitate dies eorum. ideo ira dei descendit
super eos   Quam spem habent mercatores
Varia. Nam fraudibus. periurijs lucris de pene
quod habent acquirunt   Nonne sacra loca frequenter
visitant. deo libenter sacrificant. et elemosinas dant
multas   Hec omnia ideo faciunt. ut deus eis res
suas augeat. et habitas custodiat. et per hec re
cipiunt mercedem suam. De hijs dicitur: Qui confidunt
in multitudine diuiciarum suarum. ut oues in inferno
ponentur. mors depascet eos   Quid vero ar
tifices   Pene omnes periuri nam quicquid faciunt
cum maxima fraude agunt. De hijs dicitur Non sunt
tenebre et non est umbra mortis. ut abscondantur
ibi qui operantur iniquitatem   Habent spem
ioculatores   Nulla. tota namque intencio sua
ministri sathane. De ipsis dicitur. Deum non cognoue
runt. ideo deus spreuit eos. et deus subsannabit eos
quia derisores deridentur   Quid dicis de pu
blice penitentibus   Noli dicere penitentibus. sed
deum irridentibus. Deum et eum irridet. se ipsos de
cipiet. qui letantur cum male fecerint. et exultant in
rebus pessimis. Cum homines occidunt iactant cum
adulterauerint exultant. cum periurant aut sacrilegium
perpetrant exclamant. In penitencia constituti diuersa
fercula querunt. varijs potum inebriari gestiunt
et omnibus delicijs plusquam alij defluunt. De hijs dicitur
Dabit dominus in carnes eorum vermes et ignem in eo

tigibile Quid de fatuis Qui pue-
ros reputantur. melius cum fatue nesciunt. et ideo
salvantur Quid de agricolis Homines pre
salvantur qui simpliciter vivunt. et propter dei dei suo su-
dore pascunt. ut dicitur. labores manuum tuarum quia
manducabis etc. vel labores manuum qui mandu-
cant beati sunt Quid de pueris Quotquot
sunt non loquentes ut sunt tenentes duntaxat bap-
tisma consecuti salvantur. ut dicitur. talium est enim regnum
celorum Qui vero conscientes sunt sic superius quidam
pereunt quidam salvantur. ut videtur pauci sunt. qui sal-
vantur. Arta est via que ducit ad vitam et pauci am-
bulant per eam tamen ut columba pura grana eligit
ita christus electos suos de hiis omnibus gentibus latentes
colligit. qui et quosdam de genere latronum assumit
Nomen eius qui est christus. pro quibus etiam sanguinem ef-
fudit. Cum scriptum sit christus pro impiis mortuus est
et gratia dei pro omnibus gustavit mortem Pro sunt
mors eius ipsis christus pro solis electis mor-
tuus est. quia tunc impii erant. quia in infidelitate positi
Pro omnibus autem dicit. scilicet de omnibus gentibus. de om-
nibus linguis. et non solum illius temporis sed prioribus
sanctis et pro hiis qui erant in inferno clausi. ut dicitur
Non solum missus sum ad oves que perierunt domus
israel domus israel est regnum deum videntium an-
gelorum Oves que perierunt electa quos venit
christus sua morte redimere ut dicitur Animam meam pono

ꝓombꝰ meis Ꝑ ſuꝰ dixit. no ꝑillis quibꝰ
dixit. Vos no eſtis de omibꝰ meis. Unde hes
Ꝑ thys rogo no ꝓmundo. Ite. Dilexiſti eos
ante ꝯſtitucōz mundi. de thys dr̄. hic ē ſanguis
nis qui ꝓ multis effunde² no dixit pro ōbus.
Nichil ꝯtulit reprobis mors xp̄i niſi maiori
dapnacōez. et tali mo eciā ꝓ ipis mortuꝰ ē
Omis eni iniqui ab inicio mundi ꝯſenſerunt
i nece xp̄i. Un dr̄. Veniet hec oia ſup ge
neracōz iſtā ſꝫ malorꝫ. Cum xp̄s ſit ipa
mia et miſeracōes eiꝰ ſup oia opa eiꝰ q̄ non
venit vocare ~~no~~ iuſtos. ſed pctōres Cur no ē
miſertꝰ eorꝫ. xp̄s eſt ſup eos miſeracōes
qui ſe cognoſcunt iniuſtos. Impij aut putant
ſe iuſtos. io no vocat eos dns. Un dr̄. Non
miſerearis oibꝰ qui opant² iniq̄tate. et ſi ipſe
ſit ipa iuſtiā ſi ſupi membri dyaboli ſecderet²
mia eēt i iuſta. ergo iuſt eſt mia impijs iu
ticia Porro miſeracōes eiꝰ ſt oia opa eiꝰ. Ip
ſe ſolē ſuū facit oriri ſr iuſtos et i iuſtos et plu
it ſuper eos et paſcit eos Poſſunt aliqui
bꝰ ſignis cognoſci boni et mali Poſſunt
Iuſti nāqꝫ ſibi bene ꝯſcij et de futu² ſpe certi
ſunt. vultu hilares. Oculi eorꝫ q̄da grā iucun
tes i inceſſu modeſti. de habundancia cordis dul
ces i verbis. Mali aut de pūa ꝯſciā et cordis ama
ritudine ſunt de vultu nebuloſo verbis et factis
inſtabiles. riſu inmoderati. triſticia mordaci in

ingressu intrpati sz gressu tardi mo. mo festim venenu qd corde gerut. unc amicis. ut i puis dis effundut Si in morte xpi sut pcca remissa. cur baptizat Pcca p morte xpi relaxat si i fide mortis x̄ baptizat Quot modis relaxat pcca Septe Quibus

Pmo. per baptismu. Scdo. p martiriu Tercio p cfessione et penitecia. vt dr. Confitebor i iusticia mea. et tu remisisti ipietate pec Qrto p lacrimas. vt dr. Bti qui lugent qm ipi cso. Qnto p elemosina. vt dr. Sicut aq extinguit igne. ita el. ext. pcc. Sexto p i dulgencia in nob peccantib9. vt dr. Si remisitis hoib9. et pr me9 dimittit nob. Septio p karitat opa. vt dr. karitas opit multitudine pccor Quid valz cfessio Quatu baptismus. sicut eni in baptismate originalia ita i cfessioe remittut pcca actualia Est eciā iudiciu Duo sut iudicia dei. vnu hic per confessioz. Aliud i ultio die p examinacioz ubi ipse de9 iudex. dyabolus accusator et ho re9. In isto vero sacerdos uicari9 x̄ iudex. ho. et accusator. et reus. Penitecia est sentecia. Qui hic iudicat. no ibi accusat. vt dr. Non iudicat de9 bis in idipsu. et alibi. Si nos iudicaremus. non utiqz iudicaremur Valet pnia uel elemosine si no deserut pcca Sicut oia medicamenta no valent ad sanandu vuln9 qm diu ferru sunt.

infixum nisi ferrum extrahatur. ita oia beneficia non p
derunt nisi pctm relinquatur. Qui facit pctm seruus
est pcti et nec pt aliquid suum facere liberum
Perdunt bnficia mali   Omnibus que fecerint
bonis recipiet hoies retribuciones siue in hac ui
ta. siue in futura. In hac uita. vt dr. de diuite. Re
cepisti bona in uita tua. In futuro. vt dr. Centuplum
accipiet. Ita eciam de oibus malis que fecit homo punie
tur. aut in hoc seculo. aut in futuro. vt dr. Ante dei volun
tatem nichil vmquam transit inultum Quia aut ipse homo punit
penitendo. aut deus vindicat puniendo   Cur quos
sit deus iudeis legalia sacrificia ad non auferent
pctm   Ne ydolis ymolarent quod uiderunt in egipto
positi didicerunt. Ideo et tanto tpe iudeos eos d
tinerunt ut hunc morem obliuiscerentur. et ppter aliud
Sicut iudaicus ppls erat figura. tamquam umbra exem
pli. ita in ea debuit pcedere umbra veri sacrificij
ut in paschali agno vel rufa vitula. vel hirco. post
quam aut xpus veniens venit benedictionem dare qui legem de
dit umbraticis hostijs finem imposuit et singulare
sacrificium quod aufert pctm seipsm offerens instituit
Cum hoies non colerent nisi vnum deum ab initio
Unde cepit ydolorum culture superstitio   Apud babil
loniis agregantibus cooperta legitur. cuius altitudo spacij
ta quatuor stadiorum fuisse fertur. inqua primus rex hominis
mundi uoluit. et postea minus regnauit. qui bello pu
sio ymagine facies cunctos subiugatos adorare ea
compellauit. Que alij post imitati ceteris suis a ppter

127

tib9 regib9 mortuus ydola fecerunt. que colgus
colē compulerunt. ut circūdetes pro rege roman et a
themiscles cytiropi latro lauus Romani romulo
unde dr̄. Tymor. p̄mus duxit i orbe deos Demo
nes vero simulās intrabat et p̄plin p̄ rusa se
ductos ludifitabat Ubi fuit babel In
loco quo nunc est mag̃ babilonia q̄ de latē et
bytumine construxit semiramis regina. ut lateres ig
ni bytumē aq̃ resisteret. Cui9 longitudine per
sexagīta miliaria extendisse dr̄. Muri vero latitu
dine quinquagīta cubitorū altitudine ducētorum cu
bitorū construxisse fert̄. In hac cui͡te ydolatria
cepisse phibē. In hac cuia antixpus nasci fert̄
ut dr̄. De babilonia colub' exib'. qui totū mūdū
devorabit. Adest the͡sa̅ma. pete. vel alia sc̄e loca
visitare Theis est pecunia cū qua itinere sit
i paupes expenderit. si q̄ at adire xpi cuius
vel scōr̄ confessione sc̄a et pecunia de q̃ui the͡tr
vel xp̄e sudore acq̄sita ierit. et se i itinē apud
congreganoz scor̄ orib9 cōmendaverit. et de rebus
suis. ipis. vl' alijs paupib9 impēnt. laudandi sūt
quia et helena et eudoxia laudāt̄ que h̄. fecerūt
Si qui vero p̄pt curiositate vel laude ad sc̄a
loca discurrūt h9. mercede recipiūt q̄ amena lo
ca atq3 decora viderunt edificia. vel laude q̄ ama
verunt. Si qui at cū pecunia plurā d p firm
de a' p rapina. a' oppressione coacuata pervenit
ita deo vel suis accepti erunt sicut is q̄ fi7 com

pre suo vinolat et sic tructus manibus ad et cu
vocat Cur deus non concessit homini ut supposito albo
salte per septimana posset vivere i° Comedens certe
una de peciis panis. homo sic erat creatus. ut si vellet
sine labore viveret. Postquam autem cecidit. non nisi
per labore vivere potuit. Qui si famem frigus et
cetera incomoda non sustineret laborare nollet. et sic
semper ociosus atque iners remaneret. Indidit ergo ei deus
famem. ut hac vel necessitate coactus laboraret. et etiam hac
occasione vivere queat. et tu de eius accipe. nam
corporibus omnia ad penam sunt Est homini vite terminus
prestitutus. et si potest illum extendere vivendo. vel pre
venire moriendo Utrumque statutum est a deo
quamdiu vivere debeat in hoc seculo. ultra quem terminum non
potest homo vivere vel unum momentum. Unde dicitur Consti
tuisti terminos eius qui preteriri non poterunt. Potest autem
multis modis antevenire. sive in arma vel in bestias
ruendo seu veneno vel laqueo vitam extorquendo aut fla
mmis aut undis implicando. Sicut enim mercenarius
pluribus modis potest efficere ut non solum mercedem perdat
verum etiam ante conductum tempus expellatur Proba
Deus eduxit filios israel de egipto ut daret
eis terram promissionis quam propter peccata non sunt adepti
sed antequam illuc venirent sunt in deserto prostrati
Peccat iudex si reos punit Immo pec
cat si non punit. Vindex est enim iure minister ipse
constitutus Peccant ministri qui audientibus iussi
dampnatis mortis supplicium inferunt Minime.

128

sed potius lauat manus suas in sanguine peccatoris Qui
in temporibus fuerit de phenesi et amentiis ad eculeum
vel ad aliud supplicium dampnati et ipso mortis
articulo penituerint est aliqua spes de illorum
salute quidam enim per ipsum supplicium purgatur et ut
latro in cruce saluatur quidam orationibus sanctorum de penis
liberantur Que causa est quod pueri melius quecumque
discere possint quam senes Quia omnia accidunt in
ipsis noua esse et ad omnia sunt curiosi In senibus vero
cottidiano usu vel auditu est sensus obtusus et per
multas cogitationes attenuatur Quomodo venit archa
testamenti Imminente ierusalem excidio a
babilonijs ieremias precepto domini condidit eam
in sepulchro moysi cum alijs complectibus hoc tempore nouissimo
ab helya et enoch proferetur reuelante domino
Cur non possint nostri hoc tempore signa facere sicut olim
fecerunt Nullus vmquam sanctorum fecit aliqua signa
sed deus per eos fecit cum meritum illorum poscit. Vnde dicitur
Tu es deus qui facis mirabilia. Porro olim christus incredulos
ut sibi crederent signa per istos fecit dum corpora languida
sanauerat. nunc maiora scilicet spiritualia per eos
operatur dum animas varijs modis languidas curat
Interdum autem cum necesse est corporea signa facit per
suos. Interdum per reprobos. Sed tamen propter electos mirabilia
facit. Nec a quibusdam lapsis criminibus penitentibus
deus recessisse predicatur quia per eos signa non operatur. Sed
veniente extremo tempore penitus signa ab ecclesia subtrahuntur
ut nostri magis per temptationes probati habundantius re

renuncierunt Intellexerunt prophete que scripse
runt intellexerunt Quare tunc ita obscure
et non manifeste sua scripta ediderunt Non
debuerunt. Contrarium magis convenit. picturis vero
est pingere. Patriarche itaque quasi designatum locum et
ecclesie figuris foderunt. prophete fundamenta eius scripturis
posuerunt. apostoli parietes predicationibus construxerunt. illorum
sequaces expositionibus depinxerunt. Sed et sacra
scriptura non est nisi filius dei scripta quibus nunc etiam
per clavem david aperit omnia clausa. Nunc filii autem
tantum foris vident et non intelligunt quia nec amant
nec credunt Cum septuaginta translatores hebrei
fuerunt. cur aliter transtulerunt quam prophete scripserunt
Sacra scriptura duobus modis intelligitur. historice
et allegorice. Prophete per historicum sensum exposuerunt
septuaginta ante Christum et ipsi prophete allegoricum sen
sum transtulerunt Habent homines custodes ange
los Unicuique genti unicuique civitati presunt
angeli. qui iuxta leges mores iuste dispensant
et ordinant. Unaquaque etiam anima dum in corpus mit
titur angelo committitur qui eam semper ad bonum incitet et
omnia opera eius deo et angelis in celis referat. Cum
deus omnia sciat. et sancti angeli in eo cuncta cernant. quid
prodest eis referri quod nesciant Angelus actus nostros
deo et coangelis narrare non est aliud quam de nostro pro
fectu in deo congaudere. ut dicitur. Gaudium est angelis dei
super uno peccatore penitentiam agente. Sicut econtrario illorum con
tristari est de nostris male gestis indignari Sunt
iugiter irati cum eis quos custodiunt Cum operis

sunt in aurib' veniunt maxime cum prelib' civitati s'
Non enim est mora veniendi eis in momento de ce
lo ad terram et iterum ad celum relabi possunt. qui cum ad
nos descendunt gloria intima non fraudantur. quia semper
vident faciem patris quorumque ministrant. Qualiter
apparent hominibus Visibiliter hominib'. l. Vel etiam cum
sit corporeus non potest videri spiritus propterea assumunt
corpus de aere. quod homo possit audire et videre. Ipsum
autem corpus magis est visibile quam palpabile. non tamen
omnibus visibile. nisi hiis solummodo quibus se volunt
demonstrare Sunt demones hominib' insidiatores
Unicuique vitio preest demones qui sibi se
bunt innumerabiles qui animas inpingunt ad vitia illiciunt et
mala hominum suo principi cum magno cachinno referant
si quis tamen illorum ab aliquo iustorum pugnans vincitur
mox ab angelo eius custode in abyssum retruditur nec
amplius ab aliquo sanctorum congredi permittitur quemadmodum alius ab
aliquo sanctorum a principe demonum a suis superatur. locum
eius subrogatur. Sicut enim homo a dyabolo victus mox
a paradyso est eiectus. ita cum quis demonum a suis
superatur confestim confusus dampnatur in tartara. l. In sepius
corpus de crasso aere sumunt palpabile quo magis pos
sunt fallere Possunt obsidere quos volunt
Sicut porcorum intrare non potuerunt nisi permissi
quanto minus homines. Aliquando corpus sancti viri obsidet
illi ad coronam. sibi autem ad penam. Malorum autem animas
ipsi obsident interdum corpora vexant. corpus in baptis
mate nisi templum spiritus sancto oleo et crismate dedi
catur. ut dicitur. Templum dei sanctum est. quod estis vos Ignatius

ho teplu semp spus scs . aut immudus spus inhabi
tat   Quid valet unctio olei infirmis   Pc
cata confessa et no iterata vel cottidiana p hac
relaxantr unctione ut dr. Si in pctis est di
mittutr ei. Si de pctis pniaz no egit ista unc
tio no solu nichil pdest . s etia multu obest
Pdest pnia i extremis   Qui peccata
sua usqz ad morte penite differt. no ipi pcca
sed pcca eos deserut. quia eos dimitti seruos ha
be nolut. Qui tn excorde penitet. etia i ipa
morte uniaz i uenit sicut lato i ipo mortis ex
itio. ut dr. Quacuqz hora igemueris salus
eris. Unde dr mors   Ab amaritudine vel a mor
su pomi ueliti. Unde mors e orta. Sut at
tres mortes. i matura et i fantiu. acerba ut iuue
nu. naturalis ut senu   Cum pcca in baptisma
te dimittatr et tn mors sit pena pcti. cur p
mittir p9 baptisma electos depugnari   Ut pos
sint p xpo pati et magis coronari est et aliud. Si
i mortalitas corporis i baptismo daretr i no pdeo
sed p hac i mortalitte ad baptisma ab oib9 fes
tinaretr. et sic nullus ad regnu veniret. Peccatu g
de9 i baptismo dimisit. pcti penas no remisit
ut iusti per fide ambulet. per opatez se exer
ceat donec mors a uita absorbeatr   Dimit
tutr reprob pcca i baptismo   Dimittutr. sed
tn ipi p9 in ead pcca relabutr. que dimissa erat
etia i eos reuoluntr. ut dr. Omne debitu dimi
si tibi. et mox subditr. Tradidit eu tortoribus

donec reddet commissum debitum. Cur permittit
eos ad baptisma vel ad alia sacramenta accedere. ut
prestat eos ab hiis desistere. Propter electos ut dominus
est ut trahat eos exemplo. Que est blasphe
mia spiritus que nec remittitur neque in hoc seculo neque
in futuro. Impenitencia et diffidencia in spiritu sancto dantur
remissio peccatorum. Qui igitur de gratia spiritus sancti diffi
dit et non penitet hic blasphemat spiritum sanctum et
hoc est in remissibile peccatum. Nocet bonis si occi
dantur vel subita morte rapiatur. Nichil peni
tus. non enim subita morte moriuntur qui se semper cogita
uerint morituros. Si igitur sancti immolentur seu a bes
tiis dilacerentur aut flammis vel undis immergantur
aut suspendantur vel in rota frangantur vel quolibet in for
tunio moriuntur. semper est preciosa in conspectu domini mors
sanctorum eius. Ut dicitur. Quacumque morte iustus moritur
iusticia eius non aufertur ab eo. et talis mors non ob
est. immo multum eis prodest. quia siquid peccati contrax
erunt per humana fragilitate relaxantur per mortis acer
bitate. Obest malis si diu decubant in lan
guore moriantur. Nichil. Quacumque enim morte
mala et subita morte moriuntur qui in domino non mori
untur. et qui se numquam cogitaverint morituros et ideo
mors peccatorum pessima est. Obest iustis aliquid
si in cimiterio ecclesie non sepeliantur. Nichil prorsus
totus namque mundus est templum dei. quod dedicatum est
sanguine christi sive in campo seu in silua vel in palude ut
quouis loco sepeliantur vel premantur a bestiis vel
abeluis deuorentur semper in gremio ecclesie confouentur que

per latitudinē t're diffundit Confert eis a'
quid q' i sacris locis tumulat Per quos scs
custos locu sacrat inquib' tumulan' qm at impe
rils sit i hoc pdest q' corpa i sacris locis sepeliu
t q' cor' ptib' adiuua quib' p sepultura sci
ant et in hoc eciā pdest q' cu illor' amici ibi
quenint de monumēt' ad moniti p eis deo p
ces effundut Pdest mal' si sacrato loco se
peliant Immo multu obest si eis p sepul
taz ingut a quib' longe puitu disiugut Vnde
et multi legut sepe p demoēs effossi et a sacris
locis longius pieti Longe faciat te d' doc
tor bone a mal'. et ciuib' ethereis societ te xps
i astris Amen
Cum i mūis pdre capitib' pstis alijs renasce
tib' p eis. Sca lux crue arripe gaudiu tue
nobilis lingue et silua questionu inq' circo sic
tide ut liceat michi cribudo pte ad capud sue
conc et q'l' ita morietes agat euolue Sic'
sponsus cu multi' ne milite ad suscipienda spon
sa uenit. et ea cu cantu gaudens abducit. ita cu
iustus i extremis agit angelus sui custos cu multi
tudine venit angelor' et ai'az ei' sicut sponsa
xpi decurre corpis tollit et cu maxio dulcis
sime melodie cantu et immeso luce ac suauisso
odore ad celeste palaciu pduxit i spiritale pa
dysu Est hic padysus locus ~~locus~~ corporeus
vel vbi Non est corpalis locus. quia spus
no habitat i locis sed est spiritual' btor' mansio

qua etna sapia psitit ab inicio et est i intel
lectuali celo ubi ipa diuinitas q̃lis est ab eius
facie ad facie q̃tuet Perduntur illuc omb
aie sctoꝝ Perfectoꝝ aie in acorpe exeunt
mox illuc inducunt Qui sut pfecti Q'
bus pcep̃ no sufficiunt. sed plꝰ q̃ precepta sit
faciunt ut mites monchi virgines. martires etiam
et vigilias et sibi abstinencias non sut precepta
sed diuina q̃silia Ideo q̃ hec faciunt regnum celoꝝ
qi hereditario iure possidebunt. ut dr. Eum de
dit dilectis suis sompnum ecce hered'. do'. fi. m. fr'. ve
iusti at quibusda mansionibꝰ adhuc differuntur
de hijs dr. Ut illis psiciat ad honorem nob at
ad salute Qui sut iusti Qui precepta
dni implet sine querela. hij acorpibꝰ exeunti i t
renum paradysum vel potꝰ ad aliqd' spūale gaudi
u ab angelis pducunt. in spꝰ inlocis corpalibꝰ
no habitare credant. Est quida ordo iustoꝝ q
imspfti dicunt qui tamen omb in libro dei scribe
t ut sut coniugati qui mortem puint. amcis
sima caritatis exceptet. Eo hijs multi at de
indicij pcibꝰ sctoꝝ et elemosinis coincium. ma
iore glam sumunt omb pꝰ indicium angel q̃societ
Sunt quida de electis qmbꝰ multum deest de per
fecte q̃ i tima sua differunt penitere. Hij sicut filij p
tris sūie tradi ad vapulandum. ita a sctis angelis
demonibꝰ puniuntur ad purgandum. qui tamen no eis
plꝰ nocere poterunt q̃ ipi pmeruerunt. a qua su

angeli permittit Quid potest esse quo citius li-
berentur Misse. eleemosine. orationes. alii pro eis labo-
res presertim vero maxime si ipsi viventes hoc pro aliis
fecerunt et quidam ex eis septimo die. alii tricesimo
alii anniversario. alii post multum tempus liberantur. tamen
post iudicium in superioribus omnes angeli recipiuntur Cur
magis agitur eis dies Tria et quatuor sunt septem
per tres fides trinitatis. per quatuor. homo constat ex quatuor ele-
mentis intelligitur. Anima habet etiam tres vires que
est rationalis irascibilis concupiscibilis et omne tempus septem
diebus volvitur. Agitur igitur septimus dies ut quicquid anima
tribus viribus suis. per quatuor qualitates corporis in fide
trinitatis in septem diebus totius temporis contra septiformem spi-
ritum quem in baptismo suscepit peccavit relinquitur relaxe-
tur. Triginta per tria et decem surgunt per que nova
lex propter fidem trinitatis. per decem. vetus lex propter
decalogum intelligitur. Triginta etiam diebus omnis mensis
labitur. agitur itaque tricesimus dies. ut quicquid homo in mensi-
bus in nova vel in veteri lege deliquit deleatur. Annus
est christus. ut dicitur. Annum acceptabilem domino. Menses
sunt duodecim apostoli. ut dicitur. Benedices corone anni
benignitatis tue. Solis cursus per annum. lune vero
per menses. Agitur igitur anniversarius. ut per solem iustitie
christum et lunam eius ecclesiam et doctrina apostolorum qui sunt
menses boni anni quod egit dimittatur Quid est pur-
gatorius ignis Quibusdam est purgatio in ipsa
vita cruciatus corporis quos eis mali inferunt. Aliqui-
bus afflictiones carnis quas sibi ipsi per ieiunia. pungi

lias. p labores alios ingerit. Quibusdam vero
carorum vel rerum amissio. quibusdam dolores et eg
tudo. aliquibus victus et vestitus et egestas. Qui
busdam ipsius mortis acerbitas. Post mortem est ar
purgacio erit. aut nimius calor ignis aut magnus
rigor frigoris. aut aliud quodlibet genus penarum de qui
bus tamen minimum maius est quam maius quod in ista
vita excogitari potest. Sed ibi positi sunt interdum ap
parent eis angeli vel alii sancti in quorum honore aliquid in
hac vita egerunt et aut auram aut suavem odorem aut
aliquod solamen eis impendunt usque dum liberati in
troibunt in illam aulam que non recipit ullam maculam
Quali forma sunt ibi positi In forma cor
porum que hic gesserunt. Dicitur etiam de demonibus quod ex
corpora de aere dentur in quibus crucientur Cum cor
pus sit insensibile et per se nichil possit opari
nisi quod anima per illud operatur quasi per instrumentum quo
modo dampnatur Cum homines inimicum suum ob
sident prius edificia sua destruunt vel incendunt
post ipsum cruciatum interimunt. ut et de amissis re
bus doleat in animo. Deinde illatis vulneribus in corpore pu
niunt. Corpus est anime vestimentum vel habitaculum quod
quia contemptor creatoris diligit destruitur et in ea
gehenna. ut et sui habitaculi vel vestimenti incendio
crucietur est et anime instrumentum non quale est fidi
cinibus tibia vel carpentario ascia sed ita ei coadunatur
ut quicquid anima egit corpus etiam fecisse dicatur. et ideo

iuste cum ea dampnatur. Quot anime pervenient
ad celum. Quot angeli ibi remanserunt que
singule singulis ordinibus angelorum associabuntur
prout in vita a deo distinguntur

Satis scripsisti michi de hiis. nunc dic qualiter aga
tur circa malorum exitum. Cum mali in
exitibus sunt demones cum magno strepitu conglobati
veniunt aspectu horribiles. gestibus terribiles. qui
animam cum pervalido tormento de corpore extrahunt et
crudeliter ad inferni claustra pertrahunt. Quid est
infernus vel ubi. Duo sunt inferni. superior
et inferior. Superior est infima pars terre mundi
que plena est penis. Nam hic exundat nimius
estus. magnum frigus. sitis fames. varii dolores cor
poris ut verbera/ animi. ut timor et verecundia. De
hiis dicitur. Educ de carcere animam meam. hoc est ab in
ferno vitam meam. Inferior autem locus spiritualis ubi ig
nis inextinguibilis de quo dicitur. Eruisti animam meam
ex inferno inferiori qui sub terra esse dicitur ut sicut
corpora peccatorum terra operiuntur ita anima peccatorum sub
terra in inferno sepelitur. ut de divite dicitur. Sepul
tus est in inferno. In quo novem speciales pene esse
leguntur. Que. Prima est ignis qui ita se
mel est accensus ut si totum mare influeret non
extingueret eius ardorem sed iste materialis vincit ig
nem ut iste pictum ignem. ardet et non lucet. Secunda
est intollerabile frigus. De quo dicitur. Si igneus mons

emittetur in glacie vertetur. De hijs diabolus dicitur. fletus
et stridor dencium. Tercia vermes inmortales idest ser
pentes et dracones visu et sibilo horribiles qui
ut pisces in aqua ita vivunt in flamma. Quarta est fe
tor incomparabilis. Quinta flagella cedencium ut mal
lei ferrum percucientium. Sexta tenebre palpabi
les. ut dicitur. terra tenebrarum ubi nullus ordo et sempi
ternus horror inhabitat. Septima confusio peccatorum quia
omnia omnibus ibi patent et se abscondere non valent. Oc
tava horribilis visio demonum et draconum quos
igne scintillare videt et miserabilis clamor flencium
et insultancium. Nona sunt ignea vincula quibus sin
gula membra constringuntur. Unde versus. Nix pix
nox. vermis. flagra. vincula. fetor. pudor horror
Quare tot miserias paciuntur   Quia consor
cium novem ordinum angelorum neglexerunt. iuste novem tor
mentis additi erunt. Et quia hic in igne concupis
cenciarum exarserunt. iuste ibi in igne ardebunt. Qui
vero frigore stridebunt. Dicitur namque corpus igne
candere ut ferrum in fornace. Intus frigere ut glacies in
hyeme. ut dicitur. transeunt ab aquis nivium ad calorem
nimium. et quia invidia et odium hic eos ut vermes
corroserunt merito. ibi eos vermes mordebunt. Quia
autem hic fetore luxurie dulciter delectabantur. iuste ibi
putrido fetore acriori torquentur. Et quia hic disciplinam
recipere noluerunt et cum hominibus flagellari non meru
erunt. ideo ibi sine cessacione loris tundentur. ut dicitur. par
ata iudicia blasphematoribus et percucientes malle

stultorum corporibus. quia tenebras viciorum hic ama
uerunt et ad lucem xpisti venire noluerunt. ideo hor
ridis tenebris ibi obscurabuntur. vt dicitur. In eternum
non videbunt lumen. et quia hic peccata confiteri despexerunt
que facere non erubuerunt. ideo ibi omnibus videntibus et a
pertis peccatis confundentur. quia hic bona videre et
audire dedignabantur. iuste ibi terribili visu et
auditu miserabili replebuntur. et quia hic per singu
la vicia erant diffluxi. iuste erunt ibi per singu
la membra cathenis constricti. optant mori. et
fugit mors ab eis Quales sunt ibi positi

Capita sunt eis deorsum mersa. dorsa ad in
uicem versa. pedes sursum erecti et vndique dis
tenti Heu quod vmquam natus est homo qui tali
plectitur supplicio Quid fles. quod lacrimis
fluis. Dyabolus tua misera membra vel ista talia
patietur Qui sunt membra eius Superbi
inuidi. fraudulenti. infidi. gulosi. ebriosi. luxuri
osi. homicide. crudeles. fures. predones. latrones
inmundi. auari. adulteri. fornicatores. mendaces
periuri. blasphemi. malefici. detractores. discor
des. qui in hiis fuerunt inuenti. ibunt in predicta sup
plicia maiorum rediti Heu videbunt eos iusti

Iusti videbunt in penis malos ut magis
gaudeant quod hanc euaserunt. Mali etiam ante iudi
cium videbunt bonos in gloria ut magis doleant
quod hanc neglexerunt. Post iudicium ante bonum

quide semp uidebut malos in penis. mali vero
aplius nunq uidebut bonos Non dolent iusti
cu eos ita vident torqri Non. licet pr vi
deat filiu. a' filius prem in pena. a' mr filia. a'
filia mrez ibi cospiciat. a' vir vxore. a' vxor
maritu. non solu non dolent. sed ita e eis de
lectabile quod vide' sicut nob cu vidimus pisces in
gurgite ludere. Vt dr. letabi' iustus cu uidit vi
dicta pctorum Non orat p eis Contra
deu sentiret. si p eis dapnat' oraret. Ita cu deo
vniti sut qd eis dei iudicia per oia placebut. io
et in eis gaudebut In quo inferio erat iusti an
aductu xpi In superiori in loco qda uicino in
feriori. de quo poterant alt'utru cospice. Qui erat i
qmuis carerent supplicio. videba' eis ee i inferno
cu essent separati carcere. Illi aut q erat i inferiori
videba' refrigeriu paradisi. Vnde et dives rogabat
a lazaro gutta super se stillari Qua pena
hut ibi Quasda tenebras tantu. ut dr. Ha
bitantibus in regioe vmbre mortis lux orta est eis
Quida erat in quibusda penis Venit xps
dns ad infernu superiore. nascendo. ut libaret op
pressos a dyabolo. descendit ad inferiore moriendo. ut
redimeret captiuos a tyranno. Vt dr. Dicas hijs
qui vincti sut exite. et hijs qui tenebris re
leuamini vinctos vocat q erat in penis. alios vero
i tenebris quos oes absoluit et i gloriam duxit
i xpo gle Cognoscut se ibi Sic iustorum oes

137

iustos cognoscunt nomine et facie. et multa ipsorum quamvis
semper cum eis fuissent. Malos etiam omnes intra
cognoscunt nec apparet quod intra unusquisque ibi
sit sciat. Mali quoque malos cognoscunt et bonos quos
vident intra. ut etiam illorum nomina sciat. ut dives
abrahe et lazari Orant autem pro parentibus suis
Justi orant pro eis quos in duo amaverunt vel pro hiis
qui eos docuerunt ut a malo serviant et a mundi
temptationibus liberentur. et si in errore sunt ut corri
gantur et eis celerius associentur Quali orant
Desiderium illorum corporum est oratio. quidquid enim desi
derant. sine dilatione percipiunt. illud etiam orare est
civitatis corporis vel bene gesti pro eo deo repen
tur. non tamen orant aliquid nisi quod deus ipse dis
ponit facere. alioquin incassum orarent Habent ple
num gaudium Nequaquam. sicut enim venienti ad
convivium. venientes de sua susceptione sunt leti. de
absentibus autem solliciti. cum autem omnes convenerint sic
amplius gaudebunt. Ita autem iustorum de sua quidem
gloria quidem letantur. de absentia autem aliorum sollicitantur
Cum autem corpora receperint et omnes in unum convene
rint tunc gaudium habebunt Que est domus
patris vel multe mansiones Domus patris est
visio dei omnipotentis. nunquam iusti ut in domo gloriantur. man
siones sunt diverse premiorum remunerationes Sciunt
autem que hic aguntur Iustorum autem sciunt omnia que hic
geruntur. Anime autem que in penis sunt nesciunt. nisi que
eis angeli vel sancti referunt. Que vero in inferno

sciunt non plus noverunt quid hic agatur quam vivi sciunt
quid ibi geratur. Et tamen prophete olim quedam sciverunt
que alii ignoraverunt. non tamen omnia. ita quoque anime inter
malos quedam sciunt. que alii nesciunt. quibus non omnia
que eis vel divinitus revelantur. quibus non omnia vel
ab eis morientibus et ibi venientibus nunciantur. Pos
sunt apparere quibus volunt et quo volunt. Iustorum
apparent quibus volunt. et quibus volunt sive vigilanti
bus sive dormientibus. Que autem in penis sunt non
apparent nisi ab angelis permittantur et pro liberatione
sui vigeant aut liberate gaudium suum amicis suis
indicent. Que autem in inferno sunt nulli apparere
possunt. Si autem aliqui videntur apparere sive in sompn
iis sive in vigilantibus. non ipse sed demones eas
videntur in illarum specie apparere qui etiam se in angelos lucis
transfigurant ut decipiant. Si autem corpora con
tingit ab aliquo sancto mortuo fit. ut sancto Martino anima
latronis apparuit ubi altare destruxit. a primo
morte. ut anima Benedicti pape in monstro apparuit.
cuius caput et cauda asini. medietas vero forma ursi
que se dixit nocturnis per aera et igne locis tradi
et post iudicium deglutienda a fervente olla gehennali
Cum quo forma apparent. In humana. corpore sumpto
de aere. Unde veniunt sompnia. Aliquando
a deo cum aliquid futurum revelatur sicut Ioseph per stel
las et per manipulos quod fratribus suis preferretur
aut aliquid necessarium admonetur ut alius Ioseph ut
fugeret in egiptum. Aliquando a dyabolo cum aliquid turpe

de sompniis

videtur. aut bonum impedire vult. ut in passione domini de uxore pylati legitur. Aliquando ab ipso homine. ut quod viderit vel audierit vel cogitaverit hoc in sompnis ymaginatur. et in hore positus per tristicia in specie p leta ludificatur

Benedictum verbum dei quod tot secreta michi reseravit per os tuum. vnum si rogare audeam libenter de antichristo audirem. Antichristus in regione babilonia de meretrice generis dan nascetur. in utero matris dyabolo replebitur. in corrozaim a maleficis nutrietur. orbi dominus imperabit totum genus hominum sibi quatuor modis subiugabit. Primo nobiles sibi divitijs assistet que sibi maxime affluent quia omnes abscondita pecunia erunt ei manifesta. Secundo vulgus sibi timore subdet quia maxima sevicia in dei cultores fruit. Tercio in sapientia et incredibili eloquencia clerum obtinebit quia omnes artes et omnem scripturam memoriter sciet. Quarto mundi contemptores ut sunt monachi. signis et prodigijs fallit fiunt enim stupenda miracula ut iubeat ignem de celo descendere et adversarios suos totus se consumere. et mortuos surgere et sibi testimonium dare Suscitabit mortuos vere Nequaquam. sed dyabolus eius maleficio corpus alicuius dampnati intrat et illud apportat et quod in eo loquitur quasi vivum videatur. Unde dicitur in omnibus signis et prodigijs mendacijs erit antichristum credificabit nunquam se ut deum coli iubebit. Hinc iudei ex toto orbi venientes summo voto suscipient

de antichristo

sed per predicacionem helye et enoch ad xpianam reli-
gionem redibunt et omnes pene diro martirio ob-
ibunt   Quali etate veniet illi duo   In
ea qua asscripti sunt. qui etiam ab antixpo quod vocatur
amoyme. idest nego. et antimos. idest contrarius. et
tytan idest sol vel gygas interficientur In tribus
partibus mundi. Asia. Affrica. Europia. tribus lin-
guis appellatur. In hebrea amoyme. in greca anty-
mos in latina tytan vocatur. Hec monarchia per
tres annos et dimedium obtinebit. Deinde tercium
sum ad expugnandos iustos in monte oliveti con-
tendet in quo inveniet subita morte mortuus spiritu oris
dni idest dei iussu interficietur. ut dicitur. Precipita-
bit dns inclitum cum ipse tir in monte sancto   Cum
dictum sit dies illi propter electos breviabuntur. cur
dies tunc breviores quam nunc   Dies tunc ita
longi erunt ut nunc. ut dicitur. Ordinatione tua
perseverant dies. sed dies dicuntur breviari quia breve tempus
idest tres semis annos regnabit. Novo tempore
homines credunt minori quam nunc. sicut etiam nostri
minora quam antiquiores   Quid post ea erit   Re-
linquetur quadraginta dies hiis qui eius tempore in
fallacia lapsi sunt ut penitere possint. Post
de iudicio xpto — hec quod die iudicium fiat omnis homo ignorat
Quid est novissima tuba et cum dns dabit legem
in monte audita est vox tube ita angeli ad hoc
constituti corporibus et tubis de aere sumptis terribile
iudicium dei ponitur tube mundo intonant. ut dicitur
Canet enim tuba. et iterum Venit media co-

-tu sonitu et altissima voce mortui surgite cla
mant. Et dicitur: Media autem nocte clamor factus est
Ad quam vocem omnes mortui boni et mali in ictu
oculi, id est qua cito oculus possit aperire resurgent
uno aperto oculo lucem videre Que est resur-
rectio prima Sicut sunt due mortes ita sunt
due resurrectiones. Una animarum, altera corporum Cu
m homo peccat moritur quia anima dei deseritur
et in corpore quasi in sepulchro sepelitur. Cum vero
per penitentiam ad vitam dei redit quasi a morte
resurgit Alia erit corporum Qua die
In die pasche ea hora qua Christus resurrexit
Erit tunc aliquis in mundo Ita plenus erit ho
minibus ut est hodie. qui ita sunt operantes ut hodie
quidam arant. quidam navigant. quidam edificant
quidam aliud et aliud faciunt Quid de illis
fiet Iusti tunc surgent. mox ab angelis in ~~aere~~
aera obviam Christo rapiuntur. electi viventes cum eis
rapiuntur et ipso raptu moriuntur et reviviscunt
Hoc precessit in maria et iohanne. maria que recep
to corpore post mortem in gloriam est assumpta. Iohan
ne qui cum corpore raptus et ipso raptu creditur mor
tuus et denuo vite redditus. Reprobi vero de ipso
tempore moriuntur et confestim reviviscent et hoc est
iudicare vivos et mortuos Resurgent qui
in matribus sunt mortui Quotquot vitalem
vitam duxerunt resurgent Qua etate vel qua
mensura Qua erant cum essent triginta an
norum vel futuri erant si ante morerentur

Aliqn lupus devorat hoiem et eius hois ver-
tit in sua carne. lupu vero versus versu leo.
quo resurget ex hys ho   Utru sunt eius
hois resurget quod bestiarum remanet Sunt
cum bene se terne. qui sciunt ex nichilo cuncta
conde. Sive vero mebrati a bestys sive apis-
cibus. seu a volucribus devorentur omnes in resurrect-
tione resorbiuntur in tantum ut nec capillus de eis pe-
at   Si capilli et ungues precisi in locum su-
um redeant nonne deformes erunt   Non est
intelligendum quod sunt redeundi in priorem locum
sed sicut figulus si vas novum fractum frangat
et de eodem luto aliud faciat non attendens
quid prius ansa vel fundus fuit. Ita fortior deus
de eadem materia aliud corpus faciet valde dissimile
resorbit. cum omnis deformitas et infirmitas aberit
et omnis integritas et decor aderit Diximus tamen quod
quod membrorum deus in suum locum detrahens restituere pos-
sit   Qui hic habuerunt bina capita vel plura
membra vel quibus defuerunt aliqua aut pigues aut
matres fuerunt resurgent tales   Qui hic
duo capita habuerunt. duo etiam corpora resur-
gent. ut anima quaeque etiam habeat corpus suum. Tunc
nichil indecens nichil deforme adherebit. et
omnia membra sana et integra omni pulchritudine
plena habeat   Quid sentis de abortivis
Inquantum semen est prius resurget in pre-
n inquantum semen incoris. resurget in ure   Qualia

corpa habebunt Immortalia et incorrup-
tibilia ut splendidu[m] vitru[m] p[er] lucidu[m]. Reprobi
q[uo]q[ue] h[abe]b[un]t i[m]mortalia q[uo]ni[a]m sine fine ingit[er] i[n] morte
dolencia et i[n]corruptibilia in h[o]c q[uo]d n[on] o[mn]ib[us] pe-
nis afficiat[ur] n[on] co[n]su[m]unt[ur] sed tamen tenebrosa
Qua hora fiet iudiciu[m] Media nocte
qua hora angelus egiptu[m] vastavit et d[omi]n[u]s inf[er]-
nu[m] spoliavit. ea hora electos suos de h[o]c mundo li-
berabit Qualit[er] veniet d[omi]n[u]s ad iudiciu[m]
Sicut i[m]peratori in gressuro civitate[m] Coro[n]a et alia
i[n]signia p[re]ferunt[ur] p[er] q[ue] adventus ei[us] cognoscit[ur]. Ita x[ristu]s
i[n] ea for[m]a qua ascendit cu[m] o[mn]ib[us] ordinib[us] angelor[um]
ad iudiciu[m] veniet. angeli cruce[m] ferentes p[re]cunt mor-
tuos et tuba et voce i[n] occursu[m] ei[us] excitant. o[mn]ia
elementa t[ur]ba[bu]nt[ur] tepestate ignis et frigoris un-
diq[ue] furente. ut d[icitu]r. Ignis ante ip[su]m precedet
et in circuitu ei[us] tepestas valida. et alibi pugna-
bit orb[is] p[ro] eo c[on]tra insensatos Erit iudiciu[m]
i[n] valle iosophat. ut d[icitu]r. Vallis iosophat
d[icitu]r vallis iudicij. Vallis est semp[er] inf[er]io[r] monte.
Vallis est h[ic] mund[us]. mons est celu[m]. In valle ig[itu]r
fit iudiciu[m] idest i[n] isto mundo. s[cilicet] i[n] aere ubi iusti
ad dextera[m] x[risti] ut oves statuent[ur]. Impij at[em] ad si-
nistra[m] ponet[ur] Quo ad dextera[m] vel ad sinis-
tra[m] Ad dextera[m] s[cilicet] sursu[m] i[n] glo[riam]. Ad sinis-
tra[m] deorsu[m] i[n] terra[m]. Iusti eni[m] geminis alis kari-
tatis ad alta sublevat[ur]. ut d[icitu]r. Sa[nct]i sumunt pennas
ut aq[ui]le. Impij at[em] pena[ti]s ut plubu[m] ad t[er]ra[m] q[ui]b[us]

tota corde inhesserat deorsum deprimitur   Quali
forma apparebit ibi dominus   Electis in ea forma qua in
monte apparuit. Reprobis vero in ea forma qua in cruce
pependit   Erit ibi crux scilicet lignum in quo dominus
passus est   Nequaquam sed lux in modum crucis sple
ndidior sole   Quare fiet iudicium filius
consilius est similitudo dei. Angelus autem et homo usurpa
uerunt sibi similitudinem dei. Iustum est ergo ut cui facta
est iniuria iudicium faciat pro vindicta. Cum quibus pater
et spiritus sanctus ei cooperantur   Est ibi sedes in qua
sedeat. Vt dicitur: Sedebit super sedem maiestatis
Christus nunc dicitur stare. et pro sponsa sua pugnare. Tunc
deuictis hostibus et sponsa ad se recepta in maies
tate sedebit. Hoc est humanitas in diuinitate requi
escet. Super sedem suam etiam sedebit. quia ab omni labore
in eternum cessabit / tunc quia in homine apparebit super sede
de aere supposita ut iudex sedere creditur   Habebunt
apostoli sedes. ut dicitur: Sedebitis super sedes xii. Con
scientie ipsorum sunt sedes eorum in quibus devicto
mundo et vicijs quasi in sede triumphantes quies
cent. Sed et ipsi super sedes de aere videntur. Vt dicitur:
Sedebunt super sedes in iudicio   Qualis fiet
iudicium   Nunc sunt boni et mali mixti. et
multi videntur boni qui sunt mali. et multi putantur
mali qui sunt boni. Tunc ab angelis boni a malis
ut grana a paleis separantur et in quatuor ordines diui
dentur. Primus ordo est perfectorum cum deo iudicantium. Al
ter iustorum qui per iudicium saluantur. Tercius impiorum

sine iudicio pereunt. Multo malorum quam per iu-
dicium dampnatur. Qui sunt qui iudicant
Apostoli martires monachi virgines. Quo iudicabunt
iustos. Monstrant eos sua doctrina et sua ex-
empla fuisse imitatos et ideo regno dignos. Qui
sunt qui iudicantur. Qui opera sua in legittimo
coniugio operuerunt. vel qui peccata sua penitencia
vel elemosinis redemerunt. Hiis dicetur. Venite be-
nedicti patris mei p. reg. quod v. p. e ab o. m. Esu-
rivi et dedistis michi manducare sitivi et dedistis
michi bibere et cetera que sequuntur. Dicetur hec omnibus
verbo. Cum christus ibi homo appareat. et ipsi in
corporibus assistant potest esse quod hec verba sensualiter fi-
ant. tamen ut sit ibi omnibus manifestum quod per hoc iu-
dicium quisque salvetur vel dampnetur. magisque nobis per
hec verba innuitur per que merito salventur. Quo
iudicentur. Celesti palacio quem hic sibi fecerunt dig-
ni censentur. Qui sunt qui sine iudicio pereunt
Qui sine lege peccaverunt pagani scilicet et
iudei qui fuerunt post passionem christi. Nam post
suam passionem legis observacio reputatur ydolatrie
supersticio. Videbunt ipsi christum. Videbunt
sed ad suam penam ut dicitur. Videbunt in quem transfixe-
runt. Omnes namque impii consenserunt in necem christi.
Quare dicitur de eis. Non resurgent impii
in iudicio. Non contingit illis ut ibi iudicent
sicuti hic fecerunt. de quibus dicitur. Pones eos ut
clibanum ignis in tempore vultus tui. Qui iudica-
buntur et pereunt. Iudei qui ante adventum christi sub

lege peccaverunt et mali christiani qui malis operibus
deum negaverunt. Quibus dicetur. Discedite a me male-
dicti. Esurivi et non dedistis michi manducare etc.
que sequuntur. Quibus verba timentur quare dampnentur
quia tempora sua elemosinis redimere contempserunt. Et
debes notare quod non dicit. venite benedicti mei. nec dicit
discedite maledicti mei. Sed quia estis benedicti. venite
et quia estis maledicti discedite   Quos bene-
dixit istos et maledixit illos   Sicut facit
cottidie per ora electorum et in interiora electos benedicit
ubi dicitur. Maledicti qui declinant a mandatis tuis
Quo iudicabunt eos sancti   Sicut iusti
videbunt eos et facta sua vel dicta sua servitos et
in supplicio dignos. Hos in ira sua conturbabit
dominus et devorabit eos ignis   Habet deus
iram vel furorem   In deo non sunt tales motus
qui ut dicitur. Omnia cum tranquillitate iudicat. Sed
cum in reos sententiam iuste dampnationis profert iras-
ci eis qui hec patiuntur videtur   Habebunt iusti
defensores. aut mali accusatores   Conscien-
tias suas. Ita namque omnes a fulgore veritatis illus-
trantur. et sicut nunc sol ab omnibus. ita omnium homi-
num conscientie ab omnibus in propatulo videbuntur
Quid est quod dicitur libri aperti sunt. et liber vite
et iudicati sunt mortui de hiis que erant scripta
in libris   Libri sunt prophete. sunt apostoli. sunt alii
perfecti qui libri tunc aperti erunt quia doctrina et ex-
empla eorum omnibus patebunt in quibus omnes quasi
in libris videbunt quid facere vel quid vitare debue-

nit. liber vero vite est xpo ihu. i quo omes quasi
i libro legunt que de preceptis eius vel fecerint vel
neglexerint. liber vite est etiam vis divina i qua
omes suas consciencias quasi scriptas videbunt Quid
sequitur Facto iudicio. dyabolus cum toto cor
pore suo idest omibus impiis in tartarum idest i stag
num ignis et sulfuris precipitabitur. xpus vero cum
sponsa sua idest omibus electis cum triumphali gloria
i civitatem patris sui celestem iherusalem intrabit Quid — de beatitudine
est tunc eis monstrabit illum Hoc est remota
servili forma talem qualis est ondit se electis i patris
gloria. ut dicitur. Manifestabo eis meipsum Quid
est tradet regnum deo patri. et deus erit omia i omibus
Idest xpi humanitas et tota ecclesia i divinitate
regnabunt. et deus erit gaudium omnium et gaudium
singulorum. Singuli namque singulare gaudium habe
bunt. et omes simul de visione dei gaudebunt
que i seipsis et i omibus perfectis videbunt Quid
postea de mundo erit Conflagrabit. sicut enim
olim aqua diluvii mundo prevaluit et omes super
montes quindecim cubitos operuit. ita tunc prevale
tes ignis sic omes montes quindecim cubitos altius
ardebit. Tunc celum ut liber plicabitur. et ve
lud tabernaculum colligetur Quomodo videtur eius
prius aspectus removetur et removetur Interi
bit penitus mundus Aeris nubilitas et pene
peccati scilicet frigus estus grandines. turbines. fulgura
tonitrua. et alie incomoditates penitus interibunt

140

Elementa vero purgata remanebunt ut dicitur. Mutabi-
ca et mutabuntur. Sicut enim prius figura corporum
mortuorum transibit et longe aliam deinde incomparabilem
habebit. ita prius mundi figura penitus transibit et
longe alia incomparabilis glorie forma erit. ut dicitur. Fa-
ciet deus celum novum et terram novam. Denique celum
sol luna stelle aque que nunc festinant cursu irretar-
dabili. quasi cupientes in meliorem commutari tunc
fixa stabiliter manent et quieta et mirabili glorificatione
immutata. Nunc celum gloriam induet sol septempli-
citer plus quam nunc lucet. ut dicitur. Sol habebit
lumen septem dierum luna et stelle ineffabili splen-
dore lucebunt. Aque quia Christi corpus tangere meruerunt. et
sanctos in baptismate laverunt omnem decorem cristalli tran-
scendent. Terra quia in gremio suo confovit corpus domini do-
tata erit ut paradysus et quia sanctorum sanguine est irri-
gata. Odoriferis floribus lyliis. rosis. violis. immar-
cessibilibus perpetuo erit decorata. et hec est immu-
tatio dextere excelsi. quia terra que erat maledicta et
spinis addita in perpetuum erit a deo benedicta. et
labor et dolor non erunt ultra. Replesti me bo-
nis domus domini. Ach dic qualia corpora habebunt
sancti. Septies quam sol splendidiora et omni agi-
liora. Cuiusque etatis vel mensure erunt. Dicitur
ut corpus quo resurrexit. Verumtamen ut sit quod
delectabile. ut pueros senibus mixtos. viris mu-
lieres. longos breves mixtos. tamen credibile est
multo delectabilius esse ibi singulis etatibus singulas mensuras

utriusque sexus virorum et mulierum conspicere scilicet est etiam
delectabile diversis vocibus in organis vel in fidibus au-
dire vel inter rutilantes gemmas flammivomas in
pillulos videre. Unde magis credendum est omnes in
illa mensura resurgere et ibi apparere qua contigit eos
Christum invenire Erunt vestiti vel nudi Nu-
di erunt. Sed omni decore fulgebunt. et non plus de ul-
lis membris quam nunc de pulchris oculis erubescunt
Salus autem et leticia erunt eorum vestimenta Na-
dus induet corpus eorum vestimento salutis. et animas
eorum indumento leticie. Et sicut hic sunt diversa genera
florum. et in lilijs albedo in rosis rubedo. ita diver-
sa genera credimus colorum in corporibus sanctorum. ut alium
colore martires alium habent virgines. et hec pro vesti-
mentis reputabuntur. Possunt licet facere quod
volunt Nichil nisi bonum volunt ideo quicquid vo-
lunt libere agunt. et ubicunque volunt esse sine mora
ibi sunt Quid operantur Vacabunt et vi-
debunt deum et in secula seculorum laudabunt eum Que
est laudacio sanctorum Omnes sancti ibi laudare tan-
de visione dei gaudium habere Recordantur malorum
que in corpore paciebantur Omnino recordantur
Non habent inde dolorem Immo maius gau-
dium habebunt. quod hec omnia devicerunt. sicut aliquis
qui olim periculum belli evasit et hoc postea gaud-
ens amicis suis narrabit Super altitudinem
terre sustulit me tua aurea lingua. nunc expedi
michi illorum gaudia Gaudia itaque sanctorum erunt

que oculos no vidit nec auris audivit. nec
i cor hois ascendit q preparavit de⁹ hijs qui
diligunt i⁹ Que sunt hec Vita eterna
btitudo sempitna. omni bonorum sufficientia. sine
omni indigentia Hoc plani⁹ edicito Sep
specialis te spes glae corporis et quinque aie cognosce. In
corpe quide pulchritudine. velocitate. fortitu
dine. libertate. voluptate. sanitate. imortali
tate. In aia aute sapientia. amicicia. potes
tate. honore. securitate gaudiu Quasi
me super me. hec sunt. que compunt audie aia
mea Hoc rogo ut aliquibus modis exprimas
Placet ne tibi. si ees ita pulcher ut absalon
i cui⁹ corpe no erat macula et cui⁹ coma multo
ptio ponderabatur pensa O gla Quod si
tu⁹ decore esses ita velox q̄ asahel. q̄ ipsi pedu
pernicitate capreas O gra Quod si
tu hijs duob⁹ ita fortis esses ut sanson q̄ mille
viros armatos confregit una mandibula O
ingens decus Quod si tu hijs trib⁹ esses ita
liber qua augustus. cui tot⁹ serviunt mundus
O claritudo Quod si hijs q̄or ita voluptate
affluens ut salomo. qui nunq̄ cordi suo denegabat
quod desiderabat O dulcedo Quod si
tu hijs quinque ita sanus fores ut moyses cui⁹ nun
qua dens est motus nec caligavit oculus O
suavitas Quod si om⁹ habitus deberes fieri
longev⁹ ut mathusalem. qui pene ad mille annos
vixit O magnifice. Michi videtur si cui

optio ex hijs eligendi daretur. ut quilibet pro regno eli-
geret. Si quis autem hijs omnibus polleret. merito toti
mundo preferendus esset   Oportet ut iterum plecas
nisi duo preciosiora audias. quod si in omnibus
hijs superioribus ita sapiens esses ut salomon cui
omnia occulta et abscondita erant manifesta   O
decus   Quod si ~~fr~~ omnes homines essent tam amici
ut david ionathe. qui dilexit ut animam suam
O beatitudo   Et si omnes insuper essent tibi concor-
des ut lelius scipioni. de quibus neuter nisi quod alter
volunt   O ineffabilitas   Et si ad hec
omnia ita potens esses ut magnus alexander. qui asia
affrica europa sibi potenter subiugavit
O sublimitas   Et si insuper ab omnibus ita ho-
norareris. ut ioseph ab egyptijs qui adoraverunt
eum dominum   O celsitudo   Et si omnibus ita
securus esses ut elyas et enoch   O magnitudo
Et si hijs omnibus haberes tale gaudium haberes
quale ille habet qui in ad eundem ducitur repente
in itinere ad regnum rapitur   O maiestas
Et si animam haberes que ut te ipsum diligeres. et hec
te similiter vel si ut tu hijs omnibus habundaret nonne
duplex gaudium haberes   O immensa delecta-
tio   Et si multos amicos haberes et nichilominus
hijs bonis affluerent nonne tot gaudia haberes
O inenarrabilitas. Ita ergo delector in sermo-
nibus tuis sicut in omnibus divitijs. Michi videtur
quod si quedam ex hijs non dico omnia haberet. dignior
toti mundo esset. Si quis autem hijs omnibus esset plenus.

videt[r] mic esse de9 Recte sentis hijs oib9
ipi longe excellentius exorbitant Absalon vag3
formositas ibi esset deformitas porro illorum
speciositas erit ut solis claritas. ut dr. fulge
bunt iusti ut sol. cum tunc septuplo plus q̄ nunc
fulgescent. et eis promittit. Resorbit corp9 hu
militatis nre configuratu corpi clar[itati]s sue. Nemo
dubitat qui corp9 xi clari9 sit q̄ sol ut putamus
corp9 creatoris quam corp9 cre[atu]re. Omnes vero tepla
dei dicunt qd sol no dr. Si ergo corpa scorum cor
pi claritatis xi qui splendidior est q̄ sol configu
rantur. et de9 in eis ut i teplis habitat. necesse
est ut tepla dei magis per spicua sint q̄ sol ful
geat. Ecce qual' pulchritudo scorum Asahel a
gilitas esset ibi pigra tarditas. Sane ipi ita ue
loces sunt ut q̄ cito oncs sol occidente suo radio
tangit tam cito i oriente venire possunt et q̄ cito
ocls se eleuat visu ad celu dirigit tam de celo cito
ad terram. de terra ad celu relabi poterunt. Hoc et
enim angeli facere possunt qbz ipi coequales erunt. ut
dr. Erunt equales angeli dei. Ecce qlis i[sto]rum velo
citas. Samson valitudo ibi esset i valitudo.
Nempe illorum tal' est valentia ut si montes et oem
mole terre pede verte vellet valent' possent. et
tam facile est q̄ nunc vide. Hoc enim nemo dubi
tat angelos posse qbz ipi eq̄les esse dicunt. Ecce
qualis istorum fortitudo Augusti libertas ibi
esset captiuitas. qui potuit ligari capi et claudi

Illorum vero talis est libertas. ut omnia obstancia pe-
netrare valeat. et nulla creatura eos retinere queat
sicut sepulcrum corpus xpi non potuit. qui inde re-
surrexit. et ianuis clausis intravit sicut ipsi confi-
gurabuntur. Ecce qualis est libertas Salomonis
delicie eis essent miserie O qualis illorum est
voluptas quibus ipse deus fons omnium bonorum est insa-
tiabilis satietas Due sunt beatitudines
una minor paradysi. altera maior celestis regni
quarum quia neutram experti sumus. de eis comparacionem dare nes-
cimus. Et due sunt miserie. una minor huius mun-
di. altera maior inferni. Et quibus quia una cottidie
opprimimur comparacionem de experta dare novimus. Si-
cut in corpore igneum aliquid capiti esset infixum. et
sic ardens per omnia membra transiret sicut intus
et exterius dolorem haberet. ita ipsi per contrarium modum
in omnibus membris suis intus et exterius voluptatem ha-
bent. Hec est voluptas. multitudinem virorum ac
mulierum speciosarum videre. et vestes preciosas. preclara
edificia cernere. dulce cantum. sermone communem.
organa. liras. cytharas et talia audire. Thymia-
ma et alias diversi pigmenti species odorare. variis
deliciis vesci. blanda et mollia tractare. multam
pecuniam. et variam supellectilem possidere. Hec omnia
infinite illis redundat O quale voluptatem
visus ipsi habebunt qui tam clausis quam apertis oculis vi-
debunt. quibus singula membra ut oculi solis erunt.
qui regem glorie in suo decore cernent. omnes angelos
et omnes sanctos intus et exterius conspiciet. gloriam dei gloriam

angelorum. gloriam martirum. gloriam confessorum. gloriam virginum
gloriam omnium sanctorum videt. suos oculos. suas facies. omnia
membra sua intus et extus tenet. cogitaciones singulo
rum intuentur omnia que sunt in novo celo et in nova terra
contemplantur. inimicos suos qui se olim affligerunt. magis
in inferno videbunt. et de hiis omnibus ineffabiliter gau
debunt Qualis voluptas auditus illorum quibus in
cessanter sonat armonie celorum. concentus angelorum. cantus
dulcissima organa omnium sanctorum Olfactus Qualis
voluptas ubi suavissimum odorem de ipso fonte sua
vitatis deo hauriet et odore de angelis et omnibus sanctis
percipiet Gustus qualis voluptas gustus illorum qui
replentur et convertet magestatem dei. cum apparuerit gloria
domini saciabuntur. et ab ubertate domus eius inebriabuntur
et de torrente voluptatis potabuntur Voluptas
tactus tanta ubi omnia aspera et dura habuerunt et omnia
blanda et suavia arridebunt Quanta magni mul
titudo divitiarum dulcedinis. ubi in gaudio domini se omnia
bona constituentur. Certe tales sunt delicie sanctorum Corporis
sanitas illorum erit infinitas. Salomon ante misterium a
domino. quos si septies repete ferro. non plus eis possent
nocere quam nunc radium solis ferire. talis est sanitas
sanctorum Matusale longevitas erit illorum felicia mor
tis acerbitas. quia mors et dolor fugiunt. et qui in
perpetuum vivunt. En quale habebunt vite diuturni
tatem qui indeficientis vite felicitate hereditabunt et
virtute et hec tantum sunt bona corporis Sicut
dulcis fons sicienti agricola ita. delectabit sanctus deo e
tuo distillans mea resolvit animam Sed incorporabi

.lit' bti qui ad tã ineffabilia bõ sut predestinati
Vere bti sut qui habitãt in domo dni. quia in
hys oib' vincet i sclm scli Nys salomois sa
piencia mag͛ esset insipiencia. Porro ipi omi
sapia affluūt oem sciaz de ipõ fonte sapie hau
riet. Oia quippe pterita pñcia s͡ que sut futu͛
pste sunt. Oim hoim siue in celo siue in ifno
noia gnā. opa bona vel mala inq͛ abeis gesta
norut. et nichil est qd' eos lateat. tu insole ius
ticie cuncta pur' videat Heu qm̃tas lacimas
miserie nunc cogit fundere fons tue eloqnc. Sci
cut oes sci quod ego feci Vniqz. no solum
q fecisti. sed que vmq̃ cogitasti vel dixisti. a' ali
quis homo siue bonu siue malu indelebile cog
nosceret Quid tunc valet gfessio et penitẽa
pctoz. si no delebunt͛. et si ipi scela et tpia fla
gicia tua sic debet que eciã ep horrescet co
gitare Quid ab horres. qd timesl an ver
is q de scis tuis gfundaris. Defedissis et t͛
pissis actib' tuis gfessis et penitẽa lotis.
no pl9 verecundabis qua s nuc aliqs tibi nar
raret que olim i sonnis gessisti. nec pl9 erubes
ces qz s albub' i plio accept' pste sanatus
es. Nichil est aliud pcca dimitte vel dele q͛
pimme per penitẽcia et gfessioz remittũt sed
de dei et scoz sua unq͛ delebunt͛ Vellem
michi hō gceplo pbari Vngd sus qd da
nid homicidiu et adultiu ppetraũt Sic
Non nosti maria peccatrice fuisse petru per

unio xpm ab negasse Nom Credis eos
in celo Credo Si in tu ad hunc corrupti
bilis et fragilis hec nouisti. quanto magis illi no
runt qui ab omni corrupcione et fragilitate erunt liberi
Non tamen inuicem inde verecundantur sed magis
in domino de sua saluacione gloriantur Non abhor
rent angeli tales vel sancti qui pene nichil pecca
uerunt. non habebunt eos peius Nequaquam Sicut
hys amici congaudet qui naufragium vel aliquod
graue periculum euadit. Ita sancti et angeli de illorum
euasione congratulantur. quibus omnia ipsa peccata in bonum
cooperantur. et sicut medicus magis de desperato egro
si eum saluauit laudatur. ita deus vberius de illorum sal
uacione glorificatur Omnimoda leticia Da
uid et ionathe amicicia illis esset inimicitia O
quam dulcis amicicia eos copulat quos deus ut filios su
os amat. et ipsi deum plus quam se ipsos diligunt. et
omnes angeli et sancti omnes eos ut se ipsos diligunt
Hely et superioris concordia illis esset discordia
Sane illorum concordia est. ut oculorum quo unus aspi
cit mox alter se illuc flectit. Quidquid aliquis
illorum vellet hoc deus. hoc angeli. hoc omnes sancti uo
lunt Ergo si deus et omnes sancti volunt quod ego uo
lo. tunc nolo plus esse petro Certe si hoc uo
lueris continuo eris. Non dico quod petrus fis. sed pe
tro plus. Nam cupies esse petrus. cupies non sub
esse. Si ante tua essencia coniunctus nichil esses
quamuis ibi nullus plus cupiat quam promeruit. Sicut
nec pes cupit oculus esse aut manus auris. ut vir.

inter esse. Si enim aliq plꝰ cuperent plenum gau
dium non haberent. Sed oēs plenum gaudium
habebunt i nichil plus cupiet q̄ habet et nich
il plꝰ pt adici gaudio eorum. qd' enim quisqȝ ī se
no habuit i altero habebit. verbi gra. Pe
trꝰ i iohe gloriam hebit virginitatis. Iohes in
petro gloriam passionis. et ita gla vniꝰ cuiuꝰqȝ est
omnium et gla omnium vniuscuiusqȝ. Dic ergo q plꝰ
cupe potuerunt. qui angelis coequales erunt. et hēt
oīa que iam incomparabiliter et pluā hebunt Aliqua
dn̄i apla potencia illis esset augusta custodia.
Nempe illorum tam effrenis erit potencia, ut si aliud
celu. et alia tiaz facere velint potent possint. Sunt
enim filii dei et coheredes xpi. vt dr. Ego dixi
dii estis. et quia dii sunt oia volunt et possunt
Et si possunt quare aliud celu no faciunt
Deus nichil imperfectum reliquit quia oia
i mensura et nūo et pondere perfecte absoluit
et si ipi faceret alid' celu esset superfluum. Sz
nichil volunt quod sit indecens vel sit vanum.
Nos etenim multa possumus q multa tamen no facimus
ut saltare etc.   Vel oia possunt credi de a
plis et de similibus scis sicut nos bene gerit si no
bis inservito corpus venie concedi   De oibꝰ
omnino iustis dictum est. Erunt equales angelis dei
Sicut igr rex plebeis egrum, eceno iacente si
videret q lenari balneari vestibꝰ suis induit in
beret nomen suum ei imponeret. i filium eum adop

tarct regnum ei in hereditate daret. Ita deus nos
terrenos in luto peccatorum. de quo nos per fidem levavit
in baptismate lavit nobis nomen sue divinitatis impo
suit in regnum suum heredes assumit. Ut dicitur Quot
quot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios dei
fieri hiis qui credunt in nomine eius. Quamvis quoque alius
alio prestancius alius alio eminencius gloriam premiis
sorciatur tamen omnes unam domum patris licet diver
sis mansionibus. unum denarium divisione dei co
sorcio angelorum participes Joseph honorem
fecit eis ut dederit. O quale honorem ipsi habe
bunt quos deus ut filios honorat. angeli ut princi
pes. omnes sicut ut deos venerantur. Debitor est eum
deus eis quia hoc quod de eis statuit facere ut heres
fieret. toto adversu se preparavit. Debitores sunt eis
angeli quia per eos numerus est impletus [illegible] in ipsis
sunt ipsi effecerunt. Debitores eis sunt omnes sancti
quia per brevia stola immo centuplum perceperunt
sociis. comparacione partem habent. Debitores sunt eis
celum et terra et omnes creature. quia per eas excellenter
in inmortalem sunt. ut hoc fieret sine miris festinanc
int Helye et enoch securitas erit eis ho
rum amplectans. qui ita securi sunt. quod nec mortem
nec aliquod infortunium habebunt. Deus eius non auf
feret [illegible] eius sit bonum. et ipsi amittere numquam non
volent [illegible] numquam ea perdent. De earum vero corp
ti et in regnum rapti. leticia erit eis [illegible] O
quale leticia et consolacionem ipsi habebunt qui in

gaudiu(m) d(omi)ni intrabu(n)t. O deus quale gaudiu(m)
habebu(n)t. qui patre(m) in filio. et verbu(m) in patre et sp(irit)u(m)
s(an)c(tu)m karitate in utroq(ue) sicuti est facie ad faciem
s(em)p(er) videbu(n)t. Gaudiu(m) de consortio angelor(um) habe
bu(n)t Gaudiu(m) habebu(n)t de contubernio omniu(m) s(an)c(t)or(um)
Gaudebu(n)t itaq(ue) de bonis d(omi)ni intus et extra su(pra)
se et infra se. circa interius et undiq(ue). ad hor
oes suos actos quor(um) intra multa su(n)t bonis de
licijs affluent et semper habundancie gaudebu(n)t
Ecce hoc est plenu(m) gaudiu(m). et hoc est omniu(m) bonor(um)
sufficientia sine omni indigentia   tu replesti
ti cor meu(m) in gaudio. quod pene vidi faciem d(omi)ni
in iubilo raptus in celi gremio. O certe letatus sum su-
per eloquia tua. sicut qui invenit spolia multa   Sicut — no de inferni penis
ergo anime (?) dei in unum feliciter permanent in deo glorabu(n)
tur. Sic in unum eius contrario iniurie miseri et
infelices iugiter cruciabunt(ur). et sicut isti maioris
decore illustrant(ur). ita illi maioris horrore decu(m)-
pat(ur)   Sicut isti summa agilitate sunt alleui
ati. Ita illi summa pigricia sunt pregravati   Si
cut isti precipuo robore sunt solidati. Ita illi p(re)
cipua invalitudine sunt debilitati   Sicut isti
augusta libertate potiunt(ur). Ita illi amplioria ser-
vitute opprimunt(ur)   Sicut isti immensa volup
tate deliciant(ur) Ita illi immensa miseria amarita
bu(n)t   Sicut isti egregia sanitate vigent Ita
illi infinita infirmitate deficient   Sicut isti
de beatitudine in mortalitate triumphantes letant(ur). Ita illi

de dolenda sua diminutate lamentantur Sicut
isti polliti sunt splendore sapientie. Ita illi obscura
ti sunt horrore insipientie. quidquid eum scivit ad
augmentum doloris scivit Sicut istos dulcis ami
citia copulat. Ita illorum amara inimicitia consterna
conturbat Sicut isti concordia cum omni crea
tura observant et ab omni creatura glorificantur. Ita
illi discordia tenentes ab omni creatura conterantur.
Sicut isti summa potentia sublimantur. Ita illi su
ma impotentia angustiantur. Sicut isti maioris ho
re sunt perditi. Ita illi maioris dedecori sunt dedi
ti. Sicut isti egregia securitate tripudiant. Ita illi
maiori pavore trepidant. Sicut isti sunt inef
fabili gaudio iubilantes. Ita illi inseparabili me
rore sine fine cruciantur (equ.) Omnium dei eum tenet
quia quantum in ipsis erat. ei obstiterunt ne unquam
turbatus eius existeret. Omnium tenet angelorum. quia
quantum potuerunt effecerunt ne unquam numerus eorum
impleretur. Omnium tenet omnium sanctorum. quia (quantum) in ipsis
erat. nunquam gaudium plenum haberent. Omnium
tenent a novo celo et a nova terra et ab omni crea
tura quia quantum in ipsis erat impedierunt ne tam
quam innovarentur. Innumerabilis coniunctis. Sicut
istorum gaudia sunt incogitabilia et inedisti
bilia. Ita illorum supplicia sunt incomparabilia et in
effabilia Hec notantur perditi. quia a deo dei
sunt lapsi Hec non intelligo Cum
deus palatium sibi construeret. paries lapsus est.

lxv

qm angeli corruerunt Hunc deus volens restau-
rare . misit filium suum viuos lapides ad hoc
edificium congregare . Qui scandens currum multos
concepit et lapsos inde reiecit . Vt dicitur . Ascen-
dens super equos tuos et quadrige tue saluacio . Q(uattuor)
quadrige quattuor sunt ewangeliste . equi sunt apostoli . qui
predicacione sua corpori inherentes currum per mundum contraxe-
runt et multos ad dei edificium collegerunt . Lap-
si de curru sunt heretici et scismatici . Vt dicitur
Ex nobis exierunt sed non erant ex nobis . Qui au(tem)
sunt adducti ut lapides quadrati a summo opifice
in edificio celesti sunt locati . Hec sunt electi qua-
tuor virtutibus . Prudencia . fortitudine . iusticia
temperancia politi . quibus muri iherusalem sicut re-
pati . Vt dicitur . Iherusalem que edificatur ut ciuitas
. Quidam vero lapides . asperi impoliti ab opi-
fice sunt reprobati et igni admissi et in calce
versi . Utrique hiis firmati quo concreto angeli
sunt ornati Hec sunt ipsi ac celesti edificio erecti
et in fornace gehenne proiecti de quorum contra nos isti
vinculo karitatis quasi cemento muniamur firmius con-
paginatur . corpore conplacione gloriosius decorati sine
fine in domo deo conuiuant Iocunditate et ex-
ultacione repleat te deus optime magister et in sanctorum societate
ficacione et videas regem glorie in suo decore et
videas bona iherusalem omnibus diebus vite tue
Amen

Devota exhortacio ad sacram Christi corporis Vox Christi

Venite ad me omnes qui laboratis et onerati
estis et ego reficiam vos dicit dominus panis
quem ego dabo caro mea est pro mundi vita Ac-
cipite et manducate hoc est corpus meum quod pro vobis
tradetur Hoc facite in meam commemoracionem Qui man-
ducat meam carnem et bibit meum sanguinem in
me manet et ego in eo Verba que ego vobis locutus
sum spiritus et vita sunt

Capitulum primum Cum quanta reverencia sit Christus suscipiendus Vox discipuli

Hec sunt verba tua Christe veritas eterna quamvis non
uno tempore prolata nec in uno loco conscripta Quia
ergo tua sunt et vera sunt gratanter mihi et fideliter cuncta
sunt accipienda Tua sunt et tu ea protulisti et mea
quoque sunt quia pro salute mea ea edidisti Libenter suscipio
ea ex ore tuo ut arcius inserantur cordi meo
Excitant me verba tante pietatis plena dulcedinis
et dileccionis sed terrent me delicta propria et ad capi-
enda tanta misteria me reverberat impura consciencia
Provocat me dulcedo verborum tuorum sed onerat
multitudo viciorum meorum Iubes ut fiducialiter ad
te accedam si tecum velim habere partem et ut immor-
talitatis accipiam alimoniam si eternam cupio obtinere
vitam et gloriam Venite inquis ad me omnes qui labo-
ratis et onerati estis et ego reficiam vos O
dulce et amicabile verbum in aure peccatoris quod tu domine
deus meus egenum et pauperem invitas ad communionem tui sanctissimi
corporis Sed quis ego sum domine ut ad te presumam
accedere Ecce celi celorum te non capiunt et tu
dicis Venite ad me omnes Quid sibi vult ista piis-
sima dignacio et tam amicabilis invitacio Quomodo
ausus ero venire ad te qui nichil boni mihi conscius sum

148

consciencie unde possum presumere quod te introducam /
domum meam qui sepius offendi benignissimam faciem tuam
Tremunt angeli et archangeli / metuunt sancti et iusti /
et tu dicis Venite ad me omnes / Nisi tu domine hoc
dixisses quis verum hoc crederet / et nisi tu iuberes
quis auderet accedere / Ecce noe vir iustus in archa
fabricanda centum annis laboravit ut cum paucis salvaretur
et ego quomodo potero me una hora preparare ut modo
fabricatorem mundi reverenter sumam / Moyses famulus tuus
magnus et specialis amicus tuus archam ex lignis impu-
tribilibus fecit quam et mundissimo vestivit auro ut
tabulas legis in eam reponeret et ego putrida
creatura audebo te creatorem legis ac vite datorem
tam facile suscipere / Salomon sapientissimus regum
israhel templum magnificum septem annis in laude nominis
tui edificavit et octo diebus festum dedicacionis
eius celebravit / Mille hostias pacificas obtulit
et archam federis in clangore buccine et iubilo
in locum sibi preparatum sollempniter collocavit / Et ego
infelix et pauperrimus hominum quomodo te in domum meam
introducam qui vix expendere novi unam mediam
horam et utinam semel digne fere mediam / O mi deus
quantum illi ad placendum tibi agere studuerunt / Heu quam
pusillum est quod ago quam breve compleo tempus cum
me ad communicandum dispono / Raro totus collectus / rarius
sic ab omni distraccione purgatus / Et certe in tua
salutari deitatis presencia nulla deberet surrepere indecens
cogitacio nulla creatura occupare quia non angelum
sed angelorum dominum suscepturus sum hospitem / Et tamen
valde magna distancia est inter archam federis cum suis

reliquiis ac nitidissimis corporibus tuorum civium sive decora-
bilibus virtutibus. Primo legalia illa sacrificia futuros
prefiguratiua et vasa tua corporis hostias omnium atque
sacrificiorum completiua. Quare igitur non mirum si ad tuam
venerationem in ardenti pectore. Dum me mando non
parva sollicitudine ad tua sancta limina. Quidam illi
sancti patriarche et prophete reges quoque et principes cum
omni suo populo tantam devotionem monstraverunt affectum
erga cultum divinum. Psaltavit devotissimus rex
David coram archa dei totis viribus violetis [illegible]
[illegible] multa pro his fecit dominus generis carmina
psalmos edidit. Et cantores constituit cum letitia canentes
et ipse frequenter in cythara sua sancti afflatus gratia
decantavit psalmum simul toto corde deum laudare et
omnibus diebus singulis benedicere et predicare.
Sic tanta devotio agebatur tunc ac divine laudis
complevit recordatio coram archa testatur quanta fuit
[illegible] et [illegible] populo [illegible] tunc [illegible] et diuiso
in primo sacramento in superiore excellentissimi corporis
concurrunt multi ad diuersa loca pro visitandis reliquiis
sanctorum et mirantur audire gesta corporis. Templa con-
fixa templorum construunt et osculantur pedes et audi
valuta per ossa corporum. Est autem tu presens est hic
apud me in altari deus meus sanctus sanctorum et catholicorum
et dominus angelorum. Ecce in hiis video naturalitatis
hominis et nomina diversorum et medicina corporis
eminentissimos sanctos. Inspice id est tam laudis sanctis necnon
gloriosis diversis. Hic autem in sacramento altaris totus
presens est deus meus Iesus Christus ubi copiose per-
cipitur eterne salutis fructus quotiescunque fueris dignus

susceptum Sed istud non est bonitatis aliquis nec
indignitatis ad spiritualitatis sed firma fides devota
spes et sincera caritas Sed in insatiabili condicione mundi
dei quod mirabiliter agit nobiscum sicut gratiose et
suaviter ad electos suos disponit quibus temporibus in
sacramento sumendo apparuit Vno namque ego debilem
puto Alter spiritualiter devotus corda tibi et
accedit affectum ipsum cum vero fidelis tui qui totam
vitam suam ad emendationem disponit Ex hoc dig
nissimo sacramento magna dulcedinem gratiae et virtutis
amoris frequenter recipiunt O admirabilis et abscondi
ta gratia sacramenti quam noverunt tui confideles Infide
les et [illegible] peccatis servientes experiri non possunt In
hoc sacramento confertur spiritualis gratia et reparatur [illegible]
[illegible] amissa et per peccatum deformata redit pul
chritudo Tanta et aliquando est gratia ut ex ple
nitudine collatae devotionis non tantum mens sed et
debile corpus vires sibi praestitas sentiat applicatas
Dolendum tamen valde et miserandum super tepiditate
et negligentia nostra quod non maiori affectu trahimur
ad christum sumendum in quo tota spes consistit salvandorum
et meritum Ipse enim sanctificatio nostra et redemptio
Ipse consolatio viatorum et sanctorum aeterna fruitio
Dolendum itaque valde quod multi tam parum hoc mysterium
salutare advertunt quod caelum laetificat et mundum
conservat universum Heu caecitas et duritia cordis
humani tam ineffabile donum non magis attendere
et ex quotidiano usu etiam in inadvertentiam defluere
Si enim hoc sanctissimum sacramentum in uno tantum celebra
retur loco et ab uno tantum consecraretur sacerdote in mundo

Quid putas desiderii ad illum locum et ad talem
dei sacerdotem homines afficerentur et divina celebrari
misteria viderent. Nunc autem multi facti sunt sacerdotes et
in multis locis offertur christus ut tanto maior appareat
gracia et dilectio dei ad hominem quanto latius est sacra communio
diffusa per orbem. Gracias tibi ihesu bone pastor
eterne qui nos pauperes et exules dignatus es precioso
corpore tuo et sanguine reficere et ad hec misteria percipienda etiam
oris tui alloquio invitare dicendo Venite ad
me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos

vorgh

Quod magna caritas et bonitas dei in sacramento exhibetur homini Cap 2

Super bonitate tua et magna misericordia tua domine
confisus accedo eger ad salvatorem esuriens et siciens
ad fontem vite egenus ad regem celi servus ad dominum
creatura ad creatorem desolatus ad meum pium consolatorem.
Sed unde hoc michi ut venias ad me. Quis ego sum ut
prestes michi te ipsum. Quomodo audet peccator coram te apparere
et tu quomodo dignaris ad peccatorem venire. Tu nosti servum
tuum et scis quia nichil boni in se habet unde hoc illi prestes.
Confiteor igitur vilitatem meam agnosco bonitatem tuam
laudo pietatem et gracias ago propter nimiam caritatem.
Propter temetipsum enim hoc facis non propter merita mea
ut bonitas tua michi magis innotescat caritas amplius
ingeratur et humilitas perfectius commendetur. Quia ergo
tibi hoc placet et tu sic fieri iussisti placet et michi dignacio
tua. Et utinam iniquitas mea non obsistat. O dul-
cissime et benignissime ihesu quanta tibi reverencia et gra-
ciarum accio cum perpetua laude pro susceptione sacri corporis
tui debetur cuius dignitatem nullus hominum explicare po-
test. Sed quid cogitabo melius et salubrius

in memetipsum totus gaudeam et tua consolata
bonitate exultabo super me. laudo te deus meus
et exaltabo in eternum despicio me et subicio te
in profundo vilitatis mee. Ecce tu sanctus sanctorum et ego
sordes peccatorum. Ecce tu inclinas te ad me tu vis
esse mecum tu invitas ad convivium tuum tu michi das
vis celestem cibum et panem angelorum ad manducandum
Non alium sane quam te ipsum panem vivum qui de celo
descendisti et das vitam mundo. Ecce unde dilectio
procedit qualis dignacio illucescit. Quam magne tibi
gratiarum actiones et laudes pro istis debentur. O quam salu
tare et utile consilium tuum cum istud constituisti quam
suave et iocundum convivium cum te ipsum in cibum donasti. O
quam admirabilis operacio tua domine quam potens virtus tua
quam ineffabilis veritas tua. Dixisti enim et facta sunt
omnia et hoc factum est quod ipse iussisti. Mira res
et fide digna ac humanum vincens intellectum quod tu
domine deus meus verus deus et homo sub modica specie
panis et vini integer contineris et sine consumptione
a sumente manducaris. Tu domine universorum qui
nullius habes indigenciam voluisti per sacramentum tuum
habitare in nobis conserva cor meum et corpus meum in
maculatum ut leta et pura consciencia valeam
celebrare misteria et ad meam perpetuam accipere sa
lutem que ad tuum precipue honorem et memoriale per
henne fecisti et constituisti. Letare anima mea et
gratias age deo pro tam nobili munere et solacio
singulari in hac lacrimarum valle relicto. Nam
quociens hoc misterium recolis et corpus christi accipis to
ciens tue redempcionis opus agis et particeps

cum multorum sit effectivum. Caritas enim tua nunquam
minuitur et magnitudo propiciacionis tue nunquam exhauritur.
Ideo nova semper mentis renovacione ad hoc te dis-
ponere debes et magnum salutis misterium attenta
consideracione pensare. Ita magnum et novum et iocundum
tibi videri debet cum celebras aut missam audis,
ac si eodem die Christus primo in uterum virginis descendens
homo factus esset aut in cruce pendens pro salute hominum
pateretur et moreretur. Capitulum tercium. Quod valde
utile sit sepe communicare. Vox discipuli.
Ecce ego ad te venio ut bene mihi sit ex munere
tuo et letificer in convivio sancto tuo quod parasti in
dulcedine tua pauperi deus. Ecce in te est totum quod
desiderare possum et debeo, tu salus mea et redemptio,
spes et fortitudo, decus et gloria. Letifica ergo hodie
animam servi tui quia ad te domine Ihesu animam meam levavi.
Desidero nunc te devote ac reverenter suscipe-
re, cupio te in domum meam introducere quatenus cum Zacheo
merear a te benedici ac inter filios Abrahe computari. Anima
mea corpus tuum concupiscit, cor meum tecum uniri
desiderat. Trade te mihi et sufficit. Nam preter
te nulla consolacio valet. Sine te esse nequeo et sine
visitacione tua vivere non valeo. Ideoque oportet
me frequenter ad te accedere et in remedium salutis
mee te recipere ne forte deficiam in via si fuero
fraudatus celesti alimonia. Sic enim tu misericordissime
Ihesu predicans populis et varios curans languores (languores) ali-
quando dixisti: Nolo eos ieiunos dimittere in domum
suam ne deficiant in via. Age ergo hoc modo mecum
qui te pro solacio fidelium in sacramento reliquisti.
Tu es enim suavis refectio anime. Et qui te digne

inadvertenter sumpsi et honorem debitum exhibere neglexi. Ne-
cessarium in quo tamen saepe labor et peccato tam nimis
torpescens et deficiens ut per frequentes orationes et confessiones
ac sacram communionem corporis tui sanctissimi me vix nunc invenire
et audeam ne forte diutius abstinendo a sacrosancto
defluam. Quoniam cum sit semper homo ad malum ab ado-
lescentia sua et non purgat divina medicina labitur homo
mox ad peiora. Refrenat homo sacra communio a malo et
confortat in bono. Si enim tam saepe negligens sum et
tepidus quando communico et celebro quid fieret si medelam
non sumerem et tam grande iuvamen non quaererem. Et
licet non omni die sim aptus nec ad celebrandum bene
dispositus dabo tamen operam congruis temporibus divina perci-
pere sacramenta sicut consueta ac talem gratiam me comparticipem
fieri. Haec est una principalis fidelis animae consolatio
quamdiu peregrinatur a te in mortali corpore ut
saepius memor dei sui dilectum suum devota suscipiat
mente. O mira circa nos tuae pietatis dignatio quod tu
domine deus creator et vivificator omnium spirituum ad pauper-
culam dignaris venire animam et cum tota divinitate tua
ac humanitate eius impinguare esuriem. O felix mens
et beata anima quae te deum suum meretur devote suscipere
spirituali gaudio repleri. O quam magnum suscipit dominum
quam dilectum inducit hospitem quam iocundum recipit socium
quam fidelem acceptat amicum quam speciosum et nobilem
amplectitur sponsum prae omnibus dilectis et super omnia dili-
gendum. Sileat a facie tua dulcissime
dilecte meus domine caelum et terra et omnis ornatus eorum
quia quicquid laudis habent ac decoris ex dignatione tuae largitatis

n[on] ad decorem tui pertinet nobis [illegible]

Quod multa bona prestantur devote communicantibus. Capitulum iiii. Vox discipuli.

Domine deus meus preveni servum tuum in benedictionibus
dulcedinis tue ut ad tuum magnificum sacramentum digne
ac devote merear accedere. Excita cor meum in te
et a gravi torpore exue me. Visita me in salu-
tari tuo ad gustandum in spiritu suavitatem tuam que
in hoc sacramento tamquam in fonte plenarie latet.
Illumina quoque oculos meos ad intuendum tantum misterium
et ad credendum illud indubitata fide me
robora. Est enim operacio tua non humana potencia,
tua sacra institucio non hominis adinvencio. Nullus enim
ad hec capienda et intelligenda aliquis idoneus
reperitur per se que angelicam etiam subtilitatem transcendunt.
Quid ergo ego peccator indignus terra et cinis
de tam alto sacro secreto potero investigare et capere?
Domine in simplicitate cordis mei in bona firma fide
et ad tuam iussionem ad te cum spe et reverencia accedo
et vere credo quia tu presens es hic in sacramento.
Vis ergo ut te suscipiam et memetipsum tibi in caritate
uniam. Unde precor tuam clemenciam et specialem
ad hoc a te peto mihi dari graciam ut totus in te
liquescam et amore perefluam ac de nulla aliena
consolacione amplius me intromittam. Est enim hoc
altissimum et dignissimum sacramentum salus anime
et corporis medicina omnis spiritualis languoris in quo
vicia mea curantur passiones frenantur temptaciones
vincuntur aut minuuntur gracia maior infunditur

vite incepta augetur firmatur fides roboratur spes
et caritas ignescit et dilatatur. Multa namque bona
largitus es et adhuc sepius largiris in sacramento
dilectis tuis devote communicantibus Deus meus sus-
ceptor anime mee reparator infirmitatis humane et
totius dator consolationis interne. Nam multam ipsis
consolationem adversus variam tribulationem infundis et
de imo deiectionis sue ad spem tue protectionis
erigis atque nova quadam gratia eos intus recreas
et illustras ut qui anxii primitus et sine affectione
se ante communionem senserant postea refecti cibo potu-
que celesti in melius se mutatos inveniant. Quod
ideo cum electis tuis dispensanter agis ut veraciter
agnoscant et patenter experiantur quantum infirmitatis
ex se ipsis habeant. Et quid bonitatis et gratie ex
te consequantur quia ex semetipsis frigidi duri
et indevoti esse merentur. Quis enim ad fontem
suavitatis humiliter accedens non modicum suavitatis
inde reportat. Aut quis iuxta copiosum igne-
stans non parum caloris inde percipit. Et tu fons
es semper plenus et superhabundans. Ignis iugiter
ardens et numquam deficiens. Unde si mihi non licet
haurire de plenitudine fontis nec usque ad sa-
cietatem potare apponam tamen os meum ad fo-
ramen celestis fistule ut saltem modicam
inde guttulam capiam ad refocillandam sitim
meam et non penitus exarescam. Et si nondum
totus celestis et tam ignitus ut Cherubin et Se-
raphin esse possum conabor tamen devotioni insiste-

et cor meum apparet ut vel modica divini incendii flamma ex omni superiore vivifici sacramenti accepta

ardeat. In dextera tua hoc salvatoris passione tua pro me supple benigne ac propicie quod ad te pervenire dignus esse valeat dicens. Venite ad me omnes qui laboratis. Ego qui labore in sudore vultus mei, dolore cordis torqueor, passionis onerecor, temptacionibus inquietor, multis modis passionibus implicor et premor, et non est qui adiuvet nos, est qui liberet et salvum faciat nisi tu domine deus salvator meus. Cui committo me et animam meam ut me custodias et perducas in vitam eternam. Suscipe me ad laudem et gloriam nominis tui qui corpore tuo et sanguine tuo in cibum et potum me pascis. Presta domine deus salutaris meus ut cum sacri percepcione misterii tui crescat mee devocionis affectus.

De dignitate sacramenti et dignitate sacerdotali vera dicta

Si haberes angelica puritatem et sancti Johannis baptiste sanctitatem non esses dignus hoc sacramentum accipere nec tractare. Non enim hoc meritis debetur hominum quod homo consecret et tractet Christi sacramentum et sumat in cibum panem angelorum. Grande misterium et magna dignitas sacerdotum quibus datum est quod angelis non est concessum. Soli namque sacerdotes rite in ecclesia ordinati potestatem habent celebrandi et corpus Christi conficiendi. Sacerdos quidem minister est dei utens verbo dei per iussionem dei. Deus autem ibi principalis est auctor et invisibilis operator, cui subest omne quod voluerit et paret omne quod iusserit. Plus ergo

Equidem

credere debes deo omnipotenti in hoc excellentissimo
sacramento quam proprio sensui ad alicui signo visibili. Ideoque
cum timore et reverencia ad hoc opus accedendum est. Attende
tibi et vide cuius ministerium tibi traditum est per imposicionem
manus episcopi. Ecce tu sacerdos factus es et ad celebrandum
consecratus. Vide nunc ut fideliter et devote in suo
tempore deo sacrificium offeras et teipsum irreprehensibilem
exhibeas. Non alleviasti onus tuum sed arctiori
ad alligatus es vinculo discipline et ad maiorem teneris
perfectionem sanctitatis. Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus
et aliis bone vite exemplum prebere. Eius conversacio non
cum popularibus et communibus hominum viis sed cum angelis
in celo aut cum perfectis viris in terra. Sacerdos sacris
vestibus indutus Christi vices gerit ut deum pro se
et pro omni populo suppliciter et humiliter roget. Habet ante
se et retro dominice crucis signum ad memorandam
iugiter Christi passionem. Ante se crucem in casula
portat ut Christi vestigia diligenter inspiciat et
sequi ferventer studeat. Post se cruce signatus est ut
adversa quelibet ab aliis illata clementer pro deo tol-
leret. Ante se crucem gerit ut propria peccata lugeat.
Post se ut etiam aliorum commissa per compassionem defleat
et se medium inter deum et peccatorem constitutum sciat.
Nec ab oracione et oblacione sancta torpescat donec
graciam et misericordiam impetrare mereatur. Quando sacerdos cele-
brat deum honorat angelos letificat ecclesiam edifi-
cat vivos adiuvat defunctis requiem parat
et se omnium bonorum participem efficit. De interrogacio

De exercicio amoris vox discipuli — Cap. vij

Cum tua domine benignitate a me capesso voluntate
valde contremisco et de me ipso confundor Si enim
non accedo vitam fugio Et si indigne me con-
gessero offensam incurro Quid ergo faciam deus meus
auxiliator meus et consiliator meus in necessitatibus
tu doce me viam rectam propone breve aliquod exer-
cicium sacre communioni congruum Utile est enim scire quo-
modo devote ac reverenter tibi preparare debeam cor
meum ad recipiendum salubriter tuum sacramentum seu eciam
celebrandum tam magnum et divinum sacrificium

De discussione proprie conscientie et emendacionis proposito vox dilecti — C. viij

Super omnia cum summa humilitate et supplici reverencia
cum plena fide et pia intencione honoris dei ad
hoc sacramentum celebrandum tractandum et sumendum opor-
tet sacerdotem accedere Diligenter examina conscienciam
tuam et pro posse tuo vera contricione et humili con-
fessione eam munda et clarifica ita ut nichil
grave habeas aut scias quod te remordeat et
liberum accessum impediat Habeas displicenciam omnium
peccatorum tuorum in generali et pro quotidianis excessibus
magis in speciali doleas et gemas Et si tempus
patitur deo in secreto cordis cunctas confitere pas-
sionum tuarum miserias Ingemisce et dole quod adhuc
ita carnalis sis et mundanus tam ~~mo~~ inmortificatus
a passionibus tam plenus concupiscenciarum motibus tam incus-
toditus in sensibus exterioribus tam sepe multis vanis
fantasiis implicatus tam multum inclinatus ad exteriora
tam levis ad risum et dissolutionem tam durus ad

[illegible]

154

fletum et ad compunctionem tam promptus ad laxiora et
carnis commoda / tam segnis ad rigorem et feruorem /
tam curiosus ad noua audienda et pulchra videnda /
tam remissus ad humilia et abiecta amplectenda / tam
cupidus ad multa habenda / tam parcus ad dandum / tam
tenax ad retinendum / tam inconsideratus in loquendo / tam
incontinens in tacendo / tam incompositus in moribus / tam
importunus in actibus / tam effusus super cibum / tam surdus
ad dei verbum / tam velox ad quietem / tam tardus ad laborem /
tam vigilans ad fabulas / tam sompnolentus ad vigi-
lias sacras / tam festinus ad finem / tam vagus ad attendendum /
tam negligens in horis persoluendis / tam tepidus in
celebrando / tam aridus in communicando / tam cito distractus /
tam raro recollectus / tam subito commotus ad iram / tam
facile ad alterius displicenciam / tam pronus ad iudicandum /
tam rigidus ad arguendum / tam letus ad prospera / tam debilis in
aduersis / tam sepe multa bona proponens et modicum ad effectum
perducens. Hiis et aliis defectibus tuis cum dolore et magna
displicencia proprie infirmitatis confessis ac deploratis firmum statue
propositum semper emendandi vitam tuam et in melius proficiendi.
Deinde cum plena resignacione et integra voluntate offer
te ipsum in honorem nominis mei in ara cordis tui holo-
caustum perpetuum corpus tuum et animam michi fideliter commit-
tendo quatenus et digne merearis ad offerendum deo sa-
crificium accedere et sacramentum corporis mei salubriter suscipere.
Non est enim oblacio dignior et satisfaccio maior pro pec-
catis diluendis quam seipsum pure et integre cum oblacione corporis
christi in missa et in communione deo offerre. Si fecerit homo quod in
se est et vere penituerit quocienscumque ad me pro venia et gracia

ad me accesserit. Nolo ego dicit dominus quia nolo
mortem peccatoris sed magis ut convertatur et vivat quia
peccatorum suorum non recordabor amplius sed cuncta sibi in-
dulta erunt. Capitulum octavum de oblatione Christi in cruce
et propria resignatione. Vox dilecti —

Sicut ego me ipsum expansis in cruce manibus
et nudo corpore pro peccatis tuis deo patri sponte obtuli
ita ut nichil in me remaneret quin totum in sacrificium
divine placationis transiret. Ita debes et tu te ipsum
michi voluntarie in oblationem puram et sanctam cotidie in
missa cum omnibus viribus et affectibus tuis quanto intimius
vales offerre. Quid magis a te requiro quam ut te
studeas michi ex integro resignare. Quicquid preter te ipsum
das nichil curo quia non quero datum tuum sed te. Sicut
non sufficeret tibi omnibus habitis preter me. Ita nec michi pla-
cere poterit quicquid dederis te non oblato. Offer te michi
et da te totum pro deo et erit accepta oblatio. Ecce
ego me totum obtuli patri pro te, dedi etiam totum corpus
meum et sanguinem in cibum ut totus tuus essem
et tu meus permaneres. Si autem in te ipso steteris nec
sponte te ad voluntatem meam obtuleris non est plena ob-
latio nec integra erit inter nos unio. Ideo omnia opera tua
precedere debet spontanea tui ipsius in manus dei oblatio si
libertatem consequi vis et graciam. Ideo enim tam pauci
illuminati et liberi intus efficiuntur quia se ipsos ex toto
abnegare nesciunt. Est firma sententia mea. Nisi quis
renunciaverit omnibus non potest meus esse discipulus. Tu ergo si
optas meus esse discipulus offer te ipsum michi cum omnibus affecti-
bus tuis. Capitulum nonum quod nos et omnia nostra deo
debemus offerre et pro omnibus orare. Vox discipuli

Domine omnia tua sunt que in celo sunt et que in terra. Desi-

Deo me ipsum sicut in sponte oblacionem offerre et tue
perpetue servitute. Domine in simplicitate cordis mei offero
me ipsum tibi in servum sempiternum in obsequium et in sacrificium
laudis perpetue. Suscipe me cum hac sancta oblacione tui
preciosi corporis quod tibi hodie in presencia angelorum invisibiliter
assistencium offero ut sit pro me et pro cuncto populo in salutem.
Domine offero tibi omnia peccata mea et delicta mea que commisi
coram te et sanctis angelis tuis a die quo primum peccare
potui usque ad hanc horam. Super placabili altare tuo ut
tu omnia pariter incendas et comburas igne caritatis tue et deleas
omnes maculas peccatorum meorum et conscienciam meam ab omni
delicto emundes et restituas mihi graciam tuam quam peccando
amisi omnia mihi plene indulgendo et in osculum pacis tue
misericorditer assumendo. Quid possum agere pro peccatis meis
nisi humiliter ea confitendo et lamentando et tuam propiciacionem
incessanter deprecando. Deprecor te exaudi me propicius
cum asto coram te deus meus. Omnia peccata mea mihi maxime
displicent nolo ea amplius perpetrare sed pro eis doleo
et dolebo quamdiu vixero paratus penitenciam agere et
posse satisfacere. Dimitte mihi deus dimitte mihi peccata
mea propter nomen sanctum tuum salva animam meam quam precioso
sanguine redemisti. Stat committo me misericordie tue in
me iudices tuis agere mecum secundum bonitatem tuam non secundum
meam maliciam et dignitate. Offero etiam tibi omnia bona
mea quamvis valde pauca et imperfecta ut tu ea emen-
des et perficias ut ea grata habeas et accepta tibi
facias et semper ad meliora trahas nunc me ad bonum et
laudabilem finem me perducas et inutile homuncionem perdu-
cas. Offero quoque tibi omnia desideria pia devotorum mentibus
[illegible] audace [illegible] cordis omnium creaturarum meorum

et eorum quorum in vel aliquis propter dona tua benefecerunt
et qui orationes et missas pro se fieri pro omnibus dum vivi commenda-
verunt et petierunt sive in carne adhuc vivant sive iam
a seculo defuncti sunt ut eos per auxilium gratie tue
opem consolationis et certam a penis liberatam a patris
adventu percipiat. Et ut ab omnibus malis erepti gratias
tibi magnificas leti persolvant. Offero etiam tibi preces et
hostias placationis pro illis specialiter qui me in aliquo leserunt
contristaverunt aut vituperaverunt vel aliquod dampnum aut
gravamen intulerunt. Et pro omnibus quos aliquando contristavi
conturbavi gravavi scandalizavi verbis factis scienter vel ig-
noranter ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra et
mutuas offensiones. Auffer domine a cordibus nostris omnes
suspiciones indignationes iram et disceptationes et quicquid potest caritatem
ledere et fraternam dilectionem minuere. Miserere miserere
domine misericordiam tuam poscentibus da gratiam indigentibus
et fac nos tales existere ut simus gratia digni perfrui
et ad vitam proficiamus eternam. Amen. Capitulum decimum

F ... oratio de sancti nomine et religiosa vox dilecta

F... credendi et ad fontem gratie et divine misericordie
ad fontem bonitatis et largitatis prudentie atque a passionibus
meis et viciis mundari valeam et contra demonum temptationes
et fallacias dyabolicas fortior atque vigilantior efficiar me-
am. In nimium(?) facies furtum(?) sit remedium magis(?) et
satis amorem proficiendi in me et suavissime nitentis fidelis
et devotis corde prudentis atque et dependere. Tu enim
quem sciri gratiam sit aptam disponit preparatas sathane
immissiones paranda(?). Ipse namque semper ut in Iob scribi-
tur ad filios dei ut soleat illos nequitia sua
sibi et timidos minime reddat et simplicibus atque
affectum eorum minuat vel fidem inpugnando auferat.

p forte a q ois qmoz relugit ad tu tepore auidas
hz no e qui curadi de vespnis et fatasys illug
qtudz in tpibz et horis sz tuta fatasmata
tap eiq fit / terqda Sectepnedy e mys z de
vocedy int ppt insultq eiq z qmoraces qs psen
tati / pat sz amittenda eis Sepe em ypedit nimia
sollicitudo q deuota tenda z ampictas qz d qfes
poe facienda Algz fry qplud sapietud z depoe
qpoiet et scrupulu q qme dei ypedt z de
uotaz mets destruut / ppt alq qmd tbatoz et
qiuite / sacra no dimittas qioz hz vade reiq
qfitera et ocs offecpocs alys libet dulge si
vo tu alq offedisti vrtaz humlit ptae et alq
libet dulgebit et Sed qposcit dm tadac co
fessioz a sacra diffle qmoez Refrga te cu
pmis Respue velorit venenu festa aci
remedium et penes melis h p dm distulers
Si hodie ppt istud dimittes cras fortassis aliqd
maius euenet et dm posses qmoz ypedie
z magis qeptq sy Bnto reiq valet a pm
qiuite et terra te qcauces qz melr qpotat
dm ampias dm tu turbacie Sz fusse z ob
cottidiana obstacula et a diuis sessirace vosplu
noret qioz q tlic nia et qme tpore qpuent
adduce Sortadoloz qz tepidi et dyssoluti modo
qfitedi libet accipiut z qioz sacra de eo dif
ferre cupiut ne ad maioz sui custodia se dare te
neant Heu q modica caritate z debili deuo
cioz hz q sacra qioz tam faculr ppponut
Beua feliy ille z deo acceptq habe q sic viuit

141

z i eā puritate c̄sciam̄ suā custodit ut eas omni
die c̄municare patz 7 bn̄ affectatz est s̄ ei licet 7
sz nota possz agere Si vero aliqū abstinet humilitatis
gra a lictia impediente causa laudabz e d'. ve-
nerz Si at torpore obrepserit sepe, c̄municare dz
7 facit qd' d̄s ē z 7 dns ad erit desiderio suo p̄
bona volūte quā spēalit respicit Cum vero lictie p̄
peditz e habebit p̄ bona volūte p̄
c̄municandi 2̄ non carebit fructu sacrm̄ti 2 sua itero
Debet enim q̄l3 devotz omi die z oi hora ad spalē s̄ quo salu
bit 2 sz c̄phibicōe accedere 2 sz. cert' diebz et
statuto tpē corpz sui redeptoris cu affectuosa re
uerēcia sacrm̄ta⁺ dz accedere 2 magis laude dī et
honorē attendere q̄ sua c̄solacōe, quē Sicut cortex
misteri c̄tinet 2 v̄m̄ sibi r̄fert q̄ciens recolit
c̄ misteriū passiōz q̄ deuote recolit 7 ī amore
eius accedit Cum aliqs sac̄ no operat n statu sa-
ro ut c̄suetū̄ e appellet sepius opatz eīt Sicuti
q sac̄ dno ī holocaustū offert q̄ciens celebrt a
grat Ideo sac̄s ī celebrando nūs plurs a sestinū
ēz sua modū c̄ncz cu qbz vivit Ideo debet
aliis c̄uidē molestia 2 tediū s̄ c̄ncz sua via
sz maior c̄stitutā 2 porius alior sumē debet
utilitati q̄ pp̄e deuocōi ut affectui Premissa
7 lac̄ lc̄ciom̄ marie per aīe fidel. nunc vox Sc̄l.

O dulcissime ihu christe e dulcedo deuote aīe
terra epulatz i c̄uiuio tuo ubi ei nō aliq cibz
ad manducandū apponitur nisi tu vnicū dilecte cuius
oia desideria sunt eius desiderabilis est in quod

Pio L

focet q̄ p̄ntia tua cū intio affcu lacrimas fudit
z tu pia magdalena pedes tuos lacrimis rigaū
Et ubi est h(ec) devoto ad lacrimaz gracie copiosa effusio
ẽẽ in ɔspcu tuo z sctoz angloz tuoz. Cor meu
adhuc debet a ex gaudio flere. hec eni te i pa
trimo vel p(er)nte quib(us) spe similitate Ita q(uod) ɔspcu
z in divina claritate te ɔspice oculi mei forte non
possu. Sz neqz totq meq in fulgore glie tue ma
nifestati subsistet. In hoc g(ra)c(ia) sibi excellitati mee tu
plus q(uam) te sub sacr(amen)to abscondis z hec vel et ad
ono q(uod) angli adorant i celo. Ergo ad(huc) inten
q(uam) fide illi at q(uam) spe z sy nclamne. Me oz
ee ɔtentu in luce. Ve fidei z q(uam) ea ambulac
donec aspiret dies et(er)ne clarit(atis) z umb(re) inclī
nent(ur). Cu(m) at venit q(uod) pfcm e cessab(un)t om(n)ia
sacr(amen)torum q(uod) bti q(uam) glia celesti no egent medicine
sacramentali gaudet eni sy sic q(uam) p(re)ntia dei
facie ad facie gl(ori)am eius speculantes d(e) clarit(ate) in
claritate abissal deitatis transformati gustat di ū
tas fsey p(er) sit ab v(er)bo z marc met(ur).
Moz hoz medliu ɔtue in sit tedum eciam
q(uam)lz sp(irit)uale solacium q(uod) sit deu dm̄ meu aptu
q(uam) glia pia no video. Ac in(de) nichilo duco oc q(uo)d
i mundo ɔspicio z audio. Testis e in d(omi)n(u)s q(uod) nulla
reb(us) p(o)t(est) me ɔsolari nulla creatura quietare n(isi)
tu deus meus q(uem) desidero et(er)naliter ɔtemplari. Sed
no e hoc possibile durante me i hac mortalit(ate)
io oz ut me ponam ad magna paciem z me ip(su)m
q(uam) sed desiderio t(ibi) ɔmittam. Ita z sa tui dn̄e qui
tenuisti q(uam) regno celoz exultat q(uam) fide et pacien(cia)

mag(is) deu(m) vincent adventu(m) gl(ori)e tue exspectabat
q(uo)d illi crediderit ego credo q(uo)d illi speraverit ego
spero Eius illi (com)pleverit per gr(ati)am tua(m) me facturu(m)
confido Ambulabo iteru(m) in fide ecc(lesi)e confirmatus per
h(ec) eciam libe(n)ter s(an)c(t)os (con)solac(i)o(n)e (et) mite specula atq(ue)
sup(er) h(ec) o(mn)ia sacr(atissi)mu(m) corp(us) tuu(m) p(ro) singulari remedio
(et) refugio Duo in natu(r)a mea (et) p(er) magne scire
(con)t(ra) hac vita s(un)t q(ui)b(us) i(n)co(m)parabil(ite)r s(e)c(un)d(u)m ista misera
vita (con)tra tot(ius) corp(or)is h(uius) defect(us) duob(us) me esse
fateor nobis s(un)t (et) hinc Dedisti et itaq(ue) in ipso
sacr(atissi)mu(m) corp(us) tuu(m) ad refecc(i)o(n)em m(ent)is (et) corp(or)is (et) posu-
isti lucerna(m) pedib(us) meis v(er)bu(m) tuu(m) Sin(e) h(is) duob(us)
h(is) vivere no(n) possem Vita e(n)i(m) lux a(n)i(m)e mee (et)
sacr(ame)ntu(m) tuu(m) panis vite Hi(n)c possu(m) eci(am) dic(er)e mi(hi)
duo h(ic) sunt a mode i(n) gazophilacio s(an)c(t)e eccl(es)ie posite
una mensa (est) sacr(i) altaris h(abe)ns pane(m) s(an)c(tu)m (et) corp(us)
x(rist)i p(re)ciosu(m) Altera e(st) divine legis (con)tine(n)s doctrina(m) s(an)c(t)am
erudiens fide(m) vera(m) (et) firmit(er) usq(ue) ad interiora vela
mi(ni)s ubi s(un)t s(an)c(t)a s(an)c(t)or(um) p(ro)ducens Gracias t(ibi) d(omi)ne
aliud lux luc(is) et(er)ne p(ro) doctrina parte mi(hi) q(ui) nobis
p(ro)ph(et)as tuos (et) ap(osto)los (et) ap(osto)licos adesse doctores
misisti Gracias t(ibi) creator (et) redemptor ho(m)i(num) q(ui) ad
declarandu(m) toti mundo caritate(m) tua(m) cena(m) fecisti magna(m)
In q(ua) agnu(m) no(n) typicu(m) s(ed) tuu(m) s(an)c(tissi)mu(m) corp(us) (et) sanguine(m)
p(ro)posuisti manducand(um) laetificans o(mne)s fideles gaudio sacr(i)
desi(derii) (et) talia (con)sors (et) caritas salutaris q(uo)d s(un)t o(mn)es delicie q(ui)a
(et) ep(u)l(ati)o(n)e(s) vestro angelo s(unt) s(ed) suavit(er) feliciori
O q(uam) mag(na) (et) honorab(i)l(i)s (est) officiu(m) sacerdotu(m) q(ui)b(us) datu(m)
(est) d(omi)nu(m) maiestatis v(er)b(is) sacris (con)ficere labijs benedicta
manib(us) tenere ore p(ro)p(ri)o sumere (et) ceteris ministrare O
q(uam) munde d(ebe)nt esse man(us) ille q(ue) corpus ob q(uo)d [illegible]

sum corpus quod in maculatum cor est sacerdotis ad quod correcti
congruunt auctoritate prudentis. Recede sacerdotis non nisi sum vel
in honestum et utile per rectum debitum cum quo tam fere se
accipit sacramentum / oculum eius simplicis prudentio quod sancto corpus
solet intueri. Magis prius se de celum elevatis / quod
creatorum celi et terre solet gratulari. Sacerdotibus in
lege spiritualis dicitur: Sancti estote quam ego sanctus sum dominus deus
vester. Adiuvet nos gratia tua omnipotens deus ut qui officium
sacerdotale suscepimus digne ac devote et in omni
prudentia et gratia bona famulari valeamus. Et si non
possumus in tanta vite innocentia gaudium ut debemus
gratie nobis tamen digne flere mala que gessimus et in
spiritu humilitatis et bone voluntatis proposito tibi fuerimus
deservire. Capitulum 17 quod diligenter se debeat creatura
Christo preparare vox dilecti

Ego sum spiritualis auctor et datur omnibus felicitas
ego cor spirituale gratia et ubi est locus regenerationis mee
para in cenaculum grande stratum et facias apud
te pascha cum discipulis meis. Si vis ut veniam ad
te et apud te maneam, sede tamquam solitarius in tecto
et cogita excessus tuos in amaritudine anime tue. Omnibus
magis amans pro dilecto aditum optimum preparat locum
quia in hoc cognoscitur affectus suscipientis dilectum. Scito
tamen te non posse satisfacere huic preparationi commoda
tue actionis etiam si per annum integrum cum te prepares
et nil aliud in mente habens. Sed ex sola pietate et
gratia mea permitteris ad mensam meam accedere ac
si mendicus ad prandium vocaretur diuitis et ille nihil
aliud haberet ad retribuendum beneficiis eius nisi se humiliando
et ei regratiando. Fac quod in te est et diligenter facito

non ego provocavi te, non ego mandavi, sed tu dominum te ve-
nire et affectu accipere corpus dilecti domini. Sed tu dig-
natus ad te venire. Ego sum qui vocavi, ego iussi
fieri, ego supplebo quod deest. Veni et suscipe
me. Cum gratiam devotionis tribuo, gratias age deo tuo
non quia dignus es, sed quia tui misertus sum. Si non habes
devotionem, sed magis ariditatem te sentis, insiste orationi,
ingemisce et pulsa, nec desistas donec merearis micam
aut guttam gratie salutaris accipere. Tu mei indiges,
non ego tui indigeo. Nec tu sanctificare me venis,
sed ~~[illegible]~~ ego te sanctificare et meliorare venio. Tu venis
ut ex me sanctificeris et mihi uniaris, et novam gratiam
recipias, et de novo ad emendationem accendaris. Noli ne-
gligere hanc gratiam, sed prepara cum omni diligentia cor tuum,
et introduc ad te dilectum tuum. Oportet autem ut te non
solum prepares ad devotionem ante communionem, sed etiam te solli-
cite conserves in ea post sacramenti perceptionem. Nec minor cus-
todia post exigitur quam devota preparatio prius. Nam bona
postmodum custodia optima iterum est preparatio ad maiorem
gratiam consequendam. Ex eo quippe valde indispositus quis
redditur, si statim nimis effusus fuerit ad exteriora sola-
cia. Cave a multiloquio, mane in secreto, et fruere
deo tuo. Ipsum enim habes quem totus mundus tibi auferre non
potest. Ego sum cui te totum dare debes, ita ut iam ultra
non in te, sed in me absque omni sollicitudine vivas.

Quod anima devota Christi unionem in sacramento affectare debet ex toto corde et voluntate. capitulum 13

Quis mihi det domine ut inveniam te solum et aperiam
tibi totum cor meum, et fruar te sicut desiderat anima mea,
et iam me nemo despiciat, nec ulla creatura moveat
me vel respiciat, sed tu solus mihi loquaris et ego tibi,
sicut solet dilectus ad dilectum loqui, et amicus cum amico

quinad Hoc oro hoc desidero ut tibi totus uniar
et cor meum ab omnibus creatis rebus abstraham magisque
per sacram communionem ac frequentem celebrationem celestia et
eterna sapere discam Ah domine deus quando ero tecum totus
unitus et absorptus meique totaliter oblitus Tu in me
et ego in te et sic nos pariter in unum manere concede
Vere tu es dilectus meus electus ex milibus in quo complacuit
anime mee habitare omnibus diebus vite mee Vere tu
pacificus meus in quo pax summa et requies vera extra
quem labor et dolor et infinita miseria Vere tu es deus
absconditus et consilium tuum non est cum impiis sed cum humi-
libus et simplicibus sermo tuus O quam suavis est domine
spiritus tuus qui ut dulcedinem tuam in filios tuos de-
monstrares pane suavissimo de celo descendente illos
reficere dignaris Vere non est alia natio tam grandis
que habeat deos appropinquantes sibi sicut tu deus noster
ades universis fidelibus tuis quibus ob cottidianum
solacium et cor erigendum in celum te tribuis ad
edendum et fruendum Que est enim alia gens tam inclita
sicut plebs christiana aut que creatura sub celo tam
dilecta ut anima devota ad quam ingreditur deus et pas-
cat eam carne sua gloriosa O ineffabilis gracia
O admirabilis dignacio o amor immensus homini singulariter
impensus Sed quid retribuam domino pro gracia ista pro caritate
tam eximia Non est aliud quod gracius donare
queam quam ut cor meum totaliter deo tribuam et
intime coniungam Tunc exultabunt omnia interiora mea
cum perfecte fuerit unita deo anima mea Tunc dicet
mihi si tu vis esse mecum ego volo esse tecum Et
ego respondebo illi Dignare domine manere mecum

ego nolo libertatem esse mihi sed totum desiderium meum
ut cor meum tibi sit unitum **De feruida ardenti**
desiderio ad corpus Christi Vox discipuli C 14

O quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam
abscondisti timentibus te cum recordor devotorum aliquorum
ad sacramentum tuum domine cum maximo devotionis affectu accedentium
tunc sepius in memetipso confundor et erubesco
quod ad altare tuum et sacre communionis mensam tam
tepide et frigide accedo et ita aridus et sine af-
fectione cordis maneo quod non sum totaliter accensus coram
te deus meus nec ita vehementer attractus et affectus
sicut multi devoti fuerunt qui pre nimio desiderio communionis
et sensibili cordis amore a fletu se non poterant con-
tinere sed ore cordis et corporis pariter ad te deum vi-
vum fontem medullitus inhiabant suam esuriem non
valentes aliter temperare nec satiare nisi corpus tuum
cum omni iocunditate et spirituali aviditate accepissent O vere
ardens fides eorum probabile existens argumentum
sacre presentie tue isti enim veraciter cognoscunt dominum
suum in fractione panis quorum cor tam valide ardet
in eis de ihesu ambulante cum eis longe est a me
sepe talis affectus et devotio tam vehemens amor
et ardor Esto mihi propicius ihesu bone dulcis et
benigne et concede pauperi mendico tuo vel interdum
modicum de cordiali affectu amoris tui in sacra communione
sentire ut fides mea magis convalescat spes in
bonitate tua proficiat et caritas semel perfecte accensa et
celeste manna experta nunquam deficiat Potens est
autem misericordia tua etiam gratiam desideratam mihi prestare et in
spiritu ardoris cum dies beneplaciti tui advenerit me

clementissime visitare Et cum licet tanto desiderio tua
spiritualium dulcedinum tuorum non audeo tamen de gratia tua
illius magni et inflammati spiritus desideriis in te eo orans
et desiderans cum talium studiorum ardorem tuorum gratia
pro me sed ac corde pro desiderio gaudens admirabor

Ep xi — Quod devotis gratia subtrahitur quandoque superbia abiciatur ac humiliter acquiratur vel reddita

Oportet te devotam gratiam instanter querere desiderantis spiritu pariter et fiducialiter expectare quantumvis
semper singularis consuetudine studiose tamen ea operari et
deo dominium et modum proprie visitationis donec
a veniet committere Humiliare proprie te debes tamen
parum aut modicum devotionis in teipsa sentis sed non nimium
deici nec inordinate contristari Dat deus saepe in uno
brevi momento quod longo negavit tempore Dat quandoque
in fine quod in principio orationis distulit dare Si semper cito
gratia daretur et pro voto adesset non esset infirmo
homini bene portabile Propterea in bona spe et humili pacientia
expectanda est devotionis gratia Tibi tamen et peccatis
tuis deputa cum non datur et absconditur vel etiam
occulte tollitur Modicum quandoque est quod gratiam impedit
et abscondit si tamen modicum et non potius grande
dici debeat quod tantum bonum prohibet Et si hoc
ipsum modicum vel grande amoveris et perfecte vinceris
erit quod petisti Statim namque ut te deo ex
toto corde tradideris nec hoc vel illud pro tuo libitu
seu velle quesieris sed integre te in ipso posueris
unitum te invenies et pacatum quia nil ita bene
sapiet et placebit sicut beneplacitum divine voluntatis
Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad deum
levaverit seque ab omni inordinato amore seu displi-

terra ergo cordis creaturis euacuat aptissime gratie quam
suscipiende ac digne deuotionis munere est. Dat
enim ibi dominus benedictionem ubi vasa vacua inuenerit.
Et quanto perfectius quis infimis renunciauerit, et quanto magis sibi
ipsi per contemptum sui moritur, tanto gratia celerius venit,
copiosius intrat et altius liberum cor eius eleuat. Tunc
videbit et affluet et dilatabitur cor eius in ipso, quia
manus domini cum ipso, et ipse se posuit totum in manu
eius usque in seculum. Ecce sic benedicetur homo qui querit deum
in toto corde suo, nec in vanum accipit animam suam. Hic
in accipiendo sacram eucharistiam magnam promeretur diuine unionis
gratiam, quia non respicit ad propriam deuotionem et consolationem,
sed ad dei gloriam et honorem. **Quod necessitates nostras christo**
aperire et eius gratiam postulare debemus. Vox discipuli C 16

O dulcissime atque amantissime domine, quem nunc deuote
desidero suscipere, tu scis infirmitatem meam et necessitatem
quam patior, in quantis malis et viciis iaceo, quam
sepe sum grauatus, temptatus, turbatus et inquinatus. Pro re-
medio ad te venio, pro consolatione et releuamine
te deprecor. Ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt
omnia interiora mea, et qui solus potes me consolari et ad-
iuuare. Tu scis quibus bonis indigeo pre omnibus, et quam
pauper sum in virtutibus. Ecce sto ante te pauper et
nudus, gratiam postulans et misericordiam implorans. Refice
esurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam
igne amoris tui, illumina cecitatem meam claritate presencie
tue. Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia grauia
et contraria in pacienciam, omnia infima et creata in contemptum
et obliuionem. Erige cor meum ad te in celum, et ne
dimittas me vagari super terram. Tu solus mihi ex

hor dulcedas usqz in seclm qz tu solz cibz z potz
meus aīe mee z gaudiū meū et totū bonū
meū ubiq̄ me totalit' ex tua ꝓdiia ancedas
glorios z inter tuos familiares ut vngatem effera
ꝓꝑ qz grās inde cunctos a lignos aduci eos
Ne paciaris me recipere z audiō a te vlcede
sz separare meū mis'cordieū ꝑd ꝑpis'opatus es
eū ꝑtes inuabilis Ecce mi qz si toties ex te ignescas
z i me ipso deficiam eū tu ꝑs ipse ꝑ adest et
insup' deficiat Ador tanda ꝑnsiam z Attlongiol
tuians ¶ Capitulum decimum septimum de ardenti desiderio
z amore vehementi afficiendi suscipiendi ihesum xpm vox discipuli

CUm summa deuotione et ardenti amore desidero
te dne suscipe quadmod multi sci tua tota cord
affectu z feruore sed z deuote suscepe i cunctabus te
deꝑdducerent q̄ t' maxime in scā vite placuerūt
z i ardentissima deuotione fuert O deus meus amor
etnus totū bonū meū felicitas i numerabil cupio
te suscipe cū vehementissimo desiderio z dignissima
reuerentia q̄ aliq̄s sciorū umq̄ tenuit z sentire potuit
Et licet indignus sim oīa illa sentimenta deuo
tionis habere tm offero tibi totū cordis affectum
ac si oīa illa gratissima inflāmata desideria solus
haberem Sz et quecūqz ꝑt pia mens concipere et de
siderare hec oīa tibi cū summa veneratione z intio
fauore ꝑbeo z offero Nichil opto m̄ reseruare
sz me z oīa mea tibi sponte z libentissime immo
lare Dne deus meus / creator meus / z redemptor
meus cū tali affectu rn̄cia laude z honore tu

cum tanta gratitudine dignitate te adorare cum tota fide spe
et puritate te affectu tradere suscipere ut postquam te susce-
pit et desideravit suscipere mater tua gloriosa
virgo maria quando angelo evangelizanti pro tui incarnationis mis-
terium humiliter et devote credidit. Ecce ancilla domini
fiat mihi secundum verbum tuum. Et postquam beatus precursor tuus
excellentissimus precursor iohannes baptista in presentia tua
letabundus exultavit in gaudio spiritus sancti dum ad ingres-
sum matris eius claudebaris visceribus et purgamentis omnes
aliorum montes [illegible] ambularet valde [illegible] humiliter
devote cum affectu dicebat. Amicus autem sponsi qui
stat et audit eum gaudio gaudet propter vocem sponsi
Et ego magis et patris desiderans opto in flam-
ma ut tibi opto tandem me ad presentiam. Et
et omnium et devotorum tuorum iubilationibus / adorationi-
bus affectionibus et affectibus / intellectualibus exercitiis / et supernaturalibus
illuminationibus / et celestibus visionibus tuis officio et exemplo
cum omnibus virtutibus et laudibus et ab omni creatura
in celo et in terra celebratis et celebrandis. Et me
et omnibus in tui orationibus commendaris / quantum ab omnibus
digne laudaris et in perpetuum glorificeris. Accipe
vota mea domine deus meus et desideria in fide
laudatorie ac in mente benedictionis quam tibi semper multis
in effabilis magnitudinis tue iure debet. Ego
tibi reddo et reddere desiderans pro singulis diebus et
momenta temporum ac ad reddendum meam tibi
gratias et laudes / omnes celestes spiritus / et omnes fideles
tuos cordibus et affectibus in vita et in corpore laudet
te omnibus suppleant vocibus et linguis ac semper et melius

fluum nomen tuum cum summa iubilacione et ardenti devo-
cione magnificent. Et quicumque reverenter et devote al-
tissimum sacramentum tuum celebrant et plena fide recipiunt
graciam et misericordiam apud te invenire mereantur et pro me
peccatore suppliciter exorent. Cumque optata devocione
ac fruibili unione potiti fuerint et bene consolati ac
mirifice refecti de sacra mensa celesti abscesserint
mei pauperis recordari dignentur. Capitulum xviii^m

Quod homo non sit curiosus scrutator sacramenti sed humilis
imitator christi subdendo sensum suum sacre fidei. Vox dilecti

Cavendum est tibi a curiosa et inutili perscrutacione
huius profundissimi sacramenti si non vis in profundum
dubitacionis submergi. Qui scrutator est maiestatis
opprimetur a gloria. Plus valet deus operari quam homo intel-
ligere potest. Tollerabilis est humilis et pia inquisicio
veritatis parata semper doceri et per sanas patrum sentencias
studens ambulare. Beata simplicitas que difficiles questionum
relinquit vias et plana ac firma pergit semita
mandatorum dei. Multi devocionem perdiderunt dum
alciora scrutari voluerunt. Fides a te exigitur et
sincera vita non altitudo intellectus neque profunditas
misteriorum dei. Si non intelligis nec capis que infra
te sunt quomodo comprehendes que supra te sunt. Subde te
deo et humilia sensum tuum fidei et dabitur tibi sciencie
lumen prout tibi fuerit utile et necessarium. Quidam graviter
temptantur de fide et sacramento. Sed non est hoc ipsis impu-
tandum sed pocius inimico. Noli curare noli disputare
cum cogitacionibus tuis nec ad immissas a dyabolo
temptaciones responde sed crede verbis dei crede sanctis
eius et prophetis et fugiet a te nequam inimicus. Sepe

multum expedit quod talia persistet fug dei Illa considerans
z pravitas non temptat quos iam perfecte possidet Sic
delectat autem devotos variis modis temptat z vexat
Perge ergo cum simplici z in dubitata fide z cum
simplicitate veniens ad sacramentum accede z quicquid intelligere
non vales deo omnipotenti secure committe Non fallit
te deus / fallitur qui nimium sibi credit / Graditur deus
cum simplicibus / revelat se humilibus / dat intellectum
parvulis / Aperit sensum puris mentibus z abscondit
gratiam curiosis z superbis / Ratio humana debilis
est z falli potest / fides autem vera / falli non potest Omnis ratio
z naturalis investigatio fidem sequi debet / non precedere
nec infringere Nam fides z amor ibi maxime precellunt
z occultis modis in hoc sanctissimo z superexcellentissimo
sacramento operantur Deus eternus z immensus
infinite potentie facit magna z inscrutabilia in celo
z in terra Nec est investigatio mirabilium operum eius
Si talia essent opera ut facile ab humana ratione
caperentur / non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda
Tu autem domine miserere nobis deo gracias

Rcōmg

Non potest corde toto cum deo habitare qui senciat a plagis
ubique repulsatur Michael tam [illegible] [illegible] mo
metalla delectat crimus se inaipsac [illegible]
Nam tamen apertum libertati fugam arripe si vis
victoriam obtinere
Mors tua mors Christi fraus mundi gloria celi
Et dolor inferni sint meditanda tibi

O vos sacerdotes, prudentie vasa salomonis,
thesauri celestis camerarii, atque dispensatores mi-
nisteriorum dei. Attendite ad quem gradum dignitatis aut
ordinis sitis constituti. Augustinus. Quid potuit deus plus dare
sacerdotibus quam quod sit ipsorum dictare, creare, sumere, et
ministrare ipso reddite ad rem. et considerate excellentie
privilegium vestre dignitatis. Gregorius. O veneranda
sacerdotum dignitas inter quorum manus velud in utero
marie filius dei incarnatur. O sacrum et celeste misterium
quod per vos pater et filius et spiritus sanctus tam mirabiliter
operantur, quod tam ineffabili misterio vos qui uno
eodemque momento in deum qui presidet in celo et visibiliter
vos est in sacramento. O sacerdos. Super hoc tam excellentissimo
privilegio vestro stupescat celum, miretur terra, vereatur
homo, contremiscat infernus, contremiscat diabolus, veneretur superpositus
angelica celsitudo. Anshelmus. Felices vos dico
quia sacerdotalis ... quorum ministerio pacis angelorum
intellectualibus cottidie separatur. Paulus. iste per excellentiam
dicitur eucharistia i. bona gratia. In hoc enim sacramento
non solum gratia, quicquid est ille a quo est omnis gratia.
Anshelmus. O venerabile ... mammam. O felix celi
... O vere mundi gaudium, ubi prima ymnis
ho gaudentur vnde hic titulus ... sacerdos dei filium tamquam
delicie sunt esse cum filiis hominum, quem nunquam audivit
filius, quem videt huius filius, quod ille qui creavit me,
in persona est dicere creare mediante me. Quis
retribuat domino pro tanto excellenti dono, in sacerdoti
deputato, quod est apud optimum et offitium excellentissimum
Nescio. in duo minuta corpus et autem corpus

conveniunt autem nos in laude Jer. lau. a. m. dm
Gregorius tanta e dignitas sacerdotis qui nunquam ab eo
officium digne et devote celebratur qui ibi est pre-
sencialiter deus generat opera bona/ sed unus plurimos
a penis infernalibus eripit/ et unus animas a penis pur-
gatorii liberat. Bernardus Sacerdos qui sunt in statu
mortali et de bono opere sunt si non celebrant/ tam copia
sed celebrandi/ et quantum ad se pertinet fructus bone
Angelos de celesti convivio leticia/ honores de anima
laborantes beneficiis et gratia/ animas de purgatorio dignitate
patrimonio et gratia/ et se ipsum ducit tam infelicibus
[illegible] mundi ad eterna supplicia. Missa enim plena est
misteriis sicut pol. attamen sicut firmamentum stellis et
sicut celum operimentum angelis. Vos scilicet sacerdotes
consideratis [illegible] vi[illegible] excellencie dignitatis
quod nos deus non solum pre ceteris gentibus honoravit
honoravit/ verum eciam pre ceteris creaturis que ad
laudem et gloriam sui nominis creavit sunt in celo [illegible]
nos eligi de mundo. Augustinus Deus qui tante dignitatis
est sacerdos quod creator sit sui creatoris/ et totius creature
[illegible] ut dampnate [illegible] e/ si pre et
[illegible] [illegible] Sed [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] que sunt in celo/ Sic ipse deus [illegible]
[illegible] deus et mundi sacerdote. [illegible] eligi et [illegible]
[illegible] sacerdotes [illegible] digne/ nec [illegible]
[illegible] vitres/ [illegible] enim vitas sit [illegible] in
[illegible] et [illegible] et [illegible] Hec sacerdos dignior
regibus et principibus et plures [illegible] deo sua dignitate
Hugo Quia [illegible] [illegible] sacerdotes qui
se [illegible] et [illegible] te [illegible] [illegible] haberi

p manibq z orlis q monicto vniq bqod a polis
ortu sz ab aglos usq ad austz pstro est dne
dr no ex debito nos mito eoz pg ex tue volut
bnplacito passi e dulcedie tua pauper degr' pdt:
Hec q vera celeste in dulge' hec e tumulta
gla pardote sua creatore terre e malg nlli
aglo4 nlli archaglo4 nllis supmis spitibg s
hoibg no ordiq s'tm' ordini' vro credig
qmiss tanti mistij celebro4
Magdala' baptista' petrq' ceteri' marq'
Tangere no audet q prima psbit audi
Aug' ad terribile misteriu dne ad debita reuerentia
ad timore tremore pit & amor ad eiq desidrj bonad
ardore cogitq nlla malig' te possidati nllo
veneno i iudic e insspecti Qui em le spitibg dty
deg ee e polluti astamag In corporibg debq
ee puri Corporal cibg du vetre dulcis males
humoribg ducit corrupatu aplig ledit z nocet
nlliq pstat auxiliu Ita i ille spitual cibq
ad respit malig' te pollutu pdit mag q saluat
mag ligat q libat no sua natura s accipiet
pad Aug' Ioh a pudra e hereno gustatq
utro mari s stellatq eod pro repletq ee a deo
dmitatq q' no aug sfuit illud tremendu et tenue
lesu du vbe tage Unde tu petre z pos
lutq ubi dico vbe s totu esse deu nec totu
tage s ergasculo polluti coquit e clude 21
caritate psumis Aug' mag pcat q tradit
xpm pctatibg mbrs q q tradidit ip crucifi
geribg iudeis sps & dederut e cibu mea fel

abus/ sunt sclr̄s confradetes et pungentes in digne
Similiter enim sicut confringentes p' in celis regna
te q̄ qui eum crucifixerūt i terris ambulāt Legit̄
vni e q̄ deo Thēn q̄ sunt qd̄ sacerdotes q̄ lotis
manibus tm̄ pollutis vo corporibus cruenta q̄ paar
redeunt ad diuina officia / quidā sn̄ timore et re
uerētia tanct̄ agni q̄ vedit' in foro Illud no/
s̄ sacerdotes confidētes in altari sicut q̄ carnifices
i macello Legit̄ Quod sacerdos vidit cū mlēibus
q̄ ad altare dei ſamlare p' eo loco stat Vt tu sac
dos q̄ osculare filiū virginis osculatur et filia
veneris cū osculo tradit filiū hominis Vñ demones
cū sunt om̄i gaudent p̄tō maiori gaudio for
nicatore propue i sacerdotibus et religiosis q̄ sunt
ministri altaris Vñ Ieronimus asserit pene
nō sunt tormēta q̄bus fornicatores adulteri et thes
i baldi dantū sūt cruciandi Legit̄ Ne tum totti
die offert' sepulchrū xp̄i quo ex ore tuo p'
gredit' maledictio detractio et falsitas et q̄
i gredit' vitalis scī xp̄i. Quod oculi tui asspi
ciunt vanitatē q̄ in altari ispiciunt summā veritate
Quare manus tue extendunt' ad illicita q̄ i altari
tractat et tenet sc̄e sancte ora Quare cogi
tatis te i ebrietate q̄ plenus esse debes sc̄e
trinitatis Racio q̄ iuste sunt i chemble et
lebetes i altari ms̄ filiū virginis statuet filia
veneris et cū offert vba amoris ex ponit in
facie saluatoris Cū offert vba fornicacionis os
suū plenū e dolo et maledictione Cū posuit deo

sumā · os pollutū melius est ei ut precidat(ur) eu
ꝺ plateas lutum turpissimū ē · mag(is) pro(pter) [illegible]
operitat(ur) / [illegible] ꝺ opere ꝛ pꝯ h(oc) [illegible]
ꝫ [illegible] [illegible] Aug(ustinus) ꝺ q(uod) temerariū ē et ne
[illegible] pollut(us) manib(us) tractat filiū virgī(ni)s et de
sordido sumit q(uod) mel(ius) no(n) cap(it) ad accessū eius
[illegible] no(n) erub(es)cit q(ui)s aliqu(is) no(n) [illegible] / vbi
[illegible] mundi [illegible] ꝺ [illegible] / [illegible] ꝺ os [illegible]
ꝛ i [illegible] sacerdos [illegible] ē q(ui) [illegible] no(n) [illegible]
a[illegible] dei [illegible] ꝫ q(uo)d [illegible] [illegible] medium
[illegible] bn [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Aug(ustinus)
[illegible] me [illegible] ꝛ ꝺ [illegible] sacerdos a[illegible]
[illegible] affligere [illegible] [illegible] me [illegible] [illegible]
[illegible] q(uod) [illegible] latere mei Aug(ustinus) [illegible] [illegible] opa
[illegible] di q(ui) ab [illegible] munda ꝺ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / no(n) ē [illegible] no(n) [illegible] q(uod) q(uod) ꝺ [illegible]
[illegible] [illegible] ē [illegible] mīma gutta [illegible] [illegible]
[illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ē data ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] data [illegible] [illegible] et magis tu sacerdos / [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] q(ui) [illegible] [illegible] [illegible]
/ [illegible] [illegible] ꝛ [illegible] [illegible] [illegible] no(n) ē q(ui)
[illegible] [illegible] sacerdotes no(n) exaudiat [illegible] [illegible] /
[illegible] [illegible] sacerdotes no(n) exaudiat [illegible] [illegible]
[illegible] / pollutos / ꝛ [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
ma[illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ꝛ no(n) [illegible] [illegible] [illegible] no(n) [illegible] [illegible]
magis [illegible] [illegible] [illegible] loca [illegible] q(ui) valent
[illegible] [illegible] ꝺ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ꝛ [illegible] [illegible] Aug(ustinus) [illegible] [illegible]

mundo deus non patitur ab hominibus vincitur qui a
peccatoribus sicut bona vita vincitur / pietate et largi-
tatibus / Item plus placent deo ululatus carnis a
luxuria quam deo et non cantus luxuriantium peccatorum
Unde [illegible] multiplicabitur non [illegible] magis
cum vero [illegible] sunt [illegible] — De luxuria

Paulus Nolite fornicari quia neque adulteri neque
molles neque masculorum concubitores regnum celorum
possidebunt Ysidorus luxuria debilitat [illegible] inimica
virtutibus Gregorius luxuria mentem [illegible]
bona cogitare non permittit Item ipse pater luxurie
[illegible] diluvium et [illegible] est enim luxuria quedam infirmitas Et quid luxuria
febris [illegible] tremor labor / [illegible] calor / fetor
sudor et [illegible] / pigra [illegible] / [illegible]
[illegible] tocius capitis [illegible] / Isidorus [illegible]
[illegible] luxuria / [illegible] gula / [illegible] flamma
superbia / [illegible] / [illegible] collocat / [illegible] fama
infamia / [illegible] / [illegible] finis eterna [illegible]
supplicia Augustinus Ideo [illegible]
eterna vita [illegible] mors corporalis separat animam
a corpore sic peccatum mortale separat animam a vera vita et
Augustinus [illegible] luxurie fugiat [illegible]
[illegible] / [illegible] / [illegible] / [illegible] allegorie
[illegible] tactu [illegible] / [illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] non metuit / [illegible] /
[illegible] dampnat / deformat [illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] / et quod [illegible] est
[illegible] fit / ut [illegible] et [illegible]
[illegible] difficulter

Rater vnande i x° ḱmus mei fatq atz ppo ti
sit ab oibȝ oclos auerte ut solu d'o ac
m̄metipo queam itende tm̄ i portunis et
pplucantibȝ tuis pcibȝ victq fm terminite
i gemioli mei p spuali pfcu tuo pero p
me gpellor tibi modicu quid scbe 3d tm̄ necq
quez sit acceptabs q̄si tu melior sapiencior q̄
peptor et ego adhuc isufficiens docere
itenda sz ut eterni anim meo utilibȝ et
deuotis exercitacōs tibi eo michi ipi qlendr
spualis deo ei occasioz seu mat pbeam
Tu g vo om q hac eplaz legerit spual
pfcus sit i etna di gloz mei qlisticz labor
mtes 4 fcte //

Vm simplicibȝ sermonaro eg. v di ait sapiens
Audiens id ho pmx no mediocriter gaudeat
sibiqz sua simplicitas h° e vna 4 eadē ppetra
ide voluntas optie sufficiat Nec eciā q̄q mo-
neat si sua simplicitas utputa insti simplicez
deo fm derideat a distractis z apuitis
ad huc tpq videt q° ipi ad qsupioz sua q̄g
qz vnu pponi mlt teste eni ipa in te vnu
h narrm du igi fit i multiplicitate dist hetem
q gius feriatq st exo occupatq s pp fugias
et scam simplicitate te ad vnu contrahat
nm colligere gius occupatq ppe fueter
appetas Si st feres i tumultibȝ z occupa

 168

 169

Incipit exposicio passionis xpi generalis in scedula domini doctoris ac grodanas ewangelistarum edita per magistrum mathiam de cracovia

172

Exposicio passionis magistri mathei de cracovia

Feria quarta post festum palmarum magister matheus
de cracovia sic incipit illis verbis que scri-
buntur mathei xxvi° c° licet hodie non legitur
tamen opera ista facta sunt hodie. Hanc dicam
de istis verbis tale sermonem sicut quod dies hodier-
na appellatur krume mittwoch. Et non pos-
sum illud exprimere quod alio quare sic vocatur ni-
si tantum obliquum id est contrarium quod pharisei
cos et principes iudeorum et seniores populi ha-
buerunt. Sed epistola que hodie legitur scribitur ysaie
lxiii c° dicite filie syon. Ecce salvator tu-
us venit et merces eius cum eo. Aliqui dicunt quare
ista epistola legatur hodie quod hodie dominus ve-
nit et precium pro cuius persona estimatus est. Et sic venit
merces cum eo. Et secundum quod hodie dicitur. Et
deus sua mira erat ut filia syon
filii syon vel sancte trinitatis. Ecce ut ad eternam
pervenire civitatem. Vel sancte ecclesie quia ibi homo qui
bene operatur et bene vivit ille est filius vel filia syon

sermonis dominus dicit propheta dicite filie syon Ec-
ce hoc ad cor tuum quasi diceret sermonem longum
hodie per pro[illegible] sermonis redigere quod una man-
claudit. Et sic intelligitur sic dicite filie
syon Ecce rex tuus venit [illegible] in corpore
tuo humilitate. Secundo sermonis [illegible] ipso qui
voluit accedere ad sacram communionem. Et si credis
quod [illegible] prodesse ut hoc non credas propheta
addit propheta et dicit Ecce [illegible] eius cum eo
in gratia sua. Sed tercio intelligitur de ascensione quod
ubi propheta loquitur de ascensione ut [illegible] dominum
ac si diceret dicite filie syon [illegible] et
celesti [illegible] quod rex tuus venit. Et potestate
propria sua [illegible] eo [illegible] illos
quos recepit de limbo qui ascenderunt secum in
[illegible] sic. Et secundum hoc sequitur alia verba
prophetie que angeli dixerunt. Primum est quis iste for-
mosus [illegible] in stola sua qui [illegible] in fortitudine
[illegible] virtutis sue. Et sunt verba [illegible] Ergo
qui loquitur in iustitia Et propugnator sum ad salvandum
ac si diceret per hoc [illegible] inimicos meos [illegible]
qui hoc loquitur sed [illegible] dicentes. Quare
ergo rubrum est vestimentum tuum. Et si dicerent
[illegible] es [illegible] fortis et potens quomodo ergo
hoc sed quod rubrum est vestimentum tuum. [illegible] ego
[illegible] solus calcavi [illegible] et de omnibus gentibus
non fuit vir mecum. Et si diceret ergo [illegible]

passis passionem et ulla vir mecum magis Et
notat dicit ulla vir et per hoc ... ult
bravium virgine corpore Sicut ipse magis et assiste
bat filio corde et corpore Modo tunc lo ad bonos
bonis et ad malos male etc. Ergo cetera cor
in finem meos Et sic hoc tunc dicit misericordiam
misericordiam impio Et quia nichil addidit iustitiam
Et eius bonum dicitur quod ista misericordia tollebit et non
... Et non concedit dominus non faciat mecum ista
misericordiam Et magister dicat ipse quia hoc illos qui
crucifixerunt quia ille magister ... quod sibi ...
Et ... sed sunt predicta Et tunc dicitur Aug
resolutionis ... et dies ulcionis Et ...
de die iudicii quia ... potuit ... tunc
noluit Et ... dominus ... iu
dicabit in ... suos ... Ergo
videamus quod non ... in ... sui et ... de
isto capitulo

N ... quod ... Sicut ho
die leguntur ... ho
die Et ... volunt ... Et
aliquando vel ... et quod hodie ...
... dominus ... 2a ... fuit in
templo Et malcedixit ... sicut modo dicat
... quia ... tempora fuit et filius hominis
tradetur principibus sacerdotum Et tunc ut dicat
matheus ... collegerunt pontifices et pharisei
... pontifices quia ... potestate postquam dimisisset

q̄parinsᵒꝰ ꝑt senectute ⁊ dysteriā. Hic ad-
huc fecerunt ciuitates ⁊ in ea ꝑcia. Si aq̄ꝰ eī
qꝛ eos stat dicit ille ꝗ valde nouū nob
melius ꝗ ꝑ ꝑe nō sit q̄ ꝗ inta ciuitas dystē.
Illud applica ad ciuitatem qꝛ leg ciuitatibꝰ
apparent q̄ sunt eis nouū ⁊ qꝛ eos tn̄ si
acceptassēt eos. Et aplm̄ sunt nō ꝑmisissēt
ꝟeᷓss eos i melius. Et ꝗ hodie ꝗ i ciuitatibꝰ
nullos. Et aq̄ voluit q tꝑta tres i aplis
ysto fuerint ꝑdicant aij vg debeat mai
ul nō. Et eius ita sagaces locutꝗ
fᵈ modeꝗ q̄ dicit q nullo modo debet ꝗdepnari
nisi ex legittā causa. Et judi michel habue-
runt ꝑ ea eis n̄ i d̄ qꝛ ꝗbut ii hᵒ magister
primo. Si sunt i medio vitā ꝑpha ul' aliꝗ
q'ꝑꝑmia ꝑponit aduersas dn̄ ꝗ tu nō
nomen. Et q̄ ille e nullo ꝑmittat vinē
Ecce ego dn̄s alij dicit fe esse dn̄ q̄ tn̄
nō habuerunt ex vera testā. Et nullo
voluerunt eum occidē. Et aplm̄ habuerunt
quā xp̄i ex malicia ⁊ dolo tenent jus
ꝗ ꝑte. Et dolos tn̄ dn̄ meditabatꝛ. Et
i t' eciā cogitabat q nō debet fi i dieꝰ.
ta hᵒ nō fecerunt ꝑt vincentia festi ꝑꝑt
ꝗe ne tumultꝰ fieret i ꝑplo qui habet nō lapo
vult qꝛ ꝑplꝰ quem diligebat ꝑ xp̄i ꝑt bonitatē
doctrina. Et miracula q̄ faciebat. Et adhuc
fit hodierna die q ꝑplꝰ vulgaris magis

crat deu que divitias omnes Et qui sic consecu-
ferretur tunc iuit Judas ad eos dicendo
Quid vultis mihi dare et ego tradam eum Dicere
potuit quia [illegible] fuit Et qui forte locutus
est eis sic hec nefarium mirabile Et quis
audierit hoc predicio mundi ferretur forsan [illegible]
Hic non Judas voluntarie abiit dicens Quid
vultis mihi dare et [illegible] hodie mihi offert
[illegible] voluntarie [illegible]
veritatis [illegible] Super hic ego dicit b.
augustinus O vir totius nequitie totius malicie
tu Judas nefarium que tibi lavit pedes Et
dedit potestatem [illegible] mirabilia
faciendi [illegible] super terre [illegible]
Sed b augustinus dicit nostra hodie [illegible] Judei
detestantur Et hii deteriores faciunt quam alii qui vendit
[illegible] vana superbia ut [illegible] vili [illegible]
momentanea voluptate Unde apostolus Rursum
crucifigunt filium dei in semetipsis Quando
ergo [illegible] non [illegible] aliud [illegible] alicato ergo
[illegible] vendit deum quia ipse a se alicat Quando
[illegible] pendit [illegible] Unde lucas dicit quod
intravit satanas in Judam non [illegible] corpus
[illegible] sed [illegible] Ille vendit [illegible]
[illegible] amatores [illegible] fuit [illegible] dei
voluntatem eius Et fuit Judas qui dicitur scarioth
unus de duodecim ut dicit scriptura Unde
augustinus [illegible] eius quia Judas in [illegible] et [illegible]

Sed scarioth id est memoria mortis Q
Queritur Numquid dominus ihesus est bonus
pastor Quare non custodivit oves suas
hoc solum in textu ita dicit textus
abijt cum primis eos esse et Ex libera
voluntate et ipso mori Et non receper-
unt sandalia sua [illegible] Sed Que-
ritur Quare dominus hoc permisit quod
unus de discipulis suis necesse Respode-
tur primo propterea hoc ut mali-
cia Jude et Judeorum magis clarescat
Quia quando aliquis nobilis Et quod ho-
nestus persona malefacit ipse est quod
in longum displicet Quia timor dei
et mundi tenet Secundo propter hoc ut nullus
hoc sciat sed ita perfectus Et ita perfectus
statim Quod sepe et multotiens debeat
se casus timere Sicut Johannes [illegible]
Queritur ille qui tot dulcia a Christo
recepit cecidit quid tunc de aliis erit
Tertio propter hoc ut [illegible] ille [illegible]
tur [illegible] Ubi non [illegible] sunt boni quod
isti mali patiuntur debent tollerare Talis
quod illud est occultum Et consimilis ratio est
Quare [illegible] nolunt revelare traditorem

sicud qui sciens est mortale in noticia eius
plurium in ponere Sic eciam est mortale vel
dare scandalum vicelaicis Et si dominus ihesus
illum iudam non tollerasset tunc in conventibus
ut in claustro ut in aliis locis constati dice
rent Quare vos patimini illum qui est
talis ut talis Et per hoc excusant
boni Quia malum habent comprehendere dummodo
hoc sciret non facient // Dubitatur
Quare cristus tenuit iudam Ex quo sci
uit ipsum tamen maledictum Respondetur
augustinus Et hoc fecit duplici de
causa prima est ut implerentur prophecie
Oportebat eum cristum pati Et
sic intrare in gloriam suam Alia
causa fuit ut daretur nobis exemplum
ut neminem a nostro corpore Et commu
nione ecclesie repellamus nisi sit publice
diffamatus Item Queritur Quare
cristus permittebat quod Judas esset sa
cristia Et procurator Et quod tenebat per
cuniam Ex quo sciebat eum esse furem quia
de omnibus bonis fraudabat decimam par
tem Respondetur augustinus quod hoc fecit

propter multas causas primo quia avaricia odio
non saciabitur primum Et ergo ut Judas
vacuabit possum ymaginari Et dicere
in terra sua de tempore non oportet ut dicam
futuris Et quia apostolus sum cupidus et avarus
pecunia certe tot bona venerunt ad manus
meas propter dominum meum ihesum quod non possum
deficere Et ista Judas ex hoc quod certe
consideratione bonorum magistri sui poterat habere
confidentiam quod non deficerent sibi necessaria Et
quod non fecit non fuit culpa christi Sed ex
sua obstinata malicia quam habuit
Secunda causa fuit ut daret nobis exemplum quod
nullus desperaret de peccatis aliquis Sed potius
propter misericordiam dei cum contritione nullus enim fere
fuit in mundo ipso Judas putavit quod in [illegible]
deus habere maiorem [illegible] Et pietate Tercia
causa fuit ad ostendendum quod deus bona temporalia
in quibus [illegible] et [illegible] [illegible] a
malis mundi Et [illegible] [illegible] quod bona
temporalia sunt [illegible] deus quam ipsi [illegible]
sunt [illegible] Sed [illegible] sunt [illegible] non
dat bona temporalia Sed [illegible] celestia
quod [illegible] celi deus terra [illegible] filijs [illegible]
Et in [illegible] [illegible] [illegible] filijs suis [illegible]
[illegible] [illegible] munera temporalia que sunt mo
bilia [illegible] Sed filius suus [illegible] dilecti

bat Petrus et hec dicit sua Secundo ama-
toribus mundi dat vas temporalia et violabilia
et transitoria Sed celeste regnum pro se vendicat
amatoribus suis quos singulariter diligit Sed accessit
ad principes dicens quid vultis mihi dare et ego eum
vobis tradam . Psalmus homo pacis mee in quo speravi qui edebat panes meos
Judas qui multum dulces capiebat cibos magnificavit
super me supplantationem Sed Gen. hoc est contra quod ait scripture
vendere bonum aliud Ideo non quia maliciam vendebat et
quilibet mercator propterea ipse peior et est mercatoribus
quia ipse quesivit quantum vellet ei dare aliqui emptores
fuerunt ei qui vel aliqui ipsi fuerunt qui ha-
bent aliquid venale ac si dixisset contra quomodo
contractum sicut fuerunt quid vultis dare ut tradam
gratis ut nec dicunt hoc est in vobis et ego tradam
eum Sed O infelix Judas dampnum qui ex effusione
unguenti deberis passum credebat vult modico
pretio compensare Nec tamen postulat summam certe
saltem in ipsa venditione Sed quia voluit redimere
magistrum in potestate emencium posuit quantum vellet
dare Sed tertio tradam eum Sed dicit beda quanti
sunt hodie qui comparant judam et forte peiores
sunt Sed vendunt deum quia hoc non vendunt Sed quod
a christus quibus hodie vendit Sed vita dicit apostolus   et gratia homini vendit xiij
ad corinthios ipse factus est nobis sapientia a deo Sed
iustitia et gratia et veritas Sed quod ideo quando venditur
vendit et vendit Sed illi contraria hodie sunt Sed
judices seculares et spirituales Sed in judicio ut
in confessione vel judices Sed seculares concipiunt

p̄caudē & forꝰ ut dissipant aliq̄ maliciā ipsi
vendunt iusticiam. Et ita [illegible] eius i. vendit & eorum
non est minus malum ut patet q̄ malum mittit. Comu-
nicdat si inocentē condempnat [illegible] ma
q̄ illa pars sit ad tres. Et ergo illa [illegible] id
est sicut alii non [illegible] iudicibus spiritualibus ut sunt
confessores qui recipiunt vel [illegible] ut aliquid aliud
& absolvunt te a nulle peccato q̄ [illegible] gravibus
Iste sunt venditores quia vendunt [illegible] est in nobis
[illegible] iusticia. Sed sunt isti qui considerant [illegible]
[illegible] & [illegible]. Et principaliter [illegible]
[illegible] sacramentum [illegible] ad [illegible]
Et isti confessores sunt sine dubio sicut [illegible]
Juda vel Judas [illegible]
corporis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Et [illegible] multa mala [illegible]
Et ibi non [illegible] venditores. Sed [illegible]
[illegible]. Secundo de-
mini & sanctificacio [illegible] in
omnibus sacramentis. Sed [illegible] in omnibus
spiritualibus rebus [illegible]
vendunt [illegible]. Et illorum [illegible]
[illegible]

Et alibi legitur quod dominus respondit in scriptura unde
verba Giezi ut habetur iiij Regum v c quod fuit
famulus Helisei prophete qui sanavit Naaman in capite a
lepra Et ille sanatus voluit ei dare multa
munera argenti et auri tunc iste propheta re-
nuit quod ipse aut suus multa noluit Et post
dominum non vidit sed iussu domini currit ad
eum Et dixit quod dominus suus venisset ad
et ipse libenter vellet accipere hospites
sic ille sanatus dedit ei munera argenti et
auri et sic ab illo suo committebatur simonia
quia tunc sanatus qui fuit donum spirituale prophete
datum vendebatur a suo. Et propter istud ille qui
simoniam committit proprie voluit facere simoniam magis
quam qui habetur in actibus apostolorum qui debuit dare apostolis
quod vellet accipere Et dare in potestate ut in
quo magis in posterum possit recipiat pecuniam sancti
Et ergo debet isti dare primas (?) pecuniam
que eis offerendo ut bona ecclesiastica
ut prebendas de [illegible] simoniace magis
Ergo videat isti ut caute procedat quia
dat filios ut confirmat in religionem et si
faciunt pactum plenum est simonia Et
sic simonia isti qui dicunt Quare vellem capere
Et legere in dote missas Et quod dicunt
aliqui libenter volumus accipere puerum vestrum in
religionem Et de consuetudine claustri et
quod si debet in [illegible] oportet eum dare

dicere marchias Illa enim mala consuetudo
que in ducit corpus mobile et porcus de
dici corruptela quam consuetudo Mala vita
sunt esse certam in medio sed aptitudo
dilectatis confessio vigile et castitas
et qui primum illorum ab enim tunc non enim medium
non equorum sed hoc deponitur enim homo Et
licet corpus sit esse tunc unus cum solus post
tunc quod alter propter constancias quam acquirat
corpus et sit enim in aliis aliis [illegible] Et
contrarius teneamur ut humane ad temporalibus hominis
qui nobis ministrant sacramenta sed spiritualia tamen
nullum partem de [illegible] tenuerit Et ideo enim sapiens
Et ergo quod docet sacram scripturam et predi
cat maiore [illegible] promissis illi redditur Et
Et hoc apostolus dicit digni enim mercenarius mercede
sua [illegible] enim Et ergo sunt indigentes [illegible]
debent eis ministrare vitam necessaria quia non
possunt aliis suppetere laborare Ideo sit
tunc quietus ab eis sit tamen ut debet illa
tunc ad suam confortacionem ut
dicta in domino et ad suam confortacionem ut
propter maius possit laborare et proficere
Et licet a deo habeamus omnem sapienciam tamen
ille adhuc quod est corporis in ecclesia sed [illegible]
ita sit licite videre operaciones suas et
laborare quod oportet eum vivere et [illegible]
laboris Et propter istud sit accipere [illegible] epi

cietia labore(m) Et si in statu prope eu-
dem consulere Sed quia iusta ut medicus legisperi-
tus consulendo pro uno verbo vellet accipere pre-
cium hoc non videtur discretum Si pauperi dicatur
quod prope tres summe capitulum Ergo a consulta-
re pauperem debet Sed tu accipe de eo modica-
mine et secundum statum suum accipe Item opus est domi-
cilio ut aliud vel bonum terre potest esse melius
vendenda quam uni caupone ipsi forte Sed tu
non debes locare in laboribus suis quia sapientiam ut sacra-
mentum locare non potest Et ergo qui locaret illud quod
deus donavit tibi peccaret symoniace Audita
dominus ihesus te redemptorum tuum et ergo ille qui credit
ut latro ipso morti ille vendit dominum ihesum
sicut Judas Quando tu facis dominum ihesum non vendere
dominum Et quia tu vendere non alienare Et venale
non est eo tempore idem est dare et alia pro ea
recipere et ergo quasi repellis dominum ihesum de te
pro pauperi modicum quod ex toto procedit caritate
a deo quia deus caritas est ut habetur in epistola prima
Joh. iiij. Et tunc vendis deum Et tu recipis
diabolum in pacem ut alia creaturam tuam tradis
deum Et ideo timeo quod hodie multi sunt qui
vendiderunt deum pro cupiditate lucrum dolo et
fraude Et sunt eorum iusticia et sapientia
sic dicta de mercatoribus quod non possunt licite
vendere contradicentes tale volunt quod etiam non

possent locare n' apare[n]ces suas q[uod] tales
sint ꝑpone q[uod] d' sumunt vero puplice q[uod]
tunitas ut regio d' panis & d' spetieb[us]
i dictis uos istos m'cato[r]es opo[r]t[et] m[ihi]ssi[on]e
ad placentia p[ro] panis ut nos adduc[er]e
ergo istos panes tales vende[re] pont q[uod]
emerunt Et d' tanto care q[uod] q[ua]nto habue
runt maiores labores & maioribus pericul[is]
se exposuerunt Et q[uod] i h[oc] no[n] pot[est] b[e]n[e]
habere estimaco[n]e[m] Et ergo ad iudic[ium] q[uod]
iudicia & timore d[e]i d[e]z illud estimare Et
moderare ut se sumat vero puplice q[uod]
no[n] oeb[us] i t[er]tio c[ur]ru[n]t sicut quo s[er]u[us] suos
debet ponderando ideas Dicto mag[ist]ro henrico d'
gudamo i q[ui]l[i]bet sue dicat q[uod] vero h[abe]t
b[e]n[e] q[ua]ntu[m] vidi sit ad gnudem & q[ua]modo
b[e]n[e] q[uan]tu[m] vendi sic ad p[ro]videntia & q[uo]modo
se q[uo]modo ca[n]ne ergo q[uo]m q[ui]l[i]b[et] se[cun]d[u]m
sua officiu[m] sine ad[d]icio[n]e se facit Dic ut
sua m[er]ces h[abe]t moderata & declarata Ot q[uod]
hec no[n] credat ꝑpetat m[od]o talit[er] Venditus
si vero tua aliq[ua]n[do] vendes fiet m[odo] melior q[uod]
sint q[ua]m emisti ꝑ illu[m] m[odu]m q[uod] panis
i placentia fiet carior & p[re]ciosior q[uod]
sint i[n] t[em]p[o]re q[ua]m emisti ut q[uo]m ibi fuisti
Et i t[em]p[o]rib[us] ordinatis tue p[ro]v[isi]o[n]is p[ro]p[ri]us
tu[n]c fiet melior Ergo tu[n]c posses car[iu]s
vende[re] q[uam] p[ri]us Et p[ro]pt[er] q[uo]d iudeos se d[e]b[e]t

Plac'a

q' vlt^e in dac fuit Judici' gaudebat
vn dicit in prouerbiis salomonis letantur cum male
fecerint Et exultant in rebus pessimis Tunc statim
concepit quod vellet facere Et ex illa hora statim
cogitauit Judas quod et quomodo Et cum posset Et
conclusit etc. Sed quod voluit cum eadem nocte cum
alij homines dormirent Non homo sed vigil doctina
illorum quod voluit accedere ad corpus domini Et propter
hoc supplicatis quod multi sunt homines qui in mente
voluit separare se semper et stare Et dicit
Et bene illud habuit in modicum precepit
cum tota separare Et quod debet vult se separare
videat quod semper et alia bona cum sibi sunt in
ad hoc Et ad susceptionem corporis Christi debet
habere quinque primo 3 verum timorem quod fuit capitulum
tibi Et alia dicit sapiens Et non potest esse sine timore
dei Et prima initium sapientie timor domini Ergo tu
debes cogitare Quod tu es magnus peccator et vis
facere negotium quod apostolus dicit Quicumque sumit indigne
judicium sibi manducat Et bibit Cogita super
te ipsum Et habeas timorem et da te in manum
domini et quod si vult te judicare sicut peccatorem ha-
beris morte eterna quia hoc corpus domini In
sit bonum sicut potest tibi esse eterna mors Et tua
in dispositione Si tamen vere et bonum sit in
tu poteris esse in eternitate Et sibi hoc
vnum monetis Secundum quod debes habere vere
penitentiam Ista dicit puer et femina Sed ego
timeo quod cum timeas illud quod si male facis

An susceptionem corporis Christi debemus habere 5.

Judicium tibi inducunt Dic tempus cogitatu
eorum preterit illud quod in digne punitur Certe
cogitatus et pedes tuos tua precedes de pro
tuis non solum quod confiteri Et quod de cogitatu
offendisti Non solum confiteri cum prave
cibus cauciparisse quod ducunt ut tenetur se ad
peccatum mortale quod dicit beatus gregorius quod prima q
peccatum non sunt contra preceptum instituta nunquam sunt ut prima
non est vera ut statutum est quod milites dicunt
tam in suo saluo Si rapuit ulterius et non ut
contra statuto ut mutato ut ponderent
vendit tamen quod statutum est Dicit vero precedens opus
tet quod aliquis ea illa dimittat Et ablata
sic quod nostram restituit ut rescindit Et si non
fuit nullo vere spectat Sed si nunc rapuit
fuerit et ipse dicit volo amodo dimittere Et
facit sibi gratiam Et in accidit peccata eius Ista
instituto sibi hedi ut rapiendi utique possit
deceat eius Sic dicit quod non debeat quod non
vel peccate in illo Et tamen dimisit sui ista
tuti et preceptorum utique possidet eius pariter
spirituali Sic multi volunt esse cauti in hoc Et
aliquod peccatum ducitur est in usu illud voluntari
vel per me quod Et quod non quod ut rescindit
exemplo theologi dicunt quod habuit ea
eod causa sit iam sunt est cum unus qui
debet dare confessori theologo Et non
dicit quod reddidit spoliat ambas bonis

q tn no videt' lenta q peccat no est tam
magnum quod peccatum q peth negligencia desperans. Circa
qui prudenter excusare se no s dicit sacerdos
deum peccatori et consilium i ponet tribus spo
liatoribus penitentiis statuta a canone q
d' ait displicet. Et i ergo cessa et desperando
et reputans sacerdotem per salutem. Et no intelli
git. Secundo c q stante tn dolore peccato. Vel ho
mo desperet debet habere tres firma spem et
de cogitare. O dilecte domine cuius [illegible] tua ma
tua [illegible]. Est ultra malo [illegible] sit peccata totius
mundi i summo iustitorum mundi non [illegible] ideo R
ego si vis potens me salvare fuit. Et [illegible]
spe vel [illegible] accede q [illegible] ba spes sua [illegible] a' cessa
[illegible] dubio consolacionem habebit a domino
[illegible] dicit. In psalmo xxx Iuxta e dominus hiis
qui tribulati sunt corde. Et Ezechielis xviij
Iniquitates homo peccator i gemuit q peccatum suum
[illegible] [illegible] [illegible] cui quas operatus e
no recordabor habita tn spe. Tunc quarto
penitens debet habere castam et bonam voluntatem
ad [illegible] quod no molestat [illegible]
me. Affectare tn [illegible] potest ut si a'o
obligaretur i [illegible]. Et no dicit [illegible]
deus. Et ex hoc [illegible] illa tribulacionem
debes sibi dimittere. Et no decus [illegible]. Et
si tu vellas dimittere i'd. [illegible] valde mire

ncedit actu Sz ad h' nos tenemus Secundo
debemus habere bonam voluntatem ad deum
q' hz voluntatem pc̃cati male attendit
vz aug' sup illo vbo q' inadvertit i digne
reg' est 7o Dicit q' i digne attendit q' i
voluntate pc̃cati attendit igitur illi male contemplati
sunt ut contemplati pnt q' no i digne attendat q'
pro festo sunt i terroz eq' ipso supplic̃ eis ta
pencit v' estimet' agesto ut amo ut q' vult
habere i odium habere ubi pz sunt Extra
dato q' nichil fiat q' dz no pt habitare ubi
com' sit de dimissi et ubi plz diligi' aliud q'
que dicit ego qui i h' scit se esse culpabilem lz
d' sto ns diligat nisi deum sed no reperiat
nisi ista q' sunt p ac suc salute tz i terris
et q' pecca velit facere sz attendere ysa dilam
q' pns dilexit a terre i utilit vanitz et
nundamibz colloqijs ut facit ddux no co
causa voli ~~ap~~ contemplo q' ttis no attendat
Sz si habet ei loqui ex certa causa et honesta
Sz si tue attendit ad Si tue ex obrupto co
contrahat d' ptin facto Aliud aqlz corrupit
ipsi et alias no pt contemplari Sed tz finaliter
dz facere tlis vel tue vel deo q' s' lla
contemplari ut si scit q' no pt dimittere id q'
no vel dimittere tue contemplo q' no attendat De
festibz dico finaliter q' q' vult ee peccata dz
dimittere illa supplica tu qbz pz pc̃cavit

vel fuit occasio fraudi quia ab omni specie
mali precepit apostolus abstinere Et tunc
quando sacerdos potat eo de lavacione ut predictum est hoc quod
non fiat derisio ille non potest consulari ut ac-
cedat digne Sed ulta derisionem non debet
quis curare Sed de cogitacione [illegible] sacer-
dotis et videtur tunc fuit derisio ab impiis
~~[illegible]~~ habere Sed si potestas [illegible] mandatum
tunc [illegible] habere [illegible] debeat obedire Quia vero
caput [illegible] Ergo [illegible] timore potest acce-
dere ad missam dicendam Cauto decet [illegible] et [illegible]
quod non habeat solum bonam et castam voluntatem
Sed etiam ordinatam concupiscenciam quia non est
[illegible] vagabundus accedere ad missam dicendam Et
[illegible] qui de nocte habuerint pol-
lucionem inhibetur legere missam ut dicit beatus Thomas
2a 2e [illegible] devotum esse [illegible] ut accedere
Et ita non potest apparere in corpore [illegible] ad hoc
dispositus Sed corpus quod habuit pollucionem
habet [illegible] indispositum Et presumitur habere
inordinatam concupiscenciam Ista autem [illegible] quando
plus apparent [illegible] in iuvenibus [illegible] in senes
Et plus in sano quam in [illegible] [illegible] manifestum
[illegible] in dictis [illegible] Et [illegible]
[illegible] ista dicta [illegible] in ordinata concupiscencia
in aliis ut in [illegible] [illegible] [illegible] Sic
[illegible] non accedere si non accedere
Et tunc de quarta feria [illegible]

181

Nota In quinta feria post die palmarum
marum Matthei xxvj scribitur Joh. xiij
Deque hodie est dies est p-
agit quod dicitur dies cene dominice dominicus
Nos in multis sic appellatur quia hodie data
christo est habuit diversa nomina latine nomine
cena domini ut magis cena primo duo primo dicitur
tale hospitale secundo primo bona et intra secula
est ista cena cenas magnum inter hospes fecit
ad sub duodecim discipulis est ubique eius datum fuit
ad [illegible] sua quo nunquam ubique quia magis hora quod dicitur ha-
bet fecit cenam ... hoc est ... cum [illegible]
habere hester primus de assuero rege qui fecit
cenam magnam primus tercio anni sui cunctis
principibus ... domus fecit cenam magnam xxxxiij
anno et non primo ... que per annum fuit ab
adam ad moysen ... a moyse ad ... reg
... fecit cenam principibus nobi-
... primus qui sit ... nati ... qui
sit dimittens ... qui sit fons ... pro-
pter quod adhereret deo ... ut unus ... fiat
... deus ex dimittens in ... et mortibus
... post assuerus fecerunt cenam pro-
pter ... non fecit ... unitatem ...
... non [illegible] ... in nocte ...
et ... cenam ... unde in
Magdalena ... dimitte parvulos venire
ad me quia illorum est regnum celorum

Secundum debemus esse populus quilibet
de suis civitate dicitur et habitus virtus et
sub timore dei Sic noster quilibet
debet timere deum Et esse utrosque Secun-
dum ordinem suum servando decem pre-
cepta dei quia dicitur Si vis vitam
ingredi serva mandata dei Se-
quitur secundum illud et cetera

Nota qui indigne accedit
ad corpus christi sunt sicut Jude
qui voluit et recedebat fidem
christi Sic ipse indigne Super
quos conqueritur deus pater dicens
fera pessima devoravit filium meum Et
talis unus representat corpus christi quando primo
suum que locat cum pessimis ubi non locaret unum
illis sit qui noluit se facere dignum per opera mea Et
ideo non meruit dei gratiam ut sit prandi
vivandi et desideres Quibus dicit in die novis-
simo hospes erat et non dedistis mihi hospicium
Et sic de aliis operibus meis Videat illi prelati
dicentes in prelato ... accedere ad an-
Et ulterius et sacerdos cum non confideret
sedeat in ... dignitatem Si vendere vendere
ut in ... Vendere ... et ...
... confessionem ... Credo ...
ore confessionem ... pro operis satisfactionem Et
ut digne accedere possit ... non disposicione

Secundo [illegible] dissonat ab agno [illegible]
In tempore tamen quo sub lege erat agnus [illegible]
ab — Tertio agnus [illegible] quia agnus [illegible] in
grege cognoscit matrem suam per vocem. Sic
dominus Ihesus qui precedit in cruce cognovit
[illegible] dicit In manus tuas domine commendo
spiritum meum. Ubi docuit nos [illegible]
commendare [illegible] Secundo propter [illegible]
[illegible] magnifice hominem temptat et propter [illegible]
[illegible] quia ipsi [illegible] in mundo
[illegible] et propter [illegible] matrem
[illegible] filius tuus
Ubi docuit nos commendare [illegible] dissonat
[illegible] in presentibus
tamen agnus noscit inimicos ut lupos
et vulpes. Sic [illegible] novit inimicos
suos [illegible] cognoscere ut quia
[illegible] propter hec [illegible]
[illegible] vocatur agnus dei in missa
[illegible] agnus
In medio [illegible] agnus
habuit esse eiusdem coloris. Sic dominus
[illegible] fuit eiusdem coloris quia [illegible]
[illegible] occidebatur a [illegible]
Sic [illegible] dominus fuit [illegible]
[illegible] tamen agno paschali
[illegible] ossa. Sic etiam [illegible]
non frangebantur ossa. Sic etiam [illegible]
[illegible] multum apparuit [illegible]
[illegible] agnus occiditur a principe ut docetur

Iudeos. Igitur [illegible] ipsa acciperent. Primo ad esum
agnum paschale non admittebantur alienigene ad
manducandum propter alienationem ut iam sunt
heretici, excommunicati ut patet. [illegible] peccatores
quia licet sunt alienigene a fide. Secundo
non admittebantur hospites et sunt pe-
ccatores nomine quia licet tamen
accedunt de quibus habetur figura cum David
[illegible] apud Saul [illegible] non [illegible] ubi
vide faciem suam ad duos annos. Tercio
non admittebantur [illegible] ut sunt ypo-
crite qui accedunt ad communionem non [illegible]
dei sed ex consuetudine usu ut [illegible] quam [illegible]
ab hominibus ut propter laudem humanam [illegible]
ex hoc laudari vel etiam consuetudine. Quarto
non admittebantur incircumcisi et sunt illi
qui non sunt penitentes [illegible] a peccato
recedere [illegible] iterum facere. Quinto omnibus in-
hibebatur comestio agni paschalis. Sexto
precipiebatur ut manducarent agnum paschale
isto autem modo quod primo debebant esse circumcisi
sic etiam et nos. Secundo non [illegible] ipse
secundum apostolum [illegible] dicit. Tercio [illegible]
[illegible] vir et si digne [illegible]
[illegible] debent esse circumcisi ab hominibus
[illegible] [illegible] erant [illegible]
hoc est quod debent esse mundi et [illegible]

ta in matutinis quod corpus pro tunc respectu po-
cius a pollucione nocturna Et ab aliis omnibus
que ad hoc pertinent scilicet et temptacione carnis in-
super leccione Et assumendo solebat comede-
re tribus hoc in te promptitudo ad bona
opera et non pigricia Quarto debebat
comedere per familias vel ... domus per
quod intelligitur ... precepta Quinto come-
debat in una domo ab habitatore id est in
una consuetudine bonorum operum Sexto come-
debat cum lactucis que est herba amara Sic
et nos cum amaritudine contricionis et dolore
... pro peccatis non dimittitur sine dolore
et contricione ... cena ... ... comedo
sufficit ... ... flectu
... Et non vi... ... Septimo
comedebat cum pane azimo per quod intelligitur
munda et nova consciencia Octavo come-
debat festinanter Sic et nos cum magno
desiderio ... debemus ... ...
cum Nono debebat esse calciati per
hoc intelligitur vita sanctorum ... Decimo
debemus habere ... Et ... ...
calciamenta in pedibus sunt exempla sanctorum
in operibus bonis ad concludendum vita ...
... que cena per pedes ... Decimo ha-
bebat baculos in manibus Sic nos debemus
habere custodiam ... Unde per ...

pastorale intrare Et custodire gregem ecclesie in
tercium Est preceptum eius vtile Et contem-
platis creditoribus Cum dixit habere lucrum id
e fidem romanam Qua in comedendo agnum
paschale ihesum cristum debet tenere Et sic
tenere ut si non possum omnia intelligere Et
capere propter eorum [illegible] ut tenent cum
in die corporis christi Si sacerdos desperat ad confirma-
cionem simplicis sola fides sufficiat credimus po-
test omnia facere cum enim [illegible] ut credimus et
vites de [illegible] facere ubi [illegible] nulla [illegible]
Et Sicut ergo [illegible] omnipotens non possit facere
de pane corpus suum nulla ergo dubitet
quod ibi sit verum corpus christi Quinto debent
agnus sit comedi Sed quod in [illegible] fides [illegible]
et nuda ut illud quod corde credo ore fatear
et opere ad implebo ut dicitur [illegible] p
[illegible] Cristianissimi fidem operibus [illegible]
a omnia [illegible] iacobus in epistola sua dicit fidem
sine operibus nullam est Et Augustinus [illegible] Non omnis
qui dicit mihi domine domine intrabit regnum celorum
Sed qui fecerit voluntatem patris mei qui in celis est
Vnde non dicas non possum hoc credere Sed [illegible]
ad [illegible] credas [illegible] tibi [illegible] Si non
credideris [illegible] hic [illegible] ibi [illegible] autem
[illegible] fide [illegible] qui
[illegible] Et in preceptis [illegible] qui [illegible]
[illegible] Et [illegible] credat [illegible] absol-
in [illegible] Et [illegible] confessus de [illegible]
in specie [illegible] si placet

Dicit aut(em) ph(ilosoph)us an(te) amor(em) p(ro)p(te)r oc(u)l(o)s aptulos
tempe ple. Et expungat oia(m) pctis sua
p(er) c(on)tritio(n)em c(on)fessio(n)em et satisfactio(n)em dicit psalmista
n(ihi)l aliud nisi vestita sua. Sz q(uo)d col(e)t
et digne accedit. Que s(e)c(un)d(u)m b(ea)t(u)m. Et angl(ic)us
lonquet h(abe)t(ur) h(ab)et fructu a amore primo abstr(ac)t(i)
sufficit p(er)ii sed m(od)o d(i)c(tu)r(um) at(que) h(oc) p(ro)p(ter) illic
in hostia sit d(e) p(ro)p(r)ia st(atu) mu(n)do et(iam) vit(io) se
q(uod) sub ho(c) v(er)bi h(oc) voit d(e) q(u)a
fructu deleta s(e)c(un)d(u)m p(ro) p(eccat)is mortale. Sic huius in
hostia d(icitu)r esse mag(is). Et habe(n)t s(e)c(un)d(u)m hic hug
hostia d(icitu)r ess(e) mag(is) et r(e)formata imag(in)em d(e)i q(u)ia al(iter)
lu(m)e(n) s(e)c(un)d(u)m r(e)format imaginem dei q(ue) al(iter)
ad gr(ati)a(m) a(nim)a(m) p(ro) p(eccat)is mortale huius
in hostia h(ab)et imaginem c(on)sec(ra)t(ur) s(e)c(un)d(u)m
p(er)fect(e) suaue c(on)tenit s(e)c(un)d(u)m mag(is) et m(a)g(is)
s(e)c(un)d(u)m p(ro)uide(n)s (et) disposit(ur). Sz h(oc) h(ab)et p(ro)p(ter)
dulce s(u)avitate huius i(n) s(e)c(un)d(u)m
ta fr(uc)t(u)m re(m)edia c(on)c(ordia) s(e)c(un)d(u)m d(o)ct(rin)a. Vo
h(ab)itate ad statu(m) vo(lu)nt(a)t(is) c(on)corde(n)t sp(iritu)s
se esse q(ui) i(n) ministrib(us) d(ic)tur gr(ati)a o(mn)i(u)m
lucrificab(us) i(n) bo(n)is op(er)ib(us) d(ic)tur gr(ati)a c(on)firmat
q(ui) sit gr(ati)a dulcedi(ne) h(oc) b(ea)tit(u)do i(n) iu(sti)
S(e)c(un)d(u)m p(er)fect(e) eq(ua)les hodie floret et i(n) celis flo
ruit. Vere du(m) tota fidelium l(e)g(e) q(ui)b(us) h(oc) sancta
vero duo tota hodie s(e)c(un)d(u)m dicit p(ri)mo
p(er)mat duor(um) tor(um) hodie et dict(um) p(ri)mo
d(icitu)r appareat p(ro) floribus sit. Sic alleg(oric)e d(icitu)r h(ic)
facit i(n) mea c(om)memorat(ione)m. Hec habeb(us) acceperunt

Et hodierna die sunt completa gaudia i paras
i corpore v' tanq' i carcere cum membris suis
fuit Et hoc est q' [illegible] hodie data et notabiliter
tua dulcis et dulcior [illegible] cuius
[illegible] Petrus fuit ad petrum Et similiter
se lauando pedes discipulorum nobis dabis [illegible]
q' sit saluator corporis Et aie Et ho[illegible]
ergo et peto [illegible] qui [illegible] cibari
paschali cibo ut accedat Secundo aut
ut sine fletu non accedat Tercio aut
fide accedat dum q'n nemo [illegible]
q' [illegible] firmiter credat q' sub specie panis
sit corpus [illegible] verum [illegible] quantitas [illegible]
sua tamen [illegible] in uno supposito Et si
dubitas ut apprehende non posses quo
modo possit fieri ratio Et vnum sacrificium
Si dubitas concludi si cogitas quo modo
arbore fructus posita sunt ut quo modo
i vite fuit vinum vel quo alia [illegible]
[illegible] tamen Et postea assumptum in [illegible]
Structio eum inspirat [illegible] suum Et [illegible]
et voluntate Et [illegible] quo modo [illegible]
[illegible] Et [illegible] plurimis [illegible]
si dubitas [illegible] vbi [illegible] sacerdos
i altari [illegible] nimia [illegible] corpus [illegible]
Et vnum i sacrificium [illegible] concludi [illegible]
[illegible] et [illegible] vera [illegible] credunt

Sepulchrum sit
terminus
magnorum
dubiorum

dixit et facta sunt mandavit et creata
sunt supple ... Secunda dicitur dixit fiat
lux et facta est lux ubi Augustinus sic per verbum
eius completum mandavit. Ex quo confidenter dicitur posse
fieri miracula. Et hoc est quod Johannes dicit primo
Tercia in principio non erat apud deum omne verbum
non ... impossibile. Quarta si du-
bitas quomodo tam magnum corpus possit comprehendi
tam in modico loco hoc concluditur si cogitas
quomodo oculus habens parvum comprehendit maiorem montem
magnam multitudinem hominum totum celum super[illegible]
Et quomodo cor habens nullam industriam dimensiones
cogitacionis. Et sapientia tamen possit comprehendere
[illegible] et non minuatur. Quinta de
[illegible] indie corpus Christi [illegible] Sexta
[illegible] alle [illegible] iste [illegible] alle vel super
[illegible] hoc concluditur per exemplum [illegible]
[illegible] non
minuatur. Sexta [illegible] Et [illegible] quod ex-
[illegible] sacramentum [illegible]
[illegible] hoc [illegible] apud
[illegible] sicut apud malum sacerdotem. Septima si
nec [illegible] lapide [illegible]
In manu rustici [illegible] in manu nobilis
[illegible] et in fractura
speculo si [illegible] hoc [illegible] frangitur. Et in fractura
in [illegible] quolibet [illegible]
[illegible] speculo quod frangitur [illegible] in quolibet

vtilia mādet faciens dixit nō sum dignus
fieri faciens Sz sum vnā de stirpe sua
fidē habens tue ꝯstitudini duarum ꝯfessiones
et gerit sustine in tractande quā sumendo
Sed debent te reputare indignus Sed vtrū
digni dicens tue sum Sicut appostolus iudicium
in manducant bibo Sed me rem corporis
et sanguinis xpi reputare Sed debeo et
suppliciter [illegible] Vlterius Respondeo ego
quod ibi [illegible] dz concedere Sed sacramentum
ma dei ita quod hō debet cogitare dilecte
mi dne ihū xpē et vere deus Recondaris
[illegible] sunt [illegible] dicbus vite mee me
separare Nec sum possidendo prouidere ad
hoc ut digne te recipiam Nō sunt ego
de tua magna mīa quae ē maior quam
tocius mundi pecca In mundo et in celo
oīū [illegible] potest me mundare Sed
digne facere tui sanctissimi corporis Hoc
dicendo cogita passionem xpi qui in illius
memoria dedit tibi corpus xpi quod ē me-
dicina curando [illegible] vulnera [illegible]
Si ista medicina sit corpus xpi crucifixi
super altare [illegible] [illegible] capitanibus [illegible]
[illegible] [illegible] sic ita [illegible] recipiatis in
[illegible] [illegible] [illegible] tuum [illegible]
Sed [illegible] patri filio et spiritui sancto [illegible]

8
11o

v(er)so q nos voluerunt liberare / patri
q(ue) sui(?) filius amicissimo suo voluit
p(ro) nob(is) i(n) morte / Et filius q(uod) acceptans
voluit mori / Et p(ro) nob(is) pati / Et ipsa
sic tam(en) ... / Et ...
dat i(n) tribus / Et (com)posito / Et p(ro)fuit
nob(is) esse ne(ces)sari(us) sine medio / Et ge-
neratio(n)e(m) sit ... / ... (con)ceditur di
et ... cu(m) ho(min)e et gradus ...
... — Sequit(ur) de cena d(omi)ni

N[ota] / ... Joh(ann)is ... sicut ...
... die ... / ...
... dicit / ... dies
q(uod) ... dieb(us) festis ... no(n) ... placanda
d(omi)no ... / ... q(uod) ...
... / Et passio(n)is ... / ...
i(n) dieb(us) festis / ... no(n) ... q(uod) ...
... / ... letari ... judicis / ... q(uod) ... dedit
sibi ... ad mag(num) / Et ... habuit ...
... fuit ac si fecisset / Et ... ad ...
... q(uod) ... a ... q(uod) ...
q(uod) ... no(n) ... / Cena facta / In ...
dat i(n) ... q(uod) ... / Et
... no(n) ... ipse ... / Et ...
... / ... accesserunt ad ...
dic(un)t ubi vis ... pasca ...
... intelligi diligentius ... / ...
fuit eos ... ab ipsis / Et ... dicit q(uod)

In hiis vero appto iudicat [illegible] capharnaum [illegible]
Vn vel ex [illegible] [illegible] volunt [illegible]
indocti filij [illegible] [illegible] vbi [illegible]
caput suum Et ipse [illegible] [illegible]
q petro [illegible] [illegible] plus dilexit Et ho
[illegible] fecit [illegible] [illegible] Ve [illegible]
Et i pedibus Et tunc [illegible] Iste i [illegible]
q [illegible] [illegible] ad [illegible] Jhesus
non [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Videns dicit q dns
[illegible] non [illegible] vbi debebat [illegible]
Ne [illegible] dum [illegible] ille [illegible]
dixit Et per [illegible] agni [illegible] i pedibus
Et dedit eis [illegible] glosa ut [illegible]
[illegible] Et q [illegible] dum te [illegible]
[illegible] Et ea i ea q dns [illegible]
ab [illegible] [illegible] dat intelligi [illegible]
[illegible] ad [illegible] bapt[illegible] et ad [illegible]
[illegible] cor unum [illegible] Et [illegible] debet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad q [illegible] [illegible] [illegible]
Et tunc [illegible] [illegible] [illegible]
esse [illegible] i cogitacionibus [illegible] Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] villa vbi [illegible]
[illegible] [illegible] Et [illegible]
ut [illegible] [illegible] cogitaciones dimittuntur
[illegible] [illegible] Et [illegible] una [illegible]

et alia eo iz Et ego penitus delebo
ciuitates in q̄ dna[m] intrabit custodit sub
Et nullus intrabit insip[ien]s + In volundshale
Super verbo q̄ sz aq̄ potatas dicit gl̄a
dns non debet dimitte Sz pauperes aq̄
potatē q̄ dimittes non sz quibus dns
offerat dns vas visitat dimitte Sz
quē aq̄ passiom omnes agimus dicit aug
q̄ i lo volunt legere ad opla Sz t hec
physica dicit q̄ facit et sedule et laboroz
Scolas Prima sit amici dilecta faciunt oportet
esse q̄ sunt quaerunt et quaerendis Sz
Sectus dicit dns comedit de aqua Et
p hec corrupta sit hodie Ru debetis
comedere comedet Et bibe vin sit lez
Sz ad dicit non legis sh in comedes omne
dixisse in hodie Et hec hec facit Ru vi
dict pundatis legi Et intellexit in
et pallatu magnum Et hij magni sunt
quando illas dicere Vice clamat Et et
quod sede non possit Et quia in pane
nis ipsum in ciui i mudo capere q̄ dicit
mundo In mudis evangelizate Et
pallacium magnum & dei Prima dei dicit
dns dū agit et hominis Et no
mine ejus alijs in intellig Et dicit

mada ubi madit usque ad missorum p
sed Et tunc dixit li se in venerunt Et
fecerunt pascha sicut ad vesperam ta
cauando et ordinando ad hec necessaria
Hoc ac vespere Et venit dominus cum discipulis
Et posuit se ad mensam Et cum
comederent bibentes cibum Cogita hic quo
quo pudore medi cum Judicibus
sedit hec inversa Et cum hec visa
illud esse propter Et dixit
Et postquam biberunt dixit discipulis Accipi
te et comedite hoc est corpus meum quod pro vobis
comedendo vestro dono in vestram
mei Et tunc dixit Accipite Et diui
dite inter vos Et ubi non esset illud
bu separatum dixit ad mensam Et
dit sinceriter ... Et dixit quod
hoc quod dicat non comedam non donec
du ... comedat cum ... Judas
quod dominus vnus ... dicat ad
ut ... Ecce ... meis dominus
na in ... Et ... Et
mne ... meis Et ...
... in ... meis Et
... Et ad hoc
Hoc hoc est ... Judei

dederunt ei inmundatis acceperunt dicunt docto-
res quod ... ad os. Et non de-
glutiunt dando nobis doctrinam et exemplum
quod ... non debemus ...
... Tercia
... quod ... Et quod ...
... non erit. Tercia ...
dicit dixit: Unus ex vobis me tradet. Tunc
... Et ... Tunc
Judas dixit: Numquid ego sum rabbi. Dicit
... dominus. Et dixit: Tu dixisti. Judas
... magistrum. Et non dominum dicit
vos ... ad ... ipse ...
non dicat ... ad traditorem ...
dominum. Et in hoc ... Tu dixisti quod dominus
dixit ... hoc notificat Judam aliis ...
specialiter ... non intellexerunt. Secunda
... verba dicentis: Tu dixisti ...
credebat quod ... ego
ego non dico ... te ... ...
Dubitatur secundo quare dominus non ... tempore
... in ipse ... hoc docuit facere doctores
... quod ... dominus ... in
... dicunt quod ideo ... dominus ...
... Judas non indicavit. Et ego
... confiteri ... correctionem
... ad illum ad quem ... pertinet
... ipse docuit dominus. ... sunt
... non indicavit ...
... quod ... non indicavit ...
... ... dixit ... ...

tacto et tradicione sua. Secundo et hoc fecit
propter mutationem causas. Primo ut hoc
quod discipuli debebant cognoscere quod ipse esset
omnia sciens. Secundo quod voluit os-
tendere passionem suam ante venit
quando crederent sibi quod eo melius cre-
derent sibi. Tertio ad ostendendum quod libere vellet
pati et tradi. Secundo quia ante sciuit. Et
si vellet dicere Ego scio passionem
meam futuram. Et ego si nollem pati
libere ego vellem scio fugere. Quarto dixit discipulis
ut Iudas confiteret se ipsum et mutaret
malam voluntatem. Et ut Iudas non ha-
beret de ignorancia excusacionem. Tunc omnes
ceperunt Numquid ego sum domine. Sed dicitur
consequenter Numquid ipsi timuerunt illud quod
sunt et eadem ipsorum doctores dicunt hoc
timuerunt quia credidissent vel magis
Et hic datur doctrina quod viri qui
ducunt ad celum stricta et tamen secundum alium
timorem quod habuerunt Tunc cum
timendum est Si nos hoc vnus debet
quod verum debet timere et
orare. Et sine dubio quod ipse non
Inquit Petrus sanguinis Tunc
Petrus innuit Iohanni quod deberet querere.

quod esset hoc facto dominus dixit Ve homini meum
hoc non est intelligi quod per hoc manifestat
Judam. Et quod audacter fuit in negatione cum
ipsum voleret se palliare probare esse Et
vadit filius hominis tamen ve autem illi et cetera non
super illud verbum dicit bonum quod esset volunt
quod melius quod ipse non fuisset natus. Hoc est
porque vestra erat tunc non constans quod sit
melius esse quam non esse. Et per eandem
esse quod duobus melius fuisset probare. Et quod
hic verbum melius esset quod hic non esset natus
quam quod eternaliter dampnaretur. Et magister nicholaus
Et hoc doctor dicit et iterum super dicit
videat aliud et conformatur aliorum quod
melius esset non esse [illegible] natus quam in eternum
dampnatum esse propter peccatum. Et salvare ut si
dampnatum est propter peccatum. Et [illegible] eterna dampna
tio esset peccate quod aliquis esset in eterna dampna
tione non esset propter peccatum suum. Tunc melius esset
non esse propter peccatum suum
esse dampnatum eternaliter sine culpa
propria. Et sic non fuisse ut in peccato natum
propter quod non fuisse ut in peccato natus
Sunt melius esset quod omnes homines modo da
verunt antequam peccarent nichil tale fecit. quod dicit
Aug. Et alio modo potest intelligi quod
melius esset quod natus [illegible] fuisset in utero
anime quam tunc tantum ista eius vitam in peccato
non habuisset. Et alio modo potest sic intelligi.

Et nota [illegible] iste [illegible] q dixit ho-
mo ille ac si diceret melius fuisset ergo
non fuisset [illegible] tali ho[illegible] apostolus Et
[illegible] tali tristicia q fuit [illegible]
in [illegible] apostolum Et q dominus [illegible]
[illegible] sibi [illegible] acquievit [illegible]
[illegible] Et non [illegible] dixisset Judas Nunquid
ego sum Et dixit magister [illegible] non
dominus [illegible] plus volunt [illegible]
[illegible] ratione non potuerunt intelligere
si Judas [illegible] sibi [illegible] Jude [illegible]
dominus in corde suo [illegible] Et
tunc dominus dixit Tu dixisti Et [illegible] ma-
nifestavit [illegible] Jude ac si dixisset hy-
vonitz du hast es geratte [illegible] Ju-
da [illegible] Et non dicit
[illegible] in cor Jude [illegible] Et [illegible]
[illegible] Judas [illegible]
[illegible] super cor [illegible]
[illegible] Et [illegible] dicit
Matheus [illegible] tunc
[illegible] verba quod dominus [illegible]
[illegible] Et
[illegible]
[illegible] Et tunc dixit

accipere Sed quare hic discipuli dispo-
nunt hoc pascha vobiscum manducare
Sed in hoc discipuli voluerunt salutem ani-
marum operari Sed quare hoc receperunt oc-
cultos Sed quia satis tarde Sed respondere
quod salutem animarum Sed queritur utrum tempore
domini Ihesu tanti fuerunt discipuli habentes Sed
fecit dominus hic sed pauci hospites Resolutio
cum hospitibus Sed quia casu tales eos ad
illa cena dicit hoc est corpus meum Lucas
dicit Sed utrum hic digni fuisse vel vi-
dentur non fuerunt digni esse accedere ad illud
venerabile convivium Sed ad illa magna solem-
nia quia illa erat nobilis Sed pulchior me-
lior quia significat sacramentum in spiritu
Sed quare hic Sed apostoli non fuerunt sacerdo-
tes Sed dominus dicit eis hoc facite Sed
Sed cena domini quare in hoc tempore convenit
quod hic omnes consecrati sunt in sacramento Sed ideo
nobis tradidit non recipere aliud nisi per Ihesum Sed ideo
quod nobis debere summe captare ad eius summum
cenam Sed ideo summo celebrari Sed dominus dixit hoc
Sed ubi debent esse sicut veteris testa-
menti quod ubi debent esse sicut veteris testa-
Sed in illud per veteri testamentum precessit in
hoc quod comederunt per pascha sicut fuit in-
stitutum in veteri testamento Sed ibi de-
bent esse simul ideo post dederit eis corpus

sum Sed ptr actz^t alterz + Sed dicit bibi-
te ex hoc actu hic e cum aliquo novi
testamenti Sed quia si Continuac dicit
corpus sumi in duobus spe scilicet in spe panis et
vini Sed cum sub spe vini ita bene corpus et
sanguis quod sub spe panis Sed etiam dicitur
bene et bene sacramentum ut duo dicuntur
a vino sacramentum et non duo Sed non plus
sumitur in uno quam in alio Sed Ego quidem
laycorum communicat tunc non datur eis sanguis
corpus quia vere Sed quia velle possunt non
bibere Sed propter securitatem maiorem bonum
est quod bibat ad madefaciendum os ne
aliqua particula maneat in ore Sed dicit se non
bibere in duobus spe quia hoc ut ostenderet
sufficere velle nos facere in vita quod
ille qui dicitur faciendo oportet quod habeat pa-
ne ut cibum et potum Sed alius non suf-
ficit corpus dicit se in duobus spe Sed responsio
quod velle nos sufficere vere Sed quod pro
sufficiente in specie una Secundo propter hoc
heresim thorum ut plenam fidem corporis
et anime Sed tunc dicit hic e testamentum
maius addit novi testamenti Sed hic in
sanguine etiam et corpus quod in pace
hic dicit sacramentum sanguinis qui sanguis cum
corpore Sed cum anima et Sed deitate Sed

dixit novi testamenti. Decimo sic est [illegible] homo
quod cogitaret quam mirabiliter christus largitur de
sua [illegible]. Item semper hoc dedit se ipsum homini
Item dixit hoc [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] sibi dicitur [illegible] Item per [illegible] aliis
sacerdotibus auctoritate conficiendi corporis
Item in hoc [illegible] [illegible] laycos quod
[illegible] sacerdotes non conficiant. Secundo [illegible]
Item [illegible] de [illegible] trinitate
Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facere pro
Item dicit [illegible] quod si [illegible] [illegible] [illegible]
Item dicit tibi [illegible] quod [illegible] tu non es-
[illegible] [illegible] [illegible] tu non [illegible] [illegible] [illegible]
Item per [illegible] [illegible] voluit [illegible] de hoc modo
dedit se ipsum nobis ad hoc [illegible] [illegible] cogitacione
[illegible] de passione sua. Item hoc maxime de
[illegible] [illegible] facere [illegible] cogitando [illegible]
passionem [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
passionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
corpus suum [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in cena
fuit [illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Christus corpus suum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] corpus suum Item hoc [illegible]

sacramentalis. Et sic augmentatiue gratie
quia eadem persona in gratia ab opere sue
preparationis. Et non potuit mereri sibi in
gratia ut augmentatiue. Sed dicitur sunt bona ad
reparationem corporis sicud sacramentalia. Et ideo
hoc effectus eius scilicet augmentatio gratie. Ex
hiis ergo perfectus supposito quod [illegible]. Et dicitur ho
sit usque [illegible] sedes in sacra [illegible] t[illegible]ba
~~[illegible]~~ duodecim. Retinet in manibus
se ibat ille cibus. Et non perdit corpus
sicud inde dicitur sic [illegible] dicuntur et aug
Et quia hoc est ponitur ratione. Et sic
aliquando tacite. Sicut forma ne occultum
peccatum prodat. Secundo nobis in te[illegible] ne aliquis
occulto peccatori [illegible] denegetur. Et
[illegible] cum [illegible] peccatore. Sicut est occultus
Et negat [illegible] alios dicit si dat. Et
si [illegible] ma[illegible] prodit ipsum. Et [illegible]
[illegible] sic thomas [illegible] Et [illegible] ut
[illegible] ab eo [illegible] ~~[illegible]~~
[illegible] quia si aliis corpus sicud [illegible]
Unde non [illegible] [illegible]. Et [illegible] alia [illegible]
[illegible] dilecto [illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible]. Et In [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt dicit corpus [illegible]
immortale [illegible] [illegible] [illegible]

Thomas dicit [illegible] sunt corpus sicud passibile [illegible] non [illegible]

corpus christi quod tunc fuit et id erat passibile
Unde dicitur eius non impassibile quia passio fit
per tactum corporum Sed quantitas corporum fit tunc
dicatur actualibus non corpus christi sacramentale
non compatitur ad actum corporis [illegible] et cetera iam
per dimensiones species panis Unde tunc sacra
panis quantitatiue corpus christi passibile quia in ille
qualis tunc fuit Sed non speciem panis quanti
in corpore christi impassibile et ego tunc dicitur gloriosus
corpus passibile Sed non impassibile Unde hinc
[illegible] tunc dicit corpus christi sumpsit ille die
qualis fuit Sed tunc fuit passibile ergo ille
dicitur quod licet non videbat illos verbos
sacramentalem solum sit quo illud
dicitur quod prima consumpta Sed ego quod dicitur ipse
corpus meum solum consumitur corpus christi [illegible]
solum speciem panis quantitatiue corpus christi Sed
[illegible] viuit in celo Sed non impassibile [illegible]
corpus christi [illegible] sub aliena
Sed ideo non sub sacramento ut etiam sub aliena
Sed corpus et anima christi non sunt sub [illegible]
[illegible] cum verbis sacramentalem species
panis tantum quantitatiue corpus christi [illegible] quia
corpus christi est in celo Sed non est sub sacramento
[illegible] concomitantiam ubi sacramentum et
anima et deitas Unde sub quo celebratur tunc
sunt ibi per concomitantiam [illegible] Sed ex
[illegible] concomitantiam Sed sic laici sumunt

corporis et sanguinis christi Et sic vna specie tantum c-
ontinet specie panis · Sed si sacerdos sub duabus
speciebus · Et si sacerdos aliquis obmitteret consecra-
cionem hostie · Et super calicem diceret verba
consecracionis et sanguinis christi · Sed tunc ibi
esset corpus christi licet non sub specie panis · Sed
sub specie sanguinis · Et ibidem in iiiº pertractando [?]
Nota si conservasset aliquis de pane consecrato
a christo in cena · In pixide vsque in die
passionis christi fuisset ne [illegible] aliud corpus
in pixide passum vt [illegible] sed corpus
et passibile in cruce dico quod corpus christi sub
specie panis tale fuit secundum substanciam quale fuit corpus
christi quod sedebat in terra · Et in propria forma [illegible]
non tamen eodem modo quia corpus christi ut fuit [illegible] in
propria forma sub specie [illegible] ad alia corpora [illegible]-
[illegible] et dimensiones [?] speciebus sacramentalibus vnde [illegible]
[illegible] corpus sub speciebus sacramentalibus [illegible]
non [illegible] quo ad propriam formam sub specie [illegible]
quantum pertinet ad corpus christi in sua [illegible] sed [illegible]
Et [illegible] quod [illegible] in propria specie
Et in sacramento [illegible] sicut fuit vnde
[illegible] dolere [illegible] Et [illegible] non [illegible]
[illegible] nisi per [illegible] ad corpora [illegible]
[illegible] in propria [illegible] non [illegible]
[illegible] sacramento ut fuit flagellatum

Nota questionem
[illegible]

Xpi crucifixi Sed potuit pati ab exterioribus ledi
Sed videtur quod non quia fuit corpus corpus quod corpus x^i esset
separatum ut supra fuit contentum sub
speciebus panis In proinde ut in sacramento
altaris Similiter responsio in est quod dato quod omnia
in continentur corpus xpi sub natura specie erat
tamen vera fuisset continentia corporis xpi sub specie panis
in proinde contentum Sed non fuisset passibile ab
extrinseco et huiusmodi Sed quod doluisset non tamen doloris
ab extrinseco illato sed innato Item quod flagellabatur
et colaphizabatur Sed illas passiones et ut corpus
xpi ab extrinseco illatas non sustinuisset Sed nulla
in secundum corpus xpi sub specie naturali sustulisset corpus
xpi In proinde continentia tale corpus fuisset
motum Sed doluisset dolore innato tamen
hic habetur vero proinde sensato potuit
sensu dolorem In maturitatis flagellatio non quod ille
veridicus magis tradetur Item Nota de corpore xpi
est necessarium in missa non debet mendicare in non
tempore Sed eo quod aliter agerunt priores secundum
te Sed in veritate cum Item
tempore Item ille in contrario prius in veritate
alium in veritate et actualiter Sed tamen non iter
cum dicitur sic dubio ille contra dictum est
in ordine Sed non hic dubito de
illo tempore fuit corpus xpi Sed tamen non potest
mittere pertinet Sed si deus posset pati non
non potuit tradere eum Sed non versus crucifixus
Iuxta illud apostoli Verus filius dei crucifixus
in quo verus filius dei mortuus est

deprecor
efficit et si deus non esset passus. Sed tunc debet
liberari a potestate eius [illegible] proprie Sed pro
c vnum fidelis hic qui abhorreat [illegible] iude et
nequiam suam Sed quis videat quod ista pena nunquam
abhorreat Sed si abhorreret c bonum Sed si per
dicere quod abhorreret et non c per naturam Sed tunc natura
c iustus sibi quod non plus pena Sed ergo ut
[illegible] pena c dimittenda Sed maior ille ac
[illegible] quod duceret de pena mortale Sed quare
dominus voluit hoc quod ad hoc plus magis [illegible]
hoc deum c primo ut ipse [illegible] scriptum
Sed nobis in doctrina ut si aliquis in [illegible] sibi
[illegible] accideret Sed si [illegible] accideret non debet
sibi denegare Sed tunc [illegible] hic in glossa super
[illegible] Sed [illegible] videt maius Sed alia dicitur quod hic
fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] convenit [illegible]
[illegible] Sed [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] deus vnum [illegible] me [illegible] Sed tunc
cogitaverunt Sed [illegible] modo [illegible] tunc [illegible] [illegible]
quod nobis in [illegible] [illegible] Sed tunc dominus dedit [illegible]
doctrina dicens Reges gentium [illegible] Vos autem non
debetis sic superbire In dignitate positi Sed nunquam
debetis [illegible] Ergo quis est vnum c maior in
dignitate fiat sicut minor et [illegible] quod c [illegible]
Sed [illegible] hoc [illegible] ipsum [illegible] [illegible] et vos
sicut deum c Johannis xiij Vos vocatis me magister
et domine et bene dicitis sum etenim Primo

petrus negavit xp̄m — Collo xpī q dng
habuit eius mone d i q̄ sedra sua Secundo
traditur q dyabolus non hz ptate sup nos n̄
ex diuina p̄missione Et si aliq̄ habeat aliq̄ di
usu vel temptatorem debet hic venire taly add
Et tur orauit ne q̄ omnino deficeret a fide Et
si caderet q p̄ gr̄a posset surgere Et spaliter oravit
pro petro et non pro aliis Et q2 petrus magis q̄ alij
erat casurus q2 licet alij discipuli fere negauerunt
petrus tamen p̄ls et verbo et facto negauit Secundo quod
se non nouisse hoies Et fugit sed alij a fide
Dubium quo xps rogauit pro eo ut non deficeret
... quando negauit Dicit
fides sua ... deficit ... petrus ut ... ne-
num q̄ xps non negauit ... non deficeret ... pad
gaderet ... ut i fide finaliter non deficeret ... Augustinus
... redieret Et sic ... fuit ... appostolis et ...
... firma ... tu ... Et petrus et
... Et petrus dixit ... non q̄ petrus
alij ... hoc dixerunt ... dixerunt Et non
alij ... plus ... dixerunt quod
fuerunt ... Et ... esse ...
dixerit ... quod non est Et ... hoc ... esse ...
... plus ... non ... appostoli dixerunt
... habuerunt
... matheo Dico tibi petre quia
... hodie ... respicies
talis hodie ... dic ... nati
nocte ... dixit ... die nati
... in matheo hodie i hac nocte ...
... die nati Dubium ... lo ... in ... dixit
... matheus et marcus dicunt ...

recubit in mensa dicentis quis est lucas et johannes
dicitur quod dixit in loco in quo cenaverat [illegible]
augustinus dicit quod potest dici quod primi duo matheus
et marcus dicunt per anticipacionem Sed alii dicunt
per recapitulacionem Sed potest dici ad hunc modum
dicendum [illegible] dicit quod cum [illegible] loquebatur petrus
et petrus [illegible] [illegible] Sed cum in cenaculo re
dixit omnes vos scandalum patiemini matheus
et lucas et in eodem loco redixit Simon sathanas expetivit vos ut habetur in johanne Et [illegible]
ponitur esse quando [illegible] ad petrum dixit
quo vadis non potes me sequi modo Et augustinus
dicit quod matheus et marcus ponunt dictum in
monte Sed lucas et johannes dicunt dictum in cena
Et hoc totum dicitur esse factum in cenaculo Ita
dicitur de negacione petri tercia Matheus
et marcus dicunt quod petrus ter negaturus est ante
galli cantum primum Sed johannes quod semel [illegible]
[illegible] ante primum galli cantum Et bis ante secundum
[illegible] dicens antequam gallus bis cantet vocem ter me
augustinus dicit quod [illegible] ante [illegible] et non
ante [illegible] dicit quod totum [illegible] in [illegible] petrus
quam [illegible] fuit ante galli cantum ter negare
[illegible] [illegible] dicit augustinus Et [illegible] ex
eo [illegible] et secundus [illegible] dicunt quod [illegible]
[illegible] lucas matheus et johannes attendunt [illegible]
negacionis in [illegible] ante secundum galli
cantum [illegible] negat ut patet [illegible] augustinus galli

[illegible] ter me negabis . i . tria mei nega-
tiones [illegible] Secundum matheum attendit tria negationes
complendas quia dicit antequam gallus cantet ter
me negabis . i . tria mea negationes perfectas
et completas [illegible] Ita ut prima vice ante [illegible] gallus can-
tet . Et antequam secundo cantabit bis . Et hoc tamen quantum
est in textu [illegible] verbis [illegible] Dubium
est utrum apostoli christi tempore christi passionis in
fuga ab eo actu mortaliter peccaverunt . Et
videtur quod non quia fugere timore mortis non est pec-
catum [illegible] fugerunt timore mortis . Preterea
[illegible] est non quia [illegible] hoc fecit cum Judei volue-
runt eum lapidare abscondebat se . Et exi-
vit de templo . Minor patet quia [illegible] timuerunt
mortem [illegible] gloria [illegible] Ergo
[illegible] apostoli [illegible] fide
tempore passionis christi titubabat [illegible] fide [illegible]
[illegible] mortaliter [illegible] apostoli [illegible]
taliter peccaverunt [illegible] apostoli [illegible]
[illegible] ad [illegible] sunt [illegible]
[illegible] mortaliter [illegible]
augustinus dicit . Et [illegible] fide latronis in ligno
[illegible] iunctum est [illegible] latronis [illegible]
[illegible] apostoli fide [illegible]
fuerunt . Ad [illegible] fugierunt timore
mortis [illegible] Et [illegible] quod hoc apostoli fe-
cerunt [illegible] peccaverunt
[illegible] fide peccaverunt quia dubitave-
runt [illegible]

negando eum mortalem peccavit Sed vide quia
non ut dicit hic glossa petrus peccavit sine spiritu
ex proposito et sine deliberatione Item ille petrus non
est mortale secundum ... Item dicit glossa alia quod
caritas ... in petro fuit sopita
non extincta sed caritas per peccatum mortale
extinguitur ... ergo caritas non fuit
extincta sed obnubilata ergo non peccavit
mortaliter Sed beatus augustinus in libro meditationum
dicit petrus a faucibus diaboli est exceptus
Sed nichil est in faucibus diaboli nisi peccatum mor-
tale ergo peccavit mortaliter Item beatus thomas
dicit quod absque dubio tenendum est quod peccavit mor-
taliter in hoc quod eum negavit Sed ideo quia fide
negat ubi fides perdita peccat mortaliter
Sed petrus credidit ergo quia fide perdita ... mortaliter
ergo ... beatus thomas et allegat beatum
augustinum qui dicit ... in ... in ...
quia fuit fides Sed petrus ... fuit ...
... non ... sed in nichil xxxvi
... et ... Item ... glossa
quia ... quod petrus peccavit ... duo
quod ... in ... in ... distinguitur
... deliberationem et ... peccatum veniale
Sed ille non fuit in petro quia habuit tempus de-
liberandi Item ... in quo non distinguitur
... deliberationem Sed ... fuit in petro
... timore peccavit non ... clamare

196

Ad secundam glo(sam) q(uia) dicit q(uod) caritas c(om)p(ar)ata
no(n) fuit ex(ce)p(ta) dico q(uod) caritas q(uan)tu(m) ad e(ss)e
fuit ex(ce)p(ta) l(icet) q(uan)tu(m) ad p(rese)ntia(m) diuina(m)
no(n) fuit ex(ce)p(ta). Et tu(n)c venit ad cena(m)
Cu(m) q(ue) venisset ad d(omin)u(m) respo(n)dendu(m) q(uod) q(ua)n(do) d(omin)us
coram aliis [illegible] sederet et incepit [illegible] q(uod)
esset [illegible] Et dicit Ioh(annes) ~~de cena facta~~
~~[illegible]~~ Et vnus doctor dicit. Et
[illegible] licet sit [illegible] q(uod) d(omin)us [illegible]
[illegible] voluit ostendere q(uod) [illegible] esset
[illegible] vnus q(ui) [illegible] Et no(n) [illegible]
Et voluit eos [illegible] lauare ad ostendendu(m)
q(uod) [illegible] eos lauare ab aliis p(ar)tibus. Et hec [illegible]
dicit doctor Alii dicunt q(uod) incepit a Iuda
q(uia) iste [illegible] p(ro)p(ter) [illegible] sua posuit se [illegible]
[illegible] Et ~~[illegible]~~ dicit q(uod) incepit a in-
petro. Et [illegible] videtur esse [illegible] [illegible]
[illegible] dicit q(uod) incepit a petro. Vnde dicit q(uod)
~~aug(ustinus)~~ [illegible] q(uod) d(omin)us [illegible] se ad pedes
petri [illegible] q(uod) voluit facere [illegible] sunt
[illegible] Et dixit petrus ~~d(omi)ne no(n) lauabis~~
[illegible] doctores [illegible]
~~mihi pedes~~ [illegible] Ioh(annes) dicit Ioh(annes). Et
dicit [illegible] d(omin)us [illegible] ut
~~petrus [illegible]~~ Et
dicit [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]
[illegible] ~~aug(ustinus)~~ In [illegible]
dicit q(uod) [illegible] lauare pedes
[illegible] [illegible]
exponi [illegible] dicit [illegible]

rdi et dixit vis me prius lavare pedes h
modo ... admittas. Dixit dominus ihesus
Quod ego facio tu nescis modo. Sciens autem
postea non lavabis me in perpetuum. Dixit si dixisset
Responsio quare debeo tibi non tu michi. Dixit dominus
dixit Si non lavero te non habebis partem mecum
Hic capit partem pro toto. Dicit glossa quod sunt
h ... dominus ... hic voluit dampnare
quod non permisit se lavare. Dicit quod hic non debet
pertransire mortaliter. Dicit quod hic esset mortale peccatum
... quod hic non lavaret pedes peccaret mor-
taliter ... hic petrus humiliavit se. Dicit ... peccatum
non dampnaretur. Responsio. Dicunt quod petrus
non intellexit quod dominus voluit ... hic ... communicare
quod hic voluit dampnare quod ipse esset alle ... lavatus
... a sordibus. Quidam alii dicunt. Dicit enim
ad perfectum dicit ... quod non esset peccatum non
lavare pedes si non esset preceptum. Dicit si
petrus non fuisset lotus dampnatus fuisset quia
non implevisset velle et mandatum. Dicit quod hic
voluit ... debere ... Dicit ... dominus voluit
hic ... sibi exhiberi debent sua voluntate
eius voluntati ... sed voluntati divine. Dicit
sic si non ... ... mus ... sunt
... peccatum de pomo. Non ... hic ...
pomum malum. Dicit ... sunt mala
hic sunt prohibita. Dicit ... si ... prohibet

aquam tibi quia tibi non videbatur conveniens illi
tuo debere servire humiliter descendendo tuo
[illegible]plato. Unde videt petrus: *domine non tu*
pedes meos ac si diceret petrus ad eum dicens. Tu
es ipse meus. Et pedes meos si deberet
a te separari quam tuus esse. Unde melius esset
quod natus non fuisset quam videre [illegible] mee. Et
ergo dixit domine non solum lava pedes. Sed
manus et pedes et caput. Moraliter lavare
caput est quod superioritates [illegible] ad ca
te relaxandam dimittere. Manus sunt opera bona [illegible]
uno lavare manus est bona opera per manus facere
ut despiciatis de dato. Per pedes autem [illegible]
[illegible] ad terram uno lavare pedes
et ab isto desiderio [illegible] de [illegible]. Cena non
quod [illegible] [illegible] cogitatione [illegible]
delectatione uno dominus voluit lavare pedes
quod [illegible] non [illegible]. Et dominus voluit
descendere quam magis [illegible] sunt hoc quoniam ad
[illegible] ad magis quod sibi pedes la
[illegible] [illegible]. Propter [illegible] ambulare
Humanitate [illegible] Unde
[illegible] vita non possunt esse [illegible]
Ergo [illegible] [illegible]
Sed non [illegible] toto [illegible]. Et hoc
[illegible] quod sunt valde [illegible] quod
[illegible] [illegible] quia [illegible].

Tales dicunt claustrales volentes se de ordine suo
recedere per quos preceptum. Una die accidit
quod eadem specialis intimus veniebat ad eam. Et
alloquebatur eam dicens ipse dixit. Ergo non nos-
se te. Tunc ipsa respondit non possum me dis-
[illegible] illa dilecta tua. Ille respondit. Ergo aut
non sed ille ego qui aliud feceram. Sed sed aliquis
ego ego [illegible]. Tunc dominus dixit quomodo
[illegible] baptizatus est [illegible] illo [illegible]
quod [illegible] baptisatus [illegible] tibi [illegible] fuit [illegible]
[illegible] apostoli [illegible] fuerunt [illegible] baptismus. Non
[illegible] debiles fuerunt [illegible]. Leo
papa dicit quod [illegible] non potest
esse [illegible] quia [illegible] non [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
quod dominus [illegible] [illegible] [illegible]
habere [illegible] [illegible] [illegible]
intelligendas. Tunc [illegible] intellexi. [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tria die a mortuis surrexit. Tunc [illegible]
[illegible] ego [illegible] dominus. Et [illegible] dominus
[illegible] dominus celi et terre [illegible] debet [illegible]
[illegible] dominus [illegible] dicit [illegible]
et dominus [illegible] [illegible] augustinus
dicit quod [illegible] altissimo [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] facere quia [illegible] habuit

supplet(ur) ac si. Et ergo non potest quilibet
in aliis p(re)stare. Sed non est o(mn)ibus q(uia) quidam sunt
non sunt ac si. Sed tota d(e) gr(ati)a dei seq(ui)tur non
g(ra)t(i)a d(e)i h(ec) gladii. Tercia tria extollendo q(uo)d
peccat q(ui) vindicat nos debem(us). Et h(ec) est ne-
cessitas. Et cum p(ro)pter tertia(m) ad-
q(ue) ullo potuisse nos confessio(n)e n(on) ap(er)te fal-
Et apud h(oc) nos p(ro)fuit. Et nichil sibi nocuit
q(ui) non potuit [illegible] amit(tere) gladium d(e) alio
Aug(ustinus) dicit. O p(ro)celosa vindicta
q(uia) longe facit et a nobis ac s(ic) dic(it)ur. Sed dicit
habent v(er)itate(m) p(ro)pter. Et i amit(tere) gloria(m)
Ut dicit q(ui)s. Nequo damn(um) h(oc) facit et docuit
debem(us) nos habere h(oc) s(ed) facere et nos asser-
laudare dicit Thomas q(uod) non oportet q(uod) h(ec) q(ua)m facere
ac ad mandata. Et q(ua)m p(re)ce(pta) debem(us) dic(er)e
laudem et laudare p(re)cedo ut q(ui) non tribulare
vult. Et magna e(st) humilitas si q(ui)s facit ...
p(ro) alio. In medicina d(omi)ni passionis fac(ie)ns
p(ro)l(ati) fuerunt i(n) t(er)ra d(omi)ni q(uia) dicit [illegible]
q(ui) alios laudare p(er)dit se apparet non emenda
tu s(ed) spurcari et mandatu(m). Et tunc nichil
aliud q(uam) m(odo) nuda(r)e h(abe)re a p(ar)te. Et tunc
aliud q(uam) ... ad p(re)latos. Et sunt ad d(omi)n(u)m
p(re)cise p(ri)ncipaliter ad prelatos. Et sunt ad dos
habe(n)t ut unq(uam) conviugat alia(m) d(omi)n(u)m p(ro)f(essi)o(n)is
i(n) h(ec) c(on)clus(io) iudica d(icitu)r p(ro)f(essi)o q(uia) multa op(er)a
corp(or)alia seu sua exteriora sunt p(ro)dita
i(n) habeq(ue) p(ro)d(ere) absolute a p(ar)te. Ut p(ro)p(ter)

Petrus no a maio dns 7 Et tunc ttes
rbatus e dns Et aug dicit q p ho
fuit qt h(er)eticos q dicit q no petrus
se pati vadit Et dicit q ho no pucit
ex offitio nature h ex sua mysteria
ubi plus accepit ad cor vel dicit Rom
mag pmo Et spaliter monit q ille s dico
debet pdi Et facy voluit fuy i eo pdi
Et aug dicit q tunc dli i appetebant s
dicere an potuerint agnosce eos sedatores
fanci qt illos esse traditor Tunc s Ead
hic fortibus vna eodhe affirm etiam q
diligebat Et dicit hy Ei hasso eos fuy
osculac pedes ei Et tunc dilo gedit
hij primo petrus ordo ut q vtq eos esse
ad videbis dat etiam ei qui Et petrus
iste q tradit pane Et tunc dicit ait
ut videbis ho q mos h i sat s ptica qui
aliis doctorib ut apostolis fuit de pepo dicit
fuit d s pd d alia tpida Et in cena
Ioh fecit h Et fecit apply ad comites q
dicit Et hoc hore rapitur in ps . Et h de
pepo qn tunc fuit o de in mesa q ioh
etia ta pdebat ad latere Et se mo li dict
apposuit capud suu sup pectus dni Et aug
dicit q ibi potavit sapiens euangelij d
fo te dime sapie Et tunc petrus ivebat

sibi Vnde ita pre sedit ista [illegible] inseculi-
[illegible] quod ille [illegible] esset Et hoc potuit
forsan fuisse pre nimia dilectione quam habuit ad
[illegible] dominus et [illegible] petrus [illegible] non [illegible]
a [illegible] dico quia timuit Et libet fuisset consola-
tus quia ipse non esset primus Et non est [illegible] lo-
[illegible] fuit a [illegible] receptus [illegible]
loquitur Vnde dixit tu non lauabis mihi pe-
des [illegible] Et ego non [illegible] [illegible]
[illegible] Ioh [illegible] Et [illegible]
[illegible] quia ille erat tam [illegible]
dedit Et illud alii non audierunt Et [illegible]
Ioh [illegible] fuit [illegible] non [illegible] ita in
amor sed petrus non erat ita vehementer fuit
amor [illegible] Ergo [illegible] doctores
[illegible] predicatorum [illegible]
[illegible] plus dilexit Iohannem quam petrum [illegible] petrus
[illegible] fuit in amore [illegible] Ioh Et [illegible]
[illegible] fuit in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
possedit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] dixit glosa
[illegible] id est [illegible] quia [illegible] non
[illegible] Et [illegible] [illegible] Et
fuit [illegible] [illegible] magna [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] manulit [illegible] Vnde [illegible]
quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Vnde dixit [illegible] [illegible]
[illegible] Vnde [illegible] in [illegible] septima capit[illegible]

& cena sacramentalis ut h(ic) et cena dap-
nacionis et ille p(ro) q(uo) ego t(ra)dor Et tradet
sibi xp(istu)s corp(us) Judas dedit s(ed) i(n)tinctu(m)
panem i(n) s(ign)um q(uod) no(n) digne accepisset
corp(us) et s(an)g(ui)nem al(ii) V(nde) dicit b(er)n(ardus) R(ati)o h(oc)
causat q(uod) no(n) acciperat i(n)tinctu(m) pane(m)
Et sic Joh(annes) dicit q(uod) dyab(olus) p(ost) h(oc) i(n)trauit
Judam Vbi q(ue)r(itu)r an ab(s)tr(ac)to cogitauit s(ecundu)m Aug(ustinum)
die palmaru(m) q(uando) vellet eu(m) t(ra)d(er)e q(ua)n(do) ma-
ria vnx(er)it pedes ei(us) R(esponsio) s(ecundu)m quatuor [illegible]
dyab(olus) i(n)trauit i(n) eu(m) q(ui)a t(un)c (ap)posuit m(u)l(ie)r
(con)fundunt [illegible] q(ua)n(do) vendidit eu(m) S(ecundu)o q(ua)n(do) Juda
sed p(ost) su(m)ptione(m) buccelle panis i(n)tin-
cte i(n)trauit i(n) eu(m) Et sic matheus (ap)ponit
(quo)d tota (con)pleuit Et illo habet q(uod) q(ua)rto
magis p(ro)p(ter) d(e) tota dyab(o)lo m(ani)f(est)e (con)fitela-
uit R(espon)s(io) h(oc) habet eodem [illegible] q(uo)d xp(istu)s
p(ost) cena(m) agni paschal(is) dedit corp(us) suu(m)
[illegible] Et h(oc) agni [illegible] vos docet
nos eodem modo [illegible] Et q(uod) [illegible]
[illegible] d(icitu)r q(uod) alius no(n) v(idelicet) q(uod) aliter fuit
[illegible] q(uod) [illegible] nos q(uia) [illegible] vetus pascha vetus
ualuit [illegible] [illegible] nouu(m) (con)stituit
Et nos (con)firmat [illegible] h(oc) sacramento Et h(oc)
[illegible] sacramenti ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q(uo)d [illegible] sufficit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dicta reddit apostolus Sed ad sacramentum debet
sumi ieiuno stomacho propter actualem deuocio-
nem que requiritur in sumente corporis
christi Et illa deuocio maior est in ieiu-
no stomacho quam saturato quia quando
homo bibit et comedit tunc vapores as-
cendunt et mouent cerebrum sunt impedi-
entes deuocionem Vnde in sumente hoc
sacramentum duo requiruntur Primo actualis
mundicia videlicet quod sit sine peccato morta-
li Secundo requiritur actualis deuocio
quia ad recipiendum hoc sacramentum requiritur
Vnde postquam iudas dedit buccellam
Tunc iudas statim iuit ad principes sacer-
dotum Et alii ad quos pertinebant in
mensa et comederunt panem cum quo ho-
mines vini sacramentum postquam comederunt
ad quem in mensa sedebant Et ita sumpsit
sine apostolis panem intinctum in vino et
suscepit Et aliud fecerunt per corporis
suspicionem Et tunc sequitur quod dominus dixit
iude quod facis fac cicius Sed nota
dixit sibi nec hoc precipiendo vel complacendo quod
traderet eum Sed dixit quod facis vel
si facies fac cicius sed est ista Et si dixit

vellet dicere secundum tu me vis tradere
pro fratre dicite ego pro fratre pater meus
ego plus quam salutem generis humani
desidero pati quam tu desideras me tradere
Et sic ergo hec dixit Iude tunc nullus
de undecim intellexit quod ipse eum traderet
Unde cogitaverunt quod ipse vellet quod Iudas
eo quod fuit procurator debet emere illa que
sibi [struck out] necessaria ad hospitalitatem
festi indigeret Quia mos fuit quod quidam
tenebant per illos dies pasche Et illa
littera habetur quod non est contra perfectionem
vite habere aliqua bona communia Quia et
discipuli et ipse habuerunt quia quedam
emerunt necessaria Tunc sequitur Ideo
clarificatus est O dicit Bernhardus
Si solum verbis possem exprimere quod ipse
dixit dilectis filiolis [illegible] domine
O quam filius tuus productus est sanguine
flagellatus est et per de singulis scelus
indicatus et falsa morte condempnatus [illegible]
non potuisse tecum pro illa hora manere
pe Et tunc dixit [illegible]
[illegible] Et ipse dixit Iam non potestis pati

Sed postea me negavit dixit primo
mo petro domine tecum paratus sum
etc. Credo dixit dominus dico tibi petre
antequam gallus bis vocem dederit ter me es
negaturus dixit predicate [illegible] non [illegible]
cor [illegible] Et predicat [illegible] valde pul-
chre Et postea oravit ad patrem Et [illegible]
[illegible] cumque ab hoc Et [illegible] est
[illegible] multa predicavit Et ita fuit
circa mediam noctem circa quam fuit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et iterum
[illegible] [illegible] ideo quod unum et
illud [illegible] debet [illegible] illos [illegible] Recepit
[illegible] Et eis dedit [illegible] cum suis [illegible]
dixit hoc est enim corpus meum quod pro vobis
[illegible] vita vestra [illegible] dicat [illegible] esse
[illegible] ad [illegible] [illegible] meum
[illegible] [illegible] passionem [illegible]
nos [illegible] dixit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et meam [illegible]
[illegible] in me passionem et [illegible]
[illegible] Ideo quod illud sacramentum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] passionem Unde apostolus ad
corinthios xi vel ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et calicem bibetis

a manducabilis et bibile e distributiv in sig[nis]
speciebus diversis Tercium magis fervens dilectionis
quam alio quibus sua per aliud est magis fervens
dilectionis est quam aliquis fecit quibus aliud fervens
Sed hoc christus fecit in incarnacione sua divine
cum natura humana assumendo Secundo magis ef-
fectus est sua magis fervens dilectionis est quam ali-
quis sibi pro alio vadit in penam et hoc fecit christus
in passione sua quia tunc se pro nobis in mortem
tradidit Tercium quod filio non pepercit deus
Sed maioris fervens dilectionis est quam aliquis se
alteri in cibum exhibet et hoc christus fecit
in cena sua Sed hodierna die facit in
sacra eukaristia Quintum quod communis duobus
modis et differencia est dantis et donati
Sed tunc quam aliquis se alteri exhibet in cibum
tunc fit unio dantis et donati et
illo quod donatur Sextum quod ipse corpus est
quod fit de fervens est spiritualis in corpore
suo Unde dicit Augustinus Tu me mutabis in te
et tu mutaberis in me Tunc alius sacramen-
tum est distributum in multis viribus spiritualis Unde
Io vi nisi manducaveritis carnem filii hominis et
biberitis eius sanguinem non habebitis vitam in
vobis Tercio est distributiva in anima et in pignus
eterne hereditatis Unde ... hoc ego

vobiscum sed usque ad consummationem seculi scilicet in sacramento altaris. Unde in sacramento [illegible] instituit in redemptionem peccatorum nostrorum. Unde Math. xxvi hic est [illegible] pro vobis [illegible] in remissionem peccatorum. Et talia [illegible]. Et nota quod sacramentum [illegible] diversis [illegible] diversa nomina. Nam dicitur sacrificium in [illegible] est commemoratio passionis [illegible] que fuit [illegible] sacrificium unum. Item [illegible] dicitur hostia [illegible] in sacramento continetur [illegible] que est hostia salutaris ut [illegible] ad ephes. v. Item dicitur communio [illegible] sacramentum [illegible] in caritate unitate. Item [illegible] ad vitam eternam. Item dicitur viaticum [illegible] quia dat nobis viam ad vitam eternam. Item dicitur eucharistia id est bona gratia [illegible] quia [illegible] nobis bona gratia [illegible]. Item dicitur ab [illegible] et calicis gratia [illegible] bona gratia [illegible]

Nota in hoc septem [illegible] magister mathei recepit illud commune primus aut [illegible] primus O vos omnes qui transitis per viam attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. Primo In hiis verbis propheta [illegible] quod corda nostra [illegible] debemus in deum. Et hoc fiat in illo quod dicit O vos omnes qui transitis [illegible] Et alloquitur illos qui [illegible] adhuc sunt in illa vita. Nam ante [illegible] qui sunt in patria vel in inferno. Et tales debent attendere verbum Job Unde qua

ne pervertar ambulo Sed nos non
transimus Sed sumus unde beatus
augustinus Quid est tempus nisi tempus
ad mortem Et in illa vita [illegible]
nullus potest esse pauper Sed omnes
equaliter erimus Reges seu divites
pauperes Et rustici et ignobiles
seu nobiles Et eo quod passus est
humanum genus monet nos propheta dicens
O vos omnes qui transitis per viam
Secundo propheta vult quod cor vestrum
intencio deberet ad passionem christi Et
ergo dicit attendite et videte quia
passio ipsius sit medicina animarum
Et si debet esse medicina tua sua
oportet quod ponatur ad cor tuum Sedo si est

si et tempus [illegible] oportet te apponere medicinam
super vulnus aliud non sanaberis [illegible]
augustinus [illegible] quod non potest
mortem [illegible]
[illegible] si tempta
[illegible] si male cogitas
[illegible] passione christi [illegible]
[illegible] passione christi [illegible]

supra

Ut ipsi creati dei boni ipsos Tunc dominus
serpentes ignitos misit deus qui [illegible]
tamen stati sunt mortui Et tunc sup-
plicavit moyses quod peteret dominum quod non consum-
[illegible] illa ipsa vellet consequi Et tunc
misit dominus moysi quod deberet facere serpentem
eneum Et poneret alte super lignum Et qui
videret ab istis serpentibus vulneratus ad illum ser-
pentem eneum Et ipse curaretur a statim sanare-
tur serpentem illum [illegible] et quod
[illegible] videret serpentem [illegible] statim sanabatur
quia multi vulnerantur a temptacione dyaboli
[illegible] et [illegible] nichil aliud
[illegible] venit mala nisi [illegible] oblivione pas-
sionis vulnera Et qui sanari autem sunt vulnera
[illegible] sicut [illegible] Et ab hoc
[illegible] Et sicut [illegible] sanari non sanabi-
medicinas non potest sanari nisi sanabitur
medicinam ponat super vulnus sic ergo
[illegible] facere debet Et vulnera [illegible] pone
[illegible] super cor suum Et [illegible]
meditacio adhibere passionis Christi [illegible]
[illegible] et assidue [illegible]
[illegible] propheta admonet nos ad amaritudinem
magnam quia dicit sicut dolor sicut dolor meus
Et [illegible] potentem passionem
passio autem sit [illegible] duobus [illegible] applicare
[illegible]

mo eius vita et fuit nobilissima vita
Et tam nobilis quod per eius [illegible] in mundo
constructe [illegible] patri et [illegible] Secundo eorum
a quibus passus est quia ab illis quos benefecit In
hebreis in [illegible] magis maledixerunt [illegible]
[illegible] Tercio quia in nulla causa sed
habuit pena mala Sed ibi non fuit [illegible]
nisi quo ad nos Secundo eo magis [illegible]
quia [illegible] apostolorum fuit in natura quod de
[illegible] sanguine sed et sanguine [illegible]
[illegible] Et ista passio fuit dura et [illegible]
Et [illegible] [illegible] et eius Quia
[illegible] [illegible] Et [illegible] cum
ut dicitur in mattheo Et illo die [illegible]
in [illegible] Joh [illegible] dicit quod [illegible]
[illegible] Et sic Joh dicit [illegible]
[illegible] in [illegible] dicitur
in villa que dicitur [illegible] ubi [illegible]
Et ibi [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Sed [illegible] [illegible] [illegible] Et
[illegible] [illegible] quia [illegible] passionis
[illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible]
passionis [illegible] [illegible] ut [illegible] in [illegible]
[illegible] Et [illegible] fuit [illegible]
[illegible] in [illegible] in [illegible] [illegible]

paratam eo quod ipsi firmiter [illegible] fide christi
[illegible] sunt isti qui ad christum firmiter [illegible]
sunt qui audiunt predicationem Et per hoc [illegible]
faciunt et vivunt Et isti sunt [illegible]
Non video historie [illegible] sunt secundum augustinum quod
mons oliveti est [illegible] ierusalem
Et est mons et civitate et vallis Josa
phat ubi sunt multe olive [illegible]
[illegible] quod dicebat cedron quod cedri fuerunt
ibi [illegible] super eadem [illegible] Et per hoc [illegible]
[illegible] sunt tenebant [illegible] et in media nocte
[illegible] et
venit ad villam [illegible] zemam que est sita
in [illegible] Et monte oliveti Et [illegible]
la sunt [illegible] in [illegible] et [illegible]
in [illegible] pascha et aliis
[illegible] Et illud [illegible]
[illegible] ut in [illegible]
et [illegible] Non causa [illegible]
[illegible] causa [illegible] Et [illegible] illi qui
multa vana et lascivia faciunt [illegible] Et
[illegible] ad [illegible]
[illegible] gula [illegible] qui [illegible]
[illegible] volunt
ad [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] et orant Et [illegible]

ut nos a diabolica potestate liberaret. Et etiam fragi-
[illegible] relicta [illegible] nobis appareret [illegible]
[illegible] capitis [illegible] Item quod judei non [illegible]
[illegible] capite [illegible] ne [illegible]-
[illegible] [illegible] -
[illegible] Item [illegible] habebat [illegible]
liberatorem [illegible] quod [illegible] nocte
[illegible] Zorobabel [illegible] die [illegible] adhesit [illegible]
[illegible] Item [illegible] die [illegible] fuisset. Item [illegible]
fuisset [illegible] Item [illegible] quod [illegible]
[illegible] nobis [illegible] quod [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] [illegible]
quod [illegible] locum [illegible] nobis
[illegible] [illegible] agerunt [illegible]
[illegible] Item [illegible] nobis [illegible]
[illegible] [illegible] via [illegible] Item [illegible]
[illegible] passione [illegible]
[illegible] umbram [illegible] Item
[illegible] legitur [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] Item [illegible] apparebat [illegible]
[illegible] quod [illegible] umbra [illegible]
Item [illegible] [illegible]
[illegible] Item [illegible] ad [illegible] habens Item [illegible]
[illegible] Item [illegible]
[illegible] quod [illegible] habens
[illegible] Item [illegible] Item [illegible]
[illegible] Item [illegible] Josaphat [illegible]

vale peragendo christi qui corporalitas
qua ostendit per suam passionem. Sexta. Et
quod petrus dixit. Et si omnes scandalizati
fuerint. Ego numquam scandalizabor. Verba ista fu-
erunt presumptuosa que [illegible] deberet
omnes scandalizati fuerint in te ego tamen
totaliter non scandalizabor [illegible] tunc
[illegible]. Et tunc [illegible] dicit non [illegible] gallus
[illegible]. Ubi discipuli dormiunt
[illegible] me negabis. Septima quod est
[illegible] quando [illegible]
illo sermone venerunt in Gethsemani [illegible]. Et cum venissent
[illegible] iudas [illegible] sumpsit
ad [illegible] tunc accepit [illegible] scilicet petrum
et duos filios zebedei scilicet iohannem et iacobum
[illegible]. Et cepit contristari
et mestus esse. [illegible]
[illegible] tunc quod [illegible] sua [illegible]
[illegible] videbat [illegible]
[illegible] contristari
[illegible] que
[illegible] non [illegible]
[illegible]. Et [illegible]
esse [illegible] mestus [illegible]
Et [illegible] passionem
[illegible]
[illegible]. Et [illegible]
[illegible] usque ad mortem [illegible]
In [illegible] venit [illegible]. Et [illegible]

Vnu[m] est esse Et illud no[n] fuit aliud n[isi]
dolor[um] q[uod] naturale e[st] q[uod] q[ui]libet timeat
morte[m] Vn[de] [illegible] d[omi]n[u]s expat[us] [est] i[n] mult[is] s[ecundu]m q[uo]d
no[n] timeret morte[m] Vn[de] stat app[et]it gaudi[um]
fuit corp[or]is sensus h[ic] Et volu[n]t nat[ur]e sue mitte[re]
i[n]f[ir]mi[tatem] sua[m] Et q[ui]a [illegible] [illegible] d[icitu]r Nos aut[em]
sp[irit]us [illegible] sap[ien]c[ie] [illegible] vero [illegible] dolor[um]
q[uo]d dolor fug[it] [illegible] [illegible] fu[it] sit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q[uo]d dolor[um]
[illegible] [illegible] pecca[tum] [illegible] honeste q[uo]d facit Et
illa [illegible] Et [illegible] [illegible] esse [illegible]
cogitac[i]o[n]e dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q[ui] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et
q[ui] cogita[n]s [illegible] usq[ue] ad morte[m] [illegible]
Du[m] aut[em] [illegible] usq[ue] ad morte[m] [illegible]
gaudi[um] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
abula[n]t Et ergo dic[it] Turbata e[st] a[n]i[m]a
mea usq[ue] ad morte[m] id e[st] i[n] [illegible] p[ro]pt[er] morte[m]
[illegible] [illegible] aut[em] no[n] timere [illegible]
[illegible] ad [illegible] venat Et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] dic[it] [illegible]
[illegible] [illegible] Ne i[n]tretis i[n] te[m]ptac[ionem]
[illegible] q[ui] debe[n]t orare q[uo]d nullam te[m]ptac[ionem]
habea[n]t [illegible] tota vita [illegible] te[m]ptac[ionem] Et
dic[it] ne i[n]tretis te[m]ptac[ionem] id e[st] q[uo]d te[m]pta
[illegible] no[n] absorbeat [illegible] no[n] claudat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] id e[st] q[uo]d te[m]ptac[ionem] [illegible] no[n] [illegible]

206

8

cor[um] Et non[u]s dixit Augustinus contra [illegible] Et in
glosa [illegible] sed dicit nos [illegible]
ut sicut [illegible] necesse [illegible]
[illegible] necesse [illegible] ut vagabundi [illegible]
[illegible] vir [illegible] cum indicato non [illegible]
quos non debuit Beda dicit [illegible]
[illegible] non [illegible] ab [illegible] a [illegible]
[illegible] Et [illegible]
dominus Et dicit [illegible] ab eis [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] Et de [illegible]
[illegible] ut [illegible] ab [illegible]
[illegible] debet esse [illegible]
[illegible] thema [illegible] ad aliud
[illegible] quia [illegible]
[illegible] ab aliis Et [illegible]
[illegible] Et [illegible]
Et [illegible] cogitando [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] Et [illegible] a me [illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] Et [illegible]
Et [illegible] Et non [illegible]
[illegible]
[illegible] Et [illegible] quia [illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible]
[illegible] passio [illegible]
Et [illegible] non [illegible] patrem

Reddebant quare hoc fecit et quod sicut [illegible] Res[ponsio] [illegible]
[illegible] sua et postquam fuit una cum tu ordinat
[illegible] sic fuit quia voluntas sua fuit voluntas pro
Res[ponsio] nota quod aliqui volunt dicere quod illa oratio fuit
sensualitatis. Alii dicunt quod natura abhorret mortem. Sed
ergo dominus voluit ostendere quod habuit veram humani-
tatem ut non haberet occasionem credendi quod [illegible]
humanitate [illegible] credunt. Et [illegible] [illegible] [illegible] Vero
[illegible] [illegible] in deo. Et sensualitas non [illegible]
[illegible] [illegible] elevari ad deum. Sed [illegible] [illegible]
[illegible] ubi [illegible] opponebat quod [illegible] voluntas affectus
sensualitatis [illegible] deo. Et [illegible] voluntas [illegible]
[illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et alio [illegible]
habere [illegible] ut [illegible] sibi [illegible] [illegible]
ut habeat [illegible] [illegible] [illegible]. Res[ponsio] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et forma [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habeat organa
corporis [illegible] [illegible] ille [illegible] [illegible] sensualitate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] super
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] organa. Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. In quibus non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
superiore [illegible]. Non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Et [illegible] voluntate [illegible] [illegible] [illegible]

vero incolore et virtute diuina felix beatitudo
anime que fuit suspensa per quam non diffundebatur
in corpus. Et per beatitudinem anime que in intellectu
et voluntate non manebat et diffundebatur ad
alias potentias inferiores. Et ideo omnes ille potentie
inferiores poterant habere operationes naturales. Et
non erat [illegible] quo ad vires superiores. Et propter
operationes inferiores. Et affectus appetitus sensitivi
[illegible] Cum patiebatur quod lese compacie-
batur filius parentes. Et hoc quo ad sensua-
litatem. Et tali [illegible] in appetitu sensitivo
[illegible] quod in nobis affectus appetitus sen-
sitivi [illegible] sunt allicientes. Et voluntas [illegible]
ad bona. Secundo quod [illegible] affectus appetitus
sensitivi [illegible] non [illegible] Et tamen
[illegible] appetitus [illegible] diffusionem vo-
[illegible] ex [illegible] passionis sine [illegible]
Et anime superiore [illegible] essentia diuina
Et [illegible] Et [illegible] anime [illegible]
Et [illegible] et [illegible] Et per [illegible]
[illegible] fuit [illegible] et timore [illegible] compungit
[illegible] notum [illegible] reputabat
[illegible] quos [illegible] ad [illegible]
[illegible] Et hoc ab [illegible]
[illegible] Ergo [illegible] fuit [illegible] passio-
[illegible] non [illegible] Et
[illegible] anime [illegible]

Et p(ro) h(oc) [illegible] q(uod) affect(us) [illegible] [illegible] fuit
[illegible] [illegible] Ideo d(ici)t [illegible] nos [illegible] ego
volo [illegible] Sic [illegible] [illegible] mihi
[illegible] [illegible] ac si diceret Ego volo
[illegible] [illegible] [illegible] me [illegible]
[illegible] [illegible] ac si diceret [illegible] quilibet
[illegible] [illegible] [illegible] libera [illegible] amare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible]
[illegible] debet illud cogitare [illegible] [illegible]
[illegible] voluit dicere [illegible] mitto [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] me [illegible]
[illegible] possibile [illegible] a me [illegible] ab [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mandat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tibi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] impossibilia [illegible] non displicent [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] displicent
[illegible] [illegible] [illegible] quibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ego volo [illegible] diceret [illegible] ego volo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] volo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
voluntatem humanam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] me facere [illegible] [illegible] dicit
qui tenent [illegible] [illegible] et [illegible]

aspiciebat sursum ipsum. Unde secundum beda et da-
mascenum in christo ponuntur duo affectus sensu-
alitatis ut in eo ostenderetur esse veritatem
humane nature et ista non potest abscondi
Unde secundum thomam ideo ponuntur duos affectus
sensualitatis ut ostenderetur quod in christo fuit
voluntas naturalis preter voluntatem delibera-
tivam. Unde voluntas humana et divina non
contrariantur unus non voluntas humana contra-
ut non homo. Est sed preter licet humanam velle
quod non vult deus. Est enim christus [illegible] ho-
tuit non velle mortem. Sed voluntas delibera-
tiva humana que sequitur iudicium rationis. Et sic
item voluntati [illegible] esse [illegible] conformis
voluntati divine. Et enim etiam fuit in christo quod
voluntas deliberativa [illegible] ponit po-
testatem dei. Unde secundum istam voluntatem christus non po-
tuit non velle mori [illegible] aliquo ad
[illegible] sed patet [illegible] supple [illegible]
humanum alio non salvare [illegible] sufferre [illegible]
deus subdit verbum non sed ego. Sed fiat volun-
tas tua. vel secundum bernardum [illegible] dicere [illegible]
[illegible] in [illegible] passio mea [illegible] mortis
ut [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ita christus fuit exauditus. Unde dicitur ad
hebreos cum clamore valido et lacrimis offe-
rens secundum exauditus est pro sua reverentia. Unde
christus petiit sic [illegible] exauditus est [illegible]

tpe petiuit Cum dicit voluntati diuine
tua verbum non fiunt Ego volo sed sicut tu
Et tunc cum toto corpore Et facie procidit
ad terram Et hoc nobis doctrina quod etiam in omnibus
nostris debemus nos inclinare contra deum Et spiritus
isto carnis tempore Et dicit Iohannes Et
videtur esse cum nobis in ambigua Et sudor Et dicit
Lucas factus est in agonia prolixius orabat
contra corpore Et fluebat tamquam gutta
sanguinis ad terram Et ibi considerat magna
deuocio et orationis Et ego possum dicere
pro similitudine istius orationis o domine ihesu christe
da michi unam deuotam orationem meam Et
ut cum quemcunque in omnibus viribus meis
Et Crisostomus Cum dicit comparatur sanguine et
sudore dicit doctoribus quod cum fuerit proprius
Sed iste fuit supra naturaliter ad comprehendum videlicet
sudauit Et Et non sed terra humectat de
plurima Et tunc peccatores debent humectari
cogitacionibus in illo sudore Et Cum bernardus dicit o
domine ihesu christe quanto tempore habuisti angustias
Et quod propter nos Et vera leccio aliquam in nobis
patimur tunc non debemus desperare Et tunc
venit angelus de celo et confortauit eum Et sic
eciam nos debemus a christo facere quod in
confortando Et confortauit eum illo quod in desperacione
confortarunt Et in inuencio sibi et

209 209

honorem Et ad dicendum quod tota vellet nos
Et in temporibus consolari De isto argento in
scriptis in necesse plus Et tertio Et in necesse
esse ad mittetis per ipsam dicens non potuistis
tu mecum una hora vigilare quasi sic dicit
dilectissime domine in tali tribulatione sic
non confitendo [illegible] silencia dicit Et quemadmodum
ad consolandum quia ego dixi in vobis vos dormitis
Et credite quia utilius est vobis Et specialiter
locutus petro dicens non potuistis una hora
vel judica non videtur quod non dormivit Et
sicut dicit Non ne dixi tibi quod constans
fuisset traditurum sed in magis peccatis Et tota
propter hoc redargui videtur plati quod prius sedens
sed petrus prae aliis fuit Et specialiter
locutus est petro quia percussit gladio et
promptus fuit ad consolandum dicens Et si
oportuit me mori Et ideo percussit
in respondendo ad quod dominus dicit quod alii fa
ciet Et tu quod facturus es passo cum
vigilare non potuisti una hora quasi dicit
non ostendisti in habitu tuo quod fuerit factum
quantum promittebas verbis Et inmediate frequenter
[illegible] dicit quod ideo dixit non potuistis una
hora Et ut per hoc ostendat quod breve modo
tempus temptacionis ipsius tuis ad immunitatem vel
ne Et quia dormitis vos per consequens
spiritualiter de quo in canticis Ego dormio

mis et cor meum contemplatur. Alia est dormitio
mala in contemplatione [illegible] Et in adultera
Et ideo dicitur ad Ephesios v Surge qui
dormis Et exurge a mortuis Et illa [illegible]
no sunt quasi separati que dormiunt in [illegible]
[illegible] [illegible] de quo habetur Judicum
Et etiam qui dormiunt copula [illegible]
Et sicut dormiens in medio maris Proverbiorum xxiij
qui dormiunt [illegible] Amos vj Ve
vobis qui dormitis Quarta dormiunt per accidiam
[illegible] Jone i Jonas dormiebat sopore
[illegible] contemplare et attendere sed [illegible]
[illegible] Et [illegible] sed [illegible]
[illegible] [illegible] vigilate et orate
ut non intretis in temptationem Et non
dicit Et non temptemini sed ut non intretis
in non nos temptatio superet Et [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] in [illegible] sed in-
[illegible] [illegible] et [illegible] in fuga
[illegible] [illegible] Jacobus [illegible]
nunc et [illegible] Et Jacobi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] temptationes sed ne veniam a
temptatione Et ergo dicitur in oratione dominica
Et ne nos inducas in temptationem Vi-
gilate ergo ne [illegible] Beda dicit

quod non est equale cuique humana. non tamen spad
fecit ergo dicit vigilate. Vigilate
ergo sicut ne veniamus. Deinde spiritus
quidem promptus est. Vel spiritus est promptus quia
primo desiderabat comparari ad salutem huma-
nam licet ex fragilitate carnis naturaliter
expavesceret. Hoc dicit ne dicat. Sed
aliquis quod discipuli sunt modicum [illegible] quod
caro infirma est ad sustinendum persecu-
tiones quod non dum erant adulti virtute
spiritus sancti. Sed Hylarius illud refert ad gloriam
spiritus eius qui promptus est contra temptationes
caro autem vestra infirma est. Ideo subdit
vel spiritus quidem promptus est scilicet ad decedendum
quod videtur necesse modo. Caro autem vestra
infirma ad exequendum. Sed dicit beatus
Ieronimus. Et refertur ad eos qui dicunt de-
fuit ad ostendendum veritatem humane
nature. Vel dicit spiritus quidem promptus est scilicet
ad patiendum. Caro autem infirma propter
passibilitatem. Et tunc fit quod secundo abiit
et orabit dicens etc. Et hic ad [illegible]
[illegible] Et tunc iterum venit ad
discipulos et invenit eos dormientes
quia oculi eorum erant gravati per tristitiam
Et non poterant per tristitiam et merorem

Sz eciā d' tmoē ipō Cogitauerat eciā
s iudici⁹ quō mō tristaret ut nos eciā
tristaret Et ~~[illegible]~~ illi⁹ claritate sedit
q [illegible] tue [illegible] adhuc et locut⁹ Jt ipse
abijt ad ipsū locū i quo pri⁹ orauit et
dixit pat' mi si no pt trāsire calix
iste n bibā fiat volūtas tua Sz
~~[illegible]~~ pe corpa Si no pt sic me
saluare ppt' n me occidas fiat scdm
placitū tuū Et venit iterū Et i
uenit eos dormientes ~~[illegible]~~ dixit magistr
[illegible] Et cum eos no iuenit [illegible]
ita ~~[illegible]~~ tristi erant p tristicia ut eu
[illegible] no [illegible] Et no excitat nec
eos increpat ne supperaret eos sup-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vigilare
[illegible] [illegible] q [illegible] [illegible] [illegible] visitat [illegible]
Et [illegible] [illegible] eos ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] no [illegible] dormie [illegible] vigilare
ad salute[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fuerut [illegible] [illegible]
eos ad [illegible] [illegible] [illegible] fac[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pt dormie [illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] iubet [illegible] si [illegible] fragilitate aliq[illegible]

expedit tunc contra istos dnus dans exempli
nihil contemnat negligendo quod hec missa ad
salutem aie tunc dnus increpat et corrigit
Et quia modicum adiutus per nobilitatem contra di-
misisse quam dicit dormite vigilate Et
quia vigilare dicit dormiunt usque ad mediam
Et tunc dicat augustinus In nocte hec eciam
quod potest invenit tamen in loco dicto tunc non
propter causa hic Et ideo tercio dicit dor-
mite iam et requiescite quia iam venit ad cruci-
ficandum per emissionem sudoris Et incurrit
dnus oravit non potest Et tunc vere sanguinem
triplex est Et ad inveniendum quod deus videtur
tamen corporare Vel quia potest peccata Et
venerunt ad videndum tunc Vel ad inveniendum
quod tamen deus potest per peccatorum inmissiones virtutum
Et glorie celestis adeo deus
vocatorum Vel sic potest deus ut peccata
Vel sic potest tollat Et ideo dicat nobis futu-
ra Vel sic quia potest deus quod bonus ut deus
Et malos reducat Et
contra peccatoris liberat Et gloriam deus
dnus ihesus tunc temptatus fuit a diabolo Et
oravit ut nullum temptacione Et
visitavit Et ad dominicam confortabit
pacem tunc remittens prostravit primum in domo

filia principis synagoge Secundum ad se-
pulchrum conportatus scilicet filius vidue Tercio de se-
pulchro scilicet lazarus frater marie magdalene
Albertus dicit vicinarum ter orauit pro discipulis Item
matre pro petro qui christum ter negauit
Item apparuit ei angelus confortans eum Require
aliud hic quod post tertium hic dicit beda quod
alibi legitur quod angelus eum non confortauit hic autem legitur
quod angeli eum confortant ut homines Vnde non confor-
tauit eum quia tu ad patrem dic superiorem sed quia
ad inferiorem scilicet sepulture Vnde theodorus sic dicit
quod glorificatus eum dicens Tu es vere domine
Tu potens qui mortem et infernum vincis tu quidem
palmam et libertatem Apparuit autem ei angelus Vnde
dicitur quod eum alium non videt quia eos ostendit se
intuebatur Alio modo tamen esse vicator vnde eciam
in prophetico Item tamen cum anima eius vnita diui-
tati corporaliter apparuit in visione spirituali
Item eius discipulis non per fantasmata Secundum
intuitus Item secundum corporalem esse fecit nouit spiritua-
lia ergo apparuit ei corporaliter in assumpto corpore
Confortans eum et ad modum confortantis se
habens vel forte addit verba consolatoria ei dicens
non propter in dissensione carnalis spiritualis sunt compassi
sunt vere Item non indignabat angelo suscipere
eum confortans quia eciam discipuli eius non potuerunt

corporis eius dicitur continua consolacio quia volu-
erat nec nam eius perdite quia assiduitate cor
delectabilis eius illuminatus fuit contemplatione a verbo
quia lectus [illegible] et vide Johannis i° Et vidimus
gloriam eius quasi gloriam unigeniti filii. Secundo
ista consolacio fuit cum apostolis de loco consolacionem
Secundo apostoli horum consolacionem Johannis 16 Tercio
modo quod hoc sit et eo modo consolatus est
Tercia sicut erat quando nobiscum fuit per quod
apostolis nobis consolatus fuit. Tercio quia ipse in manu
apostolis non dimittit consolatores quia non dimisit sine
consolacione. Johannis 16 Secundo mittere debo
consolatorem. Ipse. Secundo in agonia
in morte consolatorem. Sed sic in agonia
est agonia et pugna quia agit quando dicitur
Sed agonia secundum aliquos fuerunt luctacio. Sed
corporis aliter secundum aliquos fuerunt luctacio
[illegible] fuit de quod tunc quod ad appetitum sensitivum
[illegible] tunc virtus sensitiva volu-
[illegible] mortem. Sed tunc [illegible] [illegible]
bat quod voluntate [illegible] [illegible]. Sed dicitur
[illegible] ampliorem [illegible] deus. Sed tunc [illegible]
[illegible] eius [illegible] Beda dicit [illegible]
[illegible] talem sudorem [illegible] fuisse quod quod
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] natura
[illegible] [illegible] sudorem [illegible] habe-
re quod [illegible] dicit quod [illegible] natale sudorem habe-
re non potuit secundum aliquos [illegible] sudor quod
[illegible] sudorem [illegible] [illegible] sic quod nulla [illegible]
[illegible] potuit [illegible] [illegible] aqua potuit
[illegible] [illegible] [illegible]. Sed [illegible] veritatis

perthe i q dicit ipm vitme abud et
q clet superfluitatis ino strigentis Et
ho e phm et habeo no q pdort iste figuat
vehementiam anxietatis s d i nob patz libo
rantibz i cotremus Et gutte sagwinis
fcte supertate madiore Et h fuit pule
gua i c vel Si fudit nalit fuc fuit
pt magn dolore dolore vel fuit ve
hemencia anxietatis cu pssiheda i
passioe et i morte pudere pectus q
dos fuit adeo cu plidit et reprimit q
pati debuit Alij dt hoies nesciunt
nisi du sciunt Ideo etia i extremis aliq
nisi sut sudare sudore sagwineo qz alli
tenoris vetat ex vehementia sudoris Vn
i po fuerit ifud tenoris sz pletma ane
lacolia colera et sagwine Et alij pti
culare ad vite humane natura vq phi
sed i alio hoie Vn p d alr ho q anxie
sudet Sic etia xps i tali ~~[illegible]~~ agonia
sudare potuit Et alij dicut et volut dice
q xps no potuit habe expssione sed
e nob q phm Et Vn s [illegible] loq natr
fuc nulg pot esse talis [illegible] aliq pt [illegible]
vetulera q oportz repelle p [illegible]
nd [illegible] [illegible] persone [illegible] agno

paschali sed et alii discipuli Igitur si apparebat post salvitatem et post etiam Unde dicit tales egestio dest nobis post partum Et post illum partum comprit igitur non habebunt egestionem Sed tunc dico quod verum est quod in eo non fuit partum Et ergo non in quantum tales egestiones dicuntur in dectura et sentuitates et sic fuit a pacto Et quod virtualiter ad naturale unitate necesse fuit etiam tunc in putatur alimenti Et sic egestiones non fuit a pacto Et sic confunsissent an partum in thedos dicit si ego non recassissem ipsa disso prima esse Aliquid in digessissent cibos et tales non fuissent ita puta quod toti fuissent in corpus quoniam Et ubi fuissent aliqua vecolem quod sic egestiones fuissent tacitu Et tales egestio an partum fuit sic sentuitacione et in corpore dum Et tales egesti ones fuerunt in Christo via naturali vel potest esse potuerunt Et via supernaturali potuit trahi tales egestiones in eo in ipsa dimittere quod illud quod in cibos fuit sentuitate potuit a virtute super naturali fieri purum sed quod convertitur in substantiam Unde illud quod debebat digeri poterat in Christo fieri quod ressisset in materiam piacere sed factum fuit post resurrectionem Et Christus comedit et illud quod in ventre recepit non convertebatur in substantiam suam Et rediit in materiam

pnarum vii dr bnt q xpus sanguine sudavit
p'fuit sr videlt Id ostendem q vellet
de toto corpe suo sanguinem effunde p't membra
vii dr sz 3 sudo eius s gutte sanguinis decurrentes in terram
Nq fluent ut rivos ita [illegible] sul
[illegible] purit q tante fluxerat [illegible] ita
q [illegible] tractio sudor sanguineus
[illegible] [illegible] q [illegible] am
bitatz i [illegible] oravit [illegible] sud sag
vine fluebat [illegible] [illegible]
multos materes sud sanguineus
[illegible] [illegible] q [illegible]
[illegible] loquntur [illegible] q [illegible]
dat vehement diat sanguinez sudat
[illegible] grossa gutte sudavit q
vehement [illegible] [illegible] valuit
sanguinez sudavit [illegible] dicut theologi
[illegible] ab aliis no [illegible] dicit q [illegible]
amaritatz sudavit sudor natz [illegible] ille
sudor [illegible] sanguineus [illegible]
[illegible] ita q [illegible] fuerit sanguineus
[illegible] maria [illegible] filius [illegible] [illegible]
de lecto [illegible] medici [illegible] non cessat
sudor eius [illegible] [illegible]
ipa facies [illegible] [illegible] [illegible]
eius [illegible] [illegible] nisi nos [illegible]
vii [illegible] dicit [illegible] resuscitavit

eos assessione videns ipsum apprehendere
judas traditor quem pro deo videbat ad
duxit eum apprehensum. Sic fuerunt et ipsi
dum ad mortem receperunt libere et traditori
consentiendo. Filius enim hominis vadit id est volun
tarie transit id est humanitate. Vel aliter dicitur si
ly hominis et non hominis. Sed ly dei filius
hominis quia in persona sua humanitate fuit passus.
Et ergo dicitur. Sic quod meretrix ipse c
non propter amicitiam sed avaritiam. Vel sic dicendo
et consecrationes. Iste modus primus fuit clerici vel
religiosi indigne celebrantes ut in primo mo
tali celebrantes. Vel secundo quantum ad voluntatem
actualem faciendi [illegible] tunc fugit. Sed in
ad passionem reddit eum [illegible] ad defensionem
et medicina [illegible] ad [illegible] ad [illegible]
quinque. Vel sic [illegible] vocat traditor
suum dictum et [illegible] [illegible] corporis
[illegible] claudicavit corporis [illegible]
[illegible] fit a mundo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et decipit [illegible]
Ad [illegible] eo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] traditi
[illegible] [illegible] [illegible] dicit [illegible] quia [illegible]
[illegible] judas cum turbis et [illegible]
[illegible] cum gladiis et fustibus et [illegible]

missi a principibus sacerdotibus et principibus
et a senioribus quia sibi [illegible] et potaverunt
lucernas. Nec tamen cognoverunt
Et factus ad illuminandum quia non
sunt [illegible] Nec [illegible] possunt efficere vel
[illegible] in [illegible] illuc. Nec aliquis ad
[illegible] quia multi conveniant ad [illegible] die
festum. Et [illegible] delegebat [illegible]
[illegible] aut Judas locum [illegible]
illuc [illegible] convenit cum discipulis suis
Et dedit eis [illegible] via dictus. Sunt
[illegible] ipse et [illegible]
Et duxit eos [illegible] dixit [illegible]
tate [illegible] esse [illegible] sunt [illegible] multi
iudice venerunt. In hoc [illegible]
iudex et iudicium malicia. Et Judas
unus de duodecim. Nonne [illegible]
[illegible] Joh. vi. Nonne duodecim vos
elegi. Et unus ex vobis dyabolus est
Et venit cum eo turba [illegible]
multitudine [illegible] non novit legem [illegible]
[illegible] Et ideo maledicta
[illegible] multa [illegible] ibi fuerunt [illegible]
[illegible] sunt cum [illegible]
unus [illegible] in multis [illegible]
Et in militibus. Et forte aliquis ex [illegible]

dotibus. Ergo Judas non accepisset de
arca. Et tercio propter rapinam cui nunquam
[illegible] multitudo vel [illegible] recepto
[illegible] Beda [illegible] ut eum [illegible]
[illegible] et [illegible] sequitur [illegible]
in [illegible] xxxiiii [illegible] assumpsit [illegible]
[illegible] Et [illegible] ad [illegible]
de [illegible] a principibus sacerdotum [illegible]
[illegible] pecuniam [illegible] Et [illegible]
et [illegible] debuit [illegible] precium
[illegible] vitam [illegible] Zacharie [illegible]
[illegible] Et a principibus
[illegible] quod debuit [illegible]
[illegible] Et Judas
[illegible] quod [illegible]
misit Et fuit [illegible]
[illegible] aut [illegible] q [illegible]
[illegible] voluntaria passione
[illegible] voluntate se obtulit [illegible]
[illegible] Et loquitur
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible] passio [illegible]
[illegible] Et dedit [illegible]
dicit [illegible] aliquis q [illegible]
[illegible] et aliquis Et q [illegible]

vendidit eis dñm et quia post [illegible] preces [illegible]
mebat judas ne alia vice q[uam] illi [illegible]
medio illorum transiret. Et osculatus est eum
eum ut in osculando teneret. Ait dominus
dixit eis quem queritis. Responderunt Jhesum
nazarenum. Et ipse respondit ego sum. Et quia divina
virtute prostravit eos ne ipsum caperent.
Sed dicit Nota fuit ergo non est mirandum
quod ipsum non noverunt. Et postea illud non ob-
stat quia lucernas habuerunt et faces quod
utraque propter Judas multo noverunt eum
Et dixit dominus si ergo me queritis. Et propter
hoc dixit tunc omnes retrorsum cecide-
runt in terram. Et hoc signum fuit virtute di-
vina. Sic in voce humana que operabatur
divinitas terruit eos. Et per hoc innuit
eis ne aliquid dicerent quod eum obviando dicit
in occasione capiendi eum. Sic ostendit eis vir-
tute sua quod esset deus et homo. Sic eis dicit
Ambrosius quod una voce terruit eos debuissent dicere
et credere ipse est filius dei. Sed ignorabant
ne tunc quod eundem eos quesiverit [illegible]
Dicit quomodo quando permissio est. Sed precepit eis
ista in sua [illegible] eum fatigaverunt permittit
ergo [illegible] hoc quod est [illegible] precepit [illegible] duabus

De causa vna. 2a. Re qui videra ignorâ
re qui creent Sed a et ut vidiâ ex volû
tate offerre. vnde dicitur in ysaya ymola
ta 2a pro nobis. ut vn Greg dicit quod
christus suo diuine deitatis non fuit nisi
iudicum Secundum illum malediccio in ignorancia
nud et dicit quod iudicatur fuerit quod
ipse fecit iudicandum Alt propter quod fuerit exe
vult contra venerit Alt dixit illos quod
gratos ut per Alt contra non nouerit ad
Alt in tempore dedit ab ecclesie quod bene eua
sisset si voluisset Bz sed diei illa questio
non fuit ex ignorancia est Tercia causa
noticia fuit ad predicat Bz fructus ut
ratiocinant eadem que curant Bz secundum theodosium qui
fuerint ad volunt ostendere que licet propter ab esset
non recte ta dispendium ab eo non potuerit
ad quod pro Alt ergo viderent alium naza
renum vel alium nazarenum quesiuit et multa
vo nos nazarenus esse vel e contrario sed
vo christus per se supra dixerunt ut di
at apud et non viderunt eadem mea supra
patet eadem ignorantia quod scilicet psalmum ad
buca ut visu in audiui discerent in ape
re et ostendit idis dicit ego sum Abierunt
retrorsum et ceciderunt in terram Quarta causa est

terminum possessionis est Vn̄ sompnum videns plicip
cante splendore facie 2 decora 8 qu
vtitur 2 splendor est aliquibus decetiaius
2 delectabilis Aliqui aut sompniabit est
assistens Sed qn cecederit retrorsum sed
qr homo veris voluit 2 ponit causam singulam
sup exercitie tunc bonum 2 per vim cadit
in faciem ut habetur damnabili ij° Secundo qr aliqui
aliqui cadit in faciem 2 cadunt Vnde aliqui cadit
retrorsum cum homo qr dominus malis vigilat oculis
clausis 2 dormit oculis apertis Dicit ieronimus de illa
obliuiscitur bonum aut in diebus in tenebris
posterior nunc obliuiscitur Ideo aut cecidit qr
qui cadit retrorsum non videt vbi cadit sed
illi qui posteriora respiciunt negligunt nec curant
quod est sequendum aut cadit in faciem sed
bonum in eo opere suo spernunt post sine Item
ideo ad penam e quod caput qui sic cadit a
gratia ad culpam a celo in gehennam penam
Vnde 8 q° habetur sequendum de ipso heli ij Regum
iiij c° qui de sella cecidit 2 mortuus est
de sella id est de sede Item interrogant
eos dicentes qui querit Sic bernardus de terra
assistit eis in confractione inimicorum 2
in erratione dicentes Ihesum nazarenum Vnde ideo ut
vbi eum cognoscat Ne obcecarent

i. eius capitulo dicit eos illius divi
nos quia ego sed unde sed augustinus si se
non mittat respondere non ita fac
tat ad que venerunt et dicit eo hoc
videtur quod eius eos ab sacerdotes obtu
lit eos dedisse oracionem predicti sed
quod quia rogant eum que sufficiencia cau
ad respondendum eos sed dilectio vestra
eos ne eam presente quod fuerit et
desiderando eos ad eam pro vobis stas
eos eiciendo et adhuc se mandabat
in malicia et per nullam aplius habebat
oracionem et per sensus et quia in ergo
me quanto sint eos abire. Item
sint ab eis non fugere hoc augustinus
dicit dominium pedem et sunt quod nobis
dicit eos abire quo volunt alie
et nunc aut qua volunt ut abeunt
causa aut de sapiencia in plerorum quod
sunt per ad ad ... consulat calami ples ... et
in ysaya ... que non fuerit firmi in fide et
ideo quia non fuerit firmi in fide ... et
licita eo sed per de fugerit et
ad ... in predicatorem et illud
quod eos quod ... et in ple
... quia ... per dicit
... ut non tollas eos e mundo. Iohannis
xvii et etiam ad explendum illud quod

p(ost)q(uam) dixit [illegible] q(ue)ritis [illegible] Ih(esu)s
sic [illegible] ad invicem q(ua)re [illegible]
[illegible] vos non comprehendistis q(uia) potestate
q(uia) sup(er) vos [illegible] [illegible] [illegible]
nationis [illegible] [illegible] ultra et tenebris [illegible]
[illegible] ego [illegible] i(n)venerunt oculos eorum
q(uod) cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
inde Judas accessit et osculatus est
eum dicens Ave rabbi. [illegible] adquirit
sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
te in via et [illegible] [illegible] fecit [illegible] in familia
et vita sua [illegible] [illegible] dixit Ave ad
q(uid) venisti et venit ad eum [illegible] dicat
ego volo tibi ostendere adquirit [illegible]
meam [illegible] p(ro)p(ter) multas familiaritates tibi
ostendi et volo videre utrum a p(ec)c(at)is
velis [illegible] [illegible] [illegible] Juda [illegible] vidit
q(uia) in veritate non [illegible] [illegible] signa [illegible]
ostendebat [illegible] [illegible] amplexando et osculando
[illegible] q(uia) debebat esse [illegible] [illegible] q(uia)
[illegible] [illegible] adquirit [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] multa [illegible] ostendebat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] voluit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q(uia) Judas [illegible] voluit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] noctem

abiecto fuit ergo consolabatur eum Et re-
dicit alius quod ipse quod hoc modo spoliatus est
ferme per se de parte consulum [illegible] fuit
conspiratio [illegible] dicit Et quidam alius
mundo passus est [illegible] quod sit tamen ab
[illegible] annos passus est Et quod voluntas
alicui [illegible] consulum iudice negavit
tamen timens quod multi sunt hodie iudices
[illegible] ad eos [illegible] Et [illegible]
mundialiter sed proderit [illegible] Et quod
[illegible] consulatus [illegible] ad [illegible] ad
succedit Et [illegible] annos
consulatus Augustinus [illegible] libro
[illegible] dedit consilium Talis consilium
mundi [illegible] quod dicit quod constat de
ille consules [illegible] libro ii regum xxi°
de [illegible] consulatus [illegible] filius
[illegible] Et tremuit manus [illegible] iudicium
[illegible] ad [illegible] Et effudit
[illegible] Ubi dicit
[illegible] consulum [illegible] quod [illegible] nobis
[illegible] videtur
[illegible] Ubi [illegible] patris
[illegible] dicit [illegible] consuetudinem
[illegible] consulum [illegible] Item

dans ad consilium in peccatum et dicit [illegible] In
Abacuc Insurrexit pars [illegible]
[illegible] et [illegible]
super illo verbo dicit [illegible] Aug. in [illegible]
[illegible] ubi nunc [illegible] ubi [illegible]
armorum ubi [illegible] hodie [illegible] armis
[illegible] tale [illegible] ad [illegible]
et [illegible] et addit [illegible] facere [illegible]
[illegible] fecit [illegible] addit [illegible] voluit
[illegible] potuit [illegible] voluit [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] ut [illegible]
et [illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] sibi [illegible]
[illegible] violenta [illegible]
voluntatem [illegible] voluit [illegible]
[illegible]
[illegible] lupi ad agnum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] noluerunt [illegible] audient
voluntatem [illegible]
[illegible]
[illegible] et alteram [illegible] petrum ita [illegible]

amore et quia eius responso non constanter
Et sancto qui mundum regit tangit audiens
reputaverunt eum volunt sibi totum caput ampu
tare dixit Christus Petro mitte gladium in
vaginam Quasi diceret mitte gladium vaginam
in vagina scilicet ... bonum est ... tuum in
ordinatum et non potes me defendere nisi
... dicunt appellare et plat futuris
oportet defendi per gladio materiali nisi ... aliis
quia anima mea per latum et ... Et talia
... ut ... ne ... quam ... dixit ...
respectu talia passionem meam ... ad ...
... alio pro non preparat deus et ... volunt
... passionem per talia ... quod ...
passio per amare et stabilit ... ...
parat et ... illos ... patitur ...
parat et ... medicinam et amara
grata et acceptabilis ... utilitatem ...
... Vita quam gladius ... gloriosa
et grata ... gladius ad ... et
... potest ... quam ...
gladius ... regnum mundi ... quare ...
voluit habere gladios ... dicitur ...
... vellet habere videntur
ut ipsi viderent quod ... vellet habere videntur
possit habere ... auditum ...
... quod ... audiens ... et ...
... sua ... audire vim ... omnino
quia ... per ... Et dixit ...

petre mitte gladium Ad secundum quod volebat
et pilati litigare non sunt ipse multi Et
sic eos compescebat petrus dicens An non
posse putatis patrem rogare Nota quod
legio continet sex milia et sexcenta
et sexaginta sex. Emanuel et videtur Et
dicitur et absolvatur Et si diceret johannes non
dignus apostolorum quod posse habere duodecim
legiones angelorum quam legiones ad numerum
tercia parte mille non dicit Et quod quod
in digito quam misero angelus sed ut ostenderet
sua passione esse voluntaria sicut eos unam
legionem fugat tercia parte quando non
romanorum in pervis quod iudeorum destructionem
cum tito et vespasiano Et contingit
audiebam eius sed fine quod sanaret Illa
Nota pietate obliviscit quando non eos hostes
post pati voluerit Et sanavit cum dicit
astantium quorum sed illi in suo odio et
credere cavit quod illum quod non admiserint
non tra hoc sed eius sanaret eum et consequi
sunt sed videri quod miraculum viderent aut
non crediderint Sed quod forte non viderunt
quam grosso erant Et si vidissent quod obstinati
fuerunt in malicia et non crediderunt Et
sed difficile est cor in malicia obstinatum
per flatum sed emolliri Et sicut ipse sicut
post medio tempore christo alapam dedit illi
quando eius sanat miraculum faciebat sic

pat3

post quippe stabiliter fideles apostolos ut ipse
in eam fide et denariis confirmaret quod
tempore passionis eum adhuc in medela co-
rum eis faciebat [illegible] eos confirmans postea
ut diligant inimicos suos efficaciter
[illegible] sentit [illegible] vos [illegible]
[illegible] conformitate [illegible] Illud di
[illegible] adducere in familiam ut ego
[illegible] ista [illegible] non [illegible]
[illegible] conformitate [illegible] voluntate [illegible] ad
[illegible] mee in [illegible]
[illegible] conformitate [illegible] possunt [illegible]
conformitate [illegible] caperent [illegible]
[illegible] potuisse [illegible] non [illegible]
[illegible] in [illegible] non [illegible]
[illegible] potest [illegible] ut [illegible]
[illegible] conformitate ut [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] ad premissa illud [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] conformitate [illegible]
[illegible] voluntate
[illegible] ad passionem [illegible] videntes [illegible]
[illegible] non potuerunt [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] sunt [illegible] ad [illegible]
[illegible] adhuc [illegible]
qui [illegible] accipiunt [illegible]
[illegible] capitulo [illegible]

[illegible] [illegible] Sc[ri]pta sola [illegible] glosa
[illegible] q[ue] sola [illegible] [illegible] [illegible] i[n]
c[apitulo] [illegible] i tenebras [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] q[ui] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et tunc [illegible]
ceciderunt ad terram. Dicit [illegible] quasi [illegible] magno
horrore et dolore [illegible] [illegible] [illegible]
ipsi cum duxerunt [illegible] [illegible] alii p[er] [illegible]
et alii p[er] [illegible] quidam p[er] barbam. Et tunc
[illegible] [illegible] ad [illegible] Ubi [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] et [illegible] voluit q[ue] [illegible]-
[illegible] sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] voluit [illegible] aut ad prin-
cipes sacerdotum [illegible] ad [illegible] [illegible] Et [illegible]-
[illegible] apud vos [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] Et [illegible] ad
[illegible] [illegible] Et [illegible] passionem [illegible] [illegible] docuit
i[n] [illegible] Et quasi dicit [illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible]
[illegible] non [illegible] nec non possetis [illegible] Et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntati [illegible] deputata
Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et dubitat[ur]
[illegible] petrus [illegible] [illegible] gladium habere potuit
[illegible] q[ue] [illegible] audiuit a magistro q[ui] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et ego ibi sibi de gla-
dio [illegible] Et [illegible] [illegible] Alii dicunt
[illegible] fuit [illegible] gladius [illegible] [illegible] [illegible] Et
fuit magnus cultellus [illegible] [illegible] habuerunt
ad agnum [illegible] Et [illegible] tunc petrus [illegible]
Et tunc adolescens [illegible] cum amictus
sindone Et beda dicit [illegible] [illegible]

Avaricia:

~~Superbia~~ Et tunc dicitur quod superbia eius quia per se
possidebat dum viveret Sed dives quo vestitus
ita certo Glosa dicit quod de mollibus quibus
deliciis fuit et respectu vestimento redditur
tunc [illegible] in inferno Nota quod sindo
tunc [illegible] linea alba et quia est dicit amic-
tu vestis linea multo carior et minor quo
in sindone Sed [illegible] tam tenue
veste ita modicum habuit [illegible]
[illegible] sed in sindone Relicta veste mundi
[illegible] ad tenebras et [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] certo oblitus est
[illegible] alius nobis bibit de [illegible] potest [illegible]
[illegible] in [illegible] consistant [illegible]
[illegible] multos quod [illegible] familia [illegible]
[illegible] cadunt [illegible] ille qui prec-
[illegible] non [illegible] cum quod modo
[illegible] fuit [illegible] dignus [illegible]
[illegible] iudicii [illegible] magis [illegible]
[illegible] quod non [illegible] alia potata
[illegible] quod [illegible] dixerit [illegible]
[illegible] et [illegible] potata qui
[illegible] et [illegible] salomonis et [illegible]
[illegible] aurea [illegible] quod aurum [illegible] sacrificia q
et [illegible] aurum [illegible] quod alia potata
[illegible] i [illegible] alia potata
aurea [illegible] p au
[illegible] potata [illegible] et [illegible]
[illegible] fuit ut aliquo modo [illegible]
[illegible] pauca potata [illegible]

eciam i(n)troiuit cu(m) ih(es)u ad atriu(m) pontificis q(ui) ibi se-
debat sedes Et cu(m) d(icit) familiaritate ne(c) eius
eis nup(er) ideo cu(m) ibi Inspectus Et p(ro)p(ter) ad
Annam q(ui) i(n) eadem platea habitabat Et q(uod) post
Joh(annes) cu(m) d(omi)n(o) stans ... aliq(ui) cu(m) ...
dicat q(uod) Joh(ann)es p(ri)m(us) fuit Et ideo ... du(c)-
cit ad Annam p(ri)mo q(uia) eius i(n) ... ciuitate
tunc p(ri)mus ... ad domu(m) Anne q(uia) ille
Anno p(re)dicti fuit pontificator ... pre-
gessus Et ... fuerat ... vic(ini)ta ... i(n)
Et ideo q(uod) Annas fuit socer Cayphe Et
... ideo no(n) p(re)sumebat ... ...
... Et ... Vna ... ad Annam ...
... q(uod) fuit senior q(uam) Cayphas (et) q(ui)
... fuit (et) ... ad ...
... Vna ... Cayphas q(uod) Annas (et)
Cayphas ... (et) ... Annos emebat
... a Romanis ... vnus Annos ... Et
Et Annas ... fuit ... p(ro)pter ...
q(ui) fugerant ab eo Et ... (et) vita ...
Et ... facit q(uod) michil bo(num) potuit
... eis q(ui) fugerant ab eo ... malum
... volunt de eis Et Et ... ...
non i(n) occulto s(ed) manifeste docuit Et ...
hoc facit illius doctrina cautela ...
dicit Joh(annes) nono q(uia) pala(m) locutus est ma-
nifeste locutus s(um) Et Nota ... contra
Annam no(n) volunt de quocu(m)q(ue) malo

dicit i similit nos q debem malum proxi
mi tacere no solum secretum i ponendo q est
detractio unde n secretum occultum manifestand
no est e i infamia Et dicit ego palalo
locut sum 2o. Veritas no querit angulos
vel doctrina d angulis e suspecta Et
dixit i interroga eos q me audierunt Et
si dicat Cum plures credebant verbis illorum
quam meis. Ego interroga eos ita q voluit
q inimici deberent testari p palam illud qd
audierunt ab eo Ita Aug contra proterve locu
tus est de simplicibus hoc sunt .... qualis to
potuerunt intelligere Et ideo ex .... p
nt eos fuisse locutos scilicet ministros qui
fuerunt missi ut caperent eum Dixerunt
enim nunquam locutus homo sic hic loquitur homo
Ille ideo credebant eos hoc no negare
sed propter probat q debent illud testimonium dare
et ideo dicit ego palam locutus sum et i
occulto nihil Sed dicit hoc no videtur esse
verum q sit locutus palam et manifeste cum
in parabolis locutus sit Item dicit q nihil
in occulto locutus sit qd esse no videtur ve
rum quia saepe in occulto docuit discipulos
Dicendum q hoc quod ipse dicit palam
locutus sum potest sic intelligi ~~.....~~

pala[m] id est sicut clarum omnibus et pro non est
per fuit locutus pala[m] quia non fecit eius pa
tuit sermo sed pro facto pala[m] est quando ante tunc
non apparuit eius sermo prima eius in futurum
claruit sermo discipuli acceperunt spiritum sanctum
et tunc apparuit eius sermo quod vobis coram
pluribus in templo docuit de secundo dicendum
quando discipulos aperte non doceat sermo sicut do
cuit ut predicte tunc ipsi hoc dicit mandat de
bebat et dixit quod in tenebris audivistis
dicite super terram cum spiritum sanctum acceperat et
hoc secundum fuit sermo in palam. eius loquebatur
Cum vos spiritum sanctum acceperitis omnia intellig
entes hoc cum dixisset dixisset respondenti in
tellexerat quod ipse vellet pontifice contr
dicere et quod suum pontificem dedit alapam dixit
Unus ministrorum assistens respondes pontifici quasi di
ceret tu debes flectere cum reverencia con
tra coram pontifice et cum vos in persona
ad eum de stulta et in prudenti in tempta
tione et tantus suus manum extendit et ei
alapam dedit et sic dicit illud meruisti
quod sic pontifici respondisti. Et dicit glossa
quod fuit ille malchus cuius auriculam ipse
sanaverat in orto et tamen non videbatur

se. Sed docet nos esse patientes et pacificos
et videtur suis dicens Cur me cedis Supple
in nocte Si male locutus sum testimonium perhibe
de malo Si autem bene quid me cedis Sed
vere quia postquam malefecit ipsum per confessionem
quare postquam dixit Cur quid tu percussisti in una
maxilla prebe ei alteram Augustinus dicit quod
postquam hoc dixit voluit dare doctrinam nobis quod
semper ita de facto esse parati Sed de omni
preparatione itaque hoc debemus esse parati illud
facere si esset ad honorem dei sicut et ipse fe-
cit si non statim prebuit aliam maxillam sed
ad redemptionem hominis ad multa maiora se
exponendit [illegible] primo percussus et deinde fla-
gellatus ultimo crucifixus et mortuus [illegible]
sunt Annas misit Jesum ad Cayapham hic
ostenditur quod ad Cayapham eductus Unde
primo Jesus fuit ab Anna examinatus
secundo fuit ad Cayapham ligatus Remane-
[illegible] de domo Anne ad domum Cayphe
aut fuit missus vacuis [illegible] cum quare Cayphas
erat pontifex anni illius dicit causa quare Cay-
phas fuit vir sapiens et totus astutus
idcirco presumebat quod ipse deberet invenire
aliquid contra eum et causam aliquam dignam morte
ideo ipsum miserunt eum ad Caypham —

Ex ducere

Et dicit q[uod] ipse annas misit eum sic
ligatum hoc sic intelligi duplicat[ur] Primo
ligatus q[uia] primo fuit ligatus et solutus et
postea sic dissolutus in domo annas eciam
fuit ligatus vel qui fuerat ligatus ductus ad
annam deinde ad caypham et hoc pos
sibile est q[uia] cum captus fuit statim
ligatus fuit et ductus ad annam primo
Et postea vel ad caypham sic quod non
fuit resolutus Etiam possibile est quod debe
bat condempnari ab anna qui tunc fuerat
pluta cum concilio Et post condempnacionem
iterum ligatus et ad caypham missus Et
postea coram caypha iterum religatus et
tunc blasphemabat eum principes
aut sacerdotum querebant falsum testimonium
sed non invenerunt quamplures illusiones Et
primus dicit plures testium accusacionem
ut patet non annas misit ihesum ligatum
ad caypham tunc principes sacerdotum Et In domo cayphe
et concilium querebant falsum testimonium contra
ihesum Nota concilium est a quo dicitur in tercio
et est concilium congregacio plurimorum ad una
intencionem Et sic ipse honores congregabat
ista intencione quo ihesum destruerent dicit

textum novissime venerunt duo falsi testes
Sed videtur hoc quod non fuerunt falsi testes
in hoc quod dixerunt hic dixit possum des-
truere templum dei et in triduo reedificare illud quia
Ioh. 2° hic xpus dixit solvite templum hoc propter
quod fuerunt falsi testes propter mendacium [illegible] quia non
dixit [illegible] ipsi dixerunt [illegible] dixit pos-
sum templum hoc et in tribus diebus excitabo illud
Sed ipse non dixit [illegible] dixerunt [illegible]
[illegible] intelligebat templum corporis sui [illegible]
solvite [illegible] vos solvetis templum corporis mei
[illegible] in tribus diebus excitabo
[illegible] a mortuis resurgere et non dixit reedi-
reedificabo templum. Et surgere [illegible]
[illegible] confundere [illegible] quod non potuit
hic [illegible] vel aliter surgere
[illegible] ut fundere posset [illegible] non
[illegible] idcirco [illegible]
[illegible] in isto [illegible]
[illegible] ut [illegible] pare-
[illegible] magnificata [illegible]
[illegible] in hoc tacuit [illegible] et non [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] et [illegible] quia si dixisset
[illegible] veritate non credidissent sed calumpniati
fuissent [illegible] non [illegible] ut impleretur prophecia
[illegible] [illegible] coram tondente se

Et ait pontifex adiuro te per deum vivum
si tu es xpistus filius dei etc. Sequitur glosa. ay
pontifex de quo quod ipsum adiuravit temptavit Et
vide quod non quod non et pars quod adiuravit
pro adiuvatore videat quod dicat veritatem ...
Et quod temptavit quod qui inferior ad dicendum veri-
tatem pro adiuvatore superiore videtur contra
peccat mortaliter et ipse pontifex fuit inferior
et ipsis superior et ideo non debuit eum pro
adiuvatorem inducere ad dicendum veritatem
Dicit illi ihesus tu dixisti Quasi diceret tu
dicis quod ego sum dicit velle. verbum. v.
Verumtamen dico vobis videbitis filium hominis
sedentem ad dexteram virtutis. V. i. bonis
possessionibus dei patris secundum quantitatem o
et a dextris virtutis secundum qualitatem
in civitate et quo videbitis in finali iudi-
cio secundum vel iudicabitur a vobis postquam vos iu-
dicabit secundum vel secundum quantitatem sedet
in bonis possessionibus totius creature quia patrem
secundum quantitatem ad eos precepit super alias cre-
aturas dicat venientem in nubibus celi i. acceptum
quod in finali iudicio apparebit in aere in forma hu-
mana iudicaturus bonos et malos non de tristicia quod
tenant et miraculo iudi evangelium apta
mediana non sunt dici tempore Et si hoc dixisset
non fuisset dignus hoc modo quod verum factum fuisset

recepit

fatum

225

Quibus e contra [illegible] cuius fuit videbat 2 p[ro]p[ri]e no[n]
vindicte quia voluit facere inventa non dei
nobis dando [illegible] fuit ut nos [illegible] satisfacias
ergo non sit inventio verbo 2 fuit [illegible]
phat quod adhuc [illegible] testibus [illegible]
que potest videre quod blasphemabat deum et fuit po-
fecit et videtur [illegible] verbis dentalis voluit [illegible]
[illegible] ita pulsus est quia dicere non poterat [illegible]
[illegible] quod molestarent eum et [illegible]
[illegible] dictatus Sequitur Negat autem petrus a longe
2 nota [illegible] quod notus est pontifici [illegible]
petri negatio et [illegible] de domino [illegible] de
[illegible] adducitur [illegible] ad [illegible]
[illegible] petrus et alius discipulus [illegible] dicit quod fuit
ille [illegible] assertio [illegible]
[illegible] quaerunt [illegible] nominare [illegible]
[illegible] non
nominavit [illegible] dicit [illegible]
[illegible] alius [illegible] fuit [illegible]
Dicimus quod [illegible] fuit causa quod ille [illegible] fuit notus
pontifici [illegible] videtur quia Johannes in lege doctus
fuit [illegible] conferebat non pontifice de [illegible]
[illegible] ad legem 2 sic notus fuit pontifici [illegible]
illud non videtur verum quia [illegible] fuit piscator
ergo non didicit legem [illegible] dicit [illegible] Johannes
[illegible] piscatores [illegible] alii dicunt quod de [illegible]
[illegible] pontificis aliquis fuerat de sacerdotibus
[illegible] Johannes alius [illegible] 4 [illegible] notus
pontifici [illegible] alii dicunt quod pauper piscator

fuit c[um] [illegible] sed et videbat piscatores. Et ad
[illegible] pontificis portauit et ideo quod notus fuit
Sed dominus albertus dicit quod Iohannes magnificus fuit
ita quod hec pietate [illegible] [illegible] [illegible] ab a
iuuentute amabatur. Sequitur Petrus vero stabat foras
Tunc ingressus est et introduxit ad [illegible]
[illegible] ubi [illegible] stabat et calefaciebat se
ad prunas. Et [illegible] fuit. In atrio sequitur an
cilla. Tunc ancilla dixit Petro Numquid et tu ex
discipulis illius. Petrus ait non sum. Hic est dicit [illegible]
[illegible] o Petre [illegible] [illegible] pater [illegible] terra in
[illegible] [illegible] non obiicit tibi [illegible] et [illegible]
[illegible] non enim [illegible] fuit quod dixit [illegible] ex discipulis
[illegible] illius [illegible] [illegible] fuit [illegible] in [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Et Petrus stabat et calefaciebat
se [illegible]. Et [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible]
in [illegible] caliditate non habent [illegible] [illegible]
[illegible] in eo fuit [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible]
[illegible] calorem [illegible]. Et tunc dixerunt Numquid
et tu ex illis es. Et [illegible] non [illegible] ad [illegible] nos
[illegible] nos [illegible]. Et tunc dixit Petrus
non noui hominem illum. [illegible] [illegible] quod non [illegible]
ille negat [illegible] quod non [illegible] [illegible] [illegible] ille
quod [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] illud [illegible]. Et
[illegible] [illegible] [illegible] quod timore [illegible] ad [illegible]
[illegible] et non [illegible] caritate [illegible]. Et dicit [illegible]

doctores ubi non sunt omnia secreta ulla [illegible]
uolunt eius ponere [illegible] eo et ipse ad
uocem puelle negaiunt Sic et cum ad uocem
conpresse negabant Sed domicello et ciuitas
non visitando Item si dux dicit quod omnes [illegible]
per se sit de domo ducis Est in scendo
negaiunt galli cantaunt Item dicere quod
[illegible] doctores quod reges uolunt [illegible] plene
galli cantabit in ter me negabis et sic patet
[illegible] Est non presbiter uenit Item postea ueniunt
Est et illo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
uocantur ad aliud et sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
negaiunt [illegible] Est [illegible] [illegible] [illegible] uenit [illegible]
tur non [illegible] uenit Item et [illegible] ueniunt Est ma-
[illegible] [illegible] [illegible] Est [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad aliud
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Est non [illegible] non
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Est [illegible] [illegible] [illegible] negaiunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] Item sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] Est [illegible] non [illegible] galli
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] negacio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] negaiunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] negaiunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

matheus dicit quod petrus negauit ad vocem
ancille. Et lucas dicit quod ad vocem ...
... Sed iohannes dicit quod ad vocem multorum
... accusacionem ... in ...
negauit ad vocem ... cum petrus ancillam
... Sed matheus dicit quod tercio negauit
ad vocem multorum. Secundo augustinus ... de ...
veritate dicit quod ... de ...
... negacionem ... Sed ...
... accusantibus ... de loco vbi
talia erat ... Prima negacio facta est ad
vocem ancille. In quo ... non ...
Sed ... negacionem ... petrus ... stabat ...
ad ignem ... quod cognosceret eum ...
et voluit ... Et ... se ... ad
secundo ... ancilla ...
... Et primus ... accusabat eum ... ad
vocem ancille. Et ...
... Et ... petrus ne-
gacionem ... quod ... ad vocem ancille. Et
... dicit ... Et ad vocem ... dicit lucas
Et ad vocem multorum ... dicit iohannes
Et ... petrus cepit ...
... cepit ... amore ... Sed de
tercia negacione dicit matheus quod ad vocem multorum ...
... Sed iohannes dicit quod ad vocem vnius
... illius cuius abscidit auriculam petrus
negauit. Secundo ... quod petrus ... voluit

exiit Sic uolo etiam iam ita dixerit Sic eo
Item quod Et quod fuit sicut pater [illegible] alius
Et ille magis cepit adhesit atque clamabat
Et hic adicitur Johannes sicut narrat ad [illegible] multos
multos et uersus quem [illegible] quo ad uocem ipsius Et [illegible]
secundum multorum accipitur ter negauit Nulla
dixit petro [illegible] [illegible] quod dyabolus
per mulierem primo hominem decepit Sic autem adiu-
tata arma sibi intulerit vnde salomon dauid sampson
per mulierem decepti fuerunt sicut et petrus Nota
quod [illegible] legitur non solum prestat [illegible]
tate [illegible] de loco [illegible] tercio ne-
gauit Beda et [illegible] dicit quod primo in domo
anne negauit Et secundo et tercio in domo
caiphe Et [illegible] accipitur ex littera Johannis ubi
dicit quod prima negacio ancille [illegible] ad
caypham [illegible] dicit quod primo negauit in domo
anne Sed secundo et tercio Et [illegible] [illegible] uenit
primo [illegible] ancilla [illegible] ad caypham [illegible]
[illegible] autem magis in domo anne Et [illegible] hoc
[illegible] negauit Sed illud non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fuit in domo ubi [illegible] erat Et [illegible]
[illegible] [illegible] tria negacio ubi dicit augustinus in libro
de concordia ewangelistarum quod prima negacio fuit
in domo anne Et secunda et tercia [illegible] Et
[illegible] dicit in Johanne [illegible] prima negacio [illegible]
[illegible] dicit quod hoc dicit per anticipacionem
ubi dicitur adduxit [illegible] caiphe [illegible]
[illegible] tenendum quod ille tres negaciones sunt [illegible]

in domo Anne sacerdotis. Et statim gallus cantavit. Ita
quod post primam negationem gallus semel cantavit. Et
sic fuit secunda et tertia negatione secundo vice can-
tavit. Et de illo gallo dicit Augustinus. Sic magis
patuit medici plena et perfecta cognitio. Et ego
in anima presumpcio. Et non credit [illegible] quod est
quod ille dixerat animam meam pro te ponam. Sed quod
illud completum est quod ille dixerat scilicet antequam
gallus cantet ter me negabis. Et dicit [illegible]
de illa negatione [illegible] [illegible] et dicit
[illegible] negatione non est aliud [illegible]
Sed nos credimus doctoribus quod mortale fuit. Deo
non tamen committit. Sed de nobis confide. Et
de ipsis vobis aliis presumendo. De illa ne-
gatione fecit magis compunctione sicut [illegible] in
mortalium. [illegible] peccavit tamen petrus futurus
pastor et caput totius ecclesie qui fuit papa
post christum. Et successor eius [illegible] talia
permisit quod [illegible] ter negavit. Sed dicit [illegible]
[illegible] Et sicut [illegible] quod [illegible] permissio
fuit quod ipse petrus [illegible] caput [illegible]
[illegible] culpa [illegible] culpe et
pene aliorum. Sed dicit [illegible] petrus totius
[illegible] doctor [illegible] Et ve-
niam impetravit ut [illegible] et regula in
[illegible] Sed ipse est data regula
[illegible] ut [illegible] distant

Et subdit adhuc non angelis Sed hominibus ab
deo esse concessa potestate sacerdotale Et statim
de potestate sacerdotali et concessa hominibus non angelis
nec ipsi angeli peccatorum [illegible] sed illa iniusticia
dicta vindicaverint Et subdit ut apostolis et prelatis
pastorales [illegible] [illegible] committat [illegible] Et
alijs prelatis dictat esse [illegible] [illegible] petrus
[illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] patet quod
[illegible] debent elegi prelati [illegible] Sed prelati
et episcopi debent esse litterati Et [illegible] petrus [illegible]
[illegible] [illegible] aliene [illegible] [illegible] negaverit
eius [illegible] [illegible] Et conversus dominus respexit
petrum Quando sol tangit glaciem ipsa liquefit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mollificat Sed
[illegible] non [illegible] domo sua non [illegible] Sed [illegible] domo
[illegible] ter negavit [illegible] ubi pauca fuit [illegible]
[illegible] Sed non [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
negat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
consolatoria [illegible] [illegible] nulla [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] petrus respexit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sed [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Sed petrus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] petrus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dominus [illegible] [illegible] [illegible] iusticia ad [illegible]

Respexit petrum facto mee Et pertractavit sibi
i spirando q(uod) contricionem de illa negacione
eo habere debet et sic compunctus reddit
Et quia voluit tenere quod esse oculo corporali
respexit dicunt quod amans faciebat cum camina
atrij exterioris qui respiciebat caminam atrij exte-
rioris Et tunc camina exterioris apta aliquibus
peteret respicere i(n) atrium exterius Et sic
possibile est quod illuc respexit petrum oculo corporali
Sed prior sentencia magis tenenda a doctoribus
Et egressus foras flevit amare In atrio
enim ~ exemplum petra sedens non potuit
agere penitenciam Vnde foras egreditur de atrio
respondit et de periculis ut audire negatores peccatum
amare fletibus lavit Vnde penituit cor
contritum habuit et veniam meruit Et ideo
dicitur et contra alios lacrimas Et petrus legitur
de eius confessione non dicitur quod confessus est quia
penituit et flevit ita amare quod ulterius
confessio de peccato non fuit necessaria Et ex hoc
capitur argumentum quod tanta possit esse contricio
cum peccata dimittentur ut de petro quod non
sustinuit aliam penitenciam quam iniunctam sacerdotis
cionem Et de luna (?) sibi quamvis discipulus
aliquis si tu es ex illis dic nobis Et quare sic
quaererent hoc quod scirent dicunt quod ubi sunt
possunt habere causam accusandi eum quia scripta

c[ontr]a legem q[uia] eos debebat [illegible] sup[er] iudicos
Sed hoc ipsi intelligebant de regno sp[irit]uali
Sed q[uia] ipsi male tunc [illegible] sup[er] iudicos
et cogitacio ipsi cogitabant [illegible] dicit ego p[ro]bo
hec tamen accusacio [illegible] q[uia] usurpat sibi
regnum temporale [illegible] et [illegible] dicat
[illegible] [illegible] q[uia] sibi dixit [illegible] esse
[illegible] dixit eos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vos non [illegible] [illegible] vos [illegible] vos
non respondebitis [illegible] [illegible] interrogabat eos
et dixit eis [illegible] non redderent sibi ut [illegible]
[illegible] [illegible] dixit ad illos q[ui] dicunt [illegible]
esse [illegible] [illegible] cui [illegible] et [illegible] [illegible]
eos [illegible] quod dixit [illegible] dixit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dixit [illegible] interrogo vos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non dimittetis me [illegible] liberos
[illegible] [illegible] me ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] me ad [illegible] [illegible] [illegible] eis
[illegible] ego [illegible] tu es filius dei [illegible] ait eis
vos dicitis [illegible] dicit [illegible] [illegible] dicam
[illegible] [illegible] vos dicitis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] volens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] una [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tota [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] q[uia] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

iudeos sunt qui audierunt blasphemiam tunc scinderunt
vestimenta sua Unde mathei iudices dicit sic ergo
fecit [illegible] pontifex in blasphemiam [illegible]
[illegible] [illegible] attribuit [illegible] quia ipse
reputabat eum in hodiernum Unde ipse scidit
filium dei [illegible] sunt Unde dicit blasphemavit
ipse Unde ergo expertis adhuc egemus testi-
bus ecce nunc ipsi audivimus ab ore eius quod dicit se
esse filium dei Tunc [illegible] fuerunt [illegible]
ubi Et tangitur [illegible] conclusio per per-
sonas illustrari Unde tunc erat vestitus tunica
ihu in quo [illegible] conspexerunt [illegible] spiritus
maculaverunt [illegible] [illegible]. Velut [illegible]
peruenit Sicut ipse sic spiritualiter [illegible]
hominum Unde nos sumus iudei qui [illegible]
ad mortem [illegible] tunc [illegible] sibi [illegible]
[illegible] tunc erat Caput angelicis
spiritibus [illegible] deitate [illegible] [illegible]
facies pulchra prae filiis hominum [illegible] [illegible]
maculatur Unde [illegible] [illegible] velatur
et colaphizatur [illegible] [illegible] hec [illegible]
hodie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
lat ei [illegible] qui tacet veritatem et [illegible]
[illegible] Sed admonitus et [illegible] 4 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quam blasphemat [illegible]
[illegible] qui pauperes opprimunt Unde illi
sunt [illegible] domo pontificis tacet [illegible]
[illegible] in pretorio pilati tacet vel ma-
[illegible] [illegible] in domo herodis

tradi florib(us) medullosis operta Et dicunt aliq(ui)
om(n)i seducetur vii li(bri) Alij dabat palmas
a parte scinissam alij dat alij i(n)volta Alij
spuebat i(n) faciem ei(us) Alij euellabat barbam
ei(us) Alij p(er) venabile(m) ductu(m) et capillos t(ra)he
bat eum Et dum a(n)gelos maledicebat ince
rebant eum om(n)ib(us) i(n) pectore Alij ex malicia
sua alij ut placerent manibus Et abscondebat
faciem ei(us) a facie i(m)pie c(on)fusio(n)is i(n)g(ra)ta ei(us)
ab eis absco(n)dita fuit unde q(uod) dic(itur) in radios
Et facies tua decora Et in psalmo Sp(eci)o
sus forma p(re) filiis ho(min)um Et in libro Cantico(rum)
vultus medius et dulce et facies tua spe
ciosa ut ge(n)s sua h(ab)et et facies salomonis q(uod) de
ea q(ue) (con)siderare videt Inq(ui)d desiderant a(n)g(e)li
p(ro)spicere Vii et ma(n)ifeste dicit Ei in magna
s(er)mone tuis ostende nobis faciem tua(m)
tua i(n) oculis tuis ostende nobis faciem tua(m)
et salui erim(us) Eius dicit atte(n)de aut q(ua)lia
(con)cupiscentia dicit s(an)ctus alexa(n)dria Et ei(us)
videt esse co(m)probatissimi corporis medici
virtutis medici vix debet Et gl(or)ia eius
sumat materia(m) medicore ad orbis t(er)ras p(ro)
nobis tota passione q(uod) aut legit q(ui)
ibi h(ic) ce(n)tum medici gesta eius et deg(e)n(er)at
ter m(i)l(ia) h(ab)ua q(ui) soluit p(ro)mi(ss)io ad s(an)c(t)um
Deq(ue) memoria p(ro)ce(ssio) sub t(e)r(r)a p(ro)missi(o) ip(s)i
ducent illis dixit te illa Et q(uod) illa
sit vide(n)s p(ro)ba de p(re)cib(us) Et cruce

fuerunt Qui ergo est prophetia dic quis est qui te
percussit Secundo Et tunc postea ductus est ad caypha
Et hoc fuit per mediam noctem Et ille fuit
pontifex anni illius Et de illo dicit matheus
lucas et etiam Joh dicit Et illa que fuerunt
facta coram anna Et ibi coram caypha replicata
quasi omnia que passus erat coram anna Et trad-
diderunt usque ad pilatum Et primo in matheo
Mane autem facto consilium inierunt per quem traderent
et ostendebat quod Christi passio fuit in ebdomada
per modum quod hic ostendit quod per certas horas fuit
consummata Et primo tangit coram gentilibus
examinatus Et secundo dicit quod hec tota
nocte coram pontifice illius et male vexatus
fuit Mane autem facto summa duxerunt eum
ad pilatum Et tunc primo incepit eius mise-
ria Ideo dicitur Mane autem facto postea illa tota
ta nocte cum ihesu laboraverunt vigilantes
in malo quia filii huius seculi prudenciores sunt
filiis lucis in laudando conspuendo percuciendo
in collum et barba evellando Et duxerunt illum
in pretorium Et ipsi non introierunt ne contami-
narentur Sed ut manducarent pascha id est
cum azimos panes Unde glosa dicit Judeos
contaminatos esse in habitaculo alieni in terra
qui cavent de culicibus quod videtur pulicem et glu-
ciunt camelum Et non viderunt magnam
bovem sed muscam Crisostomus dicit hic quare non

plura (margin)

i. v. maculat (margin)

in terfecerunt ipsum occulte Sunt dicentes quod ipsi
iudei ideo non fecerunt ut ipsi manifeste os-
tenderent quod ipse esset bene condempnatus Et quia
ipsi essent innocentes in morte sua Ergo
voluerunt ipsum manifeste videre et accusare
Alia racio quia constituerunt quod si occulte eum
occiderent quod tunc procederet ad pilatum Et
quod tunc pilatus et ceteri eos punirent Et re-
bus eos condempnaret Vnde pilatus est nomen pro-
prium et dicitur a nominibus parentum suorum scilicet
ab atus et pyla Sed ponitur est cognomen
quia romani imperaverunt eum in insula ponciana
ut ibi videre esset Et inde traxit nomen
ponciius pylatus ut dicit glosa quod poncius est
nomen [illegible] Et pilatus nomen appellativum
Et vocatur secundum gramaticos quia nolet proprium pronomen
appellativo non Sed poncius pronomen pylato
Ergo vide quod poncius est non proprium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Et cum judas audivit quod esset ductus
ad pylatum timuit eum mori Et videns
judas quia eum tradiderit quod esset dampnatus [illegible]
[illegible] secundum [illegible] quod illud sed quod esset damp-
natus [illegible] [illegible] ad [illegible] ut ad iudeos
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tradidit [illegible]
[illegible] quod esset dampnatus [illegible] [illegible] sententiatus
abijt [illegible] Et quo vidit dicit [illegible]

vidit in apud se consideravit quod esset dampnatus
quando audivit quod iudei accusaverunt ihesum
quod esset blasphemus Aliter considerando ad verba
sue secundum z iudas videns quod eum tradidit
quod hoc fecit propter peccatum traditoris ipse met iudas se
scit dampnatus tamen prima dum tamen esset spe
venie quia tamen penituit eum fecisse Sed non
habuit spem de venia dei quia veniam obti
nuisset vel obtinere potuisset contra albertus lago
se suspendit Non iudas penituit Et
tamen hoc restituit precium Et in hoc plus
fecit quam hodie usurarii faciunt qui licet pe
niteant non tamen restituunt illi male acqui
sita tamen Judas magis peccavit contra
se desperando quam ipsum tradendo Et iu
das per hoc accessit ad pontifices dicens pec
cavi tamen solum esse dicit Ecce quomodo manifes
tatur veritas Et reddit precium pro hoc aliquando
sunt qui detinent precium male acquisita Et
non sicut Et tamen non restituunt Et in hoc sunt
peiores iude Et ceci illi qui volunt confiteri
et tamen nolunt manifestare peccata sua vel con
fitentes peccata ut vere qui querit quo per
tamen non valent iudice confessio quia non fiebat
sacerdoti Sed mali confessoribus Et ergo
mala predicant in presentes sibi dicentes
quid ad nos Et ego si quis capiat quod

et custodiat sed de talibus confessoribus qui stant
sed servos ymo qui debeant legem missa plo-
rat Et sicut peribunt in domo vel certo
in confessoribus procedunt fragilitate hominis Et
tunc ducunt homines ad maiorem partem Secundo
non valent confessio eius quod de desperatis est
quia licet confessio est mortis Et restitucio
decepti tamen de est spes salutis Et posset
Et illi dixerunt quid ad nos quasi diceret Eius
tuus est vel non vel pro nostro peccato vel tu tu vi-
deris vel licet tu vidisti quod nobis eum tradidisti
et per consequens quamvis ut tu videris quod
fecerit tu videbis et sic sunt futura quamvis
autem alius per quod ad nos ut dicit augustinus i-
quid nobis et misericordie quia non opera sunt sa-
cerdotum sed peccatum non tibi compulsus non caritate
te suscipimus Et sic iudas inmissus ad desperacionem non
eum ad terram desperacionis in diversis Tamen
quare iudas laqueo se suspendit Respondetur primo quia
premissum fuit ad suspendendum quod esset signum
mortis quam in aere recepit Secundo eius ut ante
me gutture quibus vere peccavit compensat per
laqueum constringendo puniretur Tercio ideo ut
iudas celo et terra et corpus considerare miserabilis
detestacia indicatur fuit quod non restitutus precium
non apparuit quia primum emolliunt ut ora
dicentur nostrum et denotare esse [illegible] Secundo
tribulaciones et donum ut oblatum Et votum
Et iudei quam ex voto aliquod donum ut

oblacionem ad reponendum in eum templi de-
derunt. Et id est domus appellata Hanc
Et locum in quo servatur oblacio dicebatur
corbana. Et quia precium sanguinis reddere et ca-
reret quia triginta denarii sanguinis Jhesu quos Juda
a Iudeis recepti essent et mala precia
et ego in corbanam illorum precium mittere
vota nolebat quia tam licite acquisita per
eos ... Et consilio autem inito
emerunt ex illo precio agrum figuli.
Non Iudei triginta argenteos nolebant ad
ad sepulturam ... hodie multi predicatores
et usurarii sunt qui ... rapina et
usura sunt testata et oblaciones de pag-
ne pauperum. Nota Acheldemach ... in
ebreo et ... sanguinis. Nota Ma-
theus dicit ... ubi dicit
ieremias ... in textu Mathei ...
... vocabula ... e
... Et ... cum ... ieremias
dicit ... in ... ieremia ... non ... est
... dicit Et ... Zacharie xi
... Mathei ... ieremia ... Zacharias
dicit ... dicit ... dicit ... non ...
... ieremia ... et ...
... est ... ieremia dicit ... Mathe-
us ... dominus ... Mathei ...
... Et ... ieremia ...
... Et ... Zacharia ...

x pt flac
9stanit

d' ct. tegita d' 2 dicayt Et mthey exi
Ficta ssey sd itcept ex uelit affects 2 iq
autoritate sr d lemd 9stauit q' mg ta
pt agis alt demads Et q' lenualt eint
agis fint fignd q' uidi debent sine ed 7
q' lemiaf e mand apts 2 pidet q' gath
araci Et z mg d' macabz apht
zechadas vd de nudibz Et io ptheq pt
lemud 2 no zachada Et dicit ledmq apta
chreyt ud lenie aptint ieg autoritate di
vbo cd vbd Et sr mthey sse sept ay
ead dicit Et dicit lvd Et acceps
tegita affectas ssua affat sz e Et ue
appraret a felis ist sz a uida 7
i sint gplicibz Et dedit lex tag sigu
li sd in gstituit dug v q sty sty in re
uelaunt sz ut sr sbi pribent Et tulit
tegita affectus Et fecit ica cd dsg in
d e gd sicut iudas isstituit pruz ma
le acqstaty Et ud ceps vsuaty tenet v
sicud 2 Et pmonary pnoma Et aut uidas
lend pme reassit Et teps pme isstuasst fint
stay i ueassit ea q dp Et ueld mote sator
vel fostay estauit pauce ihy mediocr Et
dute ei tu aia uida 2 q fitis de sator ui
saddiano sz gsconty ut vidt nuay q' dicit
sprebit q' deo no gueit sua dei seuy
ex pelle q' qar vita aug d' ai Et sepssedit
sr nudat lago ut ostedat sr ste ccls q'

passio. Sequitur ergo de eo. Adducunt ergo ihesum
in pretorium ad pilatum. Hic ostendit quod ihesus
fuit ad cayphan ductus et ab ipso condempnatus
quamvis non pro dicit. Unde ad pilatum adductus est
ab ipso condempnatus est per compulsionem. Verbo
in pretorio ibi tunc iterum. Et ipsi non introierunt secundum
non in terminis pretorium. Et sic vincerent passionis
ne contaminarentur propter causam passionis et
ipsius pretiosa. Videre ergo cayphas quod
fuit iudex in terminis pretorium. Nota quod verum
quod cayphas volunt sed multa ad pylatum
fuit dimissa verba quod ostendit ihesus predicanti
apparuit ad pylatum ut ihesum condempnando in
criminalibus causis dederat pylato. Et sic
ergo ipse suis cum reddet. Et tunc ad ipsum fuit
ductus de pretorio. Tunc cayphas fuit ad pylatum.
Et sic in aliquibus temporibus dicitur duxerunt ipsum
ad cayphan in pretorium. Alii dicunt quod cay-
phas quod fuerat annus eius erat domus in pretorio
in qua fuerat diversa habitacula. Et in eadem
domo erat pylatus habitaculum. Et sic
dicitur. Adducunt ergo ihesum ad caypham sed iterum
ad pretorium. Sed cum esset pontifex anni illius
propter devinctus [illegible] pontificatus habitavit
in aula qui attinebat pretorium. Sed alii tempore
fuit. Adducunt ihesum ad pylatum pretorium. Et
tunc cesar erat in statere. Et aliud magis
verisimile est quod sic dicitur. Et est verus duplex.
Nullus dicitur duci ad locum illud in quo actu

Cum autem ihesus venit ad pylatum primo fuit apud
caypham de inde ductus ad pylatum Contra illa
littera mala adducit Ergo ihesus ad caypham Secundo
videtur quod contrariatur quia bene sequitur [illegible] celebravit et ergo
id per veritate hora [illegible] et ad litteram contra
quia ibi est adductus et ergo ihesus ad pylatum [illegible]
id est in mane presentatus et non ad caypham Et ipsi
non introierunt in pretorium ut non contaminarentur Et per
quod reputabant se contaminari si [illegible] Et man-
ducare [illegible] festo pasche [illegible] debebat esse mun-
di [illegible] ut se [illegible] ad manducandum ag-
num paschale Et etiam azimos panes [illegible]
[illegible] volebant [illegible] dominum [illegible] Et est
[illegible] ipsi reputabant se contaminari [illegible] si
intrassent in domum pylati et non reputabant se con-
taminari [illegible] quod voluerunt condempnare sanguinem
iusti et magna cecitas eorum fuit Et augustinus
dicit O impia cecitas habitaculo alieno
contaminari timent Et non timent contaminari sce-
lere proprio Et etiam ipsi [illegible] fecerunt
contra [illegible] Et non maiora
peccata committendi ut [illegible] tenent pleniter tota
die Et aliter [illegible] a [illegible] pi-
latum [illegible] eos noluit eos [illegible] ex-
ivit ad eos Et quia [illegible] tamquam
dignum morte noluit eum condempnare nisi ut audiret
occasionem eorum Et accusatorum [illegible] ut
darent si se defendere posset hic dicit beda
vita [illegible] ut [illegible] a [illegible]
[illegible] iudicant [illegible] ut [illegible]

a dampnacione velut tamquam agnus ut mortis ve-
lamine eciam auferret illuditur tamquam fatuus ut nos
dimittit sapienciam docet flagellatur tamquam malefactor
ut nos compulsos de paradiso reduceret crucifigitur
tamquam latro predator ut nostram mortem sua mor-
te necaret. Sed cum dixit quam accusacionem affertis
adversus hominem hunc responderunt: Si hic non esset malefactor
non tibi tradidissemus eum. quasi dicerent
nos sumus sancti dileximus condempnacionem eius i.
necis eius dignus morte. Audivit eum pylatus
quod iudei eum magis honore susceperunt in die
palmarum. ideo dixit quam accusacionem habetis
adversus hominem hunc. Super isto verbo dicit magister
in dignitatibus vendeat quod ... a mal spiritibus
liberati vendeat ... sanati ... illumina-
ti ... mundati ... sanati mortui ...
vero sit et ... sit malefactor ... dicebat
ipsa ... ipse ... et retribuebat
in mala pro bonis. Ait pylatus dixit Accipite
eum vos et ... pylatus in dignitatis de-
corum ... dicit vos dicitis quod accusastis
eum ... condempnastis eum ut dignum
morte. Sed iudicate eum secundum legem vestram
Sed hic dixit de ... quasi diceret vos ...
modo ... non habetis ... pono ... illud
pertinet ad gentiles. Igitur ... quod non dixit illa
verba ... Accipite vos eum ... quod ... eum
acciperent et occiderent ... pro toto quod vole-

bat eciam ante de manibus eorum Sed de isto dicunt
doctores varie dixerunt primo hoc sic non licet nobis interfi-
cere quemquam Dicit ut quia non erat iudicibus habuerunt primum
aliquos sententia mortis ut dicit Leuiticus multa continentur
peccata que apud iudeos puniebantur morte unde Exodi
xxii Maleficos non pacieris viuere Item
dauid et alii reges multos condempnauerunt sententia mortis
Secundo ergo dixerunt nobis non licet interfice-
re quemquam Augustinus Item In generali primo quidam dixerunt
nobis non licet quia erant in festiuitatibus dictis solemp-
nibus azimorum Item isto tempore paschali illum in-
terficere Beda unde dicit quod erant in illud [illegible]
lege Iudea a Romanis subiecta et prescripta
quia tunc non habebant iudicium sanguinis quod eis
tolleretur per eos mortem Sed tamen alludunt
sibi respondentes prius dixerant nobis non licet
[illegible] et non occidere quod Sed [illegible] autoritas est
a nobis oblata quia Romanis Contra [illegible] nobis non
licet [illegible] in iudicio [illegible]
[illegible] prius dixerant quod [illegible] esse [illegible]
in [illegible] quod dicit Sed [illegible] esse [illegible]
erat non [illegible] nobis Sed [illegible] quod [illegible] in actibus
apostolorum [illegible] lapidauerunt ut patribus legibus
[illegible] Item ergo [illegible] fuit [illegible] quod
malefactores [illegible] lege lapidauerunt Sed
[illegible] fuit [illegible] lapidare [illegible] Sed non
fuit [illegible] tunc [illegible] [illegible]
vel dicendum quod [illegible] habebat Sed non
[illegible] ut [illegible] Romanis [illegible] Item

dixerunt causas speciales Sed quia non habebant sufficientem
probationem ut in causis criminalibus ad dampnandum et
infamandum requiritur Cum ergo non sufficit quod quis sit ex-
cellens et famosus ideo non cadit quis in suspicionem
iudicialem secundum Augustinum Unde in theorica qui
eum ad infamandum quesierunt et falsos testes
induxerunt Sed non ergo dicunt nobis non licet iudicio
petrus dixit actuum tertio ad iudeos Cum igitur vos ab
proditorem et homicidam esse Secundo quare iudei
noluerunt ipsum lapidare cum tamen ex lege
hoc habuerunt Dicendum quod ideo hoc noluerunt
ipsum lapidare ut mortem eius gentibus impo-
neret Sed si in hoc excusaret Secundo fuit
hoc quia per tamen mortem moreretur per hoc voluit
eum magis infamare Sicut dicit papa ii morte
turpissima condempnemus eum Ideo voluerunt eum occi-
dere tali morte ut dictum est de persona dixit eum
quod filius hominis tradetur a principibus sacerdotum
et condempnabunt eum morte et tradent eum
gentibus ad illudendum et ad flagellandum et
crucifigendum Et illa causa tangit super hoc eum
dicit ut homo quod in plebe Et quia iudei
audierunt pylatum per quoddam acquirere publicum
quod vellet eum dimittere Tunc ceperunt eum
accusare de tribus causis ut habetur Dicunt
dicentes in magis eum prohibere populum et
tributum prohibitorem et regni usurpatorem

d' p^o q esse condempnata contra sed apud iu
deyci presidem pilatum non metuunt credunt quod contra
cat q non fuit secundum suam legem quia contra legem
legaliter descendens nec de facto committit quod
puniret ad eum nemo fuit dicentes sibi Non
licet nobis dare testimonium cuiquam Et vos fecit
dare quod fuit contra cesarem Et quod dicebant quod
ego illi habitis sunt eos plures dixit Et na
ledem perdit quod ipse dicit eum Iesum a
Galilea Et sua causa fuit plus quod [illegible]
super eum facere regem fingebat Et de ipso
tercio magis Et constituit quia fuit preceptum
ab imperatore quod illis non licebat [illegible] ut
commissum imperatoris Inmediate eum sententiare
legem vitam Et vite i vendendi sed sunt po-
tificis qui coram gentili non erubescebat ipsu-
m fieri accusatores Et sed advocati et
testes ut dicitur Insurrexerunt dicentes
testes iniqui Et [illegible] respondebat non credit
tes eius [illegible] suffestione dyabolica contra
rei veritatem ideo sic sententiare Et plures di
dicunt [illegible] eum sententiare Et plures di-
cunt [illegible] Et ipse valet filius homines sal
eum facere Et petebat Et de facto eam
plures dicunt Et ipse plurit luce xix
z mathei xxvii z marci xv Reddite quod
sunt cesaris cesari Et in tercio causa plures dixe
runt Et dicit Ioh xviii Regnum meum
non est de hoc mundo Et dicit autem iudei

pristino crimine conplanacionis quia pylatus gentil-
is erat Deinde cum suos ritus non intelligebant
iudei Unde si non addidissent Regem vere py-
latus non intellexisset quid dicere voluissent Et de
hoc pylatus a Christo querere quesivit Unde sequitur
in evangelio Intravit ergo pylatus ad pretorium
Et dixit ad Jhesum Tu es rex iudeorum
Quasi diceret hoc dicit gens tua de te
vere tu es quia solus rex iudeorum tunc erat Unde
dicitur Jeremie xxiij Suscitabo David germen
iustum et regnabit rex Et faciet iudicium
et iusticiam in terra Dubitatur hic quare pylatus
pluries intravit pretorium secundum textum Respondetur quia iudei
tumultu invincibili crescebat iudeis Et quia
tumultuose clamabant Ideo Christus noluit cla-
mare in tumultu et strepitu populi Et quia
pylatus non audivit eum clamantem Ideo
pylatus duxit eum secretum solitarie colloquens
Unde esset rex iudeorum dicens Tu es rex
iudeorum Quia accusaverunt eum de hoc
O quanta humilitas Jhesu stat ante pylatum
iudicem vivorum et mortuorum qui sedet super
cherubin ante cuius faciem stant omnes
angeli ipse nunc stat ante faciem hominis
iniqui Unde pylatus non interrogavit de
lege quia non credidit quod ibi veniret
Respondit Jhesus A temetipso hoc dicis quasi diceret

dixit hoc a quibus quod vocaverunt esse regem vel quibus ex
sua opinione me esse regem. Respondit pilatus
numquid ego iudeus sum quasi diceret
te nescio vel ego nichil scio de lege iudeorum
sed alii te calumpniantur ego nichil
scio esse dicit non non apparet quod fecerit. Respondit
ipse dicens ego non. Respondit ihesus Regnum
meum non est de hoc mundo. Quasi si esset
tunc ministri mei utique decertarent. Unde
patribus ut non traderer iudeis volunt
sibi dare intelligere quod esset rex quantum ad regnum
spirituale in cordibus fidelium. Sed quantum ad regnum
terrestre sed quod non intelligerent de regno temporali
ideo dixit Regnum meum non est hic. Unde
de hoc mundo quantum regno temporalibus. Unde
augustinus hic de temporali regno id est in mundo
reputaverunt ... et suos ... et adve-
nas. Unde iohannis xv dixit Si de hoc mundo
fuissetis mundus quod suum erat diligeret. Sed quia vos
non estis de mundo. Sed ego elegi vos de
mundo propterea vos odit mundus. Ideo populo
mundo ... amicabatur ... quod non
esset rex ubi ... esset regnum eius quod non sub
esset regno ... ad romanorum. Unde regnum
celi ... regnat ...
... potestatem. Sed per totum mundum est
regnum eius. Unde dicitur in libro hester ...

Rex omnipotens In dicione tua cuncta sunt
posita et michi ultra data est omnis potestas
in celo et in terra Secundum quod regnum dicitur regnat
per obedienciam et graciam in quibus sunt fideles
quos eripuit de potestate tenebrarum Et
transtulit in regno suo Dicit ergo Regnum
meum non est de hoc mundo ac si diceret
qui sunt in regno meo non obediunt Et in
diuina gracia sunt Et non sunt de hoc mundo
id est de affectione per cordis compassionem declinantes
Secundum regnum huius mundi in ... Et non
sunt de hoc mundo quantum ad principes huius
mundi creacione Secundum usurpacione et ...
... Vnde Ioh(annes) dicit ipse est rex super omnes
filios superbie ... compellitur de hoc
dicto Ergo rex es Tunc dicit ihesus Tu dicis
quia rex sum ac si diceret licet dubitas me
esse regem Cum tu et omnes alii debent hoc
confiteri Vnde ac si sit diceret Ergo non
nego quod dicis Secundum non racione temporalis ad regnum
quod credis Vnde quod sicut ... Christus noluit di-
cere ego non sum rex sicut plurimi dicunt nec
noluit dicere Ergo sum rex nec talem pre
occasione dicit Et tunc ... declarabit
plus ... sicut dicens Ego in hoc natus sum
... Et ... mundum

ut testimonium p(er)hibeam veritati Glo(sa) id est
ut ego ostendam q(uod) ip(s)e veritas Vn(de) o(mn)is qui
ex veritate e(st) vocem mea(m) audit dea mea
implendo Et Jo(hannes) eodem ego s(er)monem me
am ipsius Et dicit ei pylatus Quid est veritas
Et non q(ue)sivit de veritate diffinitionem 2 dif
finitive s(ed) de illa veritate q(uo)d q(ua)si aliquis esse
t de regno sp(irit)uali S(ed) illius questionis
solutionem non expectavit pylatus S(ed) ad
iudeos exivit Et ipse tunc e(st) q(uia) dignus
non fuit ut audiret a xp(ist)o q(ui)d esset veritas S(ed)
Aug(ustinus) dicit q(uod) mox dominus fuisset si debuisset
sibi exposuisse q(uo)d esset veritas S(ed) nicolaus i(n)
Magistralis hystoria dicit q(uod) xp(istu)s dixit veritas
non e(st) in terra S(ed) pylatus quare dixit xp(istu)s
q(uia) [illegible] iuste a terra iudicat(ur) S(ed)
q(uia) [illegible] non audivit solutionem questionis q(uia)
ip(s)e q(uia) non audivit solutionem questionis S(ed) ipse
cognovit veritatem fuit veritas sp(irit)ualis S(ed) ipse
non curavit sp(irit)ualia S(ed) solum temporalia
Ergo Et cum hoc dixisset [illegible] pylatus audi
vit tumultum populi iterum exivit ad popul(um)
ut [illegible] magis de veritate d(e) [illegible]
Et cum audivit sic [illegible] q(uod) vnum
consuetudo vobis q(ui)a debet dimitti vobis in festo pascali
Et per cogitavit q(uod) potius peterent
istum sibi dimitti q(uam) aliud Vn(de) Aug(ustinus)
dicit q(uod) pylatus admonebat q(uod) xp(istu)s esset

inoteā cogitauit quo eum a manibus iudeorum
liberaret dixit quid est veritas Et rediit ad eos quia
est veritas 2 non erat dignus veritate pro
quibus quod esset de regno suo In Euangelio
heu multi a veritate suo auditu auertunt
sed pylatus qui questionis solutionem non ex
spectauit quia cum iudeis veritatem non te-
nuit eos ideo in nocte dampnauit
Vnde pylatus quesiuit quid esset veritas non
expectando responsionem quia sicut augustinus dicit
veniebat sibi ad mentem quod vellet eum
liberare tunc exiuit Secundo dicit sed multi
sunt qui non libenter audiunt veritatem fa-
cere sicut eos Sed multi pro veritate audi-
enda veniunt ad sermonem dei plus tamen
qui audiunt veritatem quam que eos est
Et hic nicodemus ut dixi in libro suo
dicit quod ipse venit sicut veritas de celo
est Et pylatus dixit nunquam veritas non est
dicta Vnde ipse nunquam veritas sit esse dicta
quando dicitur ab hiis qui potestatem non habent
in terris Tercio Et exiuit ad eos Et dixit
Ego nullam causam inuenio in eo de illo
homine Vnde Augustinus dicit Ego credo eum di-
mittere vel sicut nullam causam inuenio
in eo sed debet dampnari quia primum

nō fecit nisi ductꝰ ꝯ dolꝰ vod eīgt
dixit sᵃ pᵃ fecᵈ ijᵘ Sequitur Luca. At illi
invalescebāt dicentes cōmouit ppl̄m
docendo pplm z excitauit eos ī sua
doctrina a galilea usqz huc a usqz i ciuitate
ista ... a finibus ad . fuerit sufficere
missos ... a galilea Et
... qz ibi ambulauit iuxta mare galilee
vocauit petrum z andream Et ibi fecit p̄m
miraculum aque i vinum mutando vt dicit Joh
ecce Sed pylatus audiens galileam ...
credebat ... quo ihs fuit ...
natus coram pylato ... ...
herode rege ... pylatus audiens q esset de
galilea ... a circumstātibus ... ihs esset
galileus ... galilea ... ihs i
bethleem fuit natus z ... fuit ... iudea
i nazareth fuit ... z ... fuit
i galilea ... fuit ... galilea ...
... fuit ... herodes antipa filius
... fuit ... ascalonita qui ...
... pueros Et ad illud antipa misit
pylatus ... fuit ... qualis
... fuit ... ascalonita fuit
... z ... iudeorum ... iudeos ...
... fuit ... Rex
... fuit filius eius ... probabat ...
... iudeos

Et etiam illo tempore venit in christum. Et sic
pylatus misit ihesum ad herodem arbi-
trans quia volunt quod superior potestas dampnaret
eum ut ipse innocentem non dampnaret. Misit
autem ad herodem. Herodes autem viso ihesu
gavisus est valde quia per longum debuisset compassus
fuisse de eius miseria et penalitate. Et
ideo dicit iob iii Exspectabam quidam super eam qui
afflictus erat. Sed herodes gavisus est valde
sicut vanitas quia mundanus erat. Ideo iob
xxi dicit mundus gaudebit vos autem contrista-
mini. Erat enim cupidus multo tempore sapientem videre
aliqua signa ab eo sed a tempore decollationis iohannis
baptiste. Et hoc propter efficatiam verborum eius
sicut dicit luce ix Et tunc erat ille de quo talia
audio. Et querebat signum ab eo videre
quod non dignus fuit. Christus autem signum non
fecit. Et hoc ideo quia si fecisset signum impe-
divisset passionem eius. Et etiam ideo ne
iudicarent astantes in malicia. Sed hero-
des interrogavit ihesum multis sermonibus et ihesus
nichil respondit. Et hoc propter tales qui herodes
ex curiositate volunt audire nova ab eo.
Etiam ideo quia maliciose eum interrogavit ut
ex responsione sua aliquid eliceret quod eum accusare
possit. Et ergo non respondit quia sicut agnus
in hominibus ymmolatus patientiam prestat

Tygamen de herodes

ut p(atet) xps non vndit q(ui)a pastor p(ro) ovib(us) q(uo)d
lupos (et) latrones (con)pugnat. Sexto. Stabat
aut(em) (con)stant(er) p(ri)ncipes sacerdotu(m) (et) scribe ac-
cusantes eu(m). Cadit(ur) p(ro)p(ter) debent eo
corrip(er)e hoc sic i(n)vocere. Et vene(runt)
bric. Sed q(uia) alia audia no(n) agnit xpus
xps no(n) vndit (et) h(oc) ideo q(uia) herodes dig-
n(us) fuit q(ui) veritate(m) a xp(ist)o audiret. Et no(n)
respo(n)dit ut vitaret p(ro)p(ter) decaderet
tua(m). Nos xps noluit herodi respondere. Primo
stult(us) eo q(uia) reputabat eu(m) esse i(n) tradit(or)
(et) no(n) salvatore(m). Sedo ideo q(uia) desiderabat
eu(m) sola vana gl(ori)a a quo signa videre
et reputabat eu(m) fore fatuu(m). Igitur indue-
bat eu(m) veste alba. Quo(modo) q(uod) pylat(us) mi-
sit xp(istu)m herodi. Sona(?) ... Et p(ro)pt(er) q(uod) xps
adducit in morte(m). Cogitavit ergo ego
mittam te herodi q(ui) te certe ducet i(n) morte(m)
te. Vel dimittet te liberu(m). Alia causa q(uia)
q(ui) certa malicio(rum) misit eu(m) q(uia) cogitabat
herodes ducet i(n) eo causa mortis. Et tu(n)c
herodes dicet ... a dampnatio(n)e
ei(us) et magis corripabit a dampnatio(n)e
pia. Tu(n)c ... habeb(a)t cora(m) herode (con)stat
causantes eu(m) herodes aut(em) sp(re)vit eu(m)
reputans eu(m) fatuu(m) (et) illusit eu(m). Unde
nota modis fuit q(uia) q(ui) aliq(ui)s reputaba(n)t

vatus deludebatur veste alba a pr herodes
scit alii Secundo quod d vexq i. vo plures
illusores suos quod tota de ipso salvatio
Et i honore dei quidit tota ipsius ecclesia
fuit velatus facie Et hoc per humerale
so sacerdos tegit ut velat caput suum
Tertio fuit illusus alba veste Et hoc re-
presentat alba qua sacerdos est indutus Et
hoc fuit coram herode Quarto fuit
illusus purpurea veste quod per casula quia
e purpurea Quinto fuit ligatus quod signat
stola longa et cingulum Sexto fuit coronatus
corona spinea quod representat mitra episcopalis
Septimo illusus fuit per baculum arundineum quod
significat baculum pastoralem Et per ista illu-
sionem et stam quidit dicto 2ac Et in passione
qui ego ista non devote recitat vere sunt
ut iudei Dubitatur quod fuit causa inimicitie inter
herodem et pylatum dicitur quod fuit ut patet
Luce xxiij pylatus interfecit quosdam
galileos in sacrificiis iudeorum Unde dicit
cirillus quod actum est quod gamaliel dixit
iudeis ad hoc ... ita ... Et
iudei ... Tunc dixit ~~nil~~ vero
... attendite ... Et addit duo ...
uno de ... theodas aliud dixit
... iudas ~~...~~ galileus

[illegible]

i diebus professionis z gaudet filius posse. Et
ipse peperit et quod reddiderunt ei dissi-
pa. Et nunc ita dico vobis dispendite
de hodibus istis. Et invite eos quia si eos
hodibus suppleant hoc dissolvere. Sed vos z ecce do
non poterat dissolvi. Quia iste galileus iudas
ante passionem eo quod non debebat prestare
sub et reno apud dicitur iudas quando di-
cebant dare tributum cesari hoc audiens pylatus
irruit super eos. Et in presentia iudeorum. Et gal-
lileos occidit quod non eo tenebant et miscuit
sanguinem eorum sacrificiis eorum. Et hoc fuit
causa herodi. Et post aliam causam fuerunt
inimici aliam causam recitat magister in scho-
lastica historia quod fuerat quidam magus qui
dixerat se filium dei ante passionem christi ipso
iam nato quod dixit se velle in monte iari-
zim. Et ibi vellet ascendere in celum. Et
venit in montem garizim. Et fuit ibi p
venit. Et venerunt multi ibidem. Et obtu-
lerunt sacrificia sua tunc super montem pilatus
Et occidit magum. Et occidit quos fuerunt
ad eo. Et quia hoc fuit in galilea ubi hero-
des dominabatur. Ergo herodes hoc egre tulit
et pilato dominabatur. Sed tunc herodes
et pilatus facti sunt amici. Sed herodes multi
efficiuntur amici quod prius fuerunt inimici

Et hoc in confessione pauperum. Et postea dicit
ubi coram herode fuit derisus et sagittam illius
in tunica alba sicut stultus tamen quod herodes
a multis diceretur sacerdotibus et forni-
catoribus fuit. Et tunc cottidie missam cele-
bravit. Et tunc remisit eum ad pylatum — *Remissus ad pilatum*
Et tunc quod traslatum dominum ... et
quod tunc inde habuit. Et sic fuit amici
pilatus et herodes. Hic eorum quia duo
mali fuit amici ... hoc quod sunt iusto et
in morte domini. Et post remissus est
ad pilatum. Unde super in luca. Pylatus autem
principibus sacerdotum dixit. Ipse ostensus est
quod a pilato et herode damnatio hic non
ostenditur quod iniusta damnatio. Et primo
tangitur quod innocentia herodis quia quod iniusta
sentencia condemnabat. In textu dicitur. Et tunc — *Rur*
ergo pilatus reddidit eum iudeis primo
ostendit quod pilatus coram principibus et plebe
et populariis dicens nullam causam inveni in
eo sed neque herodes. Nam remisi vos ad herodem
et nihil causam in eo invenit. Sed emendatum
Ubi tangitur voluntas pilati eum dimittere et
dicit quod dixit emendatum flagellatum et cor-
rectum. Et hoc non propter voluntate criminalis
non fecit sed propter disputacionem ... di-
mitteret eum quia vos reputatis eum dignum

mode prelatus aut quod principibus sacer-
dotum id est spiritualibus et magistrati-
bus temporalibus et plebe id est cum populo
qui voluerit accusare paratus adesse ut pal-
te ad causam accusatam. Et dixit ad eos at
tulistis mihi hominem hunc quasi malefactorem. Et
ecce in audiente patet ego coram vobis inter
rogans nullam causam inveni in isto ex his
ostendit accusatores illum ac mendaces
Sed neque herodes invenit in eo aliquid seruum
et nichil dignum morte. Unde quamvis illusus
esset coram herode non tamen fuit deprehensus
et ego emendatum id est flagellatum dimittam
[illegible] Dubitatur quare prelatus contrahebat [illegible]
dimittendi [illegible] dico primo quod ideo [illegible]
[illegible] esse secundo [illegible]
[illegible] que de innocentia sua testi-
[illegible] Et [illegible] legis naturalis
[illegible] non occidi. Et
[illegible] dictat [illegible] non occidi
[illegible] esse [illegible] ex lege [illegible]
[illegible] Tertio [illegible]
[illegible] diffuse [illegible]
aut [illegible] Notandum [illegible]
[illegible] non fuit [illegible] legis ut
iudicis [illegible] dimittere
[illegible] Sed fuit [illegible] quo aliquis

deducta usque ad illos Et ideo romani re-
miserunt eis hoc ut in festo pasche unum
eorum remitterent liberum Et ad memoriam li-
berationis eorum de servitute egipciaca de
quo etiam in festo pasche fuerunt liberati
Et quia pilatus estimabat adhuc quod eum mitterent
liberum ideo ex aliis vinctis quos habebat proposuit unum
nomine barrabas qui fuit depressus et famosus
de malicia sua quia malus fuit Unde in littera habe-
tur qui fuit sediciosus ita quod homicidia et sediciones in
civitate fecit Et iohannes dicit quod fuit latro
Unde pilatus cogitavit proponendo illum eis quia valde
maliciosus et sediciosus erat et quod eum dimittendum est
tunc forte dicerent barrabam ut dimittere propter suam
maliciam Et tunc ihesum dimitteret Sed quia ipsi obsti-
nati non fecerunt ideo clamaverunt non hunc sed
barrabam Circa quod magnum est tunc Unde augustinus de
perfidia iudeorum et furia sceleratorum quod et alium
petitur quod mortificaret illum qui vivus fuit et vivifica-
illum qui mortificat vivos Item augustinus dicit in glo-
sa non ... vobis quod propter pascha liberat nocentem
Sed quia occidistis innocentem quod nisi fieret unum pas-
cha non fieret Consuetudo fuit huius isti prelati fami-
lias quod in bonis ... sed in castris ville et in civita-
tibus non permittunt manere bonos sed malos Sed
post de iudicio unde herodes dimisit eum Et tunc
pylatus considerans quod evasit manus herodis temptavit
eum liberare quatuor modis Primus fuit in notando ...

qz herodes remisit eum Et dicit pylatus iudeis
Erat non herodes i uel i eo tamen modo Erat
pro promerendum festi pasche qui volunt eis dare
barrabam Ideo pro castigatorem seu flagellatorem Postea
pro derisione induens et ei veste rubea loco pur
pure et imposuit ei coronam quod tu dicis [illegible]
[illegible] tho tu habes sertum in capite de floribus ego
deus de spinis Tu habes [illegible] in manibus ego
aut clamos dicens Et Quem vultis vobis dimittam
Unde dicit si non vultis eum sed condempnatum dimittere
saltem compensatum festiuitati sed barrabam dimit
tatis ut ihesum qui dicitur xpus secundum pylatum opinione
optatorem dicit satis volens facere populo Unde inducit
non hunc sed barrabam Et dicit [illegible] quod pro ihesu latronem
de paluatae affectorem atque proditorem Et vitae semp
terne [illegible] ideo modo salute perdiderunt et vi
[illegible] pro tribunali misit ad illum
tam Sedenti aut pro tribunali
dicit pro tribunal sedes iudicaria qua iudex
sedet iudicialiter tribunal et dat iudicium vel dicitur
pro tanto tribunal quia de tribubus ad istum locum an
iudicium quaerunt ut causas discuciat et iudicium tri
buat Unde aug iudei petiuit quod crucifigatur xpus quod
iudicium [illegible] dimittatur barrabas qui vincula meruerat
Et da nobis pro ihesu latronem pro paluatae affectorem
Et non [illegible] paraxed [illegible] pro [illegible] Unde ua
let [illegible] valet [illegible] ut in [illegible] Unde pylatus
sedit pro tribunali in [illegible] ut in loco iudiciali.

Sed hic considerans qui ypocras dicit a lectis extra
q lapis lxc dr ubi hic consideratur i loco pavi-
mentatis lapidibus vii uxor pylati q dicebatur
gtuba misit ad pylatum dicens nichil tibi
& iusto illi i nullo modo debet eum condempnare ad
mortem q iustus est vii uxor eius q misit po-
terat & fecit apud vos ex instinctu dyaboli dicens
nichil tibi & iusto illi multa enim hodie passa
sum ex visione Iste dyabolus apparuerat ei
monens eam terroribus ut laboraret pro dimissione
c hic hoc i visu sompni mentabili vii uxor
hoc i visione sompnii intellexit quod modo vigilans
intellexit voluerit idcirco probabile est q ad quem
uxor pylati de lecto iacebat Sicud modo
mulieres faciunt q debent respicere orationibus
vaccadebes s pdie q cottidie venit ab ... i
occidere & clamo vii tunc hoc i pudet
mille milia ministrat ei ut milia milia & decies
centena milia non sufficiunt ei Et assistunt Et
tu domine permittis non q duces tractavit tempore
sacerdotum primo prudencie in per principes sacerdotum
q cum pilato i dicerent hic dyabolus respondebat
q hic esset filius dei & hoc ex multis primo ex
scripturis impletione quia nouit per scripturas tempus
messie esse impletum Secundo arguebat ex miraculis
que operatur ipsum esse filium dei Tercio ex paciencie
& visione quia ad omnia probri illata patiens fuit
vii vel quinquagesimo tertio sed agnus coram tondente
Quarto ex aiaris i libris conspicuo consultacione

q cognouerit xpm post mortem descendere ad
limbum Et per verime ergo exultauerunt
et post cedit salus eos Diaboli dyaboli precedens
cogitauit ipse e contra Et sciuit etiam xpm
post mortem descendere ad limbum Et liberare animas
de potestate sua Ergo cogitauit aliud impedimentum
Et cogitauit quomodo posset illud impedire pylati
per uxorem quod dimitteret eum liberum Ergo ei in sompnis
sine in nocte ymaginaciones et terrores fecit ut
persuaderet pylato ut eum dimitteret Et dicit
cluatia (?) tercio dicit quod potuit esse quod visibiliter
dyabolus quod de nocte uxori apparuisset eum pylatus
surrexit Et uxori in lecto relicta ymaginacio
et terrore in sompnis ut persuaderet pylato quod
ihesum dimitteret Secundo principes autem et seniores
persuaserunt populo ut peterent barrabam Vbi
potest videri (?) misteria quod ponderum (?) persona
potuit saluatoribus ut peterent barrabam dimit-
ti vnde dicitur in luca omnis multitudo clamabat
non hunc sed barrabam Et hoc fecerunt doctor-
ti per principes Et quare sic clamauerunt
Dicendum quod tres fuerunt ut illud quod non
potuerunt habere corde saltem hoc habent
ex clamore Vnde alia glosa dicit magna
videtur crudelitas in hoc apparens quod eis
non sufficit xpm flagellare Sed etiam vo-
luerunt eum crucifigere ut diu tor-

miraculis. Vel etiam per consiliarios in ~~fauci~~
fauoris effectu. Nota quod multas occasiones
habuit pylatus ut ihesum liberaret. Primo quia
iudicium mutauit. Vel cum ad herodem misit.
Secundo quia eum innocentem ostendebat dicens
nullam causam inuenio in eo etc. ut
caritas dimitteret eum. Tercio quia pacem modo
de domini distulit. Quarto quia maiorem partem contra
Christo tamen de nocte in qua non ... Quinto
quia ipsum flagellauit ut dicit augustinus. Pylatus
ipsum flagellauit non ... manibus sed manibus
ministrorum ut iudei pacati de flagellacione
ipsum dimitterent. Vel etiam ipsum flagellauit
ideo ut consuetudinem romanorum seruaret qui con-
dempnandos primo flagellabant. Sextum quia
Credo pilatus liberasset ihesum dimisisset et tamen
iudeos sciret quod ergo non dimisit quia eum
dicit quia timuit amicorum cesaris timorem humanum
non dimisit nec voluit fauorem dimittere iudeorum
Sed fauor humanus non dimisit ergo peccauit
pilatus eum non plus dimittendo. Sed in iusti-
ciam suam consentiendo. Item pilatus perdidit se
peccatum ab eo excusare ergo voluntate eorum in
pleuit et per quis peccauit sed iudeis maiore
peccauit quia multa miracula a se vidit ex
quibus perpendere potuit quod esset filius dei. Sexto

Secunda quia fuit discipulus eius. Et tamen ipsi multa
bona ostendebat quia eum in congregatione ipsi
constituit. Et loculos suos ipsi dedit. Tercia quia
pauper fuit. Et tamen omnibus istis beneficiis non
obstantibus ad quem eum propter cupiditatem
tradidit. Ergo plus quam alii peccavit. Secundo
principes sacerdotum plus quam alii peccaverunt
quia eos scripturas sciverunt tempus adventus eius
esse completum. Tercia signa viderunt ab eo
et tamen ad quem eos vatos et invidiam eum
tradiderunt. Et plus iudeos peccaverunt a
quo pro quo consilium dederunt principibus sacerdotum
tamen minus peccaverunt quam principes. Et plus
pilatus qui fuit gentilis. Tamen ipse eos scripturas
debuisset scivisse tempus eius completum fuisse
plus autem peccavit pilatus quam milites quia
pilatus propter amorem cesaris et propter favorem iu-
deorum ipsum occidit. Sed milites quod fece-
runt ex iussu domini sui. Unde versus Vnde ipse
ipsum quia ... et inde nos peccamus quia tu linis
nos deberemus et tu plures dicit ergo pi-
latus corrumpe eum et dimittere. Secundum glosam
deridendo flagellando puniendo pariendo
quam despicit vero hoc dicit pilatus nec
ipse iudex usque ad crucifigendum consentit

qr ita crudelit[er] flagellatus fuit q[uod] ipa
columpna attestata ad hu[n]c [?] fuit ligatus q[ui]
usq[ue] hodie ca[n]dida signa sanguinis ostendit. S[ecundu]m
ac illi optabant vocib[us] p[ro]p[ri]is ut crucifigeret[ur]
Et insaciabil[is] furor sacrilegorum no[n] cessat sed
magis p[re]stat s[e]c[un]d[u]m iacob[us] p[re]dicantib[us] dicit co[n]tra ipsum
q[ui] co[n]t[ra] ipso v[er]o ca[usa] Symeo[n] et levi fr[atr]es vasa
i[n]iq[ui]tatis Sc[d]o videns pilatus q[uod] nichil p[ro]ficeret
lavit manus suas Et d[i]c[ebat] Ego su[m] innocens
i[n] morte illius hodie lavit man[us] tandem ipso
ut q[ui]b[us] no[n] possu[n]t mou[er]e p[er]suasio[n]e moue[n]t
in significac[i]o[n]e et actio[n]e et no[n] valeb[at] signo
sed oac[io] testat[ur] v[er]bo dicens Innocens sum
a sanguine isto q[uia] nesc[i]t[ur] sed legis vos
attendite q[uia] eodem [?] ad considerandum
vos videritis [?] videbitis vel videritis i[d est]
videatis q[ui]d faciatis sed q[uo]q[ue] co[n]gregat vobis
sed ca suppliciu[m] q[ui] p[ec]c[at]a Et ho[c] no[n] excusat
eu[m] [?] q[ui]a dicit [?] ex timore in-
nocentiam [?] videris q[ui] fecit mali i[n]iu-
ria p[ro] q[uo] Et [?] pilatus aut[em] [?] cesaris ti-
morem Et Gordianum [?] Quod pilatus
lavit manus q[uia] co[n]victudo fuit antiquis
q[ui] q[uando] alios i[n] morte da[m]pnabant p[ro]p[ter] [?]
fco [?] alle [?] reputabat se i[n]nocente
morte illius lavit manus cora[m] ill[is].

Sz ipe pilatus intendebat q(ui)a non erat i(n)
nocens p(ro)pter tria Primo q(ui)a sciuit q(uo)d q(ui)a p(er)uenit
q(uo)d iudei p(er) i(n)uidiam t(ra)diderant eum Secu(n)
do q(ui)a nullam tam(en) mortis i(n) eo i(n)uenire
potuit Tercio q(ui)a p(ro)p(ri)a p(otest)ate [illegible] eum di-
mittere [illegible] q(ui)a officio tenebat eum di-
mittere z liberare Sz tunc iudei [illegible]
[illegible] z [illegible] fuerunt maledicti maledictione
p(er)petua [illegible] cayn i(n) capite p(er) tremorem In
corde [illegible] in facie [illegible] i(n)
pedibus fugitiui Tunc i(n)duit [illegible]
eo p(er) p(er)suasio(n)e sacerdotum Sanguis eius
sup(er) nos [illegible] pena sanguis [illegible] sup(er) nos
Cecidit [illegible] z [illegible] a nobis ut veni-
at sanguis eius sup(er) nos [illegible] ablucio(n)e pec-
catorum [illegible] illud ap(osto)li dilexit nos z lauit
nos a p(e)c(c)atis n(ost)ris in sanguine suo Item pet(rus)
[illegible] non corruptibilibus auro z argento Sz
precioso sanguine [illegible] agni [illegible] ista ma-
ledictio completa fuit qu(ando) titus z vespa-
sianus venerunt i(n) [illegible] z [illegible] iudeos
occiderunt [illegible] q(ui)a [illegible] p(er)-
missio(n)e diuina [illegible] sanguis [illegible] venit
sup(er) eos [illegible] quadam [illegible] romanorum i(n)
[illegible] iudeorum [illegible] portauit [illegible]
[illegible] collum [illegible] habuit [illegible]

hic habet collum patiens In quo vani
effusionem in ipsi indicabit non tamen
per continuis ff licitum et xpm [illegible]
quo confessor iudici hoc effici quoddam sed
est vani Secundum tunc dimisit illis bar-
rabam sed ad contraria istorum Unde illud
quodam loco non petens verba ad faciend
malum Et potest ei dici illud verbo regum
pro quo dimisisti virum dignum morte et
odio est ad tua pro dia eius Ihesum vero
tradidit voluntati eorum Secundum Iohan
habetur Tunc apprehendit pilatus ihesum xpm
hoc totum fecerunt milites pilati ut appla-
carent iudeos et iussit eum ligari ad co-
lumpnam totum nudum Et flagellauit
eum in tam per milites suos ut adhuc
vestigia cruoris sui in columpna apparet
Causa autem eius flagellacionis primo Vt
primo ut iudeis satisfaceret Secundo ut sa-
ciati de eius pena desisterent ab occisio-
Tercio ut non a flagellis dominus vindicte
liberaret Xpm suis pilatus secundum pena primo Xpm
vidit propter flagellacionem plenum corporis brachii
is protegat eum xpm pro Statuerunt ut
crucifigeretur post flagellacionem Nota Anshel-
mus dicit quod hic statua adeo spissa fuit
quod vitra duabus ut tribus palmas manus.

pre tadio non poterat vn accipiebat
funes et manibus alligabat Et magad
i pice tingebat non glo qd dicit q
flagella quibus dominus fuit flagellatus cant
cathene ferree i fine habetes aures
acutes acutissimas Et per a plata pedis
usque ad verticem capitis non remansit sanitas
vn ps Congregata sunt super me flagella
et ignorabam De hac flagellatione dicit
augustinus Omnipotencia patris benignitas
et eius artificium amplius ipse videbat pati Et
vni filio creditur tradetur omnem et ad calumpnia
gari sic tamquam latrone et flagellari tamquam ho
micida vn flagellatur adhuc vix a tiramnis
q pauperes i iniuriis et ... animis opprimunt
Et quos dicit in ysaya quare atteritis pplm
meum et facies pauperum comolitis sed bona corum
recipiendo vn aug Et supplet ipsius fide
ipso fuit flagellatus pro sui flagello filius
redimit Et post hoc flagellum ad comburendum
i igne mittit Sed ista fecit pilatus ut
posset furorem iudeorum mitigare Secundo dicit
apparuit pilatus alique vn propter quod et be
dam dicit ... recipitur a iudeis et
ipsum sic tractacerunt Nota clamis ... quod
est pallium ita quod ex una parte aperit et
ex alia parte claudit Nota eius vestis

vestiebat r(egem) ... Nota de veste coccinee
que dicitur a cocco greco et cocus est granum ti-
tur et est granum et purpurat id est quod rubinum
in ... dicitur veste purpurea Nota quod fuit indutus
triplici veste scilicet alba rubea et coccinea illu-
dentes quod nullus intrat ad imperatorem paradisi
nisi habeat vestem albam innocentie ut rubeam scilicet
martirii et caritatis splendide ut coccineam prime
Unum ... dicit quod vestis coccinea et rubea
idem ad minus et colorem sunt id est ... non coccinea
magis sunt ... pisces qui appellantur coculi
quorum ... effluunt sanguinibus et panni
in ... coloris sunt rubei Et tunc dicitur
induti ... veste purpurea ut coccinea Unum tales vestes coccinea
vestis purpurea tendit ad aliquem colorem pallidum magis quam purpura
Et dicitur quod pilatus ... ...
ad ... et rome cum ... ...
... ... de
... ... valde acutis Et illa posu-
erunt ... super caput eius pro diademate regali
Et illam ita fortiter in posuerunt capiti suo
quod aculei aculei perfigebant usque ad os in
capite suo et ita sanguinibus ... defluebat per fa-
ciem et non plus per faciem eius fluxit sanguinis scilicet
per totum corpus ... Nota per
doctores quod ... ... valde
acutis ... ... de capite

O homo recogita quanta christus sustinuit et non
iterato peccatis offendas animam tuam attende
homo si unquam alicui pro pecunia habuisti ut di-
xisti attende quantum christus ad te habuit dilectionem
et quantum tu pro ipso sustinuisti quantum san-
guinem dedisti aliud bene quam sanguis erat / diebus suis
non tenderet immo sacrum unus sanguinis gutte. Noli
ergo murmurare si contingit te modicum sustinere
Secundo sacrum ihesu christi oculis in talibus intuere
amaritudinem et erit tibi dulce quod sustinebis
O homo sustine hic ut habeas vitam modica fla-
gella ut effugias eternam dampnacionem. Item bernardus
regali sponsa deum Item in ea poteris despi-
cere honorem caritatis descendit. Item corona crucis
atque fel ille qua mille punctiones stamus
veritate vindicaret ita sicut quilibet domino me-
ihesu christo ex duobus corporibus gemens sed decoda
gita et duo et quadringenta milia quingenta dat
ferunt igitur pro nobis vulnera passus non dicit
tum corona qua christus coronatus sed fuit de spinis
ita ut ad cerebrum penetrarent Item usque ad
cerebrum penetrarent Item dicitur in psalmo
fuit ab non cominuet Item est cum despice
ergo videre quod ab capite non fuit perfectio
racio sed dicit Item quod ab capite non fuit
diminutio quod eo tamen fuit perfectio unde
non decet sub spinato capite membra esse de-

liratum hec et dederunt ei pro arundine q(uasi) sc-
eptro regali Et dixerunt Ave rex et
conspuentes in faciem eius [struck] sicut ad
dampnati ad mortem Et postea exuerunt
eum clamide et induerunt eum vestimentis suis
primis Ita quod ter illusus fuit Primo fuit
velatus facie in domo Anne et Caiphe
ubi velum tunc quasi aqua sparsum dependebat
super [struck] in quo ... manibus percusse-
runt [struck] velo cooperuerunt Secundo
fuit coram Herode derisus et alba veste indutus
ubi ... Ego habeo ... capitis
et ego habeo coronam de spinis Tu habes
potestatem et ego clavos de ferro Tu in albis ves-
tibus et ego de alba veste ab [struck] herode
illusus Tercio fuit illusus in domo pilati ubi
[struck] milites clamidem [struck] coccinia
eum induebant et in sceptrum dederunt et
coronam spineam super caput eius imposuerunt
Unde nota ut videri ... de ... ...
aperuit ... in capite eius ... usque
ad cerebrum descenderunt de ... in ...
eius venas in manibus et pedibus appe-
ruerunt ... de toto corpore eius latus latera
apperuerunt Sexta ... has tres illusiones
eum ostendit quando ... facta fuit ... ad
... ...

dimissus postea fuit illusus ideo quia toto tempore
meo prestato ~~[illegible]~~ fuerunt tenent adorare et
quia iudei procuraverant militibus et percuterent et
nerunt eum eos ut tamen per illuderent flexis
is genibus ipsum per salutando Ave rex
iudeorum quia dicerent. Dic intelligis esse regem
iudeorum sed non potest. Quia quare sub illorum
specie oris voce dicebe et militum in [illegible] ille
dicunt [illegible] [illegible] [illegible] ipsi desiperentur in talibus
dicunt ave rex iudeorum. Et ergo cum per in
derisionem oramus tunc genua non flectamus quia ipsi
per produxerunt et per illudi. De sexto
Posuit ergo pilatus foras ipsum flagella
tum. Postea a militibus illusio habet secundum
a pilato in notitiam. Respondeo [illegible] pi
latus puniunt eum per milites. Et habetur ut
iudei illam punitionem viderent saciarent et
a morte eius desisterent. Et ideo dicit ergo
non inveni in eo causam mortis. Et tunc in persona
sibi ista ideo dicebat inquantum quia flagellatio et coronatio
que fuerunt facta domus pilati in pretorio. Et
quia iudei facta fuerunt. Et non intraverunt
in pretorium ne contaminarentur ideo pilatus exivit
Posuit ergo ihesus de pretorio portans coronam spi
neam. Et dicit ecce homo. Posuit ergo a
ihesus non clare clamavit in pectore. Et plebs [illegible]
adductus iudeis sed per pilatum. Et dicit [illegible]

dimissus
ihesus pilatum

eis pilatus ecce homo quasi diceret vos
videtis quod iuvenis tractatus sit et si aliquid
mali commisisset ultra punitus est ergo debetis
sibi compati et eum dimittere Sed ergo videntes
iudei quod crucifixio non sit mors in
ea magis accensi fuerunt et clamaverunt
crucifige crucifige eum Unde augustinus iudeorum
invidia per hec ignominiam non saciabatur Sed
peius inardescit ut apostolus testatur Et
clamaverunt bis crucifige crucifige eum
quod fuerunt sicut eorum desiderium quod habebant
peius mortem Et quod non esset contenti de tanta
pena illata sibi Dixit ergo pilatus accipi-
te eum vos et crucifigite Et pilatus fuit
in maiore gestatus Unde ergo dicit quod appa-
ruit sibi et legit in facie ihesu quod esset filius
dei Et ergo voluit in hoc dicere ego nullam
causam invenio quia est proprium et vos non habetis
in potestate ut possitis eum interficere
Si vultis eum interficere faciatis ego nullam
causam mortis invenio in eo iudei igitur eum non
crucifigam Sed responderunt ergo nos habemus
legem secundum quam assignaverunt per
quam debuit mori quia arguebat sicut le-
gitur xxiiij deuteronomii de blasfemantibus debet mo-
ri Et ipse contra eum ergo Deus mori Unde
prophetia fuit lex ad allegata quod eius blas-
femus debuit mori Sed ergo dicitur

se filium dei fecit propter istam veritatem fuit
propter divinitatem. Ideo fit quod imponebat sibi iste
blasphemiam magis credebant eum esse purum
hominem quod tamen non fuit ergo ipse dixe-
runt quod secundum legem nostram debet mori quia
filium dei se fecit Dubitatur quare magis
clamaverunt mori crucifigatur quam quod lapida-
retur vel decollaretur dicitur quod alia causa fuit
propter iudeorum corda et alia propter istam [illegible] et agnu-
ciam Intentio eorum modo fuit eum digna
turpissima morte mori [illegible] deutronomii maledictus
homo qui pendet in ligno Et propter istam circumstantiam
et confusionem alia causa quia propter augustiam [illegible]
morte erat confusissima quia [illegible] [illegible]
et eius veritatem ut ergo nobis ostenderet ut nullam
mortem timere debemus ipse in cruce passus est
mortem tamen eam [illegible] quam mori debet ut appareat
propter mediam mortem eligunt potius decollari quam
suspendi [illegible] in cruce nobis turpissimam mortem
voluit mori ut nobis nullam [illegible] mortem
ad timendam Causa tertia est ut pena correspondet culpe
Ideo [illegible] in ligno peccavit ideo deus in ligno
[illegible] [illegible] obediens morti autem vel
pateretur ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in ligno
et [illegible] et qui in ligno vincebat in ligno
vinceretur Cum ergo audisset
quod videretur ei [illegible] [illegible] timuit quia postea
pylatus hunc sermonem magis timuit quia
accusatores [illegible] quia pilatus voluit facere
in presentia accusatorum cum eo audisset hunc sermonem.

permanere quia hoc non debet dicere secundum Bedam
ad hoc quod dicebat legem habemus et secundum illam
debet mori ita quod propter hoc pilatus timuisset quod
non observaret legem eorum quia gentilis erat et le-
gem non curabat Sed propter hoc timuit quia
audivit eum esse filium dei id est fuit Et per-
territus quod hoc fecerit quia male fecisse quod post tot
et tales penas [illegible] i. flagellavit dei filio
et ideo eum solutione cupit et iterum ingres-
sus in pretorium dixit ad ihesum Unde tu es es
ne filius dei ut quo generatione divina vel hu-
mana generatione Sed ihesus non respondit sibi et primo
ideo quia pilatus gentilis erat et ydola cole-
bat et ergo non fuit dignus audire secreta divine genera-
tionis divinitatis vel non erat sibi de generatione eius
etiam propter difficultatem questionis secundum illud ysa.
Generationem eius quis enarrabit et quia ipse gentilis
erat ideo non fuit capax divine generationis Se-
cunda ratio est quia si propter [illegible] ipse eum utique
dimisisset et sic fuisset impeditum misterium nostre
redemptionis Tercio quia iam [illegible] quia tunc fuit ad passionem
preparatus ut salvaret Et ideo non respondit sed
paratus fuit propter nostram salutem omnibus ad satisfaciendum dur-
bus [illegible] Et ideo ut esset prophecia completa
in eo ipse tacuit Et dicitur quod dicit [illegible] dicit
et talibus sibi in fluctus et illatus quibus plus fuit
[illegible] Tunc dicit ei pilatus [illegible] mihi non loqueris

vnde vere obiit tacitus. Et dum argueretur co-
tumeliam audiendo nichil tunc ergo imitare
eum. Unde dicit beatus Bernardus aliquando tamen respondere in
tractato capite, vultu placido, sermone tranquillo,
voce submissa, de sinceritate veritatis affectibus sa-
tis ad expedita. Sequitur: Dixit ei pilatus mi-
chi non loqueris. Causa quare pilatus admiratus fuit quod Christus
qui prius in principio finaliter fecerat ut ad innocen-
tiam et ad mortem pro se nichil respondit. Unde sub-
iungit: Nescis quia potestatem habeo dimittere te
et non crucifigere? Quasi diceret cur ergo non loqueris
mihi nunquam videre quod habeas te salvare et dap-
nare. Et dicit Chrysostomus: Vide quomodo huius verbis pilatus se
ipsum dampnavit. Nam quia si omnia in potestate sua
sunt et in eo nullam causam mortis invenit ideo
sit dicere se ipsum dampnavit et ideo praecedat plus
dicit. Respondit Iesus te iudicem fuisse nescis et
dicit beatus quod Deus quam tacuit ad dispensacionem mo-
strandam. Et quia loquitur aliquid ad ostenden-
dum quod non finaliter tacuit. Sequitur: Dixit aliquid non
quod vellet passionem suam impedire sed ut tacitu-
tam pilati corriperet. Unde dixit: Non haberes
contra me potestatem ullam nisi tibi datum esset desuper i.e. a
parte qui te iudicem constituit ut desuper et e
a patre celesti. Unde apostolus ad Romanos: proprio filio
non pepercit etc. Unde non sum Augustinus in origi-
nali quando dicit quod aliquando respondebat et
aliquando tacebat. Unde quando tacebat hoc ad etc.

paciencie que faciebat Et qui respondebat
dicit ut pastor docebat de celis ergo docuit
ihesus pilatum primo quod potestatem suam dedit non
haberet nisi adeo ac si diceret per se. Secundo do
cuit eum quod ipse contra se suam potestatem prestaret
et hoc potest in iure eo dicens. potestatem quam dicit
tu habere potestatem et videns eo desuper tu vis
nisi data fuisset tibi desuper causa sed hoc quod potestatem
debet referre ad peccatum et non est ipsi magis
a peccato quam ipsa potestas non est alta sed altera Ter
cio docuit eum quod faciendo peccatum alios qui peccant
tradiderunt pilato maius peccatum fuit Et hec
dicit eum dicens Ideo qui tradidit me tibi Quarto
est quod peccatum iudicis iniusti maius fuit quam
peccatum pilati quia maius est in comparatione Et dicit
comparare quod magis quia ipse tradidit
eum a peccato comparandum Sed Secundo consideratur quia
habebat pilatus de iudice suspicione et voluit
eum dimittere liberum Si autem deo restitisset
bene fecisset quia credidit se male fecisse quod
puniunt Sed deinde timuit ne magis puniret
quod ipse populus clamauit Et unde dicit clamauere
runt et conminabantur sibi pilato dicentes Si hunc di
mittis non es amicus cesaris quia statutum
fuit a romanis quod nullus deberet se nominare
regem sine consensu imperatoris Et ipse dixit se esse
regem Et in hoc fecit contra statuta romanorum
Igitur dixerunt quod debuit mori Hic audito

pilatus sedebat pro tribunali Et posuit sede
suam in loco autem sic dicto quod fuit stratus la
pidibus et dicebatur hic litostratus Et ebrai
ce autem gabbatha locus stratus lapidibus Et dicitur aliter
greci quia lapidibus Et posuit sedem suam
ut manifeste se indicaret ita quasi sua indicio
responderet sibi iudicis <u>Erat autem parasceue</u>
<u>pasche hora quasi sexta</u> vero parasceue autem
parasceue celebratur et sonat dictum grecum pre
paratio latine Et omnis sexta feria parasceue
iudeis vocabatur seu dicebatur Et habent autem
quia sabbatum habuit tantam solempnitatem
quod non licuit in sabbato preparare cibaria Sed in pre
cedente die paschali potuit facere sicut
in sabbato et habetur hoc ex eo quod cum deus
iudeis pluit manna desuper de celo aeris
ipsa sexta feria ante sabbatum colligebant
quod colligerent de manna pro duobus diebus pro di
eis aliis diebus quia in die sabbati non
licuit eis aliqua operari Et ideo dicitur hic
erat autem parasceue pasche id est sexta feria
ante sabbatum Et nos dicimus parasceuen ante
ante sabbatum quia eo die Christus preparauit per passionem
suam quod ad inferos Et post mortem ad resurrectionem Et
dicunt aliqui quare Christus voluit pati sexta feria
Ratio quia sexta feria fuit homo scilicet adam et
postea sexta die quieuit ab opere ut dicitur

tercium j° Et sic deus scilicet sua passione et
redempcione genus humanum et sepulto resurre-
xit et sepulchro Sed in mateo habetur Et ca-
dit hora tercia crucifixerunt eum Sed in Johanne
dicitur hora vi Dicendum non aliter concordando evan-
gelistas dicit quod christus dupliciter est crucifixus
primo verbis et linguis iudeorum Et hoc fuit
hora tercia quando clamaverunt Crucifige crucifige
eum Et hoc dicit marcus Secundo ipsa fuit
crucifixus manibus militum Et hoc fuit hora
sexta et hoc tangit Johannes Vel ipse volebat
totam mortem eius imponere pilato igitur marcus
crucifixionem a parte iudeis Et dixit Et
hora erat tercia et crucifixerunt eum iudei
et morte sua predicendo Sed Johannes
dicit hora sexta quando magis sol obscuratus
est et deserunt aves pascua sua supernas
et filios mortis Vel quia in testamento fecerunt
filios suos et sic semper valuit in aere postea
suos redundare scilicet superbia avaricia et luxuria
Dicit eis pilatus Regem vestrum crucifigam quasi
diceret cum ille homo tractatus sic possibile est dixit
eum esse regem et usurpare sibi regnum quasi
quasi diceret quod imponitis sibi non ipse cum
vita debilitatus et miser quod esse non possit
esse rex vester dixit vestrum crucifigam

xpus dicit et sic est nobis in inconvenientia quia
dicitur quod regem vestrum crucifigam Item Respondit
regem non habemus nisi cesarem Unde considerato quod ita
maliuoli fuerunt quod voluerunt potius cesaris
omnem [illegible] habere sub quo subiecti fuerunt quam vo-
norum [illegible] Et quod alium nunquam vellent habe-
re regem Unde Bernardus dicit de eodem In eodem loco pauci
diebus transactis susceperunt eum reuerenter Et iam
petunt eum crucifigere dicentes Tolle tolle
crucifige eum Et Bernardus quid mali in nomine di-
lecti regis ysrahel Et non habemus regem nisi cesa-
rem Et quod dixissent vanum et cetera Et Pilatus
talia audiuit quod sic ita fecerunt [illegible] in [illegible]
cogitauit quod illud [illegible] in [illegible] in [illegible]
rum cesaris Item Respondit autem iudeis [illegible] pi-
latus et sic [illegible] complacentiam et [illegible]
remuneratorem Et vnde tangitur hic sententia
diffinitiua pilati super christum ut crucifigeretur Unde
hoc audiuit maria quod sententia diffinitiua fuit
lata contra christum Unde hic ponitur de [illegible]
Unde post sententiam latam a pilato [illegible]
milites [illegible] ut dicit augustinus
et induerunt eum veste regia et [illegible]
ei vestem [illegible] ut melius cognosceretur ab hiis
[illegible] Et [illegible] in [illegible] regia dignitate Et duxerunt
crucem eum [illegible] et ligatur [illegible]
maleficium ad crucifigendum [illegible]

ductus ad crucifixum

sibi crucem ad dorsum suum. Vel dicit bizantia
bsa fecit illi in civitate ista. Et plus gravem
trabem de ista portavit. Et tunc impletum
est illud dictum. Et in me psallebant qui bibebant
vinum. Et tunc scriba eius multitudo et lamenta-
batur. Nota quod ferebatur etc. ad crucifigendum ut
militem alii ad spectandum ut viderent. Alii
ad plures pacandum ut latrones. Nota dicit
Bartholomeus sibi etc. quia proprio ut patet sed etc.
portavit. Et cum eum perduxissent per app-
hendere Symonem cyreneum tunc in posue-
runt crucem ut portaret post Jesum etc. Et quare
debilitatus fuit ideo sub cruce incepit
deficere quia crux magna et longa fuit
Vel secundum quod stipes crucis quam vlogerunt
duodecim pedes. Nota Cyrenica est civitas
in libia que inhabitabat gentiles. Et quare
illa symo fuit de ea ideo dicebatur symon
cyreneus. Et symon ~~[illegible]~~ compulerunt portare
crucem eius etc. Alii dicunt quod symo cyreneus
fuit gentilis. Et tunc conversus est per fidem
apostolorum. Vel in signum quod conversionem
deberent apostoli. Et per illud symonem de-
signatur ordo qui in passione sustinet illud
quod pati debent. Nota quod symo cyreneus
postea alius doctoribus erat primus martyr post
Christum. Et sanctus stephanus erat primus martyr etc.

contribulis ille autem erat primus apud christum cum aliis
fidelibus. Nota quod quilibet peccator debet por-
tare spiritualiter crucem Christi quod fecit pro debilitate
Nota quod non plus potest tunc … qualiter
… cum caritate satisfaciat pro eo. Secundum dubitatur quare
non permiserunt portare Christum crucem in augmentum
eius pene. Dicendum quod Christus tota nocte fatigatus
et debilitatus in tantum erat quod non potuit por-
tare crucem et voluerunt mortem eius … preveniente in
… Nota ipsi … voluerunt … ad lo-
cum … quem compellebant Symonem por-
tare crucem non fuit dilatus … et in pena ipsius
alienacionem. Secundum quod … in passione
Unde glossa … hic adiungitur abel et …
hic ad est moyses cum virga et baculo …
… Nota dicit beatus Augustinus quod …
… in ignominia quod permiserunt eum
portare crucem in qua debebat pati supplicium
Nota idem portavit crucem quod … fuit
in … principatus eius super humeros eius unde
principatus … fuit crux eius que fuit super hu-
meros eius quam portavit … crucem in quo
passurus erat … in qua secundum … ipse triumpha-
re … principatum … victoriam … gloriosam super
dyabolum obtinuit ut … in ligno vincebat
in ligno etiam vinceretur. Unde beatus … christus ihesus et

rusalem quanta tibi relicta appostauit ihesus
et certe non comportat aliquem nisi verum
Item portat eam in humeris suis sed tabulis
in corpore Et non compluit in aliis locis
quod dicitur caluarie locus ebrietatis aut prostituta
Et fuit locus communissimus prope ciuitatem
Et sicut hoc misterium designatur Item
dicitur ad hebreos ultra ut ihesus sanctificaret
per suum sanguinem passus est extra portam Ius-
sus est Exeamus ergo ad eum extra portam Cre-
debatur 2 alie mulieres hic tangitur illi
qui sequebatur eum ad compatiendum sibi quia
Item sequebatur eum maria mater maria magda-
lena et alie mulieres deuote Et
multe mulieres deuote que fuerunt secute
a galilea Item hic quilibet fidelis poterat
considerare quante amaritudinis fuit sua
virgo gloriosa Item potuit tunc impleri illud
Symeonis Et tuam ipsius animam pertransiuit gladius
sic dicit glosa quod non solum mulieres verum
etiam viri sequebantur ipsum lamentantes Et hoc
credite propter metum iudeorum Et mulieres non
timebant propter earum fragilitatem Sequebatur eum
aut ihesus Ista quod multe mulieres sequebantur eum
que fuerunt secute a galilea sed non solum
illi dixit ihesus filie ierusalem nolite flere

predicendo eius captivitatem et obsessionem
civitatis Jherusalem. Et occasione eorum qui
ibi fuerint que futura sunt compatiendo et nos
preparando per hoc passionem que quadraginta
annos. Dixit eciam nolite flere super me
quia ego a morte resurgam. Sed flete super
vos et filios vestros quia patientur strages
et captivitatem. Non flere alios prohibet et non
ipsa flere sed illis et filiis [illegible] cuius dicit
[illegible] [illegible]. Nisi [illegible] tuis placere deus [illegible]
habuit aut aliquis flectendo qui sua voluntaria
passione. Et dixit ecce enim dies venient
in quibus dicent beate steriles mulieres quia tunc
non sunt impregnate quia tunc sunt leviores ad
fugiendum et ubera que non lactaverunt quia
dicent mulieres quia tunc non habebant parvulos ma-
gis dicent beate quia ille solum habebunt so-
licitudinem de se et non de parvulis suis.
Unde dicit Josephus quod tanta fuit illa cala-
mitas tunc in civitate Jherusalem quod mater multas
comedebat parvulos suos pre fame. Unde
[illegible] in mortalibus angustie tunc erit mu-
lier [illegible]. Tunc incipient [illegible] multis pulcris hor-
rendum [illegible] a [illegible] patria [illegible]
ministris demonum turba ad supplicium [illegible]
in cuius gratia vite venerit [illegible] multis [illegible]

peccatorum propheta sicut quia effigies lata est
in psalmis. Apparebit intollerabilis quia non solum
demonia sed etiam peccata et omnes creature
pugnabunt adversus peccatores. Nam offenso creatore
etc. offendit creaturas. Clamabunt corda
tardabunt orta quia tunc non conturbabit peccatores
sed disturbit generacio. Testes non erunt
mediatores filii ade sed veritates sed angeli
Tunc iudex non est homo cognoscens sed deus
et homo iustus iudex homo sine caritate
de istis diebus Ieremias secundum quod concedo prius
bibam de digito sancta terra in [illegible] mortis po-
nat ista [illegible] [illegible] veritas mediatori qui
iacet in sepulchro [illegible] et vade ad
iudicium [illegible] Apocalipsis [illegible] In diebus
illis querent homines mortem et fugiet ab eis
Tunc enim incipient dicere montibus cooperite
nos non supple ad [illegible] sed ad oculta
[illegible] ut [illegible] [illegible] enim [illegible] montibus [illegible]
[illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible]
[illegible] iosephus dicit quod fuit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et ipse cum [illegible] fugit
et latitavit Sed [illegible] mundi [illegible] faciet [illegible]
in ardore quod fiet. In [illegible] [illegible] apparuit
[illegible] [illegible] mundi [illegible] aut lignis ardore
quia [illegible] [illegible] gravius et [illegible] tibi
sed [illegible] apparuit ardore quia non habe

bat adhuc virtute ad crucem. Quasi diceret
si in me qui plenus sum virtutibus talia fiunt
ista fiunt, quid erit de vobis. Quasi di-
ceret multo plus vos debetis pati pro
peccatoribus vestris. Secundo ducebantur alii
duo nequam cum eo. Hic tangitur illi qui
ducebantur cum ihesu ad passionem patiendam
non quod ipsi sunt nequam sed secundum opinionem iu-
deorum qui reputabant ipsum esse nequam. Du-
bitatur quare ipse voluit pati inter duos la-
trones. Respondeo secundum quod dicit Crisostomus pati vo-
luit inter duos latrones ut ostenderet quod
pro peccatoribus moreretur. Alia ratio est ut os-
tenderet statum quem vellet habere in iudicio
finali quia tunc deus locabit bonos a dex-
tris malos autem a sinistris. Alia ratio e-
st Leonis pape. Ut qui tanta locaverit
cum medio inter duos latrones ut homines
crederent eum [illegible] omnibus [illegible]
quasi esset princeps malefactorum. Alia ratio ut
per hoc [illegible] redderetur. Assignat
autem alia ratione [illegible] quia hic [illegible] sunt
[illegible] ut impleretur scriptura
[illegible] Et cum sceleratis deputatus est
Dubitatur quare voluit ista civitate pati
Dicitur quod propter plurima primo propter hoc
quia illam civitatem sibi elegit. Et quia

pascha figurabat in ea quod significa-
bat xpm pascendum sz xpm qui ibi pro pec(catis)
nostris ymolari voluit. Secundo voluit
ibi pati ut invenirent quod sua passi-
ones debet dare eis [illegible] in toto or-
be. Tertio quia sic quemadmodum fit a medio
sic et ista civitas dicitur esse posita
in medio terre habitabilis. Sequitur voluit
ibi pati quia [illegible] operatus est salutem
in medio terre. Quarto ut ostenderet quod
passio sua habet originem a principibus
sacerdotum et phariseorum. Quinto quia ibi morati habi-
tabant clerici. Sexta ratio quia voluit
nos cum humilitate et sic cum sua [illegible]
esse duo ordines. Septimo causa [illegible] humilitatis
quod hoc plebem loco passus est ut ibi
sua devocio passio et [illegible]
magis esset. Octavo dubitatur quare voluit
extra portam crucifigi dicitur quod voluit
ideo ut veritas respondet figure quia
preceptum fuit in lege quod hostie que fuerunt
offerebat pro peccatis debebant cremari
extra portam templi. Sexto [illegible] quod fuit vera
hostia pro peccatis nostris etiam extra portam
voluit crucifigi et mori ut ad hebreos
xiii dicitur quod [illegible] ut sanctificaret populum

sui sacrificii nomine xpo pota passus est Scdo
xpo pota passus est ut daret nobis exemplum
expendendi ab omni immunda [illegible] Qrto
ut ostenderet q non solum per illam civitatem
Sed per totam urbem patet. Sicut ad hebreos
qua prius moyses fuit fidelis toti domui
sue sic et xpus vivifico modo ut dicit ibidem Am-
pliori gloria iste pre moyse est ha-
bitus est q xpus fuit reputatus ad annos et
[illegible] in amitate usque ad festum pasche Et
dubitatur quare xpus in tali etate mori voluit dr
q hoc voluit propter plura primo in tali
etate [struck] iuvenili voluit mori ut in
hoc nobis [struck] magis suam caritatem os-
tenderet q pro nobis in perfectissima etate et
statu optimo moreretur Scdo voluit in
ista etate mori et hoc quidem ut in
natura humanitate nulla diminucio appareret Et quare
in tricesimo tercio anno fuit perfectissimus status
nature humane sic ergo [illegible] in na-
tura [illegible] sibi aliquid deficeret ideo [illegible]
mori voluit in [illegible] etate [illegible]
plus deficiunt q [illegible] in natura [illegible]
Tercio in tali etate mori voluit ut oste-
deret [illegible] Et quare [illegible]
[illegible] in ista etate [illegible]
in qua xpus passus et [illegible] et [illegible]

Et dicit pro etate qua passus est erat fuit
senior vel iunior. Textus in matheo. Et
venerunt in locum qui dicitur golgatha. Nota golgatha-
ta est nomen syrum. Et in hebraico et latino
in vulgari ~~…~~ Iste locus calvarie pro quo
certaverunt collata … doctores et ad …
hic constat … eius crucifixores. Et primo
tangitur loci vilitas. Secundo probitas et in dig-
nitatis … in futura. Et latinos … Nota
quod accidisse … passus est crucifixus ma-
nibus et pedibus ubi est copia nervorum in
passione quam fluxit … nervis propter
propter nimium dura et acerbissima est. Et ner-
vos multos in manibus et pedibus generatos
Et ideo passio acerbissima fuit. Et propter
hoc dicit trenorum i° Non est plus dolor
dolori meo. Nota calvaria est testa capitis
pellibus et crinibus denudata. Et dicitur ideo
locus calvarie propter multa capita ibi ia-
centia et decalvata. Ibi enim solebat … -
… damnari et decollari. Et … pas-
sus est in tam vili loco et fetido propter mag-
nitudinem … ~~…~~ … in vendendo
Et ideo dicunt aliqui quod ubi fuit calvaria
quod ibi fuit sepultus ut dicit ambrosius. Ieronimus
dicit quod hec … sit laudabilis … propter …
multis auribus. Et nichil tamen veritatis in

pstat q(uod) p(ost)q(uam) d(omi)n(u)s Josue ... xxiiij In ebron
magna adam sepultus e(st). Et dixit ebron
dicta e(st) cariatarbe id e(st) civitas q(ua)tuor q(uia)
ibi q(ua)tuor p(at)riarche fuerunt sepulti sc(ilicet)
magnus adam sc(ilicet) adam et eva abraham
et sarra ysaac iacob et ysaac. Et ad
dictum cuiusdam dicit ... p(ro)bacio adhuc q(uod)
illud dictum sit p(ro) falsariis i(n) scriptis dictis
auctoris. Et q(uod) ipse n(on) dixit illud. Et c(ontra)
d(omi)n(u)m p(er) multa p(ro) falsariis dictis ... sit
i(n) scripta ... Et dicit ad q(uod) ...
capta p(ro) ... ad h(oc) dicit ... q(uod) ...
poete volunt ita dicere. Et ...
despungunt ... volunt. Et p(ro)p(ter) ... venerunt
... dupererunt ... duos latrones
et hoc ideo ut ... debet ...
... Et ... p(ro)bat ... passione quo
... passi sunt ... q(uod) ...
primo passi fuerunt ... Et ...
... ad ... Et ...
... sit ipse ... fortalicia sibi magna
... Et ... in ... fuerit ...
... magna ... Et volunt ...
q(uod) h(oc) ... sit ... confessionem ... Et ...
... mundi ... fuerunt ...
ad ... et non ... magna ...
... Et ... h(oc) ... q(uod) dicit

[illegible] dinumeraverunt omnia ossa mea. Item
passus est in cruce [illegible] [illegible]
sue [illegible] patientie ipsum [illegible]
[illegible] aliquos [illegible] fecit [illegible]. Item dede-
runt ei vinum ad fellem mixtum [illegible] in marco
dicitur vinum mirratum. Glossa ibidem super marcum
dicit [illegible] id est amarissimum. [illegible]
dicit quod fuit amarissimum vinum. Item tale amari-
tudo causabatur ex tribus. Primo quod fuit vinum
acetosum [illegible] milites qui debebant custodire
suspensos [illegible] vinum ut haberent bibe-
re. Illud vinum fuit debile et acetosum. Item [illegible]
dicit quod milites [illegible] ut daret
Nota ei bibere [illegible] in dextera. Item dicit quod
milites [illegible] acetum ut darent po-
tum ut eo citius morerentur. Item ab eo [illegible]
[illegible] quod dicunt naturales quod [illegible] acetum datum
crucifixis ad potandum citius moriuntur. Item
dicit dominus albertus [illegible] etiam [illegible]
vinum [illegible] acetum bibere [illegible] di-
[illegible] dicitur quod [illegible] ipsum potum [illegible]
ut sic non [illegible] [illegible]
[illegible] amaritudinem vinum [illegible]
vinum felle mixtum [illegible] amaritudine et [illegible]
[illegible] totaliter [illegible]. Item [illegible]
[illegible] ut etiam [illegible] crucifixerunt. In matheo
dicitur et cum gustasset noluit bibere. Item in

macto dicitur quod volunt [struck through] ideo videtur quod
tu dicis quod non est postquam recepit ad gus-
tandum et non bibendum. Et per utrumque in-
dicatur Mathei ut quod non recepit ad
bibendum sed tantum ad gustandum. Secundum in Luca quod
Et latrones. Ubi tangitur peccatoris (?) in-
dignitas. Et nota dicit aliquis autem ubi tangitur
ad parentes et pietas quod cum passionibus
misericordiam suam ostendit orando pro inimi-
cis dicens Pater dimitte eis non enim sciunt quid
Luce xxiii dicatur quod postquam semper veritate sic fuit exaudi-
tus in orationibus suis. Sed hic videtur quod non fuit
exauditus quia de Iudeis multi qui eum crucifixe-
runt postea puniti sunt temporaliter ut per Titum
et Vespasianum vel eternaliter sine pe-
nitentia mortui sunt. Augustinus dicit quod hic
sit intelligi Pater dimitte illis supple
si penituerint. Et per consequens oratio impetran-
te. Item Beda dicit quod postquam non oravit pro
illis qui ipsum filium dei intellexerunt esse sed pro
illis qui ignorantes ut fuerunt non maiores
sed minores qui postquam scripture et ex lege pro-
missum non intellexerunt et [illegible] Sed illi adiunt
quod aliqui autem sed principes et scribe et ceteri
qui ex lege cognoverunt messiam esse promissum sed
dicunt non noverunt eum esse filium dei

nᵗ noucarunt in eo misterium diuinitatis Secundo
quia eo miraculis que fecit potuerunt cognos-
cere eum esse filium dei Set alii etiam fe-
cerunt miracula Sed quia non solum eo miraculis
sed eo multis auctoritatibus sacre scripture no-
luerunt eum esse filium dei Tercio quia uirtute
ipsa operatus est miracula Set alii in uirtute
alterius Set per contrarium noluerunt eum dicere esse
filium dei contradicit illis thomas qui dicit
fuit ignorantia affectata quia non traduxerunt
genus suum Set alii fuerunt minores quod eo
miraculis fuerunt eum esse filium dei Et quia
principes iudeorum ita peruersi et deuoti fuerunt
quod non credebant scripture nisi miraculis Et ideo
populus non credidit Sed alii fuerunt qui
uerum ex pura ignorantia crucifixerunt et
simplicitate non noscentes scripturas Et populus
credidit Et cum populus conuersus fuit
quia post quasi fuerunt ad fidem ut patet in actibus
ubi fit per uerbi quinque milia credidit uno sermone
quasi fuerunt Sed de iohanne Et post
autem titulum pilatus scripsit hec tangit titulum
scripti spectalis Nota quod iste titulus fuit per
modum quasi tedech in summo super quod fuit
signum positum eo in scriptura et clauo firmatum
et per habuit figuram ad modum tau

T

Cum pilatus non voluit propter predictum titulum
accepit tabulam et in scripsit eam super caput
Alii dicunt quod accepit lignum Et illud
affixit cruci Et tabula ex transverso
posuit Sed quare fuit scriptus titulus Et ille
fuit scriptus quattuor de causis Primo propter causam
ut predicetur causa mortis eius Et sic
fuit consuetudo romanorum quod super crucifixos po
nebat scripturam que dabat intelligere cau
sam quare essent crucifixi Et propter fecit pi
latus [illegible] dicitur in mattheo Et ponitur
causa mortis super eum Secundo fuit titulus
scriptus propter differentiam ab aliis ut habetur [illegible]
distinctio ab aliis latronibus cum eo positis
[illegible] ut [illegible] [illegible] nosceretur Tertio propter [illegible]
decoris [illegible] fecit pilatus [illegible] tamen
mortis Et in eorum [illegible] ut quasi [illegible]
[illegible] legerent regem eorum esse crucifixum
quia contra voluntatem suam ipse eum crucifixit
[illegible] Quarto [illegible] divina ordinatione fuit
[illegible] propter passionis eius magna memoria
quia a nobis [illegible] debet obtineri Nota quod
titulo scripto [illegible] quattuor [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] debuit [illegible] primo quod fuit
[illegible] utili et [illegible] [illegible]
isto verbo [illegible] quia [illegible] dicit quod

infixerunt p iudeos saluado honeste atque
pendenti ut apud lucam Secundo q fuit i
nocens dicitur nazarenus id est floridus s
om macula culpe q peccatum non fecit sicut
dicit petrus Tertio dicitur nobilitate q vero
non quidem Quarto vero tertio et dig comminatio
Quinto dicitur cum de affinitate dicitur iudeos
eo q de illorum prosapia dicit capitulum dicitur dicitur
hoc volebat iudei titulum delere propter
vili aut renuit pro mitte propria pom
tituli complanare qui fuit scriptum in carta
illa ihesus nazarenus rex iudeorum legitur enim
de virtute illius tituli q ut credo erat
nudo et scio apparuit ut puer et
timauit ille q debet sic facere et vindicare
illi nobis scilicet ihesus nazarenus rex iudeorum omnium
sed et omni iudice dicitur sicut mittere male nu
te posset modo vero hoc titulo agme
daba et dignitas sua ostenditur ... Secunda
dicitur enim primo a nomine q ihesus Tertio a
regione q nazarenus de civitate scilicet nazareth
Quarto q in scriptura Secundo Tertio a dignitate q
rex iudeorum Dicis primo q ihesus a nomine
... salvator mattheus et
vocabis nomen eius ihesum q salvabit populum a peccatis
eorum dicitur ecclesia ... exemplar

d' h° ad hebreos scdo dupp dispiciebat
in autorē fidei q̄ ꝓposito sibi gaudio se
spreuit et sustinuit sibi crucem. Est secā
nos vita de q° d' iohis h° e vita eterna
ut cognoscant te esse solum deum verum. De
scdo qd tangit' id est cum dicit ihesus nazarenus
dicit' q' ihus fuit nazareth conceptus et
et in bethlehem natus in ierusalem autem
crucifixus. De tercio q° commendat' x⁹ p
d'p^t ieremias dicens suscitabo dauid
germen iustum et regnabit in domo
iacob in eternum. Vel pt mistica tituli
applicacoe ad hunc commendat' ihs x⁹ sz
ihus na[...] describit' ut contemplatiuus
d' predicabit q' ihus. Et ideo d' apocalipsis
dicit veni dñe. Et iterum saluatorem exspe-
ctamus dñm nrm ihm xpm. Et hoc de-
predicabit semp bene bene. Ipse est mel in ore
melos in aure iubilus in corde. Secundo
describit' ut mirabilis q' nazarenus qd inter-
pretat' floridus quia nos tanta (?) virtutibus
radicibus et floribus fuit. Tercio describit' ut
ut'usque venerabilis q' rex iudeorum. Et
ideo d'r applicat ad hebreos in medulla
et in ipsis grecos et latinos. Tunc scdm titulum
lectio multi ex ipsis legerunt. Et sumitur

i titulo scripto. Secunda in prima ponit titu-
li lectionem. In secunda lectionis ostensionem. An-
tra multi ex tituli comparatione sed dicit
scriptionis primus dicit quod hunc titulum multi
legerunt quia prope civitatem erat. Quoniam ergo
civitate hierusalem non multum distabat. Ideo vici-
nitas loci causa fuit quod multi legerunt. Conse-
quenter ponit multi ex tituli comparatione sed scriptum
erat hebrayce grece et latine. Et
non est intelligendum quod unum vocabulum fuisset
grecum aliud ebraicum et aliud latinum. Sed fuit
idem titulus scriptus expressus scilicet in lingwa greca
hebrayca et latina. Racio quia multi fuerunt
diversi greci hebrayci et latini. Et ideo fuit
scriptum illis tribus linguis ut quilibet eorum legere
posset in verecundiam iudeorum quod rex eorum
fuit crucifixus. Sed dicit quare in istis tribus linguis
scriptum erat et non in pluribus vel paucioribus causa
ratio est quia ille lingwe fuerunt magis famose
et principales. Et primo lingwa
hebraica propter cultum dei in lege data
ebrayca propter cultum in lege. Et ultimo dicit in
lingwa greca propter specialem rationem et ulterius dicit in
greca propter sapientes. In lingwa latina
propter romanos multis gentibus imperantes. Sed
alia ratio ideo fuit scriptum expresse propter utrum
quod debebat se extendere ad tres partes

ad potentes et sapientes diuites et pau-
peres quia cognoscerent Dicunt quidam quod ad
potentes scilicet romanos qui tunc imperabant
romanis et ideo scripta fuit latina lingua quia
Sed ideo scripta fuit lingwa greca quia in gre-
cia sapientes vigebant Item ad pauperes et di-
uites quia cognoscerent ideo fuit scripta hebraica
quia iudei cognoscerent dominum ipsum Nota quod illi
tres dictiones characteribus ut nazarenus sit deus
greca non inueniuntur Sed secundum Ieronimum dicunt doc-
tores quod ultime due dictiones scilicet rex iudeorum
in hebraicis scripte fuerunt litteris grecis et
hebraicis characteribus et latinis Nota quod beda
dicit quod triplex est titulus scilicet mediocris, pre-
torialis et triumphalis Titulus mediocris est qui
scribitur super sepulcrum mortuorum vel epitha-
phia et hoc in mediocri conditione Titulus
autem pretorialis est qui scribitur in portis ciuitatum
et domibus regum et virorum notabilium Et
hoc de eorum laude Sed triumphalis est qui scribi-
tur in memoria et laude sollempnitatis triumphi
habiti de hoste Et quia rex de cruce sollempne
triumphum de omnibus inimicis suis obtinuit
ideo Christus triumphalem titulum super crucem suam
habuit Et ille titulus fuit mediocris quia in
mediocria morte sua eum fecit Et eciam fuit
pretorialis scilicet conformis quia fuit nobilis scilicet dei
filius qui pendebat in cruce propter ea scri-

titulus a iudeis titulo contento. Unde videri-
videtur quod titulus fuit scriptus in contradictio-
nem quod volebant eum immutare dicentes pila-
to noli scribere sed quia ipse dixit. Secundo quia dixit
se esse regem iudeorum et tunc non fuit quod se-
[illegible] ideo quod [illegible] usurpavit regnum quod hoc
habebat quod convicta causa esset dampnatus
quia usurpabat sibi quod esset rex. Et ideo
sicut auferebat sibi vitam sic etiam voluerunt
sibi auferre famam. Quod pilatus ergo dixit
quod scripsi [illegible] illius [illegible] Et per
quod tituli a pilato confirmacio. Unde dixit
quod scripsi scripsi. Et [illegible] eum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] noluit [illegible]
dicit quod [illegible] modis [illegible] magis
[illegible] fuit ad salvatorem [illegible] quadam quia
sicut lignum fuit [illegible] [illegible] sic eum
lignum debet [illegible] [illegible] tollendi [illegible]. Alia
racio quia dicit augustinus quod [illegible] modis fuit
[illegible] multiplicit in veteri lege sive
testamento. Unde dicit quod [illegible] totum [illegible] quadam
fuit in [illegible] [illegible] salvatio [illegible] mori
[illegible] in ligno [illegible] totum [illegible] quadam
salvatio a dampnacione eterna. Secundo [illegible]
[illegible] [illegible] volentibus [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] obstaculum fuit remotum sicut [illegible]

lignum crucis sed precium z amotum Aug' ep
de penis mūs satisfecit Tercia figura fuit
q̄ lignum ab helizeo dāq̄ missū ptū
quod aquas dulces fecit sic xps totā a-
maritudinē q̄ ira dāpnacōis deijcit ī
dulcedinē celestis vite mutavit Quarta fi
gura fuit qd ligna sustentabat manꝰ moy
si z ut ipse videret amalech sic lignum
crucis sustentabat xpm ut videret omēs potē
ter Dicta li. dubitat quare xps voluit pati
ī alto Rn̄ dicit ut aerē mundaret q̄ sed fu
nere pro cūcta terra mundavit Itm̄ vo
luit pati ī alto ut ab oībꝰ possit videri
ī signū quod pro oībꝰ pateret Itm̄ Bn̄ respōs
... ut cuilibet videret alta
cruce appendit ut clamaret alta
voce clamavit ut nullus excusaret Itm̄ gra
vi modo lacrimas addidit ut homo compateret Nō
sunt frēs qq̄ autoritatibꝰ sacrorum doctorum dicit
que filius dei dupliciter considerat Uno modo p̄
ut est sine hoc quod consistit ī duplici natura
divina z humana Et ut sic dei filius
sed non passus n. mortuus est eadē ratione Alio
modo consideratur dei filius non pcise sed ut consistit
divina z humana ne Et ut sic dicit dei fi
lius passus Cū tamē hoc ē sane intelli.
q̄ filius dei nam humanā passus est
non p̄ divinā cū corpore ē tali

una a(n)i(m)a et due nature disp(er)te d(icun)t(ur) se
q(ui)a q(ui)libet p(ro) statu p(ro)p(ri)as haberet. Et p(ro)p(ter) h(oc)
su(m)ptu(m) signavit celu(m) et t(er)ra(m). Dicit q(ui)a re
sp(ic)i(en)s p(er)sona(m) q(u)e tu(n)c passus fuit filius
dei cu(m) passus et h(oc) q(ue) ... na(m) quatuor
Hec milites crucifixerunt eu(m) h(oc) e(st) quarta
p(ar)s ubi tangit(ur) militu(m) cupiditas q(ue) patuit
p(er) hoc q(uia) diviserunt sibi vestimenta sua
Unde s(er)mo b(ea)ti aug(ustini) hic patet ignominia eo(rum)
eo q(uo)d ip(su)m invidi et cupidi crucifixerunt. Secundo
patet crucifigentium avaritia eo q(uo)d diviserunt
i(n) q(ua)tuor partes vestimenta sua. Et hoc ~~...~~ tres
patet p(er) b(ea)tum aug(ustinum) q(uia) milites crucifigentes
x. i fuerunt q(ua)tuor q(uia) cu(i)libet militi cessit una
p(ar)s de vestimentis eius. Et p(ro)p(ter) illas partes sup(er)
ca(n)tat ad h(oc) una p(ar)s q(ue) fuit tunica i(n)consuti-
lis q(uam) no(n) diviserunt. Sed sortem sup(er) ea(m)
miserunt q(ui)s ipsa(m) tolleret. Unde illud q(uo)d
dicit(ur) de hoc e(st) intelligendu(m). Quod dic(itu)r
milites crucifixerunt eu(m) diviserunt vesti-
menta sua i(n) q(ua)tuor partes unicuiq(ue) partem
eo ill(o) vestimenta diviserunt q(ui)libet habuit
p(ar)te(m) et tunica(m). Glo(sa) sed s(upe)r ... supplicat ...
Sed no(n) s(u)pplicat ea(m) diviserunt q(uia) ipsa no(n)
fuit (con)suta. Et ideo ea(m) remanere integ(ra)m

264

· miserunt sortem tunc ecce eis ipsam tradidit
Et addit hec Glosa quod milites quod
hoc fecerunt ut scriptura compleretur quamvis non
intenderunt que dicit Diviserunt sibi vesti-
menta mea prelibata quod extollet Ergo quare vide-
tur quod super eam vestimenta sortem miserunt
Augustinus dicit solucio hec quod computatis tu-
nica inconsutile cum aliis vestimentis tunc
dicitur quod super ea miserunt sortem non quod super
eam ... hoc solum dicitur scilicet tunicam
inconsutilem super quam miserunt sortem Et quia
tunica vero super eam miserunt sortem nomi-
natur que si non valuisset si divisa fuisset
scilicet Et sic fuisset rupta Crisostomus dicit quod quia
hoc videtur quod reges habent vestimenta ut e-
giptii quod militibus cessit vestimenta ut egipti
et propter super tunicam inconsutilem miserunt
sortem Et hoc non tenetur Et per hoc dispo-
nit quod milites libenter rapiunt quod semper habent sunt
Et hoc sibi concordant Iohannes baptista cum dicit
milites sint contenti solariis suis Secundo et
inspexerunt ad desponsandum quod esse habent que
cuius etiam spiriti fuit Et circa hec curatur
de laude tenetur instituere nota quod dicit
spartita sunt vestimenta mea hoc intelligitur

d' primis respondet de quibus continuatur inter
una parte. dicitur Et super vestem meam
miserunt sortem hoc dicitur de tunica que
contexta non est dicit quod tunica inconsutilis
e du' vestis super alia quoniam secundum nos se-
riem pallia duplicata Sed hoc non videtur
vestem que tunica sit potuerat dividi Item si
erat divisisset Unde dicit Augustinus tunica in-
consutilis id est non fuit facta cum arte secundum in tunicis
inter plica cum plica consuitur Sed fuit facta
opere reticulato ut videtur secundum plicam Item
beata virgo Maria fecit sibi talem tunicam que
cum ipso crevit Et desuper contexta per totum
Alii dicunt quod in superiori fuit contexta scilicet
secundum pectus sed deorsum Sed illud non videtur valere
quia [illegible] induerunt vestem in Iohanne baptista ergo
vestes ornatas et superbas fecisse non videtur
Unde exponunt doctores desuper contexta id est
a parte superiori ~~sum~~ ita collum formatum uno
filo ut non [illegible] de facili secundum aliquos
[illegible] in pellicijs qua adhuc in superiori
parte formatur ne de facili rumpatur Unde textus
dicit [illegible] fuit quibusdam vestibus de tunica secundum
pauperes ad modum vestis opere reticulato gravatis
~~sum~~ factis quibus utebantur ~~pau~~ pauperes 1

blasfemia i tali visione Sequitur v[er]s[us] ka
vel tradidit aut blasfemabat eum hic
tangitur quod preterea crucem illusio vm
ipsi blasfemabat eum dicentes vath
qui destruis templum et vath e[st] interiectio
exprobratiua Sed principes aut[em] hic
tangitur scelus suo tempore a principibus sacerdotum
hic sunt illusi et patet in textu Dicitur
qui rex non descendat de cruce ut vi-
deant et c[etera] ad textum quasi descendisset de
cruce potuerant credidisse ipsi qui astabat
Sed alii non quia non vidissent Sed quia ve-
neat pro salute omnium ergo descendere no-
luit ut de sua morte omnes predestinati
crederent et plurarit descendere noluit
quia mortis sua fuit diffinita fuit a patre secundum
glo[sam] Et si descendisset de cruce virtute pro-
pria non descendisset Secunda ad probandum
astutia Vna secundum glo[sam] hic dyabolus in corda
corda immisit ut virtute eius suas virtutes
fracta vidit ideo hoc procurauit ut de cruce
descendat Secunda noluit descendere de cruce
ad ostendendum maiorem potentiam Vna secundum glo[sam]
magis fecit surgens de sepulcro quam quod des-
cendisset de cruce Vna hic plus fortior la-
borauit meus creator vincendo quam cred-

do necz cum ulla fabrica mundi tum fati
gacionis assumpsit quia ipse dixit et facta
sunt mandavit et creata sunt nonne modicum
fecit lazarum suscitando Item postquam resurgendo
et tamen non crediderunt ideo christum dixerunt
Notandum quod glossa super abacuk dicit quod
dyabolus cornua in brachiis crucis temptavit
an in cruce aliquid quod suum esset posset reperire
et cum nichil invenit provocavit mortem christi
sibi fore nocivam ideo noluerunt eius mortem
impedire Item procuravit mortem quia dixerunt si
filius dei es descende de cruce Item si in
morte et affuit dyabolus quod tunc in morte
nostra timere debemus dyabolum preterea est dyabolus
descendere noluit quia non est proprium opus in
cepto in perfectum relinquere igitur dyabolus opus in cepto
dimittere noluit ne nos in temptationibus premeret
dimittamus Item cum legitur de quodam novicio quod
parentes cum multe pie vellent ipsum ab ordine
retrahere dixit si dominus christus mecum fuerit non descendit
de cruce nec ego dimittam crucem penitencie
Christus tamen quod est contra illos qui statim post pascha
ad peccata redeunt descendentes primam fidem
Item christus ergo non descendit quia multi mirare-
batur in ergo quod dixerunt quia vellent credere
quia non omnes fuit ipsum descendere quia ipsum
resurgere a mortuis nec tamen christo hoc ei

redederunt Hec in luca Unus autem ex
hiis qui pendebat cum eo Sed matheus
dicit quod latrones qui cum eo crucifixi
erant improperabant ei Augustinus videtur quod
contrarium in hoc dicto Sed solvit dicens quod
matheus posuit numerum plurale pro singulari Sed
beda ambrosius et augustinus dicunt quod primo deride-
bat eum ambo Sed post hoc ille a dextris
percepit Et hoc videns statim conversus
... alter dixit neque tu times deum nos
quidem digne ad [illegible] digna factis
[illegible] malefactis incipit hic enim [illegible]
de confessoribus [illegible] peccatum confessus est et peccatorem
confitetur hic vero nichil male fecit Et
[illegible] dicit distinctive pure [illegible] quia
non est distinctio inter [illegible] ad ro-
manos [illegible] [illegible] uterque ad [illegible]
Et subdit memento mei domine dum veneris
[illegible] latro dixit memento et [illegible] dixit
meum hoc est [illegible] ad gaudium et non
quo ad locum paradysi [illegible] aliqui
[illegible] solum [illegible] [illegible] hic [illegible]
[illegible] ad celum [illegible] ille [illegible]
ferat [illegible] testimonio dignum [illegible]
[illegible] dedit ei [illegible] in [illegible] Et [illegible]
in confessor et veniam impetravit dans

nobis cum fiducie Vnde q3 saluari potest
dummodo habz veram contricionem et confessionem
Vnde beda dicit Videlicet latro crucifixus et
condempnatus fuit ad mortem Et ad hunc con-
fitendam cum esse dixit O bone latro si est rex
vbi 3 dominus suus ubi sunt milites vbi ca
q ad dominum spectat magna gloria in hac
tali re eminet nullum membrum a suppliciis
habet liberum offert cor corde credit et ore
confitetur Vnde ad romanos decimo corde cre-
ditur ad iusticiam Ore aut confessio fit ad
salutem Vnde glosa dicit latro qui fidem
habuit et tyrannus credidit qui fecit mori-
ente surgit spem habuit qui additum vite
postulauit Et caritate firmiter tenuit quia
contra latronem de i fidelitate redarguit sua
iniquitate Nota hic ubi dixit Amen dico 2m verbum
tibi hodie mecum eris in paradiso Vult esse
cum xpo in vita eterna ubi xpus ibi regnum
z celum Et sic plus donauit quam ipse pos-
tulauit Nam dicitur hoc hodie mecum eris Et
illa verba hereticos confundit dicentes quod
post hanc vitam non esse alia ponenda Et
isti fundantur se super dictum salomonis ubi
dicit quod vnus est interitus hominum z iumentorum
nam aut fides habet post mortem vitam
eternam et post hanc vitam imperpetuum Nota

per paradisum doctores non ~~aliud~~ e aliud
intelligunt nisi claram visionem dei Unde
damascenus super textu sentenciarum dicit quod paradysus
nichil aliud est nisi respectu celi et clara
visio dei non tamen sic quod celum habeat hostium
materiale Sed postquam aperta celum est deum
clare viderent et non sunt congruentes sed oculi
tantum Et tunc apparuit celum per crucem et pas-
sionem suam videlicet per clavem secundum doctores quod
ille anime beate potuerint habere claram
dei visionem nisi mediante adventu passionis
et anime que quamvis ~~apte~~ apte fuerint ad tale
visionem prout in se secundum dispositionem quamvis
enim lignum sit bene dispositum et siccum sic-
ut ad recipiendum ignem tamen ex se non ac-
quirit ignem nisi mediante alio igne qui ex-
sic est similiter Et habet in ducendo ignem in lig-
num sic fuit de animabus beatorum quamvis apte fuerint
ad eternam felicitatem non tamen potuerunt eam
per se habere ideo oportebat cristum venire qui
met fuit et est felicitas ut redderet et
duceret eos ad paradisum id est ad claram
visionem dei Et illa tunc habuit anima latro-
nis et anime beate que precesserunt cum christo tempore pas-
sionis Unde dicitur est in paradyso Et anima
christi per se in hac vita habuit claram visi-

one di id est paradisus Ergo ubi realiter fuit
anima Christi ibi fuit et anima latronis Secundum
doctores anima Christi quam cito iuit de corpore
fuit in limbo igitur et ibi etiam fuit
anima latronis et sic paradisum habuit Vel
fuit quia ubique ille videt deum ibi deus
fuit et quia ubique esset realiter potentialiter
vel virtualiter Et sic deitas fuit cum toto
Christi in sepulchro et cum anima Christi et aliorum in
inferno Vel in [illegible] in purgatorio s. ascendit in
celum tunc ille est Si ad infernum tunc addes
Secundum hoc etiam dicitur habere aliud et aliud locum
Secundum apparentiam et [illegible] licet non Secundum esse
ita ergo videtur apparere in celo sub enig-
mate [illegible] notandum non fuit in paradi-
so terrestri cum animabus beatis quia Secundum animam
fuit in limbo inferni quia cito iuit de corpore
[illegible] prima [illegible] voluit [illegible]
[illegible] et ostendere eis [illegible] omnibus clarit[illegible]
satisfecit Et sic etiam solacium dedit eis
Et ibidem [illegible] fuit anima latronis et corpus
eius in sepulchro [illegible] thomas dicit quod sicut
ostendebat potestatem in terra ita etiam in inferno
ubi ostendebat potestatem suae [illegible]
et fecit secundum [illegible] quod [illegible] [illegible]

.recipit ad vitam eternam et adhuc non
prelibatis quam non crediderit vere sed fe
cit testamentum in cruce Dum
quere eos volunt descendere ad in pernum
cum ista cum hec scripsisset ibi venit Dumta
dicit quod dicitur de fuit esspecialiter et in pino
hoc non est ita intelligendum vere pend
alie dicere Sed cuius virtus potius et cuius re
medium operabatur ibi vere post sol opat
comote ubi hic non essentialiter Vnde
de cruce Dimitta et latrone dicit quod
agere omnipotens eius clauem redimere et
paradisum tam facilet pollicere et per che
rubin custodiente paradisum induxit latro
ad eam quod ipse igneus Item ithereme et mors
quo ipsum tenet ingredienti potestate
gressit Imperator quod eius celibus habe
ti potestatem in venerosum putatur sed appe
na vilissima sententia sive pu actus am
na.
piat depo aut non in iniuria fuit Ita
cum eum produxit non concedet ratta
tibus latinis pedibus paradisum Sed ho
nore tenans paradisum honore eum
lon et the dimitte per mede tem quod
dimiy quod et latinum dicitur redidit padi

sed [illegible] eciam cum supplicacionibus et solli-
citacionibus ad regnum celorum perduxit non
in celorum regnum intrare firmavit. [E]t magis
honoribus magnis honoravit et applicavit
licet enim eius passione sua anima appro-
pinquaret celorum non tamen [illegible] intrat
Et ergo ubicumque eius erat ibi tota beate
erat dominum clare videntes. Quia enim anima in
morte a corpore separata usque ad resur-
rectionem gloria et honore in limbo [illegible] fuit
erat et aliter maneret tamen tota beate clari-
tate divinam fruens clare divinitatis gloriam
videbat. Secundo dicitur esse dicit: Si deus
electis regnum celorum promisit et latroni
in paradiso perduxit quod ei premia reddidit
Solvit et dicit quod per paradisum [illegible]
usitato nomine intellexit regnum celorum
unde dixit hodie mecum eris in paradyso
id est in fruicione essencie divine. Unde ad
[illegible] tu intellexisti et quod [illegible] in [illegible]
[illegible] pater dimitte illis. Cardo[illegible] erat ideo orat
non solum pro amicis sed eciam pro inimicis
erat quia multi conversi huius oracionis
postea fuerunt quasi [illegible] in iohanne

Stabat autem iuxta crucem ihesu mater eius
et soror matris eius qui beatus iohannes fuit
hoc tangitur quia separat ad mariam matrem
eius Unde in matheo dicitur maria iacobi
et ioseph Sed in iohanne dicitur maria cleophe
ideo videtur quod diversi fuerunt in hoc dico quod
matheus et marcus nominant eandem mariam
a filiis eius scilicet iacobi et iohannis Sed iohannes
nominat eam a patre eius cleopha igitur
utrique bene dixerunt Cum dicitur ihesus vidisset ma-
trem matrem eius iuxta crucem stantem et
beatum iohannem fuit sollicitus ne [illegible] dixit
Mulier ecce filius tuus quasi diceret ego fui
usque nunc filius tuus et ob servicio Sed modo
tibi deputo iohannem ut ille sit tibi cus-
todis et minister Deinde dixit ad discipulum
scilicet iohannem ecce mater tua quasi diceret
deputo tibi eam ut sis ei in ministrum et
custodem non quod fecit eum filium matris Sed
deputavit eum in ministrum Sed videtur contra-
ria in textu [illegible] ... naturalis poterat quod
mulier mulieres stabant Sed quia post iohannes
iuxta crucem stabat mater ihesu Sed dico quod
in principio crucifixionis quando iste mulieres
et alie duo stabant longe Sed postea

potrat eis loq(ui) Et isto grato videlicet
q(uod) comendavit matrem suam iohi et cum ap-
paruerit filius et mat(er) co(n)sumata q(uod) tunc
fuit sicut turbe multe venerunt ideo tunc vero
preterit Et ideo alii doctores dicit q(uod) multe
mulieres a longe stantes hec scilicet fuit per reg-
meditacionem mat(ri)s gl(ori)o(s)e q(uod) sicut fuit ita primum
transfixio Secundo quia vos tu matrem suam
sua doloris est et in videt ea in tanta dolo-
rem ita apposuit ad eam loquitur Et dicit mu-
lier [illegible] Item q(uod) si dixisset mater ipsa hoc au-
dies ex hoc nomine et amor teneret si pos-
sibile fuisset magis gladio passionis fuisset
fuisset quia gladio materiali perforata Item
ideo dicit si dixisset ad eam mater pie quia
amantata et dolore plena fuisset q(uod) si possi-
bile fuisset pre dolore mortua fuisset ut ipse qui
verus fuit non augeret dolorem eius appellavit
ea nomine mulieris Item quod in die passionis
[illegible] tristicia quam ante fuerint q(uod) [illegible] dei angelis
[illegible] amicitiam fuit et tunc dum fuit ei dulce
gracia plena Item ipsa non poterat nunc dicere
non plena gracia sed acerbissimo dolore plena
Item Secundo dicit q(uod) ille versus et illa verba ipsa
[illegible] ad matrem sunt ita amabilia q(uod) hoc ea

tūc tāpe possū ad pnūciacōez dnicoz
Et dicit stabat p̄mo visio vīta sola
stabat & ego in fide q̄r oēs alij fugi-
erūt & i fide trepidauerūt Et mō ca
q̄r nō potuit ei porrigere man9 Et i tlia t
caput dicēs miser Et dixit miser &
nō mīr ut i cōtracū amorē nō habeā
Vel p illo vō dicat/ tūc Et ei vox nō dixit
oē mir potuit sibi dicad mr̄e Et q̄uis
nō expssit va ore sibi mr̄e exp̄me
potuit/ Vn̄ dixit mir̄ q̄si diceret vide
filiū tuū q̄ ab angelo ēr mūciatū ēēt
spūte obūbratū cōcepisti vide lacunatū
cōsessū & cruciatū cū te miserabiliter
pedē Audi ergo filia & vide faciē eius
q̄ē angeli despicant q̄ aspiciēt sputis maculatā
vide caput a principibus & ptātibus coro-
na pforatū vide i eo i lib(er) me p̄ pua
modicitate Et sedit cū cīrcit ad hac voce
nō cd tū vide et potuit respōdē ma-
tra O fili dilc̄e O singlare gaudiū v
cem oē meū solamē fac ut moriar
tecū Et sedit o clit ps loudē mēēcu
eius ac dolor gladius ptrāsiuit qz
filius suus oclos & pedes ad ea girēb dixit

est filius tuus Item sumitur v aliis mutatio
dextere [illegible] duo filius [illegible] missio dicitur [illegible] creatoris
peccator ex filio dei filius zebedei secundum illud
Ioh. Et illa tue [illegible] commendat
matrem suam beato Iohanni Quarto quia pre omnibus ille
quam alii discipuli quia beatus Iohannes erat virgo fuit
et ideo commisit sua dignitate sue
virginali castitate ut virgo virginem commendaret
et ut custodiret eam Recepit enim Christus ista hora
suscepit eam discipulus in sua. In greco habetur
in officia et ministeria quibus erat obsequiis
secundum in [illegible] fuit alia littera habet in sua id est custodiam
id est in suis [illegible] matrem quia fuit [illegible]
discipulus astantem passioni [illegible] 2. in tercium
[illegible] eum habuerunt passionem eius fidem sed
non compassionem ut [illegible] ministri [illegible]
et passionis eius [illegible] Alii autem
habuerunt compassionem sed non fidem ut discipuli [illegible]
[illegible] et dolentes Item [illegible] domini et
lamentabantur ut dicitur luce xxiii filie iherusalem
nolite flere Talis fuit maria magdalena que
etiam non credidit eum resurrexisse Quinti
habuerunt nec fidem nec compassionem ut iudei
et milites qui insultantes clamabant blasphe-
mantes ut dicitur mathei vicesimo septimo

et mouentes capita sua dicentes vath qui destruis templum
Alij habuerunt fidem et compassionem ut latro qui
dixit luce xxiij memento mei domine cum
Et centurio qui dixit vere filius dei erat iste
mathei xxvij illorum tamen fides et compassio im-
perfecta fuit fidei et compassionis quam virgo habuit
vera quia ipsa vere cognouit veritatem incar-
nationis et passionis Et habuit etiam in mo-
te summum gaudium ex dilectione et perpassionis
Christum Et habuit summum dolorem ut dicit da-
mascenus dolores quos in partu effugit in
morte filij pertulit Ideo passio sua fuit
amarissima unde non est hec ex gaudium
que non redundabat in corpus eius sicut
in alijs martiribus quorum passio dulcorata fuit
Unde bernardus magis quam sanctificauerit celos in cruce
sue compassionis et clauus compassionis corporis
verbaque perforauit lancea latus quid
plus non sustinuit in eo nisi lingua ut
cum paradisi conspexit et misericordiam geme-
re parabilis Et dixit septem verba quorum primum fuit
ad patrem dicens deus meus ut quid dereliquisti
me Secundum fuit matrie caritatis Secundum dixit
pater ignosce eis quia nesciunt quid faciunt
Tertium verbum dixit perfecta obediencia quia
dixit pater in manus tuas commendo spiritum

meus pius cuius conditi debet esse ad
instar plati secundum illud quod habetur in cant
tulerit q° vel Quartum verbum fuit ad matrem
cum dixit mulier ecce filius tuus ubi dicit glossa
O hoc aliud dulcissimum matri quia tota dul-
cedo te lactavit sic diligenter te nutrivit
tam in dulcedine alloqui ei dicens mulier Et
ipse reddit tam dictus tue nec fuit tam
dulcis loquendi nec mater non compunctio
Credo quod dolentis loquitur sensisse cor videntis
compassionis Quintum verbum fuit pro me gau-
dio quod dixit ad latronem hodie mecum
eris in paradiso Sextum verbum fuit torquens ele-
mentum cum dixit sitio id est videre te
fructus operantis Sit te operandum magis exo-
ptare quam meam salutem per [illegible] Sed
cum per gratiam suam cottidie convertit Septimum
verbum fuit cum dixit consummatum est quod est tanquam
perfectum quod dixit totum sum per hoc quod
est factus bonus medicus pro infirmis Ita bonus
medicus plenus dictam tradit Credo [illegible]
[illegible] pronunciat Item sunt minutorum [illegible]
dat potatorem sic est [illegible] pro nobis ieiu-
navit Quatuor sanguinem emisit Item
cum minuit quia per totum corpus suum sparsit

[illegible] effudit et bibit pro nobis amaris-
simam mortem et passionem. Sequitur: A sexta
autem hora tenebre facte sunt super illa terra
ponitur in mathei xxvii capitulo. Hic docuit doctor
Circumstancie — hic docet quod morte christi et eius consideracione
Et primo tangitur dignitatis et pro miracula
ostensio. Unde in morte christi sunt hora sexta
affixus cruci ut multis signis ostenderet
se esse filium dei creatorem. Sunt divinitus
quia tenebre facte sunt. Unde hic aliqui di-
cunt quod tenebre facte sunt solum in iudea
Sed hoc non videtur sanum unde quia creati in
egipto fuerunt tenebre ut [illegible] attestatur
dyonisius quod in egipto fuit. Unde dicitur eos
luna in tenebris facte sunt super universam
terram. Nam tenebre facte sunt [illegible] cadunt ideo
ut omnis creatura deo compatitur. Secundo ut
periret pro suo plus amicicie. Tercio ne
eius mundi ab hominibus videret. Quarto sicut
fuit eclipsis in morte christi. Quinto velum templi
erat scissum in medio quod hic [illegible] par-
ietem cessare debuit ubi deus qui fuit
ablatum fuit impedimentum quod nobis prohibuit
Secundo [illegible] secreta. Terra tremuit [illegible]
quod terra [illegible] tremuit et compati

passionis xpi et multa monumenta fuerunt a-
perta in signum quod corda lapidea nisi maiore
sunt flecti ad penitentiam et confessionem aperi-
ri ut possint de sepulcris peccati surgere
ad statum gratie. Item hoc est contra amaritudinem
passionis quod non emollitur ad penitentiam durior
est adamante qui in calido sanguine hirci frangi-
tur. Item sol quasi obscuratus est ibi quia et tene-
bre posite super terram et tales eclipses sunt
miraculosa. Unde Crisostomus dicit quod sol radios suos
retraxit ne impii blasphematores eius lucem
eius fruerentur. Item quia non potuit videre domi-
num suum creatorem in morte ideo radios su-
os retraxit. Sed illud dicitur non videre velle
quia sol non est corpus animatum ita quod in metaphora
voluntate possit radios retrahere et dare. Item
tales eclipses non fiunt solis per terram per
radiorum retractionem. Unde fuit facta per
lune interpositionem inter solem et terram. Unde
dicit Dyonisius in epistola quadam ad po-
licarpum martirem quod talis eclipsis per in-
terpositionem lune inter solem et terram fuit
facta. Item Dyonisius videtur velle quod ista
eadem eclipsis contra naturam facta fuerit
quod ostendit eum esse dei filium secundum quod

tunc luna fuit de opposito et dyametraliter
opponebatur soli et maxime distabat Sed
naturaliter eclipsis nunquam fit nisi in coniunctione
solis et lune et in nouilunio videlicet ergo
tunc fuit eclipsis miraculosa Secundo quia
fit eclipsis naturalis tunc luna veniret ab oc-
cidente obscurando primo partem solis versus oc-
cidentem Sed hic fuit secundum oppositum quia
luna sol veniebat ab oriente obscurando
solem Tercio quia fit eclipsis naturalis tunc pars
que primo obscuratur etiam primo illuminatur Sed
tunc fuit oppositum quia luna veniebat ab
oriente et obscurauit solem usque ad oc-
cidentem et rediit ad orientem et sic
partem occidentalem primus illuminauit Quarto
quia fit eclipsis naturalis tunc luna continue
mouetur et transit citus Sed hic ibi non
fiebat quia ibi luna stabat sub sole tribus
horis naturalibus et vna artificiali et
ergo non fuit eclipsis naturalis Sequitur
et circa horam nonam etc hic tangit modum
et conspiracionem Nota in matheo habetur hely
hely etc non hely id est [illegible] et [illegible] non
dei et tunc vadit post deus meus Sed lama sic

ut q̄d ut (?) ... abatini sit in tm̄ s̄ delexisti
nos q̄ graciat habes hebes ut sufficeret ad du-
plicet q̄ filius dei p̄mo q̄ est filius dei
naturalis s̄cdo q̄ est filius dei p̄ excellencia
gr̄e vñ dicit q̄d delexisti me vo z i(n)tellig(e)
q̄ diuinitas numq̄ fuit separata ab humanitate
vo ab z ... i ... fuit quarta
z nunq̄ separabitur aīa in morte t̄n aīa fuit
separata a carne et in hoc ostenditur q̄ nō
fuit mortuus q̄ diuinitas fuit cū utraq̄ fuit
cum aīa i(n) limbo et cū carne in sepulcro
v̄n ... per intellig ut q̄d delexisti me id est me
... z passionibus conposuisti. ut dicit
aug̃ z glo ... sup̄ ... sed per ut q̄d
delexisti me id est nam humanam passionibus de-
disti z iudaycis ... vñ ... in ~~metatio~~
meditationibus pub ... compressi dulcissime
ihu q̄ morte causa q̄ uaco ... t̄ue
causa ... ... dampnationes tue et
... oratio ... ille clarissime
ihu q̄ ... no fecisti nec i ... e
dolis in ore tuo tu via tu nunq̄
... du vita ... no
... morte ... ... tempus

i matlatu do pro obtulisti [?]
quidam autem circumstantes. dixerunt heliam
vocat iste. Augustinus dicit quod isti fuerunt
romani et illi non intelligebant ebra
yca verba cum dixit hely. Sed ipsi bene
audiverunt nominare heliam igitur dixe-
runt heliam vocat iste. Christus postea
sciens quod omnia consummata essent dixit si-
tio ut impleretur illud psalmiste Et
in siti mea potaverunt me aceto. ideo ad
illius significationem et completionem [?] pedes
in cruce sitivit quia omnia alia prophetia in
ipso fuerunt impleta preter hoc igitur ut
illud etiam impleret dixit Sitio Et illa
sitis fuit naturalis ut aliqui exponunt
quia totus sanguis fuit quasi ab eo ex-
tractus Et per consequens sitivit naturaliter
et ista sitis fuit maxima pena. Tunc
isti milites habuerunt vas cum aceto
spongiam et [?] ysopo et per calamum
porrexerunt sibi Et tunc Christus noluit bi-
bere dans nobis exemplum Si in vicijs amarita
in cordibus nostris non debemus [?]

meo Sed dimittendo statim a nobis est
Et sic dicit consummatum est supple
demencie proprie scilicet per passionis vel
consummatum scilicet opus redemptionis humane
nature nota responsio scilicet regis porro
et multum id est per passionem post omnia ut
alia humilitate qui religabat ipsum
Vel alij exponunt dicunt amaritudinem est id
scilicet quod ipsius amaritudo habet similia
lia vel ipsius dedit medica [illegible]
ita nos [illegible] secundum [illegible]
[illegible] herba [illegible] dat bona verba
Vel ab alio exponitur vocatur amaritudo est
potus [illegible] cum fuit elongatus
a terra quod non potuerit attingere manibus
ad eum est in acceptis idest medicam
gustasset noluit bibere propter amplius Vel
alij exponunt dicunt quod non bibit quod
[illegible] quod non modicum bibit Vel in [illegible]
[illegible] quod non participat quasi dicunt
non da plus bibere nec modicum Vel [illegible]
amicus [illegible] vocat [illegible] est libet ipsum

Et dixit confractum est ac si diceret non
explens faciem nec quoniam reddam sponsum
deo pro te Vt vnica velle deum quod quando
nos debemus orare et breuiter mundo quod
cum oratio confracta esse oratio Et per contra
medium auem vitam deo pro illo
aut clamauit Augustinus quia secunda vice
clamauit mihi non potest Sed licet dicitur
In magna tribulatione dixit sponsum meam primo
dicit augustinus quod [illegible] illud psalmi
[illegible] dixit confractam et usque in finem [illegible]
In magna tribulatione dixit eorum [illegible] non
[illegible] dicit quod [illegible] ibi in [illegible]
[illegible] deus meus respice in me Et dixit
totum usque ibi in magna tribulatione dixit et
Et post totum [illegible] vsque Et dicit
doctores quod [illegible] psalterium Nota
[illegible] clamat voce magna
dicit [illegible] ostendebat quod [illegible]
fuit [illegible] clamare
sunt debiles et clamare non possunt
Cristus autem fuit debilitatus [illegible]
naturaliter clamare non potuit Sed

talis clamor ita validus fuit et
miraculosus quod ostendit eum esse non solum
hominem sed deum et hominem Et ex tali cla-
more et aliis signis centurio fuit gentilis
Dubitatur quare cum alta voce clamavit
Respondetur quod propter multas rationes primo ad
confirmandum humane nature veritatem
Secundo ad ostensionem passionis sue magni-
tudinem Tercio ad ostendendum divinitatis
sue qualitatem quarto [illegible] ut asta-
ntes provocaret ad compassionem Unde dicit
[illegible] christus alta voce ostendit ut
[illegible] Alta voce clamavit
ut nullus excusaretur clamorem emisit
lacrimas ut cuilibet passioni compateretur
[illegible] compatiuntur christo
morienti Sol obscuratus est petre sc-
isse sunt et monumenta aperta sunt So-
lus miser homo non compatitur christo [illegible]
[illegible] passus est [illegible] quod prosperi
in [illegible] et viribus
fuit [illegible] tamen tota fortitudine [illegible]
voluit usque ad [illegible] mori ut [illegible]

ostendit quod passiones violente non
possent sibi extrahere animam de corpore
sed quod voluntarie moriebatur. Et primo
voluntate deliberata continua unde quia ipse
voluit. Unde fortitudo sua incomparata spiritualis
naturalis prohibuerunt violentie et per mori-
batur. Et secundo est inclinato capite emi-
sit spiritum. Unde non quod ipsius hic stat quod
anima in corpore non remaneret quia ipsius et anima
sibi unita erat quamvis distinguebat offi-
cialiter. Et si anima in corpore remansisset
eius non vere mortuus fuisset. Unde tradidit
spiritum et animam patri videlicet quia vere
mortuus fuit. Et quarto patet eius obedientia
quia animam patri commendavit ut sibi quia
eius obediens fuit usque ad mortem. Et
patet in hoc cum postquam enim violenter
passus fuit tamen per divinam potentiam
praeservasset si voluisset sed permisit eos facere
voluntatem eorum. Et quibus omnibus patet
eius maxima libertas. Et ideo dicitur quod tradidit
dedit animam patri inventum ... familiari
corpus mortuum. Et per quem dedit septem
sacramenta unde volebat distribuere ipsius.

sed dona gratuita et copiosa sed
dat per se· affectu per· [illegible] vel [illegible]
peccatoribus Et dicit Bernardus super [illegible] et
[illegible] quod [illegible] in ea non aliud nisi
tuus ingratitudo filius quem obtulisti pro nobis
unicum vellet nobis dare remissionem
[illegible] peccatorum que perdidit [illegible] uno [illegible] hore
nobis reconciliavit deo qui dedit filium Et
quo reconciliamur filius qui est assessor creatoris
undique sed ut valeo etiam ingratum offe- et
re me tibi integre nota quod [illegible]
utilitatibus [illegible] convenit [illegible] quod [illegible] fuit
passus quia ipse moriens [illegible] compas-
sibilior [illegible] fidei [illegible] peccatorum
[illegible] [illegible] [illegible] et
solidum [illegible] [illegible] dilectorum
[illegible] ipse [illegible] [illegible] [illegible]
per [illegible] temptatores ipse enim
[illegible] temptatorem et passione [illegible]
ipse didicit patientibus et temptatis auxi-
liandi [illegible] etiam et petrus [illegible] negandi
permisit ut supra patuit Et nota quod
hic magister matheus dimisit [illegible]

Et pro predictum recepit eciam thema
dicendo O vos omnes qui transitis per viam
etc. Nota duo habent passiones primo
id est quod passio est super omnem aliam
Secundo quod eciam habuit compassionem Et
dicunt doctores quod compassio maior fuit quam
vera passio Et primo habuit compassi-
one in visceribus Secundo id est omnibus id est quam
primit post passionem domini nostri Et primum
patet quia quanto dilectio maior tanto de tanto
compassio maior Sed eius dilectio excel-
lit omnium dilectorum igitur et compassio Secundo
est quia quanto nobilior est subtiliter sensitiva
do de tanto maior est eius resiste-
re quia nobilior substancia alicui
plus nocent quam ignobili Et subti-
li plus quam non subtili Sed corpus fuit sub
subtilior omnibus corporibus humanis
Igitur eius passio omnibus corporibus hu-
manis semper maior fuit Et ideo dicit
bene quod bene videtur dicere O vos omnes
qui transitis per viam attendite si est dolor
sicut Et non loquitur de dolore maximo

ut pedes uestes latera Et quod multum
vtinam fuisset prelata via in quibus
multi pereunt non cogitantes de passione
mea vnde dicit philippus O ihesus vide
quanta passus sum pro te. Vide clauos
in flagellos pedibus et pedibus et manibus
vnde petrus pars quia christus passus
mei vnde aug. dicit sicut ego pars
quod passioni et passione mea non capit
ad cor vnde appostolus ad corinthios vi rursum
crucifigentes filium dei ut igitur de
passione cogitamus passionis Et ut ipsa
passio cogitatio passus Et ut ipsa
in cor nostrum imprimat rogamus beatam
virginem que tantum doloris eius ut nobis graciam
impetret in commendaciones et vos audi
eos hodie cum preterea deum et omnis
poc ad deum pecunia te monstrat
per te spiritum vnde pet per aug. et auctoritate
pietatis in cruce pependit quoddam testa-
mento condidit quedam uniuersaliter latronem
suum iudeis corpus patribus aut cruce et
omnibus fidelibus in suis mandatis vitam
eternam et omnibus malis eternam dampnacionem

Et ultro septem concedaunt spiritui. Et in
expiracione christi facta sunt quedam signa co-
palia que erant in nobis fieri dicunt sequentia. Et
primum signum est quod apparuerunt ... tenebre
facte sunt et terre motus. Et velum templi scis-
sum est. Et lapides per medium scissi sunt. Et mo- monumenta
numenta aperta sunt. Et corpora multorum
sanctorum surrexerunt in ista nocte sed non statim sed
in die pasche cum eo surrexerunt. Et tunc
venit miles centurio. Et dixit vere ille
iste homo erat sed aliqui dicunt vere ille erat
filius dei. Et multi convenerunt ibidem. Et quidam
illorum condolebant. Alii vero non. Alii autem per
mortem gratulabantur sic et corda eorum percus-
serunt. Et quidam dolebant ... quod fama
illius augmentabatur per mortem. Et de illo do-
luerunt. Et plures bonum dolebant ... dicentes
vere ille filius dei erat ... ego confiteor nos
... signa sic ... ... potest
habemus ... quod passio et mors ...
... ... et quod sua mors ... non ...
sic ... ... obscuratus est
et stelle ... splendorem suum ...
2° signum quod deus ... ... gladia
a fide recessissent ... vide ... sol ...

obscuratus a sit q ora medicina contractus
apparent pulcra et splendida ut q sit i corde
tuo obscurata solis q palla peccati desperatis
et spa^a ista q i salute aie tue tempore
i pericle ut aug^o medicina recedat a me medicus
tua a cogitatoe mea q^e i multis valz nō ad
desperacōy medicy q̄ s̄nd sol ... ista medico
... ... s̄t eccā ora medicina et ...
na ... ... i te ... ...
... ...
nō possit sustinere medicus ... ...
... ... passione ... et ... ...
illud ... ...
... i te debet ... ...
et tal timor sit a te ... modo ...
... cogitatōi ... ... et illa ...
... ...
... ... in te ... timor et tal ...
... ...
... ...
... ... nō ... ...
medicus ... ... zacharie iij^o ... ...
... ... et ... ...
... ... debet illud ... et ...
... et lacrimas ... ...

mortis quod apud te continuatur et que sepulcra
aperta fuerunt sed tamen mortui surrexerunt
nisi post ad Chorinthios dicit quod Christus fuit
primus qui resurrexit a mortuis. Unde Ieronimus dicit
quod cum Christus moriens fuit tunc monumenta
aperta fuerunt sed [illegible] contra videbatur
[illegible] et sepulchra non tamen adhuc resurrexerunt
sed postquam Christus resurrexit tunc primo
[illegible]. Sed videtur quod Christus non fuit primus
post resurrectionem [illegible] et [illegible] ut
habetur [illegible] suscitaverit mortuos
scilicet etiam post suscitatum Lazarum a filium vi-
due et filiam principis synagoge. Respon-
detur quod Christus primus non resurrexit non tamen
surrexit [illegible] a morte ad vitam [illegible]
Sciendum quod duplex sit aliquis qui redit de
morte ad vitam mortalem. Sed alii qui
fuerunt ante Christum suscitati redierunt ad
vitam mortalem et [illegible] fuerunt iterato mor-
tui ut Lazarus et alii. Sed Christus fuit primus
qui rediit ad vitam immortalem. Sed
[illegible] vita [illegible] apostolus quod Christus fuit primus resur-
gentium. Sed [illegible] resurrexo-
[illegible] dicunt alii quod prius a mortuis surrexit alii
aut dicunt quod non. Sed [illegible] tunc [illegible]

ascenderunt secundum Gregorium dicit quod sicud cum
Christo resurrexerunt sic cum Christo descendentes ascen-
derunt. Secundum Augustinum aliqui quod sine dubio. Secundum Cri-
sostomum dicit ut habetur apparebant hystoriarum
quod veris corporibus quam cum Christo resurrexerunt iterato
mortui sunt in quiete. Secundum Copiam moriturus alios
prius ipsorum corpora sunt noviter sepulta quorum
unde sunt mane scandalizati vel periculose
quod alii iterato sunt mortui. Secundum Gregorium
quod de illis sanctis sit quod resurgente domino
resurrexerunt ut testes essent domini resur-
rexerunt et cetera. Sed quod ante duxerunt quod iterato
mortui sunt sicut Lazarus et ceteri quos dominus
suscitavit. Secundum illorum dictis nullo modo fidem
ad hibenda est, magis alii esse credendum
quod resurrexerunt et iterum mortui sunt quia
si non resurrexissent igitur testes deberet quod
quando resurgere domino cum eo surrexerunt sed
ascendere eo ad celos sed ipsum presentes
ascenderunt non speciales sepultos in terra
dicunt esse aperta ita quod omnia peccata tua
dicunt esse demendata et aperta per confessionem
verbo sit si ita sicut dominus qui tenuit omnia
omnia opera tua et peccata sit preterita vel

cutis nota z macula ut cor vita tua
tua medium pertransiit Et si illo tpe sit
quasi el ad dum p passionis tuis tue oia
bona opera tua q prius fecisti edificat
z resuscitat Et isti sut media q res
gut ad medtc ... sequ[illegible] fuit sequ
q velum templi scissum est Un qn xpus
clamavit tuc velu tpli scissu fuit p
quod ostendi manifestacio secreta via Et
eciam q secretos celestium misteria p
mortem xpi aperta sit Et additus ad ce
lorum gaudia z patefactus Un dicit aug
q xpus clamavit voce magna aptissime
ostendit q cum tunc velum tpli scissum
e ide e secreta aperta sunt | Un lucas dicit
velum tpli scissum z lucas hoc dicit ante cla
morem xpi dicit tn hoc p anticipacionem No
q i tplo fuerunt duo vela unum posi
tum ante templum ad distinguendum tplum iterius
z exterius Et eciam fuit aliud ne i speciali
exterius tpli Sed quod velum fuit divisum
sed scitur a scis exterius Alij dicunt q
velum exterius fuerit scissum fuit Alij di
cunt q velum utrumq scissum fuit Sz 10 z
propterea dicunt q utrumq velum fuit scis z

sed a sede usque ad dorsum vel lacertum ad
inveniendum quod omnia spiritualia et legalia essent
destructa et nova lex esset constituta Si
modo ita quod illud est ablatum quod dominus [illegible]
in cede tua sed in vindictam sagittaretur et
primo dicit velum templi scissum est sed
tabernaculi tunc Et petre scisse et rupte sunt
in signum quod corda [illegible] Et nota quod ma-
tris ita dolent et amare flevit propter hoc
adeo sicut quod sanguinee lacrime fluebant de
oculis eius et in multis partibus corporis sanguinis
de eo fluxit in tanta passione In signum
quod sanguineus [illegible] in nostra confessione [illegible]
[illegible] medullis Vade si aliquid habes
sanguinis [illegible] quanto magis sanguineus esse
[illegible] tunica [illegible] cum militibus ex for-
te [illegible] ex parte ille [illegible]
[illegible] ad palatium cadit tunc pilatus ex
[illegible] et ei assurrexit et [illegible] ceperunt
[illegible] aut [illegible] alii faciebant quod
milites [illegible] aut tunica purpurea ro-
manorum imperatorum mittebatur et quia [illegible]
[illegible] illi mos [illegible] assurgit
et [illegible] regem [illegible]
[illegible] militum ut [illegible] militibus
pretorium cadit [illegible] fuit ubi constitutus a pilato

281

ut eum custodiret ne tolleretur de cruce et
In luca eum dicit quod ipse dixit quod hic homo iustus
erat Centurio dicat quod dixit vere filius dei
erat ille Et quod eciam iustus fuit hoc testatur in textu
modum habet exemplis primo a pilato qui lauit
manus suas dicens innocens sum a sanguine
iusti huius Secundo ab vxore pilati di-
cens nichil tibi et iusto huic Item a iuda di-
cens peccaui tradens sanguinem iustum Item
a latrone dicente nos quidem digna factis
recepimus hic autem nichil mali egit Item
a centurione ut dictum est Secundo centurio ha-
buit compassionem sic eciam tu debes habere
cum omnibus fidelibus Sicut in matheo erat
autem multe mulieres ibi Tercio mulieres assa-
dixerunt Et petrus in tercio Et ille mulier
erat memor Et hic memor quare mulieres
non converterunt Sed ut esset memor se-
cundum ver vide tu ne memor sis sed
di[illegible] ne accede ad sacramentum eucha-
ristie sumendus eius et dimittendus
statum quem erat Et Ioseph scribit quod eciam
erat diues parentes iudeorum Et volue-
runt iudei quod sabbatum eorum non deberet in hono-
rari propter corpora mortuorum Et ipse pensaui
eos crucifixos fuit iudei accessit pi-
latum et petebat eum ut crucem corpus

frangerent. Et hoc fecerunt Iudei ea propter
quia in lege scriptum erat secundum deuteronomii capitulo
xxi quod mortuos non deberent per diem manere
in patibulo. Iudei autem hoc fecerunt contra sta-
tutum ut eo citius morerentur. Secunda causa
fuit parasceue id est preparacionis in qua vespera
incipiebat sabbatum ut sollempne festum sabbati
et eciam quia erat festum in quo octaua pas-
che quod erat tunc separabat Iudeis tunc ipsi sol-
lempnitates illas [illegible] indecens videba-
tur corpora in cruce mortuorum ibi remanerent
Et ipsi hoc fecerunt contra [illegible] ut
Et quia eo citius expedirent tunc vene-
runt eo citius expedierunt tunc vene-
runt milites frangere crura. Et frange-
runt militem [illegible] et fuit [illegible] quod unus milites frangebat
et fuit [illegible] quod unus milites frangebat
crura unius latronis. Et alius alterius. Et tunc
alio venerunt ad ihesum volentes frangere
crura. Et ihesum venerunt mortuum. Et ideo
crura eius non fregerunt tunc ut dicit
autem in [illegible] [illegible] unus militum
fuit habens oculos caligatos et ac [illegible]
ita quod non videbat et [illegible] mortuum. Et
accipiens lanceam in latere suo. Et
tunc exiuit sanguis et aqua in magna [illegible]
de corpore de quo prima [illegible] [illegible]
redempti est aus [illegible] [illegible]

sanguine de quo dicit ezechiel xxxvi°
Effundam super vos aquam mundam et
mundamini ab omnibus inquinamentis vestris
Et dabo vobis spiritum novum etc. Et
quod miraculose hoc fuerit nam quod de corpore
exanimato sive mortuo fluxit sanguis
Et sicut doctores dicunt quod aqua pura effluxit
et vere elementum Et non humor flegma-
ticus in signum miraculi Et hoc ideo
ut hoc constanti haberetur quod corpus quod hic fuit
vere humanum vere ex quatuor elementis compositum
nota hic excluduntur duo errores quorum primus
fuit quorundam hereticorum qui dicebant Christum
non habere verum corpus humanum sed corpus
celeste Secundus est aliorum qui dicebant
corpus eius esse fantasticum Sed non de corpore
celesti nec etiam de fantastico tale aqua ema-
nasset Et ex tanto ille sanguis et aqua
effluxerit in testimonium illius secundum naturam
humanam Et ideo Iohannes dicit sicut qui vidit tes-
timonium dedit pro vero et scimus quia Et
tria sunt que dant testimonium in terra spiritus
sanguis et aqua Et hi tres unum sunt verum dicens
de hoc perhibet testimonium pro deitate et
unitate trinitatis Et hoc accidit in capite

tissimus cum vox patris audita est dicens hic est filius
meus dilectus. Tertio etiam speciebus tribus personis fi-
lii dei patri sunt transfigurationis quia facies eius
sicut sol splendida [illegible] [illegible] certa speciebus
tertiorum [illegible] [illegible] dignitate [illegible] [illegible] in bap-
tismate in specie columbe [illegible] [illegible]
spiritus [illegible] in die pentecostes spiritus
sanctus copiose apparuit [illegible] in terra spiritus
sanctus [illegible] exhibuit tertiorum [illegible] quantitate
et [illegible] [illegible] [illegible] consultavit [illegible]
quia in eo [illegible] [illegible] in eo [illegible] illius consulta-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sunt quantitate [illegible] [illegible] [illegible] sanguinis
et aqua que de latere eius emanaverunt
Et dicitur quod sanguis [illegible] [illegible] lancea
ad magis militem [illegible] qui [illegible] eos oculos te-
tigit et visum [illegible] recepit et post [illegible] fuit
Et [illegible] [illegible] xxxiiij annis monasterio vi-
ta [illegible] et [illegible] nomine medicina [illegible]
Et vocabatur longinus [illegible] [illegible] vidisset
beata virgo [illegible] [illegible] valde [illegible] [illegible]
medicus [illegible] [illegible] [illegible] fecerunt nullam
causam [illegible] [illegible] fecerunt in complacebat
medicos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluit aut
[illegible] [illegible] [illegible] multa causa [illegible] que
[illegible] [illegible] [illegible] dignitate et potestate

diuina vnitas corpori eius pro quo ipse habet
potentiam creatoris cum corrupta fuerat ca
pt esse ad ostendendum plenum amorem quem
michi exhibuit uellet reuiuere fr tota
nobis dare Tercia causa fuit sicut angelus
precepit dominus uellet resurgere ut dicit sanctus
legis domini et separatus fuerit fundata in te
scriptura tunc ... ex ... ..de fecit eius
terra precepit ipse ... ..e .. propter ...
pe ... fecit hostium Et illa fi
gurata fuit Dalida nec ut predict
q non ... frangere sepulchrum Et ille la
zarus plura fuit notanda primo quia la
pidem ... frangebat et ... non ...
dabat ... ut ... claudebat ...
dicitur ut lapidem ... frangendo et
... quia latronibus non fuerunt aperte
iuuenes Christi aut ... fuit in mi
nus ab ... ... fuit q
eius ... non fuerat fracta ... hor
... dicit Et latera apparuit ... quod ...
... non ... ... et ... ut
intelligam quod ille aperuit illud hostium
spirituale ... quod ... eius emanauerit
... ad ... vitam nostram approximat

z accidit Et illa laterum aperto ingre-
ssi sunt, siquidem nam nec fabricabant ar-
cham nisi sunt q in latere arche debet
parare fenestram per quam mitteret aialia q in
diluvio non fuerunt peritura in fenestra
siquidem lateris apertam sunt vulneratorem
de q fluxerunt sacramenta Et quod [illegible]
salva solido q in passione [illegible] salvat hic
vulnere laterali Et aliis quidem quibus sunt
dedit brachium de dixit [illegible] d [illegible] [illegible] se-
cunditate amabis assimme [illegible] ut ca-
lida et vosa in vulnera [illegible] nidifica
ubi in eius Et subdit unde quis gra-
tior [illegible] fecunditatis uberior [illegible]
d vulneribus [illegible] in vulnera [illegible] ema-
nat tota [illegible] prius per [illegible] animabus Et
per [illegible] porcis fluunt una Et in [illegible]
[illegible] q [illegible] salvatoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] illorum vulnerum [illegible] fluunt una
z pietatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q non
sufficiunt in mea medela [illegible] q decet
[illegible] [illegible] audacter [illegible] [illegible] vulneribus
[illegible] Et non desunt sibi foramina [illegible]
sunt [illegible] per q effluunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mag meas z [illegible]

meos Et latus aperit habes enim remanen-
tem in pectore mel de petra. Et aliud
de saxo emissio. Et sequitur quod inde me-
dicina et miseratio domini nostri. Item
medicina esse potest quia dicitur domini misera-
tio est quia ipsa dicitur in eternum pro-
tectiva medicina miserationis. Quod nunquam
desinit esse effluere de vulneribus eius
nos quod per partem habere medicinam et mag-
nae medicinalitatis. Et tales comparant ea-
rum medicinalibus lapidibus. Nota quod sancti
enim fluxit tres species sanguinis dum
quod esset in cruce corona in capite eius
in sanguine suo multos fratres mortis
te consumit aut eius in capite ad co-
ronam In sanguine suo flagellatione se-
cunde ad lanceam Nota multos tertius
illuminabat sanguine et quibus fluxit
sanguinis solutionibus corporis sub ala dextra
qui sanat medicina oculos sanguinis
et oculos cordis sanat alias compleret et a
patre Et tres fluxus sanguinis fluxit in cri-
stum quod a corde medicus non fluxit san-
guis sed fluxit sanguis sanctus in misterium
sacramento quod sanguis fluxit in preciosa

idest precio raq(ue) i lavares ex ignatus
sec(un)d(o) s(cri)pta sunt ut h(abe)tur non dicebat illa ex
p(ro)phetis q(uia) duo d(i)c(t)a sunt idest duo de
reat dicebat(ur) eu(m) d(iu)m q(uod) crura x(rist)i non
fregerunt s(cri)p(tur)a et h(oc) idest ut c(om)pleret(ur) illud
os non minuetis ex eo Exo(di) xii s(ecundu)m habet(ur)
exodi xii p(re)cepta sunt de agno pas-
chali q(uod) debebat comedi totus cum p(e)s-
tibus et capud et ossa non debent
frangi et quando ille agnus fi-
gurabat x(ristu)m s(ecundu)m eu(m) ossa illius non
frangebat(ur) sic etiam ossa x(rist)i q(ui) fuit
verus agnus non debebant frangi. It(em)
dicebat q(uod) ipse fuit crucifixus et
militis [illegible] c(um) habito c(om)pleta
sunt s(cri)ptura alia s(cri)pt(ur)a Zacharie xii
videbunt in q(uem) transfixerunt et illud
[illegible] c ad [illegible] q(uia) tunc
[illegible] i manibus i pedibus
[illegible] et tunc i [illegible] vide-
[illegible] q(uod) vulnera [illegible] manebunt
[illegible] ad
no[illegible] [illegible] et h(oc) [illegible]
[illegible] p(ri)ma [illegible] 2 una p(ar)t(e) [illegible]

i° add(ita)s q(uod) p(ost) resurrectionem Chr(ist)i vide-
ret eius vulnera ut sciret eum passum
crucifixum et mortuum Et etiam de
monumento resurrexisse ut in fide
persisterent ut thomas fuit qui thomas pal
pavit in vulnera sua Alia ratio est ad osten-
dendum iudeis in die iudicii Et osten-
dat eis profuisse passionem suam Et ecce
in ea sic mortuus et crucifixus Et
tunc videbunt eum omnes tam et qui eum
pupugerunt Alia ratio signum victorie ut
hostis maligni qui adam decepit Et o
bonus vincit [illegible] [illegible] crucis
[illegible] Alia ratio ut [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] pro nobis [illegible] patrem [illegible]
illa vulnera quae pro [illegible] accepit pro
[illegible] ut digne [illegible] [illegible] [illegible]
et lucas [illegible] [illegible] [illegible] ut dicit
sunt passione et sepultura [illegible] aug(ustinus)
Dicit ibi fuit ioseph [illegible] nobilis de-
curio et [illegible] quod [illegible] [illegible] no-
bilis ad laudem [illegible] [illegible] [illegible] ut ap-
paret eius [illegible] [illegible] pilato
fuit cum [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

tandem christi corpus dicit glosa quod fuit secre-
tus quia credidit corde, sed ore confitebatur et
se fecit christi timore iudeorum servavit dicens
sed non querebat illud predicare vel
quod se non manifestare. Et separat quia multis alloquebat
cum ipse quod auxilium rogavit pilatum ioseph
quia tangere corpus post tumulacione et deinde eius se-
pultura. Primo ergo notus et sancta lata
eius christi confessio vocat ioseph qui fuit oc-
cultus discipulus ihesu christi metu iudeorum quod
cum multos glossa habuit qui fuerunt
occulti quia multum timebat iudeos secundum
ab eis cognitam et a synagoga re-
pelli quod suffecit eis magnum vitu-
perium. Et secundum glossam ioseph fuit
vir non enim fuit de ducentis unus ex
duodecim quia credidit eum et dominus eius
dicitur quod fuit discipulus. Et hic perci-
pit licentiam a pylato ut corpus ihesu
tolleret et sepeliret. Et hoc permisit
pilatus christi eius reverentiam quia nobil-
itate ipsa non potuit christi ipsius corporis
nudum et morteam quod pilatus hic permisit

Ergo admirit peccati ut eum sepeliret
Sicut ergo fuit magna diligencia circa
sepulturam christi quia prius fuit passionis
et ad sepulcrum eius gloriosum quando
fuit ignominiose passus tamen fuit gloriose
sepultus &c. Sed eum quod fuit esse ve
nit [illegible] dicit [illegible] ducebat autem iudei
ut non ut de [illegible] sepultore quod [illegible]
nobile ac ditissimum [illegible] [illegible] [illegible]
ut crederet tamen [illegible] a pilato [illegible] corpus
peteret [illegible] sicut accessit ad pilatum
et [illegible] esse in hostilia [illegible] sicut modo
[illegible] [illegible] in multis [illegible] [illegible] se
[illegible] et ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non solum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sepeliret &c. [illegible] accepto
[illegible] [illegible] [illegible] sepultura ambicione di
uina [illegible] quia non [illegible] [illegible] di
uinis [illegible] [illegible] intelligencia spirituali [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] non [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nobis obtineat ut [illegible]

altare nec in serico nec in panno mixto serico
sed in lineo vel lineo panno albo celebretur
ut dicit papa Silvester [illegible] legitur in constitutione
Secundo autem sub forma est quod vespera de
posita [illegible] nec quando quando nec dicat
[illegible] duarum [illegible] ut dicit quod
[illegible] [illegible] habeat
[illegible] [illegible] in duodecim septem
[illegible]
plures laudes [illegible] notabilia sed
[illegible] passionem eius [illegible] in matutinis
[illegible] fuit captus quod [illegible] iudicio presentatus Et
[illegible] hora [illegible] septem in die
[illegible] dixi tibi [illegible] in [illegible]
[illegible] diebus perfecit mundi crea-
tionem Et septimo die requievit [illegible] glosa
[illegible] die [illegible] crucifixus et
homo [illegible] sexto die fuit creatus Et
eodem die de paradiso expulsus
Tercio [illegible] in sexta
etate mundi [illegible] nobis necessaria
[illegible] salute [illegible]
[illegible] vel [illegible] et [illegible]
[illegible] opera in [illegible] sepultura
[illegible] augmentatur [illegible] gratia [illegible]
et augmentum [illegible]
[illegible] in magna [illegible] in homine Et [illegible]

287

parauit capitulo ii° Dicitur fuit ducis
ne eius nominis a patre simpliciter xviii et
dimittens dominus et amicus suus comiti .. predictis
ducis a i medio se in medio Et eius
cura fuit abbatia et corpus xviii Et cura
ceterisque nobilis fuit ex clara prosapia et
de cura ex officiis pridem tamen sub se
decem milites maxime differt et preter
apud Ierusalem ... aut maiores apud ... de
Item tabat consilium ut dicit supplicat quia et prius-
tam dignus esse et pro nobilitate generis
facultate optinebat Et non ut mediocris quidam
aut minoris sed magis ut vir bonus et iustus
qui vocatur in officialibus curie Iste fuit
cum consiliis ut dicitur actum decurio Hic non
consenserat actibus et consiliis eorum ...
exequendo mortis ... quis autem
et consenserat patri ... primum fuit et
romanos ... dicat apostolus qui non solum
illi qui talia agunt sed et qui consentiunt digni
digni sunt morte Sed quia ipse expectabat
regnum dei cum aliis credentibus eo quod esset discipulus
ihesu aliquando sed occultus propter metum iudeorum
qui conspirauerant ut si quis eum confiteretur extra
synagogam fieret ut dicit Iohannis xix
hic audacter iuit ad pilatum Et pe

peciit corpus ihesu mortuum sicut narratur
in textu evangelico per totum usque ver-
bo quod credentes ut dicit Ioh. vi Cap.
non [illegible] quod corpus pilatus autem mirabatur si
iam esset mortuus quia nesciuit eum habere
potestatem ponendi animam suam [illegible] Cum ergo
cognovisset pilatus a centurione quia
a [illegible] donavit corpus ihesu ioseph
venit ergo ioseph de domo pilati Et tul-
it et deposuit corpus ihesu de cruce [illegible] afficionem
erat et voluit in prisone mittere
Cum ioseph accepit corpus ihesu de cruce Et
involvit in sindone quam eciam fuit de consil-
lio ihesu qui primus eciam venit ad ihesum nocte
Et ille accepit unam cum ioseph ad corpus
ihesu Et attulit [illegible] mixturam nobile quod
erat fere de mirra et aloe Et ille mi-
rabiliter habuit [illegible] liberalitatem [illegible]-
cionis fuit quod corpus ihesu non deberet pu-
trefieri ut [illegible] non in [illegible] quia
predictum fuit per prophetam david non dabis sanctum
tuum videre corrupcionem [illegible] assumptum corpus
fuit deificatum Et quod per corpus [illegible]
fuit unitum deitati ita non fuisset corruptum
[illegible] si per mille annos [illegible] mansisset non
tamen fuisset corruptum [illegible] et [illegible]

mixtatoe supponebat mirrham Et putant
illud unguentum confectum mirra et aloe
Vnde dicitur aloe id est aloes in greco et in
arbor nobilissimi odoris et eius radix et
fructus et lignum sunt unguentum illud confectum
Et fuit in modo eius centum librarum Et
quia in uitam non deposuit corpus
ihesu Et ad illud quidem non unguentum Et
imposuerunt aromatibus post et cetera. Iohannis
xj in principio de lazaro qui consueuerunt diu ille
eum fuit positus in quibusdam ligaturis in ipsis
Sic eodem modo et voluerunt corpus ihesu in
ipsis pannis lineis. Vnde [illegible] ipsius
et quasi ligatura Et posuerunt super caput
eius sudarium Et superfacie eius aromatibus
inuoluerunt prout mos fuit iudeis [illegible]
ut corpus ihesu a corruptione seruaretur
Et ideo est statutum quod corporale quod in altari
habetur quod non debet esse sericum sed lineum ut
habetur de consecratione distinctione prima. Et [illegible]
tanto quia corpus christi fuit lineis pannis inuo
lutum et dicitur quod in altari illud habetur quod
fuit in uoluntate sindonis et cetera quod [illegible]
quia corpus quod prius uenit et uoluit corpus pro
done et [illegible] modico superuenire pro
done et [illegible] et uoluit [illegible] corpus ihesu

[illegible]

a xpisto adeo mag estimata fuit q p9 fuy
fuit per ass pedes quultratz fuy sz z fr
sepelierunt eum honorifice et habuerunt
ibi bona aromata ut dicit glo. q fecit
fuisse suspensum z manifestum q tanta bona
posuerunt super corpus mediante deo q appa=
ret illud cum illud fiebat mediam fuit
z nulla ~~…~~ supra ea que posuerunt
tamen bene digno z a laude omnibz acc
ditare. Et cum eum sepelierunt dicitur
quibus plus zaudebat q mat ... q pl
sepulture eo pas braciis b astaba eum
sz quo eum posuerit d ista no habet
manifesta scriptura sz tamen dicit bene q
plurimi ibi habuerunt Colligerat carno=
na cum spiritus z clauioles et pser et
etiam q timuerunt sz sanguine suo preciosi
pl ho q astiti sit wlna eg modo
aug z anshelmus fuit hec lite sucit
tn qd eodum eme cum eme mediante
et ioseph habuerunt eam ihu. Et tunc
mala potuit dicere quae dimiserunt sibi illud
corpus mediante sz sola cum commissa fuit
ille prohibuit sz dubitat h tunc pla
ipsi dicere defensisse et sepulture et qu
no ... Circa hoc dicit duplex ro

ptz dimia z quadna Ratoe quadna pt
dici q̄ ẜli timuerut ẜz Ꝫ dr̄ q̄ ẜlo
no vez qz ꝑ pr idō eciā ioseph no ẜ
bebat ẜ ꝯfessisse qz eciā timuit Et tn̄
ibi fuit dicā q̄ no ẜ ꝑlr qz ioseph ti-
muit multo mag quā ẜli qz ꝯ nobil fuit
natoē et dilato nost idō habuit ꝑ
dicā q̄ essz fauꝯalis ꝑlr Ꝫ q̄ z ẜli ẜ-
ciut paupes ẜ mag timuert Et ꝑ
tato ponteꝫ no fuert solā da ẜ dima
ex dina cuā attraciōe ẜm fuit q̄ ẜ
nt ẜ deficiut sepultue ẜ ne ꝑ ẜ
ẜ deficiussz tue vñ ꝑsz ẜ ꝯ ẜ
no ẜ ꝑ ẜ q̄ ẜ funditi ẜ cū
ꝑ ẜ ẜ i uluer ẜ limitiis tue
cat ẜ ẜ ẜ loco caluarie no longe
stab a loco passiois ẜ ẜ ẜ fuit mo-
numentū nouū qd ẜ fuit ẜ
et ẜ fuit ẜ dima ẜ passio-
ne ẜ ẜ ẜ sepulchro no ẜ ẜ
ꝓpter ẜ et ẜ i loco ẜ ẜ
ẜ ẜ dicā q̄ ẜ ẜ ẜ
ẜ qz vespa ẜ ẜ pascha-
lis ẜ a vespa ẜ ẜ ẜ
dici pascal ẜ et idō no poterat
longe portare ne ꝑ ẜ z ẜ

sabati [illegible] in die quo sepelierunt
eum in orto in die dictum in textu et loco illo
id est ex loco illo est hoc [illegible] nitur
posita quia in quo loco passionis erat mo-
numentum erat construebat quia illud erat no-
uum et in quo nullus positus iacebat quia ipse fuit
natus de pura virgine. Dicitur quare ergo fuit
in orto sepultus dicitur quia in orto fuit captus et quia
captus erat fuit etiam sepultus ad innuendum
quod virtute passionis sue et morte liberamur
a pena dampni que pro peccato commissa in orto
ade in orto incidit quod dampnum fuit [illegible]
diuina visione. Secundo dicitur quare fuit in nouo
sepulcro sepultus in quo prius nullus iacebat
sunt tres quia illud sepulcrum fuit [illegible]
quia si aliquis prius ibi tumulatus fuisset [illegible]
[illegible] resurrectionem [illegible] quod ipse non
resurrexisset sed alius quia prius ibi sepultus erat
Secundo ad hoc ut [illegible] quod [illegible] sepul-
ture [illegible] correspondet [illegible] sic ut
[illegible] fuit conceptus et natus de utero eius
[illegible] positus ad [illegible] nec
natus fuit [illegible] prius [illegible] fuit [illegible]
positus Sed etiam de sepulcro [illegible] fuit
nouum sepulchrum quia per hoc datur intelligi
quod per eius sepulturam in nouam [illegible]

·co(n)supp(ro)ue v(er)e v(e)lut(er)is vite (et) culpe leg(is)
ad v(er)o· b(?)m q(ui)n(dam) baptismu(m)· i(d est) morte
i(n) baptizati su(n)t· Sepulti eciam q(uonia)m
i(n) illo et ip(s)e(?) c(on)s(er)uatoria dignitas
fuit q(uia) (Christu)s nomi(n)e h(ab)eo d(ic)it habe(re) no-
uam sepultura(m), beda p(ro)b(at) d(ic)e(n)s de tumulo
claudit(ur) ut sepultura et de surrectio a mo(n)u(mento)
fragilit(er) d(e)p(ro)llet(ur) no(n) s(e)c(un)d(u)m beda d(ic)e(n)te-
p(ost) (christu)s d(e) sepulcro caput habebat ad
occasum detra(?) c(on)tra n(ost)re habe(n)t ad
aust(rum) Alia ra(tio) q(uia) (christu)s volunt s(e)c(un)d(u)m i(n) re-
surr(e)c(ti)o(n)e ad illa(m) p(ar)te(m) v(er)t(er)e ad qua(m)
respiciebat i(n) ascensio(n)e Et h(oc) fuit videl(icet)
in p(ar)te q(ua) ascendit sup(er) celos celo(rum) ad
orientem ut(?) s(e)c(un)d(u)m pedes sunt sepul-
(chri) Et sup(er) pedes e(iu)s lapis mag-
nu(s) valde ita q(uod) plures ho(min)es no(n)
potuiss(ent) leuasse Et p(er) h(oc) p(ro)bat(ur)
fides n(ost)ra Et tu(n)c passio(n)e b(ea)te
v(ir)g(in)is q(uia) (?) b(ea)t(us) aug(ustinus) dicit q(uod) s(i)
fuiss(et) p(re)s(en)s ut i(n) d(e) ea no(n) r(e)linquiss(et)
tam(en) ei(us) fuiss(et) (?) i(n) la(c)ri(m)is
Altera aut(em) die q(uo)d i(n) pascha (?) p(ri)n-
c(i)p(e)s aut(em) sacerdotu(m) leg(is) i(n) ecc(lesi)a ne(?)
ne(?)ph(?) i(n) m(?) d(omi)n(u)m (?) tame(n)
no(n) sufficit ei(us) n(on) eciam p(ost) morte

accepta negare unus experiat famam
eius laudantes. Et quod in nocte surgebat
seductorem vocat ut servi domini sui dicant
sui ut ante apostoli pharisei cum
ignorancius appellant dicens seductorem vero
horum modo est. Et per istam non seductor
cedit qui non a veritate in errorem sed
a falsitate in veritatem a viciis ad virtutes
a morte ad vitam ducit. Et per
ille tibi seductor capitis adhuc vivens et
mala dicere. Iube ergo custodiri sepulcrum
ne furentur discipuli eius. Spiritualiter ab ignorantes
iudei scripturas veteris et novi testamenti
ablata videtur esse obsessat et salvatoris
quod eis promissa fuerat ad nocte dormientibus
hoc est in ignorancia ~~temporibus~~ corporibus
absconderit verbis ad [illegible] et [illegible]
dicentes. Dicit rabanus custodiri sepulcrum
corpus et sepulture eius custodia atque
sepulcro ~~insuper~~ sculpere ad quid claudit
testimonio [illegible] quod signaverunt lapidem cum custodia
precepta [illegible] sepulcrum [illegible]
resurrectionis. Rabanus in glossa aut quod dicit
et erit novissimus error peior priore
ignoranter [illegible] dicunt peiorem fuit
[illegible] prime [illegible] iudei quod errorem [illegible]

ignominie Et sicut ipsum met fatebatur quod
extimauerat quod ipsi dicerent error posterior
peyor erit priori. 2. voluerunt quidem quod
extimauerat ait illis pilatus Quasi diceret
quod sufficiat vobis quod custodiam dedissem in morte
error ingenti decetero vero vobis non prouocat
ille ante ascenderet muniuerunt sepulchrum
Unde dicit in homilia non autem permit
tit pilatus solos milites sigillare ne
iudei dixissent quod milites furati sunt quod
discipuli corpus domini furarentur Et ita resur
rectionis per illos frangerent fidem Inter autem
dico non potest quod ipsi met sepulchrum
sigillauerunt vero patet quod secunda super introitu
Sepulchri fuit in parte superiori tante
altitudinis ut homo existens in tecto supra
altum ea manu vix valeret eam attingere Et
habuit introitum ab oriente cum lapide
magno qui appositus in parte aquilonari Et
sepulchrum habuit septem pedes et tres
palmorum in longitudine a pauimento Color autem
monumenti fuit albus et rubeus Et ad uol
uerunt lapidem magnum ad ostium monumenti
propter quod ut non possent aperire sepulchrum
sine auxilijs aliorum Et cum diligentia
ista posuit fieri non quanto magis firmata
tanto magis apertior videtur virtus

vij milia a ierusalem distat ciuitas magna valde
Et ibidem fuit sepultus in sepulchro quod fuit
cissum de petra et quia ideo non inueniri posset
dicunt quod ipsi effodissent terram et eum sub terra posuissent
Et dicunt plebi quod resurrexisset a mortuis sed
postmodum inuentum fuit per vij miliaria Cathedrale in
sepulchro et crucifixum de petra et sepultus
fuit et lapide clausum de monte domini est
ij. Et quia in nouo quod est est et
quaestio ideo eam de nouo ad honorem fundauit
quod nullum vnum quaestio et in nullis monte alia
ad terre fructuose nisi post tempus longum et alia
fuit renouata per primam. Et sicut et terra
renouatorum per primam ut ergo per primam re-
nouerim Et ut corpus possit a nobis
quaerere et renouare ideo primum dicenda prime
in presenti et nos a christo concedat quod corpus
et viatorum viator in gratia confirmatus ad
terram vitae perducat quod tibi ipse deus
filius virginis virginitatis et pro salute mundi
passus ut nos ad vitam eternam et ad celum
terrarum perducat Amen.

292

[illegible] moriendi

[illegible] aventura de IV [illegible]

exercitus,

De preparatione a[illegible]

[illegible] corporis [illegible]

Handschr.
788

Inches
Centimetres
Farbkarte #13
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White